

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + Make non-commercial use of the files We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + Maintain attribution The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + Keine automatisierten Abfragen Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + Beibehaltung von Google-Markenelementen Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter http://books.google.com/durchsuchen.

Tilrary of the University of Michigan The Cople Cullection. Miss Jean I'Vingle in memory of her beether Let William . Henry langle. 15:94.

892.06 I 42

Die

Taittiriya-Samhita.

Herausgegeben

VOD

ALBRECHT WEBER.

Erster Theil.

Kâṇḍa I—IV.

Leipzig:

F. A. Brockhaus.

1871.

Georg Bühler

und

William Dwight Whitney

dankbarlichst zugeeignet.

Taittirîya-Samhitâ.

1*. purodaçiyam (1, 1, 1-18).

- 1. *ishé tvo 'rjé tvâ | b vâyáva stho 'pâ-'yáva stha devó vah savită pră 'rpayatu çréshțha-tamâya kármana | ă pyâyadhvam aghniyâ deva-bhâgám, űrjasvatîh páyas=vatîh prajă-vatîr anamîvă ayakshmă | ma va stená îçata, ma 'ghá-çawso | rudrásya hetíh pári vo vrinaktu | dhruvă asmín gó-patau syâta bahvîr | b yájamânasya paçûn pâhi
- B. 3, 2, 1, 1-5. K. 1, 1. 30, 1. Vs. 1, 1. Ç. 1, 7, 1, 2-8. Kâ. 4, 2, 1-11. vâyavaḥ upâyava ity upa-âyavaḥ preti | arpayatu | çreshṭhatamâyeti çreshṭha-tamâya | karmaṇe | eti devabhâgam iti deva-bhâgam ûrjas=vatîḥ | payasvatîḥ | prajàvatîr iti prajà-vatîḥ ayakshmâḥ vaḥ aghaçawsa ity agha-çawsaḥ parîti gopatâv iti go-patau.
- 2. * yajnásya ghoshád asi | b práty-ushtav rákshah, práty-ushta áratayah | c pré 'yám agad dhishána barhír ácha, mánuna krita sva-dháya ví-tashta | tá a vahanti ka=

^{*} s. Ind. Stud. 3, 875 ff.

^{1, 1-13.} darçapûrnamāsamantrā ādhvaryavāh; 1-3 parvadinakartavyam;
1. vatsāpākaraņam.

1 s. P. 9, 1. A pflegt übrigens den visarga zu schreiben, doch nicht regelmässig.

2 ohne avagraha.

^{2.} barhiraharanam. Johne avagraha. 2 als Compositum!

mena tvä " tanacmi 'ndràya dádhi | n vishno havyáw razkshasva | 1 | sómena, 'shtaú ca | 3 ||

B. 3, 2, 3, 1-12. — K. 1, 3. 31, 2. — Vs. 1, 2-4. Ç. 1, 7, 1, 11-21. Kâ. 4, 2, 19-34. — devayajyâyâ iti deva-yajyâyai | mâtariçvânah — viçvadhâyâ iti viçva-dhâyâh — hvâh — çatadhâram iti çata-dhâram — sahasradhâram iti sahasraz-dhâram hutah — svâhâ | dyâvâprithivîbhyâm iti dyâvāz-prithivîbhyām — viçvayur iti viçva-âyuh — viçvavyacâ iti viçva-vyacâh — viçvakarmeti viçva-karmâ | sam iti — ritâvarîr ity rita-varîh — madhumattamâ iti madhumatz-tamâh — eti — vishno iti.

4. *kármaņe vâm, devébhyaḥ çakeyaṃ | b véshâya tvà | c práty-ushṭao rákshaḥ, práty-ushṭà árâtayaḥ | d dhữr asi | dhữrva tám yò 'smấn dhữrvati, tám dhữrva yám vayám dhữrvamas | tvám devănàm asi sásni-tamam pápris-tamam júshṭa-tamam váhni-tamam deva-hữtamam | sáhrustam asi havir-dhấnam | h dṛiohasva, mã hvâr | imitrásya tvâ cákshushà pré 'kshe | k mã bhér i, mã sám vikthà, mã tvà || 1 || hiosisham | urú vátâya | m devásya tvâ savitúḥ pra-savè 'çvínor bàhú-bhyâm pūshṇó hástàbhyâm agnáye júshṭam nír vapâmy, agní-shómâbhyâm | nidám devấnâm, idám u naḥ sahá | sphàtyaí tvà, nă 'râtyai | súvar abhí ví khyesham vaiçvânarám jyótir | dṛiohantâm dúryâ dyãvâ-pṛithivyór | urè antáriksham ánv ihy | ádityâs tvo 'pá-sthe sâdayâmy | tágne havyáo rakshasva || 2 || mã tva, sháṭcatvârioçac ca || 4 ||

B. 3, 2, 4, 1-7. — K. 1, 4. 31, 3. — Vs. 1, 6-11. Ç. 1, 1, 2, 1-23. Kà. 2, 3, 10-27. — pratyushtam iti prati-ushtam — pratyushta iti prati-ushtah — sasnitamam iti sasni-tamam | papritamam iti papri-tamam | jushtatamam iti jushta-tamam |

^{4-13.} pratipáddina artavyam; 4. havirnirvâpah. betont. ohne svagraha.

-yajyâyâi | avadhûtam ity ava-dhûtam — avadhûtâ ity ava-dhûtâh — pratîti — adhishavanam ity adhi-savanam — vânaspatyam — pratîti — visarjanam iti vi-sarjanam — de-vavîtaya iti deva-vîtaye — vânaspatyah — suçamîti su-çami — eti — eti — dyumad iti dyu-mat — sanghâtam iti sam-ghâtam — varshavriddham iti varsha-vriddham — prastîti — varshavriddham iti varsha-vriddham — parapûtam iti para-pûtam — parapûtam iti para-pûtam — bhâgah | asi — vîti — hiranyapânir iti hiranya-pânih | pratîti.

- 6. *áva-dhûta rákshó, 'va-dhûtâ árâtayó | b'dityâs tvág asi, práti tvà prithiví vettu | c divá skambhanír asi, práti tvà 'dityâs tvág vettu | d dhishánâ 'si parvatyã, práti tvà divá skambhanír vettu | c dhishánâ 'si pârvateyí', práti tvâ parvatír vettu | devásya tvâ savitúh pra-savè 'çvínor bâhú-bhyâm pûshnó hástâbhyàm ádhi vapâmi | c dhânỳam asi, dhinuhí devăn | b prâ-'năya tvâ 'pâ-'năya tvâ vy-ânăya tvâ | dîrghām ánu prá-sitim âyushe dhâm | k devó vaḥ sa-vită híraṇya-pâṇih práti grihnâtu || 1 || prâṇāya tvâ, páñca-daça ca || 6 ||
- B. 3, 2, 6, 1-4. K. 1, 6. 31, 5. Vs. 1, 19. 20. Ç. 1, 2 1, 14-21. Kà. 2, 5, 2-7. divah prānâyeti pra-anâya apânâyety apa-anâya vyânâyeti vi-anâya.
- 7. dhṛishṭir asi, bráhma yachā | b'pâ 'gne 'gnim âmãz-'dam jahi, nish¹ kravyā-'daw sedhā, " deva-yájam vaha | 'nir-dagdhaw ráksho, nir-dagdhâ árâtayo | dhruvám asi, pṛithivĩm dṛiwhā, "yur dṛiwha, pra-jām dṛiwha, sa-jâtān asmai yájamànâya páry ûha | dhartrám asy, antáriksham² dṛiwha, prà-'ṇām dṛiwhà, 'pâ-'ṇām dṛiwha, sa-jâtān asmai yájamânâya páry ûha | dharuṇam asi, dívam dṛiwha, cákshuḥ | 1 |

^{6.} peshanam.

^{7.} kapâlopadhânam. ¹ so (°sh) AB. ² ohne avagraha.

- 9. a dada | b indrasya bâhúr asi dákshinah sahásra--bhrishtih çatá-tejá | c vâyúr asi tigmá-tejáh | d príthivi deva= -yajany, óshadhyás te műlam má hiosisham | • ápa-hato 'rás ruh prithivyaí l'vrajám gacha go-sthánam 1 l g várshatu te dyaúr | h badhaná deva savitah paramásyam para-váti ça= tena paçair yò 'sman dveshti yam ca vayam dvishmas, tam áto má maug | i ápa-hato 'ráruh prithivyaí deva-yájanyai | * vrajám || 1 || gacha go-sthánam 1 | 1 vársbatu te dyaúr | m badhaná bis áto mă maug | nápa-hato ráruh prithivyã ádeva-yajano | ° vrajám gacha go-sthánam¹ | p várshatu te dyaur | q badhana bis áto mã ||2|| maug | r arárus te? dívam má skán | vásavas tvá pári grihnantu gáyatréna chándasa, rudrás tva pári gribnantu traíshtubhenas cháns dasà, "dityàs tva pári grihnantu jägatena chándasa | t des vásya savitúh savé kárma krinvanti vedhása I u ritám asy, rita-sádanam asy, rita-crír asi | dhã asi, sva-dhã asy | wurví ca 'si, vásví ca 'si | x pura krůrásya vi-srípo vi-rap= çinn, ud-âdaya prithivim jîrá-dânur | yam airayañ cans drámasi * sva-dhábhis, tăm dhíraso anu-drícya 6 yajante | 8 | devayájanyai vrajám, tám áto mã, virapçin, ékadaça ca ||9||
- 2, 6, 4, 1-4. B. 3, 2, 9, 1-14. K. 1, 9. 31, 8 (25, 4. 5). Vs. 1, 24-28. Ç. 1, 2, 4, 4-5, 19. Kâ. 2, 6, 18-32. çatatejā iti çata-tejāḥ devayajanîti deva-yajani araruḥ gozsthànam iti go-sthànam parâvatîti parâ-vati prithizvyâḥ | adevayajana ity adeva-yajanaḥ traishṭubhena vedhasaḥ dhâḥ | asi | svadheti sva-dhâ | asi | urvî | ca | asi | vasvî | ca | asi airayan | candramasi.
  - 10. * práty-ushtau rákshah, práty-ushta áratayo | b'gnér

^{9.} vedih. ¹ so (gosth⁰) AB; s. P. 6, 10. ² so (⁰s te) AB. ³ ohne avagraha. ⁴ so (⁰â a⁰) AB; s. P. 10, 18. ⁵ so B; ⁹yam A; s. P. 5, 20. 21. 24. ⁶ so (⁰o a⁰) AB; s. P. 11, 16. ¹ J0. âjyagrahaņam.

dir asi, barhíshe två svähå 1 | c barhír asi, srug-bhyás två svăhâ | d divé tvâ, 'ntárikshâya' tvâ, prithivyaí tvâ | sva= -dha pitrí-bhya, ŭrg bhava barhishád-bhya | 'ûrja prithi= vim gachata | 5 vishno stúpo 'sy | h úrna-mradasam tva stri= nâmi sv-asasthám devébhyo | i gandharvò 'si viçvã-vasur', víçvasmåd ishato yájamånasya pari-dhír idá iditá | kindrasya bâhur asi | 1 || dákshino, yájamanasya pari-dhír idá îditó | 'mitră-várunau tvo 't-taratáh pári dhattâm dhruvéna dhár= mana, yájamanasya pari-dhír idá îditáh | m sűryas tva pu= rástat patu kásyaç cid abhí-çastya | n vîtí-hotram tva kave dyu-mántau sám idhîmahy, ágne brihántam adhvaré | ° viçó yantré stho | P vásûnâu rudrăpâm âdityanâu sadasi sîda | ¹ juhur, upa-bhrid, dhruva 'si ghritacî namna, priyena nămnâ priyé sádasi sîdai | r'ta asadant su-kritásya loké | tă vishno pâhi | pâhí yajnám, pâhí yajná-patim, pâhí mam yajna-niyam | 2 | bahúr asi, priyé sadasi, pancadaça | 11 ||

2, 6, 5, 1. — B. 3, 3, 6, 2-11. — K. 1, 11. 31, 10. — Vs. 2, 1-6. Ç. 1, 3, 3, 1-4, 16. Kâ. 2, 7, 19-8, 20. — antarikshâya — barhishadbhya iti barhishat-bhyaḥ — vishnöḥ — ûrṇāmras dasam ity ûrṇā-mradasam — svāsastham iti su-āsastham — viçvāvāsur iti viçva-vasuḥ — iḍaḥ — uttarata ity uts-tarataḥ — abhiçāstyā ity abhi-çastyāḥ — yantre iti - ghṛitācī — etāḥ | asadan | — tāḥ | vishno iti — yajnanıs yam iti yajna-niyam.

12. *bhúvanam asi, ví prathasvă | b'gne yáshṭar idáṃ námaḥ | cjúhv é 'by agnís tvâ² hvayati deva-yajyãyà | úpa-bhṛid é 'hi, devás tvâ savită hvayati deva-yajyãyâ | agnâ-vishṇû, mã vâm áva kramisham | ví jihâthâm, mã

^{11.} ¹ ohne avagraha. ² so (°â°) AB; s. P. 3, 5. ³ so (°nt)
AB, s. P. 5, 33.
12. âghârau. ¹ so (namaḥ |) AB. ² so (°s tvâ) AB.

-ishtyai, pâhí dur-admanyaí, pâhí dúç-caritâd ! 'ávisham naḥ pitúm kṛiṇu, su-shádà yónio svăhâ | u dévâ gâtu-vido gàtúm vittvă gâtúm ita | u mánasas pata, imám no deva deveshu yajnáo svähà, vàcí svähà, väte dhàḥ | a | dívam ca, vittvā gâtúm, tráyodaça ca | 13 |

B. 3, 3, 9, 1-12. — K. 1, 12. 31, 11. 12. — Vs. 17, 63. 64. 2, 16-21. Ç. 9, 2, 3, 21. 22. 1, 8, 3, 14 - 9, 2, 28. Kà. 18, 3, 21. 3, 5, 24-5, 4. — athå | sapatnän
| akah — athå — indrågni itindra-agni — vishùcinän
| vîti — rihänâh — viyantu | — prishatayah — eti | îraya | âyushpà ity âyuḥ-pâḥ — viyamāṇaḥ | taṃ te | etaṃ | anv iti — na | it | eshaḥ — pàthàḥ | upa | sam iti — sawsrāvabhägà iti sawsrāva-bhậ gàḥ | stha | ishàḥ — prastareshthà iti prastare-sthàh | bar
| hishada iti barhi-sadaḥ — sumninî iti — adabdhàyo ity adabdha-âyo | açîtatano ity açîta-tano — durishtyâ iti duḥ
| -ishtyai — sushadeti su-sadā — devāḥ — manasaḥ pate.

14. * ubhấ vâm in drà-'gnî âhuvádhyà ¹ ubhấ rădhasah sahá màdayádhyai ² ubhấ dàtărâv ishão rayîṇăm ubhà văjasya sàtáye huve vâm ¼ báçravao hí bhûridăvat-tarà vàṇ vi-jâmàtur utá và ghâ syàlăt | áthà sómasya prá-yatî yuvá-bhyàm ín drâ-'gnî stómaṇ janayâmi návyam ¼ cíns drà-'gnî navatím pùro dàsá-patnîr adhûnutam /² sâkám ékena kármaṇà ¾ cúciṇ nú stómaṃ náva-jâtam adyé îndrà-'gnî vṛitra-haṇà jushéthàm ¾ 1 ¾ ubhā hí vâo sushávà jóhavîmi tā väjao sadyá uçaté dhéshṭhà ¾² vayám u tvà pathas pate³, ráthaṃ ná văja-sâtaye | dhiyé pûs

^{13. &#}x27; ' vitvâ ABCD. ' so (0s p0) AB. ' ohne avagraha.

9 s. P. 1, 12.

^{14.} kàmyeshtiyâjyâh. — kaṇḍ. 14. gehört nicht zum purodâçiyam, sondern zu dem yâjyâ-káṇḍam, dem 21sten kâṇḍa, dessen einzelne Bestandtheile je durch die letzten anuvâka in 1, 1, 14 — 1, 3, 13 (nebst 2, 6, 11) gebildet werden, s. Ind. Stud. 3, 375. 378. 379 382. Prât. 3, 9. 11. 9, 20. 11, 3. ohne avagraha.

2 so (!) AB.

3 so ("â) AB; s. P. 3, 8-12.

pathaspatha iti pathaḥ-pathaḥ — saḥ | naḥ | rāsat | çurus dhaḥ | candragrā iti candra-agrāḥ — hitena | iva — poshasyitnu | eti | saḥ | naḥ || 2 || mṛiḍāti | îdṛiçe — dhenuḥ | iva — madhuçcutam iti madhu-ccutam — ghṛitam | iva — eti — tat | anv iti | pravóḍhum iti pra-voḍhum — saḥ | yasiat || 3 || saḥ | it'' | u | hotā | saḥ | adhvaran | saḥ — visbhāvaso iti vibhā-vaso | mahishî | iva | tvat | rayiḥ | tvat — paraya | navyaḥ — durgaṇîti duḥ-gani 12 — bhava — vrastapa iti vrata-paḥ — devaḥ 12 | eti | martyeshu | â 14 — prasminameti pra-minama — devāḥ | avidushṭarasa ity aviduḥstarasaḥ | agniḥ | tat.

ishé två, yajnásya, çúndhadhvam, kármane, devó, 'vadhûtam, dhríshtih, sám vapamy, á dade, prátyushtam, kríshuo 'si, bhúvanam asi, vájasyo, 'bhá vâm, cáturdaça * || 14 || ishé (1,1), dricha (7,2), bhúvanam (12,1), ashtavicatih ** || 28 || iti taittiríyasamhitáyam prathamakande prathamah prapathakah *** || 1 ||

2. adhvarah (1, 2, 1 — 3, 13).

1. * ăpa undantu jîváse dîrghâyu-tvăya várcasa | b ó shadhe trăyasvai 'nau | c svá-dhite mai 'nau hiusîr | d deva s-çrŭr etăni prá vape | svasty ut-tarâny açîyă | '''po asmăn mâtárah cundhantu, ghritena no ghrita-puvah punantu | víç vam asmát prá vahantu riprám, úd âbhyah cúcir a pûtá emi | sómasya tanữ asi, tanúvam me pâhi | mahînam

^{14. 11} s. P. 5, 17. 10, 10. 25. 12 s. P. 7, 10. 13 so CD; und auch der padapatha des Rik liest so; offenbar falsch für deve. 14 so CD; nicht eti, s. I, 2, 3, 1.

^{*} nämlich anuväkäh. ** nämlich kandikäh, jede zu 50 Wörtern. Die je über 50 überschüssigen Wörter eines anuväka werden hierbei nicht mitgerechnet, sebald es nicht 30 oder mehr sind. Hie und da genügen indessen auch weniger Wörter als 80 zur Bildung einer kandikä, z. B. 29 in 1, 2, 5, 2, wie es denn ja auch sogar ganze anuväka giebt, die weniger als 80 Wörter enthalten, z. B. 1, 4, 5-7. ** aus B.; im kändanukrama steht pracnah statt prapäthakah; in ACD gar keine Benennung der Abschnitte.

^{2, 1-13.} somakrayapraçnah; 1. pracinava@çaçâlâkhyapraveçah. 1 ohne avagrahn. 2 so (0 a a) AB; s. P. 11, 8.

nasya, çárma me yacha | h nákshatránám må 'tíkáçát' pàhí | ''ndrasya yónir asi || 2 || mă mâ hiosîh | k krishyaí tvà su-sasyayai | su-pippalabhyas tvaú 'shadhî-bhyah | m sù-'pastha devó vánaspátir', ûrdhvó mà pâhy, ó 'd-rícah | svàhà' yajnám mánaså, sváhà dyávâ-prithivíbhyào', sváho 'rór antárikshât', sváhà yajnám vátâd á rabhe || 3 || mâ, yónir asi, triogác ca || 2 ||

6, 1, 2, 1 - 4, 2. — K. 2, 2. 3. 23, 2-5. — Vs. 4, 7-10. Ç. 3, 1, 4, 6 - 2, 1, 35. Kâ. 7, 3, 16 - 4, 8. — svâhā — pûshņe | agnayê svâhā | âpāḥ — uru — bṛihaspatiḥ — viçvè — râyaḥ — svâhā | riksâmayor ity rik-sâmayoh | çilpe iti — te³ iti — eti | rabhe | te⁴ iti — eti | asya — udrica ity út-ricaḥ — ruhema | ûrk — ângirasî | ûrṇamradâ ity ûrṇa-mradâḥ — çarma | asi — mâ | atîkâçat | pâhi — susasyâyâ³ iti sus-sasyâyāi — oshadhîbhya ity oshadhi-bhyaḥ | sûpasthâ iti su upasthâḥ — vanaspatiḥ — eti | udrica ity út-ricaḥ — uroḥ | antarikshât — eti | rabhe.

3. * daívîm dhíyam manàmahe su-mṛidîkām abhíshṭasye¹ | varco-dhām yajná-vāhasas su-pārā no asad² váçe || byé devā máno-jātā mano-yújaḥ su-dákshā dáksha-pitàras, té naḥ pàntu, té no 'vantu, tébhyo námas, tébhyaḥ svähā¹ | c'gne tvás sú jāgṛihi, vayás sú mandishīmahi | gopâyá naḥ svastáye¹, pra-búdhe naḥ púnar dadaḥ || b d tvám agne vrataspā asi devā ā mártyeshv ā | tvám || 1 || yajnéshv íḍyaḥ || b víçve devā abhí mām ā 'vavṛitran, pūshā sanyā, sómo rā dhasà, devāḥ savitā vásor vasu-dāvā | f rāsvé 'yat somā, b bhǐyo bhara | smā pṛiṇán pūrtyā ví rādhi, mā 'hām ayushà | b candrám asi māma bhógāya bhava, vástram asi

^{2. &}lt;sup>2</sup> svâhâ dive | svâhâ prithivyai Åpastamba in B p. 304. ³ P. 4, 47. ⁴ P. 4, 42. ⁵ P. 6, 12.

^{3.} devayajanam. ohne avagraha. so (oo ao) AB; s. P. 11, 13. 8. so () AB. so () AB. so () AB.

sám bhava | h mitrás tvà padí badhnàtu | h pùshà 'dhvanaḥ pàtv | h índràya 'dhy-akshàya | h 'nu tvà mâta manyatâm anu pita, 'nu bhratà sa-garbhyo, 'nu sakha sa-yùthyaḥ | h sa devi devam ache 'hì, 'ndràya somao | h rudras tva '' vartayatu mitrasya patha | svastí soma-sakha punar é 'hi saha rayya | 2 | dákshina. somasakha, panca ca | 4 |

6, 1, 7, 2-8. — K. 2, 5. 24, 3. — Vs. 4, 17-20. Ç. 3, 2, 4, 9-20. Kà. 7, 6, 8-15. — svâhā — eti | aruham — vipaçcitā — achā | ihi | indrāya — tvâ | eti — svasti — punāḥ | eti | ihi.

5. *vásvy asi, rudră 'sy, áditir asy, âdityă 'si, çukră 'si, candră 'si | b prihaspátis ' tvâ sumné ranvatu, rudró vásu-bhir ă ciketu | c prithivyãs tvà mûrdhánn ă jigharmi deva-yájana ídàyâh padé ghritá-vati svähà | d pári-likhitav rákshah, pári-likhità áràtaya, idám aháw rákshaso grîvă ápi krintâmi | vyò 'smăn dvéshți, yám ca vayám dvishmá, idám asya grîvăh || 1 || ápi krintâmy | 'asmé răyas, tvé răyas, tote răyah | sam devi devyó 'rváçyà paçyasva | tváshtîmatî ' te sapeya, su-rétâ réto dádhânâ vîrám videya táva sam-dríçi | mã 'háw râyás póshena ví yosham || 2 || asya grīvă, ékān-ná-triwcác ca || 5 ||

6, 1, 8, 1-4. — K. 2, 5. 24, 4. — Vs. 4, 21-23. Ç. 3, 3, 1, 2-12. Kà. 7, 6, 16-26. — bṛihaspatih — devayajana iti devasyajane — arātayah — yah | asman — asme iti — tve iti — totė — devyà | urvaçyā — tvashṭīmatî — suretâ iti sustetāh — mà | aham.

6. *aoçúnà te aoçúh¹ pricyatàm párusba párur, ganedhás te kamam avatu, mádaya ráso ácyuto², 'matyo 'si, çuk=

^{5.} somakrayanîpadasamgrahah. 1 ohne avagraha. 2 so (*s p*) ABE. 3 vyosham E (! und zwar als âdisvarita).

^{6.} somonmanam. ¹ so (°e a°) ABE, s.P. II. 10. ² so (°o a°) ABE, s. P. II, 17.

parjányasya çúshmenó 'd asthâm amrítâu ánu | ¹ b urv anstáriksham ánv ihy | cádityâh sádo 'sy | dádityâh sáda á sídá | c'stabhnâd dyám rishabhó antáriksham² ámimíta vasrimánam prithivyá, á 'sídad víçvâ bhúvanâni sam-rád víçvé 't táni várunasya vratáni || ¹ váneshu vỳ antáriksham tastâna vájam árvat-su páyo aghniyásu², hrit-sú || 1 || krástum váruno vikshv agním diví súryam adadhât sómam ádráv || súd u tyám jâtá-vedasam devám vahanti ketávah | driçé víçvâya sűryam || húsrâv é 'tam dhûr-shâhâv' anaçrű ávîra-hanau brahma-códanau | ¹ várunasya skámsbhanam asi | kvárunasya skambha-sárjanam asi | ¹ prátysasto várunasya páçah || 2 || hritsú, páñcatriuçae ca || 8 ||

6, 1, 11, 1-4. — K. 2, 6.7. 24, 6. — Vs. 4, 28. 30. 31. 7, 41. 4, 23. 36. Ç. 3, 3, 3, 14 - 4, 25. Kâ. 7, 9, 1-26. — ud iti | âyūshâ | svậ yusheti su-âyushâ | ud iti — amritân | anū | uru | antari ksham | anv iti — eti | sîda | astabhnât — prithivyâh | eti — samrâd iti sam-rât | viçvâ | it — usraŭ | eti | itam | dhūrshâhâv iti dhūh-sâhau | anaçrū iti | avīrahanâv ity avīra-hanau.

9. * prá cyavasva bhuvas pate¹ víçvâny abhí dhãzmâni, mã tvâ pari-part vidan, mã tvâ pari-panthíno vidan, mã tvâ vríkâ aghâ-yávo², mã gandharvó viçvã-vasur² ã daghac | b chyenó bhûtvã párâ pata, yájamânasya no grihé devaíh sawskritám³, yájamânasya svasty-áyany asy | c ápi pánthâm agasmahi svasti-gãm anehásam, yéna víçvâh pári dvísho vrinákti vindáte vásu | d námo mitrásya várunasya cákshase mahó devãya tád ritáw saparyata³, dûre-dríçe

^{8.} so (°tae anu |) ABE; s. P. 9, 21. 22. 2 so (°o a°) ABE, s. P. 11, 16. 17. 3 s. P. 1, 56. 5, 10; dhûru° E. 4 so CD, nicht anv iti.

^{9.} åropitasya somasya pråcînava@çam prati gamanam. ¹ so (°s p°) ABE; s. P. S, 27. 28. ² P. 3, 2. 5. ³ ohne avagraha.

- sakhyat çakman anabhiçastenyam ity anabhi--çastenyam — suvite.
- 11. *aoçúr-aoçus te¹ deva somá "pyâyatâm, índrâyai 'kadhana-vída, ấ túbhyam índraḥ pyâyatâm, ấ tvám ín² drâya pyâyasvá | b" pyâyaya sákhînt sanyã medháyâ svastí² te deva soma sutyám açîyé | °'shṭâ* rãyaḥ pré 'shé bhágâya 'rtám ritavàdí-bhyo, námo divé námaḥ pri² thivyá | dágne vrata-pate tváṃ vratănâṃ vratá-patir asi, yã máma tanữr eshá sá tváyi || 1 || yá táva tanữr iyáo sá máyi, sahá nau vrata-pate vratínor vratăni | °yá te agne rúdriyâ tanŭs táyâ naḥ pâhi, tásyâs te svấhâ² | 'yấ te agne 'yâ-çayấ rajâ-çayấ harâ-çayá tanữr várshishṭhâ gahvare shṭhó | g'gráṃ váco ápâ 'vadhîm, tvesháṃ váco ápâ 'vadhîo svăhâ || 2 || tváyi, catvârioçác ca ||11 ||
- 6, 2, 2, 4-7. K. 2, 8. 24, 9. Vs. 5, 6-8. Ç. 3, 4, 3, 9-4, 25. Kâ. 8, 2, 4-38. soma | eti ekadhanavida ity ekazdhanavide | eti eti | tvam eti | pyayaya | sakhin svasti açiya | eshtah | rayah | preti | ishe ritavadizbhya ity ritavadi-bhyah prithivyai gahvareshtheti gahvare-stha | ugram apeti | avadhîm.
- 12. *vittă-'yanî me 'si, tiktă-'yanî me 'sy, ávatân mâ nâthitám, ávatân mâ vyathitám | b vidér agnir nábho nãmă | 'gne angiro' yò 'syam prithivyam ásy ayushâ namné ''hi, yát té 'nâ-dhrishṭam nama yajniyam, téna tva '' da dhé | d 'gne angiro' yó dvitiyasyâm tritîyasyâm prithivyam ásy ayushâ namné '' 'hi, yát té 'nâ-dhrishṭam nama || 1 || yajniyam, téna tva '' dadhe | sichīr asi, mahishīr asy |

^{11.} upasadaḥ. ¹ so (°s te) ABE. ³ ohne avagraha. ³ so (°ye 'shṭâ) ABE, s. P. 10, 14; 8, 18-22.8. ⁴ so (°e a°) ABE. ⁵ so (°o a°) ABE.

^{12.} uttaravedih. ' so (*e a*) ABE; s. P. 11, 17.

bhnâd ródasî víshņur eté dâdhăra prithivîm abhíto¹ masyükhaiḥ || s prācî pré 'tam adhvarám kalpáyantî, ûrdhvám yajnám nayatam, mă jîhvaratam, átra ramethâm várshman prithivyã | h divó và vishņav utá vâ prithivyã màhó vâ vishņav utá vâ 'ntárikshâd¹, dhástau priņasva bahú-bhir vasavỳair ă prá yacha || 2 || dákshinâd ó 'tá savyát || 'víshņor núkam¹ vîrỳâṇi prá vocam yáḥ părthivâni vis-ınamé rájāwsi, yó áskabhàyad út-taraw sadhá-stham vis-cakramâṇás tredhó¹ 'ru-gâyó || k víshņo rarāṭam asi, víshṇoḥ prishṭhám asi | ¹ víshṇoḥ çnyáptre ' stho | m víshṇoḥ syűr asi | n víshṇor dhruvám asi | o vaishṇavám asi, víshṇave tvâ || 3 || asya, yachaí, 'kân-ná-catvâriwçác ca || 13 ||

6, 2, 9, 1-4. — K. 2, 10. 25, 8. — Vs. 5, 14-21. Ç. 3, 5, 8, 11-25. Kâ. 8, 3, 29-4, 21. — viprāḥ — vipaccitaḥ a — hotrāḥ — vayunāvid iti vayuna-vit | ekaḥ | it — parishṭutir iti pari-stutiḥ — duryān | eti — tredhâ | nîti — pāwsure | irāvatî itîrā-vatî | dhenumatî iti dhenu-matî — sûyavasinî iti su-yavasinî — yaçasye iti — rodasî iti — ete iti | dâdhāra — abhitaḥ — prâcî iti — kalpayantî iti — prithivyâḥ — vishṇo 10 | uta — prithivyâḥ — vishṇo 10 | uta — prithivyâḥ — vishṇo 10 | uta — preti — eti | uta — nukaṃ — vishṇo | rarâṭam — cnaptre iti a.

14. *kṛiṇushvá pājaḥ prá-sitim ná pṛithvĩm yâhí rãje 'vă 'ma-vâu' ibhena | tṛishvĩm ánu prá-sitim drûṇânó 'stâ
'si vídhya rakshásas tápishṭhaiḥ || b táva bhramāsa âçuyā
patanty ánu spṛiça dhṛishatā çóçucânaḥ | tápûwshy agne
juhvâ pataṃgān ásaṃ-dito ví sṛija víshvag ulkāḥ || c pṛáti
spáço ví sṛija tữrṇi-tamo bhávâ pâyur viçó asyà ádabdhaḥ | yó no dùre aghá-çawsaḥ || 1 || yó ánty ágne

^{13. 6} so (0 o a 0) ABE, s. P. II, 17. 7 so ABCE, cnaptre D. 8 mit avagraha D prima manu. 9 s. P. 4, 22.15.46. 10 ohne iti, weil nicht pragrihya.

^{14.} kâmyeshţiyâjyâḥ. ¹ so (°âo) ABE; s.P.9,20. ² so (°ân a°) ABE; s.P.9,23. ³ so (°â) ABE; s.P.3,8. ⁴ so (°o a°) ABE; s.P.11,8. ⁵ so (°e a°) ABE, s.P.11,8.

mäkish ^a te ^a vyáthir ä dadharshît !! ^d úd agne tishtha práty ă tanushva nỳ amítrâo' oshatât tigma-hete | yó no árâtio' sam-idhàna cakré nìca tam dhakshy atasam na çushkam | ûrdhvó bhava práti vidhyã 'dhy asmád âvísh kṛiṇushva" daívyány agne | áva sthirá tanuhi yátujúnám jámím ájámim prá mrinîhi cátrûn || 'sá te || 2 || jânâti su-matim yavishtha yá ľvate bráhmane gâtúm aírat | vícvany asmai su-dínâni râyó dyumnăny aryó ví dúro abhí dyaut | sé 'd agne astu' su-bhágah su-dánur yás två nítyena havíshå yá ukthaíh 10 | píprîshati svá ayushi dur-oné 11 víçvé 'd asmai su-dína sa 'sad ishtíh || h árcami te su-matím ghóshy arvak sám te vávátá jaratám | 3 || iyám gíh | sv-áçvás tvá su-ráthà marjayemâ 'smé kshatráni dhârayer ánu dyűn || ihá tvà bhữry ă cared úpa tmán dóshà-vastar dîdivăosam ánu dyňn | krídantas tvá su-mánasah sapema 'bhí dyumna tasthivaoso jánanam | * yás tva sv-áçvali su-hiranyó agna* upa-yäti vásu-matá ráthena | tásya trátň bhavasi tásya sákhâ yás ta âtithyám ânushág 5 jújoshat | 1 mahó ru= jâmi || 4 || bandhútà 6 váco-bhis tán mà pitúr gótamád ánv iyâya | tvám no asya vácasaç cikiddhi hótar yavis shtha su-krato dámûnâḥ 6 || m ásvapna-jas taraṇayaḥ su-ceva átandráso 'vrikă 12 áçramishtháh | té páyávah sadhríyañco 6 ni-shádyá 'gne táva nah pantv amûra || " yé payávo ma= mateyám te agne páçyanto andhám dur-itad áraksban ! raráksha tänt su-krito viçvá-vedà dípsanta id ripávo nã* debhuh | ° tváyâ vayáo sadha-nyas tvótâs 6 táva ha | 5 || prá-nîty açyâma văjân | ubhâ çáosâ sûdaya satya-tâte 'nu= shthuya krinuhy ahrayana || paya te agne sam-idha vi=

^{14. 6} ohne avagraha. 7 so (0sh te) AB; s. P. 6, 5. 8 so (0sh ka) ABE; s. P. 8, 24. 9 so (iva) ABC; ivate DE; ohne avagraha. 10 ukthayaih A. 11 mit avagraha! s. P. 7, 10. 12 avrika AE pr. m.

dhema práti stómac çasyámànam gribhâya | dáhà 'çáso rakshásaḥ pàhỳ asmăn druhó nidó mitra-maho avadyát | | raksho-háṇam vâjínam ă jigharmi mitrám práthishṭham úpa yàmi çárma | çíçàno agníḥ krátu-bhiḥ sám-iddhaḥ sá no dívà | 6 | sá risháḥ 13 pâtu náktam | rví jyótishâ bṛihatā bhâty agnír âvír víçvâni kṛiṇute mahi-tvă | pră 'devîr mâyāḥ sahate dur-évâḥ çíçîte çṛiṇge rákshase vi=-níkshe || utá svânăso diví shantv 14 agnés tigmā "yudhâ rákshase hántavă u | máde cid asya prá rujanti bhāmâ ná varante pari-bădho ádevîḥ | 7 || agháçacsaḥ, sá te, jaratâc, rujāmi, ha, dívaí, 'kacatvāricçac ca | 14 ||

(2, 2, 2, 2 - 3.) — *-P R. 4, 4, 1-15 (1-5 Vs. 13, 9-13); q 10, 87, 1; r. 5, 2, 9. 10. — râjâ | iva | amavân ity ama-vân — anv iti — astā asi — rakshasaḥ — âçuyà — bhava — anti | agne | makiḥ | te — prati | eti | tanushva — vidhya | adhîti | asmat | âviḥ — yâtujûnām — yaḥ | ivate — saḥ | it b — sve | âyūshi | duroṇa iti duḥ-one | viçvā | it — sâ | asat — ghoshi — marjayema | asme iti — bhûri | eti — te | àtithyam | ânushak — bandhutā | vacobhir iti vacaḥ = bhiḥ — damūnaḥ | asvapnaja ity asvapna-jaḥ — avrikaḥ — sadhriyañcaḥ | nishadyeti ni-sadya — dipsantaḥ — na | ha — tvotāḥ — pranîtîti pra-nîtî — anushṭhuyâ — daha | aça = saḥ | rakshasaḥ — rakshohaṇam 16 iti rakshaḥ-hanam — preti | adevîḥ — çringe iti | rakshase — santu | agneḥ | tigmàyūdhâ iti tigmà-âyudhâḥ | rakshase | hantavai — bhàmāḥ.

ápa undantv, ákûtyai, daívim, iyám, vásvy asy, aoçúnâ, sómam, úd áyushâ, prá cyavasvâ, 'gnér âtithyám, aoçúr-aoçur, vittáyani me 'si, yuñjáte, kriņushvá pájaç, caturdaça | 14 | ápo (1,1), vásvy asi (5,1), yá táve (11,2), 'yám gíç (14,4), cátustrioçat | 34 |

iti taittirîyasamhitâyâm prathamakânde dvitîyah prapâthakah || ||

^{14. 13} so ABE (nicht rishas); s. Whitney zu P. 8, 24. 14 so (sh⁰)
ABE, s. P. 6, 2. 15 s. P. 5, 17. 16 s. P. 7, 11.

1. * devásya tvà savitúli pra-savè 'çvínor bàhú-bhyâm půshnó hástábhyàm a dadé, 'bhrir asi narir' asi | b pári= -likhitao rákshah, pári-likhità árâtaya, idám aháo rákshaso grîvă ápi krintâmi | ° yò 'smăn dvéshți yám ca vayám dvishmá, idám asya grîvă ápi krintâmi | d divé tvâ 'ntáris kshâya 2 tvâ prithivyaí tvà | cúndhatâm lokáh pitri-shádano | 'yávo 'si, yaváyâ 'smád dvéshah || 1 || yaváyã 'râtîḥ | gpitrīṇǎo' sádanam asy | búd dívao stabhână, '' 'ntás riksham prina, prithivím dricha | dyutánás tvá márutó minotu miträ-varunayor dhruvena dharmana | k brahma--vánim tvá kshatra-vánio suprajá-vánio ráyasposha-vánim páry ûhâmi | 1 bráhma drieha, kshatrám drieha, pra-jam drioha, râyás pósbam drioha | mghriténa dyava-prithivi ă prinethâm | n îndrasya sádo 'si, viçva-janásya châya | ° pári två girvaņo 2 gíra imã bhavantu viçváto 2 vriddhä= -"yum ánu vríddhayo, júshtá bhavantu júshtaya | píndrasya syŭr así, 'ndrasya dhruvám asy, | q aindrám así | r 'ndraya tvâ | 2 | dvésha, imã, ashtădaça ca | 1 ||

2, 6, 4, 1. 6, 2, 10, 1-7. — K. 2, 12. 25, 10. — Vs. 5, 26-30. Ç. 3, 6, 1, 4-25. Kâ. 8, 5, 33 - 6, 12. — yaḥ | asmân — antariskshâya — pitrishadana iti pitri-sadanaḥ | — yavaḥ | asi | — yavaḥ | asmat — stabhāna | eti | antariksham — râyaḥ | posham — girvaṇaḥ | giraḥ | imâḥ — viçvataḥ | vriddhâyum iti vriddha-âyum | anv iti — jushtayaḥ — asi | indrasya.

2. *raksho-háṇo 'valaga-háno vaishṇavãn khanâmî |
b 'dám aháṃ táṃ vala-gám úd vapâmi yáṃ naḥ samânó
yám ásamâno ni-cakhãne | c 'dám enam ádharaṃ karomi yó

^{3, 1-11.} agníshomíyapaçupraçnah; 1. sadonirmánam.

Sáy., aber ohne avagraha in CD.

ohne avagraha.

t açatruh (!)

ohne avagraha.

so ABCDE

(durchweg).

so (°s p°) ABE.

^{2.} havirdhânagatoparavanirmaņam. 1 s. P. 7, 12.

naḥ samānó yó 'samāno 'rātîyáti | d gâyatréṇa chándasă 'vaz-bâḍho vala-gáḥ | kím átra, bhadráṃ, tán nau sahá | vi-rāḍ asi sapatna-hā, sam-rāḍ asi bhrātṛivya-hā, sva-rāḍ asy abhimāti-hā, viçvā-rāḍ² asi víçvānāṃ nāshṭrăṇâu hantā | 1 | sraksho-háṇo valaga-hánaḥ pró 'kshāmi vaishṇaz văn | braksho-háṇo valaga-hánó 'va nayàmi vaishṇavăn | yávo 'si, yaváyâ 'smád dvésho, yaváyã 'rātî | braksho-háṇo valaga-háno 'va stṛiṇāmi vaishṇavān | braksho-háṇo valaga-háno 'bhí juhomi vaishṇavān | braksho-háṇau valaga-hánau páry thàmi vaishṇavī | braksho-háṇau valaga-hánau páry thàmi vaishṇavī | braksho-háṇau valaga-hánau pári stṛiṇāmi vaishṇavī | braksho-háṇau valaga-hánau vaishṇavī | brihánau valaga-hánau vala

6, 2, 11, 1.2. — K. 2, 11. 25, 9. — Vs. 5, 23-25. 22. Ç. 3, 5, 4, 8-22. Kà. 8, 5, 7-25. — rakshohana iti rakshah-hanah — tat | nau — samrad iti sam-rat — viçvarad iti viçva-rat — preti | ukshami — aratîh — rakshohanav iti rakshah-hanau — vaishnavî iti.

3. *vi-bhúr asi pra-văhaṇo¹ | b váhnir asi havya-vă=hanaḥ | c çvâtrò 'si prá-cetâs | d tuthò 'si viçvá-vedâ | c uçíg asi kavír | fánghârir² asi bámbhârir² | s avasyúr² asi dú=vasvâñ² | h chundhyűr³ asi mârjâlíyaḥ | sam-răḍ asi kṛiçã=-'nuḥ | pari-shádyo 'si pávamânaḥ | pra-tákvâ 'si nábhas=vàn² | m ásam-mṛishṭo 'si havya-sửda | n ṛitá-dhâmâ 'si súvar-jyotir | bráhma-jyotir asi súvar-dhâmâ | p 'jò 'sy éka=-pâd | qáhir asi budhníyo | raúdreṇã 'nîkena pâhí mâ 'gne, pipṛihí mâ, mã mâ hiosîḥ || 1 || ánîkenâ, 'shṭaú ca || 3 ||

^{2. 2} so (0 £) ABE, s. P. 3, 5. 3 s. P. 4, 12.

^{3.} dhishniyah. ¹ s. P. 1, 60. 7, 6. ² ohne avagraha, ³ *svanchu AB, *osvam chumdhyŭr E; s. P. 5, 24. ⁴ betont.

poshėna — abhi || 2 || vîti | khyesham | vaiçvanaram — tvayi | abhūt — mayi | abhūt. —

5. *áty anyấn ágâm¹, nã 'nyấn úpâ² 'gâm | barvãk² tvà párair avidam, paró 'varais | c tám tvà jushe vaishṇa= vám deva-yajyāyai | d devás tvà savitã mádhvà 'naktv | boshadhe trăyasvai 'nau | svá-dhite maí 'nachiusîr | s dí= vam ágreṇa mã lekhîr, antáriksham³ mádhyena mã hiusîḥ, pṛithivyā sám bhava | h vánaspate³ çatá-valço ví roha, sa= hásra-valçà ví vayáu ruhema | yám tvà 'yáu svá-dhitis tétijànaḥ pra-ṇināya mahaté saúbhagàyã³ 'chinno rãyaḥ su=-vĩraḥ | 1 | yám, dáça ca | 5 ||

6, 3, 3, 1-8. — K. 3, 2. 26, 8. — Vs. 5, 42. 43. Ç. 3, 6, 4, 5-16. Kà. 6, 1, 5-21. — arvàk — parah | avaraih — antarisksham — vanaspatė — tvā | ayam — praninayeti pras-ninaya — saubhagaya.

6. * prithivyaí två 'ntárikshâya¹ två divé två | b çún dhatâm lokáh pitri-shádano | c yávo 'si, yaváyâ 'smád dvésho, yaváyã 'râtîh | d pitrinão sádanam asi | sv-âveçò 'sy agrega netrinām', vánaspátir' ádhi två sthâsyati, tásya vittàd | devás tvà savitã mádhvà 'naktu | su-pippalābhyas tvaú 'shadhî-bhya' | h úd dívao stabhână, "' 'ntáriksham' prina, prithivim úparena drioha | té te dhāmâny uçmasi' || 1 || gamádhye gavo yátra bhǔri-çringâ ayásah | átrã 'ha tád uru-gâyásya víshnoh paramám padám áva bhâti bhǔreh || víshnoh kármâni paçyata yáto vratăni paspaçé | índrasya

^{5.} yûpachedaḥ. ¹ so (on ao) ABE. ² so (on uo) ABE. ³ ohne avagraha.

^{6.} yûpasthâpanam. ¹ ohne avagraha. ² so ACDE, netrînâm B. ³ so (î) ABE, s. P. 3, 7. ⁴ so (°sĭ) ABCDE; das Prât. (3, 13) hat uçmasî; nach Whitney p. 83 ein Beweis, dass es die kandikâ-Abtheilung nicht anerkennt; oder bezieht sich vibhâge in P. 3, 1 etwa doch auch gerade mit auf sie? S. noch Anm. 6.

vîr ity upa-vîḥ — upo iti — preti | aguḥ — brihaspate | dhâraya — vasu | ranva | revatîḥ | ramadhvam — sthaḥ | ur=vaçî — pururavāḥ — akte iti — anu | preti | jâyasva — adhirāja ity adhi-rājaḥ | eshaḥ — kaḥ . —

8. * á dada | b ritásya två deva-havih pácená " rabhe i dhárshâ¹ mánushân | dad-bhyás tvaú 'shadhî-bhyah¹ pró 'kshâmy | apăm perúr asi | svâttám cit sá-devao havyám ápo devîh svadatai 'nao | sam te prâ-'nó vâyúnâ gachatào, sám yajatrair ángâni, sám yajná-patir â-císhâ | b ghriténâ 'ktaú pacúm trâyethâo | révatîr yajná-patim priya-dhá " viçató | 'ro antariksha² sa-júr devéna | 1 | vátenâ 'syá havíshas tmánâ yaja sám asya tanúvâ bhava, várshîyo várshîyasi yajné yajná-patim dhâh | prithivyáh sam-prícah pâhi | m námas ta â-tânâ | 'n 'narvá pré 'hi, ghritásya kulyám ánu, sahá pra-jáyâ sahá râyás póshená' | "po devîh cuddhâ-yúvah¹ cuddhá yûyám deváo 'ûdhvao, cuddhá vasyám pári-vishṭâh pari-veshṭāro vo bhûyâsma | 2 | devéna. cátuccatváriocac ca | 8 ||

6, 3, 6, 3-4. 7, 4-5. 8, 2-4. — K. 3, 5. 6. 26, 8. — Vs. 6, 8-13. Ç. 3, 7, 4, 1-9. 8, 1, 12 - 2, 3. Kâ. 6, 3, 26 - 6, 1. — eti | dade — pàçena | eti | rabhe | dharsha — adbhya ity at-bhyah — oshadhîbhya ity oshadhi-bhyah | preti | ukshâmi — prana iti pra-anah — aktau — priyadheti priya-dha | eti | viçata | uro iti — âtânety â-tâna | anarva | preti | ihi — râyah | poshena | âpah — çuddhâyuva iti çuddha-yuvah | çuddhâh — devân | ûdhvam | çuddhâh.

9. • vák ta á pyáyatám, prá-'nás ta á pyáyatám, cáskahus ta a pyáyatám, crótram ta á pyáyatám | b yá te

^{7.} s. P. 8, 9.

^{8.} paçoh samjnapanam.

1 so (°â, resp. °î) ABE; s.P.3, 8.7.2.

2 so ("o a°) ABE; s.P.4, 6.

3 so (°s p°) ABE.

4 so ABE; s.P.9, 22.

9. vapothshedah.

4 so (°s t°) ABE.

'ghritám ghrita-pâvânaḥ pibata, vásâm vasâ-pâvânaḥ pisbatà | k'ntárikshasya havír asi | svăhâ tvâ 'ntárikshâya | díçaḥ, pra-díça, â-díço, vi-díça, ud-díçaḥ | svấhâ digs-bhyó | námo dig-bhyáḥ | 2 | vátasyâ, 'shṭávi@çatic ca | 10 ||

6, 3, 11, 1-3 — K. 3, 7. — Vs. 6, 18-20. Ç. 3, 8, 3, 9-37. Kâ. 6, 8, 6 - 9, 1. — svàhā | aindraḥ — angeanga ity ange-ange — sausam iti sam-sam — vishurûpâ iti vishu-rûpâḥ — mātā | pitaraḥ — rauhyai | apâm — digbhya iti dik-bhyaḥ. —

- 11. *samudrám gacha sváhâ , 'ntáriksham g. s., de váw savitáram g. s., 'ho-ràtré g. s., mitră-váruṇau g. s., só mam g. s., yajnám g. s., chándàwsi g. s., dyávâ-prithiví g. s., nábho divyám g. s., 'gním vaiçvànarám' g. s. | b'd -bhyás tvaú 'shadhî-bhyo' máno me hárdi² yacha | dtanúm tvácam putrám náptâram açîya | cúg asi, tám abhí coca yò 'smán dvéshti yám ca vayám dvishmó | dhámno-dhâmno râjann itó varuṇa no muñca, yád ápo ághniyâ váruṇé 'ti cápâmahe táto varuṇa no muñca | 1 | asi, shádviwçatic ca | 11 | l
- 6, 4, 1, 1-5. K. 3, 8. Vs. 6, 21. 22. Ç. 3, 8, 4, 11 5, 10. Kà. 6, 9, 10 10, 5. ahorâtre ity ahaḥ-ràtre oshadhîbhya ity osbadhi-bhyaḥ yaḥ | asman rajan | itaḥ yat | apaḥ | aghniyaḥ | varuṇa | iti.
- 12. *havíshmatír¹ imã apo havíshman devó adhvaró³, havíshmau³ a vivasati havíshmau³ astu súryaḥ || b agnér vó 'panna-grihasya sádasi sádayàmi sumnaya sumninîh, sumné mà dhatte | c'ndra-'gniyór⁴ bhaga-dhéyî stha, mitra-váru=nayor bhaga-dhéyî stha, víçvesham devanam bhaga-dhéyî stha | d yajné jagrita || 1 || havíshmatíç, cátustriuçat || 12 ||

^{11.} gudakāndena upayatsaminakahomāh. 'ohne avagraha.' hārdī E. 8 so (0 o a0) ABE.

^{12. 13.} somábhishavah; 12. vasatívarínám grahanam.

avagraha.

so (°é a°) ABE.

so (°é©) ABE; s. P. 9, 21.

drágnyor E.

6, 4, 2, 4-6. — K. 3, 9. — Vs. 6, 23, 24. Ç. 3, 9, 2, 10-15. Kâ. 8, 9, 10-23. — havishmân | eti — indràgniyor iti'ndra-agni; yoḥ | bhàgadheyîr iti bhàga-dheyîh.

13. hṛidé tvâ mánase tvâ, divé tvâ sűryâya tvo |
b'rdhvám imám adhvarám kṛidhi, diví devéshu hótrâ yacha
csóma râjann é 'hy, áva roha | d má bhér má sám vikthâ²
mã tvâ hiwsisham | 'pra-jās tvám upă-'varoha³, pra-jās
tvãm upă-'varohantu³ | s çṛinótv agníḥ sam-ídhà hávam me
çṛinvántv ápo dhishánâç ca devíḥ | çṛinóta grâvàno vi=
dúsho nú || 1 || yajnáw çṛinótu deváḥ savitã hávam me ||
b dévîr âpo apâm napâd yá ûrmír havishỳa indriyã-vân
madíntamas³, tám devébhyo deva-trã dhatta, çukráw çukra=
-pébhyo, yéshâm bhâgá sthá, svăhâ³ | kărshir asy, ápâ 'pẩm
mṛidhráw | k samudrásya³ vó 'kshityâ ún naye | 1 yám agne
pṛit-sú mártyam ấvo väjeshu yám junăḥ | sá yántâ çáçvatîr
íshaḥ || 2 || nú, saptácatvâriwçac ca || 13 ||

6, 4, 3, 1-4. — K. 3, 9. — Vs. 6, 25-29. Ç. 3, 9, 3, 4-32. Kâ. 9, 1, 5 - 3, 16. — hotrāḥ | yacha — eti | ihi | aveti — vikthàḥ — upâvarohety upa-avaroha — upàvarohantv ity upa-avarohantu — âpaḥ | apâm | napât | yaḥ — indriyavân itindriyar-vân — bhàgaḥ | stha — apeti | apâm — vaḥ | akshityai — âvaḥ.

14. * tvám agne rudró ásuro mahó divás tvác çár dho märutam prikshá îçishe | tvám vätair arunaír yàsi çam-gayás tvám pûshã vi-dhatáh pâsi nú tmánâ | bã vo răjânam adhvarásya rudrác hótàrac satya-yájac ródasyoh agnim pură tanayitnór ácittâd dhíranya-rûpam ávase krinus

^{13.} somasya çakaţâd upâvarohaḥ. ¹ betont! ² vitthâ E secunda manu. ³ als Compositum! CD; und so betont ABE. ⁴ so (°o a°) AB. E sec. m. ⁵ ohne avagraha.

^{14.} kâmyeshţiyâjyâḥ. ¹ so (°o a°) ABE. ² mit avagraha! ³ ohne avagraha.

yád enam dyaúr ájanayat su-rétáh | rá yád ishé nri-pátim téja anat chúci réto ní-shiktam dyaur abhike | agnih çár= dham anavadyám yúvánao svá-dhíyam janayat súdáyac ca | sá téjîyasâ mánasâ tvóta utá çiksha sv-apatyásya çikshóh | ágne râyó nrí-tamasya prá-bhûtau bhûy**ăma** te su-shtutáyaç ca vásvah | 'ágne sáhantam a bhara dyumná= sya prà-sáhâ rayim | viçvâ yáḥ | 6 || cárshanîr abhỳ âsã väjeshu såsáhat || u tám agne pritanâ-sábao rayío sahasva 3 ã bhara | tváo hí satyó ádbhuto dâtá văjasya gó-matah || vukshã-'nnâya vaçã-'nnâya sóma-prishthâya vedháse | stó= mair vidhemå 'gnáye | w vadmä hí sûno ásy adma-sádvå cakré agnír s janúshá 'jmá 'nnam | sá tvám na úrja-sana ŭrjam dhâ raje 'va jer avriké ksheshy antah | * ágna ã= pavasa á suvó 'rjam ísham ca nah | aré ' yûoshi || 7 || su-víryam | dádhat póshao rayím máyi | zágne pávaka ros císhâ mandráyâ deva jihváyâ | a devan vakshi yákshi ca || ** sá nah pâvaka dîdivó 'gne devău 10 ihă '' vaha | úpa yajnáo havíc ca nah | bb agníh cúcivrata-tamah cúcir víprah çúcih kavíh | çúcî rocata a-hutah | cr úd agne çúcayas táva cukrá bhrájanta îrate | táva jyótîoshy arcáyah | 8 | purunishtháh 11, purvaníka, bharâ, bhí, váyobhir, yá, kyû shi, víprah çúciç, cáturdaça ca || 14 ||

(2, 2, 2, 3 - 4, 3.) — *R. 2, 1, 6; *4, 3, 1; *5, 1, 6; *10, 53, 3; *10, 45, 4; *6, 5, 2; *8, 43, 18; *6, 5, 7; *2, 7, 1; *6, 6, 2; ** nur hier; ** Vs. 35, 17; ** nur hier; *R. 10, 45, 1; ** 2, 7, 4; ** 10, 45, 8; ** 1, 71, 8; *3, 19, 8; ** 10, 25, 1.2; *8, 43, 11; ** 6, 4, 4; ** 9, 66, 19.21; *5, 26, 1; ** 1, 12, 10; ** 5, 24, 21.17. — prikshah | îçishe — çaṃ=gaya iti çam-gayaḥ — vidhata iti vi-dhataḥ — nîti | sasâda — surabhau | u | loke — purunishtha iti puru-nishthah

^{10.} so A. E (ânaț mit virâma) und Whitney's Mspt.; ânaț (mit virâma) çuci B; s. P. 5, 34. so (âc) AB; s. P. 9, 21. 11 hier hat E puruși".

nim | b índrâya tvâ vṛitra-ghná, índrâya tvâ vṛitra-túra, ínz drâya tvâ 'bhimâti-ghná, índrâya tvâ ''ditya-váta, índrâya tvâ viçvádevyâ-vate¹ | c çvâtră stha vṛitra-túro rădho-gũrtâ amṛítasya pátnîs, tấ devîr deva-tré 'mám yajnám dhattó, 'pa-hūtâḥ sómasya pibató, 'pa-hūto yushmãkam || 1 || sóz maḥ pibatu | d yát te soma diví jyótir yát pṛithivyām yád urấv antárikshe² ténâ 'smaí yájamânâyo 'rú râyã kṛidhy, ádhi dâtré voco | c dhíshaṇe² vîdň³ satí³ vîdayethâm ữzjam dadhâthâm ứrjam me dhattam, mã vâc hicsisham mã mâ hicsishṭam | ¹ prãg² ápâg² údag² adharāk² tấs tvâ díça ấ dhâvantv, ámba ní shvara⁴ | s yát te somã 'dâz bhyaṃ năma jāgṛivi, tásmai te soma sómâya svăhâ || 2 || yushmākac, svara yát te, náva ca || 1 ||

6, 4, 4, 1. — K. 3, 10. Vs. 6, 30-36. 7, 2. Ç. 3, 9, 4, 3-21. Kâ. 9, 4, 5-28. — sushutam iti su-sutam — viçvadevyâvata iti viçvadevya-vate | çvâtrâh — râdhogûrtâ iti râdhah-gûrtâh — devatreti deva-trâ — urau | antarikshe — dhishane iti | viçu iti | satî iti — prâk | apāk | udak | adharâk — nîti | svara — soma | adâbhyam.

2. *vâcás pátaye ' pavasva vâjin, vríshâ vríshno auçu-bhyâm 2 gábhasti-pûto, devó devănâm pavítram asi, yéshâm bhâgó 'si tébhyas tvâ | bsvămkrito 3 'si, mádhu-matîr na íshas kridhi 4, víçvebhyas tve 'ndriyébhyo divyébhyah părthive-bhyo | cmánas tvâ 'shtû | d'rv antáriksham 3 ánv ihi | svãhâ 3 tvâ su-bhavah sűryâya | fdevébhyas tvâ marîci-pébhya | seshá te yónih, prâ-'nãya tvâ || 1 || vâcáh, saptácatvâriuçat || 2 ||

6, 4, 5, 8-5. — K. 4, 1. 27, 1. — $\nabla 8. 7$, 1-3. C. 4, 1, 1, 9-24.

^{4, 1-42.} grahapraçnah; 1. somábhishavah. ¹ s. P. 3, 5. ² ohne avagraha. ³ s. P. 4, 38. ⁴ so (sh^o) ABE; s. P. 6, 13.

^{2.} upå@cugrahah. 'so (°s p°) ABE; s. P. 8, 27. 'so (°o a°) ABE. 's ohne avagraha. 'so (°s k°) A (auch 6, 4, 5, 4). E.; ishah kridhi B; s. P. 8, 25.

Kâ. 9, 4, 23-38. — vậcaḥ | patàye — bhậgaḥ | asi — svâm= kṛitaḥ | asi — naḥ | ishaḥ | kṛidhi — tvâ | ashṭu | uru — subhaya iti su-bhayaḥ — eshaḥ — praṇâyeti pra-anàya.

3. *upayâmá-gṛihito 'sy | bantár yacha magha-van, pàhí sómam, urushyá rấyaḥ, sám ísho yajasvâ, 'ntás te dadhàmi dyāvâ-pṛithivî antár urv antárikshaw', sa-jóshâ dezvaír ávaraiḥ páraiç câ 'ntar-yâmé magha-van mâdayasva | svăṃkṛito 'si' mádhu-matîr na íshas kṛidhi² víçvebhyas tve 'ndriyébhyo divyébhyâḥ părthivebhyo | dmánas tvâ 'shṭû | c'rv antáriksham' ánv ihi | svăhâ' tvâ su-bhavaḥ sǔryàya | devébhyas tvâ marîci-pébhya | beshá te yónir, apâ-'nãya tvâ | devébhyah, saptá ca | 3 ||

6, 4, 6, 1-3. — K. 4, 1. 27, 2. — Vs. 7, 4-6. Ç. 4, 1, 2, 15-28. Kâ. 9, 6, 1-4. — antaḥ | yacha — antaḥ | te — antaḥ | uru — sajoshâ iti sa-joshâḥ — asi — ishaḥ — tvâ | ashṭu | uru — eshaḥ.

4. *a vâyo bhûsha çuci-pà úpa naḥ sahásraṃ te niz-yúto viçva-vâra | úpo te ándho¹ mádyam ayâmi yásya deva dadhishé pûrva-péyam || bupayâmá-gribîto 'si, vâyáve tvé | c'ndra-vâyû imé sutấḥ |² úpa práyo-bhir a gatam ínz davo vâm uçánti hí | dupayâmá-gribîto 'sî, 'ndravâyú-bhyâṃ tvai, 'shá te yóniḥ, sa-jóshâbhyâṃ tvâ || 1 || * vâyo, trícatvâ-nioçat || 4 ||

(6, 4, 7, 8). — K. 4, 2. (27, 8). — Vs. 7,7.8. Ç. 4, 1,8,18.19. Kâ. 9, 6, 5. 6. — eti | vâyo iti — çucipâ iti çuci-pâḥ — upo iti — indravâyû itîndra-vâyû — prayobhir iti prayaḥ-bhiḥ — eshaḥ — sajoshābhyâm iti sa-joshābhyâm.

^{3-42.} antaryâmâdikâ grahâḥ; 3. antaryâma.

ohne avagraha.

so (os ko) ABE; s. P. 8, 25.

^{4.} aindravâyava. ' ' so (°e a°) ABE. 2 so (°h |) ABE (!).

- 5. *ayám vâm mitrâ-varuna sutáh sóma ritâ-vridha | mámé 'd ihá crutau hávam || bupayàmá-grihîto 'si, mitrã=-várunabhyam tvai, 'shá te yónir, ritâyú-bhyam¹ tva || 1 || ayám vâm, viucatíh || 5 ||
- (6, 4, 8, 3). K. 4, 2 (27, 4). Vs. 7, 9. Ç. 4, 1, 4, 7. Kâ. 9, 6, 7. ritâvridhety rita-vridhâ | mama | it eshah ritâyubhyâm ity ritâyu-bhyâm.
- 6. * yã vâm káçâ mádhu-maty áçvinâ sûnritâ-vatî táyâ yajnám mimikshatam || b upayâmá-grihîto 'sy, açvis-bhyâm tvai, 'shá te yónir, mãdhvîhhyàm tvâ || 1 || yā vām, ashtádaça || 6 ||
- (6, 4, 9, 1). K. 4, 2 (27, 4). Vs. 7, 11. Ç. 4, 1, 5, 17. Kâ. 9, 7, 8. madhumatîti madhu-matî sûnritavatîti sû=nrita-vatî eshah.
- 7. * prâtar-yújau ví mucyethâm áçvinâv é 'há gachastam | asyá sómasya pîtáye || b upayâmá-grihîto 'sy, açvís-bhyâm tvai, 'shá te yónir, açví bhyâm tvà || 1 || prâtaryújāv, ákān ná viocatíh 1 || 7 ||
  - (6, 4, 9, 1). eti | <u>i</u>ha eshaḥ.
- 8. ayám venáç codayat príçni-garbhà jyótir-jarâyû rájaso vi-mãne | imám apão sam-gamé súryasya çíçum ná víprâ matí-bhî rihanti || b upayâmá-grihîto 'si, çándâya tvai, 'shá te yónir, vîrátâm pâhi || 1 || ayám venáh, páncavioçatih || 8 ||

(vgl. 6, 4, 10, 1-6). — K. 4, 3. (27, 8). — Vs. 7, (12.) 16. Ç. 4, 2, 1, 8 (eke). 9. Kå !, 6, 12. 13. — priçnigarbhâ iti priçni-garsbhâh | jyotlrjarâyur iti jyotlh-jarâyuh — vimâna iti vi-mâne — viprāh | matibhir iti mati-bhih — eshah — vîratām.

^{5.} maitravaruņa. 1 ritavíbhyam E prima manu.

^{6,} âçvina.

^{7.} acvina. 1 so E; viocatih (ohne Accent) ABCD.

^{&#}x27;. çukrâmanthinau lohne avagraha.

- 9. *tám pratnátha¹ půrvátha¹ viçváthe¹ 'mátha¹ jye=shṭhá-tàtim barhi-shádav suvar-vídam | pratîcînám¹ vṛijá=nam² dohase girã "çúm jáyantam ánu yasu várdhase ||b upayâmá-gṛihîto 'si, márkâya tvai, 'shá te yóniḥ, pra-jāḥ pàhi ||1 || táv, shádvivçatiḥ ||9||
- (vgl. 6, 4, 10, 1). K. 4, 3. Vs. 7, 12. (16). Ç. 4, 2, 1, 9. Kà. 9, 6, 11 (13). pratnathā | pūrvathā | viçvathā | imathā barhishadam iti barhi-sadam | suvarvidam iti suvaḥ-vizdam | pratîcînam girâ | âçum eshaḥ.
- 10. *yé devà divy ékâdaça¹ sthá, prithivyăm ádhy ékâdaça¹ sthá, 'psu-shádo mahinaí 'kâdaça¹ sthá, té devâ yajnám imám jushadhvam | b upayâmá-grihîto 'sy, àgrazyanò 'si sv-âgrayano, jínva yajnám jínva yajná-patim, abhí sávanâ pâhi, víshnus tvăm pâtu, víçam tvám pâhî 'ndrizyénai, 'shá te yónir, víçvebhyas tvâ devébhyaḥ || 1 || yé dezvâs, trícatvârioçat || 10 ||
- 6, 4, 11, 1. 2. K. 4, 5. 27, 9. Vs. 7, 19. 20. Ç. 4, 2, 2, 9. 10. Kâ. 9, 6, 15. devâh | divi | ekadaça apsushada ity apsu-sadah | mahina devâh agrayanah | asi | svagrazyana iti su-agrayanah eshah.
- 11. * trioçát tráyaç ca ganíno rujánto dívao rudráh prithivím ca sacante | ekâdaçãso apsu-shádah sutáo só mam jushantão sávanâya víçve | bupayâmá-gribîto sy, âgra yanò si sv-âgrayano, jínva yajnám jínva yajná-patim, abhí sávanâ pâhi, víshnus tvâm pâtu, víçam tvám pâhî 'ndri yénai, 'shá te yónir, víçvebhyas tvâ devébhyah | 1 | trioçád dvícatvárioçat | 11 ||

^{9.} çukrâmanthinau. ¹ ohne avagraha. ² vrijinam B (varjaniyam âlasyâçraddhâdikam). D sec. m., vrijanam ACE. und D prima und tertia manu.

^{10.} ågrayana. ohne avagraha.

^{11.} âgrayana; bhrâtrivyavato mantrântaram âmnâyate B (p. 630).

ohne avagraha.

so (o a o) AB. E sec. m.

ekàdaçàsah apsushada ity apsu-sadah — àgrayanah asi svägrayana iti su-àgrayanah — eshah.

- 12. *upayâmá-grihîto 'sĩ, 'ndrâya tvâ brihád-vate vázyasvata ukthà-yúve², yát ta indra brihád váyas tásmai tvâ, víshnave tvai, 'shá te yónir, índrâya tvo 'kthâ-yúve || 1 || upayâmágrihîto, dváviocatih || 12 ||
- 6, 5, 1, 3. K. 4, 5. 27, 10. Vs. 7, 22. Ç. 4, 2, 3, 10. Kâ. 9, 6, 21. brihadvata iti brihat-vate | vayasvate ukthâyuva ity uktha-yuve te eshah.
- 13. * mûrdhanam divó aratím¹ prithivya vaiçvanaram² ritaya jatám agním | kavíw sam-rajam átithim jánanam asánn a patram janayanta devah || b upayamá-grihîto 'sy, agnáye tva vaiçvanaraya², dhruvò 'si dhruvá-kshitir dhruz vanam dhruvá-tamó 'cyutanam acyutakshít-tama, eshá te yónir, agnáye tva vaiçvanaraya² || 1 || mûrdhanam, páñcatriwçat || 13||
- 6, 5, 2, 1. K. 4, 5. 28, 1. Vs. 7, 24. 25. Ç. 4, 2, 4, 24. Kà. 9, 6, 22. samrājam iti sam-rājam āsan | eti dhru= vaḥ | asi acyūtānām eshaḥ. —
- 14. *mádhuç ca mãdhavaç ca, çukráç ca çúciç ca, nábhaç ca nabhasỳaç ce, 'sháç co 'rjáç ca, sáhaç ca sashasỳaç ca, tápaç ca tapasỳaç co | b 'payâmá-gribîto si | c saw-sárpo 'sy | d awhas-patyãya tvâ || 1 || mádhus, triwçát || 14 ||
- 6, 5, 3, 4. K. 4, 7. (28, 2). Vs. 7, 80. Ç. 4, 3, 1, 14-20. K. 9, 13, 1-18. ishah | ca | ûrjah sawsarpa iti sam-sar pah | asi | awhaspatyâyety awhah-patyâya.

^{12.} ukthya. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 3, 2.

^{13.} dhruva. ¹ so (°o a°) ABE. ² ohne avagraha.

^{14.} ritugraháh.

- 15. *indrå-'gnî ă gataw sutám gîrbhír¹ nábho váren yam | asyá pâtam dhiyé 'shitã || b upayâmá-grihîto 'sî, 'ndrå gní-bhyâm tvai, 'shá te yónir, indrågní-bhyâm två || 1 || índrågní, viwçatíh || 15||
- (6, 5, 4, 1). K. 4, 7. (28, 2). Vs. 7, 31. Ç. 4, 3, 1, 24. Kâ. 9, 13, 20. indrägnî itîndrå-agnî | eti gîrbhih dhiyâ | ishitâ indrâgnibhyâm itîndrâgni-bhyâm eshah.
- 16. *ómâsaç carshaṇî-dhrito víçve devâsa a gata | dâç= vãoso dâçushaḥ sutám || b upayâmá-grihîto 'si, víçvebhyas tvâ devébhya, eshá te yónir, víçvebhyas tvâ devébhyaḥ || 1 || ómâso, vioçatíḥ || 16||
- (6, 5, 4, 1.2). K. 4, 7 (28, 2). Vs. 7, 33. Ç. 4, 3, 1, 27. Kà. 9, 14, 1. carshanîdhrita iti carshani-dhritah de= vâsah | eti.
- 17. * marútvantam ' vrishabhám vâvridhânám ákavâ=
  -'rim divyáw çâsám índram | viçvâ-sãham ávase nűtanâyo¹
  'gráw saho-dấm ihá táw huvema || b upayâmá-grihîto 'si',
  'ndrâya tvâ marútvata¹, eshá te yónir, índrâya tvâ marút=
  vate¹ ||1|| marútvantaw, shádviwçatih ||17||
- (6, 5, 5, 1). K. 4, 8. (28, 3). Vs. 7, 36. Ç. 4, 3, 3, 14. Kâ 1(), 3, 6. vậvrịdhậnam | akavârim ity akavâ-arim vịçvậsâham iti viçva-sâham nûtanâya | ugram | sahodâm iti sahaḥ-dâm asi | indrâya marutvate | eshaḥ.
- 18. * índra marutva ihá pâhi sómam yáthâ çâryâté apibah sutásya | táva prá-nîtî táva çûra çármann á vivâ santi kaváyah su-yajnáh || b upayâmá-grihîto 'si', 'ndrâya

^{15.} aindràgna. I ohne avagraha.

^{16.} vaiçvadeva.

^{17.} marutvatiya. ¹ ohne avagraha.

^{18.} marutvatiya. ¹ ohne avagraha. ² çâriyâté E. ³ so (*e a*) ABE; s. P. 4, 41.

två marútvata¹, eshá te yónir, indråya två marútvate¹ | 1 | 1 | indra marutva, ékân ná triccát⁴ | 18||

- K. 4, 8. Vs. 7, 35. Ç. 4, 3, 3, 13. Kâ. 10, 1, 14. mazrutvah çâryâte pranîtîti pra-nîtî çarman | eti çshah.
- 19. * marútvâo i indra vṛishabhó ráṇâya pibâ sómam anu-shvadhám mádâya | ấ siñcasva jaṭháre mádhva ûrmíṃ tváo rǎjà 'si pra-dívaḥ sutǎnâm || bupayâmá-gṛihîto sĩ, 'ndràzya tvâ marútvata s, eshá te yónir, índrâya tvâ marútvate || 1 || marútvân, ékân ná trioçát || 19||
- K. 4, 8. Vs. 7, 38. marutvan | indra piba | anushvadham ity anu-svadham madhvah asi | indraya eshah.
- 20. a mahao i indro ya ojasa parjanyo vrishti-mao iva | stomair vatsasya vavridhe || b upayama-grihîto 'si, mahe-'ndraya tvai, 'sha te yonir, mahe-'ndraya tva || 1 || mahan, ékan na viocatíh 2 || 20 ||
- (6, 5, 5, 8). K. 4, 8. (28, 3). Vs. 7, 40. mahan vrishtiman iti vrishti-man | iva vavridhe mahens drayeti maha-indraya eshah.
- 21. * maháw i índro nrivád á carshani-prá utá dvi-bárha amináh sáho-bhih | asma-dríyag vavridhe vîrỳayo 'rúh prithúh sú-kritah kartrí-bhir bhût || b upayamá-grihîto 'si, mahe-'ndráya tvai, 'shá te yónir, mahe-'ndráya tva || 1 || máhan nrivát 3, shádviocatih || 21 ||
  - K. 4, 8. Vs. 7, 39. Ç. 4, 3, 8, 18. Kâ. 10, 3, 10. mahàn

^{18. 4} trieçat ohne Accent D.

^{19.} marutvatîya. ¹ so (°&c) ABE; s.P.9, 20. ² so (°â) ABE.
³ ohne avagraha. ⁴ tricçat ohne Accent D.

^{20.} måhendra. ¹ so (°å©) ABE; s. P. 9, 20. ² vi©çatih ohne Accent ABCDE.

^{21.} måhendra. ¹ so (°å©) ABE; s. P. 9, 20. ² "dryag (al svaritanta) E. ³ so ABCDE.

- eti sahobbir iti sahah-bbih | asmadriyag ity asmas-driyak vàvridhe uruh eshah.
- 22. *kadă caná' starir asi né 'ndra saçcasi dâçúshe | úpo-'pé 'n nú magha-van bhữya ín nú te dănam devásya pricyate || b upayàmá-grihîto 'sy, àdityébhyas tvà | caná' prá yuchasy ubhé ní pâsi jánmanî² | túrîyâ "ditya sávanam ta indriyám ă tasthâv amrítam diví || d yajnó devănâm práty eti sumnám adityâso bhávatâ mridáyantah | a vo 'rvacî su-matír vavrityâd achóc cid ya varivovít-tara' 'sat || vívasva âdityai 'shá te soma-pîthás, téna mandasva, téna tripya, tripyasma te vayám tarpayitáro, ya divya vríshtis táyâ tvâ crînâmi || 1 || vah, saptúviccatic ca || 22 ||
- 6, 5, 6, (1-) 5. K. 4, 10. 28, 6. Vs. 8, 2-5. Ç. 4, 3, 5, 10-18. Kâ. 10, 4, 4-7. cana upopety upa-upa | it | nu bhûyaḥ | it ubhe iti janmanî iti te tasthau bhavata eti | vaḥ | arvâcî varivovittareti varivovit: -tarà | asat | vivasvaḥ eshaḥ.
- 23. a vâmám adyá savitar vâmám u çvó divé-dive vâmám asmá-bhyao sâvîḥ | vâmásya hí ksháyasya deva bhűrer aya dhiya vâma-bhajaḥ syâma | || b upayâmá-gribîto 'si, devaya tvâ savitré || 1 || vâmám, cáturviocatiḥ || 23 ||

(6, 5, 7, 1). — Vs. 8, 6. Ç. 4, 4, 1, 6. Kâ. 10, 5, 13.

24. *ádabdhebhih savitah pâyú-bhish tváw¹ çivébhir adyá pári pâhi no gáyam | híranya-jihvah suvitáya² návyase rákshà³ mäkir² no aghá-çawsa⁴ îçata || b upayàmá-grihîto 'si, deväya två savitré || 1 || ádabdhebhis, tráyovioçatih || 24 ||

^{22.} åditya. ¹ als ein Wort. ² s. P. 4, 11. 12. ³ so (ⁿå) ABE; s. P. 3, 12.

^{23.} savitra. I ohne Accent, trotz hi.

^{24.} savitra.

onumber of solution of the savitra of savitra of

- K. 4, 10. (Vs. 33, 69. 84). pâyubhir iti pâyu-bhih tvam suvitâya raksha | mâkih | nah | aghaçaosa ity agha-çaosah.
- 25. a híranya-pânim ûtáye savitāram úpa hvaye | sá céttà devátâ padám || b upayâmá-grihîto 'si, deväya tvâ savitré || 1 || híranyapânim, cáturdaça || 25 ||

(Vs. 22, 10). - sah | cettä | devatä.

- 26. * su-çármâ 'si su-pratishthânó | b brihád ukshé i náma | c eshá te yónir, víçvebhyas tvâ devébhyah || 1 || su-çármâ, dvádaça || 26 ||
- 6, 5, 7, 3. K. 4, 10. 28, 7. Vs. 8, 8. Ç. 4, 4, 1, 14. Kâ. 10, 6, 2. suçarmeti su-çarmā brihat | ukshe | namaḥ eshaḥ.
- 27. * bṛihaspáti-sutasya ta indo indriyã-vataḥ pátnî=
  -vantaṃ gráhaṃ gṛihṇâmy | bágnãsi pátnî-vãsḥ sa-jữr de=
  véna tváshṭrâ sómam piba svãhà || 1 || bṛihaspátisutasya, páñ,
  cadaça || 27 ||
- 6, 5, 8, 3-4. K. 4, 11. 28, 8. Vs. 8, 9. 10. Ç. 4, 4, 2, 12-16. Kâ. 10, 6, 16-19. te | indo iti | indriyâvata itîndriya=-vatah agnâsi | patnîvâs iti patnî-vâsh | sajûr iti sa-jûh.
- 28. hárir asi hâri-yojanó háryo sthâtă vájrasya bhartă priçneh pretă¹, tásya te deva some 'shṭá-yajusha stutá-stomasya çastó-'kthasya hári-vantam gráham grihnâmi | bhart' stha háryor dhânāh sahá-somâ | c índrâya svăhâ || 1 || hárih, shádvioçatih || 28 ||

^{25.} savitra. 1 ohne avagraha.

^{26.} vaiçvadeva.

1 als zwei Wörter! ukshe (çastre çasyamânâya tubhyam) brihan namo ('stu), Sây. (!)

^{27.} patnîvata. ¹ s. P. 6, 7. ² so (indo indriya°) ABE. ³ so ABCD; die 3 fehlt in E.

^{28.} hâriyojana. ¹ ohne avagraha! (prerayitâ, Sây.) ² Accent! so ABCDE.

- (6, 5, 9, 1-4). K. 4, 11. (28, 9). Vs. 8, 11. Ç. 4, 4, 8, 6. 7. Kâ. 10, 8, 1. hariḥ haryoḥ pretâ ishṭayajusha itîshṭa-yajushaḥ çastokthasyeti çasta-ukthasya harîḥ | stha | haryoḥ.
- 29. *1 ágna ấyû shi pavasa ấ suvó 'rjam ísham ca naḥ | àré bàdhasva duchúnâm 2 | b upayâmá-gribîto 'sy, agnáye tvà téjasvata 2, eshá te yónir, agnáye tvà téjasvate 1 || 1 || agnáye, tráyovi scatih || 29 ||
- K. 4, 11. (Vs. 19, 38. 35, 16). agnė pavase ûrjam duchunam tejasvate.
- 30. *ut-tishthann ójasá sahá pîtvấ çipre avepayah | sómam indra camű sutám || b upayàmá-grihîto 'sĩ, 'ndrâya tvaú 'jasvata', eshá te yónir, indrâya tvaú 'jasvate' || 1 || uttishthann, ékavioçatih || 30 ||
- (K. 4, 11). Vs. 8, 39. Ç. 4, 5, 4, 10. Kâ. 12, 3, 2. cipre itl² camû itl ojásvate.
- 31. * taránir viçvá-darçato jyotish-kríd asi sûrya | víçzvam a bhàsi rocanám || b upayâmá-grihîto 'si, sűryâya tvâ bhrájasvata¹, eshá te yóniḥ, sűryâya tvâ bhrájasvate¹ || 1 || taránir, vìoçatíḥ || 31 ||
- Âr. 3, 16. (K. 4, 11). (Vs. 33, 86). jyotishkrid iti jyotih-krit bhrâjasvate.
- 32. a pyayasva madintama sóma vícvabhir útí-bhih | bháva² nah sapráthas-tamah | 1 | 4, náva | 32 ||
- År. 3, 17. (Vs. 12, 114). madintama bhava saprathastama iti saprathah-tamah.

^{29.} atigraha. ¹ war bereits da in I, 3, 14, 7.8. ² ohne avagraha.

^{30.} atigraha. ohne avagraha. s. P. 1, 11.

^{31.} atigraha. 1 ohne avagraha.

^{32-34.} agnau; s. Ind. Stud. 3, 375. 381.

ohne avagraha.

ohne avagraha.

- 33. ¹îyûsh té¹ yê pữrva-tarâm ápaçyan vy-uchántîm ushásanı mártyâsaḥ | asmābhir û² nú prati-cákshyâ 'bhûd ó' té yanti yê aparîshu¹ páçyân || 1 || îyúr, ékân ná viơ çatíḥ ' || 33 ||
- Âr. 3, 18. îyuḥ | te u | nu | praticakshyeti pratis-cakshya | abhūt | o iti.
- 34. *jyótishmatîm¹ två sådayâmi | b jyotish-krítam två s. | c jyotir-vídam tvà s. | d bhásvatîm¹ två s. | pválantîm två s. | malmalâ-bhávantîm² två s. | dîpyamânâm två s. | rócamânâm två s. | dijasrâm två s. | briháj-jyotisham två s. | bodháyantîm två s. | m jägratîm två s. | 1 | jyótishmatî©, sháttri@çat ||34||
- Âr. 3, 19. jyotishkritam iti jyotih-kritam jyotirvidam iti jyotih-vidam.
- 35. pra-yasaya svaha¹, "-yasaya svaha, vi-yasaya svaha, sam-yasaya svaha, 'd-yasaya svaha, 'va-yasaya svaha, çucé svaha, çókaya svaha, tapyatvaí svaha, tapate svaha, brahma-hatyayai svaha, sarvasmai svaha || 1 || prayasaya, caturvioçatih || 35||
- Âr. 3, 20. Vs. 39, 11. 12. âyâsâyety ä-yâsâya udyàsâyety ud-yâsâya avayâsâyety ava-yâsâya.
- 36. cittáw sam-tânéna, bhavám yaknă, rudrám táz nimnâ, paçu-pátiw sthûla-hridayénâ, 'gníw hridayena, rudz rám lóhitena, çarvám mátasnâbhyàm¹, mahâ-devám antáhz

^{33. 1} so (0sh te) ABE; s. P. 6, 5. 2 so (û) ABE; s. P. 3, 14. 3 so (o) ABE; s. P. 1, 55. 4 so (0e a0) ABE. 5 vi@çatih, ohne Accent ABCDE.

^{34.} poshane dahe viniyuktani yajûoshi. ¹ ohne avagraha.
² manma⁰ E.

^{35. 36.} açvamedhe; s. Ind. Stud. 3, 875. 884; 35. âhutimantrâh.

ohne avagraha.

^{36.} havisho homartho mantranuvakah. ¹ ohne avagraha.

-pàrçvenau², 'shishtha-hánao² çingî-nikoçyabhyam⁴ || 1 || at-tam, ashtadaca || 36 ||

Âr. 3, 21. — Vs. 39, 8. (Kà. 20, 8, 5). — oshishthahasnam ity oshishtha-hanam içingînikoçyabhyam iti çingîs-nikoçyabhyam.

37. * ă tishțha vritra-han rátham yuktă te bráhmanâ hárî | arvâcînao' sú te máno grăvâ krinotu vagnúnâ || b upa= yâmá-grihîto sĩ, 'ndrâya tvà shoḍaçina', eshá te yónir, in-drâya tvà shoḍaçine' || 1 || ă tishțha, shádviocatih || 37 ||

Vs. 8, 33. Ç. 4, 5, 3, 9. Kà. 12, 5, 2. — harî iti — sv iti — asi | indrāya — shoḍaçinė | eshaḥ.

38. * indram id dhárî vaható 'pratidhrishţa-çavasam', rishînâm ca stutîr úpa yajnám ca manushanâm | b upayamá-grihito 'si', 'ndraya tvà shoḍaçina', eshá te yónir, indraya tvà shoḍaçine' | 1 | indram, tráyovi@çatih || 38 ||

K. 4, 11. — Vs. 8, 35. — it | harî iti — upeti — eshah.

39. *ásâvi sóma indra te çávishtha dhrishnav a gahi | a tvâ prinaktv indriyáw rájah sűryam ná raçmí-bhih || b upa= yâmá-grihîto 'sĩ, 'ndrâya tvâ shoḍaçína, eshá te yónir, ín= drâya tvâ shoḍaçíne || 1 || ásâvi, saptáviwçatih || 39 ||

somah — dhrishno | eti | gahi | eti | två | prinaktu — eshah.

40. * sárvasya prati-çîvarî bhűmis tvo¹ 'pá-stha & 'dhita | syonă 'smai su-shádâ bhava yáchâ 'smai çárma sa--práthâḥ || bupayâmá "wie eben || 1 || sárvasya, shádviuçatiḥ || 40 ||

två | upastha ity upa-sthe | eti | adhita | syona |

^{36. 2} s. P. 8, 32. 3 'cishth E. 4cing' E sec. m.

^{37-42.} shoqaçin. 1 ohne avagraha.

^{38. &#}x27; so (oto 'po) ABE. ' ohne avagraha.

^{40. 1} so ('s t⁰) ABE.

asmai sushadeti su-sadā — yacha asmai — saprathā iti sa-prathāh.

41. *maháo¹ indro vájra-bâhuḥ shoḍaçî² çárma yaschatu | svastí² no maghá-vâ karotu hántu pâpmanam yò 'sman dvéshṭi || b upayâmá° wie eben || 1 || mahán, shádvioscatiḥ || 41 ||

Vs. 26, 10. — mahan | indrah — yah | asman.

42. *sa-jóshâ índrah sá-gano marúd-bhih sómam piba vritra-hañ chûra vidván | jahí çátrûor¹ ápa mrídho nus dasvä 'thă 'bhayam krinuhi viçváto² nah || b upayâmá° wie eben || 1 || sajóshâs, trioçát || 42 ||

Vs. 7, 37. — vritrahann iti vritra-han | çûra — çatrûn | apeti — nudasva | atha | abhayam.

4. dåkshinåni (1, 4, 48-45).

43. *úd u tyám játá-vedasam devám vahanti ketávah | dricé vícváya súryam || b citrám devánám úd agád áníkam cákshur mitrásya várunasyá 'gnéh | á 'prá dyává-prithiví' antárikshaw súrya átmá jágatas tasthúshac ca || c¹ ágne náya su-páthá râyé asmán² vícváni deva vayúnáni vidván | yuzyodhỳ asmáj juhuránám éno bhúyishthám te náma-uktim vidhema || dívam gacha súvah pata | °rûpéna || 1 || vorûpám abhy aí 'mi, váyasá váyah |³ ftuthó vo vicvá-vedá ví bhajatu várshishthe ádhi² náke |³ fetát te agne² rádha aí 'ti sóma-cyutam | b tán mitrásya pathá naya | i 'rtásya pathá pré 'ta candrá-dakshiná, yajnásya pathá suvitá náz

^{41. 1} so (0â0) ABE; s. P. 9, 20. 2 ohne avagraha.

^{42. &#}x27; so (°û©r) ABE; s. P. 9, 20. ' ohne avagraha.

^{43.} dakshina. 1 der Vers war schon in I, 1, 14, 8 (einem yajya-Abschnitt) da; s. Whitney zu P. I, 61. II, 9. 2 so (e a ABE, s. P. II, 9.16. 3 so (ABE. 4 ohne avagraha.

bháramànà haví shi vásum gharmám dívam a tishthatá 'nu | syájna yajnám gacha, yajná-patim gacha, svám yóz nim gacha sváhai | b 'shá te yajnó yajna-pate sahásûktaz-vâkah su-vírah sváhâ | dévâ gâtu-vido gâtúm vittvá gâtúm ita | k mánasas pata imám no deva devéshu yajz náw sváhâ vâcí sváhâ váte dhâh | s | kripotu, tán, ashtácatvâriwçac ca | 44 ||

6, 6, 2, 2-3. — K. 4, 12. — Vs. 8, 14-21. Ç. 4, 4, 3, 14 - 4, 14. Kâ. 10, 8, 7-11. — indra | naḥ — gobhiḥ — tanûbhiḥ — avrinîmahi | iba — uta | açamishthâḥ — svageti sva-gâ — ye | âjagmety ä-jagma | savanâ | idam — asme iti — yân | eti | avahaḥ¹º — preti | îraya — vahamanâḥ | bharamaṇâḥ — eshaḥ — sahasûktavâka iti sahasûkta-vâkaḥ¹¹ — manasaḥ | pate — vàci | svâhā | vâtè | dhâḥ.

45. *urúw hí rājā váruņaç cakāra sűryâya pánthâm ánv-etavā u | apáde pādā práti-dhâtave 'kar utā 'pa-vaktā hṛidayâ-vídhaç cit || b çatám te rājan bhishájaḥ sahásram urvī gambhîrā su-matísh te astu¹ | bādhasva dvésho nír-ritim parācaiḥ kṛitám cid énaḥ prá mumugdhy asmát |² abhí-shṭhito váruṇasya pāço | d 'gnér ánîkam apá ā viveça |² ápâm napât prati-rákshann asurỳam dáme-dame ||¹ || sam-ídham yakshy agne |² práti te jihvā ghṛitám úc caraṇyet |³ samudré te hṛidayam ap-sv antáḥ |² sám tvâ viçantv óshadhîr utā "po yajnásya tvâ yajna-pate havír-bhiḥ |² sûkta-vâké namo-vâké vidhemā | 'va-bhṛitha ni-caṃkuṇa ni-cerúr asi ni-caṃkuṇā ', 'va devaír devá-kṛitam éno 'yâḍ áva mártyair mártya-kṛitam, urór ã no deva rishás

^{44.} vitvà ABCDE. so (s p°) ABE. lo also ávahaḥ nicht mit à componirt! lo b. (auch 6, 6, 2, 2); aus C habe ich mir dagegen für beide Stellen die Trennung saha-súkta notirt.

^{45.} avabhrithaḥ. ¹ so (°sh te a°) ABE; s. P. 6, 5. ² so (|)

ABE. ³ fehlt ABE. ⁴ ohne avagraha. ⁵ nicumkuṇa C sec. m.

ná putráh samáná-dakshá ávase hávante / *ágne rásena téjasâ jäta-vedo ví rocase | raksho-ha 'mîva-catanah || 16 apó ánv acarishao rásena sám asrikshmahi | páyasvão agna ă 'gamam tám mâ sáo srija várcasâ | 8 vásur vásu-patir híkam sásy agne vibhã-vasuh | syama te su-matav ápi || h tvám agne vásu-patim vásûnâm abhí prá mande | 2 | adhvaréshu rajan | tváya vajam vaja-yanto jayema 'bhí shyama pritsutîr martyanam i tvam agne vaja-satamam víprá vardhanti sú-shtutam | sá no rásva su-víryam | * ayám no agnír² várivah krinotv⁹ ayám mrídhah purá etu pra= bhindán jayáw cátrûñ jayatu 10 járhrishâno 'yám vajam ja--patir yúvâ | havya-vấd juhỳ-âsyah || m tváo hỳ agne agní: na vípro víprena sánt sata | sákha sákhya sam-idhyáse || "'úd agne cúcayas táva | ° 11 ví jyótishâ || 3 || maghávánam, mande, hy agne, caturdaça ca ||46||

(2, 2, 4, 4-8) — ** B, 5, 4, 10. 11; ° 8, 81, 14; d 7, 26, 2; ** nur hier; 'Vs. 20, 22. Lâṭy. 2, 12, 13; s R. 8, 44, 24; h 5, 4, 1; i 5, 13, 5; k Vs. 5, 37; l R. 1, 12, 6; m 8, 43, 14; n 8, 44, 17; o 5, 2, 9. — amart=yam — u | lokam | agne | kṛiṇavaḥ — saḥ — svasti | tve iti | sv iti — avritran — indra | atîti | ricyate — somaḥ — yat | îm — agne | rasena — sam iti | aṣrikshmahi | pa=yasvan | agne | eti | agamam — hikam | asi — abhi | preti | mande — vājayanta iti vāja-yantaḥ — abhīti | syāma | pṛitsutîḥ — vājasātamam iti vāja-sātamam | viprāḥ — su=shṭutam iti su-stutam | saḥ — çatrūn — ayam — juhvāsya iti juhu-âṣyaḥ — hi | agne — samidhyasa iti sam-idhyase.

^{46. 6} es ist auffällig, dass dieser Vers, der eben erst da war (in 45 fin.), hier nochmals voll, nicht bloss mit dem pratika (s. Note 11), aufgeführt wird; vgl. die Note zu I, 5, 5, 2. II, 2, 12, 2. (E hat: apó 'nv). 7 so (°āo) ABE, s. P. 9, 21. 8 so (sho) ABE, s. P. 6, 4. 9 so ("ḥ ko) ABE. 10 trûmn jo A., otrûn mit virâma BE. 11 nur das pratika, weil beide Verse schon früher (s. I, 3, 14, 8. 2, 14, 7) unter den yâjyânuvâkyâs je eine Stelle gefunden haben; so durchweg, s. z. B. bei II, 1, 11, 1. 2, 12, 6. 7.

abravid yó mad-devatýam agním â-dádhâtâ íti | tám půshã " 'dhatta, téna | 2 | pûshă "rdhnot, tásmât paushnah pa= cáva ucyante | tám tváshtá "'dbatta, téna tváshtá "rdhnot, tásmát tváshtráh pacáva ucyante | tám Mánur a dhatta, téna Mánur ardhnot, tásman Manavyah pra-ja ucyante tám dhâtă "'dhatta, téna dhâtă "rdhnot, sam-vatsaró vai dhâtă, tásmât sam-vatsarám pra-jăh paçávó 'nu prá ja= yante | yá evám punar-adhéyasyá 'rddhim véda || 3 || nóty evá, yò 'syai 'vám bandhútâm' véda bándhu-mân bhas vati | bhaga-dhéyam và agnír à-hita ichámanah pra-jam paçun yajamanasyo 'pa dodravo; 'd-vasya punar a da= bhaga-dhéyenai 'vai 'nao sam ardhayaty átho çãntir evă 'syai 'sha | púnar-vasvor a dadhîtai `tád vaí punar-adhéyasya nákshatram yát púnar-vasû sváyam evaí 'nam devátáyâm' a-dhaya brahma-varcasî bhavati i darbhair a dadhaty, ayatayama-tvaya | darbhair a dadhaty, ad-bhyá evaí 'nam óshadhî-bhyo 'va-rúdhyá '' dhatte | páñ= ca-kapâlah purodăço bhavati, páñca vă ritáva, ritú-bhya evai 'nam ava-rudhya '' dhatte | 4 | açiyata tat, tena, veda, darbhash, páncaviocatic ca 111

(K. 8, 15). — (Ç. 2, 2, 3, 2-6). — sam | nîti | adadhata idam | u — vijityeti vi-jitya — sahasa eti | aditsanta sah | arodît — açru açîyata — sah agnih — bhâgî asâni | atha | vah — sah | iti — âdadhâtâ ity â-dadhâtai — pûshâ | eti adhatta — pûshâ | ârdhnot — tvashtâ eti | adhatta — tvashtâ | ârdhnot — manuh | eti | adhatta | manuh | ârdhnot — dhâta | eti | adhatta — dhâta | ârdhnot — paçavah anu | preti — riddhim — yah asya | evam | bandhutâm — vai — âhita ity â-hitah — dodrâva | udvâsyety ut-vâsya — atho iti — eva | asya | eshâ — devatâyam — enam | oshadhîbhya ity oshadhi=

¹ ohne avagraha. ichyá E.

-bhyah avarudhyety ava-rudhya eti — purodaçah — vai ritavah — eti dhatte.

2. párâ vã eshá yajnám paçun vapati yò 'gním ud= -vàsáyate | páñca-kapálah purodáço¹ bhavati, páňkto² yaj= náh, päňktáh² pacávo, yajnám evá pacún áva runddhe³ | vîra= -ha va eshá devanám yò 'gním ud-vasáyate, ná va etásya brahmana rita-yavah pura 'nnam akshan | panktỳo yajyà= - nuvákýà bhavanti, páňkto vajnáh, páňktah purusho, deván evá vîrám nir-avadáyâ 'gním púnar a | 1 | | cată-'ksharâ bhavanti, çată-"yuh purushah çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishthati | yád vá agnír a-hito ná 'rdhyáte jyáyo bhága-dhéyam ni-kâmáyamáno yád ágne: yá⊍ sárvam bhávati saí 'vă 'syá 'rddhiḥ | sám vă etásya grihé vák srijyate yò 'gním ud-vasáyate, sá vácao sáo= -srishtam yajamana îçvaro 'nu para-bhavitor | vi-bhaktayo bhavanti, vâcó ví-dhrityai, yájamànasya parà-bhàvâya | 2 || ví-bhaktim karoti, bráhmai 'vá tád akar | upà-'oçú yajati, yáthá vâmám vásu vividànó gűhati tadríg¹ evá tád ¦ agníu. práti svishta-kritam nír áha, yáthá vâmám vásu vividânáh pra-kaçam jígamishati tadríg evá tád ví-bhaktim uktvá pra-yajéna váshat karoty, a-yátanad evá naí 'ti | yájamano vai purodăçah , paçava eté ă-hutî, yad abhitah purodă. çam¹ eté a-hutî || 3 || juhóti yájamânam evó 'bhayátaḥ¹ pacú-bhih pári grihnáti | kritá-yajuh sámbhrita-sambhara ity àhur ná sam-bhrityàh sam-bhàra ná yájuh kartav= yam ity; átho khálu sam-bhrítyà evá sam-bharah kartav= yam yájur, yajnásya sám-riddhyai 1 punar-nishkritó rátho dáksbina, punar-utsyûtám vásah, punar-utsrishtò 'nadván',

^{2.} yajyadyangajatam. 1 ohne avagraha. 2 onto ACD (ohne k), s. Whitney zu P. 14, 28 p. 308. 3 rumdhe ABCDE. 4 so auch K; die Vajasaneyin nach dem schol.; wo aber? 5 oridhyai ACDE.

abravîd yó mad-devatỳam agním â-dádhâtâ íti | tám pûshã " 'dhatta, téna || 2 || pûshă "rdhnot, tásmât paushnáh pa= cáva ucyante | tám tváshtá "'dhatta, téna tváshtá "rdhnot, tásmåt tvåshträh paçáva ucyante | tám Mánur a 'dhatta, téna Mánur ârdhnot, tásmân Mânavỳah pra-jã ucyante tám dhâtã "'dhatta, téna dhâtă "rdhnot, sam-vatsaró vai dhâtā, tásmāt sam-vatsarám pra-jah paçávó 'nu prá ja= yante | yá evám punar-adhéyasyá 'rddhim véda | 3 | ridh= nóty evá, yò 'syai 'vám bandhútâm' véda bándhu-mân bha= vati | bhâga-dhéyam vă agnír à-hita ichámanah pra-jam paçun yajamanasyo 'pa dodravo; 'd-vasya punar a da= dhîta bhâga-dhéyenai 'vai 'nao sám ardhayaty átho çãntir evã 'syai 'shã | púnar-vasvor a dadhîtai 'tád vaí punar-âdhéyasya nákshatram yát púnar-vasû evaí 'nam devátâyâm' â-dhãya brahma-varcasî bhavati darbhaír a dadhaty, áyatayama-tvaya | darbhaír a dadhaty, ad-bhyá evaí 'nam óshadhî-bhyo 'va-rúdhyã '' dhatte | páñ= ca-kapâlah purodăço bhavati, páñca vă ritáva, ritú-bhya evai 'nam ava-rudhya " dhatte | 4 | sciyata tát, téna, véda, dar. bhash, pásicavi@catic ca 1111

(K. 8, 15). — (Ç. 2, 2, 3, 2-6). — sam | nîti | adadhata idam | u — vijityeti vi-jitya — sahasa | eti | aditsanta | sah | arodît — açru | açriyata — sah | agnih — bhâgî asâni | atha | vah — sah | iti — âdadhatâ ity a-dadhatai — pûsha | eti | adhatta — pûsha | ârdhnot — tvashta | eti | adhatta — tvashta | ârdhnot — manuh | eti | adhatta | manuh | ârdhnot — dhâta | eti | adhatta — dhâta | ârdhnot — paçavah | anu | preti — riddhim — yah | asya | evam | bandhutam — vai — âhita ity â-hitah — dodrâva | udvasyety ut-vasya — atho iti — eva | asya | esha — devatayam — enam | oshadhîbhya ity oshadhi=

i ohne avagraba. sichyás E.

-bhyah avarudhyety ava-rudhya eti — purodaçah — vai i ritavah — eti i dhatte.

2. párâ vấ eshá yajnám paçtin vapati yò 'gnim ud= -vàsáyate | páñca-kapâlah purodăço¹ bhavati, păňkto² yaj= náh, panktah pacávo, yajnám evá pacún áva runddhe trira--ha va eshá devanam yò 'gnim ud-vasáyate, ná va etásya brahmana rita-yavah pura 'nnam akshan | panktỳo yajya: - nuvakýa bhavanti, pankto zyajnáh, panktah purusho. devăn evá vîrám nir-avadăyâ 'gnim punar a | 1 | | çată-'kshara bhavanti, çată-"yuh purushah çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishthati | yád va agnír a-hito ná 'rdhyáte jyayo bhaga-dhéyam ni-kamáyamano yád agne: yáw sárvam bhávati sai 'vã 'syá 'rddhih | sám vã etásya grihé vák srijyate yò 'gním ud-vâsáyate, sá văcaw sáw= -srishtam yájamána îçvaró 'nu párá-bhavitor | ví-bhaktayo bhavanti, vâcó ví-dhrityai, yájamànasya parà-bhavaya | 2 | ví-bhaktim karoti, bráhmai 'vá tád akar | upà-'oçú yajati, yátha vamám vásu vividanó gűhati tadríg evá tád i agniu. práti svishta-kritam nír áha, yáthà vâmám vásu vividânáh pra-kâçám jígamishati tâdríg' evá tád | ví-bhaktim uktvá pra-yajéna váshat karoty, a-yátanad evá naí 'ti | yájamano vai purodăçah¹, paçava eté ã-hutî, yad abhitah¹ purodã= çam¹ eté a-hutî || s || juhóti yájamânam evó 'bhayátaḥ¹ pacú-bhih pári grihnati | kritá-yajuh sámbhrita-sambhara ity ahur ná sam-bhrityah sam-bhara ná yájuh kartav= yam ity; átho khálu sam-bhrítyà evá sam-bharáh kartav= yam yájur, yajnásya sám-riddhyai 1 punar-nishkritó rátho dáksbina, punar-utsyûtám vásah, punar-utsrishtò 'nadván',

^{2.} yājyādyangajātam. ¹ ohne avagraha. ² •nt • ACD (ohne k), s. Whitney zu P. 14, 28 p. 308. ³ ruṃdhe ABCDE. ⁴ so auch K; die Vājasaneyin nach dem schol.; wo aber? ⁵ •ridhyai ACDE.

punar-âdhéyasya sám-riddhyai saptá te agne sam idhaḥ saptá jihvä íty agni-hotrám juhoti; yátra-yatrai
vã 'sya nỳ-aktam tátaḥ || 4 || evaí 'nam áva runddhe'
vîra-hà vã eshá devanâm yò 'gním ud-vâsáyate, tásya và
ruṇa evá 'rṇa-yad; âgni-vâruṇam ékâdaça-kapâlam ánu nír
vaped, yám cai 'vá hánti yáç câ 'sya 'rṇa-yat tau bhâga-dhéyena prîṇâti, nã "rtim a 'rchati yájamânaḥ || 5 ||
ă, 'parâbhâvâya, puroḍāçam eté āhutí, tátaḥ, sháṭtrioçac ca || 2 ||

(K. 8, 15. 9, 1. 2). — (Çânkh. Br. 1, 3-5. çr. 2, 5, 1-31). — pareti | vai | eshaḥ — ritâyava 10 ity rita-yavaḥ — yâjyâuuz vâkyā iti yâjyâ-anuvâkyāḥ — çatâksharâ iti çata-aksharâḥ — çatâyur iti çata-âyuḥ — çatendriya iti çata-indriyaḥ — na | ridhyatè — sâ | eva | asya | riddhiḥ — saḥ — anv iti — aparâbhâvâyety aparâ-bhâvâya — brahma — akaḥ — upâwçv ity upa-awçu — tâdrik — purodâçaḥ — ete iti | âhutî 11 ity â-hutî — abhitaḥ — ubhayataḥ — atho iti — eshaḥ — eva | riṇayâd ity riṇa-yât | âgnivâruṇam ity āgni-vâruṇam — anu | nir iti | vapet — asya | riṇayâd ity riṇa-yât — na | ârtim | eti | richati.

3. *bhǔmir bhûmnã dyaúr variṇã 'ntáříksham¹ mahis-tvă |² upá-sthe te devy adite 'gním annâ-'dám annã-'dyâyã " dadhe || b ă 'yáṃ gaúḥ príçnir akramîd ásanan³ mâtáram púnaḥ | pitáraṃ ca pra-yánt súvaḥ || c trioçád dhãma ví râjati vãk pataṃgāya¹ çiçriye | práty asya vaha dyú-bhiḥ || d asyá prâ-'ṇād apâ-'natỳ antáç carati rocanã | vỳ akhyan mahisháḥ súvaḥ || výat tvâ || 1 || kruddháḥ paro-'vápa manyúnâ yád ávartyâ¹ | su-kálpam agne tát táva púnas tvó 'd dîpayâmasi || 'yát te manyú-paroptasya prithivím

^{2. 6} so (6 a 6) ABE, s. P. 11, 10. 7 s. I, 5, 8, 2. 6 s. P. 10, 9. 9 so AC sec. m. B (pustakadvaye). DE., shádvi o catic AC pr. m. B (pustakadvaye). 10 s. P. 3, 2. 11 s. P. 4, 15. 16.

^{3.} ådhânamantrāḥ. ¹ ohne avagraha. ² so ( ) ABE. ² so (ásanan) ABCD, ásadan E.

The wester takens to or so har or many aparts The lettermeet man, chair filtin The ending of 1d MING PARTIES THE REPORT OF THE PARTY OF THE THE PARTY. the second of th The second of th The second of th station of the Tourist of the Call of the Call The state of the s the second secon The state of the s and the second of the second o ing gregoria in the trade SIT bereite 😘 🧜 $v_{ij} = (\tilde{j}_{ij}, v_{ij}) = (\tilde{j}_{ij},$ The second secon and the state of the same and the same and the same are same as the same are same are same as the same are same ar the state of the same of the s $(a, v_{ij}) = (a, v_{ij}) =$ Contract throught the tract of atmedia that the property of the state The state of the s

Estado una estada una estada en estado vo valente en estado en estado valente en estado valente en estado valente en estado en es

bhakshîyó, 'rja sthó 'rjam vo bhakshîya | crévatî ráma= dhvam asmin lokè 'smin go-shthè 'smin kshaye 'smin yó= nàv, ihai 'vá ste, 'tó mã 'pa gâta, bahvír me bhûyâsta | 1 || d sau-hită 'si viçva-rûpîr, a mo 'rjă viçă " gaupatyenă " râyás póshena 2 | * sahasra-poshám vah pushyâsam, máyi vo rāyah çrayantâm | 'úpa tvâ 'gne divé-dive dóshâ-vastar dhiya vayam | namo bharanta é 'masi || g rajantam adhvara= nam go-pam ritásya dídivim | várdhamanau své dáme || * sá nah pité 'va sûnávé 'gne sû-'pâyanó bhava | sácasvâ* nah svastáye¹ || 'iágne || 2 || tvám no ántamah 4 | utá trâtã çivó bhava varûthỳaḥ | tám tvâ çocishtha dîdivaḥ | b sumnaya nûnám îmahe sákhi-bhyah | vásur agnír vásus -çravâḥ | achâ nakshi dyumát-tamo rayim dâḥ | aŭrjă vah paçyamy ûrjă mâ paçyata, râyás póshena vah paçyami ràyás póshena² mâ paçyaté | 1'dà stha madhu-kritah, syonã mă" viçaté râ mádah | sahasra-poshám vah pushyâsam | 8 || máyi vo rãyah çrayantâm || m tát savitúr várenyam bhárgo devásya dhîmahi | dhíyo yó naḥ pra-codáyât || n somanao sváranam 1 krinuhí brahmanas pate 2 | Kakshí-vantam yá Au= çijám 6 | ° 7 kadă caná 1 starîr asi né 'ndra saçcasi dâçúshe | úpo-'pé 'n nú magha-van bhúya in nú te dánam devásya pricyate || pári tvà 'gne púram vayám víprao sahasya dhî= mahi | dhrishád-varnam divé-dive bhettáram bhangurá-vas tah | q ágne griba-pate su-gribapatír ahám tváyâ gribá--patinâ bhûyâsao, su-grihapatír máyâ tvám grihá-patinâ bhûyâh, çatáw himãs, tấm â-çísham ã çâse tántave jyó: tishmatîm¹, tấm â-çísham ă çâse 'múshmai jyótishmatîm¹

^{6.} chne avagraha. so (°s p°) ABE. so (°à) ABE; s. so (°à) ABE;

| 4 | bhûyasta, svastáyé 'gne', pushyasam, dhrishádvarnam, ékan ná triocác ca | 6 ||

1, 5, 8, 1-6. — K. 7, 1,6-8. — b-i Vs. 3,20-25; m-o 3,35.28.34; p-11, 26; q-2, 27. Ç. 2, 3, 4, 25-41. Kâ. 4, 12, 5-10. 3, 8, 21. — iḍā prajasa itîḍā-prajasaḥ — ambhaḥ | stha — mahaḥ | stha — sahaḥ | stha — ûrjaḥ | stha | ûrjam — revatîḥ — asmin | loke — goshṭha iti go-sthe — iha | eva | sta | itaḥ | mâ | apeti — sawhiteti sam-hità | asi — mâ | ûrja | viça | eti | gaupatyena | eti | râyaḥ | posheṇa — doshāvastar iti doshā-vastaḥ — eti | imasi — saḥ | naḥ | pità | iva — sacasva — acha — iḍāḥ — syonaḥ | mâ | eti | viçata | irāḥ | madaḥ — brahmaṇaḥ | pate | kakshīvantam iti kaskshî-vantam | yaḥ | auçijam — cana — na | indra — upopety upā-upa | it | nu — bhûyaḥ | it | nu — bhañsuravata o iti bhangura-vataḥ — âçisham ity ā-çisham | eti | çâse.

7. áyajno vã eshá yò 'sâmó; 'pa-prayánto adhva= rám' íty âha, stómam evã 'smai yunakty; úpé 'ty âha, pra-jã vaí paçáva úpe 'mám lokám, pra-jãm evá paçún imám lokám úpai 'ty | asyá pratnám² ánu dyútam íty àha, suvar-gó vaí lokáh pratnáh², suvar-gám evá lokáw sam= -ãrohaty³ | agnír mûrdhã diváh kakúd íty àha, mûr= dhănam || 1 || evaí 'naw samânănâm² karoty, átho deva= -lokãd evá manushya-loké práti tishṭhaty | ayám ihá prathamó dhâyi⁴ dhâtrí-bhir íty âha, múkhyam evaí 'nam karoty | ubhã vâm indrâ-'gnî âhuvádhyâ² íty âhaú, 'jo bálam evã 'va runddhe⁵ | 'yám te yónir ri=

^{6.} so ABCDE; im Text aber (und in E auch hier prima manu): svastáye | ágne. so B. D sec. m. E., viocatíc A. B (pustakadvaye). C. D pr. m. so P. 3, 5.

^{7.} pañcamanuvâkoktamantravyâkhyânam. ¹ so (°o a°) ABE; s. P. II, 18. ² ohne avagraba. ² als Compositum! ⁴ dhâhi E (!). ⁴ ruṃdhe ABCDE.

evaí 'tam a çaste | 6 | mùrdhanao, shád vá, eshá úpa tishthate, pahí 'ty aha, çatám, aháo, shódaça ca | 7 ||

1, 5, 5, 1-4. — K. 7, 5. 6. — Q. 2, 3, 4, 10-24. — eshah asâmâ — upeti | iti | âba — upeti | eti — suvarga iti su= vaḥ-gaḥ — samarohatîti sam-arohati — atho iti — dhâyi — indragnî itîndra-agnî | ahuvadhyai — samvatsara iti sam-vatsare | eva — parastat | agnipavamanabhir ity agnis -pavamanîbhih — punarnavam iti punah-navam — atho iti | punâti eva — yogah eva asya eshah — yâcnya eva asya | eshâ — pàpîyân | çreyase — âyurdâ ity âyuḥ-dâḥ | bi | eshah — varcoda iti varcah-dah | hi | eshah — tanupa iti tanû-pâḥ | hi | eshaḥ — yat | me | tanuvâḥ | ûnam | tat | me | eti — pūraya | iti | vâva | etat | âba | citravaso 10 iti citrà-vaso - citràvasur iti citra-vasuh | avyushtyà ity avi= -nshtyai | vai — çatâyur iti çata-âyuh — çatendriya iti çata-indriyah — karnakâvatîti 10 karnaka-vatî — çatatarhan iti çata-tarhân — strityai — agathâḥ — vâva — eva i etâm | eti.

8. *sám paçyâmi pra-jã ahám íty âha, yãvanta evá grâmyãh paçávas tấu evã 'va runddhé¹ | 'mbha sthã 'mbho vo bhakshîyé 'ty âhã, 'mbho hỳ etã | máha stha máho vo bhakshîyé 'ty âha, máho hỳ etã | sáha stha sáho vo bhakshîyé 'ty âha, sáho hỳ etã | ứrja sthó 'rjam vo bhakshîyé 'ti || 1 || àhó, 'rjo hỳ etã révatî² rámadhvam íty âha, paçávo vaí revátîh², paçún evã "tmán ramayata | ihaí 'vá ste 'tó mã 'pa gâté 'ty âha, dhruvă evaí 'nâ ánapa-gâḥ kuruta | ishṭakā-cíd vã anyò 'gníḥ paçu-cíd anyáḥ, sau-hitã 'si viçva-rûpír íti vatsám abhí mriçaty, úpai 'vaí 'nam dhatte, paçu-cítam enam kurute | prá || 2 || vá eshò 'smãl lokãc cyavate yá

^{7. 10} s. P. 3, 4. 5.

^{8.} shashthanuvakoktamantravyakhyanam. 1 rumdhe ABCD.

à-havanîyam upa-tishthate, garha-patyam úpa tishthate 'smínn eva loké práti tishthaty, átho gấrha-patyâyai 'vá ní hnute | gâyatrîbhir² úpa tishthate, téjo vaí gâyatrî, téja evã "tmán dhatté, 'tho yád etám tricám' anv-áha gărha-patyam vă ánu dvi-pădo vîrăh prá jâyante, yá evám vidvan dvi-padabhir garha-patyam upa-tishthate || 3 || ã sya vîró jâyata | ûrjă vaḥ paçyâmy ûrjã mâ paç= yaté 'ty âhà, "-çisham evai 'tăm ă çâste | tát savitúr várenyam ity âha, prá-sûtyai | sománau sváranam? íty âha, soma-pîthám evá 'va runddhe' | kṛiṇuhí brah = manas pata ity àha, brahma-varcasám evă va runddhe | kadá caná starír así 'ty aha, ná starío rátrim vayá evám vidván agním upa-tíshthate | pári sati | 4 | tvà 'gne púram vayám íty âha, pari-dhím evaí 'tám pári dadhaty, áskandayá | 'gne griha-pata íty aba, yatha--yajúr evaí 'tác | chatáo hímà ity âha, çatám tvâ he= mantan indhishîyé 'ti vavai' 'tad aha | putrasya nama grib= nâty, annâ-'dám evai 'nam karoti | tấm â-çisham ấ çâse tántave jyótishmatîm² íti brûyâd yásya putró 'jâtah syât, tejasvý evá 'sya brahma-varcasí putró jâyate | tấm â-císham a case 'múshmai jyótishmatîm' íti brûyâd yásya putró játáh syất, téja evấ 'smin brahma-varcasám űrjam vo bhakshîyéti, prá, gárhapatyam upatíshthate, dadhâti | 5 | vasati, jyótishmatím, ékan ná triocác ca | 8 ||

1, 5, 6, 1-4. — K. 7, 6-9. — Ç. 2, 3, 4, 25-41. — rumdhe | ambhah | stha — mahah | stha — sahah | stha — ûrjah | stha | ûrjam — revatîh — âtman | ramayate | iha | eva | sta | itah | mâ | apeti — kurute | ishtakacid itîshtaka-cit | vai | anyah | agnih — sawhiteti sam-hitâ | asi — vai | eshah | asmât — atho iti — tricam — eti | asya — brahmanah |

£ ___

^{8. 2} ohne avagraha. 3 so (0s p0) ABE, s. P. 8,27.

pate — cana — vàva — annàdam ity anna-adam — pu= traḥ | ajataḥ | syàt | tejasvî | eva | asya.

agni-hotrám juhoti; yád evá kím ca yájamanasya svám tásyai 'vá tád | rétah sincati pra-jánane, pra-jána= nau hí vă agnír | áthau 'shadhîr ánta-gatà dahati, tas táto réta evá tát siñ: bhúyasîh prá jâyante | yát sâyám juhóti cati, praí 'vá pràtas-tánena janayati tád | rétah siktám ná tváshtrá 'vi-kritam prá jâyate, yâvac-chó vaí rétasah siktátváshtá růpăni vi-karóti távac-chó vaí tát prá 8ya || 1 || jayata, eshá vaí daívyas tváshta yó yájate, bahvíbhir úpa tishthate rétasa eva siktásya bahu-çó rûpáni ví karoti J cváh-cvo bhúyân bhavati sá praí 'vá jâyate vidvan agnim upa-tishthaté | 'har devanam asid ratrir asu= ranam, té 'sura yad devanam vittam védyam asît téna sahá || 2 || rätrim prä 'viçan, té devä hînä amanyanta, tè 'paçyann: âgneyî rătrir agneyăh paçava imam eva 'gnio stavâma sá na stutáh paçún púnar dâsyatí 'ti, tè 'gním astuvant, sá ebhya stutó rátriyâ ádhy áhar¹ abhí paçun nír årjat, té deváh paçún vittvá kámao akurvata | yá evám vidván agním upa-tíshthate paçu-mán bhavati || 3 || vã asmãl lokad amúm lokam ait, sò 'múm lokam gatva púnar imám lokám abhy adhyâyat, sá imám lokám â-gátya mrityór abibhen, mrityú-samyuta iva hỳ ayám lokáh, sò 'manyate: 'mám evă 'gnio stavâni sá mâ stutáh suvar= -gám lokám gamayishyatí 'ti, sò 'gním astaut, sá enau stutáh suvar-gám lokám agamayad | yáh | 4 || evám vid= vấn agnim upa-tishthate suvar-gám evá lokám eti, sárvam ayur ety | abhí vá eshò 'gní á rohati yá enav upa-tíshthate,

^{9.} pûrvoktopasthânasyâ 'gnihotrângatâ. ' rătryâ 'dhy âhar E (!).
* vitvă ACDE. ' so (*âo) ABE; s. P. 9, 22. * s. P. 6, 7.

nu | vai | yaḥ | ahàrahar ity ahàḥ-ahaḥ — saḥ | it | nu | vai | tam | upeti | richati — atho iti — tân | ahorâtre i ity ahaḥ-râtre — chandobhir iti chandaḥ-bhiḥ — jâmi asti | iti — kavātiryañn iti kavā-tiryan — pratyoshatîti prati-oshati.

* máma náma prathamám jâta-vedah pitä mâtä ca dadhatur vád ágre | tát tvám bibhrihi púnar ã mád aí-'tos távâ 'hám nama bibharany agne || b máma nama táva ca jâta-vedo văsasî iva vi-vásânau yé cárâvaḥ² | ayushe tvám jîváse vayám yathá-yathám ví pári dadhávahai púnas té || onámo 'gnáyé 'prati-viddhâya námó 'nà-dhrishtâya námah sam-raje | áshadhah | 1 || agnír brihád-vayà viçva-jít sáhantyah créshtho gandharváh | d tvát-pitàro agne deväs tvăm-âhutayas tvád-vivâcanâh | sám măm ayusha sám gau= patyéna sú-hite mâ dhâh || ayám agníh çréshtha-tamo 'yám bhágavat-tamo 'yáu sahasra-sátamah | asmá astu su-vír= yam || 15 máno jyótir jushatâm ajyam ví-chinnam yajnáu sám imám dadhátu | yá ishtá usháso ni-mrúcaç ca táh sám dadhâmi havíshâ ghriténa || g páyasvatír oshadha= páyasvad vîrúdhâm páyah | apăm páyaso yah 4 | 2 | yát páyas téna mám indra sáo srija || hágne vrata-pate vratám carishyami, tác chakeyam, tán me radhyatam | i agnío hótáram ibá táo huve devăn yajníyân ibá yãn há= vâmahe || a yantu devah su-manasyamana viyantu deva ha= vísho me asya⁷ | kás två yunakti, sá två yunaktu | 'yani' gharmé kapálány upa-cinvánti || s || vedhásah | půshnás tấny ápi vratá indra-vâyǔ ví muñcatâm || mábbinno gharmó

^{9. 18} s. P. 4. 11.

¹⁰ a-f. pravatsyato yajamânasya agnyupasthânamantrâh; g-n. dârçika, yâjamânamantrâh; g-n gehören bereits zum achten kânda, s. Ind. Stud. 3, 380.

1 ohne Accent! ABCDE.
2 cárâvaha E prima manu (!).
3 so (°o a°) ABE; s. P. 11, 14. 13. 16. 17.
4 ohne avagraha.
5 das erste Hemistich s. in I, 5, 8, 2.
5 so (°ân) ABE.
7 so (°e a°) ABE, a. P. 11, 12.
8 dieser Vers ist schon in I, 1, 7, 8 vorliegend.

tvám devão abhí-çaster amuñco vaíçvânara jâta-vedo mahi= -tvá | 8 asmákam agne maghávat-su dhàrayá 'nàmi kshatrám ajárao su-víryam | vayám jayema çatínao sahasrínam vajam agne távo 'tí-bhih || h vaiçvana= vaiçvânara || 2 || rásya su-mataú syâma rấjâ híkam bhúvanânâm abhi-crîh itó jâtó vícvam idám ví cashte vaicvanaró yatate sűryena || iáva te hédo varuna námo-bhir áva yajnébhir îmahe havír: -bhih | ksháyann asmá-bhyam asura pra-ceto rájann énâosi çiçrathah kritáni | kúd ut-tamám varuna páçam asmád áva 'dhamám ví madhyamáo crathâya | átha vayám âditya | s | vraté távã 'nâgaso áditaye s syâma | dadhi-kravno akâ= risham³ jishnor áçvasya vâjínah | surabhí¹ no múkhâ karat prá na ayûoshi târishat | m a dadhi-krah cavasa panca krish= tîh sữrya iva jyótishâ 'pás tatâna | sahasra-sấh çata-sấ vâjy árva prináktu mádhva sám imű váca osi || 1 8 agnír múrdha, ° bhúvah | p máruto yád dha vo diváh sumnâ-yánto hávâ= máhe | a tũ 10 nah | 4 | upa gantana | q ya vah cárma çaçamânaya santi tri-dhatûni dâçushe yachata 'dhi | asma= -bhyam tấni maruto ví yanta rayím no dhatta vrishanah su-víram | ráditir na urushyatv áditih cárma yachatu | áditih pâtv áwhasah || *mahím û shú 11 mâtáraw su-vratanâm ritásya pátním ávase huvema | tuvi-kshatrám ajárantím urû= cio 1 su-carmanam aditio su-pranîtim || t su-tramanam prithi= vím dyam anehásao su-çármanam áditio su-pránîtim | daí= vîm năvao sv-aritrăm ánâgasam ásravantîm a ruhemâ svastáye | | u imáw sú návam a 'ruhaw çatá-'ritrâw çatá-sphyâm |

^{11.} s.P.9,20. 6 s ABE; s.P.3,10. 7 s.P.13,14; vuṇṇo E. blos pratika, weil der Vers bereits in I, 5, 5, 1 (keinem yâjyâ-Abschnitt) da war. 9 dieser Vers (bhuvo yajnasya, schol.) war noch nicht da, findet sich erst in IV, 4, 4, 1 vor und man darf wohl hieraus direkt auf die erst sekundäre Ansügung der yâjyâ-Abschnitte schließen, s. die Noten zu I, 5, 5, 3. II, 2, 12, 1. 10 so (tû) ABE; s.P.3, 14. 11 so (û shu) ABE, s.P.3, 14. 6, 2.

áchidrám párayishnúm | 5 | dívā sá, sahasrínam vaíçvánará, 'ditya, từ no, 'nehásao sucármánam, ékân ná viocatíc ca | 11 ||

(2, 2, 5, 1 - 6, 5). — a-b Vs. 26, 8.6; cR. 3, 3, 11; d1, 98, 2; cf7, 13, 3.2; g6, 8, 6; b1, 98, 1; i-k1, 24, 14. 15; l4, 39, 6; m4, 38, 10; m8, 44, 16; close; p8, 7, 11; q1, 85, 12; r8, 47, 9; cVs. 21, 5; R. 10, 63, 10; mVs. 21, 7. — ûtyà | â | preti — parâvata iti parâ-vataḥ — ukthena — ritâvanam l² ity rita-vânam — jyotishaḥ — saḥ | naḥ — eti | rodasî iti | aprinâḥ — devan — dhàraya | anami — tava | ûtibhir ity ûti-bhiḥ — hikam — namobhir iti namaḥ-bhiḥ — havirbhir iti haviḥ-bhiḥ | kshayan — praceta iti pra-cetaḥ | râjan — crathâya la tha — surabhi | naḥ — pra | naḥ — sûryaḥ | iva | jyotisha | apaḥ — catasâ iti cata-sâḥ | vâjî — yat | ha — sumnâzyanta la ti sumna-yantaḥ — eti | tu | naḥ — yachata la dhi la wîti | yanta — mahîm | u | sv iti — eti | ruhema — sv iti — eti | aruḥam | cataritram iti cata-aritrâm.

devāsurāh, parā, bhūmir, bhūmir, upaprayantah, sampaçyamy, ayajanah, sampaçyamīty āhā, 'gnihotram, mama nama, vaiçvanara, ékā daça || 11 ||

devåsuråh (1, 1), kruddháh (3, 2), sámpaçyâmi (6, 1), sámpaçyâmi (8, 1), náktam (9, 6), úpagantanaí (11, 5), 'kapañcâçat || 51 ||

iti taittirîyasamhitâyâm prathamakânde pañcamah prapâthakah ||

8'. aishtikam yajamanam (1, 6, 1-6).

1. *sáṃ tvâ siñcâmi yájushà pra-jăm ấyur dhánaṃ ca | bṛíhaspáti-prasûto yájamâna ihá mã rishat || b ấjyam asi, satyám asi, satyásyă 'dhy-aksham asi, havír asi vaiçvâz naráṃ vaiçva-devám útpûta-çushmaw satyaú-'jâḥ, sáho 'si sáhamânam asi, sáhasvā 'râtîḥ sáhasvā 'râtîyatáḥ sáhasva pṛítanâḥ sáhasva pṛitanyatáḥ, sahásra-vîryam asi, tán mâ

^{11. 12} s. P. 3, 2. 13 cradhàya E: 14 ohne iti.

^{*} auch I, 5, 10, 3-4 (g-n) gehört hierzu, s. das daselbst Bemerkte.

^{6, 1.} Ajyagrahanam. 1 ohne avagraha.

jinvä, "jyasyä "jyam asi, satyásya satyám asi, satyá-"yuḥ || 1 || asi, satyá-çushmam asi, satyéna tvâ 'bhí ghâra-yâmi, tásya te bhakshîya | °pañcânăṃ tvâ vătànâṃ yan-trăya dhartrăya gṛihṇâmi | d pañcânăṃ tva 'rtûnăṃ y. dh. g. | °pañcânăṃ tvâ diçăṃ y. dh. g. | f pañcânăṃ tvâ pañca-janănâṃ y. dh. g. | s carós tvâ páñcabilasya y. dh. g. | bráhmaṇas tvâ téjase y. dh. g. | kshatrásya tvaŭ 'jase y. || 2 || dh. g. | viçé tvâ y. dh. g. | su-vîryâya tvâ gṛih-ṇâmi | suprajâs-tvấya tvâ g. | râyás póshâya tvâ g. | brahma-varcasáya tvâ g. | bbhǔr asmākau, havír devă-nâm, â-çísho yájamânasya, devănâṃ tvâ devátâbhyo gṛih-ṇâmi | kāmâya tvâ gṛihṇāmi || s || satyáyur, ójase yantrāya, tráyastriuçac ca || 1 ||

o-o K. 5, 6. 32, 6. — vaiçvānaram | vaiçvadevam iti vaiç va-devam — satyaujā iti satya-ojāḥ — satyayur iti satya-ayuḥ — tvā | ritūnam — caroḥ | tvā — tvā | ojase — suprajāstvayeti suprajāḥ-tvaya — rāyaḥ | poshāya.

2. * dhruvò 'si dhruvò 'háw sa-jâtéshu bhûyâsam dhí² raç céttâ vasu-víd | b ugrò 'sy ugrò 'háw sa-jâtéshu bh. ugráç c. v. | cabhi-bhúr asy abhi-bhúr aháw sa-jâtéshu bh. abh. c. v. | d yunájmi tvà bráhmanâ daívyena havyãyâ 'smaí vó² dhavé jâta-vedaḥ | índhànâs tvâ su-prajásaḥ su-vírâ jyóg jîvema bali-hríto vayám te || b yán me agne asyá yajnásya ríshyât || 1 || yád vâ skándâd ajyasyo 'tá vishno | téna hanmi sapátnam dur-marâyúm aí 'nam dadhâmi nír-rityâ upá-sthe || bhúr bhúvaḥ súvar | cuchushmo agne yája mânâyai 'dhi, ní-cushmo abhi-dásate || h ágne deve-'ddha manv-iddha mándra-jihvã 'martyasya te hotar mûrdhánn

^{1. *} so (°s t°) ABE. * so (°s p°) ABE, s. P. 8, 29.

^{2.} havirhomah. ¹ so (°e a°) ABE; s. P. 11, 11. 17. ² ohne avagraha. ³ so (°o a°) AB. E (sec. m.); s. P. 11, 16. ⁴ s. P. 8, 29.

ánu-vrata, | d nỳ u çîrshani mridhvam | da é 'hy ádita é 'hy sárasvaty 'é 'hi | frántir asi rámatir asi sûnáry 'asi | g júshte júshtim te 'çîyó, 'pa-hûta upa-havám || 1 || te 'çıya | hsa me satya "-çır asya yajnasya bhûyad | i aredata mánasa tác chakeyam | kyajnó dívao rohatu, yajnó dívam gachatu | 1 yó deva-yanah pánthas, téna yajnó devão 1 ápy etv | masmäsv indra indriyám dadhátv, asman raya utá yajnáh sacantâm, asmásu santv â-çíshah, sá nah priyá su= -prátûrtir maghónî | njúshţir asi jushásva no, júshţâ naḥ asi júshtim te gameyam | ° 3 máno jyótir jushatâm ájyam ví-chinnam yajnáo sám imám dadhátu | bríhaspátis? tanutâm imám no víçve devă ihá mâdayantâm || p brádbna pínvasva | q dádato me mã kshâyi kurvató me mó 'pa da= sat | rpraja-pater bhâgò 'sy űrjasvân 2 páyasvân 2 | * prâna--'pànaú me pâhi, samàna-vyânaú me pâhy, udâna-vyânaú me pâhy | tákshito 'sy, ákshityai tvà, mã me ksheshthâ amútrâ upahavám, júshta nas, tva, shát ca || 3 || 'múshmin loké | 3 ||

1, 7, 1, 1 - 3, 4. K. 5, 2-4. 32, 2.3. — Vs. 2, 10.13. Kâṇva 2, 3, 7.8. Ç. 1, 8, 1, 42. Kâ. 3, 4, 13-30. Çâñkh. 4, 9, 2-4. — dursishṭâd iti duḥ-ishṭât — yaḥ | me | anti | dûre | arâtîyati — surûpavarshavarṇa iti surûpa-varshavarṇe | eti | ihi | imân — duryân | abhi | eti | ihi — nîti | u — iḍe | eti | ihi | adite | eti | ihi — sûnarî — te | açîya | upahûta ity upa-hûte — te | açîya — tat | çakeyam — devân | apîti — râyaḥ — brihaspatiḥ — mâ | upeti — ksheshṭhâḥ | amutra | amushmin.

4. *barhísho 'hám deva-yajyáyâ prajă-vân bhûyâsam |
b nárâçáwsasyâ 'hám deva-yajyáyâ paçu-măn bhûyâsam |
c agnéh svishta-kríto 'hám deva-yajyáyâ ''yushmân 'yajnéna

^{3.} ohne avagraha. 3 s. I, 5, 3, 2. 10, 2.

^{4.} anuyājādiçeshāhutiḥ. 'ohne avagraha.

prati-shtham gameyam | dagnér ahám új-jitim ánû 'j jes shao | sómasyà 'hám ú. ánû 'j j. | agnér ahám ú. ánữ 'j j. | * agni-shómayor ahám ú. ánữ 'j j. | h indrà-'gniyór ahám ú. ánữ 'j j. | 'indrasyâ 'hám || 1 || ú. ánữ 'j j. | k mahe= -indrásya 'hám ú. ánữ 'j j. | lagnéh svishta-kríto 'hám ú. ánú 'j j. | m² vâjásya mâ pra-savéno 'd-grâbhénó 'd agra= bhît | áthà sapátnâu 1 u. 4 indro me ni-grábhéná 'dharâu 4 akah || n 2 ud-gràbhám ca ni-gràbhám ca bráhma devă avî= vridhan | áthà 3 sapátnân 1 u. 5 indrâ-'gnî me vishûcînân 1 vỳ asyatâm || ° é 'mă agmann â-çisho doha-kâmâ indra-van= vanâmahe dhukshîmáhi pra-jäm ísham || Próhi= tena två 'gnír devátâm' gamayatu, hári-bhyâm tvé 'ndro d. g, étaçena två súryo d. g. | q ví te muñcâmi raçană ví raçının vi yöktrà yani pari-cartanani dhattad asmasu dra= vinam yác ca bhádram prá no brûtad bhaga-dhán devas tàsu' | r víshnoh çam-yór ahám deva-yajyáyà yajnéna prati= -shtham gameyau | * sómusya 'hám deva-yajyáya | 3 || -rétà réto dhishîya | t tváshtur aháin deva-yajyáya paçûnão rûpám pusheyam | "devánam pátnîr agnír grihá-patir yaj= násya mithunám, táyor ahám deva-yajyáyâ mithunéna prá bhûyâsam | vedò 'si, víttir asi, vidéya | wkármâ 'si, karú= nam asi, kriyasao | x sanír asi, sanita 'si, sanéyam | y ghritá= -vantam kuláyínao ráyás póshao sahasrínam vedó dadátu vajínam | 4 | índrasya 'hám, índra-vantah, sómasya 'hám deva-yajyáya, cátuçcatvâri@çac ca ||4||

1,7,4,1-6. — K. 5, 1.3.4. 32, 3.4. — m.n Vs. 17,63.64. — narāça wsāsya | aham — âyūshmān — pratishṭhām iti pratis-sthām — anū | ud iti | jesham — agnīshomāyor ity agnīs-somāyoh — indrāgniyor itīndra-agniyoh — mahendrasyeti

^{4. 2} so schon I, 1, 13, 1. 3 so (°â) ABE, s. P. 3, 10. 4 so (°à©) ABE, s. P. 9, 22. 5 so (°ân) ABE. 6 so (no) ABE; s. P. 7, 4. 7 so (°s p°) ABE; s. P. 8, 29.

mahâ-indrasyà — athà | sapatnân | indraḥ — adharân | akaḥ — athà | sapatnân | indragnî itindra-agnî — vîti | asyatâm | eti | imaḥ | agman — raçanâḥ — preti | naḥ — çamyor iti çam-yoḥ — suretâ iti su-retâḥ — vedaḥ | asi — râyaḥ | posham.

5. a a pyayatam dhruva ghritena yajnam-yajnam prati devayád-bhyah | sûryáyâ údhó 'dityâ' upá-stha urú-dhârâ prithiví yajné asmín² || b prajá-pater vi-bhan nama lokás, tásmios två dadhâmi sahá yájamânena | c sád asi sán me bhûyâh, sárvam asi sárvam me bhûyâh, pûrnám asi pûr= pám me bhûyâ, ákshitam asi má me ksheshthàh | d prã= cyâm diçi devă ritvijo mârjayantâm, dákshinâyâm || 1 || diçi măsâh pitáro mârjayantâm, pratīcyâm diçi gribăh paçávo marjayantam, údîcyam diçy apa óshadbayo4 vánaspá= tayo mârjayantâm, ûrdhväyâm diçi yajnáh sam-vatsaró yajná-patir marjayantam | * víshnoh krámo 'sy abhimati-ha, gâyatréna chándasâ prithivim ánu ví krame, nír-bhaktah sá yám dvishmó | 'víshnoh krámo 'sy abhicasti-hã, traí= shtubhena chándasa 'ntáriksham anu ví krame, nír-bhaktah sá yám dvishmó | g víshnoh krámo 'sy arâtîyató hantã, jägatena chándasâ dívam ánu ví krame, nír-bhaktah sá yám dvishmó | h víshnoh krámo 'si çatrû-yató hantá "nu= -shtubhena chándasa dícó 'nu ví krame, nír-bhaktah sá yám dvishmáh || 2 || dákshinayam, antáriksham ánu ví krame nírbhaktah sá yám dvishmó víshnor, ékân ná trioçác ca ||5||

1, 7, 5, 1-4. 4, 2, 1, 1. — K. 5, 5. 16, 8. 32, 5. — *Vs. 2, 5, 8 Kâṇva. *-h 2, 25. 12, 5. Ç. 1, 9, 3, 10-12. 6, 7, 2, 13-16. Kâ. 3, 3, 12. 8, 11. 16, 5, 11. — Çànkh. 4, 11, 1 - 12, 6. — devayadbhya iti deva=yat-bhyaḥ | sûryâyâḥ | ûdhaḥ | adityâḥ | upastha ity upa=-sthe — vibhân iti vi-bhân — tasmin | tvā — sat | me —

^{5.} âpyâyanâdimantrâḥ. ¹ so (°o ') ABE. ² so (°e a°) ABE, s.P. 11, 16. ³ so (°⊍s) ABE, s.P. 6, 14. ⁴ ohne avagraha. ⁵ s.P. 3, 7.

ritvijah — oshadbayah | vangspatayah — anu | vîti | krame — sah | yam — traishtubhena — arâtîyatah — çatrûyata iti çatru-yatah — ânushtubhenety ânu-stubhena.

*áganma súvah, súvar aganma | b sam-drícas te mă chitsi, yát te tápas tásmai te mã "vrikshi | su-bhur asi créshtho racmînăm, âyur-dhấ asy âyur me dhebi, varco: -dha asi várco máyi dhehî | d'dám ahám amúm bhratri= vyam âbhyó dig-bhyò 'syaí divò 'smad antárikshad asyaí prithivya asmad anna-'dyan nír bhajami, nír-bhaktah sá yám dvishmáh | 1 | sám jyótisha 'bhuvam | sindrím à-vritam anv-avarte | | sám ahám pra-jáya, sám máya pra-jă | h sám aháw râyás póshena, sám máyâ râyás póshah | 'sám-iddho agne' me dîdihi, sam-eddha te agne' dîdya= sam | * vásu-mân yajnó, vásíyàn bhûyâsam | 1 4 ágna ấyûoshi pavasa a suvó 'rjam ísham ca nah | aré badhasva duchú= nâm | mágne pávasva sv-ápâ asmé várcah su-víryam | 2 | dádhat póshao rayím máyi || n ságne griha-pate su-grihapatír ahám tváyà grihá-patina bhûyasao, su-grihapatír máya tvám gribá-patina bhûyah, çatáo hímas, tam a-çísham a çâse tántave jyótishmatîm, tấm â-çisham ấ çâse 'múshmai jvotishmatîm 1 o kás tva yunakti, sá tva ví muncatv | Págne vrata-pate vratám acârisham, tád açakam tán me 'râdhi | q yajnó babhûva sá a | | 3 || babhûva sá prá jajne sá vâvridhe | sá devanàm ádhi-patir babhûva só asmão? ádhi-patîn karotu vayáw syâma pátayo rayînam | r gó-mâw agné 'vi-mâu açvî' yajnó nrivát-sakhâ sádam íd apra= -mṛishyáḥ | idâ-vâo 7 eshó asura 2 praja-vân dîrghó rayiḥ

^{6.} súryopasthánádimantráh. ¹ als Compositum! ² so (°o a) ABE, s. P. II, 16.9. ³ so (°e a°) ABE, s. P. 3, 10. ⁴ so schon I, 4, 29, 1. 5, 5, 2. ⁵ ohne avagraha. ⁶ so schon I, 5, 6, 4. 8, 5. ⁷ so (°â© a°) ABE; s. P. 9, 21.

prithu-budhnáh sabhá-vân | 4 | dvishmáh, suvíryao, sá á, páñ, catrioçac ca | 6 ||

1, 7, 6, 1-7. — K. 5, 5. 6. 32, 5. 6. — Vs. 2, 25-28. Ç. 1, 9, 3, 14-23. Kà. 3, 8, 15-29. — Çànkh. 4, 12, 8-16. 13, 3. 4. suzvàḥ | aganma — mâ | chitsi — mà | eti | vṛikshi — digzbhya iti dik-bhyaḥ — asyai | pṛithivyâḥ — annâdyâd ity anna-adyāt — saḥ | yam — abhûvam — anvàvarta ity anuz-àvarte — râyaḥ | poshéṇa — râyaḥ | poshaḥ — pavase | eti — duchunām — svapà iti su-apāḥ | asme iti — jyotishzmatîm — saḥ | tvâ — tat | me | arâdhi — saḥ | eti — saḥ | preti | jajne | saḥ | vâvridhe | saḥ — saḥ | asmân — gomân iti go-mân | agne | avimân ity avi-mân | açvî — idãvân itidã-vân | eshaḥ | asura.

9. aishtikayajamanavidhih (1, 6, 7 - 7, 6*).

7. yáthà vaí samṛita-somă evám vă eté samṛita-yajnă yád darça-pūrṇamàsau, kásya vă 'ha devă yajnám à-gáchanti kásya và ná, bahûnấm yájamânânâm yó vaí devátâḥ purvaḥ pari-gṛihṇāti sá enâḥ çvó bhûté yajata etád vaí devănâm à-yátanam yád â-havaniyo, 'ntară 'gn' paçūnām, gărha-patyo manushỳàṇâm, anvâhârya-pácanaḥ pitṛiṇām | agnim gṛihṇâti, svá evă ''-yátane devátâḥ pári | 1 || gṛihṇâti, tăḥ çvó bhûté yajate | vraténa vaí médhyo 'gnir vratá-patir, bràhmaṇó vrata-bhṛid | vratám upai-'shyán brûyâd: ágne vrata-pate vratám carishyâmî 'ty agnir vaí devănâm vratá-patis, tásmà evá prati-prócya vratám á labhate | barhíshâ pûrṇá-mâse vratám úpai 'ti vatsair amâ-vâsyàyâm, etád dhỳ etáyor â-yátanam | upa-stĭryaḥ pǔrvaç câ 'gnir áparaç cé 'ty âhur; manushỳâḥ || 2 || in

[•] ausgenommen (6, 12 und) 7, 2; s. Ind. Stud. 3, 875.885.

^{7.} devatāparigrahaḥ. ¹ ohne avagraha ² ºnā çvo, und tâ çvo B. ³ unbetont!

evám véda | yajnà-"yudhani sam bharati yajnó vaí yajnà= -"yudhăni, yajnám evá tát sám bharatí | yád ékam-ekao" sam-bháret pitri-devatyani syur, yát sahá sárvani nusháni | dvé-dve sám bharati, yajya-'nuvakyayor evá rûpám karoty, átho mithunám evá | yó vaí dáça yajna-"yu= mukhatò 2 'sya yajnáh kalpate | sphyáh | 2 | dháni véda ca kapálâni câ 'gnihotra-hávanî' çurpam ca krishnâ-'jinám ca cámya co 'lúkhalam' ca músalam ca drishác có 'palà cai, 'tăni vai dáça yajnâ-"yudhãni, yá evám véda mukhatò' 'sya yajnáh kalpate | yó vaí devébhyah prati-prócya yaje néna yájate jushánte 'sya dev**á hav**yáo | havír nir-upyás manam b abhí mantrayeta: 'gnío hótaram ihá táo huva devébhya evá prati-prócya yajnéna yajate, jushíti | 3 H ánte 'sya devã havyám | eshá vai yajnásya gráho, grihî: tvaí 'vá yajnéna yajate | tád uditvã vacam yachati, yajnásya dhritya | átho mánasa vai praja-patir yajnám atanuta, más nasai 'vá tád yajnám tanute, rákshasam ánanv-avacaraya | yó vai yajnám yóga a-gate yunákti yunkté yunjanéshu kás två yunakti sá två yunaktv íty âha, praja-patir vaí káh, prajä-patinai 'vaí 'nam yunakti yunkté yunja: néshu || 4 || vaí mána, sphyá, íti, yunaktv, ékadaça ca 11811

1, 5, 10, 3. — K. 32, 7. 31, 15. — Ç. 1, 1, 1, 18. 22. — çrad=dhâm iti çrat-dhâm — na | asya | ishtâya — preti | na=yati — vai | âpaḥ — yajate | ubhaye | asya — tat | âhuḥ — vai | etâḥ — nedanti — vâva | ctâḥ — anaya | eva | enâḥ — dve-dve iti dve-dve — yâjyânuvâkyayor iti yâjyâ=anuvâkyayoḥ — atho iti — mukhataḥ | asya — agnihotra-havanî — jushante | asya | devâḥ — nirupyamānam iti niḥ-upyamānam — eshaḥ | vai — gri=hîtvâ | eva — dhrityai | atho iti — yoge — saḥ | tvâ.

^{8. *} s. P. 5, 18 schol. * s. P. 4, 49. * s. P. 7, 11. 3. * unbetont!

naír jàyate | 4 | ukthyèno 'pàpnóty, agachatâm yáḥ, purodáçam ca. catvârioçác ca | 9 ||

agnishtomam ity agni-stomam — parameshthinah | vai | eshah | yajnah | agre — tena | sah — niraväsäyayad iti nih-aväsäyayat — agnishomäv ity agni-somau — dvädaça | dvandväniti dvam-dväni — samähantiti sam-ähanti — proskshanir iti pra-ukshanih.

dhruvò 'si dhruvò 'háo sa-jâtéshu bhû= yâsam ity âha, dhruvăn evai 'nân kuruta | ugrò 'sy ugrò 'háo sa-jâtéshu bhûyâsam íty âhã, 'prati-vâdina evaí 'nân kurute | 'bhi-bhữr asy abhi-bhữr aháo sa = -jâtéshu bhûyâsam íty âha, yá evaí 'nam praty-utpis pîte tám úpâ 'syate | yunájmi tvâ bráhmanâ daív= yené 'ty âhai, 'shá vã agnér yógas, téna || 1 || evai 'nam yunakti | yajnásya vaí sám-riddhena deváh suvar--gám lokám âyan yajnásya vý-riddhená 'surân pára 'bha: vayau, yán me agnel asyál yajnásya ríshyád íty âha, yajnásyai 'vá tát sám-riddhena yájamânah suvar-gám lokám eti yajnásya vý-riddhena bhratrivyan pára bha= vayaty | agni-hotrám etábhir vyáhrití-bhir upa sada= yed, yajna-mukhám vá agni-hotrám bráhmai 'tá vy-áhri: tayo, yajna-mukhá evá bráhma || 2 || kurute, sam-vatsaré pary-agata etabhir evó 'pa sadayed, brahmanai 'vó 'bhayátah sam-vatsarám pári gribnáti | darça-pûrnam ásaú câtur-mâsyany â-lábhamana etabhir vyahritî-bhir ha= víoshy a sadayed, yajna-mukhám vaí darça-pûrnamasaú bráhmai 'tá vy-áhritayo, yajna-mukhá câtur-mâsyani evá bráhma kurute, sam-vatsaré pary-agata etabhir eva " sådayed, bráhmanai 'vó 'bhayátah 's sam-vatsarám pári grih=

^{10.} havihsådanam. ¹ so (°e a°) ABE; s. P. 11, 11.17. ² s. P. 3, 7. ³ ohne avagraha.

raḥ-anuvâkyāyāḥ | ardharca ity ardha-rice — sthalaya | uda= kam — bhûtena | eti | viça — indriyena | eti | viça.

11. yó vai sapta-daçám prajá-patim yajnám anv: -ayattam véda práti yajnéna tishthati ná yajnad bhraoç= ata, a çràvayé 'ti cátur-aksharam ástu çraúshad iti cátur-aksharam yájé 'ti dvỳ-aksharam yé yájâmaha íti páñcà-'ksharam dvy-aksharó vashaţ-kârá, eshá vai sapta= -daçáh prajă-patir yajnám anv-ayatto, yá evám véda yajnéna tishthati ná yajnád bhraoçate | yó vaí yajnásya pră-'yaṇam' prati-shtham || 1 || ud-ayanam veda práti= -shthitena 'rishtena yajuéna sao-stham gachaty, a çravaya 'stu craúshad yája yé yájâmahe vashat-kârá etád vaí yajnásya pra-'yanam esha prati-shthaí 'tád ud-áyanam, yá evám véda práti-shthitenă 'rishtena yajnéna saw-stham gachati | yó vaí sûnrítâyai² dóham véda duhá evai 'nâm, yajnó vai sûnritã, " çrâvayé 'ty ai 'vai 'nâm ahvad, craushad ity upa-'vasrag', yaje 'ty ud anaishîd, yé yájâmaha íty úpâ 'sadad, vashat-kâréna dogdhy; eshá vaí sûnrítâyai dóho, yá evám véda duhá devấ vai sattrám ' àsata, téshâm diço 'dasyan, evaí 'uâm | tá etám ardram panktím apaçyann a cravayé 'ti puro= -vâtám ajanayann ástu çraúshad íty abhráu sám aplàyájé 'ti vi-dyútam || 3 || ajanayan 'yé yá= jâmaha iti pră 'varshayan abhỳ astanayan vashat: -kâréna, táto vai tébhyo díçah prã 'pyâyanta; yá evám pra 'smai diçah pyayante | praja-patim tvo veda véda praja-patis tvam veda, yam praja-patir veda sá púnyo

^{10. 7} s. P. 10, 8.

^{11.} âçrâvaņâdimantráḥ (s. III, 8, 7, 2. 3). 1 s. P. 7, 6. 9 ohne avagraha. 8 als Compositum! 4 satram ABCDE. 6 tvo-véda, tvaṃveda in CD und in der Wortzählung als Compositum! 6 0gnyor E.

- eshaḥ | vai duhe | eva diçaḥ | adasyan | te tvovedeti tvaḥ-veda tvaṃvedeti tvam-veda saḥ | puṇ=yaḥ eshaḥ | vai te | asmai | prîtâḥ kalpante | asmai agnîshomayor ity agnî-somayoh cakshushman an=nâda ity anna-adaḥ annâdyam ity anna-adyam in=drâgniyor itîndra-agniyoh indriyâvî mahendrasyeti mahâ-indrasya àyushmân.
- 12. * índram vo viçvátas pári hávâmahe jáne= bhyah | asmakam astu kévalah || b indram náro nemá-dhita havante yát pärya yunájate dhíyas táh | çũro nrí-shata çá= vasaç cakâná ã gó-mati vrajé bhajâ* tvám nah || c indri= yăni çata-krato yã te jáneshu pañcá-su | índra t**ấni ta ă** vrine || dánu te dâyi mahá indriyãya satră te víçvam ánu vritra-hátye | ánu || 1 || kshatrám ánu sáho yajatré 'ndra devébbir ánu te nri-sháhye | ° á yásmint saptá vásavás tí= shthanti svâ-ruho yathâ | rishir ha dîrghaçrut-tama indrasya gharmó átithih i lamasu pakvám aíraya a súryao rohayo diví | gharmám ná saman tapata suvriktí-bhir júshtam gírvanase¹ gírah || * índram íd gâthíno brihád ín= dram arkébbir arkínah | índram vănîr anûshata || h gãyanti tvà gâyatriṇaḥ || 2 || árcanty arkám arkiṇaḥ | brahmanas två çata-kratav úd vaoçám iva yemire | i aoho-múce prá bharema manîsham oshishtha-davne su-matim grinanah | idám indra práti havyám gribháya satyáh santu yájamânasya kamah || k vivesha yan ma dhishana jajana stavai purã păryâd indram áhnah | áwhaso yátra pipárad yáthâ no navé 'va yantam ubhaye havante | 1 prá sam-rajam pra=

^{12.} kâmyeshţiyâjyâḥ. ¹ ohne avagraha. ² so (°s p°) ABE; s. P. N, 24. ³ so (°â) ABE; s. P. 3, 8-12. ⁴ so (°o a°) ABE, s. P. 11, 3. ⁴ so ABC; °dâvune Pet. W., °dâvunne D (vor und nach iti). E (oçi°). Zur Verdopplung des n s. P. 14, 2; das u ist aus dem virâma-Zeichen entstanden. ⁵ s. P. 13, 4. 5, 29.

pâryâḥ — nṛishâteti¹³ nṛi-sâtâ — cakânaḥ | eti — bhaja — catakrato iti cata-krato — te | eti — dâyi | mahe — nṛiṣ shahya¹³ iti nṛi-sahyè — svâruha¹⁴ iti sva-ruhaḥ | yathâ — airayaḥ | eti — tapata — girvaṇase — catakratav¹⁶ iti cata-krato — vawcam | iva — awhomuca ity awhaḥ-muce — bharema — dhishaṇã — nâvà | iva — hayantam | asmin | naraḥ — adhaspadam¹⁶ ity adhaḥ-padam — asmân — ajāyaṣthâḥ — apeti | anudaḥ — kucaraḥ | girishthâ iti giri-sthâḥ — eti | jagâma — hanû¹⁷ iti — bhâmitaḥ | amitrasya — sahasâvann iti sahasâ-van | parishṭau — avrikebhiḥ — hanṣtavai | u — arathâḥ | indréshitâ itindra-ishitâḥ.

sám två, dhruvò 'sy, agnír må, barhísho 'hám, å pyåyatâm, áganma, yáthâ vaí, yó vaí çraddhám, prajápatir yajnán, dhruvò sĩ 'ty åha 18, yó vaí saptadaçám, índram vo 19, dvádaça || 12 || sám två (1, 1), barhísho 'hám (4, 1), yáthâ vã (7, 1). evám vidván (9, 3), çraúshat 20 (11, 3), sahasâvann (12, 6), ékapañcâçat 1 || 51 || iti taittirîyasamhitâyâm prathamakâude

shashthah prapathakah

1. pâka-yajnám vă ánv ấhitâ-'gneḥ paçáva úpa tishz thanta, íḍâ khálu vaí pâka-yajnáḥ, saí 'shã 'ntarã prazyàjâ-'nûyâjān yájamânasya loké 'vahitâ | tấm â-hriyámâṇâm abhí mantrayeta: súrûpa-varshavarṇa é 'hi' 'ti, paçávo vă íḍâ, paçűn evó 'pa hvayate | yajnám vaí devã aduhran yajnó 'surâo' aduhat, té 'surâ yajná-dugdhâḥ párâ 'bhazvan, yó vaí yajnásya dóham vidván || 1 || yájaté 'py anyám yájamânam duhe | sã me satyã "-çĩr asyá yajznásya bhûyàd íty âhai, 'shá vaí yajnásya dóhas, ténai 'vaí 'nam duhe | práttâ' vaí gaúr duhe' prátté 'ḍâ yájamânâya duha, eté vã íḍâyai stánâ íḍó 'pa-hûté 'ti

^{12. 13} s. P. 6, 2.7. 14 s. P. 3, 5. 15 s. P. 4, 6. 7. 10, 22. 16 s. P. 8, 23. 17 s. P. 4, 5. 18 so ABCDE. 19 vo hávámahe (!) E. 20 so ACD; n mit víráma BE; s. P. 5, 37. 21 ocácát BDE.

^{7, 1.} idânumantraņam. ¹ so (°â©) ABE, s. P. 9, 22. ² ohne avagraha. ³ unbetont.

ató me mó 'pa dasad ity âha, bhûmănam evó 'pai 'ti | 6 | vidvăn, dhyâyed, bhavati yám, prâçnánti, yắm vaí, ma, ékân ná vi©çatíç ca || 1 ||

1, 6, 3, 1-3. — vai | anv iti sâ | eshâ | antarâ | prazyâjânûyâjân iti prayâja-anûyâjân — loke | avahitety ava-hitâ — surûpavarshavarna iti surûpa-varshavarne | eti | ihi | iti — aduhran | yajnah | asurân | aduhat | te | asurâh — âha | eshah — prattā — duhe — prattā | idā — upâvasrijatîty upa-avasrijati — sâ | idā — upâvartatety upa-âvartata — devân | upâvartatety upa-âvartata — avrinata — sah | tu | vai | idām — vyastam iti vi-astam — anu | sam iti — sah | eshah | îjânah | apaçuh — devatreti deva-trâ — atho iti — kshâyi.

21. Sáw-çravâ ha Sauvarcanasás? Túmimjam? A ú po-'ditim uvâca: yát sattrínão hóta 'bhûh kam ídam úpâ 'hvathâ íti, tăm úpâ 'hva íti ho 'vâca yã prâ-'néna devän dådhära vy-ânéna manush~~ỳ~~ân apa-'néna pitrîn íti, chinátti sã ná chinattís íti, chináttí 'ti ho 'vâca, çárîram vã asyai tád úpâ 'hvathâ íti ho 'vâca; gaúr vaí asyai çárîram, gấm vãvá² taú tát páry avadatâm; yấ yajné dîyáte số prâ-'néna devấn dâdhâra nushý a jívanti sa vy-anéna manushý an yam pitrí-bhyo ghnánti sã 'pâ-'néna pitrîn, yá evám véda paçu-mãn bha= vaty | átha vaí tấm úpâ 'hva íti ho 'vâca yấ pra-jấh pra--bhávantîḥ práty 6 â-bhávati 'ty, ánnam vã asyai tát || 2 || úpå 'hvatha iti ho 'vacaú, 'shadhayo' va asya annam, óshadhayo vaí pra-jäh pra-bhávantíh práty a bhavanti, yá evám védå 'nnâ-'dó bhavaty | átha vaí tấm úpâ 'hva íti ho 'vâca yấ pra-jấh parâ-bhávantîr anu-grihnáti práty'

^{2.} idåyåh praçanså. ¹ dieser anuvaka gehört zum 38sten kånda (dårçyam hautram), s. Ind. Stud. 3, 385. ² ohne avagraha. ³ tus mijam C; tummimjam E. ⁴ satrinam ABCDE. ⁵ so (°tti8 i°) ABE, s. P. 15, 7. ⁶ so, abgetrennt von åbhávati! ⁷ gehört zu grihpåti?

vã eshá prâjâ-patyó yád anv-âhârỳo; yásyai 'vam-vidúsho 'nv-âhàrỳa â-hriyáte 📉 sâ-'kshǎd evá praja-patim ridhnoty 🍴 ápari-mito nir-úpyó, 'pari-mitali prajá-patili, prajá-pateli ăptyai | devă vai yád yajné 'kurvata tád ásurâ akurvata, té devă etám prâjâ-patyám anv-âhârỳam apaçyan, tám anv-áharanta¹, táto devã ábhavan páră 'surâ, yásyai 'vám vidúsho 'nv-âhârỳa â-hriyáte bhávaty âtmánâ párà 'sya bhrátrivyo bhavati | yajnéna vá ishti pakvéna půrtí, . yásyni 'vám vidúsho 'nv-âhârỳa â-hriyáte sá từ evé 'shṭâ--pûrti's | prajä-pater bhâgò 'si || s || íty âha, prajă= -patim evá bhaga-dhéyena sám ardhayaty | űrjasvan² pá= yasvân² íty¹ âhó, 'rjam evá 'smin páyo dadhâti | pràna= -'panau me pahi samana-vyanau me pahi 'ty aha, "-çísham evaí 'tám á çâsté | 'kshito 'sy ákshityai tvâ mã me ksheshthâ amútrâ' 'múshmin loká' ity âha, kshîyate vã amushmin loké 'nnam, itáh-pradânao hỳ amus shmin loké pra-já upa-jívanti, yád evám abhi-mricáty ákshitim evaí 'nad gamayati nã 'syâ 'mushmin loké ' 'nnam anvāharyèņa, prajāpater, asi, hy amúshmin loké 6, páūkshîyate | 4 | cadaça ca ||3||

- 1, 6, 3, 3. paroksham iti paraḥ-aksham | vai ye atho iti asya | esha | atho iti anvaharatîty anu-aha=rati ritvijaḥ vyadiçad iti vi-adiçat | saḥ | riricanaḥ | amanyata saḥ | vai | eshaḥ sakshad iti sa-akshat yajne | akurvata tam | anvaharantety anu-aharanta abhavan | pareti | asuraḥ saḥ | tu | eva | ishtapūr=titishta-pūrtī akshitaḥ | asi.
- 4. barhísho 'hám deva-yajyáyâ prajă-vân bhû = yâsam íty âha, barhíshâ vaí prajă-patih pra-jă asrijata, ténai

^{3. *} s. P. 3, 6. * so (°âv) ABE, s. P. 9, 21. * on (mit virâma) lo B, onlo A; om lo E. * on (mit virâma) lo ABC., om lo DE.

^{4.} çeshâhutyanumantranam.

sheyam íty âha, tváshţà vai paçûnām mithunānā rûpa-krit, ténai 'vá paçûnā rûpám âtmán dhatte | devānām pátnīr agnir grihā-patir yajnāsya mithunām táyor ahām deva-yajyāyā mithunēna prā bhûyāsam ity âhai, 'tāsmād vai mithunāt prajā-patir mithunēna | 5 | prā 'jā-yata, tāsmād evā yājamāno mithunēna prā jāyate | vedò 'si vittir asi vidēyē 'ty âha, vedēna vai devā ásurānām vittām vēdyam avindanta, tād vedāsya veda-tvām | yād-yad bhrātrivyasyā 'bhi-dhyāyet tāsya nāma grihnīyāt, tād evā 'sya sārvam vrinkte | ghritā-vantam kulāyinau' rāyās poshau' sahasrinam vedo dadātu vājinam ity âha, prā sahāsram paçūn âpnoty | ā 'sya pra-jāyām vāji jāyate yā evām vēda | 6 | darçapūrnamāsāyor, ubhayāto, devāçvāh, surētāh, prajāpatir mithunēnā, "pnoty, ashtaú ca | 4 ||

1, 6, 4, 1-4. — K. 32, 3. 4. — narācaosasya — narācaosas — sena — pratishṭhâm iti prati-sthâm — dhatte — anu | ud iti | ajayan — anu | ud iti | jesham — anu | ud iti | jayati — pratishṭhityā iti prati-sthityai — eshaḥ | vai — eti | imāḥ | agman — devatāḥ | duhe | atho iti | ubhayataḥ — racanāḥ — eshaḥ | vai — camyor iti cam-yoḥ — yajne | eva | anta-taḥ — vedaḥ | asi — râyaḥ | posham — eti | asya.

5. dhruvấm vai ricyamânâm¹ yajnó 'nu ricyate² yajanâm yájamâno yájamânam pra-jã, dhruvấm â-pyãyamânam yajnó 'nv ã pyâyate² yajnám yájamâno yájamânam pra-jã | ă pyâyatâm dhruvã ghriténé 'ty âha, dhruvấm evã "pyâyayati, tấm â-pyãyamânâm yajnó 'nv ã pyâyate² yajnám yájamâno yájamânam pra-jãḥ | prazjã-pater vi-bhān năma lokás tásmiws² tvâ dadhâzmi sahá yájamânené 'ti || 1 || âhâ, 'yám vai prajãz

^{4. 4} so (°s p°) ABE, s. P. 8, 29.

^{5.} âpyâyanâdimantrâḥ. ¹ Wurzel betont! ² unbetont. ³ so (° Us) ABE, s. P. 6, 14.

6. aganma súvah súvar aganmé 'ty âha, suvar= -gám evá lokám eti | sam-drícas te mã chitsi yát te tápas tásmai te mã "vrikshî'ty âha, yatha-yajúr evaí 'tát | su-bhúr asi çréshtho raçmînăm âyur-dhă asy ayur me dhehi 'ty âhâ, ''-çisham evai 'tam a çaste i prá vã eshò 'smal lokac cyavate yáh || 1 || vishņu-kra: măn krámate, suvar-gâya hí lokâya vishņu-kramâh kram: yánte | brahma-vådíno vadanti: sá t'vaí' vishnu-kraman krameta yá imáň lokán bhrátrivyasya sam-vídya púnar imám lokám praty-avaróhed íty | eshá vã asyá lokásya praty-avarohó yád áhe: 'dám ahám amúm bhrátris vyam âbhyó dig-bhyò 'syaí divá ítî, 'mãn evá lokān bhratrivyasya sam-vídya púnar imám lokám praty-ávarohati² | sám || 2 || jyótishâ 'bhûvam íty âhâ, 'smínn evá loké práti tishthaty | aindrím å-vrítam anv-avarta? íty âhâ, 'sau vấ âdityá índras, tásyai 'vấ "-vrítam ánu pary-avartate² | dakshina pary-avartate², svám evá vírýam ánu pary-avartate, tásmád dákshinó 'rdha âtmáno vîrýàvat--taró, 'tho âdityásyai 'vã "-vritam ánu pary-avartate' | sám ahám pra-jáy a sám máy a pra-jé 'ty aha, "-çísham || s || evai 'tam a caste | sam-iddho agne" me didihi sam-eddhä te agne4 dîdyâsam ity âha, yathâ-yajúr evaí 'tád | vásu-mân yajnó vásíyan bhûyasam íty àhâ, "-çisham evai 'tam a çaste | bahu vai garha-patyasya 'nte miçrám iva caryata, âgni-pâvamâníbhyâm garha-patyam úpa tishthate, punaty eva 'gním punîta atmanam, dvábhyám práti-shthitya ! ágne griha-pata íty aha | 4 | yathâ-yajúr evaí 'tác, chatáu hímâ ity âha ça-

^{6.} upasthānādimantrāḥ. 1 so ABE, s. P. 5, 13. 2 als Compositum. 3 so (0 a n) AB; s. P. 11, 16. 4 so (0 a n) ABE, s. P. 11, 10.

vîryāvat -taraḥ | atho iti — anv iti | paryavartata iti parisavartate — punati | eva | agnim | punîte — pratishthityâ iti
prati-sthityai — putraḥ | ajataḥ — tejasvî | eva — apratishthana ity aprati-sthanaḥ | vai | saḥ — saḥ | tvâ | vîti —
pratishthityâ iti prati-sthityai — abhi | nîti | vartate — saḥ |
eti — eshaḥ | vai — labhate | anavaruddhety anava-ruddhâ
— sabhâ | ishtva — gomân iti go-mân | agne | avimân ity
avi-mân — âpnoti | eti | asya.

10. vajapeyah (1, 7, 7-12).

7. *déva savitah prá suva yajnám prá suva yajná--patim bhágâya, divyó gandharváh keta-pűh ketám nah punâtu vâcás pátir văcam adyá svadâti naḥ | b indrasya vájro 'si vártra-ghnas tváyâ 'yám vritrám vadhyât | °vå= jásya nú pra-savé mâtáram mahím áditim náma vácasa karâmahe | yásyâm idám vícvam bhúvanam â-vivéca tásyâm no deváh savitá dhárma sávishat | dap-sú || 1 || antár amrítam ap-sú bheshajám apam utá prá-çastishv áçva bhavatha vâjinah || • vâyúr vâ tvâ mánur vâ tvâ gandharvăh saptá-viocatih | té ágre 3 ácvam 3 âyuñjan 4 té asmiñ 3 javám a 'dadhuh || fápâm napâd âçu-heman yá ûrmíh kakúd-mân' prá-tûrtir vâja-sătamas ténâ 'yám văjao sed | s víshnoh krámo 'si, víshnoh krántám asi, víshnor ví-krántam asy hankaú ny-ankav abhíto rátham yau dhvantam vata-'gram ánu sam-cárantau důré-hetir indriyã-vân patatrí té no 'gná= yah a paprayah parayantu | 2 | apsú, nyankaú, pancadaça ca | 7 ||

B. 1, 3, 5, 1-4. — K. 13, 14. 14, 6. — a-f Vs. 9, 1. 5-7. Ç. 5, 1, 1, 14. 4, 3-6. Kâ. 14, 1, 11. 3, 1-6. — h Pâr. 3, 14. Pañc. 1, 7, 5.

^{7-12.} ådhvaryavamantråh; 7. rathamantråh. 1 orváh | ABE (!).
2 so (os po) ABE; s. P. 8, 27. 3 so (oe ao) ABE; s. P. 11, 3. 4 so (àyo) ABE. 4 s. P. 8, 4. 6 ohne avagraha. 7 s. P. 3, 5. 8 so (oo') ABE; s. P. 12, 7.

bṛíhaspáter¹ bhâgám áva jighrata || p vãjino vâja-jito vãjau sasṛivãuso vãjaṃ jigivãuso bṛíhaspáter¹ bhâgé ní mṛiḍadhvam || q iyáṃ vaḥ sã satyã saṃ-dhã 'bhûd yãm índreṇa sam-ádhaddhvam¹o | rájîjipata¹¹ vanaspataya¹ índraṃ vãajaṃ ví mucyadhvam || 4 || skabhnîta, yuyavan, pitárâ, dvícatvā, riuçac ca || 8 ||

- B. 1, 3, 6, 1-9. K. 13, 14. 14, 1. 7. Vs. 9, 9-19. Ç. 5, 1, 4, 15 5, 27. Kâ. 14, 3, 8 4, 12. brihaspatinâ ajayit | açvâjanîty açvà-ajani vâjinîvatîti vâjinî-vati arvã | asi yojanâ | mimîdhvam | adhvanah avata viprâh triptàh sahasrasâ iti sahasra-sâh | medhasâteti medhasâtêti devatâteti deva-tâtâ ahim sanêmi eshah 12 | syah apikaksha ity api-kakshe anv iti | saṃtavîtvad iti sam-tavîtvat brihaspatêh jigivâwsah saṃdheti sam-dhâ | abhût ajîjipata | vanaspatayah.
- 9. *kshátrasyó 'lbam asi, kshatrásya yónir asi | bjáya é 'hi súvo' róhâva, róhâva hí súvar, ahám nâv ubház yoḥ súvo' rokshyâmi | ° väjaç ca pra-saváç câ 'pi-jáç ca krátuç ca súvaç ca mûrdhã ca vy-áçniyaç câ 'ntyâyanáç cã 'ntyaç ca bhauvanáç ca bhúvanaç cã 'dhi-patiç ça | 'ayur yajnéna kalpatâm, prâ-'nó y. k., apâ-'náḥ | 1 || y. k., vy-ânó y. k., cákshur y. k., crótram y. k., máno y. k., väg y. k., âtmã y. k., yajnó yajnéna kalpatâw | ° súvar devãw aganmâ, 'mrítâ abhûma, prajã-pateḥ pra-jã abhûma | 'sám ahám pra-jáyâ sám máyâ pra-jã, sám aháw râyás pósheṇa sám máyâ râyás 'póshó | 'a'nnâya tvâ 'nnã-'dyâya tvâ, văjâya tvâ vâja-jityãyai tvâ | h'mrítam asi, púshṭir asi, pra-jánanam asi | 2 || apânó, văjâya, náva ca | 9 ||

^{8.} so (jigĭ°) ABCDE. s mridhvam ABCDE. s odhadhvam ABCDE. so (sjîjis) ABCDE. s P. 5, 15.

^{9.} yûpârohaṇam. 1 so (°vo) ABE, s.P.8, 7.16. 2 so (|) ABE. so (°&©) ABE, s.P. 9, 22. 4 so (°yas) ABE, s.P. 8, 29.

- prasava iti pra-savah | eti sah asme¹¹ iti sarzvavîrâm iti sarva-vîrâm acha | vada | iha sumana iti su-manah preti | nah bhuvah | pate preti brihaszpatih preti | uta | sûnrita brihaspatim anvarazbhamaha ity anu-arabhamahe brihaspatim brihaspateh.
- agnír ékâ-'ksharena väcam úd ajayad, açvinau dvỳ-aksharena prânâ-'pânav úd ajayatâm, víshnus trỳ-aksharena trîn lokan ud ajayat, somaç catur-aksharena catush: -padah paçun ud ajayat, pusha panca-'ksharena panktim úd ajayad, dhâtấ shád-aksharena shád ritun úd ajayan, marútah saptá-'ksharena saptá-padâo çákvarîm úd ajayan, bríhaspátir ashta-'ksharena gâyatrim úd ajayan, mitró návå-'ksharena tri-vrítao stómam úd ajayat | 1 || dáçâ-'ksharena vi-rájam úd ajayad, índra ékâdaçâ-'ksharena trishtúbham² úd ajayad, vícve devá dvádaçà-'ksharena jágatîm úd ajayan, vásavas tráyodaçâ-'ksharena trayo-daçáe stómam úd ajayann, rudráç cáturdaçà-'ksharena catur-daçáo stómam úd ajayann, adityáh páñcadaça-'ksharena pañca--daçáo stómam úd ajayann, áditih shódaçâ-'ksharena sho= daçáo stómam úd ajayat, prajá-patih saptádaçå-ksharena sapta-daçáw stómam úd ajayat || 2 || trivrítaw stómam údajayat, shátcatvárioçac ca || 11 ||
- K. 14, 4. Vs. 9, 31-84. Ç. 5, 2, 2, 17. Kâ. 14, 5, 28. catushpada iti catuhpadah saptakshareneti sapta-aksharena brihaspatih | ashtaksharenety ashta-aksharena trishtubham shodaçam.
- 12. * upayâmá-gribîto 'si, nri-shádam två dru-shádam bhuvana-sádam índråya júshtam grihnamy, eshá te yónir,

^{10. 11} s. P. 4, 9.

^{11.} ujjitimantrâh. ¹ so AE., ⁰n (mit virâma) lo ⁰ B., s. P. 5, 25.31. ³ ohne avagraha.

^{12.} atigrâhyamantrâh.

indrâya tvo | b 'payâmá-grihîto 'sy, apsu-shádam tvâ ghrita:
-sádam vyoma-sádam indrâya júshṭam grihnâmy, eshá te
yónir, indrâya tvo | c 'payâmá-grihîto 'si prithivi-shádam
tvâ 'ntariksha-sádam nâka-sádam indrâya júshṭam grihnâmy,
eshá te yónir, indrâya tvâ | d yé gráhâḥ pañca-janînâ yé:
shâm tisráḥ parama-jãḥ | daívyaḥ kóçaḥ | 1 | sám-ubj:
itaḥ | téshâm ví-çipriyànâm isham ŭrjaw sám agrabhîm,
eshá te yónir, indrâya tvâ | capãw rásam úd-vayasaw sŭrya:
-raçmiw sam-ābhritam | apãw rásasya yó rásas tám vo grih:
nàmy ut-tamám, eshá te yónir, indrâya tvâ | f ayã vi-shṭhá
janáyan kárvarâṇi sá hí ghṛiṇir urúr várâya gâtúḥ | sá
práty úd aid dharúṇo mádhvo ágraw svãyâm yát tanú:
vàm tanữm airayata | supayâmá-grihîto 'si, prajă-pataye
tvâ júshṭam grihṇâmy, eshá te yóniḥ, prajā-pataye tvâ | 2 |
kóças, tanúvâm, tráyodaça ca | 12 ||

- B. 1, 3, 9, 1. 2. K. 14, 3. Vs. 9, 2-4. Ç. 5, 1, 2, 4-7. Kâ. 14, 5, 1 (*-e). 25, 6, 10 (f). nrishadam iti nri-sadam drushadam iti dru-sadam eshah | te apsushadam ity apsu-sadam prithivishadam iti prithivi-sadam pañca-janînâh paramajà iti parama-jâh ayâ | vishthâ iti vi-sthâh sah uruh | varāya sah | prati | ud iti | ait airayata.
- 13. *ánv áha măsâ ánv íd vánâny ánv óshadhír¹ ánu párvatâsaḥ | ánv índrav ródasî vâvaçâné ánv ấpo ajihata² jãyamànam || *ánu te dâyi mahá indriyãya satră te víçvam ánu vritra-hátye | ánu kshatrám ánu sáho yajatré 'ndra devébhir ánu te nri-sháhye | c indrâním âsú nărishu su-pátnîm ahám açravam | ná hỳ asyâ aparám caná¹ jarásâ

^{12.} atigrāhyamantrāķ. ¹ °ninām C. ³ so (|) ABE. ³ so (|) ABE. 3 so (|) ABE. 4 so (|) ABE. 5 so (|) A

^{13.} kâmyeshtiyêjyêh. 1 ohne avagraha. 2 so (°o a°) ABE, s. P. 11, 3 (°né 'nv ápo áj° E).

márate pátih || d nã 'hám indrâni rârana sákhyur | 1 || vrishã-kaper rité | yásye 'dám ápyau havíh priyám devéshu gáchati || • yó jâtá evá prathamó mánasvân devó deván krátuná pary-ábbûshat | yásya çúshmád ródasí ábhyasetâm nrimnásya mahnă sá janâsa indrah || f a te mahá indro 'tỳ ugra sá-manyavo yát sam-áranta sénâh | pátâti didyún náryasya bâhuvór mã te || 2 || máno vishva-dríyag ví cârît || 5 mã no mardhîr ã bharâ daddhí tán nah prá dâ: çúshe dấtave bhűri yát te | návye deshné çasté asmín ta ukthé prá bravâma vayám indra stuvántah || h ã tữ h bhara mākir¹ etát pári shṭhâd6 vidmã³ hí tvâ vásu-patim vásû= nâm | indra yát te mãhinam dáttram asty asmá-bhyam tád dhary-açva || 3 || prá yandhi || i pra-dâtárae havâmaha indram a havisha vayam | ubha hi hasta vasuna prinásvá " prá yacha dákshinad ó 'tá savyát | k pra-datá vajrí vrishabhás turáshát chushmí rájá vritra-há soma--pava | asmín yajné barhíshy a ni-shádya 'tha bhava yá= jamânâya çám yóh || ¹índrah su-trấmâ svá-vâu¹º ávo-bhih su-mridíkó bhavatu viçvá-vedáh | bãdhatâm dvésho ábhayam² krinotu su-vîryasya || 4 || pátayah syâma || m tásya vayáw su-matau yajniyasyã 'pi bhadré saumanasé' syâma sá su-trấmâ svá-vâu 10 índro asmé 2 ârấc cid dvéshah sa= nutár 11 yuyotu | n revátír nah sadha-mada indre santu tuvi= -vâjâh | kshumánto ' yãbhir mádema || ° pró shè '2 asmai puro-rathám indrâya cûshám arcata | 18 abhike cid u loka= -krit samgė 1 samát-su vritra-hã | 13 asmākam bodhi coditã nábhantâm anyakéshâm |13 jyâkã ádhi dhánva-su || 4 || må te, haryaçva, suvíryasyá, 'dhy, ékam ca || 13 ||

^{13. *} so (° å) ABE; s. P. 3, 10-12. * so (° e a°) ABE, s. P. II, 8.

5 so (° û) ABE, s. P. 3, 14. * so (shth) ABE, s. P. 6, 4. * datram

ABCDE. * astå C; s. Kuhn u. Schleicher Beiträge 3, 896. * so ABE,

s. P. 5, 84. * 10 so (° å U) ABE; s. P. 9, 20. * 11 s. P. 8, 8.

(shv) ABE; s. P. 6, 2. * 13 so (|) ABE.

dákshinâ | vî 'hi' svăhă' "-hutim jushâná, eshá te nir-rite bhâgó bhǔte havíshmaty' asi muñcé 'mám á bhasaḥ, svăhâ' námo yá idám cakărâ | "diztyám carúm nír vapati váro dákshinâ, "gnâ-vaishnavám ékâdaça-kapâlam vâmanó vahî dákshinâ, 'gnî-shomîyam || 1 || ékâdaça-kapâlam híranyam dákshinai, "ndrám ékâzdaça-kapâlam rishabhó vahî dákshinâ, "gneyám ashṭáz-kapâlam aindrám dádhy rishabhó vahî dákshinai, "ndrâz-'gnám dvádaça kapâlam vaiçva-devám carúm prathazma-jó vatsó dákshinâ, saumyáw çyâmâkám carúm váso dákshinâ, sárasvatyai carúw sárasvate carúm mithunaú gávau dákshinâ || 2 || agníshomíyam, cátustriwçac ca || 1 ||

B. 1, 6, 1, 1-11. — K. 15, 1. — Vs. 9, 35. Ç. 5, 2, 3, 2-9. Kâ. 15, 1, 9-10. — purodâçam — çamyāyāḥ — nairritam iti naiḥ-ritam — vîti | ihi — jushāṇaḥ | eshaḥ — nirrita iti niḥ-rite — bhûte | havishmatî | asi | muñca | imam — agnîshomîyam ity agnî-somîyam — aindragnam ity aindra-agnam.

2. âgneyám ashṭã-kapâlam nír vapati, saumyám carúw sâvitrám dvãdaça-kapâlaw, sârasvatám carúm, paushṇám carúm, mârutáw saptá-kapâlam, vaiçva-devím âmíkshâm dyâvâ-pṛithivỳam éka-kapâlam || 1 || âgneyáw saumyám mârutám ashṭādaça || 2 ||

B. 1, 6, 2, 1 - 3, 10. — K. 9, 4. — Ç. 5, 2, 8, 10. Kâ. 15, 1, 17. — âmikshâm.

3. *aindrâ-'gnám ékâdaça-kapâlam, mârutím âmíkshâm',

^{1. *} zwei Wörter! Accent! 5 arsha B.

^{2.} câturmâsyeshu vaiçvadevâkhyam prathamam parva.

graha.

saumyam und mârutam sind wohl zugefügt zur Scheidung dieses anuvâka von andern anuvâka (s. 17.19.20), die auch mit âgneyam a. nir v. beginnen.

^{3.} varunapraghåsåkhyam dvitíyam parva. 1 ohne avagraha.

vâruṇim âmikshâm ', kâyám éka-kapâlam | bpra-ghâsỳân havâmahe marúto yajná-vâhasaḥ, karambhéṇa sa-jóshasaḥ | c mó shǔ ṇa indra prit-sú devă 'stu sma te cushminn avayă | mahî hỳ asya mîḍhúsho yavyã | havíshmato marúto vándate gîḥ | dyád grāme yád áraṇye yát sabhăsyâm yád indriyé | yác chûdré yád arỳa énaç cakrimă vasyám | yád ékasyã 'dhi dhármaṇi tásyâ 'va-yájanam asi svāhâ | kárma kárma karma-krítaḥ sahá vâcã mayo-bhuvã | devébhyaḥ kárma kritvã 'stam pré 'ta su-dânavaḥ | 1 | vayám yád, viocatíc ca | 3 ||

- B. 1, 6, 4, 1 5, 6. K. 9, 4. Vs. 3, 44-47. Ç. 2, 5, 2, 7-29. Kà. 5, 5, 10-13. aindràgnam ity aindra agnam âmikshām karambhena mo iti | sv iti | naḥ deva | astu çushmin | avaya yavya vandate yat | çûdre | yat | arye cakrima mayobhuveti mayaḥ-hhuva kriztva | astam | preti | ita.
- 4. *agnáyé 'nîka-vate puroḍặçam¹ ashṭặ-kapâlam nír vapati sākáw sǔryeṇo 'd-yatā, marúd-bhyaḥ sâṃ-tapanébhyo madhyándine¹ carúm, marúd-bhyo gṛihamedhí-bhyaḥ sár=vàsàṃ dugdhé sâyáṃ carúm | b pūrṇā darvi párâ pata sú=-pūrṇā púnar ă pata | vasné 'va ví kriṇāvahâ isham ŭrjaw cata-krato || c dehí me dádâmi te ní me dhehi ní te dadhe | ni-hāram in ní me harâ¹ ni-hāram || 1 || ní harâmi te || amarúd-bhyaḥ kriḍí-bhyaḥ puroḍặçaw¹ saptá-kapâlaṃ nír va=pati sākáw sǔryeṇo 'd-yatā, "gneyám ashṭặ-kapâlaṃ nír va=pati saumyáṃ carúw sâvitráṃ dvādaça-kapâlaw sâras=vatám¹ carúm paushṇáṃ carúm aindrâ-'gṇám ékâdaça=

^{3. *} so (|) ABE. * so (shû pa) ABE; s. P. 3, 14. 6, 2. 7, 2. * so (**) ABE, s. P. 3, 10. * s. P. 4, 7. * Rik und Vs. haben avayâh; s. aber Ath. 2, 35, 1, wo der padapâțha auch ava-yâ liest.

^{4.} sakamedhakhye tritiye parvani pradhanahavinshi.

* so (*a) ABE; s. P. 3, 12.

-kapâlam aindrám carúm vaiçva-karmanám éka-kapâlam || 2 || harâ nihâram, trioçác ca || 4 ||

- B. 1, 6, 6, 1 7, 5. K. 9, 5. Vs. 3, 49. 50. Ç. 2, 5, 3, 2 4, 10. Kâ. 5, 6, 2 7, 10. purodâçàm madhyandine vasnâ | iva çatakrato iti çata-krato it | nîti | me | hara aindrâgnam ity aindra-agnam.
- * sómáya pitri-máte purodáça v shát-kapálam nír vapati, pitrí-bhyo barhishád-bhyo dhànáh, pitrí-bhyo 'gnis -shvâttébhyo, 'bhi-vânỳâyai dugdhé manthám | b etát te tata yé ca tvấm ánv, etát te pitâmaha pra-pitâmaha yé ca tvăm ánv, átra pitaro yathâ-bhâgám mandadhvao | °su= -samdríçam två vayám mágha-van mandishîmáhi | prá nû= nám půrná-vandhura stutó yâsi váção ánu | yójâ nò indra te hárî 6 || 1 || dákshann ámîmadanta hy áva priyã adhûshata | ástoshata svá-bhânavo víprâ návishthayâ matí | yójâ⁴ nv indra te hárî || °ákshan pitáró 'mîmadanta pitáró 'tîtripanta pitáró 'mîmrijanta pitárah | 'páre 'ta pitarah somya gambhîraih pathi-bhih pûrvyaih | átha pi= tṛĩnt su-vidátrâo à ápî 'ta yaména yé sadha-mãdam má= danti || 8 máno nv a huvamahe naraçauséna 1 stómena pitrinam ca mánma-bhih | hã || 2 || na etu mánah púnah krátve dakshaya jîváse | jyók ca súryam dricé || i púnar nah pitáro máno dádátu daívyo jánah | jívám vrátav sace= mahi || k yád antáriksham prithivím utá dyam yán matás ram pitáram vå jihiosimá | agnír må tásmåd énaso garha= -patyah prá muñcatu, dur-itã yãni cakrimá karótu mãm anenásam | 3 | hárî, mánmabhir á, cátuçcatvári@çac ca | 5 ||

B. 1, 6, 8, 1 - 9, 10. — K. 9, 6. — Vs. 3, 51-55. C. 2, 6, 1, 38-39.

^{5.} mahāpitriyajnaḥ. ¹ ohne avagraha. ² so (nº) ABE; s. P. 7, 16. ³ so (°āω) ABE, s. P. 9, 21. ⁴ so (yojâ) ABCDE; s. Whitney zu P. 3, 15 pag. 98. ⁵ s. P. 4, 15. ⁵ so (°â) ABE; s. P. 3, 10.

- 7. a aindrâ- gnám dvádaça-kapalam vaiçva-devám carúm, indraya çúnasíraya purodaçam dvádaça-kapalam, vâyavỳam páyah, sauryám éka-kapâlam, dvâdaça-gaváo síram dákshinâ | b"gneyám ashtă-kapâlam nír vapati, rau: drám gâvîdhukám carúm, aindrám dádhi, vârunám yava= -máyam carúm, vahínî dhenúr dákshinâ | ° yé deváh purah= -sádo 'gní-netrà, dakshina-sádo yamá-netrâh, paçcât-sádah savitri-netra, uttara-sádo váruna-netra, upari-shádo bríhas= páti-netra raksho-hánas té nah pantu, té no 'vantu, tébhyah | 1 | námas, tébhyah sváha¹ | d sám-ûdhao rákshah, sám= -dagdhao ráksha, idám aháo ráksho 'bhí sám dahâmy | *agná= ye raksho-ghné svähâ, yamâya savitré várunaya bríhaspátaye 1 důvasvate raksho-ghné svähâ | 'prashti-vâhî rátho dákshinà | gdevásya tvá savitúh pra-savè 'çvínor báhú-bhyám půshnó hástabhyau rákshaso vadhám juhomi, hatáu rákshó, 'vadhi= tébhyah, shma ráksho | hyád váste tád dákshinâ || 2 || páñcacatvârioçae ca || 7 ||
- B. 1, 7, 1, 1-9. K. 15, 2. Vs. 9, 35-38. Ç. 5, 2, 4, 4-19. Kâ. 15, 1, 19 2, 8. aindrāgnam ity aindra-agnam cunās sîrāya | purodâçam gâvîdhukam dakshinasada iti das kshina-sadah uttarasada ity uttara-sadah uparishada ity upari-sadah rakshohana iti rakshah-hanah abhi sam iti | dahāmi brihaspataye | duvasvate rakshah | avadhishma vaste.
- 8. dhâtré purodăçam¹ dvädaça-kapâlam nír vapaty, ánu-matyai carúw, râkăyai carúw, sinîvâlyaí¹ carúm, kuhvai carúm, mithunaú găvau dákshinâ | "gnâ-vaishnavám ékâdaça-kas daça-kapâlam nír vapaty, aindrâ-vaishnavám ékâdaça-kas pâlam, vaishnavám tri-kapâlám, vâmanó vahí dákshinâ | 'gnîs

^{7.} çunâsîryâdikarmacatushţayam. 1 ohne avagraha.

^{8.} devikadikarmashatkam. lohne avagraha.

yam-avapannäyai çäkhäyat karnasç ca karnasç ca taninsis län vi cinnyad yé karnah sa payasi barhaspatyo ye karnah sa äjye maitrah, svayam-krita védir bhavati svayam-dinám barbih svayamkrita idbmah, sai vá çveta çvetá-vatsá dákahiná | 2 | sivitrám dvidspakupálam, ágvatthe, tai yantisopan es 191

B. 1,7,2,1-2. — K. 15, 4.5. — Ç. 5, 2,1,1-2,3. Kā 15.
2,1-46. — bārhaspatyam — grihe : rishabhah — nairritam
iti naih-ritam — grāmanya iti grāma-nyah — gāvidhukam
— akshāvāpasyety aksha-āvāpasya — çabalah , udvāra ity
ut-vārah — prati ; nir iti | vapati — abhomuca ity abhahmuck | ayam — vadhyāt — açvatthe — catuhsraktāv iti catuh-sraktau - karņān ca | akarņān ca — bhavati — sā | eva.

10. agnáye grihá-pataye purodáçam ashta-kapalam nír vapati krishnánám vríhínáo, sómáya vánaspátaye cya: makám carúw, savitré satyá-prasaváya purodáçam¹ dvádaça= -kapálam ácunám vríbínao, rudráya paçu-pátaye gávidhu: kám carúm, bríhaspátaye vácás pátaye naivárám carúm, indraya jyeshthäya purodaçam' ékadaça-kapalam maha= -vrihinam, mitraya satyaya "mbanam carum, varunaya dhárma-pataye yava-máyam carúo | b savită tvâ pra-savănão euvathm, agnír grihá-patînae, sómo vánaspátînae, rudráh bríhaspátir¹ vâcám, índro jyeshthanam, pagdukin | 1 | mitráh natyánam, váruno dhárma-patînâm | výe deva deva= tá imám amushyayanám anamitraya suva--auva athi dhvam, mahaté kahatraya, mahatá adhi-patyaya, mahaté j**ána-rájy** úyai | ^d'shá vo bharatá rájá sómo 'smákam brahmananau raja | • prati tyan nama rajyam adhayi svam tanuvam váruno aciereca, chúcer mitrásya vrátya abhûmi : 1 (1) A(1) -

In, devasurăm harifishi. I ohne aragraba.
e. P. N. 27. Seo (°o a°) AB. E (sec. m.); s. Raffi

'manmahi mahatá ritásya nama | 'sárve vrata váruņasya 'bhûvan ví mitrá évair áratim atarid, ásûshudanta yajníya riténa vỳ u tritó jarimaṇaṃ na ânad || 8 víshṇoḥ krámo 'si, víshṇoḥ krantam asi, víshṇor ví-krantam asi || 2 || paçûnāṃ, vrātāḥ, páācavioçatic ca || 10 ||

- 3, 4, 11, 1-6. B. 1, 7, 4, 1-4. K. 15, 5. Vs. 9, 39.40. Ç. 5, 3, 3, 3-12. Kâ. 15, 4, 6-17. — purodâçam — vanaspataye — gâvîdhukam — brihaspataye | vâcaḥ | pataye — âmbârnām — vanaspatīnām — devasuva iti deva-suvaḥ — mahate — eshaḥ — bharatâḥ — tyat — vratyāḥ | abhûma | amanzmahi mahataḥ — vrâtāḥ — mitraḥ — yajniyāḥ — vîti | u.
- 11. *arthé-'ta sthâ, 'păm pátir asi, vṛishà 'sy ûrmir, vṛisha-senò 'si, vraja-kshita stha, marútâm ója stha, sũrya-varcasa stha, sũrya-tvacasa stha, mãndâ stha, väçâ stha, cákvarî stha, viçva-bhṛita stha, jana-bhṛita sthâ, 'gnés te-jasỳà sthâ, 'păm óshadhînâu' rása sthâ | b 'pó devĩr mádhu-matîr agṛibṇann ŭrjasvatî' râja-sũyâya citânâḥ | yābhir mitră-váruṇâv abhy-áshiñcan' yābhir indram ánayann áty árâtîḥ || crâshtra-dã stha râshṭrám datta svãhâ', râshṭra-dã stha râshṭrám datta || 1 || áty, ékâdaça ca || 11 ||
- B. 1, 7, 5, 1-5. K. 15, 6. Vs. 10, 1-4. Ç. 5, 3, 4, 1-20. Kâ. 15, 4, 21-44. artheta ity artha-itah vrishā | asi ojah mandāh vaçāh çakvarîh tejasyāh rasah | stha | apah ûrjasvatîh abhyashincann ity abhisasincan rāshtradā iti rashtra-dah.
- 12. dévîr âpah sám mádhu-matîr mádhu-matîbhih srijyadhvam máhi várcah kshatríyâya vanvână | bánâ-dhrish tâh sîdató 'rjasvatîr' máhi várcah kshatríyâya dadhátîr | bhrishtam asi vâcó bándhus tapo-jáh, sómasya dâtrám

h. ohne avagraha. s. P. 6, 8.

yam-avapannāyai çākhâyai, karņāoç cā 'karņāoç ca taṇḍus lấn ví cinuyâd yé karņāḥ sá páyasi bārhaspatyó' yé 'karņāḥ sá ājye maitráḥ, svayaṃ-kritā védir bhavati svas yaṃ-dinám barhiḥ svayaṃkritá idhmáḥ, saí 'vá çvetā çvetā-vatsā dákshiņā || 3 || sâvitráṃ dvādaçakapālam, āçvatthe, tráyastrioçae ca || 9 ||

- B. 1,7,3,1-8. K. 15,4.5. Ç. 5,3,1,1-2,8. Kâ. 15,3,1-46. bārhaspatyam grihe | rishabhaḥ nairritam iti naiḥ-ritam grāmaṇya iti grāma-nyaḥ gâvîdhukam akshâvāpasyety aksha-âvāpasya çabalaḥ | udvāra ity ut-vāraḥ prati | nir iti | vapati awhomuca ity awhaḥ muce | ayam vadhyât âçvatthe catuḥsraktāv iti catuḥ-sraktau karṇān | ca | akarṇān | ca bhavati sa | eva.
- 10. * agnáye grihá-pataye purodáçanı ashtá-kapâlam nír vapati krishnánám vríhínáu, sómáya vánaspátaye cyás mâkám carúo, savitré satyá-prasavâya purodăçam¹ dvadaça= -kapâlam âçûnăm vrîhînăo, rudrăya paçu-pátaye gâvîdhukám carúm, bríhaspátaye vâcás pátaye naivârám carúm, índraya jyeshthaya purodaçam' ékadaça-kapalam maha--vrîhînâm, mitraya satyaya "mbanam carum, varunaya dhárma-pataye yava-máyam carúo | b savită tvâ pra-savănâo suvatâm, agnir grihá-patînâu, sómo vánaspátînâu, rudráh paçûnăm | 1 | bríhaspátir¹ vâcăm, índro jyeshthanam, mitráh satyánâm, váruno dhárma-patînâm | e yé devă deva= tá imám âmushyâyanám anamitraya suva= -súva sthá dhvam, mahaté kshatraya, mahatá adhi-patyaya, mahaté jana-rajyayai | d'shá vo bharata raja sómo 'smakam brahmananae raja | • práti tyán nama rajyám adhayi svam tanúvam váruno acicrec³, chúcer mitrásya vrátyâ abhûmã

^{10.} devasuvām havinshi. 1 ohne avagraha. 2 so (0s p0) ABE, s. P. 8, 27. 3 so (0o a0) AB. E (sec. m.); s. P. 11, 17.

asi | d cukrá vah cukrénó 't punâmi, candrác candréna, 'mrita amritena, sväha¹, raja-sűyaya cítanah | esadha-mado dyumnínîr űrja etű áni-bhrishta apasyúvo' vásanah | pastyasu cakre várunah sadhá-stham apão cícuh | 1 | matri-tamasv antáh || 'kshatrásyó 'lbam asi, kshatrásya yónir asy | 8 avin= no ' agnír' grihá-patir, avinna índro vriddhá-çrava, avin= nah půshá viçvá-vedá, ávinnau mitrá-várunav rita-vrídhav, avinne dyava-prithivi dhritá-vrate, avinna devy áditir viçva-rûpy, avinno 'yam asav amushyayand 'syam viçy asmín râshtré mahaté kshatrãya mahatá ãdhi-patyâya mahaté jana-rajyayai | h 'shá vo bharata raja, sómo 'smakam brâhmanana rajé | ''ndrasya || 2 || vájro 'si vártra-ghnas, tváyâ 'yám vritrám vadhyâc | kchatru-badhanâ stha | 'pâtá mâ pratyáñcam¹, pâtá mâ tiryáñcam¹, anváñcam¹ mâ pâta, dig-bhyó mâ pâta, víçvâbhyo mâ nâshtrăbhyah pâta | "hí= ranya-varnáv ushásám vi-roké 'ya-sthûnáv úd-itau sűryasyá " rohatam varuna mitra gártam tátaç cakshâthâm áditim çíçur, indrasyai, 'kacatvarioçac ca || 12 || ditim ca | 3 ||

B. 1, 7, 6, 1-8. — K. 15, 6.7. — Vs. 10, 4. 6-9. 16. 18. Ç. 5, 3, 4, 27. 5, 16-37. 4, 1, 15. Kâ. 15, 4, 46 - 5, 21. 28. 33. — vanvānāḥ — çukrāḥ — âvinnaḥ — avinnau — ritāvridhāv ity ritas-vridhau | âvinne iti — dhritavrate iti dhrita-vrate | âvins nā | devî | aditiḥ | viçvarūpîti viçva-rūpî | âvinnaḥ | ayam | asau | âmushyāyaṇaḥ | asyām | viçi | asmin — eshaḥ — tvayā | ayam — çatrubâdhanā iti çatru-bâdhanāḥ — prastyancam — tiryancam | anvancam — viroka iti vi-roke | ayasthūnāv ity ayaḥ-sthūṇau | uditāv ity ut-itau | sūrsyasya | eti.

13. * sam-ídham a tishtha, gayatri tva chándasam

^{12. 1 2} so (0 a 0) ABE; s. P. 11, 13. 15. 2 s. P. 4, 11-13. 4 âvimnah D, alle drei Male. 5 âvimnau D. 6 âvimne D.

rita-pâḥ — oshàdhîbhya ity oshàdhi-bhyaḥ — carâcare: bhyaḥ — sarîsripebhyaḥ.

- 14. * sómasya tvíshir asi, táve 'va me tvíshir bhûyâd | b amrítam asi, mrityór mâ pâhi | c didyón mâ pâhy | dáve= -'shta dandaçükâ | ° nír-astam námuceh círah | 'sómo răjâ váruno devá dharma-súvaç ca yé | té te vácao suvantâm, té te prà-'náo suvantâm, té te cákshuh suvantâm, té te çrótrao suvantão | sómasya två dyumnéná 'bhí shiñcàmy téjasâ sűryasya várcasé 'ndrasye 'ndriyéna agneh | 1 | mitră-várunayor vîrỳena marútâm ójasâ | h kshatrănâm kshatrá-patir asy | i áti divás pâhi 2 | k sam-avavritrann adha= räg ' údîcîr ' áhim budhníyam ánu sam-cárantîs, tăh párva= tasya vrishabhásya prishthé navaç caranti sva-síca iyanah || ¹rúdra yát te kráyî⁵ páram nãma tásmai hutám asi, yamé: -'shṭam asi || ^m prájâ-pate ná tvád etány anyó víçvâ jâtáni pári tã babbûva | yát-kâmâs te juhumás tán no astu va= yáo syâma pátayo rayînâm | 2 | agnés, taí, 'kâdaça ca | 14 ||
- B. 1,7,8,1-7. K. 15,7. Vs. 10, 10. 14-20. Ç. 5,4,1,1-2, 10. Kâ. 15,5,22-6,12. tava | iva didyot aveshtâ ity ava-ishtâh | dandaçûkâh devah prâṇam iti praz-anam abhîti | siñcâmi atîti | divah | pâhi | samâz vavritrann iti sam-âvavritran | adharâk anv iti | saṃcaz rantîr iti sam-carantîh svasica iti sva-sicah krayi yameshtam iti yama-ishtam tat | nah | astu.
- 15. * indrasya vájro 'si vártra-ghnas, tváyâ 'yám vristrám vadbyân | b mitră-várunayos tvá pra-çâstróh pra-çishâ yunajmi yajnásya yógena | c víshnoh krámo 'si, víshnoh

^{14.} abhishekaḥ.

1 so (sh⁰) ABE, s. P. 6, 4.

2 so (os p⁰)

ABE; s. P. 8, 24.

3 als Compositum.

4 ohne avagraha.

5 so (oi) AB; krayĭ E, s. P. 3, 18.

6 so (o a o) ABD, s. P. 11, 17.

^{15.} rathena vijayah.

rita-pāḥ — oshādbībhyā ity osbādbi-bhyāḥ — bhyāḥ — sarisripebhyāḥ.

14. * sómasya tvíshir asi, táve 'va me tvis * amritam asi, mrityór má páhi | * didyón m -'shta daudaçükâ | * nir-astam námuceh çir várupo devá dharma-súvaç ca yé | té te té te prà-'nas suvantam, té te cakshul, crótrae suvantão | sómasya två dyumintéjasá sűryasya várcasó agnéh | 1 || mitră-vărunayor vîryena mar trá-patir asy [i áti divás på räg * údicir * áhim budhníya tasya vrishabbásya prishthé růdra yát te kráyî páram -'shtam asi [[* prájā-pate ní pári tá babbůva | yát-kâmå yáw syáma pátayo rayinám

B. 1,7,8,1-7. — K. 15, 4-2, 10. Kå. 15, 5,22-6,12. — ity avå-ishtäh | dandaçüküh -anam — abhiti | siñcàni - vàvritrann iti sam-avàvritra rantir iti sam-carantih yama-ish

15 * indrasya v trám vadhyán | * mir yunajmi yajnásya y

^{14.} abhishekah. ABE; a. P. S. 24. (*i) AB; krayî E, s. P 15. rathena vijaye

--- t 77/4=

.• 31**4**0.

hache dakshipa.

hache dakshipa.

hache dakshipa.

hache dakshipa.

hache dakshipa.

kshipa barhaspatyam

dityam malham garbhis

daya-kapalam mr vapati sarass

savitre satya-prasavaya purodaçam

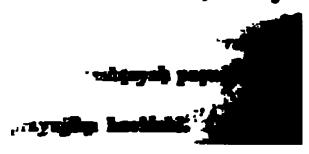
savitre satya-prasavaya purodaçam

dilh mvas çushka-dritir dakshipa : 1

kshipa prasavaya purodaçam

kshipa prasava

kapàlam nir vapati. saumyám cakapàlam bàrbaspatyám carúm, tvávaiçvànarám dvàdaça-kapàlam dáko dákshinà sarasvatám carúm nir
rum, maitrám carúm, vàrunám carúm,
rum, àdityám út-taro rathavá-

hi ca. 1 ohne

sváho", 'rjó náptre sváhâ, 'gnáye grihá-pataye sváhâ || 2 || satyaújâç, catvárioçác ca || 16 ||

- B. 1, 7, 10, 1-6. K. 15, 8. Vs. 10, 26-28. Ç. 5, 4, 4, 4-19. Kâ. 15, 7, 1-12. sushadâm iti su-sadām hiwsît nîti | sasâda brahmâsn | tvam satyaujā iti satya-ojāḥ brahmâ | asi satyadharmeti satya-dharmā diçaḥ | abhîti | ayam suçlokâsm iti su-çlokâsm | sumangalâsm iti su-mangalâsm | satyarājāsn iti satya-rājasn svahā | ûrjaḥ.
- âgneyám ashtá-kapâlam nír vapati híranyam dákshina, sarasvatám¹ carúm vatsatarî¹ dákshina, savi= trám dvádaça-kapálam upa-dhvastó dákshina, paushnám çyâmó dákshina, barhaspatyám¹ carúo çiti= -prishthó dákshinai, "ndrám ékâdaça-kapâlam dákshina, varunám dáça-kapalam mahá-nirashto dákshina, saumyám carúm babhrur dákshina, tvashtrám ashta-kacunthó dákshina, vaishnavám tri-kapalám vâ= âgneyáu hírapyau sârasvatám, dvícatvâ. manó dákshinâ | 1 || riocat || 17 ||
- B. 1, 8, 1, 1-2. K. 15, 9. Ç. 5, 4, 5, 3-16. Kâ. 15, 8, 1-4. vatsatarî aindram.
- 18. sadyó' dîkshayanti, sadyáh sómam krînanti | punz darisrajám' prá yachati | daçá-bhir vatsataraíh' sómam krînati | daça-péyo bhavati | çatám brâhmanáh pibanti | saptaz-daçáw stotrám bhavati | prâkâçáv' adhvaryáve dadâti, sráz jam ud-gâtré, rukmáw hótré, 'çvam prastotripratihartríz-bhyâm, dvädaça' pashthauhir' brahmáne, vaçám maitrâz-varunáya, 'rshabhám' brâhmanâchawsíne', vásasî' neshtâz potrí-bhyâw, sthúri yavâ-"citám achâvâkáyâ', 'nadváham'

^{17.} samsripām havinshi. 1 ohne avagraha.

^{18.} daçapeyah. ¹ ohne avagraha. ² ⁰náya risha E. ³ s. P. 4, 17.

hana-vâhó dákshinâ | 1 | agneyáu saumyám barhaspatyám, cátusc triuçat | 20 ||

- B. 1, 8, 4, 1-3. K. 15, 9. Ç. 5, 5, 2, 6. 7. Kâ. 15, 9, 10-16. vaiçvângram.
- 21. *svådvím tvà svådúnā tîvrām tîvrēnā 'mritām amritena srijāmi sau somena, somo 'sy, açvi-bhyām pacyasva sarasvatyai pacyasvé 'ndrāya su-trāmņe pacyasva bumātu te pari-srutau somau suryasya duhitā vāreņa çaçvatā tānā 'vāyuh pūtāh pavitreņa pratyānk' somo ati-drutah indrasya yujyāh sākhā danty anu-pūrvām vi-yūya' ihē-hai 'shām kriņuta bhojanāni ye barhisho nāmo-vriktim nā jagmuh sāçvinām dhūmrām ā labhate, sārasvatām meshām, aindrām rishabhām indrām ekādaça-kapālau soma-pratīkāh pitaras tripņuta bumāni, shādviugatic ca 121 li
- B. 1, 8, 5, 1 10, 3. K. 12, 9. 37, 18. Vs. 10, 81. 82. 19, 1-6. Ç. 5, 5, 4, 1-35. 12, 7, 3, 5-13. Kâ. 15, 10, 1-20. 19, 1, 22 2, 13. pratyañ | somah kuvit dânti ihehetîha -iha | eshâm.
- 22. *águâ-vishņû máhi tád vâm mahi-tvám vîtám ghritásya gúhyâni năma | dáme-dame saptá rátnâ dádhânâ práti vâm jihvă ghritám a caranyet || b ágnâ-vishņû máhi b dhăma priyam vâm vîthó ghritásya gúhyâ jushână | dáme-dame su-shtutir vâvridhână práti vâm jihvă ghritám úc caranyet || c prá no devî sárasvatî vâjebhir vâjínî-vatî |

^{21.} sautrāmaņyā mantrāh paçavo havīnshi ca. ¹ ohne avagraha.
² so (°mk s°) E, s. P. 5, 32; °ns° A; °n (mit virāma) s° B. ³ so
(°o a°) ABE, s. P. II, 17. ⁴ viyūya E. ¹ °davā E.

^{22.} kâmyeshţiyâjyâh. so (po) ABE; s. P. 7, 4. smáyi E. so ohne avagraha.

rády aparâ-'hņé vetám bârhaspatyám', trîņi và âdityásya vasántá prátár gríshmé madhyámdine² téjâosi Ça= rády apara-'hné, yavanty evá téjausi tany evá | 5 || áva runddhe⁶ | sam-vatsarám pary-álabhyante⁷, sam-vatsaró vaí brahma-varcasásya pra-dâtă, sam-vatsará evã 'smai brahma= -varcasám prá yachati, brahma-varcasý evá bhavati | gar= bhínayo bhavantî, 'ndriyám vaí gárbha, indriyám eva 'smin dadhati | sarasvatím meshím a labheta yá içvaró vâcó váditoh sán vácam ná váded; vág vai sárasvatí, sárasvatím saí 'vã 'smin | 6 | evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati pra-vaditá vácó bhavaty | ápanna-datí vacam dadhati bhavati, tásmân manushỳâh sárvâm văcam vadanty | âgne= yám krishná-grîvam a labheta saumyám babhrúm jyóg: -âmayâvy; agním vã etásya çárîram gachati sómao ráso yásya jyóg âmáyaty, agnér evű 'sya çárîram nish-krînäti jívaty evá sómád rásam, utá yádî 'tã-'sur bhávati saumyám babhrúm á labheta "gneyám krishná-grívam praja-kamah; sómah | 7 | vai reto-dha agnih pra-janam pra-janayitã, sóma evã 'smai réto dádhåty agnih pra--jam prá janayati, vindáte pra-jam | agneyám krishná--grîvam ă labheta saum yám babhrúm yó brâhmanó vidyăm anu-'cya ná vi-róceta; yád agneyó bhávati téja eva 'smin téna dadhâti, yát saumyó brahma-varcasám téna, krishná--grīva agneyó bhavati táma evă 'smâd ápa hanti, çvetó

âgneyám krishná-grîvam a labheta saumyám babhrúm âgneyám krishná-grîvam puro-dhayâw spárdhamana, âs gneyó vai brahmanáh saumyó rajanyo, 'bhitah' saumyám

bhavati || 8 ||

bhavati

rúcam evá 'smin dadháti; babhrúh saumyó

brahma-varcasám evã 'smin tvíshim dadhâty |

^{2. *} s. P. 7, 11. * rumdhe ABCD. * als Compositum.

paçcat priçni-sakthó bhavati, paçcad-anvavasayınım eva 'smai víçam karoti | saumyám babhrum á labhetá 'nna= -kâmaḥ; saumyám và ánnao, sómam evá svéna bhaga-dhé= yenó 'pa dhâvati, sá evã 'smâ ánnam prá yachaty, annâ-'dá evá bhavati | babhrúr bhavaty, etád vä ánnasya rûpáo, sám-riddhyai³ | saumyám babhrúm á labheta yám álam râjyãya sántao râjyám nó 'pa-námet; saumyám vaí râjyáu, sómam evá svéna bhàga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smai rajyam pra yachaty, úpai 'nao rajyam namati | babhrúr bhavaty, etád vai sómasya rûpáw, sám-riddhyå* | índráya vritra-túre lalámam prácringám¹ á labheta gatá-çrîh pratishthă-kâmah; pâpmanam evá vritram tirtva prati-shtham gachati' | 'ndrâyâ 'bhimâti-ghné lalamam prâçringám¹ á || 4 || labheta yáḥ b pâpmána grihítáḥ syat; pâpmă vă abbi-mâtir, indram evă 'bhimâti-hánao svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smât pâpmănam abhís -mâtim prá nudata | indrâya vajrine lalamam prâcrine gám' a labheta yám álao râjyáya sántao râjyám nó 'pas -námed; indram evá vajrinao svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá eva 'smai vájram prá yachati, sá enam vájro bhútyâ iuddha7, úpai 'nao râjyám namati | lalamah prâ= çringó bhavaty, etád vai vájrasya rûpáw, sám-riddhyais samgramé, téna, 'lam, abhimatighné lalamam praçringam aí, 'nam, páñcadaça ca | 3 ||

K. 13, 3.4. — vishama iti vi-same — vishama iti vi-samah — samridhya iti sam-ridhyai — manasvate — praçringam — samyatta iti sam-yatte — gramî | eva — pratishtham iti prati-stham — preti | nudate — bhûtyai |
imdhe.

^{3. 5} s. schol. zu P. 9, 2. 6. 6 so (40) ABW; s. P. 7, 4. 7 imdha (6e) ABCDW.

bhratrivya-vant syat sa spardhamano vaishna-varunim | 4 || vaçam a labhetai "ndrám ukshanam, várunenai 'vá bhrátri= vyam grâhayitvã víshņunā yajnéna prá ņudata aindrénai 'vã 'sye 'ndriyám vrinkte, bhávaty âtmánâ párå 'sya bhrătrivyo bhavati | 'ndro vritrám ahan, tám vritró hatáh shodaçá-bhir bhogair asinat, tásya vritrásya çîrsható' gava úd àyan, tấ Vaidehỳo 'bhavan, tăsâm rishabhó jagháné 'nữ 'd ait, tám índrah || 5 || acâyat, sò 'manyata: yó vã imám û-labheta múcyeta⁸ 'smất pậpmána íti, sá âgney ám krishnás -grîvam a 'labhatai "ndrám rishabhám, tásya 'gnír evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa-sritah shodaça-dha vritrasya bhos gấn ápy adahad aindréne 'ndriyám âtmánn adhatta | yáh pâpmánâ grihîtáh syất sá âgneyám krishná-grîvam á las bhetai "ndrám rishabhám; agnír evã 'sya svéna bhaga-dhéyenó 'pa-sritah | 6 | pâpmãnam ápi dahaty 'ndriyám âtmán dhatte, múcyate pâpmáno, bhávaty evá | dy â v â - prithivỳ âm dhenúm a labheta jyóg-aparuddho; 'náyor bí vã eshó 'prati-shthitó, 'thai 'shá jyóg ápa-ruddho dyava-prithivi v evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, té' evaí 'nam prati-shtham gamayatah, práty evá tishthati | paryârinî bhavati, paryâri 'va hỳ etásya râshṭrám yó jyóg-aparuddhah, sám-riddhyai 10 | vâyavyam | 7 | vatsám á labheta, vâyúr v**á a**náyor vatsá, imé vá etásmai víd ápa-çushkã, 'thai 'shá jyóg ápaloká ápa-cushka 11 -ruddho vàyúm evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá evá 'smâ imấn lokấn viçam prá dâpayati, prá 'smâ imé lokáh snuvanti 12, bhuñjatỳ enam víd úpa tishthate | 8 | madhyámdine, kádrum, yamásya, spárdhamáno vaishnavaruním, tám índro, 'sya svéna bhâgadhéyenó 'pasrito, vâyavyàm, dvícatvârioçac ca ||4||

^{4. &}lt;sup>8</sup> Wurzel betont! ⁹ s. P. 4, 12. 52. ¹⁰ ^oridhyai ACDW. ¹¹ so CD; aparaktâḥ schol. ¹² ? so W, snucanti D, sruvanti C, stuvanti A. B (aber prasrâvayanti im Comm.).

ápi ghnanti yá vehád bhávaty, óshadhîr evá svéna bhàga= -dhéyenó 'pa dhâvati, tă evă 'smai svad yóneh pra-jam prá janayanti vindáte | 3 | pra-jam, apo va óshadhayó 'sat púrusha, ấpa evă 'smâ ásatah sád dadati, tásmâd âhur yáç cai 'vám véda yáç ca nã: ''pas t' vãvă 'satah sád da= datí 'ty | aindrí v sûtá-vaçâm a labheta bhúti-kâmó; 'jâto vã eshá yó 'lam bhữtyai sán bhữtim ná prâ-'pnótf, 'ndram khálu vấ eshă sûtvă vaçã 'bhavat || 4 || indram evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evaí 'nam bhűtim gamayati, bhávaty evá | yáo sûtvã vaçã syat tám aindrám evã " labhetai, 'tád vãvá tád indriyáo, så-'kshãd evé 'ndriyám áva runddha? | aindrâ-'gnám punar-utsrishtám a labheta yá á tritíyát púrushát sómam ná píbed, ví-chinno vá etásya soma-pîthó yó brâhmanáh sánn a | 5 | tritiyat púrushat sómam ná píbatî, 'ndrâ-'gnî' evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tấv evấ 'smai soma-pîthám prá yachata, úpai 'nao 'ndriyám vaí soma-pîthó namati; yád aindró bhávatî indriyám evá soma-pîthám áva runddhe 3, soma-pîthá yád agneyó bhávaty agneyó vai brahmanáh svám evá devátam 4 ánu sám tanoti; punar-utsrishtó bhavati, punar--utsrishtá iva hỳ etásya | 6 | soma-pîtháh, sám-riddhyai | brâhmanas-patyám túparám a labheta 'bhi-cáran, bráh= manas pátim evá svéna bhaga-dhéyenó pa dhavati, tásma evaí 'nam a vriccati, tâjág artim ' a 'rchati'; tûparó bha= vati, kshurá-pavir vä eshā lakshmī yát tûparáh, sám: -riddhyai 1 sphyó yúpo bhavati vájro vaí sphyó vájram eva 'smai prá harati, cara-máyam barhíh crinaty evai 'nam, vaíbhîdaka didhmó bhinátty evaí 'nam | 7 || bha.

^{5. 5} so ABW; s. P. 5, 18. 6 ridhyai ACDW. 7 so (6s) ABW; s. P. 8, 27. 8 so (2 'rch6) ABW; s. P. 10, 9.10.

evă 'smai sanim prá suvati, dana-kaına asmai pra-ja bha= vanty | upa-dhvastó bhavati, sâvitró hỳ esháh | 3 || tayâ¹, sám-riddhyai² | vaiçva-devám bahu-rûpám a la= bheta 'nna-kâmo; vaiçva-devám va ánnam, víçvan evá de= vănt svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tá evă 'smâ ánnam prá yachanty, annâ-'dá evá bhavati; bahu-rûpó bhavati, bahu-rûpáw hy ánnaw, sám-riddhyai? | vaiçva-devám bahu-rûpám á labheta gráma-kâmo; vaiçva-devá vaí sa--jâtã, víçvân evá devănt svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sa-jâtấn prá yachanti, grâmỳ evá tá evã 'smai | 4 || bhavati; bahu-rûpó bhavati, bahu-devatỳo bỳ eshá, sám= -riddhyai 1 praja-patyám túparám a labheta yásya 'na--jnâtam iva jyóg âmáyet; prâjâ-patyó vai púrushah, prajä--patih khálu vaí tásya veda yásya 'nâ-jnâtam iva jyóg âmáyati, praja-patim evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dha= vati, sá evaí 'nam tásmât srămân muncati; tûparó bhas vati, praja-patyó hỳ eshá devátaya, sám-riddhyai 1 5 1 asmā, indram evai, 'sha, sajātā viçvān eva devant svena bhagadheyeno 'pa dhâvati tá evá 'smai, prâjapatyó hí, trĩni ca ||6||

bậrhaspatyam — samânânām — brihaspatim — grâmî | eva — te | eva | asmai — indriyâvî | eva — vaiçvadevâ iti vaiçva-devâh — sajâtâ iti sa-jâtâh — srâmāt.

7. vashaț-kâró vai gâyatriyai çiro 'chinat, tásyai rásah párâ 'patat tám brihaspátir' úpâ 'grihņât sã çitis-prishțhă vaçă 'bhavad, yó dvitiyah pară-'patat tám mitrăs-váruņâv úpâ 'grihņîtâe sã dvi-rûpă vaçă 'bhavad, yás tritiyah pară-'patat tám víçve dev a úpâ 'grihņant să bahu-rûpă vaçă 'bhavad, yáç caturtháh pară-'patat sá pristhivîm pră 'viçat tám brihaspátir' abhi || 1 || agrihņâd

^{7. 8.} brahmavarcasakâmâdînâm paçvantarâņi. ¹ ohne avagraha.

tá evă 'smai sa-jâtăn prá yachanti, grâmỳ evá bhavati, chándasám vá eshá ráso yád vaçã, rása iva khálu vai sa: -jâtăç, chándasâm eva rásena rásao sa-jâtăn áva runddbe 🥻 🛭 barhaspatyám¹ uksha-vaçám a labheta brahmavarcasá--kâmo; bríhaspátim¹ evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâ= vati, sá evä 'smin brahma-varcasám | 6 || dadhâti, brah: ma-varcasý evá bhavati; váçam vã eshá carati yád ukshã, váca iva khálu vaí brahma-varcasám, vácenai 'vá vácam brahma-varcasám áva runddhe? | raudrío róhinîm a la= bhetà 'bhi-cáran; rudrám evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhâvati, tásmâ evaí 'nam a vriçcati, tâjág artim' a 'rchati', róhinî bhavati raudrî hỳ eshấ devátayâ¹ sám-riddhyai; sphyó yűpo bhavati vájro vai sphyó vájram evá 'smai prá harati, cara-máyam barhíh crinaty evaí 'nam, vaíbhinátty evaí 'nam | 7 | abhí, khálu, vríshtic bhîdaka ¹ idhmó chándasam evá rásena, rásam prajam áva, vaiçvadeva vaí, brahmavarcasám, yűpa, ékân ná viocatíc ca 11711

2, 1, 7.8.

K. 13, 8. — brihaspatih | upeti | agrihnat — vai | ahah — vaçah | iva — artim | eti | richati — vaibhidakah.

8. asav adityó ná vỳ arocata, tásmai devah prayaçzeittim aichan, tásma etau sauriu çvetam vaçam a 'labhanta, táyai 'va 'smin rúcam adadhur | yo brahmavarcasáz-kàmah syat tásma etau sauriu çvetam vaçam a labheta; 'múm eva "dityáu svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sa eva 'smin brahma-varcasám dadhati, brahma-varcasý eva bhavati | bailvó yúpo bhavaty, asaú || 1 || va adityó yátó 'jâyata táto bilva úd atishṭhat, sá-yony eva brahma-varcazsám áva runddhe² | brahmanas-patyam babhru-karznim a labheta 'bhi-cáran; vârunám dáça-kapàlam purástan¹

^{7. 4} so (arch) ABW, s. P. 10, 9. 5 oridhyai ACDW. 6 arttim DW.

^{8, 1} ohne avagraha. 2 rumdhe ABCDW.

várunao sushuvánám annã-'dyam nó 'pâ 'namat, sá etăm vâruni'm krishnăm vaçam apaçyat, tau svayai devátâyâ¹ a 'labhata táto vaí tám anna-'dyam úpâ 'na= mad | yám álam annã-'dyâya sántam annã-'dyam nó 'pa= -námet sá etăm vârunîm krishnam vaçain a labheta; várunam evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati smâ ánnam prá yachaty annâ-'dáḥ || 1 || evá bhavati; krishna bhavati, varuni hy esha devataya, sam-riddhyai | maitrá vertám a labheta varunám krishnám apam caú 'shadhînâm' ca sam-dhav anna-kâmo; maitrîr va oshadhayo vârunîr apo, 'pam ca khálu vã óshadhînâm ca rásam úpa jîvâmo, mitră-várunav evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dha= vati, tav eva 'sma annam pra yachato 'nna-'da eva bhas apăm cau 'shadhînâm ca sam-dhav a labhata' ubháyasyã 'va-ruddhyai'; ví-çâkho yữpo bhavati, dvé hỳ eté deváte sám-riddhyai | maitrá o cvetám a labheta vârunám krishnám jyóg-âmayavî; yan maitró bhávati mitrépai 'vã 'smai várupao çamayati, yád vârupáh -'kshad evai 'nam varuna-paçan muncaty, utá yádî 'ta-'sur jívaty evá | devá vai půshtim ná 'vindan || s || bhávati tăm mithunè 'paçyan, tásyâm ná sám arâdhayan, táv açvínâv abrûtâm: âváyor vấ eshã mai 'tásyâm vadadhvam íti, sa 'çvinor eva 'bhavad; yah pushti-kamah syat sa etam âç vin îm yamîm vaçam a labheta; 'çvinav eva svena bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, tav eva 'smin pushtim dhattah, púshyati pra-jáyâ paçú-bhih | 4 || annådò, 'nnåda eva bhavaty, avindan, páñcacatváriocac ca || 9 ||

annâdyam ity anna-adyam — annâda ity anna-adah —

^{9.} annådyakamådinam paçavah. 1 ohne avagraha 2 ridhyai, rudhyai ACDW. 3 labheta C. 4 s. P. 1, 49. 5 s. P. 4, 51. 5 s. P. 4, 51.

su-hávao havâmahe 'oho-múcao su-kritam daivyam jánam | agním mitrám várunao satáye bhágam dyava-prithiví mas rútah svastáye¹ || 'mamáttu nah pári-jmâ vasarhã¹ mamáttu văto apăm vrishan-vân | çiçîtám indrâ-parvatâ yuvám nas tán no vícve varivasyantu deváh | g priyá vo náma | 1 | huve turănâm | a yat tripan maruto vâvaçânăh | h criyase kám bhânú-bhih sám mimikshire té raçmí-bhis tá ríkva-bhih su-khâdáyah | té văçî-manta ishmino ábhîravo vidré pri= yásya marutasya dhamnah | i agníh prathamó vásu-bhir no avyât sómo rudrébhir abhí rakshatu tmánâ | índro marúd= -bhir ritu-dha krinotv adityaír no várunah sác cicatu | k sám no devó vásu-bhir agníh sám || 2 || sómas tanúbhí rudríyabhih | sám indro marúd-bhir yajníyaih sám adityaír no váruno ajijnipat* | 1 yáthâ "ditya vásu-bhih sam-babhû= vúr marúd-bhî rudrăh sam-ájânatâ 'bhí | evấ tri-pâmann áhrinîyamânâ víçve devăh sá-manaso bhavantu | "kútrâ cid yásya sám-ritau ranvá náro nri-shádane | árhantaç cid yám indhaté sam-janáyanti jantávah | n sám yád ishó vánâmahe sác havyá mănushânâm | utá dyumnásya çávasah || 3 || tásya raçmím a dade | ° yajnó devanâm práty eti sumnám¹ adityaso bhávata mridayántah | a yo 'rvacî su-matír va= vrityâd auhóc cid ya varivovít-tara 'sat | p cúcir apáh sû-yávasâ ádabdha úpa ksheti vriddhá-vayâh su-vîrah nákish 1 tám b ghnanty ántito l ná důrád vá adityánám bhávati prá-nîtau | q dhâráyanta âdityãso jágat sthãs devá vícvasya bhúvanasya go-páh ! dîrghá-dhiyo ráksha= mânâh | 4 | asuryam rită-vânaç cayamânâ rinăni | r tisró bhúmîr dhârayan trĩor rutá dyũn trĩni vratã vi=

^{11. 3} so ("o a") ABW, s. P. 11, 3. 4 so ("a) ABW; s. P. 3, 10. 5 so ("sh t") ABW; s. P. 6, 5. 6 stha ABW, sthath CD; ebenso Rik-pada; wohl aber irrig für: stha (stha). 7 so (trier) ABW, s. P. 9, 20 und Whitney zu P. 9, 24.

— dakshinà — savyâ · âdityâh | na | uta — yushmanî; tah 17 — nûtanena — anâgâstva ity anâgâh-tve — çrudhi — adya — avasyuh — iha.

vâyavyàm, prajăpatis tă váruņam, devásură eshv, asăv-âdityó dáçarshabhām, índro válasya, bārhaspatyám, vashaţkârò, 'ssú saurīm, váruņam, açvinám, índram vo nára, ékâdaça | 11 ||

vâyavyàm (1,1), âgneyîm krishņagrîvîm (2,5), asav âdityó (4,1), vă ahorâtrăņi (5,3), vashaṭkâráḥ (7,1), prajanayită (8,4), huve turăņâm (11,2), páncashashṭiḥ ||65||

iti taittirîyasamhitâyâm dvitîyakânde prathamah prapâthakah #

14. kâmyā ishtayah (2, 2, 1 - 4, 18).

1. praja-patih pra-ja asrijata, tah srishta indra-'gnt' ápå 'gûhatâu, sò 'câyat prajã-patir: indrâ-'gnî vaí me pra-ja ápå 'ghukshatam íti, sá etám aindra-'gnám ékadaça-kapâlam apaçyat, tám nír avapat, táv asmai pra-jáh pra 'sadhayatam | indra-'gni va etasya pra-jam apa guhato yó 'lam pra-jayai sán pra-jam ná vindáta, aindra-'gnám ékâdaça-kapâlam nír vapet prajã-kâma, indrâ-'gnî | 1 || svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, tav eva 'smai pra-jam prá sadhayato, vindáte pra-jam | aindra-'gnám ékadaça= -kapâlam nír vapet spárdhamânah kshétre vå sa-jâtéshu ve; 'ndrâ-'gnî' evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tă= bhyâm evé 'ndriyám vîrỳam bhratrivyasya vrinkte', ví papmána bhratrivyena jayaté | 'pa va etásmad indriyám vîryam krâmati yáh sam-grâmám upa-prayaty, aindra: -'gnám ékâdaça-kapâlam níh || 2 || vapet sam-grâmám upa-prayâsyánn², indrâ-'gnĩ evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tấv evấ 'sminn indriyám vîrỳam dhattah, sahé

^{15. 17} s. P. 13, 15 (Whitney p. 279).

^{2, 1.} prajākāmādînām ishtayaḥ (1, 1, 14). ¹ vrinte ACD; s. Whitney zu P. 14, 28. ² auch upa zum Compositum gezogen!

bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá cvaí 'nam ápathât pánthâm ápi nayaty, anadván dákshina vahí hỳ eshá, sám-rid= dhyai² | agnáye vratá-pataye || 1 || purodaçam ashta= -kapâlam nír vaped yá ahitâ-'gnih sánn avratyám iva cáred; agním evá vratá-patio svéna bhaga-dhéyenó 'pa dha= vati, sá evaí 'nam vratám a lambhayati, vrátyo bhavaty | agnáye raksho-ghné purodácam ashtá-kapálam nír vapati yáw rákshâwsi sácerann; agním evá raksho-hánaws svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá eva 'smad rákshawsy apa hanti; ní-citâyâm nír vapet | 2 | ní-citàyâw hí rá= kshâosi pre-'ráte, sam-prernany evaí 'nâni hanti; pári-crite yajayed rákshasam ánanv-avacaraya; raksho-ghní yajya= -'nuvâkỳe bhavato rákshasâu strítya | agnaye rudrá = -vate purodaçam ashta-kapalam nír vaped abhi-cárann; eshã vã asya ghorã tanúr yád rudrás, tásmậ evai 'nam ã vriccati, tâjág artim¹ a 'rchaty | agnáye surabhi-máte purodăçam ashță-kapâlam nir vaped yásya gavo vâ puvâ pra-mîyeran by vâ bibhîyad; esha va rushâh || 3 || asya bheshajỳâ tanữr yát surabhi-mátî, táyai 'vã 'smai bheshajám karoti, surabhi-máte bhavati. půtî-gandhásya 7 'pa-hatyâ | agnáye kshama-vate ourodaçam' ashta-kapâlam nír vapet sam-grâmé sám-yatte; bhâga-dhéyenai 'vaí 'nao çamayitvã párân abhí nír diçati, yám ávareshâm vídh= yanti jívati sá, yám páreshâm prá sá míyate, jáyati tác sam-grâmám | 4 | abhí vã eshá etãn ucyati yéshâm pûrvâ-'pară anvancah pra-miyante "", purushâ-"hutir hỳ asya priyá-tamâ, 'gnáye kshãma-vate purodaçam¹ ashță= -kapâlam nír vaped, bhâga-dhéyenai 'vaí 'nao çamayati, naí

^{2. &}lt;sup>2</sup> ridhyai ACDW. ³ zu n s. P. 7, 12. ⁴ s. P. 4, 52 und Whitney dazu. ⁵ so (a 'rch⁰) ABW, s. P. 10, 9. ⁶ Wurzel betont. ⁷ s. P. 3, 7. ⁸ prá míyante Pet. W. unter l'uç.

-dhéyenó 'pa dhàvati, sá evaí 'nam bhútim gamayati, bhás vaty evã | 'gnáye rúkmate¹ puroḍāçam¹ ashṭā-kapâlam nír vaped rúk-kâmo; 'gním evá rúkmantau svéna bhâgas-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smin rúcam dadhâti, rócata evã | 'gnáye téjasvate¹ puroḍāçam¹ || s || ashṭā-kapâslam nír vapet téjas-kâmo; 'gním evá téjasvantau¹ svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smin téjo dadhâti, tesjasv๠evá bhavaty | agnáye sâhantyãya puroḍāçam¹ ashṭā-kapâlam nír vapet sĩkshamâno; 'gním evá sâhantyáu svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, ténai 'vá sahate yáu sĩkshate || 4 || bhrātṛivyasyā, 'smin, téjasvate puroḍāçam, ashṭātriu. çac ca || 3 ||

1, 3, 14, 3-7. — K. 10, 7. — purodâçam — âyushmate — rukmate — rocate — tejasvate — tejaskama iti tejah: -kâmah — tejasvî.

4. agnáyé 'nna-vate purodáçam' ashtá-kapâlam nír vaped yáh kâmáyetá: 'nna-vânt syâm íty; agním evá 'nna-vantaw svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evaí 'nam ánna-vantam karoty, ánna-vân evá bhavaty | agnáye 'nnâ-'dáya purodáçam' ashtá-kapâlam nír vaped yáh kâmá-yetâ: 'nnâ-'dáh syâm íty; agním evá 'nnâ-'dáw svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evaí 'nam annâ-'dám karoty, annâ-'dáh || 1 || evá bhavaty | agnáyé 'nna-pataye puro-dáçam' ashtá-kapâlam nír vaped yáh kâmáyetá: 'nna-patih syâm íty; agním evá 'nna-patiw svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evaí 'nam ánna-patim karoty, ánna-patir evá bhavaty | agnáye pávamânâya purodáçam' ashtá-kapâ-lam nír vaped agnáye pâvakáyâ 'gnáye çú caye jyóg-âmayâvî; yád agnáye pávamânâya nir-vápati prâ-

^{4.} annavadyågådyå ishtayah (1,4,46). 1 ohne avagraha.

vã etáyor anyó 'nirdishṭa-bhâgo 'nyás, taú sam-bhávantau abhí sám bhavatah, sá îçvará ártim¹ yájamànam | 6 || ă-'rtor; yád agnáye 'gni-váte nir-vápati bhâga-dhéyenai 'vaí 'nau çamayati, nã 'rtim¹ ã 'rchati' yájamâno | 'gnáye jyótishmate¹ purodáçam ashta-kapalam nír vaped yásya 'gnír úd-dhritó 'hute 'gni-hotrá ud-väyed; ápara â-dřpyâ nů-'ddhritya ity âhus, tát táthâ ná kârỳam yád bhâga: -dhéyam abhí pữrva ud-dhriyáte kím áparo 'bhy út | 7 | hriyeté 'ti; tany eva 'va-kshanani sam-nidhaya manthed: itáh prathamám jajne agníh svád yóner ádhi jatá-vedah | sá gayatriya trishtúbha¹ jágatya de= vébhyo havyám vahatu pra-jânánn íti, chándo-bhir evaí 'nao svád yóneh prá janayaty; eshá vává sò 'gnír íty jyótis t' vã⁷ asya párâ-patitam íti, yád agnáye jyótishmate nir-vápati yád evű 'sya jyótih párâ-patitam tád evấ 'va runddhe 3 | 8 || karoty annâdó, dadhâti yád agnáye, cúcaye cákshur evá 'smin téna dadháti, karoti, vájam, yájamânam, úd, evá sya, shát ca ||4||

1, 3, 14, 7.8. 4, 46, 1-3. — K. 10, 6. — itâsur itîta-asuḥ — cakshushkâma iti cakshuḥ-kâmaḥ — prajanayatîti pra-janazyatīt — ajakshîra ity aja-kshîre — atho iti — abhyuddhazreyur ity abhi-uddhareyuḥ — anyaḥ | anirdishṭabhâga ity anirdishṭa-bhâgaḥ | anyaḥ — abhi | sam iti | bhavataḥ | saḥ | îçvaraḥ | artim | artor ity a-artoḥ — na | artim | eti | richati — jyotishmate — uddhrita ity ut-hritaḥ | ahute | agnihotra ity agni-hotre — aparaḥ | âdîpyety a-dîpya | anuddhritya ity anu-uddhrityaḥ — abhiti | pūrvaḥ | uddhriyata ity utz-hriyate — abhi | ud iti | hriyeta — yoneḥ | adhîti — trizshṭubhā — eshaḥ | vava | saḥ | agniḥ — tu | vai | asya — jyotishmate.

^{4. *} so (arch*) ABW, s. P. 10, 9. * so (e a*) ABW; s. P. 11, 16; Whitney zu P. 1, 61. * so (tva) ABW, s. P. 5, 13; zum t (nicht t) s. schol. zu P. 6, 13.

-kapalam nír vaped ama-vasyam va paurna-masim va 'ti--pádya; sam-vatsaró vá agnír vaiçvànaráh, sam-vatsarám evá prînâty átho sam-vatsarám evã 'smâ úpa dadhâti su: var-gásya lokásya sám-ashtyai | 4 || átho devátá evű 'nv= -ârábhya suvar-gám lokám eti | vîra-hã vã eshá devănâm yò 'gním ud-vâsáyate, ná vấ etásya brâhmaná ritâ-yávah b pură 'nnam akshann; âgneyám ashtă-kapâlam nír vaped vaiç vânarám¹ dvãdaça-kapâlam agnim ud-vâsayis shyán; yád ashta-kapalo bhávaty, ashta-'kshara gayatrí, gâyatrò 'gnír, yavan eva 'gnís tásma atithyam karoty, átho yátha jánam yatè 'vasám karóti tadrík' | 5 | evá tád; dvädaça-kapâlo vaiçvânaró bhavati, dvädaça masah sam-vatsaráh, sam-vatsaráh khálu vá agnér yónih, svám evaí 'nam yónim gamayaty, àdỳam asya 'nnam bhavati | vaiçvanarám dvadaça-kapalam nír vapen marutáv saptá-kapálam grăma-kâma; â-havanîye vaiçvânarám i ádhi crayati garha-patye marutám, papa-vasyasásya ví-dhrityai; dvádaça-kapâlo vaiçvânaró bhavati, dvádaça másah sam= -vatsaráh, sam-vatsarénai 'vã 'smai sa-jâtãuç cyâvayati; mårutó bhavati || 6 || marúto vaí devănâm víço deva-vicénai 'vă 'smai manushya-vicám áva runddhe', saptá-kasaptá-ganá vai marúto gana-çá evá 'smai pâlo bhavati sa-jâtăn áva runddhe; 'nû-'cyámâna ă sâdayati, víçam evä 'smà ánu-vartmånam karoti | 7 | prajäkamah samvatsaráh, punăty evaí 'nam, pûtáh, sámashtyai, tâdrín, marutó bhavaty, ékan ná tricçác ca ||5||

1, 5, 11, 1-5. — K. 10, 4. — vaiçvânaram — svadayati — annâdyam ity anna-adyam — trishṭubhā — yasmin | jāte — tejasvî — indriyâvî — ijyete itl 7 — atho iti — ritâyava ity rita-yavah | purâ | annam — ashṭâksharety ashṭâ-aksharā

^{5.} s. P. 3, 2. rumdhe ABCDW. s. P. 4, 40.

saró vã agnír vaiçvânaró¹, yadã khálu vaí saṃ-vatsaráṃ janátâyâṃ¹ cáraty átha sá dhanâ-'rghó bhavati; yád vaiç= vânaráṃ¹ dvādaça-kapâlaṃ nir-vápati saṃvatsará-sâtâm evá saním abhí prá cyavate, dăna-kâmâ asmai pra-jã bhavanti | yó vaí saṃ-vatsarám || 4 || pra-yújya ná vi-muñcáty aprati=-shṭhânó vaí sá bhavaty; etám evá vaiçvânarám¹ púnar à-gátya nír vaped, yám evá pra-yuñkté tám bhâga-dhé=yena ví muñcati práti-shṭhityai; yáyâ rájjvo 't-tamãin gấm â-'jét tăm bhrấtṛivyâya prá hiṇuyân², nír-ṛitim evã 'smai prá hiṇoti² || 5 || mṛijâte, nirvaruṇáṃ, vaped ubhayádad, yó vaí saṃ-vatsaráw, sháṭtriwçac ca || 6 ||

1, 5, 11, 5. — K. 10, s. — Kâ. 25, s, 16. — mṛijāte³ iti — amâte³ iti — âvyam | vai | eshaḥ — yaḥ | avim — ubhaṣ yâdat — saḥ | dhanârgha iti dhana-arghaḥ — abhi | preti | cyavate — prajâ iti pra-jâḥ — apratishṭhāna ity apratishthāna ity apratishthāna — ajed ity ā-ajet — preti | hiṇuyāt | nirṛltim iti niḥ-ṛitim | eva | asmai | preti | hiṇoti.

7. aindrám carúm nír vapet paçú-kâma; aindrá vaí paçáva, índram evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evá 'smai paçún prá yachati, paçu-mán evá bhavati; carúr bhavati, svád evá 'smai yóneh paçún prá janayatí | 'ndrâzye 'ndriyá-vate¹ puroḍáçam² ékâdaça-kapâlam nír vapet paçú-kâma; indriyám vaí paçáva, índram evé 'ndriyá-vanztao svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sáh || 1 || evá 'smâ indriyám paçún prá yachati, paçu-mán evá bhavatí | 'ndrâzya gharmá-vate puroḍáçam² ékâdaça-kapâlam nír vazped brahmavarcasá-kâmo; brahma-varcasám vaí gharmá, índram evá gharmá-vantao svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâzvati, sá evá 'smin brahma-varcasám dadhâti, brahma-varz

^{6. 2} so (p) ABCDW, s. P. 13, 12 (7, 4). 8 s. P. 4, 40.

^{7.} aindracarvadya ishtayah (1,6,12). s.P.3,5. ohne avagraha.

eva | annâdya ity anna-adye — abhîti | praveperann iti pras--veperan — abhîti | samiyur iti sam-iyuh — asmât | mridhah — trâyate — ete iti — antye iti — tanû iti — arkâçvasmedhav ity arka-açvamedhau — asmai | antatah.

índráyá 'nv-rijave purodáçam' ékádaça-kapá= 8. lam nír vaped gráma-kâma; índram evá 'nv-rijue svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá eva 'smai sa-jatan ánu-kan karoti, grâmỳ evá bhavatî | 'ndrânyaí carúm nír vaped yásya séná 'sao-çite 'va syád; indraní vaí sénayai deváte', 'ndrânim evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, saí 'vă 'sya sénâu sáu cyati; bálbajân¹ ápi || 1 || idhmé sám nahyed, gaur yatra 'dhi-shkanna ny-amehat tato balbaja ud ati= shthan, gávâm evaí 'nam ny-âyám api-niya gã vedayati | 'ndrâya manyu-máte mánasvate¹ purodaçam¹ ékada= ça-kapâlam nír vapet sam-grâmé sám-yatta; indriyéna vaí manyuna manasa sam-gramam jayati, 'ndram eva manyus -mántam mánasvantae svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá evã 'sminn indriyám manyúm máno dadhâti, jáyati tám sam-grâmám | et am ev á nír vaped yó hatá-manâh 2 svayám-pâpa iva syãd; etãni hí vấ etásmåd ápa-krântâny, áthai 'shá hatá-manah' svayám-papa indram evá manyu= -mántam mánasvantae svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá evá 'sminn indriyám manyúm máno dadháti, ná hatá: -manâh² svayám-pâpo bhavatí | 'ndrâya dâtré purodaçam ékâdaça-kapâlam nír vaped yáh kâmáyeta: dấna-kâmâ me pra-jah 2 syuh | 3 | ítí; 'ndram evá datárao svéna bhaga--dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smai dăna-kâmâḥ pra-jãḥ karoti, dana-kama asmai pra-ja bhavanti | 'ndraya pra-

N. anvrijupramukhû ishtayah (1,7,18). ohne avagraha. schol. zu P. 9, 1.

abhi-cárant sárasvaty¹ ájya-bhagà syad barhaspa= tyác' carúr; yád âgnâ-vaishnavá ékâdaça-kapâlo bhávaty, agnih sárvá devátál víshnur yajnó, devátábhiç cai 'vaí 'nam yajnéna câ 'bhí carati; sárasvaty¹ ajya-bhaga bha= vati, vãg vai sárasvatî¹, vâcai 'vai 'nam abhi carati; bâr= haspatyác' carúr bhavati, bráhma vaí devanam bríhaspátir', bráhmanai 'vai 'nam abhí carati | 1 | práti vai parástad' abhi-cárantam abhí caranti; dvé-dve² puro-'nuvâkỳe² kur= yâd, áti⁸ prá-yuktyâ | etáyai 'vá yajetâ 'bhi-caryámâno, devátábbir 1 evá devátáh 1 prati-cárati yajnéna yajnám bráhmana bráhma, sá devátaç cai 'vá yajnám ca madhyató¹ vy-ávasarpati⁴, tásya ná kútaç¹ canó¹ 'pâ= -"vyadhó bhavati, naí 'nam abhi-cárant strinuta | agna= -vaishnavám ékâdaça-kapâlam nír vaped yám yajnó ná upa-námed; agníh sárvá devátá' víshnur yajnò, 'gnim cai 'vá víshnum ca svéna bhaga-dhéyenó 'pa dha= vati, tav eva 'smai yajnám prá yachata, úpai 'nam yajnó namaty | âgnâ-vaishnavám ghrité carúm nír vapec cákshush-kâmo; 'gnér vai cákshushâ manushỳ a ví paçyanti b yajnásya devá, agním cai 'vá víshnum ca svéna bhaga--dhéyenó 'pa dhâvati, tấv evá | 3 | asmiñ cákshur dhattac, cákshushmân¹ evá bhavati; dhenvaí vã etád réto yád ajyam anadúhas tandulá mithunad eva 'smai cákshuh prá janayati; ghrité bhavati, téjo vaí ghritám téjac cákshus, téjasai 'vã 'smai téjaç cákshur áva runddha / indriyám vaí vîrỳam vrinkte bhrătrivyo yájamânó 'yajamânasyâ, 'dhvará-kalpâm práti nír vaped bhrátrivye yájamâne, nã 'sye 'ndriyám | 4 | vîrỳam vrinkte ; purã vâcáh

^{9. &}lt;sup>1</sup> ohne avagraha. ² s. P. 4, 49. 50 u. 52. ³ so (ati für sich) ABCDW. ⁴ als Compositum. ⁵ unbetont. ⁶ enc A, n mit virama B, omc W; s. P. 5, 21. 24. ⁷ rumdha (e) ABCDW. ⁶ nte ACD.

— cakshushkâma iti cakshuḥ-kâmaḥ — manushyāḥ — caskshushmân — anaḍuhaḥ | taṇḍulaḥ — ayajamanasya — yâsvatî | eva — aproditâm ity apra-uditâm — anyâḥ — anu | preti | vadanti — âkâla ity ã-kâle — trishtup | traishtushham | mâdhyaṃdinam — anūbandhyety anu-bandhyā | so iti | eva | eshâ | etasya | ekakapâla ity eka-kapâlaḥ.

10. asav adityó ná vy arocata, tásmai devah prayaç= cittim¹ aichan, tásmâ etáo somâ-raudrám carúm nír ava= pan, ténai 'vã 'smin rúcam adadhur; yó brahmavarcasá--kâmaḥ syất tásmâ etáo somâ-raudrám carúm nír vapet, sómam cai 'vá rudrám ca svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tav eva 'smin brahma-varcasam dhatto, brahma-varcasý evá bhavati; tishyâ-pûrṇamâsé nír vaped, rudráh || 1 || vaí tishỳah sómah půrná-másah, sá-'kshád evá brahma--varcasám áva runddhe2; pári-çrite yâjayati, brahma-var= casásya pári-grihîtyai; çvetáyai çvetá-vatsâyai dugdhám mathitám ajyam bhavaty, ajyam pró-'kshanam, ajyena marjayante, yávad¹ evá brahma-varcasám tát sárvam karoty; áti brahma-varcasám kriyata íty âbur: îçvaró duç-cármâ bhávitor íti, mânaví' rícau dhâyỳe kuryâd, yád vai kím ca Mánur ávadat tád bheshajám || 2 || bheshajám evã 'smai karoti | yádi bibbîyãd: duç-cármâ bhavishyâmî 'ti somâ-paushņám carúm nír vapet; saumyó vai devátayā1 paushnáh pacávah, sváyai 'vá 'smai devátaya' paçú-bhis tvácam karoti, ná duç-cármâ bhavati | somå= -raudrám carúm nír vapet praja-kamah; somo vaí reto= agníh pra-janam pra-janayitá, sóma evá 'smai réto -dhã dádháty agníh pra-jam prá janayati, vindáte | s | pra--jão | somâ-raudrám carúm nír vaped abhi-cárant,

^{10.} saumāraudrādyā ishṭayaḥ (1, 8, 22).

ohne avagraha.

rumdhe ABCDW.

saumāraudrādyā ishṭayaḥ (1, 8, 22).

ohne avagraha.

garha-patye marutám, papa-vasyasásya ví-dhrityai; saptá-kapâlo mârutó bhavati, saptá-gaṇâ vai marúto, gaṇa--çá evã 'smai sa-jâtấn áva runddhe2; 'nû-'cyámâna ã sâdayati, víçam evá | 1 | asmà ánu-vartmànam karoty | etám evá nír vaped yáh kâmáyeta: kshatráya ca vicé ca sa-mádam dadhyâm íty; aindrásyâ 'va-dyán brûyâd: índraya 'nu brûbi 'ty â-çravya brûyan: marúto yajé 'ti, marutásya 'va-dyán brûyan: marúd-bhyó 'nu brûhî' 'ty â-crăvya brûyâd: indram yajé 'ti, svá evai 'bhyo bhâga= -dhéye sa-mádam dadháti, vi-triohánás tishthanty | etam e vá || 2 || nír vaped yáh kâmáyeta: kálperann íti; yatbå= -devatám ava-dáya yathâ-devatám yajed, bhâga-dhéyenai 'vai 'nân yathâ-yathám kalpayati, kalpanta evai | "ndrám ékâdaça-kapâlam nír vaped vaiçva-devám dvádaça-ka: pâlam grăma-kâma; indram cai 'vá viçvâuç ca devănt svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tá evã 'smai sa-jâtan prá ya= chanti, grâmỳ evá bhavaty; aindrásyâ 'va-dấya vaiçva-des vásyá 'va dyed¹ áthai "ndrásya || 3 || upárishtad3, indri= yénai 'vã 'smâ ubhayátah 3 sa-jàtán pári gribnâty; upå= dhâyỳa-pûrvayam vãso dákshinâ sa-jâtănâm úpa-hityai | prícniyai dugdhé praíyamgavam^{3 u. 4} carúm nír vapen marúd = -bhyo grăma-kâmaḥ, priçniyai vai páyaso marúto jàtâḥ prícniyai priyámgavo, marutah khálu vaí devátaya sa-jata, maruta evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, tá eva 'smai sa-jâtăn prá yachanti, grâmỳ evá bhavati; priyá-vatî yâjyâ= bhavatah priyam evai 'nao samananam' -'nuvâkỳe 5 || 4 || karoti, dvi pádá puro-'nuvâkỳâ bhavati dvi-páda evă 'va runddhe², cátush-pada yājỳâ cátush-pada evá paçun áva

^{11. 1} unbetont. 2 rumdhe ABCDW. 3 ohne avagraha. 4 so ACW. B p. 330; prayyamgavam D, praiyyam B p. 369. 5 s. P. 4, 52.

runddhe? | devâ-'surăh sám-yattâ âsan, té devâ mithó ví= -priyà âsan, tè 'nyò 'nyásmai jyaíshthyâyã 'tishthamânâç catur-dhấ vỳ akrâmann agnír vásu-bhih sómo rudraír indro marúd-bhir váruna adityaíh, sá indrah praja--patim úpà 'dhavat, tám || 5 || etáya sam-jnanya 'yaja= yad, agnáye vásu-mate purodáçam ashtá-kapalam nír sómâya rudrá-vate carúm indrâya ma= rútvate³ purodáçam³ ékâdaça-kapâlam várunáyá "dityá-vate carúm, táto vã indram devá jyaishthyaya 'bhí sám ajànata | yáḥ samânaír mithó ví-priyaḥ syất tám etáy a sam-jnány a yajayed; agnáye vásu-mate purodaçam ashta-kapalam nir vapet somaya rudrá = -vate carúm indraya marútvates purodaçam ékadaça= várunáyá "dityá-vate carúm, indram evai -kapâlam 'nam bhûtám jyaishthyâya samânã' abhi sám jânate, vá= sishthah samananam bhavati | 6 | víçam evá, tishthanty etam evá, 'thai ''ndrásya, yâjyânuvâkyè, tám, várunâya, cáturdaça ca || 11 ||

- 2, 1, 11, 1-3. K. 11, 5. âhavanîya ity ä-havanîyê adhîti | çrayati saptaganâ iti sapta-ganâh sve | eva te | eva anûcyamana ity anu-ucyamane kalpante grâmî | eva uparishtât ubhayatah priyamgavah te | anyah | anyasmai atishthamanâh | caturdheti catuh-dha marut-vate abhi | sam iti | janate.
- 12. *hiranya-garbhá; bấpo ha yát; cprájâ-pate | dsá veda putráh pitárao sá mâtárao sá sûnúr bhuvat sá bhuzvat púnar-maghah | sá dyẩm aúrnod antárikshao sá súvah sá víçvà bhúvo abhavat sá a 'bhavat || du tyám; ciztrám | sá pratna-ván návíyasa 'gne dyumnéna sam-yátâ | brihát tatantha bhânúnâ || hní kãvyâ vedhásah çáçvatas

^{12.} kâmyeshţiyâjyâh. ¹ ohne avagraha. ² so (°o a° und °e a°) ABW, s. P. 11, 3.

164 2, 2, 12.

kar báste dádhanah | 1 | nárya purúni | agnír bhuvad rayi-pátî rayînăo satră cakrânó amritàni viçvà | i hiranya= -pânim ûtáye savitáram úpa hvaye | sá céttâ devátâ pa= dám || * vâmám adyá savitar vâmám u çvó divé-dive vâmám asmá-bhyao savíh vamásya hí ksháyasya deva bhúrer ayă dhiyă vâma-bhajah syâma || 1 bád ittha párvatànâm khid= rám bibharshi prithivi | prá yã bhûmi pravatvati¹ mahnã mahini || m stómásas tvá vi-cárini práti shto= jinóshi | 2 | bhanty aktú-bhih | prá yã văjam ná héshantam perúm ásyasy arjuni || " ridûdárena 'sákhyâ saceya yó mâ ná rísh= yed dhary-açva pîtáh | ayám yáh sómo ny-ádhâyy asmé tásmå indram pra-tíram emy ácha || ° apanta-manyus tripála: -prabharmà dhúnih çímîvâñ cháru-mâu rijîshî | sómo víçvâny atasă vánâni nã 'rväg indram prati-mănâni debhuh || p prá || s || suvânáh sóma rita-yúc ciketé 'ndráya bráhma jamádagnir¹ árcan | vríshâ yantã 'si çávasas turásyâ 'ntár yacha grinaté dhartrám drioha || q sa-badhas te mádam ca çushmayám ' ca bráhma náro brahma-kritah saparyan 1 arkó và yát turáte sóma-cakshâs tátré 'd indro dadhate prit-sú turyam || r váshat te vishnav asá a krinomi tán me jushasva çipi-vishta havyám | 4 | várdhantu tvâ su= -shtutáyo gíro me yûyám pâta svastí-bhih sádâ nah || • prá tát te adyá² çipi-vishta nămâ 'ryáh çawsâmi vayúnâni vid= vấn | tám tvà grinami tavásam átavíyan ksháyantam asya rájasah paráké 1 || t kím ít te vishno pari-cákshyam bhût prá yád vavakshé cipi-vishtó asmi² | mã várpo asmád² ápa gûha etád yád anyá-rûpah sam-ithé babhűtha | 5 | agne dă dâçushe rayim vîrá-vantam párî-nasam | çiçîhi nah sûnu-

^{12. 3} so (0s kar) ABW; s. P. 8, 24. 4 so (sht0) ABW, s. P. 6, 4. 5 so B, encharue AW; s. P. 5, 24. 5 so (0av) ABW; s. 10, 19. 21. 22.

kaḥ — saḥ | cettā | devatā — pravatvati — pratîti | stosbhanti — ridùdarena — asme¹ iti — cimîvân | carumân iti caru-mân — ritayur ity rita-yuḥ — jamadagnih — yantâ | asi — cushmayam — saparyan — turate¹ — vishno ¹ | asaḥ | eti — nâma | aryaḥ — parâke — vishno iti — guhaḥ — agne | dâḥ — parîṇasam¹ iti pari-nasam — dâḥ | naḥ — crutyai | apeti — prâcî² iti — suvaḥ | na — vîti | didyuztuḥ — agniḥ | dâḥ — eti | tu | bhara — ubhe¹ iti | suzcandreti²¹ su-candra — darvî²o iti | crînîshe — uto iti — cavasaḥ | pate — vâyo iti — acha — vâyo¹¹ | ishṭaye | duroṇa iti duḥ-one — yuva | iha | nîti — revatîḥ — sadhamâda iti sadha-mâdaḥ — kshumantaḥ — revân | it | revataḥ — syât | tvâvata²² iti tva-vataḥ | maghonaḥ — preti | it | u.

prajá-patis táh srishtá, agnáye pathikríte, 'gnáye kamaya, 'gnáyé 'nnavate, vaiçvanarám, adityám carúm, aindrám carúm, índráyá 'nvrijava, agnávaishuavám, asaú somáraudrám, aindrám ékadaçakapálau, hiranvyagarbhó, dvádaça | 12 ||

prajápatir (1, 1), agnáye kámâyâ (3, 1), 'bhí sám bhavato (4, 7), yó vidvishâņáyor (6, 2), idhmé sám nahyed (8, 2), agnávaishņavám (9, 6), upárishţâd (11, 4), yási dâçvű©sam (12, 8), ékasaptatih || 71 ||

iti taittirîyasamhitâyâm dvitîyakânde dvitîyah prapâthakah ||

1. âdityébhyo bhúvadvad-bhyaç carúm nír vaped bhűti-kâma; âdityã vă etám bhűtyai práti nudante yó
'lam bhűtyai sán bhűtim ná prâ-"pnóty, âdityan evá bhúvad-vatah svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tá evaí 'nam
bhűtim gamayanti, bhávaty eva | "dityébhyo dhâráyadvad-bhyaç carúm nír vaped ápa-ruddho và 'pa-rudhyámano và; "ditya va apa-roddhara âditya ava-gamayitara,
âdityan evá dhâráyad-vatah | 1 | svéna bhâga-dhéyenó

^{12. 16} s. P. 4, 9.11. 17 turate Mspt. im Pet. W. unter //tur. 18 ohne iti, weil nicht pragrihya; hiernach ist Whitney's Angabe zu P. 4, 7 p. 104. 429 zu berichtigen. 19 mit avagraha! und s. P. 3, 7. 7, 4. 20 s. P. 4, 13.12. 21 s. P. 5, 5. 22 s. P. 3, 5.

^{3, 1.} bhûtikâmâdînâm caravah (2, 1, 11).

- 2, 1, 11, 3-6. K. 11, 6. satyâ | âçîr ity ã-çîḥ upa | preti | ita ena | viçpatina | abhîti viçpatiḥ parastat ubhe iti eti | amushmat âçvatthan madhya= meshâyâm iti madhyama-îshâyam baddhavîrâ iti baddha= -vîrâḥ idhme | apîti açvatthaḥ saptagaṇâ iti sapta-gaṇâḥ.
- 2. devá vaí mrityór abibhayus, té prajá-patim úpå 'dhâvan, tébhya etam praja-patyau çatá-krishnalam nír avapat, táyai 'vaí 'shv amrítam adadhâd; yó mrityór tásma etam praja-patyav catá-krishnalam nír vapet, praja-patim evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá evã 'sminn ayur dadhati, sárvam ayur eti; çatá-krishnala bhavati, çatã-"yuh púrushah çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishthati; ghrité bhavaty, ayur vaí ghritám, amritav biranyam, ayuç cai 'va 'sma amritam ca samrcî 10.2 dadbâti; catvari-catvari krishnálany áva dyati catur-avattá= syá "ptya; eka-dhá brahmána úpa haraty, eka-dhaí 'vá yá= jamána ayur dadháty | asav adityó ná vy arocata, tásmai devăh prăyaccittim¹ aichan, tásmâ etáw sauryám carum nír avapan, ténai 'vă 'smin || 2 || rúcam adadhur; yó brah= mavarcasá-kâmah syát tásmâ etáv sauryám carúm nír vaped, amúm evá "dityáo svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâ= vati, sá eva 'smin brahma-varcasám dadhâti, brahma-varcasỳ evá bhavaty; ubhayáto¹ rukmaú bhavata, ubhayáta evă 'smin rúcam dadhati; prayajé-prayaje krishnálam juhoti, dig-bhyá evű 'smai brahma-varcasám áva runddhe' | âgneyám ashtá-kapalam nír vapet savitrám dvádaça-kapålam bhumyai || 3 || carúm yáh kâmáyeta: híranyam vindeya híranyam mó 'pa named íti; yád agneyó bhá:

^{2.} mrityubhitâdinâm ishtayah (2, 2, 12). ¹ ohne avagraha. ² s. P. 4, 31. ⁸ rumdhe (^aa) ABCDW.

çávo; bahu-rûpám bhavati, bahu-rûpä hí paçávaḥ | 8 | sámz-riddhyai; prâjâ-patyám bhavati, prâjâ-patyá vaí paçázvaḥ, prajá-patir evä 'smai paçűn prá janayaty; âtmã vaí púrushasya mádhu, yán mádhv agnaú juhóty âtmãnam evá tád yájamâno 'gnaú prá dadhâti; panktỳau yâjyâ-'nuzvâkỳe bhavataḥ, pănktaḥ púrushaḥ pănktàḥ paçáva, âtmānam evá mrityór nish-krīya paçún áva runddhe | 9 | indriyè, 'smin, bhūmyâ, etām, índraḥ, syāt tásmai, sómo, bahurûpā hí paçáva, ékacatvârioçac ca | 2 ||

- 2, 2, 12, 1-8. K. 11, 4.1.2. çatàyur iti çata-âyuḥ çatendriya iti çata-indriyaḥ samîcî iti âptyai brah= maṇe yajamane prâyaçcittim ubhayataḥ enat | vindate | upeti vindate vîti | ridhyate abhîshahety zabhi-saha vishvan | vîti | ârchat vîti | ârdhyata somendram eshaḥ | vâva | saḥ prajanayatîti pra-jana= yati dhânâḥ pânktaḥ | hi.
- 3. devá vaí sattrám¹ âsatá 'rddhi-parimitam yáças-kàmâs, téshâw sómaw rájânam yáça ârchat, sá girím úd ait, tám agnír ánữ 'd ait, táv agní-shómau sám abhavatâm; táv índro yajná-vibhrashtó 'nu párai "t, táv abravîd: yâjá-yatam mé 'ti; tásmâ etám íshtim nír avapatâm: âgne yám ashtá-kapâlam aindrám ékâdaça-kapâlaw saumyám carúm, táyai 'vấ 'smin téjaḥ || 1 || indriyám brahma-varca-sám adhattâm | yó yajná-vibhrashtaḥ syất tásmâ etám íshtim nír vaped: âgne yám ashtá-kapâlam aindrám ékâ-daça-kapâlaw saumyám carúm; yád âgneyó bhávati téja evá 'smin téna dadhâti, yád aindró bhávatí 'ndriyám evá 'smin téna dadhâti, yát saumyó brahma-varcasám ténâ; "gneyásya ca saumyásya cai "ndré sam-áçleshayet², téjaç

^{2. 4 °}nt° ACD; s. Whitney zu P. 14, 23 p. 388. 5 °ridhyai ACDW. 6 s. P. 4, 52. 7 s. P. 3, 7.

^{3.} yajnavibhrashtadinam ishtayah (2, 8, 14).

1 satram ABCDW.
2 als Compositum!

4. aryamné 1 carúm nír vapet suvargá-kàmo; 'saú vă àdityò 'ryama, 'ryamanam eva svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evaí 'nao suvar-gám lokám gamayaty | ars yamné 1 carum nír vaped yáh kâmáyeta: dana-kâmâ me pra-jah syur íty; asaú va adityò 'ryama', yah khálu vaí dádáti sò 'ryamá, 'ryamánam evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evá | 1 | asmai dăna-kâmâḥ pra-jăḥ karoti, dăna-kâmâ asmai pra-ja bhavanty | aryamné carúm nír vaped yáh kâmáyeta: svastí janátâm iyâm íty; asaú vã âdityò 'ryama, 'ryamanam eva svena bhaga-dheyeno 'pa dhâvati, sá evaí 'nam tád gamayati yátra jígamishatí í 'ndro vaí devănâm ânu-jâvará âsît, sá prajä-patim úpå 'dhå= vat, tásma etám aindrám anu-shukám ékadaça-kapalam níh || 2 || avapat ténai 'vai 'nam ágram devátánám' páry anayad², budhná-vatî³ ágra-vatî³ yâjyâ-'nuvâkỳe³ budhuad evai 'nam agram pary anayad'; yo rajanya anu-javarah syat tasma etam aindram anu-shus kám ékâdaça-kapâlam nír vaped, indram evá svéna bhaga: -dhéyenó 'pa dhâvati sá evaí 'nam ágrau samânanam pári nayati², budhná-vatî³ ágra-vatî² yâjyâ-'nuvâkỳe³ bhavato budhnád evaí 'nam ágram || s || pári nayaty', ânu= -shûkó bhavaty eshã hỳ etásya devátâ¹ yá ânu-jâvaráh, sám-riddhyai 1 yó brahmaná anu-javaráh syat tásma etám barhaspatyám¹ anu-shûkám carúm nír vaped, bríhas= pátim¹ evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhàvati sá evaí 'nam ágrav samánánám' pári nayati', budhná-vatí' ágra--vatî 3 yâjyâ-'nuvâkỳe 3 bhavato budhnãd evaí 'nam ágram pári nayaty², ânu-shûkó bhavaty eshã hỳ etásya des

^{4.} svargakâmâdînâm ishtayah (2, 3, 14). ¹ ohne avagraha. ² so (mit n) ABW; s. P. 7, 5. ³ s. P. 4, 52. ⁴ ridhyai ACDW.

'ti yâjyaí^{s u. 4} '' 'vaí 'nam etáyâ pyâyayati || 3 || evó 'pai, 'tám, asmin, tráyodaça ca || 5 ||

2, 4, 14, 1. (B. 3, 1, 8, 1). — K. 11, 8. — samāvaccha iti samāvat-çaḥ | upaishyāmîty upa-eshyāmi — ârchat — ârat — jāyābhyaḥ — jāyenyasya — yakshmāḥ — upeti | ayaḥ — anu | eti | pyāyayati — yājyā | eti | eva | enam.

6. praja-patir devébbyo 'nna-'dyam vy-adiçat', sò 'bravîd: yád imấn lokấn² abhỳ ati-rícyâtai³, tán mámâ 'sad íti, tád imấn lokan abhy áty aricyaté 'ndra v rājanam indram adhi-rajám indrav sva-rajanam, táto vaí sá imãn lokãos² tredhã4 'duhat, tát tri-dhãtos tridhâtus -tvám | yám kâmáyeta: 'nna-'dáh syad íti tásma etám tri--dhatum nir vaped indraya rajne purodaçam | 1 | ekadaça-kapâlam indrâyâ 'dhi-râjãyé 'ndrâya sva-rãjne; 'yám vá índro rájà 'yám índro 'dhi-râjò 'sáv índrah sva-rad, iman evá lokant svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, tá evã 'smâ ánnam prá yachanty, annâ-'dá evá bhavati, yáthâ vatséna práttâm gấm duhá evám evé 'mấn lokăn² práttân⁴ kãmam annâ-'dyám duha; ut-tânéshu kapăleshv ádhi crayaty, áyâtayâma-tvâya; tráyah purodăçâ bhavanti, tráya imé loka, esham lokauam aptya; úttara--uttaro jyấyân bhavaty, evám iva hĩ 'mé lokah, sám: -riddhyai ; sárveshâm abhi-gamáyann áva dyaty, áchambat--karam; vy-atyasam anv aba, 'nir-dahaya | 2 || purod**ăcem**, tráyah, shádviocatic ca ||6||

2,4,14,1.2. — K. 10,10. — annâdyam ity anna-adyam | vyâdiçad iti vi-âdiçat — abhîti | atiricyâtâ ity ati-ricyâtai — asat — abhi | atîti | aricyata — imân | lokân | tredhâ | aduhat — ayam | vai | indrah | râjâ | ayam — asau —

^{6.} annådanaçaktikåmasya tridhåtur yågah (2,4,14).

positum!

nd positum.

nd positum!

nd positu

prattām — duhe — prattān — duhe — purodaçah — aptyai — hi | ime.

7. devà-'surăh sam-yatta asan, tan devan asura aja= yan, té devăh parâ-jigyână ásurânâm vaiçyam úpâ "yan, tébhya indriyám vîrỳam ápâ 'krâmat; tád índro 'câyat, tád ánv ápå 'krâmat, tád ava-rúdham nã 'çaknot, tád asmåd abhy-ardhò 'carat; sá prajä-patim úpå 'dhåvat, tám etáya sárva-prishthaya 'yajayat, táyai 'va 'sminn in= driyám vîryam adadhâd | yá indriyá-kâmah || 1 || -kâmah syất tám etáyâ sárva-prishthayâ yâjayed; etấ evá devátâh svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, tã evã 'sminn indriyam vîryam dadhati | yad indraya ratham-taraya yád evã 'gnés téjas tád evã 'va runddhe', yád índráya bárhatáya yád evé 'ndrasya téjas tád evá 'va runddhe', yád índráya vairûpáya' yád evá sa= vitus tėjas tát || 2 || eva 'va runddhe', yad indraya vairājāya¹ yad eva dhatus tejas tad eva 'va runddhe², yád indráya çákvaráya yád evá marútám téjas tád evá 'va runddhe', yád índráya raivatáya! yád evá brí= haspátes ' téjas tád evã 'va runddha', etavanti vai tés jâosi, tăny evă 'va runddha'; ut-tânéshu kapăleshv ádhi çrayaty, ayâtayâma-tvấya; dvãdaça-kapâlah purodãçah 1 | 3 || bhavati, vaiçvadeva-tvaya; sam-antam pary-avadyati3, sam= -antám evé 'ndriyám vîryam yájamâne dadhâti; vy-atyásam ánv aba, 'nir-dahaya; 'çva rishabhó vrishnír bastáh dákshina, vrisha-tvayai | 'táyai 'vá yajeta 'bhi-çasyamana, etăc cé 'd vă asya devátâ¹ ánnam adánty adánty uv⁴ eva 'sya manushỳah | 4 | indriyákamah, savitús téjas tát, purodáço, 'shtatriweae ca || 7 ||

^{7.} sarvaprishthå viryakamabhiçastayoh (2,4,14). ¹ ohne avagraha. ² rumdhe ABCDW. ³ als Compositum! ⁴ so ABW; s. P. 9, 16.

- 2, 4, 14, 2-4. K. 10, 10. upeti | âyan anu | apeti | akrâmat abhyardha ity abhy-ardhah etàvanti paryzavadyatiti pari-avadyati etâç | ca | id | vai adanti | adanti | u | eva.
- Rájano vaí Kauneyáh Kratu-jítam Janakim cas kshur-ványam ayát, tásmà etam íshtim nír avapad: agná= ye bhrajasvate' purodaçam¹ ashta-kapalau sauryam carúm agnáye bhrajasvate purodaçam ashta-kapalam, táyai 'vă 'smiñ cákshur' adadhâd | yác cákshush-kåmah syât tásmâ etấm ishtim nir vaped: agnáye bhră: jasvate purodáçam ashtá-kapalau sauryám carúm agnáye bhrájasvate¹ purodáçam¹ ashtá-kapalam, agnér vaí cákshushâ manushỳâ ví || 1 || pacyanti³ devă, agnim cai 'vá sữryam ca svéna bhâga-dhéyenó 'pa' dhâvati, tăv evă 'smiñ cákshur' dhattaç cákshushmân' evá bhavati | yád âgneyaú bhávataç cákshushî evấ 'smin tát práti dadháti, yát sauryó násikám téná; 'bhítah saurs yám agneyaú bhavatas, tásmad abhíto násikam cákshushi, tásmân năsikayâ cákshushî ví-dhrite | samânî wa yâjyâ= -'nuvâkỳe bhavataḥ, samânáo hí cákshuḥ sám-riddbyå i úd u tyám játá-vedasao, saptá tvá haríto ráthe, citrám devánam úd agad ánîkam6 íti píndan prá ya= chati, cákshur evá 'smai prá yachati, yád evá tásya tát | 2 | ví, hy, ashtáviocatic ca | 8 ||
  - 2, 4, 14, 4.5. cakshurvanyam iti cakshuh-vanyam —

^{8.} cakshushkamasya trihavishkeshtih (2, 4, 14).

1 ohne avagraha.

2 onco A, n mit virama B, omco W; s. P. 5, 21.

2 unbetont.

4 s. P. 4, 12.11.52.

5 ridhya (oai) ABCDW.

6 nur der erste und letzte dieser drei hier nur mit dem pratika angeführten Verse war bereits da, in I, 4, 43, 1; und die pratika davon im yajya-Abschnitt II, 2, 12, 1; der mittlere Vers aber findet sich (und zwar mit ihnen, resp. abermals, jedoch mit Ausnahme des ersten, im vollen Wortlaute) erst unten, im yajya-Abschnitt nämlich des nächsten prap. (II, 4, 14, 4) vor. Vgl. meine Bemerkung zu I, 5, 5, 2.

10. * yán návam ait tán náva-nîtam abhavad, yád ásar= pat tát sarpír abhavad, yád ádhriyata¹ tád ghritám abha= vad | b açvínoh prâ-'nò 'si tásya te dattâm yáyoh prâ-'nó sváhé², 'ndrasya prâ-'nò 'si tásya te dadátu yásya 'si prå-'nó 'si sváhâ', miträ-várunayoh prå-'nò 'si tásya te dattâm yásya prå-'nó 'si svähâ, víçveshâm devănâm prå--'nò 'si || 1 || tásya te dadatu yéshâm prâ-'nó 'si ° ghritásya dharam amrítasya pántham indrena dattam prá= -yatâm marúd-bhih | tát två víshnuh páry apaçyat tát tvé 'då gávy aírayat" | d pâvamânéna två stómena gâyas trásya vartanyó 'pâ-'ecór vîrỳena devás två savitó 't srijatu jîvătave jîvanasyãyai, brihad-rathantaráyos två stómena trishtúbho² vartanyá cukrásya vîrỳena devás två savitó 't srijatu jívátave jívanasyáyá, agnés två mátrayá jágatyai vartanya "grayanásya" vîrýena devás tva savitó 't srijatu jîvatave jîvanasyaya | e imam agna ayushe varcase kridhi priyác réto varuna soma râjan | mâté 'vâ 'smâ adite çárma yacha víçve devâ járad-ashtir yáthá 'sat | 'agnír ãyushmânt² sá vánaspáti-bhir áyushmân? téna tvã "yusha "yushmantam karomi, sóma ayushmant sá óshadhi-bhir , yajná ayushmant sá dákshinábhir, bráhmá "yushmat tád bráhmanaír áyushmad, devá áyushmantas tè 'mriters, pitára ayushmantas té sva-dháya "yushmantas téna tvá "yusha" "yushmantam karomi || 3 || vícvesham devánâm prând 'si, trishţúbho vartanyă çukrásya vîryena devás tvâ savitó 't, sóma ayushman, pancaviocatic ca | 10 ||

2, s, 11, 2-5. — K. 11, 7. — prāṇa iti pra-anaḥ — svāhā — tat | tvā | idā | gavi | airayat — vartanyā | upāwçor ity úpa-awçoḥ — trishṭubhaḥ — jîvanasyâyai — agrayaṇasya

¹⁰ âyushkâmeshtimantrah.

1 so (odhro) ABCDW u. schol. (p. 446).

2 ohne avagraha.

3 betont!

4 s. P. 3, 7.

vanta² evá 'rtvíjas² tá enam' bhishajyanti; brahmáno hás=
tam anv-ârábhya páry âhur, eka-dhaí 'vá yájamâna ấyur
dadhati, yád evá tásya tád | dhíranyât | 4 | ghṛitáṃ
nísh pibaty', ấyur vaí ghṛitám amṛítaw híranyam, amṛítad evã "yur nísh pibati'; çatá-mânam bhavati, çatã-"yuḥ
púrushaḥ çaté-'ndriya, ấyushy evé 'ndriyé práti tishṭhaty;
átho khálu yãvatîḥ² sámâ eshyán mányeta tấvan-mânaw
syât, sám-ṛiddhyâ' | imám agna ấyushe várcase kṛit
dhí 'ty âhã, "yur evã 'smin várco dadhâti | víçve devâ
járad-ashṭir yáthã 'sad íty âha, járad-ashṭim evaí
'nam karoty | agnír ấyushmân² íti hástaṃ gṛihṇâty, eté
vaí devã ấyushmantas², tá evã 'sminn ấyur dadhati, sár=
vam ấyur eti | 5 | rásaṃ, devānāw, stómené 'ti, híranyād, ásad íti,
dvāviwçatiç ca | | 11 ||

- 2, 3, 10, 1-8. 5, 12, 1. K. 11, 8. gachati grihņāti | sarasvatīm nishkrīnātīti niḥ-krīnāti sarvāḥ | devatāḥ itāsur itīta-asuḥ îkshate eva | asya vyācashṭa iti vi-ācashṭe prāṇa iti pra-anaḥ âha | ojaḥ | eva | asmin ritvijaḥ yāvantaḥ te | enam ekadhety ekas-dhā | eva | ajamāne nir iti | pibati catāyur iti cata-āyuḥ catendriya iti cata-indriyaḥ atho iti yāsvatīḥ asat | iti āyushmān te | eva.
- 12. prajá-patir várunâyá 'çvam anayat, sá svám dezvátâm' ârchat, sá páry adîryata; sá etám vârunám cáztush-kapâlam apaçyat, tám nír avapat, táto vaí sá varunaz-pâçád amucyata | váruno vá etám grihnâti yó 'çvam pratiz-grihnâti; yávató' 'çvân prati-grihnîyát távato' vârunáñ cátush-kapâlân' nír vaped, várunam evá svéna bhâga-dhéz

^{11. *} schol. zu P. 9, 11. 10, 22. * so (*sh p*) ABW; s. P. 8, 24.

7 *ridhya (*ai) ABCDW.

^{12.} açvadânina ishtih catushkapâlâ (2,5,12).

ohne avagraha.

nca A, n (mit virâma) ca B, om ca W und pâtha in B (p. 455);

P. 5, 21. 24.

páya evä 'smin táyâ dadhâti | payasỳâyâm || 2 || purodăçam i áva dadhâty, âtman-vántam evaí 'nam karoty, átho
âyátana-vantam evá; catur-dhã vỳ ûhati, dikshì evá práti
tishṭhati; púnaḥ sám ûhati, dig-bhyá evã 'smai bheshajám
karoti; sam-ũhyã 'va dyati, yáthã "-viddham nish-kṛintáti
tâdṛig evá tád | yó vâm indrâ-varuṇâv agnaú srãmas tám vâm eténã 'va yaja íty âha, dùr-ishṭyâ evaí
'nam pâti | yó vâm indrâ-varuṇâ dvipāt-su paçúshu
srãmas tám vâm eténã 'va yaja íty âhai, 'tāvatîr' vă
ăpa óshadhayo' vánaspátayaḥ pra-jāḥ paçáva upa-jîvaniyâs,
tã evã 'smai varuṇa-pâçān muñcati || 3 || etásya, payasyâyám,
pâti, sháḍvi@çatiç ca || 13 ||

2, 5, 12, 2.8. — K. 11, 11. — goshiha iti go-sthe — va-naspatishu — atho iti — caturdheti catuḥ-dhâ — aviddham ity â-viddham | nishkrintatîti niḥ-krintati | tâdrik — yaje — durishtyā iti duḥ-ishtyāḥ — etâvatîḥ.

14. *sá pratna-ván, b ní kãvyé, c'ndram vo viçvátas' párí², d'ndram nárah | tvám nah soma viçváto¹ rákshâ³ râjann aghâ-yatáh | ná rishyet tvã-vatah sákhâ || 'yã te dhãmâni diví yã prithivyãm yã párvateshv óshadhîshv¹ ap-sú | tébhir no víçvaih su-mánâ áhedan rãjant soma práti havyã gribhâya || ságnî-shomâ sá-vedasâ sá-hûtî vanatam gírah | sám deva-trã babhûvathuh || h yuvám || 1 || etãni diví rocanany agníç ca soma sá-kratû adhattam | yuváw sín-dhûwr⁴ abhí-çaster avadyãd ágnî-shomâv amuñcatam gri-bhîtán || 'ágnî-shomâv imáw sú me çrinutám vrishanâ házvam | práti sû-'ktáni haryatam bhávatam dâçúshe máyah || *a 'nyám divó mâtaríçvâ¹ jabhârã 'mathnâd anyám pári

^{14.} kåmyeshtiyåjyåh. ¹ ohne avagraha. ² so (*s p) ABW, s. P. 8, 24. ³ so (*å) ABW, s. P. 3, 8. ⁴ so (*û@r) ABW, s. P. 9, 20.

* budhnäd yó ágram b abhy-árty ójasá bríhaspátim lá vivå santi deväh | bhinád valám ví púro dardaríti kánikradat súvar apó jigáya | 6 | yuvám, vítám, avívásati, pántháno, dírghaya, thaíh sómasya tá máda índraç cakára, devá, náva ca | 14 ||

2, 3, 3, 1 - 4, 4. — $^{a.b.9}$ R. 6, 16, 21. 1, 72, 1; $^{c.d.10}$ 1, 7, 10. 7, 27, 1; e.f 1,91,8.4; g.h.i.k.i 1,93,9.5.1.6.7; m.n 11 1,91,16.18; e.p 2, 23, 1. 26, 3; q 4, 50, 5; r. 8 13 8, 7, 11. 1, 85, 12; t. u nur hier; v. w 2, 15, 8.8 (var.); x.y Ath. 4, 1, 8.4b. 5 ; z nur hier. — vicvatah — raksha — aghâyata 13 ity agha-yatah — tvavata 18 iti tva-vatah — agnīshomety agnī-somā — sabūtī 14 iti sa-hūtī — sakratū 14 iti sa-kratů — sindhûn — sv iti | me — sûktânîti su-uktâni — eti | anyam — matariçva — amathnat — vavridhana | urum — u | lokam — vîtam — atha | dhattam — brah: manah | pate — sah | it 15 — çraddhâmana iti çraddhâs -manah — brahmanah | patim — sushtubheti su-stubha rikvata — brihaspatih | usriyah — aryama | eti | yati tuvishmân — divah | âcarantîty a-caranti — airat — tà | madė - atrinat | nadînam | vritha | asrijat - brahmanah | ud iti — nîcâ * | uccâ — abhi | preti | tasthau — mahî iti 16 — ĝshta | janusha | abhîti | agram | brihaspatih | devata abhyartîty abhi-arti — suvah | apah.

ådityébhyo, devá vaí mrityór, devá vaí sattrám ásata, 'ryampé, prajápates tráyastri@çad dubitárah ', prajápatir devébhyo 'nnádyam, devásurás tán, Rájano, dhruvò 'si, yán návam aíd, agním vaí, prajápatir várupáya, yá vám indrávarupá 18, sá pratnavác, cáturdaça | 14 || ådityébhyas (1,1), tváshtur (2,6), asmai dánakámá (4,2), evá 'va runddhe 19 (7,8), 'gním vaí (11,1), sá pratnavát (14,1), shátpañcágat 20 || 56 ||

iti taittiriyasamhitayam dvitiyakande tritiyah prapathakan ||

^{14.} nur die pratika, weil bereits in II, 2, 12, 1 da. s. I, 6, 12, 1. diese beiden Verse finden sich erst in IV, 2, 7, 4; wenn sie dennoch hier (so wie in II, 5, 12, 1. III, 1, 11, 1) nur mit den pratika aufgeführt sind, so beweist dies für die sekundäre Hinzusugung dieser yajya-Abschnitte an den bereits fertigen Text; s. die Note zu I, 5, 11, 4. die pratika, weil bereits in I, 5, 11, 4 da. ¹³ s. P. 3, 2.5. 14 s. P. 1 s. P. 5, 17 schol. ¹⁶ s. P. 4, 84. 17 fehlt BDW. 16 fehlt W (wo also: vao). 19 ondhe ABCDW. ² shátpañcácát ABCDW.

evám vidván etáyé 'shtyâ yájate | 4 | vrinamahai yát, purástad rákshaosi, vaped agnáye vibadhávata, evám, catvári ca | 1 ||

- 2, 5, 12, 4. K. 1(), 7. te | anyatah | âsan râtrî: bhir iti râtri-bhih abhi | vîti | auchat nah | ayam saha | asat preti | anudanta abhitah pareti | asurâh asmât | çreyan preti | nudate sadriñn iti sa-driñ nudate | atîti | sadriçam.
- 2. devâ-'surấh sám-yatta asan, té devã abruvan; yó no vîrỳâvat-tamas tám ánu sam-ãrabhâmahâ¹ íti, tá ín= dram abruvan: tvám vai no vîryavat-tamo 'si tvám ánu sam-arabhamaha' iti, sò 'bravît: tisró ma imas tanuvo vîrỳâ-vatîs² tấh prînîtã 'thấ 'surân abhí bhavishyathé 'ti, tấ vaí brûhî 'ty abruvan, iyám awho-múg iyám vi-mridhé 'yám indriya-vatí 2 | 1 | ity abravît; tá indraya 'who-múce purodăçam * ékâdaça-kapâlam nir avapann indrâya vai: mṛidhayé 'ndraye 'ndriya-vate'; yád indraya 'who= -múce nir-ávapann áwhasa evá ténâ 'mucyanta, yád índraya vaimridhaya mrídha evá téna 'pa 'ghnata, yád indraye 'ndriyá-vata' indriyám evá ténâ 'tmánn adadhata; tráyastriocat-kapâlam purodăçam3 nir avapan, trayas-triocad vai devátās tā indra âtmánn ánu sam-arambhayata 1 || 2 || tấm vấvá³ devấ ví-jitim ut-tamãm ásurair vỳ aja: yanta | yó bhrátrivya-vânt syát sá spárdhamána etáyé 'shtya yajeté 'ndraya 'who-muce purodaçam' ékadaça: -kapâlam nír vaped índrâya vaimridhayé 'ndrâye 'n driyã-vaté; 'basa vã eshá grihîtó yásmac chréyan bhratrivyo, yád índraya 'oho-múce nir-vápaty áohasa evá téna mucyate; mridhã vã eshò 'bhí-shanno yásmât sa-

^{1. 6} s. P. 3, 7.

^{2.} tasyaiva vijitisamjneshtih (2, 5, 12).

1 als Compositum!
2 s. P. 3, 5.

3 ohne avagraha.

4 s. P. 13, 14.

'shṭim âhur | yó bhrấtṛivya-vânt syất sá spárdhamâna etáyé 'shṭyâ yajetâ | 'gnáye saṃ-vargãya puroḍãçam ashṭã-kapâlaṃ nír vapet; táw çṛitám ã-sannam eténa yájushâ 'bhí mṛiçed, ója evá bálam indriyáṃ vîrỳam pra-jãm paçũn bhrã-tṛivyasya vṛinkte, bhávaty âtmánâ párâ 'sya bhrấtṛivyo bhavati || 3 || bálam asy, etáya devá ásurāṇām ójo bálam indriyáṃ vîr-yàm, páñcacatvâriwçac ca || 3 ||

2, 6, 11, 1-4. — K. 10, 7. — yatarân | vai — upâvart= syatîty upa-âvartsyati | te — dâbhi | iti — anyatarân | cana | upâvartatety upa-âvartata — nâma | asi — viçvâyur iti viçva=-âyuh — sarvâyur iti sarva-âyuh — gâyatrî | iti | ishtim.

4. praja-patih pra-ja asrijata, ta asmat srishtah parâcîr¹ âyan, tấ yátrấ 'vasan táto garmúd¹ úd atishthat; tấ bríhaspátiç¹ câ 'nv-ávaitâo², sò 'bravîd bríhaspátir: anáyâ två prá tishthâny átha två pra-jä upä-"vartsyanti" 'ti; tám pra 'tishthat, tato vai praja-patim pra-ja upa-"vartanta | yáh prajá-kâmah syát tásmá etám praja-patyám garmutám¹ carúm nír vapet, praja-patim || 1 || evá svéna bhâga-dhéyenó 'pa dhâvati, sá evã 'smai pra-jam prá janayati | praja-patih paçun asrijata tè 'smat srishtah pás rânca 1 âyan, té yátrá 'vasan táto garmúd úd atishthat, tán půshá cả 'nv-ávaitâo', sò 'bravît půshá: 'náyå må prá tishthä 'tha två paçava upa-''vartsyanti' 'ti, mam pra tishthé 'ti sómo 'bravîn máma vaí || 2 || akrishta-pacyám íty, ubhau vâm prá tishthâni 'ty abravît, tau prã 'tishthat, táto vaí praja-patim paçáva upa-"vartanta; yáh paçú-kamah syất tásmâ etáw som â-paush nám gârmutám carúm nír vapet, somá-půshápáv evá svéna bhága-dhéyenó 'pa

^{3. 3 •} nte A.

^{4.} gârmutaç caruḥ prajāpaçvarthinoḥ (2, 7, 11).

i ohne avagraha.

sals Compositum!

rétah saumyéna dadhâti, réta evá hitám tváshta rû: pani ví karoti, sarasvataú bhavata etád vai daivyam mithunám daívyam evä 'smai | 1 | mithunám madhyató 1 dadhâti púshtyai pra-jánanâya, sinîvâlyaí¹ carúr bhaväg vai siniväli pushtih khálu vai väk evá văcam úpai 'ty, aindrá ut-tamó bhavati ténai 'vá tán mithunáu | saptaí 'táni havíushi bhavanti, saptá grâm: saptá ''ranyáh yấh pacávah saptá chándâcey, ubháyasya 'va-ruddhya' | áthai 'ta a-hutîr juhoty, eté vai devah púshți-patayas, tá evấ 'smin púshțim dadhati, púshyati pra-jáyâ paçú-bhir, átho yád etã a-hutîr juhóti práti= -shthityai || 2 || asmai, tá evá, dvádaça ca || 6 ||

2, 4, 5, 1.2. 3, 1, 11, 1-4. — adhîti | prajâyata iti pra-jâyate — vidvân | citraya — madhyatah — sinîvâlyai — atho iti.

7. *mårutám asi marútām ójo, 'pāṃ dhārām bhinddhi' |

b ramáyata marutaḥ çyenám âyínam máno-javasaṃ vṛíshaṇaw su-vṛiktím | yéna çárdha ugrám áva-sṛishṭam éti tád
açvinā pári dhattaw svastí' || b puro-vâtó várshañ jinvár'

å-vṛit' svāhâ', vâtā-vad várshann ugrár â-vṛit' svāhâ, stanáyan várshan bhîmár â-vṛit' svāhâ, 'naçanỳ ava-sphūrjan
didyúd várshan tveshár â-vṛit' svāhâ, 'ti-râtráṃ várshan
pūrtír â-vṛit || 1 || svāhâ, bahú hâ 'yám avṛishâd' iti
çrutár â-vṛit' svāhâ, ''-tápati várshan vi-rāḍ â-vṛit svāhâ,
'va-sphūrjan didyúd várshan bhūtár â-vṛit' svāhâ | d māndâ
vāçâḥ çūndhyūr ájirāḥ | jyótishmatîs' támasvarīr'. úndatīḥ
sú-phenāḥ | mítra-bhṛitaḥ kshātra-bhṛitaḥ sú-rāshṭrā ihā

^{6.} ohne avagraha. orudhyå (oai) ABCDW.

^{7-10.} kârîrîshţiḥ; 7. mantrâḥ (prâgghoma°).,

ABCDW. ² ohne avagraha. ³ ⁹rsham ji ⁹ AW, ⁹rsham (mit virâma) ji ⁹ B. ⁴ so (⁹r â°) ABW, s. P. 8, 11. ⁵ so (⁹shâ°) ABCDW. ⁶ ⁹svatî° prima manu in AC.

192 2, 4, 8. 9.

srija | vrishtim | divah | eti — samudram — prathamaja iti prathama-jah — samudriyam — bhindhi | idam — debi | îçanah — srija — devah | divibhaga iti divi-bhagah — anstariksha-bhagah — prithivibhaga iti prithivi-bhagah — te — anu | vîti | viçantu.

mårutám asi marútâm ója íti krishnám väsah 9. krishná-tůsham pári dhatta, etád vaí vríshtyai' růpáo, sá--rûpa evá bhûtvấ parjányam varshayati | ramáyata mas rutah çyenám áyínam íti paçcád-vátám práti mívati puro-vâtám evá janayati varshásya 'va-ruddhyai' vata: -nâmăni juhoti; vâyúr vaí vríshtya îçe, vâyúm evá svéna bhaga-dhéyenó 'pa dhavati, sá eva 'smai parjányam varshayaty; ashtau | 1 | juhoti, cátasro vaí dícac cátasro 'vântara-diçã, dig-bhyá evá vríshtio sám prá cyavayati | krishna--'jiné sám yauti, havír evá 'kar; antar-vedí sám yauty, ávas -ruddhyai 2 | yátînâm adyámânânâw çîrshấni párâ 'patan, té kharjúrá abhavan, téshâu rása ûrdhvò 'patat, tấni karīrany abhavant, saumyani vai karfrani, saumya khalu va a-hutir divo vríshtim¹ cyâvayati; yát karîrâni bhávanti || 2 || sanmyáyai 'vấ ''-hutyâ divó vríshtim' áva runddhe | mádhushâ sám yauty, apam va eshá óshadhînâu ráso yán mádhv, ad-bhyá evaú 'shadhî-bhyo' varshaty, átho ad-bhyá evaú 'shadhî=. -bhyo vríshtim i ní nayati | mãn dâ vặca íti sám yauti, nâma-dhéyair evaí 'nâ áchai 'ty, átho yáthâ brûyad: ásav 6 é 'hí 'ty evám evaí 'nâ nâma-dhéyair a | s | cyâvayati | vríshno áçvasya sam-danam asi vríshtyai tvó 'pa nahyâmî' 'ty âha, vrishâ vã áçvo, vrishâ parjányah,

^{9.} prácyángamantravyákhyánam (3, 1, 11).

ABCDW.

Prudhyai ACDW.

rundhe (°m°) ABCDW.

ABCDW.

ohne
avagraha.

s. P. 3, 7.

s. P. 16, 81.

okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

rundhe (°m°) ABCDW.

ohne
avagraha.

s. P. 3, 7.

s. P. 16, 81.

okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

rundhe (°m°) ABCDW.

ohne
okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

rundhe (°m°) ABCDW.

okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

rundhe (°m°) ABCDW.

okumantravyákhyánam (3, 1, 11).

okumant

vríshtim a cyavayati | yé deva diví-bhaga íti krishna-'jinám áva dhûnotî, 'má eva 'smai lokah prîta abhī-'shṭa
bhavanti || 3 || asmai, dhavati tā, vā, ékavi@çatiç ca || 10 ||

- 2, 4, 8, 1-2. (3, 1, 11, 6-8). K. 11, 10. devāḥ | vasavyāḥ carmaṇyāḥ devatābhiḥ tāvāti | eva nyān etāḥ devatāḥ | vrishṭyāḥ uta | avarshishyan srija | vrishṭim | divaḥ | eti samudram atho iti prathamajā iti prathama-jāḥ samudriyam varshāhvām iti varshas-hvām ye | devāḥ ime abhīshṭā ity abhi-ishṭāḥ.
- 11. sárvâṇi chándâwsy etásyâm íshṭyâm anữ-'cyânî' 'ty âhus, trishṭúbho¹ vã etád vîrỳaṃ yát kakúd ushṇiha jágatyai, yád ushṇiha-kakúbhâv anv-ãha ténai 'vá sárvâṇi chándâwsy áva runddhe² | gâyatrī vã eshã yád ushṇihâ, yãni catvấry ádby akshárâṇi cátush-pâda evá té paçávo, yáthâ puroḍấçe¹ puroḍấçó¹ 'dhy evám evá tád yád ricy ádhy akshárâṇi | yáj jágatyâ || 1 || pari-dadhyẩd ántaṃ yajnáṃ gamayet; trishṭúbhâ¹ pári dadhâtî, 'adriyáṃ vaí vîrỳaṃ trishṭúg¹, indriyá evá vîrỳe yajnám práti shṭhâpayati³ nã 'ntaṃ gamayaty; ágne⁴ trǐ te vãjinâ trǐ shadhá-sthé⁵ 'ti trí-vatyâ pári dadhâti, sarūpa-tvãya | sárvo vã eshá yajnó yát traidhâtavī'yaṃ¹, kãmâya-kâmâya prá yujyate, sárvebhyo hí kãmebhyo yajnáḥ pra-yujyáte | traidhâtavī'yaṇ¹, sárveṇai 'vaí 'naṃ yajeshá yajnó yát traidhâtavī'yaṇ², sárveṇai 'vaí 'naṃ yajeshá yajnó yát traidhâtavī'yaṇ², sárveṇai 'vaí 'naṃ yajeshá 'naṃ

^{11.} traidhâtavîyeshţih (3, 2, 11).

ohne avagraha.

aundhe (°m°) ABCDW.

so (shth°) ABW, s. P. 6, 4.

die hiesige Aufführung dieses in III, 2, 11, 1 nochmals unter den yâjyâ aufgeführten Verses ist ein Beweis für den sekundăren Ursprung der yâjyâ-Abschnitte. Es-werden ja überhaupt hier mehrfach zu den ishţi die mantra bereits îm Texte selbst aufgeführt, während das yâjyâkândam dann noch je andere dazu gehörige yâjyâ aufführt; vgl. II, 3, 9 (ishţi und Sprüche). 4, 14, 5 (yâjyânu°); II, 8, 10 (mantra), 11 (ishţi). 5, 12, 1 (yâjyânu°); II, 4, 5 (Sprüche). 6 (ishţi), III, 1, 11, 1-4 (yâjy°). II, 4, 7.8 (mantra). 9.10 (ishţi). III, 1, 11, 4-7 (yâjy°). S. noch die Note zu II, 5, 2, 5.

so (shadh°) AB; a. P. 6, 4.

196 2, 4, 12.

payati — sadhastheti sadha-sthâ — traidhâtavîyam — striznute — tân — vidvân — srijate — âptyai — lokâh — ukthâzmadânâm ity uktha-madânâm.

12. tváshtá hatá-putro ví-'ndrao sómam á 'harat, tásminn índra upa-havám aichata, tám nó 'pâ 'hvayata: putrám me 'vadhîr íti; sá yajna-veçasám kritvá prå-sábà sómam apibat | tásya yád aty-áçishyata tát tváshtá "-hava= níyam úpa prá 'vartayat: sváhé¹ 'ndra-çatrur vardhasvé 'ti; sá yavad¹ ûrdhváh parâ-vídhyati tavati¹ svayám evá vỳ aramata, yádi vâ tavat pra-vanám | 1 || äsît yádi vá távad¹ ádhy agnér ásít; sá sam-bhávann agní-shómåv abhí sám abhavat | sá ishumátrám-ishumátram víshvann avardh. ata, sá iman lokan avrinod, yád iman lokan avrinot tád vritrásya vritra-tvám | tásmåd indro 'bibhed, ápi tvásh: țâ; tásmai tváshțâ vájram asiñcat, tápo vai sá vájra âsît | tám úd-yantum nã 'çaknod; átha vaí tárhi víshnuh || 2 || anya deváta 1 "sît; sò 'bravîd: vishnav é 'hî 'dám a harishyavo yéna 'yám idám íti | sá víshnus tredha ''tmanam ví ny adhatta prithivyam trítiyam antárikshe i trítiyam diví trítîyam, abhi-paryàvartad dhy ábibhed | yát prithis vyấm tritîyam asît téné 'ndro vájram úd ayachad víshny: -anusthitah ; sò 'bravîn: mã me prá hâr ásti vã idám || s || máyi vîrỳam tát te prá dâsyâmî 'ti, tád asmai prã 'yachat, tát práty agrihnad, ádha mé 'ti tád víshnavé 'ti prá 'yachat, tád víshnuh práty agribnád: asmásv índra indriyám das dhâtv íti | yád antárikshe¹ trítîyam ăsît téné 'ndro vájram úd ayachad víshny-anusthitah s; sò 'bravîn: mã me prá har ásti vã idám || 4 || máyi vîrỳam tát te prá dâsyâmî 'ti,

^{12.} traidhåtavîyasya devatâ. ¹ ohne avagraha. ² °nlo° A. W (das zweite Mal), °nll° B, °ml° W (das erste Mal). ² so (°sthi°) ABCDW; s. Whitney zu P. 6, 2.

- 13. devá vai râjanỳâj jấyamânâd abibhayus, tám anstár evá sántaṃ dấmnã 'pau 'mbhant; sá vã eshó 'po-'bdho jâyate yád râjanỳo, yád vã eshó 'napo-'bdho jãyeta vṛitrấn ghnáoc cared | yáṃ kâmáyeta râjanỳam: ánapo-'bdho jâyeta vṛitrấn ghnáoc cared íti tásmâ etám aindrâ-bârhas: patyáṃ caruṃ nír vaped, aindró vai râjanỳo bráhma bṛihaspátir¹, bráhmaṇai 'vai 'naṃ dấmno 'pó-'mbhanân muñscati | hiraṇmáyaṃ¹ " dấma dákshiṇâ, sâ-'kshād evai 'naṃ dấmno 'pó-'mbhanân muñcati | 1 | enaṃ, dvádaça ca | 13 | 1
- 3, 3, 11, 1. K. 11, 4. dâmnā | apeti | aumbhan | saḥ | vai | eshaḥ | apobdha ity apa-ubdhaḥ eshaḥ | ana-pobdha ity anapa-ubdhaḥ ghnan | caret apombha-nād ity apa-umbhanāt hiranmayam sākshād iti sa-akshāt.
- 14. *návo-navo bhavati jäyamânó 'hnâm ketúr ushásâm ety ágre | bhâgám devébhyo ví dadhâty â-yán prá
  candrámâs¹ tirati dîrghám äyuḥ || b yám âdityä aoçúm â-pyâyáyanti yám ákshitam ákshitayaḥ píbanti | téna no
  rājâ váruṇo bṛíhaspátir¹ ấ pyâyayantu bhúvanasya go-pãḥ || c prācyâm¹ diçí tvám indrâ 'si rājo 'tó 'dîcyâm¹
  vṛitra-han vṛitra-hã 'si | yátra yánti srotyās tát || 1 || jitám
  te dakshiṇató¹ vṛishabhá edhi hávyaḥ | d índro jayâti ná
  párâ jayâtâ adhi-râjó rāja-su râjayâti | víçvâ hí bhûyāḥ
  pṛítanâ abhishṭĩr¹ upa-sádyo namasỳo yáthã 'sat || *asyé
  'd evá prá ririce mahi-tvám diváḥ pṛithivyāḥ² páry antáris
  kshât¹ | sva-rāḍ índro dáma â viçvá-gûrtaḥ svarīr¹ ámatro
  vavakshe ráṇâya | fabhí tvâ çûra nonumó 'dugdhâ* iva

^{13.} aindrábárhaspatyaç caruh (çaktistambhanivárakah) (3, 8, 11). ohne avagraha. 2 s. P. 13, 8.

^{14.} kâmyeshtiyâjyâh. ¹ ohne avagraha. ² so (°h p°) ABW, ş. P. 8, 28 schol. ² so (°o ') ABW; s. P. 12, 7.

rodasî¹¹ iti | piba — na | arvā | revatīḥ — sadhamāda¹² iti sadha-mādaḥ — kshumantaḥ — çocishkeçam iti çociḥ-keçam — eti | aprāḥ — ritāvridha ity rita-vridhaḥ — çrinuta | imam — stha.

devä manushyä, deväsurä abruvan, deväsuräs teshäm gäyatri, prajäpatis tä yäträ, 'gne gobhiç, citráyä, märutám, devä vasavyä ágne, märutám 13, devä vasavyä deväh çarmanyäh, sarväni, tváshtä hatáputro 14, devä vai räjanyän, návo-navaç, cáturdaça || 14 || devä manushyäh (1, 1), prajäm paçün (3, 3), devä vasavyäh (8, 1), pári dadhyäd (11, 2), idám asmy (12, 6), ashtäcatvärioçat || 48 || iti taittiriyasamhitäyäm prathamakände caturthah prapäthakah ||

15. dârçyam brâhmaņam (2, 5, 1-6. 11 [8-9]. 6, 1-6)*.

1. viçvá-rûpo vaí tvåshṭráḥ puró-hito devănâm âsît¹
svasriyó 'surāṇâṃ; tásya triṇi çîrshāṇy âsant soma-pănaœ
surā-pănam² annā-'danaœ; sá praty-ákshaṃ devébhyo bhās
gám avadat¹ paró-'ksham ásurebhyaḥ, sárvasmai vaí
praty-áksham bhâgáṃ vadanti yásmā evá paró-'kshaṃ vásdanti tásya bhâgá uditás; tásmād indro 'bibhed: îdṛiñ³ vaí
ràshṭráṃ ví pary-āvartayati⁴ 'ti; tásya vájram â-dãya çîrs
shāṇy achinad, yát soma-pānam || 1 || ásit sá kapiñjalo³
'bhavat, yát surā-pānaœ² sá kalavinko³, yád annā-'danaœ
sá tittiris | tásyâ 'ñjalinâ brahma-hatyām ūpâ 'gṛihṇât, tấœ
saṃ-vatsaráṃ abibhas⁵, tám bhūtāny abhỳ akroçan: bráhmahann iti | sá pṛithivim ūpâ 'sîdad: asyai brahma-hatyāyai
tṛitîyam práti gṛihāṇé 'ti; sã 'bravîd: váraṃ vṛiṇai khâtāt
parâ-bhavishyántî manye táto mã parã bhūvam iti; purã

^{14. 11} s. P. 4, 17. 19 sadamåda C. 18 tam íti DW. 14 fehlt W.

^{*} s. Ind. Stud. 3, 380.

^{5, 1.} paurņamāsigatasyā 'gnishomiyapurodāçasyopodghātaḥ. ¹ unbetont! ² mit dentalem n. ³ ohne avagraha. ⁴ als Compositum. ⁵ s. P. 8, 8. ⁶ s. P. 6, 2.

nátti tásyai klîbó, yã rájjuo srijáti tásyâ ud-bándhuko, yã parnéna píbati tásya un-mãduko, yã kharvéna píbati tásyai kharvás; tisró rấtrîr vratám cared, añjalína và píbed ákharvena và pấtrena, pra-jãyai gopîthãya | 7 | yát somapánam, te, vriknát, tásya ná "çyàm, vadeta, máruko yá, 'kharvena và, tríni ca | 1 | 1 |

1.2 Ç. 1, 6, 8, 1-5. 5, 5, 4, 2-6. — Pâr. 1, 11, 6 (Yâjnav. 1, 81).

— annâdanam ity anna-adanam | saḥ | pratyaksham iti prati-aksham — avadat | paroksham iti paraḥ-aksham — yasmai — abibhet | îdriñ — vîti | paryâvartayatîti pariz-avartayati — saḥ | kapiñjalaḥ — saḥ | kalaviñkaḥ — abizbhaḥ — svakrita iti sva-krite — saḥ | vanaspatîn — saḥ | niryâsa iti niḥ-yâsaḥ — atho iti — na | âçyam — strîshaezsâdam iti strî-saesâdam — âsîta | na | asyâḥ — âste | atho iti — vâva | striyâḥ — paracîm — tasyâḥ | apsv ity ap-su — ânkta ity â-ankte — kunakhî — srijati | tasyâḥ — tasyâḥ | unmâduka ity ut-mâdukaḥ — pibèt — gopîthâya.

tváshtá hatá-putro ví-'ndrao sómam a 'harat, tásminn índra upa-havám aichata, tám nó 'pâ 'hvayata: putrám me 'vadhîr íti; sá yajua-veçasám kritvã prâ-sáhā sómam apibat, tásya yád aty-áçishyata tát tváshtá "-havaniyam úpa prä 'vartayat: svähé 1 'ndra-çatrur vardhasvé 'ti; yád ávartayat tád vritrásya vritra-tvám, yád ábravít: sváhé¹ 'ndra--catrur vardhasvé 'ti tásmåd asya | 1 || indrah cátrur abhavat, sá sam-bhávann agní-shómav abhí sám abhavat, sá ishumátrám-ishumátram víshvann avardhata, sá imán lokan avrinod, yád iman lokan avrinot tád vritrásya vritra--tvám, tásmád índro 'bibhet | sá prajá-patim úpå 'dhávac: chátrur me 'janî' 'ti, tásmai vájrau siktvã prã 'yachad: eténa jahí 'ti, ténâ 'bhy âyata | tấv abrûtâm agní-shóman: prá hâr avám antáh sva íti, máma vaí yumã || 2 ||

^{2.} agnishomayagah pûrnimadine. ohne avagraha. onlo Wollo B. onlo B. anta W.

'bháyena bhunajadhva íti; tád gaúr á 'harat, tásmad gávi sató 'bháyena bhunjata, etád vá agnés téjo yád ghritám, etát sómasya yát páyo; yá evám agní-shómayos téjo véda tejasvy evá bhavati | brahma-vâdíno vadanti: kim-devatyam paurná-másam íti, prája-patyám íti brûyát, téné 'ndram jyeshthám putrám nir-ávasáyayad i íti, tásmaj jyeshthám putrám dhánena nir-ávasáyayanti | 10 | 7 | asya, má, védá, ", dyáva-prithivyór, abravíd, íti tásmac, catvári ca | 12 ||

- 1.2. 2, 4, 12, 1. 2. B. 3, 5, 6, 1. vîndram iti vi-indram prâsaheti 11 pra-sahâ upa | preti | avartayat agnîshomâv ity agnî-somau | abhi | sam iti | abhavat vishvan imân | lokân me | ajani abhîti | âyata preti | hâh abhi | eti | itam abhîti | samdashtâv iti sams-dashtau aitum ity â-etum ajabitâm | prâna iti pras-anah devatâh | vritrât anv iti | ucyete iti abhîti | âyata | te iti veda | eti | enam satâ | ubhayêna | bhusnajâdhvai bhunjate tejasvî | eva niravâsâyayad iti nih-avâsâyayat niravâsâyayantîti nih-avâsâyayanti.
- 3. índram vritrám jaghniváwsam mrídho 'bhí prá 'vepanta; sá etám vaimridhám' pūrná-måse 'nu-nirvâpỳam apaçyat, tám nír avapat, téna vaí sá mrídhó 'pâ
  'hata; yád vaimridháh' pūrná-måse 'nu-nirvâpò bhávati
  mrídha evá téna yájamānó 'pa hata | índro vritráw hatvá
  devátâbhiç' ce 'ndriyéna ca vỳ ârdhyata; sá etám âgneyám ashtá-kapâlam amâ-vâsyâyâm apaçyad aindrám
  dádhi | 1 | tám nír avapat, téna vaí sá devátâç' ce 'ndriyám ca 'vâ 'runddha' | yád âgneyò 'shtá-kapâlo 'mâ-vâsỳâyâm bhávaty aindrám dádhi devátâç' cai 'vá téne
  'ndriyám ca yájamânó 'va runddha' | índrasya vritrám ja-

^{2. 10} als Compositum! 11 s. P. 3, 5.

^{3.} amžvásyžyam samnäyyayägah (vaimridhasamnäyye). 'ohne avagraha. 'ondho (omo) ABCDW.

chantâ: 'mã vai naḥ || 6 || adyá vásu vasatî 'tǐ, 'ndro hi devānām vásu, tád amā-vāsỳāyā amāvāsya-tvám | brahma-vādino vadanti: kim-devatỳaw sām-nāyyám íti, vaiçva-devám íti brûyâd víçve hi tád devā bhāga-dhéyam abhi sam-ágachanté 'ty; átho khálv aindrám íty evá brûyâd indram vãvá té tád bhishajyánto 'bhi sám agachanté 'ti || 7 || dádhi, me jaghnúsha indriyám víryàm, íty abravíd etád asmā, avadéyam, tanakti, no, dvícatvāriwçac ca || 3 ||

abhi | preti | avepanta — vaimridham — apeti | hate — vîti | ârdhyata — aveti | arundha² — aveti | rundhe² — anu | vîti | ârchat — oshadhayah | vîrudhah — anu | vîti | ârat — oshadhîbhya ity oshadhi-bhyah — pratidhusha iti prati-dhushah | pratidhuktvam iti pratidhuk-tvam — çrayate | iti — adhukshan | çritam — kriyate — tat | çritasya — uparishtat — kvalaih — sendram iti sa-indram | dadhna | eti | tanakti — abhyatanaktîty abhi-atanakti — devatah | praisham iti pra-esham — pûrvedyuh — prati | eti | agachat — abhi | sam iti | agachanta — amavasyatvam ity amavasyatvam — abhîti | samagachantati sam-agachanta — atho iti — abhi | sam iti | agachanta.

4. brahma-vâdíno vadanti: sá t' vaí darça-pūrnamāsaú yajeta yá enau sé-'ndrau yájeté 'ti; vaimṛidháḥ²
pūrṇá-māse 'nu-nirvâpỳo bhavati téna pūrṇá-māsaḥ
sé-'ndra, aindráṃ dádhy amâ-vàsỳâyâṃ ténâ 'mâ-vâsỳâ
sé-'ndrâ, yá eváṃ vidvấn darça-pūrṇamāsau yájate sé-'ndrâv
evaí 'nau yajate çváḥ-çvo 'smâ îjânãya, vásîyo bhavati |
devã vaí yád yajné 'kurvata tád ásurà akurvata, té devã
etām || 1 || íshṭim apaçyann: âgnâ-vaishṇavám ékâdaça-kapālau sárasvatyai² caruu sárasvate² caruṃ, tấm paurṇa-māsāu sau-sthāpyã 'nu nír avapan, táto
devã ábhavan párã 'surâ | yó bhrātṛivya-vânt syất sá

^{4.} ågnåvaishpavådayah. 1 so ABW, s. P.5, 13. 2 ohne avagraha.

paurņa-māsáw saw-sthapyai 'tam ishtim anu nir vapet, paurņa-masénai 'vá vájram bhratrivyaya pra-hritya ''gna= -vaishnavéna devátaç² ca yajnám ca bhrátrivyasya vrinkte³ mithunan paçunt sarasvatabhyam, yavad eva sya 'sti sárvam vrinkte | paurna-másím evá yajeta bhrá= tát || 2 || nă 'mâ-vâsyào, hatvă bhratrivyam na " pyâ= yayati | sākam-prasthāyíyena yajeta paçú-kâmo; yá= smai vă álpenâ "-háranti nă "tmánâ trípyati* nă 'nyá= smai dadâti, yásmai mahatã trípyaty âtmánâ dádáty anyásmai, mahatá půrnáo hotavýam triptá evaí nam indrah pra-jáyà paçú-bhis tarpayati | dâru-pâtréna juhoti, ná hí mrin-máyam a-hutim anaçá | aúdumbaram a | s | | vaty, ŭrg va udumbára irk paçáva, ûrjai 'va 'sma ŭrjam paçun áva runddhe | na 'gata-çrîr mahe-'ndrám yajeta; tráyo vai gatá-çriyah: çuçruvan grâma-nî râjanyas, téshâm mahe-'ndró devátâ², yó vai svăm devátàm² ati-yajate sväyai devátâyai² cyavate ná párâm prã "pnoti păpîyân bhavati | sam-vatsarám indram yajeta, sam-vatsaráo hi vratám na 'ti, svá | 4 | evaí 'nam deváte 'jyámána bhűtyâ inddhe vásíyán bhavati | sam-vatsarásya parástâd? agnáye vratá-pataye purodáçam² ashtá-kapalam nír vapet, sam-vatsarám evai 'nam vritrám jaghniváosam agnir vratá-patir vratám a lambhayati | tátó 'dhi kamam yajeta 6 l etam, tád, aúdumbarao, svá, trioçác ca ||4||

*K. 30,4. 31,2. — Pañc. 16,6,14. — 'Çânkh. çr. 2,6,5.
— saḥ | tu | vai — sendrâv iti sa-indrau — vaimridhaḥ
— sarasvatyai — sarasvate — anu | nir iti | avapan —
abhavan — asuraḥ — anu | nir iti | vapet — na | eti |
pyâyayati — mrinmayam iti mrit-mayam — ânaçe — audum=

^{4. * *}fite AC; a. Whitney zu P. 14, 28. * betont. * * padhe ABCDW. * zu p s. P. 7, 2.

baram — udumbarah — grāmanîr iti grama-nîh — ijyamana | bhûtyai — parastat — adhîti | kamam.

nã 'soma-yâjî sám nayed, ánâ-gatam vã etásya páyo yó 'soma-yâjî, yád ásoma-yâjî sam-náyet pari-moshá evá 'nritam karoty, átho párai 'vá sicyate; soma-yajỳ evá SÓ sám nayet, páyo vai sómah páyah sâm-nayyám, páyasai 'vá páya âtmán dhatte | ví vã etám pra-jáyâ paçú-bhir ardha: vardháyaty asya bhrátrivyam yásya havír nír-uptam purástâc candrámah 1 1 abhy ud-éti; tredha tandus lấn ví bhajed, yé madhyamáh syús tấn agnáye dâtré purodáçam ashtá-kapálam kuryad, yé sthávishthas tấn indrâya pra-dâtré dadháoc carúm, yé 'nishthâs tấn víshnave çipi-vishtaya çrité carum; agnír eva 'smai pra-jam pra-janáyati vriddham indrah prá yachati, yajnó vaí víshnuh pacávah cípir, yajná evá pacúshu práti tishthati | ná dvé 2 || 2 || yajeta; yát pűrvayâ sam-pratí yájetó 't-tarayâ chambát kuryâd, yád út-tarayâ sam-pratí yájeta pűrvayâ chambát kuryân, né 'shtir bhávati ná yajnás, tád ánu hrîta-mukhỳ apa-galbhó jâyata; ékâm evá yajeta pra-galbhò 'sya jâyaté | 'nâ-dritya tád dvé ' evá yajeta; yajna-mukhám evá pűrvayâ "-lábhate yájata út--tarayâ, devátâ¹ evá pűrvayâ 'va-runddhá* indriyám út= -tarayâ, deva-lokám evá | s | pűrvayâ 'bhi-jáyati ma= nushya-lokám út-tarayâ; bhữyaso yajna-kratữn úpai 'ty, esha vai su-mána namé 'shtir, yam adyé 'janam paçcac candráma i abhy ud-éty asmínn evá 'smai loké 'rdhukam bhavati | dâkshâyana-yajnéna suvargá-kâmo yajeta | půrná-máse sám nayen maitrà-varunyá "míkshayá ' må-

^{5.} abhyudayeshtyâdayah. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 4, 49. ³ rumdha ABCDW.

yó darça-pûrnamâsãv ishtvã sómena yájate rátha-spashta evá 'va-sáne váre devánám áva syaty | etáni vá ángá-pá= rûoshi sam-vatsarásya yád darça-pûrnamâsaú; yá evám vidván darça-pûrnamásaú yájaté 'ngâ-párûwshy evá sam= -vatsarásya práti dadháty | eté¹ vai sam-vatsarásya cá= kshushî¹ yád darça-pûrnamâsaú, yá evám vidvan darça-pûrs namâsaú yájate tábhyâm evá suvar-gám lokám ánu pacyati eshă vai devănâm vi-krântir yád darça-pûrnamâsaú, yá evám vidván darça-pûrnamâsaú yájate devănâm evá ví-krântim ánu ví kramata eshá vaí deva-yanah pántha yád darca-pûrnamâsaú, yá evám vidván darca-pûrnamâsaú yájate yá evá deva-yánah pánthás táu sam-árohaty? / etaú vaí devanao hárî vád darça-pûrnamâsau, yá evám vidvan darça-pûrnamâsaú yájate yav evá devánao hárî¹ tabhyam evaí 'bhyo havyám vahaty etád vaí devánám ásyam yád darça-pûrnamásaú, yá evám vidvan darça-pûrnamásaú så-'kshåd evá devánam asye juhoty | eshá vai yajate havir-dhâni yó darçapûrnamâsa-yâjî; sâyám-prâtar agniyájate darça-pürnamâsäv ábar-ahar³ -hotrám juhoti havir-dhâninâo sutó, yá evám vidvan darça-pûrnamāsaú yájate havir-dhâný asmí 'ti sárvam evá 'sya barhishýam dattám bhavati | devă vã áhaḥ || s || yajniyam nã 'vindan té darça-pûrnamâsav apunan, taú vã etaú pûtaú médhyau yád darça-pûrnamâsaú, yá evám vidván darça-pûrnamâsaú půtav evaí 'nau médhyau yajate | na 'ma-vasyayam yájate ca paurna-mâsyam ca striyam upe 'yad, yad upe-'yan nir--indriyah syat | sómasya vai rajno 'rdha-masasya ratrayah pátnaya âsan, tấsàm amâ-vâsỳâm ca paurna-mâsim ca nó 'pai ''t | 4 | té i enam abhí sám anahyetâm, tám yákshma

^{6. 1} s. P. 4, 44.12.15.42.11. 2 als Compositum. 3 s. P. 8, 8.

vâcá evaí shá yógo, hím karoti pra-jaevá tád yájamanah srijate | tríh prathamam ánv aha trír ut-tamam, yaj: násyai 'vá tád barsám | 1 || nahyaty ápra-sraesâya sám-tatam ánv áha pra-'nanam anna-'dyasya sám-tatya, átho rákshasâm ápa-hatyai | rấtham-tarîm prathamam ánv âha, rấtham-taro vấ ayám loká, imám evá lokám abhí jayati | trír ví grihnáti, tráya imé loká, imán evá lokán abhí jayati | bărhatîm ut-tamâm ánv âha, bãrhato vã asaú lokò, 'múm evá lokám abhí jayati | prá vah || 2 || vájá íty ánir-uktám prájá-patyám ánv áha, yajnó vai prajá-patir, yajnám evá praja-patim a rabhate | prá vo vaja íty ánv âhã, 'nnam vai vajó, 'nnam evã 'va runddhe' | prá vo vājā ity ánv āha, tásmāt prācīnao réto dhīyaté | 'gna a yâhi vîtáya ity âha, tásmât pratřcîh pra-ja jayante | prá vo väjäh | 3 | íty ánv âha, mãsâ vai vājâ -masa abhi-dyavo deva havishmanto 2 gaur ghritaci 2 2 3 yajnó deváñ i jigâti yájamânah sumna-yúr idám asî 'dám asť 'ty evá yajnásya priyám dhama 'va runddhe' | yám kamáyeta: sárvam ayur iyad íti prá vo vaja íti tásya 'nű--'cya 'gna a yahi vîtaya iti sam-tatam út-taram ardha--'rcám á labheta || 4 || prâ-'nénai 'vá 'syâ 'pâ-'nám dâdhâra sárvam ayur eti | yó va aratnío sam-idheninam véda 'ratnav evá bhrătrivyam kurute | 'rdha-'rcaú sám dadhâty, eshá vã aratníh sam-idhenínam, yá evám véda 'ratnav evá bhratriv= yam kuruta | rísher-risher vã etã nír-mitâ yát sâm-idhenỳas, tã yád ásam-yuktáh syúh pra-jáyá paçú-bhir yájamanasya ví tishtherann, ardha-'rcaú sám dadhâti, sám yunakty evaí 'nas, tã asmai sám-yuktâ avá-ruddbâh sárvâm â-çísham dubre | 5 | barsám, vo, jáyante prá vo vájá, labheta, dadhati sám, dáça ça || 7 ||

^{7. &}lt;sup>1</sup> omdhe ABCDW. ² ohne avagraha. ³ s.P.4,88. ⁴ vâm W.

anû-'cyáte sá âsâm várnas, tám tvâ samíd-bhir ang:
ira íty âha sâm-idheníshv evá táj jyótir janayati | strí:
yas téna yád ríca stríyas téna yád gâyatríya stríyas
téna yát sàm-idhenyò, vríshan-vatîm anv âha | 4 | téna
púwsvatîs téna sé-'ndrâs téna mithună | agnír devănâm
dûtá ăsîd Uçán â Kâvyó 'surânâm, tau prajă-patim
praçnám aitâm, sá prajă-patir agním dûtám vrinîmaha
ity abhí pary-avartata, táto devã ábhavan pară 'surâ; yásyai 'vám vidusho 'gním dûtám vrinîmaha ity anv-aha

bhávaty àtmána pára 'sya bhrátrivyo bhavaty | adhvará= -vatîm ánv âha, bhrấtrivyam evaí 'táyâ | 5 || dhvarati j çocísh-keças tám îmaha ity åha, pavitram evai 'tád, yájamànam evaí 'táyâ păvayati | sám-iddho agna a a= -huté 'ty âha, pari-dhím evaí 'tám pári dadhâty áskand= âya, yád áta ûrdhvám abhy-âdadhyãd yáthâ bahih: -paridhí skándati tádríg evá tát, tráyo vá agnáyo havya-vahano devanam kavya-vahanah pitrinau sahá: -rakshà ásurànàm, tá etárhy i a çaosante: mam varishyate măm || 6 || iti, vrinîdh váo havya-vahanam ity aha, yá evá devánâm tám vrinîta | arsheyám vrinîte, bándhor evá naí 'ty, átho sám-tatyai | parástâd¹ arvaco vrinîte, tásmât parástâd¹ arvănco manushỳân pitáró 'nu prá pipate áçantav, aha páncadaça, 'bravid, ánv ahai, 'táya, varishyate mam, ékan ná tri o các ca 1811

B. 3, 5, 2, 1-3. — Ç. 1, 4, 1, 22-39. — Çânkh. çr. 1, 4, 8-13. — Âçv. çr. 1, 2, 7. — asâmâ | agnè | eti — vîtayè — brihastaḥ | eshaḥ — tricam — eti | ita | imau | vi | parîti | ûhâma — tâvàtîḥ — paruchepaḥ — dârau | ârdre | agnim — yatàraḥ — rishè — samâvàt — ajîjanaḥ — ricaḥ — gâs

^{8. &}lt;sup>3</sup> zu n s. P. 13, 13. ⁴ so (°nà) ABCDW. ⁵ als Compositum. ⁶ so (°o a°) ABW, s. P. 11, 16. ⁷ so (°hp°) ABCDW.

yatriyah — vrishanvatîm iti vrishan-vatîm — puwsvatîh — sendra iti sa-indrah — vrinîmahe — abhîti | paryavartateti pari-avartata — asurah — çocishkeça iti çocih-keçah — îmahe — agne — babihparidhîti bahih-paridhi — tâdrik — te | etarhi | eti — tam | vrînîte — atho iti — parastat | arvacah — anu | preti | pipate.

9. ág ne mahã v as l'ty âha mahăn hỳ eshá yád agnír, brâh mané 'ty âha brâh manó hỳ eshá, bhârate 'ty âhai 'shá hí devébhyo havyám bhárati | devé-'ddha íty âha devă hỳ etám aíndhata | mánv-iddha íty âha,

Mánur hỳ etám út-taro devébhya aínddhá² | 'rshi= -shtuta ity âhá 'rshayo bỳ etám ástuvan, viprâ-'nu= madita ity âha || 1 || viprâ hỳ eté yác chuçruvãosaḥ, kavi = - castá ity âha kaváyo bỳ eté yác chuçruvãoso, bráh: ma-saucita ity âha bráhma-saucito hy eshá, ghrită = -"havana ity âha ghritâ-"hutir hỳ asya priyá-tamâ | pra-nír yajnánám ity âha pra-nír hỳ eshá yajnănâu, rathír adhvaranam ity ahai 'shá hí deva-rathò, 'tűrto hó té 'ty âha ná hỳ etám kác caná | 2 | tárati, từ r= nir havya-väd ity aha, sárvao hỳ eshá táraty | aspă= tram³ juhur devanam ity aha juhur hỳ eshá deva= nâm, camasó deva-pana íty aha camasó hỳ eshá deva--pano, 'rau iva 'gne nemír devaus' tvám pari-bhúr así 'ty âha devan hỳ eshá pari-bhứr, yád brûyad: a vaha devăn devă-yaté yájamânâyé 'ti bhrăt ivyam janayed, a vaha devan yajamanayé 'ty asmai || 3 || àha yájamánam evaí 'téna vardhayaty | agním agna á vaha sómam a vahé 'ty aha deváta' evá tád yatha= -pûrvám úpa hvayata | ă câ 'gne devan vaha su-yajâ

^{9.} pravaranividâdayaḥ. ¹ so (âo) ABW, s. P. 9, 21. 22. ² aiṃdha ABCDW. ³ ohne avagraha. ⁴ so ABW, s. P. 6, 14.

ca yaja jâta-veda ity âhâ, 'gnim evá tát sáo çyati, sò 'sya sáo-cito devebhyo havyám vahaty | agnír hóta | 4 || àhâ, 'gnír vai devănâu hótâ, yá evá devănâu hótâ tám vṛis nîte | smó vayám ity âhâ "tmanam evá sat-tvám" ga= mayati | sâdhú te yajamâna deváté 3 'ty âhâ sham evai 'tam a çaste | yad brûyad: yò 'gnio hótaram ávritha ity agnino 'bhayato' yajamanam pari grihniyat, bhrå= pra-mayukah syad | yajamana-devatya vai juhur trivya-devatýo 'pa-bhrít | 5 | yád dvé iva brůyád bhrã= trivyam asmai janayed, ghritá-vatîm adhvaryo srú: cam a 'syasvé 'ty aha yajamanam evaí 'téna vardha= yati | de vâ-y úvam ity âha devấn hỳ eshã vati, viç vá: -vârâm ity âha viçvao hỳ eshã 'vatî' | "dâmahai de: vão îdényân namasyãma namasyân yajníyân íty âha, manushỳâ vă îdenyâh pitáro namasya deva yajniya, devata eva tad yatha-bhagam ya= jati | 6 | viprânumadita íty âha, cana, 'smai, hóto, 'pabhríd, deváta evá, tripi ca ||9||

B. 3, 5, 3, 1 - 4, 1. — Ç. 1, 4, 2, 2-17. 5, 2, 1-8. — Çânkh. çr. 1, 4, 14 - 5, 7. 6, 16. Âçv. çr. 1, 2, 27. 8, 1-6. — deveddha iti deva-iddhah — rishishtuta ity rishi-stutah — ghritahavana iti ghrita-âhavanah — pranîr iti pra-nîh — atûrtah — cana — âspâtram — arân | iva — devayata iti deva-yate — hvayate — smah — sattvam iti sat-tvam — dve iti | iva — adhvaryo iti — eti | asyasva — devâyuvam iti deva-yuvam — eshâ | avati | îdâmahai — manushyâh — na-masyâh | devâh | yajniyâh.

1(). trîos¹ tricăn² ánu brûyâd râjanỳasya, tráyo vã anyé râjanỳât púrushâ brâhmaņó vaíçyaḥ çûdrás tấn

^{9.} satvam ACDW. s. P. 4, 49. s. P. 3, 2. s. P. 7, 4.
10. naimittikyah kâmyaç ca samidhenyah. so ABW, s. P. 6, 16.
ohne avagraha

brûyâd, ápari-mitasyâ 'va-ruddhyai' | 4 | kamáyeta, prátishihi, tyai, paçűnt, saptácatvâri@çac ca | 10 ||

trîn | trịcân — purushâh — sve — vai | trịshṭuk — gâyatriyâ — pratîti | sthâpayati — ekaviocah — pratishṭheti prati-sthâ | pratishṭhityâ iti prati-sthityai — annâdyam ity anna-adyam — dvâtriocatam — anushṭug ity anu-stuk | anushṭub ity anu-stuk | anushṭub ity anu-stup — pratishṭheti prati-sthâ | pratishṭhityâ iti prati-sthityai — catuccatvâriocatam iti catuḥ-catvâriocatam — trishtuk | indriyam | trishṭub | trishṭub hā | eva | asmai — bahuyâjîti bahu-yâjî.

11. ní-vîtam manushyanam, pracîna-"vîtam pitrinam, úpa-vîtam devănâm | úpa vyayate, deva-lakshmám evá tát kurute | tishthann anv aha, tishthan hy acruta-taram vádati | tíshthann ánv áha, suvar-gásya lokásyá 'bhí-jityá | asîno yajaty, asmínn evá loké práti tishthati | yát krauncám "surám tád, yán mandrám mânushám tád, yád · anv-ãhâ tát sá-devam; antará 'nű-'cyau, sadeva-tváya | vids vãoso vai | 1 | pură hótàro 'bhûvan, tásmâd ví-dhritâ ná pánthanah sám arukshann; antar: ádhvano 'bhûvan -vedy anyáh pado bhávati bahir-vedy anyó, 'tha 'nv aha, 'dhvanâm ví-dhrityai pathăm ásao-rohâyă | 'tho bhûtám cai 'vá bhavishyác cã 'va runddhé', 'tho pári-mitam cai 'vã 'pari-mitam cã 'va runddhé, 'tho grâmyauç cai 'vá paçun âranyãoç cã 'va runddhé, 'tho | 2 | deva-lokám cai 'vá manushya-lokám câ 'bhí jayati |

devä² vai sâm-idhenîr anŭ-'cya yajnám nã 'nv apaçyant, sá prajä-patis tûshnîm â-ghârám ă 'ghârayat, táto vai devä yajnám ánv apaçyan, yát tûshnîm â-ghârám â-ghâ-

^{11.} hotur niyamaviçesho 'dhvaryor âghârâdiviçeshaç ca. 1 rundhe ABCDW. 2 der Rest des anuvâka gehört zum 15. káṇḍa, s. Ind. Stud. 3, 880. 385.

vă etád yajnásya yád â-ghârá 🏻 âtmã dhruvã || 7 || â-ghârám â-ghấrya dhruvăo sám anakty, âtmánn evá yajnásya çírah práti dadháty | agnír devanám dûtá ásíd 'surânâm, taú prajã-patim praçnám aitâu, sá prajã-patir brâhmanám abravíd: etád ví brûhí 'ty, á crâvayé 'tî 'dám devâh çrinuté 'ti văvá tád abravîd agnír devó hóté 'ti, yá evá devánâm tám avrinîta, táto devâh | 8 || páră 'surâ; yásyai 'vám vidúshah pra-varám pra-vrináte bhávaty atmána pára 'sya bhratrivyo bhavati | yád brahmanáç cã 'brâhmanaç ca praçnám e-'yatâm brâhmanaya 'dhi brûyâd, yád brâhmaṇayâ 'dhy-ahâ 'tmáné 'dhy aha, yád brâhmanám pará "hâ "tmãnam párâ "ha, tásmåd brâhmanó ná paró-'cyah | 9 | vá, arapyáwe cá 'va rundhé 'tho, paçúbhih, sò 'bravîd, dakshiqardhyam tráya, iva, dhruva, devaç, catvario. çác ca | 11 ||

- C. 1, 4, 2, 18. 19. 4.5 Ç. 1, 4, 5, 8-12. prậcînâvîtam iti prâcîna-âvîtam âsuram antarâ | anûcyam ity anu-uczyam antarvedîty antaḥ-vedi bahirvedîti bahiḥ-vedi atho iti anûcyety anu-ucya manasâ | eti | ghârayati tiryañcam ârtîyetâm aitâm vadati | iti prâna iti pra-anâḥ dakshinârdhyam iti dakshina-ardhyam uttarârdhyam ity uttara-ardhyam annâdyasyety anna-adzyasya atho iti tasya | eti | ghârayet eti | çrâzvaya | iti | idam asurâḥ eyâtâm ity â-iyâtâm parocya iti parâ-ucyaḥ.
- 12. *áyush ṭa¹, bâyur-dã agna, cã pyâyasva, sáṃ té, va te héḍa, 'úd ut-tamám, gprá ṇo² devy, hã no divó, 'gnâ-vishṇû, kágnâ-vishṇû, limáṃ me varuṇa, tát tvâ yâmy, ud u tyáṃ, citrám papāṃ nápâd ã hy ásthâd upá-sthaṃ jihmānâm ûrdhvó vi-dyútaṃ vásânaḥ tásya jyés

^{12.} kâmyeshtiyâjyâh.

1 so (*sh t*) ABW; s. P. 6, 5. 7, 18.

2 so (p) ABW, s. P. 7, 4.

2, 3, 11, 1 - 12, 2. 4, 1, 1-2, 4. — *9 nur hier; b Vs. 35, 17; c.dR. 1, 91, 16.18; e. 1, 24, 14.15; g 6, 61, 4; h 5, 43, 11; i.k Ath. 7, 29, 1.2. ¹R. 1, 25, 19; ^m 1, 24, 11; ⁿ 1, 50, 1; ^{o 9} 1, 115, 1; ^{p.q.r} 2, 35, 9.3.4; ⁸ 1, 17,1; ^{t} 7,82,1; ^{u} 10,62,16; ^{v} 10,7,62,5; ^{w} 4,1,4.5; ^{y} 7,8,4; ^{z} 10, 4,1; ** 113, 15,1; bb 115, 2, 9; co 10, 118, 8; dd 6, 15, 10; ee 12 K.8, 16; ⁿ R. 3, 32, 14; gg 10, 152, 4; hh 10, 180, 3; ii 3, 27, 9; kk 6, 25, 8. âyuh | te | àyurdâ ity âyuh-dâh — preti | nah | devî | eti — agnāvishņū 13 ity agnā-vishņū — sam iti | anyah | yanti — samanam — tam | u — asmerah — revat — didaya | anidhmah — indravarunayor itindra-varunayoh 14 — samrajor iti sam-râjoh | avah | eti — tâ | nah | mṛidâtah | îdṛiçe — atîti — dûdhyah — hedah | aveti — avamah | bhava | ûtî — asyâh — vyushtâv iti vi-ushtau — vîhi — vîti abhîti — dîdâya — te | iyarmi — prapeti pra-pa | asi agne — svancam — vidushtaram iti viduh-taram 15 — auhomuca ity awhah-muce — yat | mâ — çatakrato iti çatakrato | anv iti.

viçvárûpas, tváshté, 'ndram vritrám, brahmavädínah sá t' vaí, nă 'somayājy, eshá vaí devarathó, devă vaí ná 'rcí nă, 'yajnó, 'gne mahán, trín, nívítam, äyush te, dvädaça || 12 || viçvárûpo (1,1), naí 'nao çitarûrăv (2,4), adyá vásu (3,7), pûrvedyúr (5,5), väjâ íty (7,3), ágne mahán (9,1), nívîtam (11,1), anyá yánti (12,2), cátuhsaptatih || 74 ||

iti taittirîyasamhitâyâm dvitîyakânde pañcamah prapâthakah.

^{12. 9} die Verse a bis o sind hier nur durch ihre pratika vertreten, weil sie bereits früher da waren, theils in andern yajya-Abschnitten, so ab in I, 3, 14, 4, e.f in I, 5, 11, 5, g.h.i.k in I, 8, 22, 1.2, l.m in II, 1, 11, 6, n.o in II, 2, 12, 1 (s. I, 4, 43, 1); theils im sonstigen Texte, o.d numlich in IV, 2, 7, 4 (mit ihren pratika resp. auch in II, 3, 14, 3); und zwar erhellt aus letzterem Umstande die sekundäre Zufügung dieser yajya-Abschnitte an den übrigen Text, denn IV, 2, 7, 4 gilt ja eben-offenbar für unsern anuväka 10 nur im pratika, weil bereits in I, 2, 14, 7 hier als Voraussetzung. 11 nur im pratika, weil bereits in I, 8, (yajya-Abschnitt) vorliegend. 22, 8 (yājyā-Abschnitt) aufgeführt. 19 die Verse ee bis kk nur im pratîka, weil bereits in I, 6, 12, 3.4.1 (yâjyā-Abschnitt) aufgeführt. 15 s. P. 6, 5. 14 s. schol. zu P. 3, 8. P. 4, 5.

barhír ékam iva, mithunám tád; etád vaí pra-yajanam mis thunám; yá evám véda prá | 4 | pra-jáyâ paçú-bhir mi= thunaír jâyate | devănâm vã ánishțâ devátâ âsann, áthă 'surà yajnám ajighâosan, té devã gâyatrīm vỳ auhan, páñcâ 'kshárâni prâcînâni' trîni pratîcinâni', táto várma yajnãyã várma yájamanaya; yát prayaja-'nûyaja ij= vármai 'vá tád yajnáya kriyate' várma yájamânâya yánte bhrătrivya-'bhibhûtyai, tásmâd várûtham purástâd? várpaccád dhrásíyo | devá vaí purá ráksho-bhyah íti sváhá-káréna pra-yajéshu yajnáw saw-sthápyam apaçyan, táw sváhá-káréna pra-yájéshu sám asthápayan, ví và etád yajnám chindanti yát sváhá-karéna pra-yajéshu sau-sthâpáyanti; pra-yâjan ishtva havíushy abhí gharayati yajnásya sám-tatyâ, átho havír evá 'kar, átho yathâ-pûrvám úpai 'ti | pitã vai pra-yâjāh pra-jã 'nû-yâjã', yát pra--yâjăn ishtvă havîoshy abhi-ghâráyati pitaí 'vá tát putrépa sădhâranam² || 6 || kurute | tásmâd âhur yáç cai 'vám véda yác ca ná: kathá putrásya kévalam kathá sadharanam² pitur ity / askannam eva tad yat pra--yajéshv ishtéshu skándati | gayatry evá téna gárbham dhatte, sa pra-jam paçun yajamanaya pra janayati | 7 || yajnám evá 'va runddhe', tánûnápatam yajati, prayajánam, evám véda prá, rákshobhyah, sádháranam, páncatrioçae ca | 1 ||

B. 3,5,5,1. — Ç. 1,5,4,1-5. — svâhākritā iti svâhā-kritāḥ — samānayata iti sam-ānayate — prajā iti pra-jāḥ | barhiḥ — annādyam ity anna-adyam — yajne | eva | antarikshe — ye | eva — suvarga iti suvaḥ-ge — etāvantaḥ — preti | anudanta — prācînāni — pratîcînāni — prayājānūyājā iti prayāja-anūyājāḥ — atho iti — akaḥ | atho iti — anūyājā ity anu-yājāḥ — pitā | eva — sādhāraṇam — gāyatrî | eva.

^{1. 6} s. P. 3, 7. ⁷ dies könnte wohl etwa ein çloka zu irgend einem dharmasûtra sein!

vâkỳà bhavati tásmât pûrva-'rdhénà 'nadvan' bhunakty, upárishtal-lakshma yajýa tásmaj jaghana-'rdhéna dhenúr, yá evám véda bhunktá enam etaú vájra ájyam vájra ajya-bhagau | 4 | vájro vashat-karás, tri-vrítam evá váj= rao sam-bhritya bhratrivyaya prá haraty áchambat-ka: ram | apa-gűrya váshat karoti strityai | gâyatrî puro= -'nuvâkỳâ bhavati² trishṭúg² yâjỳâ, bráhmann evá ksha= trám anv-arambhayati, tásmad brahmanó múkhyo | mús khyo bhavati yá evám véda | praí 'vaí 'nam puro-'nuvâk= yayâ "ha², prá nayati yâjyayâ, gamáyati vashat-kârénaí | " 'vaí 'nam puro-'nuvâkỳayâ datte', prá yachati yâjỳayâ, práti | 5 | vashat-kâréna sthâpayati | tri-pádâ puro-'nus vâkỳâ bhavati, tráya imé lokã, eshè evá lokéshu práti ti: shthati; cátush-padâ yâjỳâ, cátush-pada evá paçun áva runddhe, dvy-aksharó vashat-karó dvi-pad yajamanah paçúshv evó 'párishtat' práti tishthati | gâyatrî puro-'nu= vakỳâ bhavati 2 trishtug 3 yâjỳai, 'shấ vai saptá-padâ çák: varî, yád và etáyâ devã áçikshan tád açaknuvan, yá evám caknóty evá yác chíkshati | 6 || devátánám, karoty, upárishtallakshmä, "jyabhagau, práti, çaknóty evá, dvé ca ||2||

B. 3, 5, 6, 1 - 7, 6. — 'Ç. 1, 6, 3, 38. 39 (eke). 40. — 3.4 Ç. 1, 7, 2, 18. 19. — cakshushî iti — ete iti — anv iti | paçyati — juhoti — ijyete iti — manushyäh | vidhritâ iti vi-dhritâh — dâdhâra — anûcyety anu-ucya — dâdhâra | ricam — havishah — prayoktâsa iti pra-yoktâse — anadvan — preti | nudate — jyotih | dhatte — asmai | imau — bhunktah | enam — bhavati | trishtuk — anvârambhasyatîty anu-ârambhayati — preti | nayati — eti | eva | enam — catushpadeti catuh-padâ — catushpada iti catuh-padah — bhavati | trishtuk.

² als Compositum. 10 omdh ABCDW.

tásmân mâoséna 'sthi channám; vedéna 'bhí vâsayati kéçaih çiraç channám | prá-cyutam vã etád småt || 4 || asmãl lokad ágatam deva-lokám yác chritáe havír ána: bhi-ghâritam; abhi-ghãryó 'd vâsayati, deva-traí 'vaí 'nad gamayati | yády ékam kapálam nácyed éko másah sam= -vatsarásyá 'nave-'tah syâd átha yájamânah prá míyeta, yád dvé nácyetám dvaú masau sam-vatsarásya 'nave--'tau syâtâm átha yájamânah prá mîyeta, sam-khyãyô 'd våsayati yájamánasya | 5 | gopítháya² | yádi náçyed âçvinám dvi-kapâlám nír vaped dyâvâ-prithivýam éka--kapálam; açvínau vaí devánám bhishájau, tábhyám evá 'smai bheshajám karoti; dyava-prithivya éka-kapalo bha= vaty, anáyor vá etán naçyati yán náçyaty anáyor evaí 'nad vindati, práti-shthityai | 6 | prájápatyám, té, 'kshó 'nupákto, vedéna bhí vasayati tásmád, yájamánasya, dvátri@çac ca ||3||

1-3 Ç. 1, 6, 1, 20 - 2, 8. — K. 31, 7. Ç. 1, 2, 2, 16. — vyāzdiçad iti vi-ādiçat — naḥ | atrà — vaḥ | abhāgāni — abhyavâyann ity abhi-avâyan — kathâ | abâsthâḥ — anuzpâkta ity anupa-aktaḥ | abhûvam — yathā | akshaḥ — avārchatîty ava-richati — aveti | âram — nairrita iti naihz-ritaḥ — yaḥ | açritaḥ — devatreti deva-trâ | eva | enat — anaveta ity anava-itaḥ — dve iti — gopîthâya — pratizshthityâ iti prati-sthityai.

4. devásya två savitúh pra-savá íti sphyám á datte prá-sútyå, açvínor bâhú-bhyâm íty âhâ 'çví=nau hí devănâm adhvaryŭ¹ ăstâm, pûshņó hástâbhyâm íty âha yátyai | çatá-bhrishṭir asi vânaspatyó² dvisható vadhá íty âha, vájram evá tát sáo çyati bhrá=trivyâya pra-harishyánt | stamba-yajúr haraty, etāvatî² vaí

^{3. 6} s. P. 4, 49.

^{4.} vedinirmanam. 1 s. P. 4, 5. 2 ohne avagraha.

brahma-vâdino vadanty: ad-bhír havíoshi praú "kshîh kénâ 'pá íti; bráhmané 'ti brûyâd, ad-bhír hỳ evá havíoshi pro-'ksháti bráhmana 'pá idhmã-barhíh pró 'kshati, médhyam evaí 'nat karoti | védim pró 'kshaty, ris kshá vă eshá 'lomákâ 'medhyá yád védir, médhyâm evai 'nâm karoti | divé tvâ 'ntárikshâya' tvâ prithivyaí tvé 'ti barhír â-sădya prá || 1 || ukshaty, ebhyá evaí 'nal lokébhyah pró 'kshati | krûrám iva vă etát karoti yát khánaty; apó ní nayati çãntyai | purástât¹ pra-starám grihnâti múkhyam evaí 'nam karott', 'yantam grihnâti praja-patina yajna-mukhéna sam-mitam | barhí strinati, pra-já vaí barhíh prithiví védih, pra-já evá prithivyám práti shthapayaty² | ánati-dricnao strinati, pra-jáyai 'vaí 'nam paçú-bhir ánati-drienam karoti | 2 || út-taram bar: híshah pra-staráw sâdayati, pra-já vaí barhír yájamânah pra-staró, yájamánam evű 'yajamánád út-taram karoti, tás småd yájamánó 'yajamánád út-taro | 'ntár dadháti, vy= -avrittyå a lanakti, havish-kritam evai 'naw suvar-gam lo= kám gamayati | tredhã¹ 'nakti, tráya imé⁴ lokã, ebhyá evaí 'nam lokébhyo 'nakti | ná práti çrinati; yát prati= -çriniyad ánûrdhvam-bhavukam yájamanasya syad; upárî 'va prá harati || 3 || upárî 'va hí suvar-gó lokó | ní yachati, vríshtim evä 'smai ní yachati | ná 'ty-agram prá hared; yád áty-agram pra-háred aty-asariny adhvar= yor naçuka syan | na purastat praty asyed; yat purastat praty-ásyet suvar-gál lokád yájamánam práti nudet | práñ= cam¹ prá harati, yájamânam evá suvar-gám lokám gama-

^{5.} barhirvishayaprayogaḥ. ¹ ohne avagraha. ² so (shṭh) ABW, s. P. 6, 4. ³ °vrityâ (°ai) ABCDW; vyavadhànam schol. (p. 787). ⁴ s. schol. zu P. 4, 25. ⁵ atyàdhikyena varshaṇam atisâriṇitvam (!), tena sasyàni phalitum ayogyàni bhavanti, so 'yam adhvaryor nâçaḥ; athavâ vyâr thiviçesheṇâ 'dhvaryur naçyet, schol.

văvá syá artim a 'rishyatî' 'ti, sá nílayata , sò 'páh pra 'viçat, tám devátâh! praí-'sham aichan; tám mátsyah prá 'bravît, tám açapad: dhiyã-dhiyâ tvâ vadhyâsur yó mâ pr**ă** 'voca' iti, tásmân mátsyam dhiyã-dhiyâ ghnanti hí; tám ánv avindan, tám abruvann: úpa na ã varhavyám no vahé 'ti; sò 'bravîd: váram vrinai yád evá grihîtásyá 'hutasya bahih-paridhí skándát tán me bhrätrinam bhaga-dhéyam asad íti, tásmad yád grihításyá 'hutasya bahiḥ-paridhi' skándati téshâm tád bhâga-dhétấn evá téna prînâti | pari-dhîn pári dadhâti rákshasam ápa-hatyai | sáw sparçayati | 2 || rákshasâm ánanv-avacáráya | ná purástát¹ pári dadháty, adityó hỳ evó 'd-yán purástád' ráksháwsy apa-hánty | ûrdhvé sam = -ídhav a dadhaty, upárishtad¹ evá rákshausy ápa hanti | yájushá 'nyăm, tůshním anyãm, mithuna tväya | dvé * a da= dhâti, dvi-pad yajamanah, práti-shthityai | brahma-va= díno vadanti: sá t' vaí vajeta yó yajnásyá "rtyâ vásî: yânt syad iti; bhû-pataye svaha' bhuvana-pataye sväha bhûtanam | 8 | pátaye svähé 'ti skánnam ánu mantrayeta; yajnásyai 'vá tád artya¹ yájamano vásîyan bhavati, bhuyasîr hi devatah prînati | jami va etad yaj: násya kriyate yád anváncau purodáçav; upauçu-ya: jám antara yajaty, ájami-tvaya 'tho mithuna-tvaya | 'gnír amúshmin loká fásíd yamò 'smín; té deva abruvann: é 'te 'maŭ vi páry ûhâmé 'ty; annã-'dyena devã agnim || 4 || upa-mantrayanta râjyéna pitáro yamám, tásmâd agnír devanam anna-'dó yamah pitrinau raja; ya evam veda prá râjyám annã-'dyam apnoti; tásma etád bhaga-dhéyam

^{6. 1} ohne avagraha. 2 nicht componirt! 3 so (°hp°) ABW, s. P. 8, 83. 4 s. P. 4, 11. 49. 5 s. P. 5, 13 (schol. 10, 16). 6 °nl° A.

imam evá saha 'nna-'dyenó 'pa hvayata | úpa-hûtam vâma-devyáw sahă 'ntárikshené' 'ty âha, paçávo vaí vâma-devyám, paçun evá sahá 'ntárikshenó' 'pa hvayata | úpa-hûtam brihát sahá divé 'ty âhai, "rám vaí brihád, írâm evá sahá divó 'pa hvayata | úpa-hûtâh saptá hó= trâ ity âha, hótrâ evó 'pa hvayata | úpa-hûtâ dhenúḥ sahá-'rshabhé 'ty âha, mithunám evó 'pa hva= yata | úpa-hûto bhaksháh sákhé 'ty âha, soma-pî= thám evó 'pa hvayata | úpa-hûtãsos hós ity âhậ, "tmă= nam evó 'pa hvayata | âtmã hy úpa-hûtânâm vásishtha | ídâm úpa hvayate, paçávo vã ídâ, paçun evó 'pa hva= yate; cátur úpa hvayate, cátush-pâdo hí paçávo | mânavi Mánur hỳ etẩm || 3 || ágré 'paçyad, ghritá= 'ty âha -padí 'ty âha yád evấ 'syai padãd ghritám ápîdyata tásmad evám aha, maitra-varuní 'ty aha mitra-váru= nau hý enâo sam-aírayatâm | bráhma devá-kritam úpa-hûtam íty âha, bráhmai 'vó 'pa hvayate | daívyâ adhvaryáva úpa-hûtâ úpa-hûtâ manushỳâ íty âha, deva-manushyan evó 'pa hvayate | yá imám yajnám ávân yé yajná-patim várdhân íty âha | 4 || cai 'vá yájamânâya câ "-çísham ã çâsta | úpa-hûte dyava-prithivi ity aha, dyava-prithivi evo 'pa hva= yatė | pûrva-jė 5 u.6 ritä-varî 6 u.7 ity aha pûrva-jė hỳ eté rită-varî, devî devá-putre ity âha devî hỳ eté devá-putre | úpa-hûto 'yám yájamâna íty âha, yája= mânam evó 'pa hvayata | út-tarasyâm deva-yajyã= yam úpa-hûto bhữyasi havish-kárana úpa-hûto divyé dhamann úpa-hûtah || 5 || íty aha, pra-ja

^{7.} ohne avagraha. so Bråhm., tåm3 ABW. Zur Nasalirug s. P. 15, 8. s. P. 4, 7. s. P. 4, 7. s. P. 3, 2.

ayanta, apo vai sárva deváta, devátabhir evá yajnáo sám tanvanti | devă vai yajnâd rudrám antár âyant, sá yajnám avidhyat, tám devá abhí sám agachanta: kálpatâm na idám íti, tè 'bruvant: sò-ishṭam vaí na idám bhavishyati yád imáo rádhayishyama íti; tát svishta-krítah svishtakrit-tvám; tásyá "-viddham níh | 3 | akrintan yávena sám-mitam, tásmâd yava-mâtrám áva dyed | yáj jyấyo 'va-dyéd páyet tád yajnásya | yád úpa ca strinîyad abhí ca ghará: ubhayatah-saoçvâyi kuryâd; ava-dayâ 'bhi ghârayati, dvíh sám padyate, dvi-päd yájamânah práti-shthis tyai | yát tiraccinam² ati-háred ánabhi-viddham yajnásyà 'bhí vidhyed; ágrena pári harati, tîrthénai 'vá pári harati | tát půshné páry aharan, tát | 4 | půshã prã-'çya datò 'runat, tásmát půshá prapishtá-bhago 'dantáko hí; tám devá abruvan: ví vá ayám ardby apra-'çitriyó vá ayám abhûd iti; tád bribaspátaye 2 páry aharant, sò 'bibhed bris haspátir: itthám vãvá² syá ãrtim² à 'rishyatî' 'ti | sá etám mántram apaçyat, sűryasya tvá cákshushá práti paç: yâmî 'ty abravîn, ná hi sữryasya cákshuḥ || 5 || caná i hinásti | sò 'bibhet: prati-grihnántam mâ hiosishyati' 'ti, devásya tvá savitúh pra-savè 'çvínor bâhú: -bhyam pushņó hástabhyam práti grihņamī 'ty abravît, savitrí-prasûta evaí 'nad bráhmana devátabhih' práty agribnát | sò 'bibhet: prâ-'cnántam mâ hiwsishyatí' 'ty, agnés tvâ4 "sỳena prã 'çnâmî 'ty abravîn, ná hỳ agnér âsỳam kím caná hinásti | sò 'bibhet | 6 | : -'citam må hiusishyatî' 'ti, brahmanásyo 'dárené' 'ty abravîn, ná hí brâhmanásyo 'dáram kím caná hinásti, brí s haspáter bráhmané 'ti sá hí bráhmishtho | 'pa vấ

^{8. 4} so (0s t0) ABW.

etásmát prá-'náh krámanti yáh prá-'çitrám prá-'çnáty; ad:
-bhír márjayitvá prá-'nánt sám mriçate, 'mrítam vai prá:
-'ná amrítam ápah, prá-'nán evá yathá-sthánám úpa hva:
yate | 7 | prácnivád dhóta, yajnám, nír, aharan tác, cákshur, ásyàm kím caná hinásti sò 'bibbet, cátuccatváriocac ca | 8 |

- Ç. 1, 8, 1, 14. 15. 7, 3, 2.9. 4, 8-15 (Vs. 2, 11). ¹Çànkh. cr. 1, 10, 2.3. Âçv. cr. 1, 7.2. ²-7 Çànkh. Br. 6, 13. 14. vậcaḥ | patàye sadàsaḥ | patàye ârtim | eti | richet pa=rokshām iti paraḥ-akshām tîrthe | eva madhyataḥ mārjayante sarvāḥ | devatāḥ abhi | sam iti | agaschānta svishṭām iti su-ishṭām tasya | âviddhām ity â-viddhām prācyeti pra-acya | dataḥ | aruṇat adantazkh ârdhi | aprācitriya ity apra-acitriyaḥ brihaspataye saḥ | abibhet ârtim | eti | arishyaṭi cana prācitām iti pra-acitām udarēṇa prāṇā iti pra-anāḥ prācitram iti pra-acitam udarēṇa prāṇā iti pra-anāḥ prācitram iti pra-acitam.
- 9. agní-'dha a dadhâtý, agní-mukhân evá 'rtún prînâti | sam-ídham a dadhâty út-tarasam a-hutînâm prátishṭhityà, átho samíd-vaty evá juhoti | pari-dhǐnt sám
  mārshṭi, punăty evaí 'nânt; sakrit-sakrit sám mārshṭi
  párān' iva hỳ etárhi yajnác | catúḥ sám padyate, cátush-pâdaḥ pacávaḥ, pacún evã 'va runddhe' | bráhman
  prá sthâsyâma íty àba, 'tra va etárhi yajnáḥ critáḥ
  || 1 || yátra brahma yátrai 'vá yajnáḥ critás táta evaí
  'nam a rabhate | yád dhástena pra-mīved vepanáḥ syâd,
  yác chírshṇa círshakti-mant syâd, yát túshṇīm asíta
  'sam-pratto yajnáḥ syât; prá tishṭhé 'ty evá brûyâd
  vâcí vaí yajnáḥ critó, yátrai 'vá yajnáḥ critás táta evaí
  'naw sám prá yachati | déva savitar etát te prá || 2 ||
  âhé 'ty âha, prá-sûtyai | bríhaspátir' brahmé 'ty âha,

^{9.} anuyâjâh sûktavâkavyâkhyâ ca. ¹ ohne avagraha. ² ºndhe (°ndha) ABCDW.

sá hí bráhmishthah; sá yajnám pâhi sá yajná-patim pàhi sá mâm pâhî 'ty âha, yajnaya yajamanaya ''tmáne tébhya evã "-çísham ã çâsté, 'nârtyâ | â-çrãvyâ "ha: deván yajé 'ti | brahma-vâdino vadantî: 'shta de= vátà 1 átha katamá 1 eté devã íti, chándaust 'ti brûyâd gâyatrîm trishtubham | | 8 | jágatîm íty; átho khálv âhur: brahmana vai chánda ost 'ti, tan evá tád yajati | devanam vấ ishta deváta asann, átha 'gnír nó 'd ajvalat, tám devã a-hutîbhir anû-yajéshv anv avindan; yad anû-yajan ya= agním evá tát sám inddha² | Etádur¹ vaí nămâ "surá âsît, sá etárbi yajnásyâ "-çísham avrinkta; yád brûyad: etát | 4 | u dyava-prithivî bhadram abhûd Etádum evá "surám yajnásyâ "-çísham gamayed; ity idám dyava-prithivî bhadrám abhûd íty evá brû= yájamánam evá yajnásyá "-císham gamayaty | ardh= ma sûkta-vâkám utá namo-vâkám íty âhe, 'dám arâtsmé 'ti văvaí' 'tád âhó | 'pa-crito diváh' prithis vyór íty âba, dyávâ-prithivyór hí yajná úpa-crita | óman= -vatî te 'smin yajné yajamâna dyava-prithivi stâm íty âhâ, "-çísham evaí 'tấm ấ çâste | yád brûs yất: sû-'pâvasână ca sv-adhyavasână cé 'ti -mayuko yajamanah syad, yada hi pra-miyate 'the 'mam upâ-'vasyáti'; sû-'pacaraná ca sv-adhicaraná cé 'ty evá brûyâd, várîyasîm evấ 'smai gávyûtim' ấ çâste, ná pra-máyuko bhavati | táyor â-vídy agnír idáo havír ajushaté 'ty âha, yấ áyâkshma | 6 | devátâs¹ tấ arīradhâmé 'ti văvaí' 'tád âha | yán ná nir-diçét práti-veçam yajnásya "-çîr gached; a çaste 'yam yajamano 'sav

^{9. 3} s. P. 3, 7. 4 so (0h) ABW (vgl. P. 8, 28). 5 s. P. 4, 29. 6 betont, wegen hi.

ity âha, nir-díçyai 'vaí 'nao suvar-gám lokám gamayaty ayur a çâste suprajâs-tvám a çàsta íty âhâ "-çísham evaí 'tām a çàste | sajâta-vanasyām a çâsta íty âha, prâ-'nā vaí sa-jâtāḥ, prâ-'nān evá || 7 || nã 'ntár eti | tád agnír devó devébhyo vánate vayám agnér mānushâ íty âhâ, 'gnír devébhyo vanuté vayám mas nushỳebhya íti vāvaí 'tád âhe | 'há gátir vâmásye 'dám ca námo devébhya íty âha, yāç cai 'vá devátâ yájati yáç ca ná tábhya evó 'bháyîbhyo námas 'karoty, âtmánó 'nârtyai || 8 || çritás, te prá, trishtúbham, etád, dyáváprithiví, yá áyákahma, prânán evá, shátcatvârioçac ca || 9 ||

B. 3, 5, 10, 1-5. — Ç. 1, 7, 4, 19-21 (Vs. 2, 12). 9, 1, 4-19. — Lâṭy. 4, 12, 1. — Çânkh. çr. 4, 7, 17. 1, 14, 2-21. — Âçv. çr. 1, 9, 1-5. — agnidha ity agni-idhe — pratishṭhityâ iti pratis-sthityai | atho iti | samidvatîti samid-vati — paran — castushpâda iti catuḥ-pâdaḥ — sam | preti | yachati — brishaspatiḥ — anartyai — ishṭâḥ — katame — trishṭubham — atho iti — brâhmaṇâḥ | vai — vai | ishṭâḥ — âhutîbhir ity âhuti-bhiḥ | anûyâjeshv ity anu-yâjeshu — anûyâjân ity anu-yâjân — etaduḥ — âsuraḥ — etarhi — etadum — âsusram — upâvasyatîty upa-avasyati — gavyūtim — âvidîty ā-vidi — suprajâstvam iti suprajâḥ-tvam — prâṇâ iti prasanāḥ — namāḥ | karoti.

10. devá vaí yajnásya svagá-kartáram na 'vindan, té Çam-yúm' Bârhaspatyám' abruvann: imám no yajz náw sva-gá kurv íti; sò 'bravîd: váram vrinai yád evá 'brahmano-'któ 'çrad-dadhano yájátai sá me yajnásyá '-çír asad íti; tásmád yád ábrahmano-'któ 'çrad-dadhano yáz

^{9. 7} so (*s) ABW, s. P. 8, 80.

^{10.} çamyuvâkamantravyâkhyâ patnîsamyâjâç ca. ¹ çamy ⁰ ABCDW durchweg. ² ohne avagraha.

sá hí bráhmishthah; sá yajnám pâhi sá yajná-patim pâhi sá mâm pâhî 'ty âha, yajnaya yajamanaya ''tmáne tébhya evă "-çisham a çâsté, 'nârtyâ | â-çravyâ "ha: devan yajé 'ti | brahma-vadíno vadantî: 'shta de= vátâ¹ átha katamá¹ eté devã íti, chándâosĩ 'ti brûyâd gâyatrîm trishtubham 1 | 8 | jágatîm íty; átho khálv âhur: brâhmană vai chándâosi 'ti, tấn evá tád yajati | devãnâm vã ishta deváta asann, átha 'gnír nó 'd ajvalat, tảm devã a-hutîbhir anû-yajéshv avindan; yád anû-yajan yá= agním evá tát sám inddha² | Etádur¹ vaí nãmâ "surá âsît, sá etárhi yajnásyâ "-çísham avrinkta; yád brûyad: et át | 4 | u dy av a-prithivî bhadrám abhûd Etádum evá "surám yajnásyâ "-çísham gamayed; idám dyava-prithivî bhadrám abhûd ity evá brû: yájamánam evá yajnásyá "-çísham gamayaty | ãrdh= ma sûkta-vâkám utá namo-vâkám íty âhe, 'dám arâtsmé 'ti văvaí' 'tád âhó | 'pa-çrito diváh' prithis vyór íty aha, dyava-prithivyór hí yajná úpa-crita | óman= -vatî te 'smín yajné yajamâna dyava-prithiví stâm íty âhâ, "-çisham evai 'tấm ấ çâste | yád brû: yất: sû-'pâvasână ca sv-adhyavasână cé 'ti -mayuko yajamanah syad, yada hi pra-miyaté 'the 'mam upâ-'vasyáti⁶; sû-'pacaraná ca sv-adhicaraná cé 'ty evá brûyad, várîyasîm evấ 'smai gávyûtim' ấ çâste, ná pra-máyuko bhavati | táyor â-vídy agnír idáo havír devátâs¹ tã arīraajusbaté 'ty âha, yã áyâkshma || 6 || dhâmé 'ti văvaí' 'tád âha | yán ná nir-diçét práti-veçam yajnásya "-cîr gached; a caste 'yam yajamano 'sav

^{9. *} s. P. 3, 7. * so (°h) ABW (vgl. P. 8, 28). * s. P. 4, 29. * betont, wegen hi.

ity âha, nir-díçyai 'vai 'nac suvar-gám lokám gamayaty ăyur ă çâste suprajâs-tvám ă çâsta ity âhâ "-çi= sham evai 'tăm ă çâste | sajâta-vanasyām ā çâsta ity âha, prâ-'nă vai sa-jâtāḥ, prâ-'năn evá || 7 || nã 'ntár eti : tád agnír de vó de vébhyo vánate vayám agnér mănushâ ity âhâ, 'gnír devébhyo vanuté vayám ma= nushỳebhya iti văvai¹ 'tád âhe | 'há gátir vâmásye 'dám ca námo de vébhya ity âha, yặç cai 'vá devátâ¹ yájati yặc ca ná tábhya evó 'bháyîbhyo námas' karoty, âtmánó 'nàrtyai || 8 || çritás, te prá, trishtúbham, etád, dyávāprīthiví, yā ávā-kshma, prâṇán evá, shátcatvâriceac ca || 9 ||

B. 3, 5, 10, 1-5. — Ç. 1, 7, 4, 19-21 (Vs. 2, 12). 9, 1, 4-19. — Lâṭy. 4, 12, 1. — Çânkh. çr. 4, 7, 17. 1, 14, 2-21. — Âçv. çr. 1, 9, 1-5. — agnidha ity agni-idhe — pratishṭhityā iti pratis-sthityai | atho iti | samidvatîti samid-vati — parān — castushpâda iti catuḥ-pâdaḥ — sam | preti | yachati — brishaspatiḥ — anārtyai — ishṭâḥ — katame — trishṭubham — atho iti — brāhmaṇâḥ vai — vai | ishṭâḥ — âhutîbhir ity âhuti-bhiḥ | anûyâjeshv ity anu-yâjeshu — anûyâjân ity anu-yâjân — etaduḥ — âsuraḥ — etarhi — etadum — âsus ram — upâvasyatîty upa-avasyati — gavyūtim — âvidîty ā-vidi — suprajâstvam iti suprajāḥ-tvam — prāṇā iti prasanâḥ — namāḥ | karoti.

10. devă vai yajnásya svagâ-kartăram nă 'vindan, té Çam-yúm' Bàrhaspatyám' abruvann: imám no yajs náw sva-gă kurv iti; sò 'bravîd: váram vrinai yád evă 'brâhmano-'któ 'çrad-dadhâno yájàtai sã me yajnásyâ '-çir asad iti; tásmâd yád ábrâhmano-'któ 'çrad-dadhâno yás

^{9. 7} so (*s) ABW, s. P. 8, 30.

^{10.} çamyuvâkamantravyâkhyâ patnîsamyâjâç ca. ¹ çamy ABCDW durchweg. ² ohne avagraha.

sá hí bráhmishthah; sá yajnám pâhi sá y pàhi sá mâm pâhî 'ty âha, yajnáya yájamâı.

tébhya evã "-çisham a çasté, 'nartya | a-ç devan yajé 'ti | brahma-vadíno vadantî. vátà 1 átha katamá 1 eté devã íti, chándaosť 'ti gâyatrîm trishtubham¹ || 8 || jágatîm íty; átho k brâhmană vai chándâosi 'ti, tấn evá tád yajati vấ ishta deváta 'asann, átha 'gnír nó 'd ajvalat, ã-hutîbhir anû-yâjéshv avindan; yád anû-y agním evá tát sám inddha² | Etádur¹ : "surá âsît, sá etárhi yajnásyâ "-çísham avriñl brûyad: etat | 4 | u dyava-prithivî bhadram Etádum evá "surám yajnásyâ "-císham ga ity idám dyava-prithivî bhadrám abhûd ity e. yájamánam evá yajnásyá "-císham gamayaty | yâd ma sûkta-vâkám utá namo-vâkám íty Ahe, arâtsmé 'ti văvaí' 'tád âhó | 'pa-çrito diváh 😘 🖚 vyór íty âha, dyávâ-prithivyór hí yajná úpa-crita | 6 -vatî te 'smin yajné yajamâna dyava-pri stâm ity âhâ, "-çisham evai 'tấm ấ çâste | yá | 5 || yất: sû-'pâvasână ca sv-adhyavasână cé 'ti--mäyuko yájamânah syâd, yádâ hí pra-miyaté 'the upâ-'vasyáti'; sû-'pacaraná ca sv-adhicarana evá brůyad, várîyasîm evã 'smai gávyûtim' a ças pra-mayuko bhavati | tayor a-vidy agnir idaw ajusbatė 'ty aha, ya ayakshma | 6 | devátás¹ t# dhâmé 'ti văvaí' 'tád âha | yán ná nir-diçét prátiyajnásya "-cir gached; a caste 'yam yajaman«

^{9. 3} s. P. 3, 7. 4 so (0h) ABW (vgl. P. 8, 28). 5 s. 6 betont, wegen hi.

íty âba, nir-díçyai 'vaí 'nao suvar-gám lokám gamayaty áyur a çâste suprajâs-tvám á çâsta íty âhâ "-çísham evaí 'tám á çàste | sajâta-vanasyám á çâsta íty âha, prâ-'ná vaí sa-jâtáh, prâ-'nán evá || 7 || ná 'ntár eti | tád agnír devó devébhyo vánate vayám agnér mánushâ íty âhâ, 'gnír devébhyo vanuté vayám mas nushỳebhya íti vávaí 'tád âhe | 'há gátir vâmásye 'dám ca námo devébhya íty âha, yáç cai 'vá devátâ yájati yáç ca ná tábhya evó 'bháyîbhyo námas karoty, âtmánó 'nàrtyai || 8 || çritás, te prá, trishtúbham, etád, dyáváprithiví, vá ávákhma, prânán evá, shátcatvârioçac ca || 9 ||

B. 3, 5, 10, 1-5. — Ç. 1, 7, 4, 19-21 (Vs. 2, 12). 9, 1, 4-19. — Lâṭy. 4, 12, 1. — Çânkh. çr. 4, 7, 17. 1, 14, 2-21. — Âçv. çr. 1, 9, 1-5. — agnidha ity agni-idhe — pratishṭhityâ iti pratisthityai | atho iti | samidvatîti samid-vati — paran — catushpâda iti catuḥ-pâdaḥ — sam | preti | yachati — bṛishaspatiḥ — anartyai — ishṭâḥ — katame — trishṭubham — atho iti — brâhmaṇâḥ vai — vai | ishṭâḥ — âhutîbhir ity âhuti-bhiḥ | anûyajeshv ity anu-yajeshu — anûyajan ity anu-yajan — ctaduḥ — âsuraḥ — ctarhi — ctadum — âsusanu-yajan — ctaduḥ — âsuraḥ — ctarhi — ctadum — âsusanu-yajan — ctaduḥ — asuraḥ — ctarhi — ctadum — âsusanu-yajan — upâvasyatîty upa-avasyati — gavyūtim — âvidîty a-vidi — suprajâstvam iti suprajāḥ-tvam — prâṇà iti prasanaḥ — namaḥ | karoti.

10. devá vaí yajnásya svagá-kartáram ná 'vindan, té Çam-yúm' Bàrhaspatyám' abruvann: imám no yajs náo sva-gá kurv íti; sò 'bravîd: váram vrinai yád evá 'brahmano-'któ 'çrad-dadhàno yájátai sá me yajnásyà '-çír asad íti; tásmåd yád ábrahmano-'któ 'çrad-dadhàno yás

^{9. 7} so (*s) ABW, s. P. 8, 80.

^{10.} çamyuvâkamantravyâkhyâ patnîsamyâjâç ca. ¹ çamy⁰ ABCDW durchweg. ² ohne avagraha.

Cam-yúm evá tásya Bârhaspatyám² yajnásyâ "-çîr gachaty; etán mámé 'ty abravît kím me pra-jăyàḥ íti, yò 'pa-gurấtai caténa yâtayâd, yó ni-hánat sahásrena yatayad, yó lóhitam karávad yavatah pra--skádya pâwsűnt sam-gribnát távatah? sam-vatsarán pitri= -lokám ná prá jânâd íti, tásmâd brâhmanaya na 'pa gu= ná ní hanyan ná lóhitam kuryad, etavata haí reta 'nasâ bhavati | tác cham-yór^{1 u. s} ấ vrinîmaha íty âha, yajnám evá tát sva-gấ karoti | tát || 2 || cam-yór ấ vrinîmaha ity âha, Çam-yûm evá Bàrhaspatyám² bhaga-dhéyena sám ardhayati | gatúm yajnaya gatúm yajná-pataya íty âbâ, "-çísham evaí 'tấm ấ çâste | só= mam yajati réta evá tád dadhâti, tváshtaram yajati réta evá hitám tváshtá růpăni ví karoti, devănâm pátnîr mithuna-tvaya, 'gnim griha-patim yajati prati--shthityai | jâmí vấ etád yajnásya kriyate | s || yena pra-yaja ijyanta ajyena patni-samyaja, ricam anű-'cya patnî-samyajanam frică yajaty, ajami-tvaya 'tho mithuna-tvaya | pankti-prayano vai yajnah pankty-ud= ayanah, páñca pra-yâjă ijyaute, catvarah patnî-samyâjăh 4 samishta-yajúh pañcamám, paňktím evä 'nu pra-yánti panktím ánů 'd yanti | 4 | prajáyah, karoti tát, kriyate, tráyas. trioçac ca | 10 ||

B. 3, 5, 11, 1 - 12, 1. — Ç. 1, 9, 1, 24 - 2, 25. — Çânkh. çr. 1, 14, 23. 15, 1. — Âçv. çr. 1, 10, 1 - 5. — çamyum¹ iti çam: -yum | bârhaspatyam — abrâhmanokta ity abrāhmana: -uktaḥ — vrinîmahe — yajnapataya iti yajna-pataye — ijyante — anûcyety anu-ucya — panktyudayana iti pankti: -udayanaḥ — anv iti | prayantîti pra-yanti — anú | ud iti | yanti.

^{10.} sursprünglich wohl zwei Wörter: cam yoh. s. P. 6, 7.

11. * yukshvã ' hi deva-hűtamâo 2 áçvâo 2 agne rathír iva | ní hótá půrvyáh sadah || b utá no deva devăo 2 áchá 1 voco vidúsh-tarah | crád vícvá várya kridhi | ctváo ha yád yavishthya sahasah sûnav a-huta | rita-va yajniyo bhu= vah | d ayam agnih sahasrino väjasya çatinas patih | mûr= dhă kavî rayînam || • tám nemim ribhavo yatha '' namasva sá-hûtibhih | nédîyo yajnám || 1 || angirah || tásmai nû= nám abhí-dyave vâcă vi-rûpa nítyayâ | vríshne codasva su= -shtutím || s kám u shvid asya sénayà 'gnér ápaka-caksha= sah | panim góshu starámahe || h mã no devănâm víçah pra--snàttr ivo 'srăh | kriçám ná hâsur ághniyah || 1 mã nah sa= masya důdhýah pári-dveshaso achatíh 10 ûrmír ná navam ă vadhît || k námas te agna 11 ójase grinánti deva krishtáyah | amitram ardaya || 1 kuvit 9 sú no gáv-ishtayé ámaih || 2 || 'gne 12 sam-véshisho rayím | úru-krid urú nas 13 kridhi || mmä no asmín 10 mahâ-dhané párâ varg bhâra-bhrid yathâ | sam-várgao 14 sáo rayím jaya || nanyám asmád bhiya iyám ágne síshaktu duchúna | várdha no áma-vac 10 chávah || °yásyá 'jushan namasvínah' çámîm ádur-makhasya vâ | tám ghé 'd agnír vridha 'vati || parasya ádhi || s || -vátó 'varâu 15 ". 2 abhy a tara | yátrà 'hám ásmi tau 2 ava || qvidmã hí te pură vayám ágne pitur yátha 'vasaḥ | ádhà 1 te sumnám⁹ îmahe | ¹ yá ugrá iva çarya-hã tigmá-çringo ná váosagah 1 | ágne púro rurójitha | 1 sákhâyah sám vah samy= áñcam ishau stómam ca 'gnáye | várshishthaya kshitînam

^{11.} samvargeshţi h a u tra mantrâh; zum yâjyâkânda gehörig, s. Ind. Stud. 3, 879 (§ 2). 882 (§ 18).

1 so (°â) ABW; s. P. 3, 8, 9.

2 so (°â) ABW; s. P. 3, 8, 9.

3 so (°â) ABW; s. P. 4, 6.

4 nicht pragrihya, s. P. 4, 6.

5 so (ahve) ABW, s. P. 6, 2.

6 ohne avagraha.

10 so (°o a°) ABW, s. P. 11, 8.

11 so (°e a°) ABW, s. P. 11, 8.

12 so (°e 'gne) ABW, s. P. 12, 5.

13 so (pas) ABW, s. P. 7, 4. %, 25.

14 so auch im Rik; ursprünglich wohl sám várgam?

15 so (°o ') ABW, s. P. 12, 4.

ûrjó náptre sáhasvate | | 'sáw-sam íd yuvase vrishann ágne víçvâny aryá ã | idás | padé sám idhyase sá no vásûny ã bhara || " prájâ-pate, 'sá veda, "sómâ-pûshaṇe, "'maú de vaú || 4 || yajnám, ámair, ádhi, vrishann, ékân ná viwçatíç ca || 11 ||

2, 4, 8, 1 - 4, 3. — a-q R. 8, 64, 1-16; r 6, 6, 16, 89; a 5, 7, 1; 10, 191, 1; a 16 10, 121, 10; v 16 Ath. 7, 1, 2; w x 16 R. 2, 40, 1.2. — yukshva — devahûtamân iti deva-hûtamân | açvan — devahûtamân iti deva-hûtamân | açvan — devahûtamân | acha — vidushtara iti viduh-tarah | çrat | viçva — sûno — ritavety rita-vâ — çatinah | patih — kavih — yathâ | eti | namasva — sushtutim iti su-stutim — u | svit — samasya | dûdhyah — kuvit | sv iti — gavishtaya iti gozishtaye — samveshisha iti sam-veshishah 17 — uru | nah — vark — yathâ — bhiyai — sishaktu | duchuna | vardha — yasya | ajushat | namasvinah — adurmakhasyety aduh-mazkhasya — vridha | avati | parasyah | adhîti — avaran | abhi | eti | tara — tân | ava | vidma — yathā | avasah | adha — ugrah | iva — vassagah — samyancam — sazhasvate — aryah | â | idah — imau.

12. *uçántas två havâmaha uçántaḥ sám idbîmahi uçánn uçatá ã vaha pitrĩn havíshe áttave¹ || b tváw soma prá-cikito² manîshã tváw rájishṭham ánu neshi pánthâm | táva prá-nîtî pitáro na indo devéshu rátnam abhajanta dhí=râḥ || c tváyâ hí naḥ pitáraḥ soma pǔrve kármâṇi cakrúḥ pavamâna dhĩrâḥ | vanvánn ávâtaḥ pari-dhĩwr³ ápo "rṇu vîrébhir áçvair maghá-và bhava⁴ || 1 || naḥ || d tváw soma pitrí-bhiḥ saṃ-vidânó 'nu b dyãvâ-prithivĩ á tatantha | tásmai

II. 16 nur die pratika, weil u. v schon in II, 2, 12, 1, w. z in I, 8, 22, 5 (je zwei yājyā-Abschnitten) da waren 17 betont, wegen kuvit.

^{12.} pitriyajnasya havisham hautram; wohl sekundarer Einschub, denn die nach anuv. 11 zunächst zu erwartenden yajya zu II, 4, 6, 1 ff. stehen in III, 1, 11, 1 ff.; auch steht sonst durchweg am Ende der prapathaka nur je ein yajya-Abschnitt.

1 so (e a e) ABW, s. P. 11, 3. 4.

2 als Compositum! resp. Nominalform? prakarshena jnätah, schol.; vgl. Vs. Prat. 2, 12.

3 so (eier) ABW, s. P. 9, 20.

4 so (eva) BW, bhava A; s. Whitney zu P. 3, 8 p. 92.

6 so (e e) ABW, s. P. 12, 4.

vahantv enă râjan havishâ mâdayasva | qángiro-bbir a gahi yajniyebhir yama vairûpair 18 iha mâdayasva | vivasvantau huve yah pita te 'smin 14 yajné barhishy a ni-shadya | rángiraso nah pitaro navagvâ 18 átharvâno bhrigavah som yasah | téshâm vayau su-matau yajniyanâm api bhadré saumanasé 13 syâma | 6 | bháva, 'smábhyam, asum, yad agne, madanti, saumanasá, ékam ca | 12 ||

*R. 10, 16, 12; b1, 91, 1; c9, 96, 11; d8, 48, 13; b-k 10, 15, 11.

4.3.5.1.2; d4, 2, 16; m10, 16, 11; m10, 15, 12; d-r 10, 14, 3-6. — prascikitā iti pra-cikitā — rajiehṭham — praņîtīti pra-nîtī — indo iti — paridhīn iti pari-dhīn — ūrņu — bhava — te | indo iti — agnishvāttā ity agni-svāttāḥ — atta — athā — barhishada iti barhi-sadāḥ — ūtī | arvāk | imā — caskrima — te | eti | gata — iha | āgāmishṭhā ity ā-gamisshṭhāḥ — te | avantu — ye | upārāsaḥ — eti | nishāttā iti ni-sattāḥ — adhā — āçushāṇāḥ — kshāmā — ritāvridha ity rita-vridhāḥ — ā 16 | tvam | agne — avāṭ — surabhīni — mātālī — svāhā | anye — eti | hi — vairūpaiḥ — eti | nishadyeti ni-sadyā — navāgvāḥ — apīti — saumanase.

samídhaç, cákshushî, prajapatir ájyam, devásya sphyám, brahma, vádíno 'dbhír, agnés tráyo, mánuh prithivyáh, paçávo, 'gnídhe, devá vaí, yukshvó, 'çántas 17 tvâ, dvádaça || 12 || samídho (1,1), yâjyâ (2,4), tásmân ná 'bhagáo (4,2), hí tám ánv (6,2), íty aha praja vá (7,6), ahé 18 'ty aha (9,8), yukshvá 19 (11,1), sáptatih || 70 ||

iti taittirîyasamhitâyâm dvitîyakânde shashthah prapâthakah ||
iti dvitîyam kândam || 2 ||

^{12. 14} so (te 's°) ABW, s. P. 12, 7. 15 rayishtham D. 16 ohne iti, weil am Ende des ardharca. 17 yukshvò (!) 'çántas ABCDW. 18 so B, vá úttarà hé° ACD, vá úttarà "hé° W. 19 so (°ă) ABCDW!

pârayaty | é 'dám aganma deva-yájanam prithivyấ íty âha, deva-yájanaw hỳ eshá prithivyấ â-gáchati yó yázjate | víçve devã yád ájushanta pữrva íty âha, víçve hỳ etád devã josháyante yád brâhmaṇã | riksâmã-bhyâm⁴ yájushâ saṃ-táranta íty âha, 'rksâmã-bhyâw⁴ hỳ eshá yájushà saṃ-tárati yó yájate | râyás pósheṇa⁵ sám ishá mademé 'ty âhâ, "-çísham evaí 'tám ấ çâste || 4 || yájamâno, dîkshãw, hántor, brâhmaṇãc, cáturviwçatic ca || 1 ||

1, 2, 8, 8. — K. 2, 4. 23, 6. — Vs. 4, 1. Ç. 3, 1, 2, 11. Kâ. 25, 11, 24. 23. 7, 5, 16. — dîkshitah | amedhyam — vîti | eti | abaddham — anvarabhata ity anu-arabhate — eti | idam — prithivyâh — devâh — pûrve — riksâmâbhyâm ity riksâma-bhyâm — samtaranta iti sam-tarantah — râyah | poshena.

eshá te gâyatró bhâgá íti me sómâya brû: tâd, eshá te traishtubho¹ jägato bhâgá íti me só= mâya brûtâc, chando-mãnâu săm-râjyam² gaché 'ti me sómáya brûtád | yó vai sómau rājānau sām-rāj: yam lokám gamayitvá krînáti gáchati svánáu sám-rajyam, chándâosi khálu vaí sómasya rajnah sam-rajyo lokáh | pu= rástât¹ sómasya krayãd evám abhí mantrayeta, sãm-râjyam evá || 1 || enam lokám gamayitvá krînâti, gáchati svănao sam-rajyam | yó vai tanû-naptrásya prati-shtham véda práty evá tishthati; brahma-vâdíno vadanti: ná prâ= -'çnánti ná juhvaty átha kva tânû-naptrám práti tishthatí 'ti, praja-patau mánasí 'ti brûyât | trír áva jighret: praja= -patau tvâ mánasi juhomí 'ty, eshã vai tânû-naptrá= sya prati-shtha, yá evám véda práty evá tishthati | yáh vå adhvaryóh prati-shthäm véda práty evá tishthati; 2

^{1. 4} s. P. 3, 5. 5 so (0s p0) ABW.

^{2.} somopasthånamantråh; gehört zwischen I, 2, 6 u. 7. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 13, 4.

agním prá haranty út pátním á nayanty ánv ánâwsi prá vartayanty, átha vá asyai 'shá dhíshniyo hîyate só 'nu dhyâyati sá îçvaró rudró bhûtvá || 1 || pra-jám paçún yájamânasya çámayitor, yárhi paçúm á-prîtam údañcam² náyanti tárhi tásya paçu-çrápaṇaw haret ténai 'vaí 'nam bhâgínam karoti | yájamâno vá â-havanîyo, yájamânam vá etád ví karshante yád â-havanîyât paçu-çrápaṇaw háranti, sá vai 'vá syán nir-manthỳam vâ kuryâd yájamânasya sâtma-tváya | yádi paçór ava-dánam náçyed ájyasya praty-âkhyayam áva dyet, saí 'vá tátaḥ práyaçcittir² | yé paçúm vi-mathnîrán yás tán kâmáyetá: "rtim² á 'rcheyur³ íti ku víd² a ñ gé 'ti námovrikti-vatya 'rcá "gnî-dhre juhuyân, námo-vriktim evaí 'shâm vrinkte tâjag ártim² á 'rchanti³ || 2 || bbûtvá, tátaḥ, shádviwçatiç ca || 3 ||

havirdhâne iti haviḥ-dhâne — prâcî iti — upeti | anjyât — anu | sam iti — ud iti | patnîm | eti — anv iti | anaosi | preti — vai | asya | eshaḥ — saḥ | vâ | eva | syât — prâzyaccittiḥ — ârtim | eti | richeyuḥ — kuvit | anga — ricâ | âgnîdhra ity âgni-idhre | juhuyât — eshâm.

4. *prajā-pater jāyamānāḥ pra-jā jātāç ca yā imāḥ | tásmai práti prá vedaya cikitvāv¹ ánu manyatām || b imám paçum paçu-pate te adyá² badhnāmy agne su-kṛitásya mádhye | ánu manyasva su-yájā yajāma júshṭaṃ devānām idám astu havyám || c pra-jānántaḥ práti gṛihṇanti pữrve prā-'ṇám ángebhyaḥ páry â-cárantam | suvar-gáṃ yāhi pathí-bhir deva-yānair óshadhîshu³ práti tishṭhâ⁴ çárîraiḥ || d yéshâm rçe || 1 || paçu-pátiḥ paçûnāṃ cátush padām utá ca dvi-pádām | nísh-krîto 'yáṃ yajníyam bhāgám etu rāyás

^{3. 3} so (arch) ABW, s. P. 10, 9.

^{4.} paçûpakarapamantrâh. ¹ so (°â©) ABW; s. P. 9, 21. 22. ² so (°e a°) ABW, s. P. 11, 10. ³ ohne avagraha. ⁴ so (°â) ABW, s. P. 3, 12.

kritam ity upa-akritam — urah | vâ — viçvat — upetanety upa-etana — pari 10 | aditih — arâtîyantam.

5. praja-patya vai paçavas tésbav rudró 'dhi-patir, yád etábhyâm upå-"karóti tábhyâm evaí 'nam prati-prócyá àtmánó 'nâ-vraskâya | dväbhyâm upã-"karoti', dvi-pad yajamanah, prati-shthitya | upa-"kritya panca juhoti, pänktah? pacávah, pacún eva 'va runddhe' | mrityáve vă eshá niyate yát paçus, tám yád anv-ârábheta -mayuko yajamanah syan, nana pra-'no yajamanasya pacunė 'ty aba vy-avrittyai | 1 | yat pacur ma= yum ákrité 'ti juhoti cantyai, cámitara upé-'tané' "." 'ty âba, yathâ-yajûr evaí 'tád | vapãyâm vấ â-hriyámânâyâm agnér médhó 'pa krâmati, tvãm u te dadhire havya: -vãham iti vapām abhi juhoty, agnér evá médham áva runddhé⁸, 'tho crita-tväya | puráståt-svåhåkritayo vä anyé devá upárishtat-svákákritayo 'nyé, sváha' devébhyo de= vébhyah svähé 'ty abhíto' vapam juhoti, tan evó 'bhá= yan prinati | 2 | vyavrittya 4, abhito, vapam, panca ca | 5 ||

prājāpatyā iti prājā-patyāḥ — adhipatīr ity adhi-patīḥ — upākarotîty upa-ākaroti — eti | labhatē — upākarotîty upa-ākaroti — upākrityety upa-ākritya — eva | aveti — vai | eshaḥ — anvārabhetety anu-ārabheta — upetanety upa-etana — atho iti — svāhā | iti | abhitaḥ — eva | ubhayān.

6. *yó vă áyathâ-devatam yajnám upa-cáraty ã desvátâbhyo vriccyate papíyan bhavati, yó yathâ-devas

^{4. 10} ohne iti, weil am Ende des ardharca.

^{5.} teshâm mantrâpâm brâhmaṇam. ¹ als Compositum! ² ºn̄tº A.
³ ºndhe ABCDW. ⁴ ºvrityº ACDW. ⁵ s. Note ⁵ auf pag. 249.
⁵ tá W. ⁻ ohne avagraha.

^{6.} abhimarçanavidhayo mantraviçeshaç ca; gehört vor I, 8, 18. ¹ ohne avagraha. ³ unbetont.

yaté 'nârtyai | sam-veçãya tvo 'pa-veçãya tvâ, gâ= yatriyás trishtúbho¹ jágatyâ abhí-bhûtyai svähâ¹; prănâ= -'pânau mrityór mâ pâtam, prănâ-'pânau mã mâ hâsishtam | devátásu vă eté prâná-'pânáyoh | 1 | vy-ayachante 2 yéshâo sómah sam-richáte; sam-veçãya tvo 'pa-ves çãya tvé 'ty âha, chándâosi vaí sam-veçá upa-veçác, chándo-bhir evă 'sya chándâosi vrinkte" | préti-vanty ajyani abhí-jityai, marútvatîh prati-pádo bhavanty ví-jityâ | ubhé brihad-rathantaré bhavata; iyám vavá ratham= asaú bribád, âbhyam evaí 'nam antár ety; adyá văvá ratham-taráo çvó brihád, adyâ-çvãd evaí 'nam antár eti; bhûtám || 2 || vãvá¹ ratham-tarám bhavishyád brihád, bhûtac cai 'vaí 'nam bhavishyatác cà 'ntár eti; pári-mitam vãvá ratham-tarám ápari-mitam brihát, páris -mitâc cai 'vai 'nam ápari-mitâc câ 'ntár eti | Viçvâmitra: -Jamadagní Vásishthena 'spardhetau, sá etáj Jamád: agnir¹ vi-havỳam apaçyat, téna vaí sá Vásishthasye 'ndris yám vírýam avrinkta; yád vi-havýao casyáta indriyám evá tád vîryam yájamáno bhrátrivyasya vrinkte | yásya bhűyâoso yajna-kratáva íty âhuḥ sá deváta¹ vrinkta íti; yády agni-shtomáh sómah parástát syád ukthyam kur= vîta, yády ukthyah syád ati-râtrám kurvîta, yajnakratús -bhir eva 'sya deváta' vrinkte vásíyan bhavati | 3 | pranapanayor, bhûtam, vrinkte, shiavi@catic ca | 7 ||

7,5,5,1. 5,4,11,3. — B. 1,4,6,1-5. — K. 34,4. — Pañc. 9,4,1-19. Lâṭy. 1,11,10. — Kâ. 25,14,8-18. — Çânkh. çr. 13,5,4-6. — ishtargaḥ — arshṭuḥ | kshîyate | âsanyāt — abhiçastyâ ity abhi-çastyâḥ — âtmane — anartyai — jagatyâḥ — vyâya-chanta iti vi-âyachante — chandobhir iti chandaḥ-bhiḥ — marutvatîḥ — vijityâ iti vi-jityai | ubhe iti — vâva — antaḥ |

^{7. &}lt;sup>2</sup> als Compositum! ³ ⁶nt A. ⁴ s. P. 4, 11. 52. 86. ⁵ s. P. 3, 5 (nicht aghâ⁶).

eti — adyaçvad ity adya-çvat — jamadagnih — çasyatê — devatah | vrinkte — agnishtoma ity agni-stomah — parastat.

8. *ni-grābhỳ à stha deva-çrúta, ayur me tarpayata, prà-'nam me tarpayatà, 'pâ-'nam me t., vy-ânam me t., cákshur me t., crótram me t., máno me t., văcam me tarpayatà, "tmanam me tarpayata, 'ngani me t., pras -jăm me t., paçun me t., grihan me t., ganan me t., sarvá: -gaņam mà t., tarpáyata mà | 1 | gaņā me mā ví trishann | b óshadhayo 1 vai sómasya viço, viçah khálu vai răjnah prá-dàtor îçvară, aindráh sómó; 'vî v ridham vo mánasâ su-jata rita-prajata bhaga id vah syama | indrena devir vîrudhah ' sam-vidana anu manyantao savanaya somam ity âbaú, 'shadhî-bhya' evaí 'nao svăyai viçáh svăyai devátàyai nir-yacyà 'bhí shunoti | cyó vaí sómasyà 'bhi-shûyá= manasya | 2 || prathamò 'oçú skándati sá îçvará indri= yám vîrỳam pra-jam paçun yájamanasya nír-hantos; tám abhí mantrayetă: " mâ 'skânt sahá pra-jáyâ sahá râyás póshene 'ndriyám me vîrỳam mã nír vadhîr íty, â-çísham indriyásya vîrýasya pra-jäyai paçû: evaí 'tám á çasta năm ánir-ghàtàya | drapsác caskanda prithivím ánu dyam imám ca yónim ánu yác ca pűrvah | tritiyam yónim ánu sam-cárantam drapsám juhomy ánu saptá hótráh | s | tarpáyata mã, 'bhishûyámāṇasya, yáç ca, dáça ca 11811

K. 3, 10. — Vs. 6, so. st. (13, 5). Ç. 3, 9, 4, 7. Kâ. 9, 4, 5. 6. — nigrābhyā iti ni-grābhyāḥ | stha | devacruta iti devacrutaḥ — prāṇam iti pra-anam — apānam ity apa-anam — vyānam iti vi-anam — ātmānam — gaṇāḥ — îçvarāḥ — avīvridham — ritaprajātā ity rita-prajātāḥ | bhagè | it — vîrudhaḥ — oshadhibhya ity oshadhi-bhyaḥ — svāyai | vis

^{8.} upáńcugrahasamyuktá mantráh; gehört vor I, 4, 2. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 3, 7. ³ so (shup⁰) ABW, a. P. 6, 4. 7, 2. ⁴ s. P. 8, 29.

254 3, 1, 9.

çah — niryâcyeti niḥ-yâcya | abhîti | sunoti — abhishûya= māṇasyety abhi-sûyamānasya | prathamah | auçuh — sah | îçvarah — eti | mâ | askân — râyah | poshena — çâste anv iti | dyâm — anv iti | yah — anv iti | samcarantam iti sam-carantam — anv iti.

9. * yó vaí deván deva-yaçaséná 'rpáyati manushýan manushya-yaçaséna deva-yaçasý evá devéshu bhávati manushya-yaçasî manushyeshu; yan pracinam¹ agrayanad gráhan grihníyat tăn upâ-'oçu grihníyad, yan ûrdhvãos tấn upabdi-máto, devấn evá tád deva-yaçasénâ 'rpayati' manushyan manushya-yaçaséna, deva-yaçasy evá devéshu manushya-yaçasî manushyeshv | bagnih prå= bhavati ³ tah-savané pâtv asmăn vaiçvânaró 1 mahină viçvá-çam= bhûh | sá nah pâvakó drávinam dadhâtu | 1 | ayushman= tah sahá-bhakshâh syâma | cvíçve deva maruta indro asmán asmín dvití ye sávane ná jahyuh | ayushmantah l priyám eshăm vádanto vayám devanâo su-mataú syâma | didám tritíyau sávanam kavînam riténa yé camasám airayanta | té saudhanvanáh 1 súvar anaçanáh sv-ishtim no abhí vásîyo nayantu || ° âyátana-vatîr vã anyã ã-hutayo hû= yánte 'nâ-yatana anya; ya aghará-vatis ta ayátana-vatîr saumyas ta ana-yatana; aindra-vayavam a-daya yấh || 2 || "-ghârám a ghârayed: adhvaró yajnò 'yám astu devâ óshadhî-bhyah paçave no janaya víçvasmai bhű= taya 'dhvarò 'si sa pinvasva ghrita-vad deva somé 'ti; saumyā evá tád ã-hutîr âyátana-vatîh karoty, âyátana-vân bhavati yá evám védã; 'tho dyavâ-prithivi' evá ghriténa vỳ

^{9.} savanâhutyâdimantrâh (âghârasaṃsrāvamantrau; gehört vor I, 4, 14).

1 ohne avagraha.

2 so (°o s t °) ABW, s. P. 6, 14.

3 unbetont.

4 so (°o a °) ABW, s. P. 11, 9. 18.

5 so (°n a °) ABW, s. P. 9, 21 schol.

6 s. P. 3, 7.

7 s. P. 4. 12. 52.

10. * júshto vácó bhûyasam júshto vácás pátaye' dévi vâk | yád vâcó mádhu-mat tásmin mâ dhàh, svãhâ² sáras= vatyai² || b rică stómao sám ardhaya gâyatréna ratham= -tarám | brihád gâyatrá-vartani || ° yás te drapsá skándati yás te aoçúr³ bâhú-cyuto dhishánayor upá-sthât | adhvar= yór và pári yás te pavítrát sváhá-kritam índráya tám jus homi | d yó drapsó a wçúh patitáh prithivyam pari-vapat | 1 | purodăçât karambhất | dhânâ-soman manthina indra cukrăt svähâ-kritam indrâya tám juhomi || • yás te drapsó mádhu-mâo indriyã-vânt svãhâ-kritah púnar apy-éti devấn | diváh prithivyấh páry antárikshât svấhâ-kritam ín= drâya tám juhomi | fadhvaryúr vã ritvíjâm prathamó yuj= yate téna stómo yoktavýa íty åhur | 5 väg agre-gã ágra riju-gã devébhyo yáço máyi dádhatî prâ-'nan pacúshu pra-jám máyi || 2 || ca yájamâne cé 'ty âha, vácam evá tád yajna-mukhé yunakti | h västu vä etád yajnásya kriyate yád grahan grihîtva bahish-pavamanáo sárpanti | ¹ párâñco ² hí yánti párâcîbhi ⁸ stuváte ⁹, vaishnavyá 'rcã púnar étyó 'pa tishthate yajnó vaí víshnur yajnám evá 'kar | k víshno tvám no ántamah k cárma yacha sahantya | prá te dhấrâ madhu-çcúta 10 útsam duhrate ákshitam ity âha, yád evű 'sya çáyânasyó 'pa-çúshyati tád evű 'syai 'ténã '' pyâyayati || 3 || parivapat, prajam máyi, duhrate, caturdaça ca || 10 ||

b Vs. 11, 8. — c Vs. 7, 26. Ç. 4, 2, 5, 2. Kâ. 9, 6, 80. — vậz caḥ | patàye — te | drapsaḥ — dhānāsomād iti dhānā-somāt | manthinaḥ — indriyavān itīndriya-vān — agre | etu | rijugā

^{10.} pravritahomâdimantrâh (bahishpavamânâfigamantrâh; gehört vor I, 4, 14).

1 so (°s p°) AB, s. P. 8, 27.

2 ohne avagraha.

3 so (°e a°) ABW, s. P. 11, 3. 10.

4 se (°o a°) ABW, s. P. 11, 8.

5 so (°å©) ABW, s. P. 9, 21.

5 s. P. 3, 5.

7 so (°h p°) ABW, s. P. 8, 28 schol.

9 parâcĭbhi A pr. m. C.

9 betont, noch wegen hi.

1 cyuta B (auch im Comm. p. 68).

258 3, 1, 11.

-shtuke ya devanam asi svasa | jushasva havyam | s || a-hutam pra-jam devi dididdhi nah | q ya su-panih sv= -anguríh su-shúmá bahu-súvarí | tásyai viçpátniyai havíh sinîvâlyai juhotana | 'indram vo viçvátas' párí'3, 'ndram nárah || tásita-varná hárayah su-parná mího vásáná dívam út patanti | tá a 'vavritrant sádanani kritva "d ít prithivi" ghritair vy udyate || "híranya-keço rájaso vi-sâré 'hir dhú= nir väta iva dhrájîmân | çúci-bhråjâ ushásaḥ || 4 || ná= veda vácasvatír apasyúvo ná satyžh | v ž te su-parná aminanta évaih 14 krishnó nonâva vrishabhó yádî 'dám | civábhir ná smáyamanabhir a 'gat pátanti míha stanáyanty abhră | vaçré 'va vi-dyun mimâti vatsam na mâtă sishakti | yád eshâm vrishtír¹¹ ásarji || x párvataç cin máhi vriddhó bibhâya diváç cit sănu rejata svané vah | yát krídatha marutah | 5 | rishti-manta apa iva sadbriyanco b dhavadbve | y abhí kranda stanáya gárbham a dha udan-váta pári díyas ráthena | drític sú karsha ví-shitam nyañcac's sama bhas vantû 'd-vátâ ni-pâdăḥ | * tvám tyã cid ácyută 'gne paçúr ná yávase | dhãma ha yát te ajara vána vriccánti cíkvasah || ** ágne bhűrîni táva jâta-vedo déva svadhâ-vo 'mṛi= tásya 15 dhama | yaç ca | 6 | mâya mâyinâm viçvam= -inva tvé půrvíh sam-dadbúh prishta-bandho | bb divó no vrishtím 11 maruto raridhvam prá pinvata vríshno ácvasya 4 dharah | arvan tetena stanayitnúné "hy apó ni-shincánn ásurah pitá nah || cc pínvanty apó marútah su-dánavah páyo ghritá-vad vidátheshv â-bhúvah | átyam ná mihé ví na= yanti vâjinam útsam duhanti stanáyantam ákshitam | dduda= -prúto marutas tão² iyarta vríshţim¹6 ∦ 7 ∥ yé víçve ma=

^{11. 12 0}dhdhi ABCDW, s. Whitney zu P. 14, 5 p. 290. 13 so (°s p°) ABW, s. P. 8, 24. 14 (°ta e°) ABW, s. P. 10, 13. 15, 6 sehol. 15 so (°o ') ABW, s. P. 12, 8. 16 als paroxytonen, vgl. II, 4, 8, 1.

1

— prishtabandho iti prishta-bandho — eti | ihi | apaḥ — ni= shiñcann iti ni-siñcan — kanyā | iva — patyā | iva — kri= nuta | âpaḥ — yatra — siñcatha — eti | savam — yathā.

prajápatir, eshá te²⁷, yajnám vaí, prajápateh, prájápatyá, yó vá áyathådevatam, ishtárgo, nigrábhyá stha, yó vaí deváň, júshto²⁸, 'gnínâ rayím, ékádaça || 11 ||

prajāpatir akāmayata ²⁹ (1,1), prajāpater jāyamānā (4,1), vyāyachante (7,2), māhyam imān (10,6), māyā māyínām (11,7), dvícatvā, rieçat || 42 ||

iti taittiriyasamhitâyâm tritiyakâude prathamah prapāthakah ||

1. yó vaí pávamånâm anv-årohān vidvān yájaté 'nu pávamânân a rohati ná pávamânebhyó 'va chidyate. çyenò 'si gâyatrá-chandâ ánu tvã " rabhe svastí mâ sám pâraya, su-parṇò 'si trishṭúp-chandâ ánu tvã " rabhe svastí mâ sám pâraya, sághâ 'si jágatî-chandâ ánu tvã " rabhe svastí mâ sám pârayé 'ty âhai; 'té || 1 || vaí pávamânânâm anv-ârohās; tãn yá evám vidvān yájaté 'nu pávamânân a rohati ná pávamânebhyó 'va chidyate. yó vaí pávamânasya sám-tatim véda sárvam áyur eti ná purā "yushaḥ prá míyate paçu-mān bhavati vin-dáte pra-jām; pávamânasya gráhâ grihyanté, 'tha vã asyai 'té 'grihîtà droṇa-kalaçá â-dhavanīyaḥ pûta-bhrít, tăn yád ágrihîtvo 'pâ-"kuryāt pávamânam ví || 2 || chindyât, tám vi-chídyamânam adhvaryóḥ prâ-'nó 'nu ví chidyeto. 'payâmá-grihîto 'si prajã-pataye tvé 'ti droṇa-kala=

cám abhí mriced, indraya tvé 'ty a-dhavanfyam, vícve=

bhyas tva devébhya iti pûta-bhritam, pávamanam evá

^{11. 27 °} tir akâmayatai, 'shá te gâyatró BD. 28 ° vâm j° ACD, ° nj° W, ° n (mit virâma) j° B. 29 fehlt D.

^{2, 1-10.} somaçeshah; 1. pavamanagrahah; gehört zwischen 1, 4, 18 u. 14. ¹ ohne avagraha. ² Wurzel betont!

tritîya-savanám 10 akurvata; tám eshâm ásurâ yajnám anvz-ávâjigâwsan , tám nã 'nv-ávâyan ; tè 'bruvann: adhvarztavyã vã imé devã abhûvann íti; tád adhvarásyâ 'dhvaraz-tvám; táto devã ábhavan párã 'surâ. yá evám vidvãnt sómena yájate bhávaty âtmánâ párâ 'sya bhrãtrivyo bhazvati | 8 | ápaçyanto, 'gnîshomîyam, £tmánā párā, trīui ca | 2 ||

vâva — kurvantah — goçum | avâsyety àva-asya — abhîti | sunuyât — abhishunotîty abhi-sunoti | tena | rijîshi — paryavartete iti pari-avartete | jathara | iva — dve iti | dradhasî iti | satatî iti sa-tatî | vaste — tirodhâyeti tirah = -dhâya | eti — jâryai | devâh — yajne | akurvata — agnî = shomîyam ity agnî-somîyam — tryambakân iti tri-ambakân anvavajiga san ity anu-avajiga san — anvavayann ity anu = -avayan | te | abruvan | adhvartavyah | vai — asurah.

3. * pari-bhűr agním pari-bhűr índram pari-bhűr víc= vân devăn pari-bhữr mão sáha brahma-varcaséna, sá nah pavasva çám gáve çám jánâya çám árvate çáw râjann óshadhí-bhyó; 'chinnasya te rayi-pate su-víryasya râyás póshasya daditárah syâma | tásya me râsva, tásya te bha= kshîya, tásya ta idám ún mrije || b prâ-'nãya me varco-dã várcase pavasvà, ° 'pâ-'nãya, d vy-ânãya, d vâce | 1 | | kshakratú-bhyam, s cákshur-bhyam me varco-daú várcase pavethâu, h crótrâyâ, 1"tmáné, k 'ngebhya, l ayushe, m vîr= yaya2. n víshnor, o indrasya, p víçvesham devanam jathá= ram asi, varco-da me várcase pavasva. q kò 'si kó nama, kásmai två käya två, yám två sómenä 'tîtripam yám två 'mîmadao, su-prajáh prajáya bhûyasao su-viro viraih su-várca várcasa su-póshah póshair. víçvebhyo

^{2. 10} so (0â0s t0) ABW, s. P. 6, 14.

^{3.} somåvekshapam. ¹ so (°s p°) ABW, s. P. 8, 29. ² der kalpa (B pag. 94) fügt noch tejase, ojase, varcase ein, für die drei atigråhya.

-kritya sádah prá sarpaty âtmánó 'nàrtyai. c náma indrâya makha-ghpá indriyám me vîrỳam mâ nír vadhîr íti ho= trīyam, â-cisham evai 'tām ā casta indriyasya vîryasya 'nir-ghâtâya. 'yã vai || 2 || devátâh 'sádasy artim 'â-'rpáyanti yás tã vidvăn pra-sárpati ná sádasy artim i a 'rchati'; námo 'gnáye makha-ghna íty âhai, 'ta vai devátah' sádasy artim¹ a 'rpayanti, ta ya evam vidvan pra-sarpati na sádasy artim¹ a 'rchati². gdridhé⁴ sthah çithiré⁴ samîcî¹ ".⁴ mã 'ohasas pâtao'. butryo mâ devó divyad áohasas pâtu', vâyúr antárikshât 1 | 8 | agníh prithivyã, yamáh pitrís -bhyah, sárasvatî¹ manushyebhye. ¹dévî⁴ dvårau mã mâ sám táptam. k námah sádasa námah sádasas pátaye námah sákhînâm puro-gânâm cákshushe námo divé námah prithivyž. ¹áhe¹ daidhishavyó 'd átas tishthå 'nyá= sya sádane sída yò 'smát páka-tara. mún ni-váta úd ud= -vátaç ca gesham. ⁿ påtám må dyåvå-prithivî⁸ adyå 'hnah. ° sádo vaí pra-sárpantam | 4 | pitáró 'nu prá sarpanti, tá enam îçvară hiositoh, sádah pra-sripya dakshinâ-'rdhám páre "kshetă:" 'ganta pitarah pitri-mãn ahám yushmãs bhir bhûyâsau su-prajáso máyâ yûyám bhûyâsté 'ti, tébhya evá namas-kritya sádah prá sarpaty atmánó 'nartyai | 5 | makhó, vá, antárikshát, prasárpantam, tráyastrioçae ca #4#

Ath. 7, 28, 1. — 'Vs. 5, 38 a. Pañc. 1, 5, 1. Lâțy. 2, 8, 9. — 'Kâ. 2, 1, 22. Kauç. 3. 137. — yajniyāḥ | yajnakrita iti yajnas-kritaḥ — asmin | yajne — âstâva ity ā-stâvaḥ — aryât — vâva | saḥ | tat | ahan — namaskrityeti namaḥ-kritya — agnīdhram ity agni-idhram — namaḥ | indrāya | makhaghna iti makhas-ghne — yâḥ | vai — ârpayantîty ā-arpayanti — tâḥ — ârs

^{4. *} s. P. 10, 9. * s. P. 4, 47.88. * so (*s p**) ABW, s. P. 8, 24.27. * zum n s. P. 7, 10. * a hi çabdas (!) tripalakshakah, schol. (p. 108 in B). * s. P. 4, 12.

kshayami || k a pyayasva sam etu te viçvatah soma vrishni= yam | bháva vajasya sam-gathé # hínva me gatra hari-vo ganan me ma ví títrishah | çivó me sapta-'rshín úpa tishthasva mã mé 'vân a nabhim áti || 3 || gâh || apama sómam amríta abhûmã 'darçma jyótir ávidàma deván | kím asmãn kṛiṇa= vad árâtih kím u dhûrtír amrita mártyasya || n yán ma âtmáno mindã 'bhûd agnis tát' púnar ã 'hâr jâtá-vedâ ví= -carshapih | púnar agnic cákshur adât púnar indro brihas= pátih 1 púnar me açvina vyuvám cákshur a dhattam akshyóh || ° ishtá-yajushas te deva soma stutá-stomasya || 4 || çastó-'kthasya hári-vata índra-pîtasya mádhu-mata úpa-hû= " mâ pûra= tasyó 'pa-hûto bhakshayâmi || p â-pűryâ sthấ yata pra-jáyâ ca dhánena ca || q etát te tata yé ca tvấm ánv, état te pitâmalia pra-pitâmalia yé ca tvấm ánv. fátra pitaro yatha-bhagám mandadhvam. fnámo vah pi= · taro rásaya, námo vah pitarah cúshmaya, námo vah pitaro jîvâya, námo vah pitarah 🛮 🎖 📗 🔞 sva-dhãyai, námo vah pitaro manyáve, námo vah pitaro ghoráya, pítaro námo vo. yushmãos té⁷ 'nu, yè 'smín loké etásmin loké sthá mấm té 'nu. uyá etásmin loké sthá yûyám téshâm vásishtha bhûyasta, yé 'smín lokè 'hám tésham vásishtho bhûyâsam. v prája-pate ná tvád etany anyó víçva jatani pári tã babhûva | 6 | yát-kâmās te juhumás tán no astus vayáw syâma pátayo rayînam | * devá-kritasyaí 'naso 'va--yájanam asi, manushýa-kritasyaí 'naso 'va-yájanam asi, pitrí-kritasyai 'naso 'va-yájanam asy. zap-sú dhautásya soma deva te nrí-bhih sutásye 'shtá-yajusha stutá-stomasya çastó-'kthasya yó bhakshó açva-sánir yó go-sánis 10 tásya

^{5. *} so (°à) ABW, s. P. 3, 8. * so (°s t°) ABW, s. P. 6, 5. * so (°e a°) ABW, s. P. 11, 12. * so (°ws t°) ABW, s. P. 6, 14. * so sehon I, 8, 14, 2. * so (°o a°) ABW, s. P. 11, 17. * 10 so (gosa°) ABW, s. P. 6, 12.

yukâh syur, yác chvã 'va-mriçéc cátush-pâdo 'sya pa= çávah prá-mâyukâh syur, yát skánded yájamânah pra--máyukah syát. pacávo vaí prishad-ájyám, pacávo vá etásya skandanti yásya prishad-ajyáw skándati, yát prishad-ajyám punar grihnati paçun evă 'smai punar grihnati. prâ-'nó vaí prishad-ajyám, pra-'nó vaí | 2 | etásya skandati yásya prishad-ajyáw skándati, yát prishad-ajyám púnar grihnati pra-'nam eva 'smai punar grihnati. híranyam ava--dhaya grihnaty, amritam vai hiranyam pra-'nah prishad= -ajyam, amritam eva 'sya pra-'né dadhati. çata-manam bhavati, çatã-"yuh púrushah çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishthaty. áçvam áva ghrápayati, prájá-patyó vấ áçvah praja-patyáh pra-'náh, svad eva 'smai yóneh pra--'nám nír mimîte. ví vã etásya yajnáç chidyate yásya prishad-ajyáw skándati, vaishnavyá 'rca púnar grihnati yajnó vaí víshnur yajnénai 'vá yajnáw sám tanoti | 3 | te, prishad-ajyam praņo vai, yoneh praņam, dvaviecatic ca || 6 ||

bVs. 38, 26. (Ç. 14, s, 1, so). Kâ. 26, 7, 54. — ekam | isha — anu | vîti | cakrame — mâ | ishtasya | vîtasya — yâ= vatî iti — tâvantam — saha | ûrjâ — yat | çvâ — ca= tushpâda iti catuḥ-pâdaḥ — prāṇa iti pra-anaḥ — çatâ= yur iti çata-âyuḥ — çatendriya iti çata-indriyaḥ — vaish= navyâ | ricâ.

7. *déva savitar etát te prã "ha, tát prá ca suvá prá ca yaja. b príhaspátir brahmã. ° "yushmatyâ ricó mã gâta tanû-pất sấmnaḥ. d satyã va â-çíshaḥ santu satyã ã-kûtaya. ° ritám ca satyám ca vadata. f stutá de vásya savitúh pra-savé. g stutásya stutám asy, űrjam má hyaw stutám duhâm, ấ mâ stutásya stutám gamyâc. h chas s

^{7.} stutaçastre; g gehört vor 1, 4, 14, h hinter 1, 4, 15. l ohne avagraha.

pari-dháye jana-práthanâya svähâ vát sv.n., ûrjé hótrânâu vát sv. n., páyase hótrânâo svähâ vát sv. n., praja-pataye Mánave sváhá vát sv. n., ritám rita-pâh³ suvar-vâț⁸ svấhâ vát sv. námas. b trimpántâu hótrâ mádhor ghritásya. ° yajná-patim ríshaya énaså | 1 | ahuh |4 pra-jä nír-bhaktá anu-tapyámáná, madhavýau stokáv ápa taú rarádha sám nas tábhyau srijatu viçvá-karmâ. dghorá ríshayo námo astv 7 ebhyah | 4 cákshusha eshàm mánasaç ca sam-dhau, brihaspátaye¹ máhi sháds dyu-mán námah |4 námo viçvá-karmane sá u pâtv asman. ananyant soma--păn mányamânah / prâ-'násya vidvănt sam-aré ná dhîra, énac cakriván mábi baddhá eshâm | tám vicva-karman || 2 || prá muñcå 10 svastáye 1.6 fyé bhaksháyanto ná vá= sûny ânrihuh 11 |4 yan agnayo 'nv-atapyanta 12 dhishniya, iyám téshâm avaya1 dúr-ishtyai sv-ishtim nas tam krinotu vicvá-karmâ | 9 8 námah pitrí-bhyo abhí 7 yé no ákhyan 7 yajna-krito yajná-kâmâh su-devã, ákâmâ vo dákshinàm ná nînima 13 mã nas tásmâd énasah pâpayishţa 14 | h yavanto 1 vaí sadasýas tè sárve dakshinýas, tébhyo yó dákshinam ná | 8 | náyed aí 'bhyo vriccyeta 15, yád vaicva-kar= maņāni juhóti sadasỳân evá tát prînâty. i asmé 16 de= vâso vápushe cikitsata yám âçírâ¹ dámpatî¹".18 vâmám açnutáh | púmân putró jâyate vindáte vásv átha víçve arapa 17 edhate 18 gribáh | Laçîr-dâya dámpatî 16 vâmám açnu=

^{8. 3} Vocativ! s. schol. p. 139. 4 so (|) ABW, auch im schol. (p. 189.140). 5 so (|) AW, in B fehlt der Strich, odhå B im schol. (p. 189). 6 | fehlt in ABW. 7 so (oo ao) ABW, s. P. 11, 3.17. 5 so (sho) ABW, s. P. 6, 2. 9 so (|) AW; in B fehlt der Strich. 10 so (oà) ABW, s. P. 3, 8. 11 s. Pâṇ. 6, 1, 86. 12 so (oo') ABW, s. P. 12, 8.7. 13 so ACDW, nǐnima B. 14 so ACDW, pāpay B (= pāpishṭhān kuruta, p. 142). 15 so ACDW, vricceta B (auch p. 142). 16 s. P. 4, 9. 35. 17 so (oe ao) ABW, s. P. 11, 8. 18 unbetont!

pari-dháye jana-práthanâya sváhâ vát sv. n., ûrjé hótrânâo vát sv. n., páyase hótranao sváha vát sv. n., praja-pataye Mánave sváha vát sv. n., ritám rita-pah³ suvar-vâț⁸ svăhâ vát sv. námas. b trimpántâo hótrâ má= dhor ghritásya. cyajná-patim ríshaya énasa | 1 | ahuh |4 pra-ja nír-bhakta anu-tapyámana, madhavýau stokav ápa taú rarádha sám nas tábhyau srijatu viçvá-karma. dghorá ríshayo námo astv 7 ebhyah | 4 cákshusha eshâm mánasaç ca sam-dhau, bríhaspátaye¹ máhi sháds dyu-mán námah |4 námo viçvá-karmane sá u pâtv asman. ananyant soma--păn mányamânalı |4 prâ-'násya vidvánt sam-aré ná dhíra, énac cakriván mábi baddhá eshâm | tám vicva-karman || 2 || prá muñcå 10 svastáye 1.6 fyé bhaksháyanto ná vá= sûny ânribuh 11 |4 yan agnáyo 'nv-átapyanta 12 dhíshniya, iyám téshâm avayá¹ dúr-ishtyai sv-ishtim nas tám krinotu viçvá-karma | 9 8 námah pitrí-bhyo abhí 7 yé no ákhyan 7 yajna-kríto yajná-kâmâh su-devă, ákâmâ vo dáksbinàm ná nînima 13 mã nas tásmâd énasah pâpayishţa 14 | h yavanto 1 vaí sadasýas tè sárve dakshinýas, tébhyo yó dákshinam náyed aí 'bhyo vriccyeta 15, yád vaicva-kar= manani juhóti sadasyan evá tát prinaty. 'asmé' de= vâso vápushe cikitsata yám âçírâ¹ dámpatî¹ u.16 vâmám açnutáh | púmân putró jâyate vindáte vásv átha víçve ara= pã 17 edhate 18 gribáh | k âçîr-dâyã dámpatî 16 vâmám açnu=

^{8. 3} Vocativ! s. schol. p. 139. 4 so ( ) ABW, auch im schol. (p. so (|) AW, in B fehlt der Strich, odhå B im schol. (p.189). ⁷ so (°o a°) ABW, s. P. 11, 3.17. 6 | fehlt in ABW. 9 so (|) AW; in B fehlt der Strich. 10 80 (0Å) ABW, s. P. 6, 2. 12 so (%o') ABW, s. P.12, 8.7. s. Pan. 6, 1, 36. ABW. s. P. 3, 8. 14 so ACDW, papay B (== papishthan ku-13 so ACDW, nínima B. 15 so ACDW, vricceta B (auch p. 142). ruta, p. 142). 17 so (°e a°) ABW, a. P. 11, 8. 18 unbetont! **4.9.85**.

9. yád vaí hótå 'dhvaryúm abhy-ahváyate vájram enam abhí prá vartayaty; úktha-çâ íty aha prataḥ-savas nám prati-gĩrya, trĩny etăny akshárâṇi, tri-pádâ gâyatrǐ, gâyatrám prataḥ-savanám, gâyatriyaí 'vá prataḥ-savané vájs ram antár dhatta. ukthám vâcĩ 'ty aha mádhyamdinaw¹ sávanam prati-gĩrya, catvary etăny akshárâṇi, cátush-padâ trishṭúp¹, traíshṭubham¹ mádhyamdinaw sávanam, trishṭús bhai 'vá mádhyamdine sávane vájram antár dhatte || 1 || ukthám vâcĩ 'ndrâyé 'ty aha tritîya-savanám pratis-gĩrya, saptaí 'tāny akshárâṇi, saptá-padâ çákvarî, çâkvaró vájro, vájreṇai 'vá tritîya-savané vájram antár dhatte. brahma-vâdíno vadanti: sá t' vã² adhvaryúḥ syâd yó yathâs-savanám prati-garé chándàwsi sam-pâdáyet téjaḥ prâs-

-savanám prati-garé chándàwsi sam-pâdáyet téjah prâstah-savaná âtmán dádhîte 'ndriyám madhyamdine sávane paçúws tritîya-savanás íty. úktha-çâ íty âha prâtahsavanám prati-gírya, triny etány akshárâni || 2 || tri-pádâ gâyatri, gâyatrám prâtah-savanám, prâtah-savaná evá pratis-garé chándàwsi sám pâdayaty; átho téjo vaí gâyatri, téjah prâtah-savanám, téja evá prâtah-savaná âtmán dhatta.

ukthám vácť 'ty áha mádhyamdina savanám prati-gírya, catváry etány aksháráni, cátush-padá trishtúp¹, traíshtubham mádhyamdina v sávanam, mádhyamdina evá sávane prati-garé chándá si sám pádayaty; átho indriyám vaí trishtúg¹, indriyám mádhyamdina sávanam || s || indriyám evá mádhyamdine sávana átmán dhatta. ukthám vácť 'ndráyé 'ty áha tritíya-savanám prati-gírya, saptaí 'tány aksháráni, saptá-padá çákvarî, çákvaráh paçávo, jágatam tritíya-savanám, tritíya-savaná evá prati-garé chándá sám páda-

^{9.} pratigarah sangah samantrah. ¹ ohne avagraha. ² so AW, s. P. 5, 13; tú vá B (auch im Comm. p. 151). ³ so (° w s t°) ABW, s. P. 6, 14.

— antah | dhatte — vâci | iti — catushpadeti catuh-padâ — vâci | indrāya — sah | tu | vai — dadhîta — paçûn — prâtahsavana iti prâtah-savane | eva — atho iti — dhatte — vâci — mâdhyamdine | eva — vai | trishtuk — dhatte — vâci | indrāya — âvyam — apahanîtety apa-hanîta — grihe | eti — çowsā | modah | iva — pratyâhvayata iti prati-âhvayate — pratîkshata iti prati-îkshate — pratîti | îkshate — abhipratigrinîyâd ity abhi-pratigrinîyât — ardhar câd ity ardha-ricât | lupyeta — hîyate — ricah | praṇava iti pra-navah — bhavati | eti | asya — jâyate | iyam — asyâh | eva — na | eti | âstê | iva | hi | iyam | atho iti — amushyāh | eva — dhîyate — prajâ iti pra-jâh — abhi | preti | vartayati — tat | nîti.

10. *upayâmá-grihîto 'si, vâksha-sád asi, vâk-pãbhyâṃ tvâ kratu-pãbhyâm asyá yajnásya dhruvásyā 'dhy-akshâshyâṃ grihṇâmy. b upayâmá-grihîto 'sy, rita-sád asi, caskshush-pãbhyâṃ tvâ kr. bis grihṇâmy. c upayâmá-grihîto 'si, cruta-sád asi, crotra-pãbhyâṃ tvâ kr. bis grihṇâmi. d devésbhyas tvâ, c viçvá-devebhyas tvâ, víçvebhyas tvâ devésbhyo. s víshṇav uru-kramaí 'shá te sómas tác rakshasva || 1 || táṃ te duç-cákshâ mã 'va khyan. b máyi vásuḥ puro-vásur vâk-pã, vácam me pâhi. máyi vásur vidád-vasuç cakshush-pāç, cákshur me pâhi. máyi vásuḥ saṃ-yád-vasuḥ crotra-pāḥ, crótram me pâhi. bhữr asi créshṭho raçmînăm prâṇa-pāḥ, prâ-'ṇám me pâhi. dhữr² asi çréshṭho raçmînăm apâna-pã, apâ-'nám me pâhi. '' yó na indra-vâyû, o mitrà-varuṇâv, paçvinâv abhi-dăsati bhrấtrivya

^{9. **} also Locativ! so auch schol. B p. 150); avāci Çānkh., s. Ind. Stud. 9, 260. 10 s. Ind. Stud. 10, 87.

^{10.} pratinirgråhyamantråh; vor 1, 4, 14 gehörig. 1 viçvéde W. 2 so (dhû) ACDFW, bhû B; auch im Comm. zweimal so (B p. 160); aber erklärt durch sukhânâm ahinsitâ, wofur F richtig sukhânâm hinsitâ hat. 2 åçvinagrahahomåd ûrdhvabhåvî tûpasthânamantrah çâkhântare drashtavyah, schol.

"n ca | 1 | jase

i 'hám ójo há:
isvin' bhrájasví

m áyushmantam
tvá 'pám ca bhrá:
má hásin, má 'hás
máyi medhám máyi
nyi medhám máyi pra:
máyi medhám máyi pra:
máyi medhám máyi pra:
| 2 | kshatráya ca, máyi,

i. 12, s, t.2. Çânkh. 10, 2, 6.

1 | aham — ojasvin — apâm
suvāḥ | mā | mā | hāsît —

, 'gníh pra-stotă, prajă-patih , viçve devă upa-gâtăro, marútaḥ inam, té devăh prâna-bhritah prâs betåd vaf sårvam adhvaryur upåupă-"karoti"; té devăh prâna-bhritah itv íty áhai, 'tád evá sárvam átmán .r, Mánur yajna-nír, ^a bríhaspátir^a ukthás ° vícve deváh | 1 | sůkta-vácah. fprís s mádhu manishye, mádhu jaà hiesîr. kebyâmi, mádhu vadisbyâmi, mádbu-matím m udyásao* çuçrûshényâm manushỳes ı må devă avantu çobbăyai pitáró 'nu mas çegelshad víçve devá, ashtávi@çatiç ca #2#

> (upakritib pratigarajapaç ca). ohne avagraha. als Com-(l) B, auch im Comm. (p. 175);

nábhantâm anyaké same | híndrâ-vishnû drichitáh çámbas rasya náva púro navatím ca çnathishṭam | çatám varcínah sahásram ca sâkác hathó apraty ásurasya vîran | iutá mâtă mahishám ánv avenad amí två jahati putra devah | áthâ 'bravîd vritrám índro hanishyánt sákhe vishno vi-tarám ví kramasya | 8 | ishā, 'tha 16, två, tráyodaça ca | 11 ||

2, 4, 11, 1-6. — *R. 8, 19, 80; b 3, 10, 5; c 17 3, 20, 2; d c 6, 69, 1.8; f 3, 17, 8; g 8, 39, 9; h 7, 99, 5; f 4, 18, 11. — ûtibhir ity ûti-bhih — bharata — vipâm iti vi-pâm — sadhastheti sadha-sthâ — u | te — indravishnû itîndra-vishnû | apasah — jayethe iti — katarah | cana | enoh — vishno iti — tredhâ — airayethâm — sah | trîn | ekâdaçân | iha — parishkritah — same — hathah | aprati — amî iti — sakhê | vishno iti.

yó vaí pávamánánám, tríui, paribhú, sphyáh svastír, bhákshé "'hi, mahinám, déva savitar etát te, çyenáya yád vaí hóto, 'payámágrihíto 'si vákshasád asi 18, prá só agna, ékádaça || 11 ||

yó vaí (1,1), sphyáh svastíh (4,1), svadháyai námah (5,6), prá muūca* (8,8), tíshthati 'va (9,7), shátcatváriocat | 46 ||

iti taittirîyasamhitâyâm tritîyakânde dvitîyah prapâthakah.

1. *ágne tejasvin¹ tejasvi tvám devéshu bhûyâs, té jasvantam¹ mãm ấyushmantam¹ várcasvantam¹ manush yeshu kuru, dîkshăyai ca tvâ tápasaç ca téjase juhomi. tejo-víd asi, téjo mâ mã hâsîn, mã 'hám téjo hâsisham, mã mãm téjo hâsîd. cíndrau 'jasvinn¹ ojasvi tvám devéshu bhûyâ, ójasvantam¹ mãm ấyushmantam várcasvantam ma=

^{11. 15} s. P. 4, 12. 16 so (°ă) ABCDW, s. Note 11. 17 s. das zu II, 4, 11, 2 Bemerkte. 18 °sat DW.

^{*} so (° a) ABCDW, während im Text munca.

^{3, 1-10.} somaçeshah; 1. atigrahyagata mantrah. 1 ohne avagraha.

d Ait. Br. 2, 88. Çànkh. çr. 7, 9, 1. — f. g Çânkh. çr. 1, 5, 9. — g. h Âr. 4, 1, 7. — himkarteti him-kartâ — sâma — upâzkarotîty upa-âkarotî — dhatte | idâ — ukthâmadânîty uktha-madâni — mâtah.

3. *vásavas två prá brihantu' gâyatréna chándasâ 'gnéh priyám pátha úpe 'hi. b rudrás två prá brihantu' traíshtubhena chándasé 'ndrasya priyám pátha úpe 'hy.

°âdityấs två prá bṛihantu' jấgatena chándasa víçveshâm devănâm priyám pặtha úpe 'hi. d mặndâsu te cukra cukrám ấ dhûnomi, bhandánâsu, kótanâsu', nútanâsu', récishu, méshîshu, kväçîshu, viçvabhṛit-su, madhvîshu, kakuhásu, cákvarîshu | 1 | p cukrásu te cukra cukrám ấ dhûnomi. q cukrám te cukréṇa gṛihṇâmy áhno rûpéṇa sũryasya raçmí-bhiḥ | i à 'sminn ugrā acucyavur divó dhārâ asaccata | kakuháw rûpám vṛishabhásya rocate bṛihát sómaḥ sómasya puro-gāḥ cukráḥ cukrásya puro-gāḥ | tyát te somā 'dâbhyam nāma jāgṛivi tásmai te soma sómāya svāho'. "'cík' tvám deva soma gâyatréṇa chándasâ 'gnéḥ | 2 | priyám pātho ápî' 'hi. vacī tvám deva soma traís shṭubhena' chándasé 'ndrasya priyám pātho ápî' 'hy.

*asmát-sakhâ tvám deva soma jägatena chándasâ víçveshåm devänâm priyám pätho ápî hy. *ä naḥ prâ-'ná etu parâ-váta ä 'ntárikshâd' divás pári a šyuḥ prithivyä ádhy, amrítam asi, prâ-'náya tvâ b' indrâ-'gnî me várcaḥ krinustâm várcaḥ sómo bríhaspátiḥ | várco me víçve devä várco me dhattam açvinâ | dadhanvé vâ yád îm ánu vócad bráhs

^{3.} adábhyáncugrahárthá mantráh; vor I, 4, 1 gehörig.

vrih ACDW. ohne avagraha. so (|) ABW. so (ohoço)

AW, há | u B. so (o a o) ABW, s. P. 11, 16. so (os po)

ABW, s P. 8, 28.

màni vér u tát | pári víçvâni kăvyà nemíç cakrám ivà 'bhavat || 3 || çákvaríshv, agnér, bríhaspátih, páncavi@çatic ca || 3 ||

3, 3, 4, 1-3. — K. 30, 6.7. — Vs. 8, 47-50. Ç. 11, 5, 9, 7-12. Kâ. 12, 5, 13-18. — eti | asmin — purogâ iti puraḥ-gâḥ | yat — svàhā | uçik — parāvata iti parā-vataḥ | eti — pristhivyâḥ | adhîti — veḥ | u.

4. etád vă apăm nâma-dhéyam guhyam yád à-dhâvă; măn dâsu te cukra cukrám ă dhûnomî 'ty âhâ, 'păm evá nâma-dhéyena guhyena divó vrishţim áva runddhe'.

çukrám te çukréna grihnamí 'ty abai, 'tád va ábno růpám yád ratrih, sűryasya raçmáyo vríshtya îçaté, 'hna evá růpéna sűryasya raçmí-bhir divó vríshtim cyavayaty.

a 'sminn ugrāḥ || 1 || acucyavur ity âha, yathā-yajūr evai 'tát. kakuháw rūpám vṛishabhásya rocate bṛi=hád ity âhai, 'tád vã asya kakuháw rūpám yád vṛishṭi, rūpéṇai 'vá vṛishṭim áva runddhe¹. yát te somā 'dâbh=yam nāma jāgṛivī 'ty âhai, 'shá ha vai havishâ ha=vir yajati yó 'dâbhyam gṛihîtvã sómâya juhóti. párā vã etásyā "yuḥ prâ-'ṇá eti || 2 || yò 'wçum gṛihṇāty; ã naḥ prâ-'ṇá etu parâ-váta ity âhā, "yur evá prâ-'ṇám âtmán dhatte. 'mṛitam asi prâ-'ṇāya tvé 'ti hiraṇyam abhi vỳ anity, amṛitaṃ vai hiraṇyam ayuḥ prâ-'ṇò, 'mṛitenai 'vă "yur âtmán dhatte. çatá-mānam bhavati, çatā-"yuḥ purushaḥ çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishṭhaty.

apá úpa spriçati, bheshajám vã apo, bheshajám evá ku=rute | 3 | ugrá, ety, apas, tríui ca | 4 ||

3, 3, 3, 1-3. — K. 30, 7. — vai — âdhâvâ ity a-dhâvâḥ — vrishtyaḥ — ahnaḥ — eti | asmin — vrishtiḥ | rûpeṇa

^{4.} teshâm brâhmanam. 1 omdhe ABCDW.

- adabhyam jagrivi yah | adabhyam yah | aoçum abhi | vîti | anati çatayur iti çata-âyuh çatendriya iti çata-indriyah.
- 5. *vâyúr asi prâ-'nó năma savitúr adhi-patye 'pâ=
  -'nám me dâç. b cákshur asi çrótram năma dhâtúr adhi=
  -patya ayur me dâ. c rûpám asi várno năma bríhaspáter¹
  adhi-patye pra-jam me dâ. d ritám asi satyám namé 'ndra=
  sya "dhi-patye kshatrám me dâ. bhûtám asi bhávyam
  năma pitrinam adhi-patye 'pam oshadhînâm' gárbham dhâ.

^fritásya två vỳ-omana. ^gritásya || 1 || två ví-bhûmana. h ritásya tvá ví-dharmana. i ritásya tvá satyáya. k 'rtásya två jyótishe. praja-patir vi-rajam apaçyat, táya bhûtám ca bhávyam câ 'srijata, tấm ríshi-bhyas tirò 'dadhât, tấm Jamádagnis 1 tápasa 'paçyat, táya vai sá priçnîn kămân asrijata, tát prícnînâm pricni-tvám. yát prícnayo grihyánte prícnîn evá taíh kãmân yájamânó 'va runddhe'; vâyúr asi prâ-'nah | 2 | namé 'ty aha, prana-'panav evã 'va runddhe'. cákshur asi çrótram nămé 'ty âhă, "yur evã 'va runddhe'. rûpám asi várņo nämé 'ty âha, pra-jam eva 'va runddha'. ritam asi satyam namé 'ty âha, kshatrám evã 'va runddhe'. bhûtám asi bhávyam nămé 'ty âha, paçávo vã apam óshadhînâm¹ gárbhah, pa= çun evá | s | áva runddha²; etavad vai purusham paritas¹, tád evã 'va runddha'. ritásya tvâ vỳ-omana ity âhe, 'yám vấ ritásya vỳ-ome, 'mãm evã 'bhí jayaty. ritásya två ví-bhûmana íty åhå, 'ntáriksham' vấ ritásya ví= -bhûmâ, 'ntáriksham evã 'bhí jayaty. ritásya tvâ ví= -dharmana ity âha, dyaur vã ritasya ví-dharma, dívam

^{5.} dvådaçåhasya çeshåh priçnigrahåkhyå unmånaviçeshåh. ¹ ohne avagraha. ² omdhe (oa) ABCDW.

'shadhî-bhyo" grihnâmî'ti tásmàd ad-bhyá óshadha=
yaḥ sám bhavanti, yád grihnāty: óshadhî-bhyas tvâ
pra-jăbhyo grihnâmî'ti tásmàd óshadhayo manush=
ỳâṇâm ánnam, yád grihnâti: pra-jãbhyas tvâ prajã=
-pataye grihnàmî'ti tásmât prajă-patim pra-jã ánu
prá jâyante | 3 | abhíjityå, óshadhayo, 'shtácatvárioçac ca | 6 ||

(7, 3, 10, 1.2). — abhijityety abhi-jitya | eva | iman — pratyavarohantiti prati-avarohanti — lokah | yat — anu | preti | jayante — oshadhibhya ity oshadhi-bhyah.

7. praja-patir devâ-'surăn asrijata, tád ánu yajnò 'srij= yata 1 yajnám chándâwsi; té víshvanco 2 vý akrâmant; só 'surân ánu yajnó 'pâ 'krâmad¹ yajnám chándâosi; té devã amanyanta: 'mĩ' vã idám abhûvan yád vayáw smá íti; té praja-patim úpå 'dhavant, sò 'bravît praja-patiç: chándasâm vîrỳam â-dấya tád vah prá dâsyâmî 'ti, sá chándasâm vîrỳam | 1 | a-dăya tád ebhyah prã 'yachat, tád ánu chándâwsy ápâ 'krâmañ' chándâwsi yajnás; táto devă ábhavan pară 'surâ; yá evám chándasâm vîrỳam védă " çrâvayă 'stu çraúshad yája yé yájâmahe vashat-kâró bhávaty âtmánâ párà 'sya bhrátrivyo bhas brahma-vâdino vadanti: kásmai kám adhvaryúr vati. ă çrâvayatî 'ti, chándasâm vîrỳâyé 'ti brûyâd, etád vaí || 2 || chándasâm vîrỳam ã çrâvayã 'stu çraúshad yája yé yájâmahe vashat-kâró; yá evám véda -vîryair evá chándo-bhir arcati yát kím că 'rcati. yád índro vritrám áhann amedhyám tád yád yátîn apã-'vapad amedhyám tád átha kásmád aindró yajná a saw-sthátor íty âhur, indrasya vă eshă yajniyâ tanur yád yajnás, tăm evá

^{7.} somängatvenä " çråvayety-ådayo mantrå vidhiyante (in 1, 6, 11 ishtyangatvena). I unbetont. I ohne avagraha. 3 s. P. 4, 12. 4 s. P. 5, 24; oncho AW., on (mit virâma) cho B.

kúsîdam³ ápratî-"ttam5 máyî 'ty úpau 'shatî, 'hai 'vá sán yamám kúsîdam a nir-avadaya 'nrináh suvar-gám lokám yádi miçrám iva cáred anjálina sáktůn pra-davýe eti. juhuyâd; eshá vã agnír vaiçvânaró yát pra-dàvyah, sá evaí 'nao svadayaty. áhnâm vi-dhanyâm ekâ-'shţa= kãyâm apûpám cátuḥ-çarâvam paktvã prâtár eténa kakshám úpau 'shed; yádi | 4 | dáhati punya-sámam bha= vati, yádi ná dáhati pâpa-sámam. eténa ha sma vã rísha= yah pura vi-jnanena dîrgha-sattram 16 upa yanti. yo va upa--drashtaram upa-crotaram anu-khyataram vidvan yajate sam amúshmin loká 14 ishta-pûrténa 16 gachate; 'gnír vã upa= -drashta vâyúr upa-çrota "dityò 'nu-khyâta; tan yá evám vidván yájate sám amúshmin loká¹⁴ ishtå-pûrténa¹6 gachate; 'yám no nábhasá puráh || 5 || íty âhâ, 'gnír vaí ná= bhasa purò, 'gním evá tád ahai: 'tán me gopayé' 'ti; sá tvám no nabhasas pata 10 ity âha, vây úr vai nábhasas pátir 10, vâyům evá tád âhai: 'tán me gopâyé 3 'ti; déva sau-sphâné 'ty âhâ, 'sau vấ âdityó deváh sau-sphãna, âdityám evá tád âhai: 'tán me gopâyé' 'ti | 6 | kúsídam, tvám na, enam, oshed yádi, purá, adityám evá tád ahaí 'tán me gopayé 'ti || 8 ||

*Âr. 2, 5, 1. — Vs. 35, 17. Ç. 13, 8, 4, 9. Kâ. 21, 4, 26. — Ath. 2, 18, 1. Çânkh. g. 1, 25. — bÂr. 2, 8, 8. Ath. 6, 117, 1. — d.o.f Ath. 6, 79, 1-8. — bAit. 7, 24. — pitâ | iva — çritam=kritya — anyatra — avaitîty ava-eti — avaishyann ity ava-eshyan — âhutyety â-hutyâ — ârtim | eti | richati — kusîdam | apratîttam ity aprati-ittam — iha | eva | san | niravadaya iti nih-avadaye — tvâ | âsan — agdhâd ity agdha-at | ekah | ahutâd ity ahuta-at — samasanad iti samasana-at — asamartyâ ity asam-rityai — nabhasah | pate — ajyânim 11 | râyah | posham — oshae dhîbhir ity oshadhi-bhih — anupaushyety anupa-oshya —

^{8. 15} satram ABCDW. 16 s. P. 3, 6.

cá vartana² vartaya ní ni-vartana vartayé `ndra-nar=dabuda¹ | bhûmyáç cátasraḥ pra-díças tábhir á vartayà³ púnaḥ || d ví te bhinadmi takaríṃ ví yóniṃ ví gavînỳau || ví || 1 || mâtáraṃ ca putráṃ ca ví gárbhaṃ ca jaráyu ca |4 bahís te astu bál íti |4 furu-drapsó viçvá-rūpa índuḥ pá=vamâno dhíra ânañja gárbham |4 séka-padî dvi-pádî tri-pádî cátush-padî páñca-padî sháṭ-padî saptá-pady ashṭā-padî bhú=vaná 'nu prathatâw sváhâ¹ |4 mahí dyaúḥ pṛithiví ca na imáṃ yajnám mimikshatâm | pipṛitáṃ no bharíma-bhiḥ || 2 || gavínyàu ví, cátuçcatváriwçac ca || 10 ||

3, 4, 1, 1-3. — K. 13, 9.10. — Vs. 8, 29-32. Ç. 4, 5, 2, 10-18. Kâ. 25, 10, 11-18. — d.e Ath. 1, 11, 5. .8, 5. — divishadbhya iti divishat-bhyaḥ — atho iti — hiraṇyayî — eti | vartaṇa² — nîti | nivartaneti ni-vartaṇa — indrà | nardabuda — eti | vartaya — gavînyaù — bahiḥ | te | astu — dhîraḥ — castushpadîti catuḥ-padî — ashtâpadîty ashtâ-padî.

11. *idám vâm âsỳe havíh priyám indrâ-bṛihaspatî | ukthám mádaç ca çasyate || b ayám vâm pári shicyate¹ sóma indrâ-bṛihaspatî | cấrur mádâya pîtáye || c asmé² indrâ-bṛi=haspatî rayím dhattac çata-gvínam | áçvâ-vantac³ sahasrí=nam || d bṛihaspátir⁴ naḥ pári pâtu paçcád utó 't-tarasmâd ádharâd aghâ-yóḥ³ | índraḥ purástâd⁴ utá madhyató⁴ naḥ sákhâ sákhi-bhyo várivaḥ kṛiṇotu⁵ || ví te víshvag⁴ váta=-jûtâso agne⁵ bhāmâsaḥ || 1 || çuce çúcayaç caranti | tuvi=mrakshãso divyấ návagvâ⁴ vánâ vananti dhṛishatấ ruján=taḥ || tvấm agne mãnushîr îḍate víço hotrâ-vídam ví-vicic ratna-dhātamam | gúhâ sántac su-bhaga viçvá-darçatam tu=

^{10. 2} man erwartet: "-vartana. 3 so (3 a) ABW, s. P. 3, 12. 4 so (1-) ABW. 5 so (3 s tc 3) ABW, s. P. 9, 2. (6, 5.) 15, 5 sch. 6 so (6 a a ABW, s. P. 11, 17.

^{11.} kámyeshtiyâjyâḥ. ¹ so (sh⁰) ABW, s. P. 6, 4. ² s. P. 4, 9. ³ so (°â) ABW, s. P. 3, 2. ⁴ ohne avagraha. ⁵ so (°ḥ k°) ABW. ⁶ so (°o a°) ABW, s. P. 11, 8.

kirátu¹⁴ bhűri vâmáw râyás pósham⁷ cikitúshe dadhâtu || 5 || bhámáso, dátâ, tvám, antárikshaw sá no deví suhávâ çárma yachatu, çrávapam, cáturviwcatic ca || 11 ||

a-d 2, 4, 13, 1; e-f B. 3, 7, 3, 5 (Ç. 12, 4,4,2); g-u 3, 4, 9, 1-7. — a-b-c R. 4, 49, 1.2.4; d 10, 42, 11; e 6, 6, 8; f 5, 8, 3; g Ath. 7, 17, 1; h-i Çânkh. 9, 28, s. Âçv. 6, 14, 16; l-n Ath. 7, 17, 2. s. 20, 1-3; o nur hier; p-q.r.s R. 2, 32, 4-7; l-u Ath. 7, 47, 1. 2. Çânkh. 9, 28, s. — indrâbrihaspatî itîndrâ-brihaspatî — sicyate | somah — asme iti — çatagvinam iti çata-gvinam | açvävantam ity açva-vantam — brihaspatih — aghâyor ity agha-yoh — purastāt — madhyatah — divyâh | navagvâh | vanā | va=nanti — tuvishmaṇasam — jagatah — prajâyâ iti pra-jâyâh — râyah — tasmai | u — duroṇa iti duḥ-one — preti | naḥ — mâ | apîti — yasyâh | upastha ity upa-sthah | uru — sushtutîti su-stutî — apah | sûcyâ | achidyamânayâ — upâgahîty upa-âgahi — sinīvâli — vidmanâpasam iti vid=mana l-apasam — havyâ | naḥ — râyah | posham.

ágne tejasvin, vâyúr, vásava, etád vä¹⁶ apām¹⁷, vâyúr asi prânó năma, devā vaí yád yajnéna ¹⁶, prajāpatir devāsurān, âyurdā, etám yúvāna©, sữryo devá, idám vām, ékādaça || 11 ||

ágne tejasvin (1,1), vâyúr asi (5,1), chándasâm vîryàm (7,8), mâtáram ca (10,2), sháttriocat || 36 ||

iti taittirîyasamhitâyâm tritîyakânde tritîyah prapâthakah ||

1. ví vá etásya yajná ridhyate yásya havír ati-rícyate; sűryo devó divishád-bhya íty åha, bríhaspátina² cai 'vã 'sya praja-patina ca yajnásya vỳ-riddham ápi vapati. rákshausi va etát paçúu sacante yád eka-devatỳa a-labdho bhűyan bhávati; yásyas te hárito gárbha íty aha,

^{11. 14} betont ABCD. (Blatt 38 in W, bis III, 4, 1, 3 reichend, ist neu, ohne Accente). 15 vidmana D prima manu. 16 etad vaí D. 17 vâyúh | ("yúr W) vásavas två | etad (tvaitad W) vá apam namadhéyam BW. 18 vâyúr asi, devá vaí D.

^{4, 1-11.} kâmyâ naimittikâh; 1. vaçâgarbhasya darçananimittâh pûrvoktâ mantrâ vyâkhyâyante. ¹ Wurzel betont! ² ohne avagraha.

- na ârtim | eti | richet na | ârtim | eti | richati abbi | sam iti — svagakritya iti svaga-krityai | atho iti vai | eshaḥ — recayet | yat — purastat | nabhyaḥ — upa= rishtat — prana iti pra-anah — atirikta ity ati-rikte — ashta= prûd ity ashtâ-prût | hiranyam — ashtâpadîty ashtâ-padî aptyai | antarakoça ity antara-koçe — avishtitam ity a-vi= shtitam — carma | iva — asthi | iva — aptva | aveti prâyaccittih | kriyate.
- 2. 11 a vâyo bhûsha çuci-pâ úpa nah sahásram te ni-yúto viçva-vâra | úpo te ándho² mádyam ayâmi yásya deva dadhishé půrva-péyam || b a-kûtyai tva kamaya tva sam-rídhe två; kikkitá te mánah prajá-pataye sváha*, kikkita te pra-'nam vayave svaba, kikkita te cakshuh sűryáya sváhá, kikkitá te crótram dyává-prithivíbhyáo sváhá, kikkitá te vácao sárasvatyai sváhá | 1 | c tvám turiya vaçini vaça 'si sakrid' yat tva' manasa garbha a 'çayat' | vaçã tvám vaçinî gacha devant satyah santu yá= jamānasya kāmāḥ || dajā 'si rayi-shṭhā, pṛithivyào sīdo, "rdhva 'ntáriksham' úpa tishthasva diví te bribád bhah | • tántum tanván rájaso bhânúm ánv ibi jyótishmatah * pathó raksha dhiya kritan | fanulbanam vayata jóguvám ápo Mánur bhava janáya daívyam jánam | mánaso havír asi praja-pater várno, gatranam te gatra-bhajo bhû= yasma | 2 | sárasvatyai sváha, mánus, tráyodaça ca | 2 ||
- 3, 4, 3, 1-8. K. 13, 11. 12. eti | vāyo iti cucipā iti çuci-pậh — upo iti 7 — vaçâ | asi — garbhah | eti | açayat 5 - ajâ | asi | rayishtheti rayi-sthâ - ûrdhvâ - janaya.
  - 3. imé¹ vai sahã "stâm, té² vâyúr vỳ avât, té² gar=

3. tadvidhib.

¹ so schon I, 4, 4, 1. 2. bhûtyadikamasya vaçalambharthamantrah. ² so (⁶e a⁶) ABW, s. P. 11, 10. ³ ohne avagraha. 4 yátvâ AW. ⁵ nicht komponirt mit â! ⁶ so (°â) ABW, s. P. 3, 12. ⁷ s. Whitney zu P. 4, 7 p. 104. 468. 1 s. P. 4, 52. 2 s. P. 4, 42.

ramante³ pra "ranyah patanti; yat kikkita-karam juhoti gramyanam paçûnam dhrityai. pary-agnau kriyamane ju= hoti, jívantím evai 'nâo suvar-gám lokám gamayati; tvám turîyâ vaçinî vaçã 'sî 'ty âha, deva-trai 'vai 'nâm ga= mayati. satyāh santu yajamanasya kama ity ahai, 'shá vaí kămaḥ || 5 || yájamânasya yád ánârta ud-ricam gáchati, tásmâd evám ábá. 'já 'si rayi-shthé 'ty ábai, 'sh' evaí 'nâm lokéshu práti shthapayati". diví te bri= hád bhấ íty âha, suvar-gá evã 'smai loké jyótir dadhâti. tántum tanván rájaso bhânúm ánv ihí 'ty âhe, 'mãn evá 'smai lokáñ '" jyótishmataḥ karoty. anulbaṇam vayata jóguvām ápa íti∥6∥ âha, yád evá yajná ul= bánam kriyáte tásyai 'vaí 'shã çãntir'. Mánur bhava janáya11 daívyam jánam íty aha, Manavýo vaí pras ta eva "dyah kurute. mánaso havír asť 'ty aha, svaga-krityai. gatranam te gatra-bhajo bhu= yasmé 'ty aha, "-çisham evai 'tam a çaste. etásyá ékam evá 'deva-yajanam yád á-labdháyám abhráh bhávati; yád ã-labdhâyâm abhráh syád pra-veçáyet sárvám vá prá 'çnîyâd; yád ap-sú pra-veçáyed yajna-veçasám kuryát, sárvám evá pra 'çnîyâd indriyám evá "tmán dhatte. sã vá eshá tráyànàm evá 'va-ruddhà samvatsara-sádah sahasra-yâjíno griba-medhinas, tá evaí 'táyâ yajeran, téshâm evaí 'shã "ptã || 8 || yát, svéna, sârasvatím á labheta yáh, kámáya två, kámó, 'pa íty, abhró, dvícatvårioçac ca ||3||

3, 4, 2, 1-2. — K. 13, 11.12. — ime iti — astam | te iti — avat | te iti — preti | ajanayat — ashtakapalam ity ashta-kapalam — adhi | nir iti — apiti — alabhamana ity

^{3. *} so (sh*) ABFW, s. P. 6, 4. ** on A, on (mit virâma) B, on W, s. P. 5, 24. ** so (**) ABW, s. P. 3, 12.

pănâm, vishnuh párvatânâm, maruto ganănâm ádhi-pata; yas té mâ 'vantu. b pitarah pitâmahâh pare 'vare tátâs tatâmahâ ihá mâ 'vata | c asmin bráhmann asmin kshatrè 'syăm â-çishy asyam puro-dhayâm asmin kár; mann asyam devá-hûtyâm | 1 | avare, saptádaça ca | 5 ||

- 3, 4, 6, 1-2. Pâr. 1, 5. Çânkh. çr. 4, 10, 1.3. saḥ | mâ | avatu prithivyâḥ candramāḥ pitâmahâḥ | pare | avate | tatâḥ | tatâmahâḥ mâ | avata kshatre | asyâm.
- 6. devã vaí yád yajné 'kurvata tád ásurā akurvata; té devã etān abhy-ātānān apaçyan, tān abhy-ātanvata' yád devānām kármā 'sîd ardhyata tád, yád ásurāṇām ná tád ârdhyata. yéna kármaṇé 'rtset tátra hotavỳâ, ridh-nóty evá téna kármaṇâ. yád víçve devāḥ sam-ábharan tásmād abhy-ātānā vaiçva-devā, yát prajā-patir jáyān prā 'yachat' tásmāj jáyāḥ prājā-patyāḥ || 1 || yád rāshṭrabhríd-bhî rāshṭrām ā 'dadata' tád rāshṭra-bhrítāo rāshṭra-bhritāo rāshṭra

jáyair ajayan râshtrabhríd-bhî râshtrám á 'dadata; yád devá abhy-âtânaír ásurân abhy-âtanvata' '" 6 tád abhy-âtânañn abhyâtâna-tvám, yáj jáyair ájayan táj jáyânâm jaya-tvám, yád râshtrabhríd-bhî râshtrám á 'dadata' tád râshtra-bhrítâw râshtrabhrit-tvám'; táto devá ábhavan párá 'surâ. yó bhrátrivya-vânt syát sá etáñ juhuyâd, abhy-âtânaír evá bhrátrivyân abhy-âtanute' " 6 jáyair jayati râshtrabhríd-bhî râshtrám á datte, bhávaty âtmánâ párâ 'sya bhrátrivyô bhavati || 2 || prâjâpatyáh, sò, 'shtádaga ca || 6 ||

^{6.} taddhomavidhih (jayai råshtrabhridbhih).

1 als Compositum.

2 nicht componirt (mit pra, resp. â)!

3 obhritvám DW.

4 das Verbum vermuthlich unbetont, s. not.

5 hier aber ist wohl das Verbum (áto), nicht die Praepos. â, betont.

6 unbetont (das Verbum nämlich)!

"m sá no bhuvanasya pate yásya ta upári gribà ihá ca | urú bráhmane 'smaí kshatrãya máhi çárma yacha || 3 || máno, 'mridayáh, shátcatvárioçac ca || 7 ||

3, 4, 8, 1-7. 5, 4, 9, 3. 7, 4, 4. — K. 18, 14. 21, 12. (37, 10-12). Vs. 18, 38-44. Ç. 9, 4, 1, 1-12. Kâ. 18, 5, 16. 17. — ritâshât — oshadhayaḥ | apsarasaḥ — sushumna iti su-sumnaḥ — tasya | riksâmânîty rik-sâmâni — viçvavyacâ iti viçva-vyacâḥ — mudâḥ — te — ajyānim | râyaḥ | posham — parameshthî — suvarvân iti suvaḥ-vân — âdhaya ity ā-dhayaḥ.

8. ráshtrá-kâmáya hotavýa, ráshtrám vaí ráshtra-bhríto, råshtrénai 'vá 'smai råshtrám áva runddhe 1, råshtrám evá bhavaty. âtmáne hotavýa, rashtrám vai rashtra-bhríto råshtrám pacávo råshtrám yác chré= råshtrám pra-já shtho bhávati, rashtrénai 'vá rashtrám áva runddhe 1 grāma-kāmāya hotavỳâ, sishthah samananam bhavati. råshtrám vaí råshtra-bhríto råshtráw sa-játá, råshtrénai 'vă 'smai râshțráo sa-jâtăn áva runddhe¹, grâmî∥1∥ bhavaty. adhi-dévane juhoty, adhi-dévana evã 'smai sa= -jâtấn áva runddhe¹, tá enam áva-ruddhâ úpa tishthante. ratha-mukhá ójas-kâmasya hotavýâ, ójo vaí râshtra-bhrita ójo rátha, ójasai 'vã 'smâ ójó 'va runddha¹ ojasvỳ² evá bhavati. yó râshtrãd ápa-bhûtah syất tásmai hotavỳa; yavanto² 'sya ráthah syús tan brûyad: yungdhvám iti råshtrám evű 'smai ynnakti || 2 || á-hutayo vá etásyá kliptá yásya ráshtrám ná kálpate, sva-rathásya dákshinam cakrám pra-vríhya nadím abhí juhuyad, a-hutír eva 'sya kalpayati, tá asya kálpamânâ râshtrám ánu kalpate. 8am= -gramé sám-yatte hotavýa, rashtrám vai rashtra-bhrito, ra-

^{7. &}lt;sup>5</sup> ajyanim C prima.

^{8.} teshâm kâmyâh prayogâh. ¹ ºmdhe ABCDFW. ² ohne avagraha. ³ yundh º ABCDW.

tishthati; kshîré bhavati, rúcam evá 'sınin dadhâty; úd çrita-tvăya; sarpishvân² bhavati -tvaya; cátvara arsheyah pra 'çnanti, diçam evá jyótishi juhoti | 7 | gramī, yunakti, 'dhmáh, svá evaí 'nan, annadyam, yachanty, ékan ná paúcaçác ca || 8 ||

- 3, 4, 7, 1-8. hotavyáh prajeti pra-ja grâmî adhidevana ity adhi-devane | eva — te | enam — ratha= mukha iti ratha-mukhe | ojaskamasyety ojah-kamasya — ra= thah | ojasa — ojasvî | eva — akliptah — kalpamanah vyåyachanta iti vi-ayachante — måndhukah — nayyagroz dhah | audumbarah | âçvatthah | plâkshah — sve | eva svakrita iti sva-krite — nirritigrihîta iti nirriti-grihîte nirrityeti niḥ-rityā — vậcaḥ | eva — ârtim | eti | richati — annâdyam ity anna-adyam — eti | datte — ritavah | asmai | anu | preti — sthalė | avasâyyety ava-sâyya — ud iti | harati — sarpishvan.
- 9. dévikà nír vapet prajä-kamaç, chándausi vaí dé= vikác, chándáosí 'va khálu vaí pra-jac, chándo-bhir eva 'smai pra-jäh prá janayati. prathamám dhâtáram karoti, mithuní evál téna karoty, ánv evá 'smâ ánu-matir man= raté raka pra sinívalí janayati pra-jasv evá yate prá-jàtasu kuhva vacam dadhaty. eta evá nír vapet paçús -kâmaç, chándâosi vaí dévikâç, chándâosi | 1 | iva khálu vai paçávaç, chándo-bhir evă 'smai paçun prá janayati; prathamám dhâtaram karoti, praí 'vá téna vâpayaty, ánv eva 'sma anu-matir manyate rate raka pra sinivali ja: nayati paçun evá prá-játán kuhvá práti shthápayaty^a. eta evá nír vaped grama-kamaç, chándaesi vai dévikaç,

chandausi 'va khálu vai gramaç, chándo-bhir eva 'smai

ohne samdhi in ABW, s. P. 10, 18 (4, 53). 9. devikâhavînshi. ohne avagraha. ohne avagraha. as (shtho) ABFW, s. P. 6, 4.

-patir anu-shṭub, dhâtă vashaṭ-kàrá. etád vaí dévikâḥ sárvâṇi ca chándàosi sárvâç ca devátâ vashaṭ-kàrás; tă yát sahá sárvâ nir-váped îçvarã enam pra-dáho; dvé prathamé nir-upya dhâtus tritîyaṃ nír vapet tátho veó t-tare nír vapet; táthai naṃ ná prá dahanty, átho yásmai kāmâya nir-upyánte tám evã "bhir upâ "pnoti | 7 | paçukâmaç chándâosi vaí dévikâç chándâosi, grámaṃ, kalpayaty etā evá nír, uttamáṃ dhâtāraṃ karoti, medhā namaty etā evá nír vaped, ashṭau, dahanti, náva ca | 9 | 1

K. 12, 8. — Ç. 9, 5, 1, 84-39. Kâ. 18, 6, 20.21. — Çânkh. Br. (3, 1). 19, 7. çr. 9, 28, 1. — Ait. 3, 47. (7, 11). Âçval. 6, 14. — (Kauç. 1.) — devikâḥ — mithunî | eva — sthâpayati — yaḥ | îjânaḥ — trishtuk | râkâ — anushtub ity anu-stup — candramâḥ — trishtup — anushtub ity anu-stup — dezvatâḥ — sarvāḥ — îçvarâḥ — dve iti | prathame iti — tatho iti — uttare ity ut-tare — atho iti.

^{9. *} s. P. 4, 49. * s. P. 4, 50. 7 s. Whitney zu P. 4, 7 p. 104. 468. 8 s. P. 4, 11.

^{10.} prayāṇam karishyato 'gnihotriņo 'gnisamāropaṇam (vāstoshpatiyuto homaḥ).

1 so (*sh p*) ABFW; s. P. 8, 27.

2 so (*o a*) ABW, s. P. 11, 17.

3 so (*â) ABW, s. P. 3, 8.

4 Wurzel betont, s. Pet. W.

5 ohne avagraha.

- ushitvā avāstu | eva vāstoshpatir iti vāstoḥ-patiḥ vāstoshpatīyam iti vāstoḥ-patīyām anūtthāyety anus-utthāyā ārtim | eti | richati kshemē ayuktaḥ | athā eva | akaḥ anūcyety anu-ucyā yat | hute anvārohayed ity anu-arohayet vā | ādahānam ity ā-dashānam samārohayatīti sam-ārohayati eshaḥ | vai sve | eva atho iti tayā | eti | ihi | eti | rohā samsārohayatā iti sam-ārohayate.
- 11. *tvám agne brihád váyo dádhâsi deva dâçúshe | kavír grihá-patir yúvá || b havya-vãd agnír ajárah pitá no vi-bhúr vi-bhava su-dríciko asmé 1 " 2 | su-garhapatyah sám ísho didíhy asma-dríyak sám mimíhi çrávâosi || c tvám ca soma no váço jîvatum ná marâmahe | priyá-stotro vánas= pátih a l a brahma devanam pada-víh kavinam ríshir vípranâm mahishó mṛiganam | çyenó gṛidhranao svá-dhitir vá= nânâo sómah | 1 || pavítram áty eti rébhan || ° ã viçvá= -devao sát-patio sû-'ktaír adyã' vrinîmahe | satyá-savao savitaram || fa satyéna rájasa vártamano ni-veçáyann amrí= tam mártyam ca | hiranyáyena savitá ráthená " devó yâti bhúvana vi-páçyan | syátha no áditih kárat páçve nrí= -bhyo yáthâ gáve | yáthâ tokãya rudríyam || h mã nas toké tánaye mã na ayushi mã no góshu mã | 2 || no áçveshu¹ rîrishaḥ | vîrãn mã no rudra bhâmitó vadhîr havishmanto a námasa vidhema te || i uda-prúto ná váyo rá= kshamânâ vavadato abhriyasye¹ 'va ghóshâh | giri-bhrájo nó "rmáyo mádanto bríhaspátim a abhy arka anavan || k hau= saír iva sákhi-bhir vávadad-bhir acman-máyani náhana vy= -ásyan | bríhaspátir abhi-kánikradad gá utá prá 'staud úc

^{11.} kâmyeshţiyâjyâḥ. ¹ so (°o a°) AW, s.P.11,8. ² a.P.4,9. ³ ohne avagraha. ⁴ so (°A) AW, s.P.3,8.10. ³ káraty W, s. Whitney zu P.12,7 p. 262.

tair iti su-uktaih | adya — eti | satyena — rathena | eti — paçve 12 — rakshamanah — na | ûrmayah — nahana | vyas= yann 13 iti vi-asyan — preti | astaut — eti | indra — çush= mah — indra | eti — dakshinena — sukrato iti su-krato — carshanîdhrita iti carshani-dhritah — tvotah — viçah | yatha — acitti — dharma — gha — vîti | sya | çithira | iwa — atha.

ví vă, ă vâyo, imé vaí, cittám câ, 'gnír 14 bhûtănâm, devă vă, ritâshăd, râshtrákâmâya, dévikâ, văstoshpate, tvám agne brihád váya, ékâdaça || 11 ||

ví vă (1,1), íty 15 âha yathâyajúr evaí 'tán (3,5), mrityúr gandharvó (7,8), 'va runddhe 16 (9,8), tvám agne brihád váyah (11,1), shát-catvārioçat || 46 ||

iti taittiriyasamhitäyäm tritiyakäude caturthah prapäthakah ||

1. *pûrṇấ paçcấd utá pûrṇấ purástâd¹ ún madhya táḥ¹ paurṇa-mâsi jigâya | tásyâṃ devấ ádhi saṃ-vásanta ut-tamé nấka ihá mâdayantâm || byát te devấ ádadhur bhâga-dhéyam ámâ-vâsye saṃ-vásanto mahi-tvấ | sấ no yajnám pipṛihi viçva-vâre rayíṃ no dhehi su-bhage su-víram || ° ni-véçanî saṃ-gámanî vásûnâṃ víçvâ rûpấṇi vásûny â-veçáyantî | sahasra-posháw su-bhágâ rárâṇâ sấ na ấ gan várcasâ || 1 || saṃ-vidânấ || dágnî-shomau prathamaú vîrỳeṇa vásûn rudrấn âdityấn ihá jinvatam | mâdhyáw hí paurṇa-mâsáṇ jushéthâm bráhmaṇâ vṛiddhaú su-kṛiténa sâtá áthâ 'smá-bhyaw sahá-vîrâw rayíṃ ní yachatam ||

âdityấc cã 'ngirasac câ 'gnĩn ã 'dadhata, té darça:
-pûrṇamâsaú praí "psau; téshâm ángirasâm nír-uptao havír ấsîd áthâ "dityấ etaú hómâv apaçyan, tấv ajuhavus, táto

^{11. 12} paroxytonon, s. Pet. W. 13 vyákhyan W pr. m. 14 cittám agnír W. 15 vá etásyé 'ty D. 16 rumdhe ACDW.

^{5, 1-10.} someshtyoh çeshah; 1. darçapürnamäseshtyangabhûtâ 'nvä-rambhaniyeshtih. 'ohne avagraha.

vai té darça-pûrnamâsaú 🛮 2 👭 pũrva ã 'labhanta. darça--pûrnamâsav â-lábhamâna etaú bómau purástāj¹ juhuyāt, sā--'kshad eva darça-pûrnamâsav a labhate. brahma-va= díno vadanti: sá t' vaí darça-pûrnamâsav a labheta yá enayor anu-lomám ca prati-lomám ca vidyad íty; ama= -vasyaya ûrdhvam tad anu-lomam, paurna-masyai praticînam¹ tát prati-lomáin; yát paurņa-mâsim pūrvâm â= -lábheta prati-lomán enav a labheta, 'múm apa-kshíya= mânam 3 ánv ápa || 3 || kshîyeta; sârasvataú 1 hómau pu= rástáj¹ juhuyád, amâ-vâsỳà vaí sárasvaty¹ anu-lomám evaí 'nav a labhate 'mum a-pyayamanam anv a pyayata. âgnâ-vaishnavám ékâdaça-kapâlam purástân nír vapet4 sárasvatyař carúo sárasvate dvadaça-kapâlam. agneyó bhávaty agnír vai yajna-mukhám, yajna-mukhám evá 'rddhim puráståd dhatte; yád vaishnavó bhávati yajnó vai vishnur yajnám evá "-rábhya prá tanute. sárasvatyai 1 carúr bhavati 4 sárasvate dvadaça-kapalo, 'mâ-vâsỳà vai sárasvatî půrná-mâsah sárasvàn', tav evá så-'kshad a rabbata, ridbnóty abbyam. dvadaca-kapalah sárasvate bhavati mithuna-tvăya prá-jâtyai. mithunaú gãvau dákshina sám-riddhyai | 4 | várcasa, vaí té dargapûrgamasav, apa, tanute sarasvatyai, pancaviocatic ca | 1 ||

ab Ath. 7, 80, 1. 79, 1. — 4. C. 11, 2, 4, 9 (eke). — nd iti | madhyatah — adhîti | samvasanta iti sam-vasantah — nake — amavasya ity ama-vasaye — suvîram iti su-vîram — nah | eti | gan — agnīshomāv ity agnī-somau — sahavīrām iti saha-vîrām — preti | aipsan — âsīt | atha — pûrve | eti — sah | tu | vai — amavasyaya ity ama-vasyayah — anu | apeti | kshîyeta — anu | eti | pyayate — eva | riddhim — rabhate | ridhnoti.

^{1. &}lt;sup>2</sup> s. P. 5, 13. ³ Wurzel betont. ⁴ unbetont. ⁵ •ridhyai ACDFW.

306

2. ríshayo vá indram praty-áksham na 'paçyan, tám Vásishthah praty-áksham apaçyat, sò 'bravîd: bráhma= nam te vakshyami yatha tvát-purohitah pra-jah pra-jani= shyánté 'tha mé 'tarebhya ríshibhyo mã prá voca íti; tásmâ etant stóma-bhagan abravît, táto Vásishtha-purohitah pra-jăh pră 'jâyanta; tásmâd Vâsishthó brahmã kârỳah, praí 'vá jâyate. raçmír asi ksháyâya tvâ ksháyam nám pra "ha. pré-'tir asi dhármâya tvâ mam jinvé 'ty âba, manushỳ â vaí dhármo, manushỳ ebhya evá yajnám prã "hã. 'nv-itir asi divé tvâ dí= vam jin vé 'ty âhai, 'bhyá evá lokébhyo yajnám prã "ha. vi-shṭambhò 'si vríshṭyai tvâ vríshṭim jinvé 'ty aha, vríshtim eva 'va | 2 | runddhe'. pra-va 'sy anu-va 'si 'ty aha, mithuna-tvayo. 'çig asi vasu = -bhyas två vásůň jinvé? 'ty âbâ, 'shtaú vásava ékâdaça ndrã dvadaça dvadaça, etavanto devas, tébhya evá yajnám pra "haú. 'jo 'si pitrí-bhyas två pitríň jinvé 2 'ty aba, deván evá pitríh ánu sám tanoti. tántur asi pra-jabhyas tva pra-ja jinva | 3 | ity âha, pitrîn evá pra-ja anu sam tanoti. pritanashada asi paçu-bhyas tva paçuñ jin= vé² 'ty âha, pra-jã evá paçun ánu sám tanoti. asy óshadhî-bhyas' tvaú 'shadhîr jinvé 'ty âhau, 'shadhîshv' evá paçun práti shthâpayaty'. abhi= -jíd asi yuktá-gravé 'ndraya tvé 'ndram jinvé 'ty âhâ, 'bhí-jityâ. ádhi-patir asi prâ-'naya tvâ prâ-'nám | 4 | jinvć 'ty âha, pra-jasv evá prâ-'năn

^{2. (}stomabbågaiḥ) saumikabrahmatvavidhiḥ.

2 on jo AW (das zweite Mal blos jo); s P. 5, 24.

3 ohne avagraha.

4 s. P. 3, 7.

5 s. P. 6, 4.

308 3, 5, 3. 4.

casvî bhûyàsam, yát te agne háras ténâ háo harasví bhûyàsam || 2 || brihatā sămnā vashatkāréņa vájreņa, sháṭcatvārios çac ca || 3 ||

pritanah — purvajan iti purva-jan — sahajan iti saha--jan — aparajan ity apara-jan — aprati.

4. *yé devä yajna-háno yajna-múshah prithivyam ádhy asate1 | agnír ma tébhyo rakshatu gáchema su-krito va= yám || b a 'ganma mitrâ-varuņā vareņyā ratrîņâm bhagó yu= váyor yó ásti 1 nakam grihnanáh su-kritásya loké tri= trye prishthé ádhi rocané diváh || cyé devá yajna-háno yajna-músho 'ntárikshé 'dhy asate' | vâyúr mâ tébhyo rakshatu gáchema su-kríto vayám | d yas te ratrîh savitah deva-yanîr antara dyava-prithivî vi-yanti | grihaiç ca sárvaih pra-jáyâ nv ágre súvo rúhânâs taratâ rájâosi || ° yé devă yajna-háno yajna-músho divy ádhy ásate¹ | sűryo mâ tébhyo rakshatu gáchema su-krito vayám || 'yéné 'ndrâya sam-ábharah páyâosy ut-taména havíshâ jâta-vedah | ténâ 'gne tvám utá vardhaye 'máo sa-jâtănâo çraí= shthya a dhehy enam | yajna-hano vai deva yajna-mu= shah || 2 || santi, tá eshú lokéshv asata a-dádana vi= -mathnânấ yó dádâti yó yájate tásya? | yé devấ yajna= -hánah prithivyám ádhy ásate¹ yé antári= kshe^{3 u 4} yé divî 'ty àhe, 'măn evá lokãos tîrtvă sá= -grihah sá-paçuh suvar-gám lokám ety. ápa vai sómene "jânăd devátâç ca yajnáç ca krâmanty; âgneyám páñca= -kapâlam ud-avasânîyam nir vaped, agnih sárvâ devátâh || s || pankto vajnó, devátaç cai 'vá yajnám ca 'va

^{4.} atîmokshajape mantrâḥ; vor I, 4, 45 gehörig, ¹ nicht mit adhi componirt. ² so (⁰0 a⁰) AW, s. P. II, 16. ³ so (⁰e a⁰) AW, s. P. II, 16. ³ so (⁰e a⁰) AW, s. P. II, 16. ⁴ ohne avagraha. ⁵ zu su vo s. Whitney zu P. 8, 16 p. 192. ⁶ so (⁰â) AW, s. P. 3, 12. ⁷ so ADFW; yásya C. ⁸ so (⁰â©s t⁰) AW, s. P. 6, 14. ⁹ ⁰nt⁰ AD.

havyám váhasi yási dûtá itáh prá-cetâ amútah sánîyan ||

syás te víçvâh sam-ídhah sánty agne yáh prithivyám barshíshi sűrye yáh | tás te gachantv á-hutim ghritásya devás-yaté yájamânâya çárma || h â-çásânah su-víryau râyás póshau sv-áçviyam | bríhaspátiná râyá svagá-krito máhyam yájamânâya tishtha || s || samanánám, óshadhíshu evá paçún, máhyam yájamânâyaí, 'kam ca || 5 ||

viçvacarshana iti viçva-carshane — pitâ | abhût — eti | antarikshât — dehi | îçanah — srija — prâsyeti pra-asya — atho iti — sthâpayati — devâyata iti deva-yate — rā-yah | posham | svaçviyam iti su-açviyam.

6. *sáṃ tvâ nahyâmi páyasâ ghṛiténa sáṃ tvâ nah=yâmy apá óshadhî-bhiḥ¹ | sáṃ tvâ nahyâmi pra-jáyâ 'hám adyá sấ dîkshitấ sanavo vấjam asmé² || b praí 'tu bráhma=nas pátnî² védiṃ várṇena sîdatu | °áthâ 'hám anu-kâmínî své loké viçã⁴ ihá | dbsu-prajásas tvâ vayáw su-pátnîr úpa sedima | ágne sapatna-dámbhanam ádabdhâso ádâbhyam || bbimáṃ ví shyâmi 'váruṇasya pāçam || 1 || yám ábadhnîta savitấ su-kétaḥ | dhâtúç ca yónau su-kṛitásya loké syonam me sahá pátyâ karomi || 'pré 'hy ud-éhy 'ritásya vâ=mĩr ánv, agnís té 'graṃ nayatv áditir mádhyaṃ dadatâw, rudrã-'vasṛishṭâ 'si yuvấ nāma, mã mâ hiwsîr | s vásu-bhyo rudrébhya âdityébhyo víçvebhyo vo devébhyaḥ pan-néjanîr gṛihṇâmi. h¹o yajnāya vaḥ pan-néjanîḥ sâdayâmi. 'víçvasya te víçvâ-vato¹¹ vṛíshṇiyâ-vataḥ¹¹ || 2 || távâ 'gne vâmīr

^{5. 8} s. P. 3, 2. 9 so (0s p0) AFW, s. P. 8, 29.

^{6.} patnívishayâ mantráḥ (yoktrabandhádi*); a-d ist vor I, 2, 2, 2 i gehörig; e vor I, 4, 45, 8 h, f vor I, 8, 18, 2 h und g.h hinter ibid. k. 1 s. P. 3, 7. 2 s. P. 4, 9. 3 so (°s p*) AW, s. P. 8, 27. 4 betont! so schon I, 1, 10, 1.2. 6 so (°o a*) AW, s. P. 11, 16. 7 so (°sh) AW, s. P. 6, 4. 8 als Compositum. 9 so (°s t^c) AW, s. P. 9, 2. 6, 5. 1 der Comm. zieht auch die Worte y. v. p. zu g. 1 s. P. 3, 5.

upa-bhríd råshtrám evá viçy ádhy ûhati. prajă-patir vấ ajuhot, số yátră "-hutih praty-átishthat táto ví-kankata úd atishthat, tátah pra-jấ asrijata; yásya vaíkankatî dhruvấ bhávati práty evấ 'syấ "-hutayas tishthanty, átho praí 'vá jâyata. etád vaí srucấw rûpám yásyai 'váw-rûpâh srúco bhávanti sárvâny evaí 'naw rûpấni paçûnấm úpa tishthante, nấ 'syấ 'pa-rûpam âtmáñ jâyate' | | 8 | juhűr, átho bráhma, srucấw, saptádaça ca | 7 ||

¹B.3,2,1,1. — K.30, 10. — Ç. 11,7,2,8. — ⁸Ç.2,2,4,10. 6, 6, 3, 1. — bhavanti | jushante | asya — parṇaḥ | upeti — suçravā iti su-çravāḥ — viṭ | mārutaḥ | açvatthaḥ — âçvatthî — atho iti — vikaṃkata iti vi-kaṃkataḥ — vaikaṃkatî — atho iti | preti | eva.

8. * upayâmá-grihîto 'si, prajā-pataye tvâ jyótishmate¹ jyótishmantam grihnâmi dákshâya daksha-vrídhe râtám devébhyo, 'gni-jihvébhyas tva 'rtâyú-bhya índra-jyeshthe=bhyo váruṇarâja-bhyo vấtâpi-bhyaḥ parjányâtma-bhyo, divé tvâ 'ntárikshâya¹ tvâ prithivyaí tvấ | b 'pe 'ndra dvisható mánó 'pa jíjyâsato jahy, ápa yó no 'râtîyáti tám jahi | c prâ-'ṇāya tvâ 'pâ-'nāya tvâ vy-ânāya² tvâ, saté tvă 'sate tvâ, 'd-bhyás tvaú 'shadhî-bhyo³, víçvebhyas tvâ bhûté=bhyo, yátaḥ pra-jã ákhidrâ⁴ ájâyanta tásmai tvâ prajã=-pataye vibhû-dãvne³ ".b jyótishmate¹ jyótishmantam juhomi || 1 || óshadhībhyaç, cáturdaça ca || 8 ||

K. 29, 5. — tvâ | ritâyubhya ity ritâyu-bhyah — jahi | apeti — prânâyeti pra-anâya — vyânâyeti vi-anâya —

^{7. &}lt;sup>3</sup> ⁶njá ⁶ AFW, s. P. 5, 24.

^{8.} dadhigrahamantrah. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 3, 15. ³ s. P. 3, 7. ⁴ ákkhidra A, ákhkhidra DW, s. Whitney zu P. 14, 8 p. 294. ⁵ evnn (v mit virama) D vor und nach iti; zur Verdopplung des n s. P. 14, 2.

dâvna iti vibhu-dâvnė — sarväh — tejaskamasyeti tejah--kâmasya — tejasvî — brahmavarcasîti brahma-varcasî | eva — ûrk | vai | dadhi — ûrjâ | eva | asmai.

10. atvé krátum ápi vrinjanti víçve dvír yád eté trír bhávanty ŭmâh | svâdóh svădîyah svâdúnâ srija? sám áta û shú mádhu mádhuna 'bhí yodhi || b upayamá-grihîto 'si, praja-pataye tva júshtam grihnamy, eshá te yónih, praja-pataye tva | prana-grahan grihnaty, etavad va asti yavad etė graha stomaç chandausi prishthani diço, yavad eva 'sti tát | 1 | áva runddhe. jyeshtha va etan brâhmanah pura vidăm akran, tásmât téshâw sárva díco 'bhí-jita abhûvan; yásyai 'té grihyánte jyaishthyam evá gachaty, abhí díço jayati. páñca gribyante, páñca díçah, sárvásv evá dikshv ridhnuvanti. náva-nava grihyante, náva vai púrushe prâ-'năh, prâ-'năn evá yájamâneshu dadhati. prâ-'yanîye co 'd-ayanîye ca grihyante, prâ-'nã vai prâna-grahăh | 2 | prâ-'nair evá pra-yanti prâ-'nair úd yanti. daçamé 'han grihyante, prâ-'nã vai prâna--grahah; pra-'nébhyah khálu va etát pra-ja yanti yád vâma-devyám yónec cyávate; dacamé 'han vâma-devyám yóneç cyavate; yád daçamé 'han grihyánte prâ-'nébhya evá tát pra-ja ná yanti | 3 | tát, pranagraháh, saptátrioçae ca | 10 ||

tve iti — apîti | vṛinjanti — sṛija | sam iti | ataḥ | u | sv iti — etavat | vai — grahāḥ — eva | asti — jyeshṭhâḥ | vai — sarvāḥ — yasya | ete — dikshu — praṇa iti pra-anaḥ — prayaṇîya iti pra-ayanîye — daçame | ahan — praja iti pra-jaḥ | yanti.

^{10.} gavámayane 'tigráhyáh prápagraháç ca. ' s. P. 4, 10. ' so (°â) AW, s. P. 3, 12. ' so (°û shu) AW, s. P. 3, 14. 6, 2. ' ohne avagraha. ' rumdhe ACDFW.

316 3, 5, 11.

khàdínao çíçum jàtám ná bíbhrati | viçăm agnío sv-adhva=rám || q prá devám devá-vîtaye bháratâ¹ vasuvít-tamam | ă své yónau ní shîdatu¹³ || rã || 4 || jâtám jâtá-vedasi pri=yáo çiçîtă 'tithim | syoná ã grihá-patim || agnínâ 'gníḥ sám idhyate kavír grihá-patir yúvà | havya-váḍ juhỳ=-âsyaḥ || tváo hỳ agne agnínâ¹¹ vípro vípreṇa sánt sată | sákhâ sákhyà sam-idhyáse || u tám marjayanta su-krátum puro-yávânam¹⁴ âjíshu | svéshu ksháyeshu vâjínam || vyaj=néna yajnám ayajanta devás táni dhármâṇi prathamãny âsan | té ha nákam mahimānaḥ sacante yátra pűrve sâdh=yáḥ sánti deváḥ || 5 || vóḍhave, dûtás tváṃ, tám u, atdatv á, yátra, catvári ca || 11 ||

çesha zu B. 3, 6, 1, 1-3. — a-b.c R. 10, 176, 2. 3.4; d 3, 29, 4; ^{6} 6, 15, 16; ^{6} 3, 29, 8; $^{g.h}$ 2, 9, 1.2; $^{i.k}$ 15 1, 24, 3. 22, 13; $^{i.m.n}$ 6, 16, 13. 14. 15; °1, 74, 3; p.q r 6, 16, 40. 41. 42; * 15 1, 12, 6; t15. u 8, 43, 14. 73, 8; 1, 164, 50. — bharata — anushak — u | syah | preti devayur iti deva-yuh 16 - yoh | abhîvrita ity abhi-vritah | ghrinîvân — prithivyâh | adhi 17 — svanîketi su-anîka ûrņāvantam ity ûrņā-vantam — kulâyinam — sve | u | loke — sâdayà — devâvîr iti deva-avîh — hotrishadana iti hotris -sadane — dîdivan — adabdhavratapramatir ity adabdha= vrata-pramatih — paraspa iti parah-pah — vasyah | eti praneteti pra-neta — sadā | avan — pushkarat | adhîti dadhyan — putrah | îdhe — vritrahanam iti vritra-hanam - pậthyah - dasyuhantamam iti dasyu-hantamam - jan= tavah | ud iti — ajani — eti | yam — svadhvaram iti su= -adhvaram — bharata — eti | sve — nîti | sîdatu | eti cicîta | atithim — syone | eti — juhvâsya iti juhu-âsyah puroyavanam iti purah-yavanam — sacante.

^{11. 18} so (sho) AW, s.P. 6, 4. 14 so (onam) ACDFW. 15 da diese Verse schon in III, 3, 10, 2 (k) und (s.t) in I, 4, 46, 3 (einem yâjyâ-Abschnitt) sich vorsinden, so befremdet es, dass sie hier nochmals voll aufgeführt werden. Allerdings ist indess unser § hier nicht eigentlich ein yâjyâ-Abschnitt. 16 s. Whitney zu P. 3, 2. 17 ohne iti! weil am Schluss des ardharca.

pûrņá, 'rshayo, 'gnínâ 18, yé deváh, sűryo mâ, sám tvâ 19, vashaţkâs ráh sá khadirá 20, upayâmágrihîto 'si, yam vaí, tvé krátum, prá des vám, ékâdaça || 11 ||

pùrņâ (1,1), sahajā $\odot$ s 21 (3,2), távā 'gne vâmĩḥ (6,3), prâņaír evá (10,8), sháṭtri $\odot$ çat $\parallel$ 36 $\parallel$

iti taittiriyasamhitayam tritiyakande pancamah prapathakah ||

iti tritiyam kandam II

^{11. 18} gnínà devéna DW. 19 två nahyâmi DW. 50 so ACD, zum Unterschied von II, 1, 7, 1; sá khadirá fehlt in W. 21 so (°jã©s) ACDW, gegen den Usus der Ts. (s. P. 6, 14); für diese Schlussangaben gelten eben die gewöhnlichen samdhi-Regeln.

17. agnih (4, 1, 1-7, 15 *).

* yuñjânáh prathamám mánas tatváya savitá dhí= yah | agnim jyótir ni-cayya prithivya adhy a 'bharat || b yuktväya mánasâ devánt súvar yató dhiya dívam | bṛiháj jyótih karishyatáh savitá prá suvati tán || c yukténa má= nasa vayam devásya savitúh savé | suvar-géyaya çáktyai || d 1 yunjáte mána utá yunjate dhíyo vípra víprasya briható vipaçcitah 2 | vi hótra dadhe vayuna-vid eka it | 1 | mahí devásya savitúh pári-shtutih | vujé vâm brábma půrvyám námo-bhir ví clóká yanti pathýe 'va sűráh | crinvánti vícve amrítasya4 putrá a yé dhamani divyani tasthuh || f yásya pra-yănam anv anya id yayur deva devasya mahimanam árcatah | yáh pärthivâni vi-mamé sá étaço rájàosi deváh savită mahi-tvană || g 6 déva savitah prá suva yajnám prá yajná-patim bhágâya, divyó gandharváh keta--pũḥ kétam naḥ punâtu vâcás pátir8 văcam adyá sva= dâti nah || h imám no deva savitar yajnám prá suva devâ= -yúvao 3 sakhi-vídao satrâ-jítam 8 dhana-jítao suvar-jítam || i grică stómao sám ardhaya gâyatréna ratham-tarám | brihád gàyatrá-vartani | k devásya två savitúh pra-savè 'çvínor

^{*} mit Ausnahme der (yâjvâ-Abschnitte und der) zum açvamedha gehörigen Stücke 4, 12. 6, 6-9. 7, 15; s. Ind. Stud. 3, 375.381.883.

^{1, 1-10.} ukhyo 'gniḥ; 1. abhryādānam.

ohne avagraha.

s. P. 3, 2.5.

so (°e a°) AFW; s. P. II, 3.

zu ņ s. P. 7, 6.

so schon I, 7, 7, 1.

rorvaḥ | AW (!)

so schon III, 1, 10, 1.

320 4, 1, 2.

mann áçastî rudrásya gána-patyân mayo-bhűr é 'hi | urt antáriksham ánv ihi svastí-gavyûtir ábhayâni krinván || 'pûshņă sa-yújâ sahá prithivyāh sadhá-sthâd agním purîshyam angirasvád ' áche 'hy. sagním purîshyam angirasvád áche 'mo. h'gním purîshyam angirasvád bharish= ''gním' purîshyam angirasvád bharâmah | kánv agnír ushásâm ágram akhyad ánv áhâni prathamó jâtá--vedâh | ánu súryasya | 2 | puru-trã ca raçmîn ánu 4 dyava-prithiví a tatana | 'a-gatya vajy adhvanah sarva mrídho ví dhûnute | agnío sadhá-sthe mahatí cákshushâ ní cikîshate | mâ-krámya vâjin prithivim agním icha rucã tvám | bhữmyâ vritvấya no brûhi yátah khánâma tám vayám || n dyaús te prishthám, prithiví sadhá-stham, âtmã 'ntárikshae', samudrás' te yónih | vi-khyãya cákshushâ tvám abhí tishtha || 8 || pritanyatáh || ° út krâma mahaté saú= bhagâyâ¹ 'smãd â-sthănâd dravino-dă vâjin | vayáw syâma su-mataú prithivyá agním khanishyánta upá-sthe asyáh [půd akramîd dravino-dã vâjy árvã 'kah sá lokáo sú-kritam prithivyah | tátah khanema su-prátîkam agnío súvo rúhana? ádhi náka ut-tamé | q apó devír úpa srija mádhu-matír aya= kshmäya pra-jäbbyah | täsâv sthänâd új jihatâm óshadha= yah 1 su-pippaláh | r jígharmi | 4 | agním mánasa ghriténa prati-kshyántam bhúvanani víçva | prithúm tiraçca váyasa brihántam vyácishtham i ánnao rabhasám vídánam | * á två jigharmi vácasa ghriténa 'rakshása mánasa táj jushasva | márya-çrî sprihayád-varno agnír na 'bhi-mríce tanúvâ járhrishânah | t pári vája-patih kavír agnír hávyány akramít |

^{2. &}lt;sup>2</sup> sahá | AW. ³ so (°o') AW, s. 12, 6. ⁴ so (°in a°) AFW, s. P. 9, 23. ⁵ so (vritv°) ACDFW; | var? prithivyâ saha caranam kritvå, prithivîm prishtvety arthah, schol. ⁶ so (°e a°) AFW, s. P. II, 3. ⁷ so (°vo r°) AFW, s. P. 8, 7 schol. 8. 16 (p. 192). ⁸ so (°kshy°) ACDFW. ⁹ so (°o a°) AFW, s. P. II, 8.

° sám vasátháo suvar-vídá samícî 2 ° 5 úrasá tmáná | agním antár bharishyántî b jyótishmantam a ájasram ít puríshyo 'si viçvá-bharâh |6 átharvâ tvâ prathamó nír amanthad agne | g7 tvám agne púshkarád² ádhy átharvá nír amanth: ata murdhnó vícvasya vághátah li h 7 tám u tvá das dhyánn 2 u. 8 ríshih putrá ídhe | 2 | átharvanah | vritra-hánam⁹ puram-darám || 17 tám u två påthyó vríshå sám ídhe dasyu-hántamam | dhanam-jayáv ráne-rane | k 7 sída hotah svá u loké cikitvánt sádáyá 10 yajnáo su-kritásya yónau devâ-'vîr devăn havishâ yajâsy 11 ágne brihád yájamâne váyo dhâh || 17ní hótá hotri-shádane vídánas tveshó dídiváu asadat 12 su-dákshah | ádabdhavrata-pramatir vásishthah sa= hasram-bharáh cúci-jihvo agníh | m sáw sídasva mahãw asi 12 cocasva | 3 | deva-vîtamah | ví dhûmám agne aru= shám 13 miyedhya srijá pra-çasta darçatám || n jánishvá 1" hí jényo ágre 4 áhnâm 18 hitó bitésby arushó váneshu | dáme= -dame saptá rátná dádhâno 'gnír 14 hótá ní shasadà 15 u 19 yajîyan | 4 | stha, fdhe, çocasva, saptávioçatic ca | 3 ||

5, 1, 4, 1-5. — K. 16, 8. 19, 4. — Vs. 11, 28-37. Ç. 6, 4, 1, 1 - 2, 9. Kâ. 16, 2, 22-27. — ahiosantam — mahah | eti — achidze iti | bahule iti | ubhe iti | vyacasvatî iti — samîcî iti — bharishyantî iti — pushkarat | adhîti — dadhyan — putrah | îdhe — vritrahanam iti vritra-hanam — pâthyah — sve | u — sâdaya — devâvîr iti deva-avîh — yajâsi — janishva — nîti | sasâda.

4. * sám te vâyúr mâtaríçvâ¹ dadhâtû 't-tânãyai hṛí=

^{3. 6} so (°âḥ |) A. F (ohne |). W (| von zweiter Hand). 7 so schon III, 5, 11, 3.4.2. 6 zu ññ s. P. 9, 18. 9 zu ņ s. P. 7, 11. 10 so (°â) AFW, s. P. 3, 12.8. 11 s. P. 16, 18. 12 so (°â© a°) AFW, s. P. 9, 20. 13 so (°e a°) AFW, s. P. 11, 3. (12, 4). 14 so (°o 'g°) AFW, s. P. 12, 6. 15 zu sh° s. P. 6, 4.

^{4.} mridaharanam. 1 ohne avagraha.

asadah | suvah | vasah — vibhavaso iti vibha-vaso — svasdhvareti su-adhvara | ava — suçukvanir iti su-çukvanih — ûrdhvah | u | sv iti | nah — tishtha — adhîti | kanikradat | gâh — vîdvanga iti vîdu-angah — vâjî — sushada iti sus-sadah — purîshavahana iti purîsha-vahanah — kanikradat | nanadat — ma | pâdi — vîtaye — abhîti | atra — vyassyann iti vi-asyan — nishîdann iti ni-sîdan — pushpavatîr iti pushpa-vatîh — eti | asadat.

5. 1 ví păjasâ prithunâ cócucâno bădhasva dvishó raksháso ámíváh 2 | su-cármano brihatáh cármani syám agnér aháo su-hávasya prá-nîtau || b apo hí shtha mayo-bhúvas tá na ûrjé dadhâtana | mahé ráṇâya cákshase || º yó vaḥ çivá-tamo rásas tásya bhâjayate 'há nah | uçatîr iva mâ= tárah | d tásma áram gamama vo yásya ksháyaya jinvatha | -apo janáyatha⁴ ca nah || ° mitráh ·|| 1 || sao-sríjya prithivím bhímim ca jyótishâ sahá | sú-jâtam jâtá-vedasam agnim vaiçvânarám vi-bhúm || 'ayakshmãya tvâ sáo srijâmi pra= -jabhyah | víçve tva deva vaiçvanarah b sác srijantv anu: -shtubhena chándasa 'ngirasvát | | g rudráh sam-bhrítya pri= thivîm brihaj jyótih sam îdhire | téshâm bhânúr ajasra ic chukró devéshu rocate | h sáw-srishtam vásu-bhî rudraír dhíraih karmanyam mrídam | hástabhyam mridvím kritvá sinîvâlî karotu | 2 | tăm | i sinîvâlî su-kapardă su-kurîră sv-aupaçã | sã túbhyam adite maha ó 'khăm dadhâtu hásta= yoh || k ukhăm karotu çáktyâ bâhú-bhyâm áditir dhiyá | mâtấ putrám yátho 'pá-sthe sã 'gním bibhartu gárbha ã || ¹makhásya círo 'si. ^m yajnásya padé sthah | ⁿ vásavas tvâ krinvantu gâyatréna chándasâ 'ngirasvát' prithivy asi,

^{5.} ukhānirmāņam. ¹ s. II, 5, 12, 5. ² so (°o a°) AFW, s. P. 11, 3. ³ so (shṭhā) AFW, s. P. 3, 8. 6, 2. ⁴ so (°ā) AFW, s. P. 3, 10. 8. ⁵ ohne avagraha.

ingirasváds dadhatů ikhe. ddhishánás tvá devír viçvádevyá: -vatîh² prithivyăh sadhá-sthe 'ngirasvád' abhí 'ndhatâm ukhe, gnas tva devír viçvádevya-vatíh prithivyah sadbá--sthe 'ngirasvác' chrapayantû 'khe, várûtrayo jánayas två devír vicvádevyá-vatíh prithivyáh sadhá-sthe 'ngirasvát pacantû 'khe | • mítrai 'tấm ukhẩm pacai, 'shấ mã bhedi | 'etăm te pári dadâmy ábhittyai 5 | 8 abhî 'mâm || 2 || dívam mitró babhûva sa-práthâh | utá crávasâ prithivím || h 6 mitrásya carshanî-dhritah 2 çrávo devásya sânasim | dyum= nám citrácravas-tamam | devás två savitó d vapatu su= -pânih sv-angurih | su-bâhur utá çáktyå | kápadyamânâ pri= thivy açà diça a prina | út tishtha brihati bhavo "rdhva tishtha dhruvă tvám | 1 vásavas tvá " chrindantu gâyatréna chándasa 'ngirasvád, rudras tvá '' chrindantu traishtubhena 1 chándasa 'ngirasvád, adityas tva '' chrindantu jagatena chándasa 'ngirasvád, víçve tva deva vaiçvanara a chrin= dantv anu-shtubhena chandasa 'ngirasvat | s || pátnír, imže, rudrás tvá " chrindantv, ékan ná viocatíc ca ||6||

5, 1, 7, 1-4. — K. 16, 5.6. 19, 6.7. — Vs. 11, 60-65. — Ç. 6, 5, 3, 10 - 4, 17. Kâ. 16, 4, 8-23. — devâh | vaiçvânarâh — viçvas devyâvatîti viçvadevya-vatî — dadhatu | ukhe — abhîti | indhatâm — pacantu | ukhe | mitra | etâm — paca | eshâ — bhedi — abhîti | imâm — carshanîdhrita iti carshanis -dhritah — prithivi | âçâh — tvâ | eti | chrindantu.

7. asámás tvá 'gna ritávo vardhayantu sam-vatsará ríshayo yáni satyá | sám divyéna dídihi rocanéna víçvá á bháhi pra-díçah prithivyáh || b sám ce 'dhyásvá 'gne prá ca bodhayai 'nam úc ca tishtha mahaté saúbhagâya' | má ca

^{6. 5 0} bhityai DW. 6 so schon III, 4, 11, 5.

^{7.} pancapaçvangabhûtê âgnikyah sêmidhenyah. 1 ohne avagraha.

cocioshy agnéh | dyumát-tamâ su-prátîkasya sûnóh | b tánû= -nápâd ásuro viçvá-vedâ devó devéshu deváh | pathá a 'nakti mádhva ghriténa || ° mádhva yajnám nakshase prî= nânó nárâçáoso 1 agne 2 | su-kríd deváh savitá viçvá-vârah || dáchâ 'yám eti çávasâ ghriténe "dânó váhnir námasâ | agnío srúco adhvaréshu? prayát-su | esá yakshad asya mahimã= nam agnéh, sáh | 1 | î mandrásu prayásah | vásuç cé= tishtho vasu-dhatamac ca || 'dvaro devîr anv asya viçve vrată dadante agnéh 1 uru-vyácaso dhãmna pátyamanah || g té basya yóshane b divyé b ná yónàv ushasanákta l | imám yajnám avatám adhvatám nah || h daívyâ hotáráv ûrdhvám adhvarám no 'gnér' jihvám abhí grinîtam | krinutám nah sv-ishțim || i tisró devîr barhír é 'dáw sadantv idâ sárasvatî' bharati 7 mahr grinana || k tan nas turipam 1 adbhu= tam ' purukshú ' tváshtà su-víram | râyás pósham 8 ví shyatu 9 nãbhim asmé 10 || | vánaspaté 1 'va 11 srijâ 12 rárânas tmánâ devéshu | agnír havyáu çamită sûdayâti | m ágne svăhâ 1 krinuhi jâta-veda indrâya havyám | víçve devă havír idám jushantâm || n 13 hiranya-garbháh sám avartatá 'gre bhûtásya jâtáh pátir éka âsît | sá dâdhâra prithivím dyăm || 8 || 'mấm kásmai devấya havishâ vidhema | o yáh prã-'nato ni= -misható mahi-tvaí 'ka íd rája jágato babhűva | yá íce asya4 dvi-pádaç cátush-padah kásmai deväya havíshâ vidhema | p yá âtma-dã bala-dă yásya víçva upã-"sate pra-çisham yásya deváh | yásya châya 'mrítam yásya mrityúh kásmai devaya havisha vidhema || q yasye 'me hima-vanto mahi=

^{8. &}lt;sup>1</sup> ohne avagraha. ² so (⁶o a⁰) AFW, s. P. II, 3. ³ so (⁶m⁰) AFW, s. P. 5, 12 (1, 57); nach P. wäre zu lesen im 'andråsu! ⁴ so (⁶e a⁰) AFW, s. P. II, 3. ⁵ s. P. 4, 20. ⁶ so (⁶o ') AFW, s. P. I2, 7. ⁷ oti | AW (!). ⁸ so (⁶s p⁰) AFW, s. P. 8, 29. ⁹ so (sh⁰) AFW, s. P. 6, 4. ¹⁰ s. P. 4, 9. ¹¹ so (⁶e ') AFW, s. P. I2, 4. ¹² s. P. 3, 12. ¹³ s. bei II, 2, 12, 1.

330 4, 1, 9.

-dhritim a. p. svähâ, prajä-pataye Mánave svähâ, 'gnáye vaiçvânarăya¹ svăhà. b² víçve devásya netúr márto vṛinîta sakhyám, vícve râyá ishudhyasi, dyumnám vrinîta pushyáse sváha. ° má sú bhittha má st risho dríchasva vídáyasva sú | ámba dhrishnu³ vîráyasva || 1 || agníc ce 'dám kar= ishyathah | dríwbasva devi prithivi svastáya asurí maya sva-dháyâ kritã 'si | júshṭam devãnâm idám astu havyám árishta tvám úd ihi yajné asmín i mitrai 'tam ukham tapai, 'sha ma bhedi | fetam te pari dadamy abhittyai | g drè-annah sarpír-asutih pratnó hóta várenyah | sáhasas putró * ádbhutah 6 * 1 || h 2 párasyā ádhi sam-vátó 'varão' abhy* ã || 2 || tara | yátrâ 'hám ásmi táw ava 8 || i paramásyâh parà-váto rohíd-açva ihã "gahi | purîshỳah puru-priyó 'gne 9 tvám tarâ 10 mrídhah | k sída tvám mâtúr asyã upá-sthe víçvâny ague vayunâni vidvăn | mai 'nâm arcishâ mã tá= pasâ 'bhí çûçuco 'ntár 11 asyâw çukrá-jyotir ví bhâhi || 1 an= tár agne rucă tvám ukhâyai sádane své | tásyâs tváo há= rasâ tápañ jăta-vedah 12 çivó bhava | m çivó bhûtvă maz hyám agné 'tho' sîda çivás tvám | çiváh kritvã díçah sárváh svấm yónim ihấ " 'sadaḥ || 3 || vîráyasvá, ", tápan, vio. çatiç ca ||9||

5, 1, 9, 1-6. — K. 16, 7. 19, 10. — Vs. 11, 66-72. 12, 15-17. Ç. 6, 6, 1, 15 - 3, 4. 7, 3, 15. Kà. 16, 4, 30 - 37. 5, 20. — viçvè | de= vasyà — viçvè | râyaḥ — sv iti | bhitthâḥ | mâ | sv iti — vîḍayàsva | su 13 | ambà | dhṛishṇu | vîrayàsva — svastayè — mitrà | etâm — drvànna iti dru-annaḥ — sahàsaḥ — pa=

^{9. 2} so schon I, 2, 2, 1 (b). II, 6, 11, 3 (h); viçve viçvâtmakasya, schol. 3 he dhrishnu dharshanayukte, schol. 4 so (°c 2°) AFW, s. P. II, 3. 5 so (°s p") AFW, s. P, S, 28. 6 so (°o 2°) AFW, s. P. II, 3. 7 so (°o 'v°) AFW, s. P. I2, 4. 8 so (°a°) AFW, s. P. 9, 20. 9 so (°o 'gne) AFW, s. P. I2, 5. 10 so (°a°) AFW, s. P. 3, 8. 11 so (°o ') AFW, s. P. I2, 7. 12 °pam j° AFW. 13 ohne iti! weil am Ende des ardharca.

agnír amríto abhavad váyo-bhir yád enam dyaúr ájanayat su-rétàh || m víçva rûpăṇi práti muñcate kavíh prā 'sâvîd bhadrám dvi-páde cátush-pade | ví nākam akhyat savită váreṇyó 'nu ' pra-yăṇam usháso ví râjati || m náktoshāsâ sá-manasâ ví-rûpe dhâpáyete cíçum ékaw samîcî sal | dyāvâ kshāmâ 22 rukmāḥ || 4 || antár 23 ví bhâti devā agním dhârayan draviṇo-dãḥ || su-parṇò 'si 24 garútmân , triz-vrít te círo gâyatrám cákshu stóma âtmã, sāma te tanữr vâma-devyám bṛihad-rathantaré pákshau yajnâyaz jníyam púcham chándâwsy ángâni dhíshṇiyâh cáphâ yájûwshi nāma | p su-parṇò 'si 24 garútmân , dívam gacha, súvaḥ pata || 5 || nābhâ, váne yé, nayāmi, kshāmā rukmò, 'shṭātriw-çac ca || 10 ||

5, 1, 10, 1-5. — K. 16, 7.8. 19, 10.11. — Vs. 11, 73 - 12, 4. Ç. 6, 6, 3, 3 - 7, 2, 6. Kâ. 16, 4, 38 - 5, 7. — eti | te — atti — açvāya | iva — asmai | rāyaḥ — prativeçâ iti prati-veçâḥ — abhîtvarîr ity abhi-itvarîh — ugaṇâḥ — stenâḥ — tas=karaḥ | tân | te — apîti — hanübhyâm iti hanu-bhyâm — malimlavaḥ — taskaraḥ — aghâyava ity agha-yavaḥ | tân — bâhû iti — varcaḥ | ud iti | u — amitran — rukmaḥ | urvyâ | vîti — naktoshâsā — virūpe iti vi-rūpe | dhâpayète iti — samîcî iti | dyâvā | kshâma — cakshuḥ — dhishṇi= yâḥ | çaphâḥ.

11. *ágne yám yajnám adhvarám viçvátah pari=
-bhűr² ási | sá íd devéshu gachati || b sóma yás te mayo=
-bhúva ûtáyah sánti dâçúshe | tábhir no 'vitá' bhava ||

^{10. 19} so (°o 'nu) AFW, s. P. 12, 4. 2° s. P. 4, 11.40. 21 s. P. 4, 31. 2° s. P. 3, 19; und nicht componirt mit dy\(x\)v\(x\) 2 rukmo antar F, und schol. zu P. 12, 7; also ohne R\(x\)cksicht auf den kandik\(x\)cksicht (s. \(x\)brigens IV, 6, 5, 2. 7, 12, 3), 24 so (°o 'si) AFW, s. P. 12, 2.

^{11.} câturmâsyagate vaiçvadevâkbye prathamaparvaņi vihitānām havishām yājyānuvākyāh (I, 8, 2). ^{1} ohne avagraha. ^{2} so (°h p°) AFW, s. P. 8, 32. ^{3} so (°o 'v°) AFW, s. P. 12, 4.

(1, 8, 2, 1). — a.b R. 1, 1, 4. 91, 9; c. 13 8, 44, 6; d. 10, 8, 6; e.f. 15 1, 91, 8.4; g. 16 3, 62, 10; h. 4, 54, 3; i. 1, 3, 11; k. 1.m. 6, 49, 7. 54, 5. 58, 1: n. 1, 58, 7; o nur hier; p. q. 17 R. 6, 52, 10.13; r. 2, 41, 20; s. 7, 53, 2; t. 5, 14, 1; u. 3, 11, 2; v. w. 18 7, 38, 7.8. — mayobhuva iti mayah=-bhūtî | pūrushatveti pūrusha-tvatā — sūnritānām — pāvī=ravī — citrāyūr iti citra-āyūh — sajoshā iti sa-joshāh — vishūrūpē iti vishū-rūpe | ahanī iti — viçvāh — avardhanta — mahitvaneti mahi-tvanā | eti — tasthuh — ha | avat — devāh — prithivī iti — pūrvaje iti pūrva-je — sadanē iti — amartyah — canohitah.

yuūjāná, imām agribhņan, devásya, sám te, ví pājasā, vásavas tvā 19, sámūs tvo, "rdhvā asya, "kūtim, yad agne yany, agne yam yajnam, ékādaça || 11 ||

vunjanó (1,1), várma ca stha (3,2), adityás tva (5,4), bháratí (8,3), sváo aháo (10,4), shátcatvarioçat ||46||

iti taittiriyasamhitayam caturthakande prathamah prapathakah.

1. * víshnoh krámo 'sy¹ abhimâti-hã, gâyatrám chánda a roha, prithivím ánu ví kramasva, nír-bhaktah sá yám dvishmó; víshnoh krámo 'sy¹ abhiçasti-hã, traíshṭubham² chánda a roha, 'ntáriksham² ánu ví kramasva, nír-bhaktah sá yám dvishmó; víshnoh krámo 'sy¹ arâtîyató² hanta, jagatam chánda a roha, dívam ánu ví kramasva, nír-

Vers kommt seinem Wortlaute nach erst in IV, 4, 4, 1 vor; es befremdet daher, daß er hier nur im pratîka vorliegt; s. das hierüber bereits zu I, 5, 11, 4 Anm. Bemerkte (und vgl. noch schol. zu II, 6, 2, 2 p. 704 sowie Br. II!, 5, 7, 1).

15 nur die pratîka, weil schon in II, 8, 14, 1 (yâjyâ-Abschnitt) aufgeführt.

16 vollständig, obschon bereits in I, 5, 6, 4 vorliegend!

17 nur die pratîka, weil schon in II, 4, 14, 5 (vâjyâ-Abschnitt) aufgeführt.

18 desgl., s. I, 7, 8, 2 (nicht yâjyâ-Abschnitt).

^{2, 1-10.} citikshetram; 1. åsandyåm ukhyågnisthåpanam. 1 so (°0°) AFW, s. P. 12, 2. 7. 2 ohne avagraha.

nri-shád vara-sád rita-sád vyoma-sád ab-já go-já rita-já adri-já ritám brihát || 5 || dívam ánu ví kramasva nírbhaktah sá yám dvishmó víshpor, dhánená 'gne, 'dhamám, asyáh, çucishát, shódaça ca || 1 ||

5, 2, 1, 1-5. — K. 16, 8. 19, 11. — Vs. 12, 5-17. Ç. 6, 7, 2, 10-3, 15. Kâ. 16, 5, 11-20. — anu | vîti | kramasva — arâtî= yataḥ — çatrûyata iti çatru-yataḥ — agniḥ — kshâma — vîrudhaḥ — sadyaḥ — vîti | hi | îm — rodasî iti — te | upâvrita iti upa-âvritaḥ — agne | ishâ | âyushâ — atha — anagasaḥ — ahârsham — tishṭha | avicacalir ity avi-câ= caliḥ — sarvāḥ — asthât — jyotishâ | eti | agât — svanga iti su-angaḥ | eti — mâ | enâm — antaḥ | asyâm — atho iti — iha | eti | asadaḥ — abjâ ity ap-jâḥ.

2. *¹divás pári² prathamám jajne agnír³ asmád dvití=
yam pári jâtá-vedâḥ | tritíyam ap-sú nri-máṇâ⁴ ájasram índh=
âna enam jarate svâ-dhǐḥ⁵ || ⁵ vidmã⁶ te agne³ tredbã²
trayãṇi vidmã⁶ te sádma ví-bhritam puru-trã | vidmã⁶ te
nãma paramám gúhâ yád vidmã⁶ tám útsaṃ yáta â-ja=
gántha || ° samudré² tvâ nri-máṇâ⁴ ap-sỳ antár nri-cákshâ
îdhe divó agna⁵ ữdhan | tritíye tvâ || 1 || rájasi tasthivãœ=
sam ritásya yónau mahishã ahinvan || ⁴³ákrandad agní sta=
náyann iva dyaúḥ kshāmâ⁶ rérihad vîrúdhaḥ² sam-añján |
sadyó² jajnânó ví hĩ 'm iddhó ákhyad⁵ ă ródasî¹⁰ bhâ=
núnâ bhâty antáḥ || ° uçík pâvakó aratíḥ⁵ su-medhã már=
teshv agnír amríto ní dhâyi | íyarti dhûmám arushám bhári=
bhrad úc chukréṇa çocíshà dyãm ínakshat || f víçvasya ketúr
bhúvanasya gárbha ã || 2 || ródasî¹⁰ apriṇâj jāyamânaḥ |
vîḍúṃ cid ádrim abhinat parâ-yáñ jánâ¹¹ yád agním áya=

^{2.} tasyâ 'gner upasthânam (vâtsaprena).

1 so schon I, 3, 14, 5.

2 so (°s p°) AFW, s. P. 8, 28.

3 so (°e a°) AFW, s. P. II, 3.

4 zu

4 s. P. 7, 9.

5 s. P. 3, 5.

6 so (°â) AFW, s. P. 3, 10.

7 ohne

avagraha.

8 so (°o a°) AFW, s. P. II, 3.

9 so schon I, 3, 14, 2.

IV, 2, 1, 2.

10 s. P. 4, 17.

11 onjo AW.

338 4, 2, 3.

° pré 'd agne jyótishmân' yâhi çivébhir arcí-bhis tvám' / brihad-bhir bhanu-bhir bhasan ma hiosis tanuva pra-jah || d sam-idhâ 'gnim duvasyata' ghritair bodhayata 'tithim | a asmin havyă juhotana || • • prá-prâ 'yám agnír bhara= tásya crinve ví yát súryo ná rócate brihád bháli | abhí yáh půrům prítanâsu² tasthaŭ dîdãya daívyo átithih civó nah 'apo devih práti grihnîta bhásmai 'tát syoné krinudhvau surabhav u loké | tásmai namantâm jánayah su-pátnír maté 'va putrám bibhrită" sv enam | gap-sv agne sádhish táva" saú 'shadhîr su. a ánu rudhyase | gárbhe sáñ jâyase s púnah | hgárbho asy 10 óshadhînâm² gárbho vánaspátînâm² | gárbho víçvasya bhûtásyã 'gne gárbho apam asi || i pra= -sádya bhásmanâ yónim apáç ca prithivím agne | saw-sríjya mâtri-bhis tvám i jyótishmân púnar a isadah | k púnar a= -sádya sádanam apáç ca prithivím agne | céshe mâtúr yátho 'pá-sthe 'ntár' asyão çivá-tamaḥ || 111 púnar ûrjă || 4 || vartasva púnar agna ishá "yushâ | púnar nah pâbi viçvás tah² || m 11 sahá rayyã ní vartasvã 'gne pinvasva dhãrayâ | viçvá-psniyâ viçvátas pári12 || n púnas tvâ "dityã rudră vá= savah sám indhatám púnar brahmáno vasu-nítha yajnaíh ghriténa tvám tanúvo vardhayasva satyáh santu yájamânasya kamah || ° bódha ° no asya vácaso yavishtha máwh= ishthasya prá-bhritasya svadhâ-vah | přyati tvo ánu 18 tvo grinâti vandărus te 3 tanúvam vande agne 14 || p sá bodhi súrír maghá-vâ vasu-dăvâ vásu-patih | yuyodhỳ asmád dvé= shâosi | 4 | a, távo, "rja, 'nu, shódaça ca | 3 ||

^{3. 2} ohne avagraba. 4 so schon II, 5, 12, 4 ³ so (*s t*) AFW. (yâjyâ-Abschnitt). ⁵ so (⁰o a⁰) AFW, s. P. 11, 3. 6 so (0â) AFW, so (sau 'sho) AFW, 7 so (0sh t0) AFW, s. P. 6, 5. s. P. 3, 10.8. 10 so ("o asy) AFW, ⁹ so W, ⁰nj⁰ A, ppj F, s. P. 5, 24. s. P. 5, 17. 12 so (0s p0) AFW, s. P. 12, 3. so schon I, 5, 3, 8. IV, 2, 1, 3. 14 so (e a n) 13 so (60 ánu) AFW, s. P. 11, 5 (12, 4). s. P. 8, 24. AFW, s. P. 11, 3.

ayâ rayı́m || ¹ cid asi, táyâ devátayâ ² 'ngirasvád ² dhruvă sîda. m pari-cid asi táyâ devátayâ ² 'ngirasvád ² dhruvă sîda. n lokám pṛiṇa, chidrám pṛiṇã, 'tho sîda çivã tvám | indrâ-'gnĩ tvâ bṛihaspátir ² asmin yónâv asishadan || º tã asya sũda-dohasaḥ sómaw çriṇanti pṛiçnayaḥ | jánman de vănâm viças trishv ã rocané diváḥ || 4 || astv, óshadhìshu, jā nánn, ashṭācatvāriwçac ca || 4 ||

5, 2, 3, 1-6. — K. 16, 11. 20, 1. — Vs. 12, 45-55. Ç. 7, 1, 1, 2-33. 8, 7, 8, 21. Kâ. 17, 1, 3-17. 16, 7, 14. — apeti | ita | vîti | ita | vîti — ataḥ | ye | atra — purânaḥ — prithivyaḥ — bhasma — sam iti | yâḥ | vaḥ | priyaḥ — sam iti | priya — sampriya iti sam-priyaḥ | sampriya iti sam-priyaḥ — sasavan iti sa-savan | san — acha | jigasi | acha | devan | ucishe | dhishniyaḥ — pravanebhir iti pra-vanebhih — syat | naḥ — vijaveti vi-java — asme iti — atha — vardhaya — atho iti — trishu | eti.

5. *sám itao sám kalpethâo sám-priyau rocishnű su-manasyámánau | ísham űrjam abhí sam-vásánau, sám vám mánāosi sám vratá sám u cittány á 'karam | b ágne pu-ríshyâ 'dhi-pá bhavâ tvám nah | ísham űrjam yájamánâya dhehi | o puríshyas tvám agne rayi-mán pushti-máo asi | civáh kritvá dícah sárváh svám yónim ihá "'sadah | o bháv atam nah sá-manasau sám-okasau | 1 | arepásau | má yajnáo hiosishtam má yajná-patim játa-vedasau, civaú bhav atam adyá nah | o máté 'va putrám prithiví puríshyam agnío své yónáv abhár ukhá | tám vícvair devaír ritú-bhih sam-vidánáh prajá-patir vicvá-karmá ví muñcatu | yád asya páré rájasah cukrám jyótir ájáyata | tán nah parshad áti dvíshó 'gne' vaicvánara sváhá | s námah

^{5.} âhavanîyacayanârtham bhuvah karshanam. 1 s. P. 4, 5. 2 so (°â) AFW, s. P. 3, 8. 12. 10. 3 so (°à•) AFW, s. P. 9, 20. 4 s. P. 8, 8. 5 so (°o 'gne) AFW, s. P. 12, 5. 6 ohne avagraha.

pra-jabhyah || "ghriténa síta mádhuna sám-akta víçvair devaír ánu-mata marúd-bhih | ŭrjasvatî páyasa pínvamana 'smant síte páyasa 'bhy-avavritsva 13 || 6 || sámokasau, viçvarûpe, vidúr nírritir, abhí cashta, ihá, mitraya, dvavi@çatiç ca || 5 ||

5, 2, 4, 1-4. — K. 16, 11.12. 20, 1.2. — Vs. 12, 57-72. Ç. 7, 1, 1, 38-2, 2, 12. Kâ. 17, 1, 19-2, 12. — sampriyâv iti sam-priyau | rocishnû iti — abhîti | samvasanâv iti sam-vasanau — eti | akaram — adhipâ ity adhi-pâh | bhava — iha | eti | asadaḥ — mâtâ | iva — abhâh — tat | naḥ — sv iti — ayasmayam — crita — rohaya | imam — vîti | syâmi — atha — krûre | âsan — janāḥ — tvâ | aham — ityâm — sâ | te — pitâ | iva — dasaye — pratîti | sûrî | vîti — çacîbhir iti çaci-bhiḥ — varatrâḥ — siñcâmahai — viçvā | ahā | adastam — dhîrāḥ — sumnayà — vapata | iha — asat — eti | ayat — pavîravam — sumatitsarv iti sumati-tsaru — prasthâvad iti prastha-vat — phâlāḥ — kînâçāḥ — çunāsîrâ — pûshṇe | oshadhîbhya ity oshadhis-bhyaḥ — asmân — abhyâvaviritsvety abhi-âvavritsva.

6. *yā jātā óshadhayo' devébhyas tri-yugám purā | mándāmi babhrūṇām aháw çatáṃ dhāmāni saptá ca || b ça=táṃ vo amba² dhāmāni sahásram utá vo rūhaḥ | áthā³ çata=-kratvo yūyám imám me agadáṃ kṛita || o pūshpā-vatīḥ b pra-sūvatīḥ phalínīr aphalā utá | áçvā iva sa-jítvarīr vīrū=dhaḥ¹ pārayishṇávaḥ || d óshadhīr¹ íti mātaras tád vo devīr ūpa bruve | rápāwsi vi-ghnatīr ita rápaḥ || 1 || cātáyamā=nāḥ || o açvatthé¹ vo ni-shádanam parṇé vo vasatíḥ kṛitā || go-bhāja ít kílā 'satha yát sanávatha pūrusham || 'yád aháṃ vājáyann imā óshadhīr hásta ā-dadhé | ātmā yákshmasya naçyati purā jīva-gṛíbho yathā || syád óshadhayaḥ saṃ-gá=

^{5. 13} als Compositum!

^{6.} oshadhivapah. 1 ohne avagraha. 2 so (0 a 0) AFW, s. P. 11, 8. 8 so (0 à) AFW, s. P. 3, 10. 4 so (0 e a 0) AFW, s. P. 11, 3. 5 s. P. 3, 5. 2. 6 so (0 h k 0) AFW.

chante răjânah sám-itâv iva | víprah sá ucyate bhishúg raksho-hã 'mîva-cătanah || h nísh-kritir năma vo mâtă 'thâ' yûyáw stha sám-kritîh | sarăh patatrinîh || 2 || sthana yúd âmáyati nísh krita || l anyã vo anyăm '" avatv anyã 'nyás syâ úpâ 'vata | tấh sárvâ óshadhayah sam-vidână idám me pră 'vatà vácah || k úc chúshmâ óshadhînâm gãvo go-shthād ive "rate | dhánaw sanishyántînâm âtmãnam táva pûrusha || láti víçvâh pari-shthā stená iva vrajám akramuh | óshadhazyah pră 'cucyavur yát kím ca tanúvâw rápah || "yãh || x ||

ta à-tasthur àtmanam ya à-vivicuh paruly-paruly | tas te yákshmam vi bàdhantam ugró madhyama-cír iva | " sákún yakshma pra pata cyenéna kikidivína! | sakám vätasys dhrájyà sakám nacya ni-hákayà | "acvâ-vatte" soma-vattu ůrjáyantim úd-ojasam i ž vitsi sárvá úshadbir asmä arisbis -tàtaye | P yah phalinir ya aphala apushpa yaç ca pushpinih | brihaspati-prasûtas tá no muncauty áchasah | " yály 1 4 ishadbayah soma-rajnih prá-vishtáh pritbivím ámu i tasam tram asy ut-tama pra no " jivatave suva " ava-pistantir avadan divá óshadhayah pári 11 jány jívám agnávámahai na sa rishyati pürushah l vaç ee dam uça-çiiqvasti pác ca dirim párá-gatáh, ihá sam-gátya tál, sárvá semai sim datta bleskajiau | mi vo riskat khauitä yisevai ea him klustiani rei dri-pae extent pad manikao eurem acts and turne i reducedantaly sing radicate season sales rajna tumum kuruli tradususum tae rajuu paruraumi [6]; regnige januarium yn armadd yfir allandami yn, angladyr 🖘 👯

in the state of th

i manage of the state of the st

kilà | asatha — hastė — yatha — mata | atha — nir iti | kṛita — upeti | avata — preti | avata — goshṭhad iti gostināt | iva | îrate — parishṭha iti pari-sthah — acucyavuḥ — paruḥparur iti paruḥ-paruḥ — açvavatîm ity açva-vatîm — asmai — apushpah — tah — anu 12 — preti | naḥ — oshas dhayaḥ | pari 12.

7. * mã no hiwsîj janită yáh prithivyă yó vâ dívaw satyá-dharma jajána | yáç cã 'páç candra bribati'r jajána kásmai deväya havíshâ vidhema || b abhy-avartasva prithivi yajnéna páyasa sahá | vapam te agnír ishitó 'va sarpatu || cágne yát te cukrám yác candrám yát půtám yád yajnís yam | tád devébhyo bharâmasi || d ísham űrjam ahám itá ă | 1 | dada ritásya dhãmno amrítasya yóneh | ã no góshu viçatv aú 'shadhîshu ' jáhâmi sedím ánirâm ámîvâm || · ágne táva crávo váyo máhi bhrájanty arcáyo vibhá-vaso bríbad-bhâno cávasá vájam ukthỳam dádhâsi dâcúshe kave | firajyánn agne prathayasva jantú-bhir asmé fráyo amart= ya* | sá darçatásya vápusho ví rájasi prinákshi sánasío rayím | 8 űrjo napáj játa-vedah su-çastí-bhir mándasva | 2 || dhîtí-bhir hitáh | tvé ishah sám dadhur bhúri-retasaç citró-"tayo vâmá-jâtâḥ | h pâvaká-varcâḥ çukrá-varcâ ánûna--varca úd iyarsbi bhanúna | putráh pitára vi-cárann úpa 'vasy ubhé prinakshi ródasî | | i rita-vanam mahisham viçvá-carshanim agnío sumnaya dadhire puró jánah | çrút= -karnao sapráthas-tamam två girá daívyam mánushá yugá | k nish-kartaram adhvarásya prá-cetasam ksháyantau rádhase mahé | râtím bhrígûnam uçíjam kaví-kratum prinákshi sa=

^{6. 12} ohne iti, weil am Ende des ardharca.

^{7.} loshtakshepådikam. ¹ als Compositum. ³ so (⁶e a⁴) AFW, s. P. 11, 8. ³ so (⁶0 a⁶) AFW, s. P. 11, 3. ⁴ ohne avagraha. ⁵ s. P. 4, 9. 10. ⁶ s. P. 4, 11. ⁷ s. P. 4, 17. ⁹ s. P. 3, 2.

văya havishâ vidhema | ' 'drapsáç caskanda prithivìm ánu | 2 | dyăm imán ca yónim ánu yáç ca pűrvah | tritiyam yónim ánu sam-cárantam drapsám juhomy ánu saptá hóz trâh | 8 námo astu 8 sarpébhyo yé ké ca prithivîm ánu | yé antárikshe 3 u 1 yé diví tébhyah sarpébhyo námah || b yè 'dó rocané divó yé vâ sűryasya raçmíshu | yéshâm ap-sú sádah kritám 8 tébhyah sarpébhyo námah || 'yá íshavo yâtu-dház nânâm yé vâ vánaspátîær' ánu 9 | yé vâ 'vatéshu çérate téz bhyah sarpébhyo námah || 3 || mahó, 'nu, yâtudhánanam, ékâdaça ca || 8 ||

5, 2, 6, 5. 7, 1-5. — K. 16, 15. 20, 5. — Vs. 13, 2-8. Ç. 7, 4, 1, 9-29. Kâ. 17, 4, 1-6. — tat | me — må | adhåt — båhû iti — sîmatah — åvah — vishthå iti vi-sthåh — vivah — anv iti | samcarantam iti sam-carantam — prithivîm | anu 10 — ye | adah — vanaspatîn | anu 10 — avateshu.

9. *dhruvă 'si dharuṇă 'stritâ viçvá-karmaṇâ su-kritâ | mã tvâ samudrá¹ ud vadhîn mă su-parṇó 'vyathamânâ' prithiviṃ driwha || b prajă-patis tvâ sâdayatu prithivyāḥ prishṭhé vyácasvatîm¹ práthasvatîm¹, prátho 'si , prithivỳ asi, bhur asi, bhumir asy, áditir asi viçvá-dhâyâ viçvasya bhuvanasya dhartri, prithiviṃ yacha prithiviṃ driwha prithivim mā hiwsîr, viçvasmai prâ-'ṇāya vy-ânāyo 'd-ânāya prati-shṭhāyai || 1 || caritrâyâ, 'gnis tvâ 'bhi pâtu mahyā svastyā' chardíshâ çáṃ-tamena, táyâ devátayâ¹ 'ngirasvád¹ dhruvā sîda | ckāṇḍàt-kâṇḍàt pra-róhantì párushaḥ-parushaḥ pári || evã no durve prá tanu sahásreṇa çaténa ca || d yā

^{8. 6} so (°o a°) AFW, s. P. 11, 3. 7 so (ye 'do) AFW, s. P. 12, 7. 8 so (°h k") AFW. 9 so (°ior a°) AFW, s. P. 9, 20. 10 ohne iti, weil am Ende des ardharca.

^{9.} svayamātriņņādishţakopadhānam. ¹ ohne avagraha. ² so (°o 'vy°) AFW, s. P. 12, 7.4. ³ so (°s t°) AFW. ⁴ so (°o 'si) AFW, s. P. 12, 2. ¹ so (°ħ p°) AFW, s. schol. zu P. 8, 28. ⁶ s. Whitney zu P. 3, 15 p. 98.

tásya dhárá abhí cákaçîmi '5 hiranyáyo vetasó mádhya àsâm || w tásmint su-parnó madhu-krít kuláyí bhájann áste mádhu devátábhyah | tásyâ "sate hárayah saptá tíre sva-dhám dúhânâ amrítasya dhárâm || 6 || pratishtháyai, sahásravírya, paramám, virát, saptá, tíre, catvári ca || 9 ||

5, 2, 8, 8-6. 5, 8, 1. — K. 16, 16. (39, 8). 20, 6.7. — Vs. 13, 16-40. Ç. 7, 4, 2, 5 - 5, 2, 12. Kâ. 17, 4, 15 - 5, 11. — astritâ — va=dhît — avyathamânâ — prathaḥ | asi | prithivî — viçvadhāyâ iti viçva-dhâyâḥ — vyânâyeti vi-anàyà 16 | udânâyety ut=anâyà 16 — parushaḥparusha iti parushaḥ-parushaḥ | pari 17 | evâ — arâtîyataḥ — pritanyataḥ — ritâyata ity rita-yate — eti | agâḥ — sarvābhiḥ — naḥ | kridhi | yâḥ — yukshva | hi — anv iti | saṃcarantam iti sam-carantam — sam iti | it — madhyè — âsate.

10. * ådityám gárbham páyasâ sam-añjánt sahásrasya prati-măm viçvá-rûpam | pári vṛingdhi¹ hárasâ mã 'bhí mṛikshaḥ çatã-"yusham kṛiṇuhi cîyámânaḥ || b imám mã hiwsîr dvi-pădam paçûnăw sáhasrâ-'ksha médha ấ cîyámâ-naḥ | máyum àraṇyám ánu te diçâmi téna cinvânás tanúvo ní shîda² || c vătasya dhrājim váruṇasya nābhim áçvam ja-jnânáw sarirásya mádhye | çíçuin nadînâw hárim ádri-buddham ágne mâ hiwsîḥ || 1 || paramé vỳ-oman || d imám mã hiwsîr éka-çapham paçûnăm kanikradám vàjinam väjineshu | gaurám âraṇyám ánu te diçâmi téna cinvânás tanúvo ní shîda² || o ájasram índum arushám bhuraṇyúm agním îḍe pûrvá-cittau námo-bhiḥ | sá párva-bhir ritu-çáḥ kálpamâno gấm mã hiwsîr áditim vi-rājam || imáw samudráw çatá-dhâram útsam vy-acyámânam bhúvanasya mádhye | ghṛi-táṃ duhânâm áditim jánâyā 'gne mã || 2 || hiwsîḥ paramé

^{9. 16} s. P. 3, 15. 17 ohne iti, weil am Ende des ardharca.

^{10.} paçuçîrshopadhânam. ¹ vrindhi ACDFW. ² so (sh⁶) AFW, s. P. 6, 4. ³ ohne avagraha.

4, 2, 11.

'ndrâ-'gnî víçvâ bhúvană 'ty anyấ || a máruto yásya hí || 1 || ksháye pâthă divo vi-mahasaḥ | sá sugopă-tamo o jásnaḥ || vajnaír vâ yajna-vâhaso víprasya vâ matînăm | másnutaḥ çrinută hávam || 11 criyáse kám bhânū-bhiḥ sám mismikshire té raçmí-bhis tá ríkva-bhiḥ su-khâdáyaḥ | té vāçîs-manta i ishmíno ábhîravo vidré priyásya mārutasya dhāsmnaḥ || sáva te héḍa, húd ut-tamám | káyâ naç citrá ā bhuvad ûtî sadă-vridhaḥ sákhâ | káyâ çácishṭhayâ vrită || 2 || kó adyá yunkte dhurí gā ritásya çímívato bhâmíno dúrs-hrinàyûn | âsánn-ishûn hritsv-áso s mayo-bhún yá eshâm bhrityām rinádhat sá jîvât || agne nayã, m devānâw. Çám no bhavantu, vaje-vâje | p11 ap-sv agne sádhish ṭáva saú 'shadhîr sánu rudhyase | gárbhe sáñ jâyase f púnaḥ ||

ma, 6kâdaça ca || 11 ||

(1, 8, 3, 1). — AR. 3, 12, 9; 6, 60, 1; c.d.e 1, 109, 6. 86, 1. 2;

(11, 87, 6; g.h. 18 1, 24, 14, 15; 4, 31, 1; 1, 84, 16; l.m. 19 1, 189, 1. 10, 2, 3; n.o. 20 7, 38, 7.8; p. 11 8, 43, 9; q. 9, 64, 1; r.s. 21 1, 25, 19. 24, 11;

t.u. 22 4, 1, 4.5. — divah | parîti — agnî iti | sahurî 23 iti saz-hurî | saparyât — pritanâ | haveshu 24 — prithivyâh | ririzcâthe iti — indrâgnî itîndra-agnî — pâtha — sugopâtama iti sugopa-tamah — çrinuta — te | rikvabhir ity rikva-bhih

q vrísha soma dyu-mão 17 asi vrísha deva vrísha-vratah |

vríshâ dhármâni dadhishe || rimám me varuna, tát två

yâmi. tvám no agne², "sá tvám no agne² || 8 || M, vritá,

^{11. •} so (°â) AFW, s. P. 3, 10. 11 so schon (f) II, 1, 11, 2 (yājyâ-Abschnitt) und (p) IV, 2, 3, 2; es befremdet daher, dafs hier im yajya-Abschnitt diese Verse nicht bloss durch ihre pratika aufgesührt sind, s. Note 11 und 6 zu I, 4, 46, 2. 12 s. P. 3, 7. 13 s. P. 5, 16 6, 8 (schol.) 14 so ("sh t") AFW, s. P. 6, 5. 15 so (sau 'sh") AFW, 16 so (ħj) W, "nj" A, 'mj' F, s. P. 5, 24. s. P. 5, 17. 18 nur die pratîka, weil schon in I, 5, 11, 3 (yâjyâ-AFW, s. P. 9, 20. 19 desgl., s. I, 1, 14, 3. 4. (yâjyâ-Abschnitt). Abschnitt) voll aufgeführt. desgl., s. I, 7, 8, 2 (nicht yajya-Abschnitt). ³¹ desgl., s. II, 1, 11, 6 (våjvå-Abschnitt). ²² desgl., s. II, 5, 12, 8 (våjyå-Abschnitt). ²⁴ âhaveshu, schol., s. Note ⁷. hûrî D.

— vàçîmanta iti vâçi-mantah — eti | bhuvat | ûtî — naya | eti — sadhih | tava | sah | oshadhîh — sau.

víshnor⁹⁵, divás páry, ánnapaté, 'pe 'ta, sám itam, yá játá, má no, 'bhy ⁹⁶ àsthâd, dhruvá 'si dharúnâ, ''dityám gárbham, índrågnî ro-canaí, 'kâdaça || 11 ||

víshnor (1, 1), asmín havyé (3, 2), 'ti två 'hám (5, 4), dhítíbhir (7, 3), hótrå (9, 6), ashtåcatvåriocat || 48 ||

iti taittirîyasamhitâyâm caturthe kânde dvitîyah prapâthakah ||

- 1. *apấṃ tvé 'mant' sâdayâmy, apấṃ tvó 'dmant' sâdayâmy, apấṃ tvâ bhásmant s., apấṃ tvâ jyótishi s., apấṃ tvấ 'yane sâdayâmy. b arṇavé sádane sîda, samudré' sádane sîda, salilé sádane sîdà, 'pấṃ ksháye sîdâ, 'pấw sáz dhishi sîdà. c' 'pấṃ tvâ sádane sâdayâmy, apấṃ tvâ sadház-sthe sâdayâmy, apấṃ tvâ púrîshe sâdayâmy, apấṃ tvâ yónau sâdayâmy, apấṃ tvâ pấthasi sâdayâmi. d gâyatr' chándas, trishṭúp' chándo, jágatî chándo, 'nu-shṭúp chánz daḥ, pañktíç' chándaḥ | 1 | yónau, páñcadaça ca | 1 | l
- (5, 2, 10, 1-3). K. 16, 18. 20, 9. Vs. 13, 58. Ç. 7, 5, 2, 46-61. Kâ. 17, 6, 2. tvậ | eman tvậ | odman.
- 2. ayám puró bhúvas; tásya prå-'nó bhauvâyanó', vasantáh prânâyanó', gâyatrí väsantí, gâyatriyaí gâyatrám, gâyatrád upâ-'oçúr, upâ-'oçós tri-vrít, tri-vríto ratham=taráo, ratham-tarád Vásishtha ríshih, prajápati-grihîtayâ tváyâ prâ-'nám grihnâmi pra-jábhyo. b'yám dakshiná

^{11. 25} víshnoh krámo 'si D. 26 no hi@sid abhy D.

^{3, 1-12.} pañca citayaḥ; 1-3. prathamā citiḥ; 1. apasyābhidhānā ishṭa-kāḥ. ¹ so (tve 'mº, tvo 'dº) AFW, s. P. 10, 14. ² ohne avagraha. ³ ºātº AFW.

^{2.} pranabhrita ishtakan. ohne avagraha.

viçvá-karma; tásya máno vaiçva-karmanám; grîshmó mâ= nasás, trishtug¹ graishmì", trishtubha¹ aidám, aidad antar= -yâmò, 'ntar-yâmăt pañca-daçáh, pañca-daçád brihád, bris háto Bharádvája ríshih, prajápati-grihîtayá tváyá mánah grihnami pra-jabhyo. °'yám paçcad viçvá-vyacas; 1 tásya cákshur vaicva-vyacasám, várshâni câkshushăni, jágatî vârshî, jágatyâ ríkshămam 1 u. 3, ríkshămâc chukráḥ, çuk= răt sapta-daçáh, sapta-daçád vairûpám', vairûpád' Viçvã= -mitra fríshih, prajapati-gribîtaya tváya cáksbur gribnami pra-jähhya. d idám ut-tarát súvas; tásya crótrao sauváo, çarác chrautry, anu-shtup çârady, anu-shtubhah svâráo, svárán manthí, manthína eka-vioçá, eka-vioçád vairájám¹, vairājāj Jamádagnir 1 ríshih, prajāpati-grihîtayā | 2 || crótram grihnami pra-jabhya. ° iyam upari matis; tasyai vấn mâti, hemantó vâcyâyanáh 1, panktír 6 haimantí, panktyai nidhána-van, nidhana-váta agrayaná, agrayanát trinava--trayastrioçaú, trinava-trayastrioçábhyâo çâkvara-raivaté, çâkvara-raivatābhyām Viçvá-karmá 'rshiḥ, prajāpati-gribî= tayâ tváyâ văcam gribnâmi pra-jabhyah | 3 || tváya máno, jamádagnir ríshih prajápatigrihítayá, trioçác ca ||2||

- 5, 2, 10, 3-5. K. 16, 19. 20, 9. Vs. 13, 54-58. Ç. 8, 1, 1, 1 2, 9. Kâ. 17, 6, 3.4. trishṭuk | graishmî | trishṭubhaḥ jagatyaḥ | rikshamam viçvamitra iti viçva-mitraḥ anushṭub ity anu-stup | çâradî vak | mâtî nidhanavad iti nidhana-vat viçvakarmeti viçva-karmâ | rishiḥ.
- 3. a prācî diçām, vasanta ritunām, agnir devata, brahma draviņam, tri-vrit stomah, sa u pancadaça-vartanis,

^{2. &}lt;sup>2</sup> so W, ⁰shţu grai® F, ⁸shţuk grai® A. ³ rikshamam iti sas maviçeshah, schol. ⁴ s. P. 3, 5. ⁵ s. P. 5, 86; ⁰shţup (mit virama) châ® W; F undeutlich; Lesart von A nicht notirt. ⁶ ⁶n̄t® AF.

^{3.} apanabhrita ishtakah. 'ohne avagraha.

açvina 'dhvaryii' sadayatam iha tva | své dákshe dáksha: -pite 'há sîda deva-trã prithiví brihatí rárana | sv-asasthã tunúvá sám viçasva pité 'vai 'dhi sûnáva á su-cévá '' 'cvinâ 'dhvaryŭ 2 sâdayatâm ihá två || ckulâyínî 1 vásu-matî vayo--tha rayim no vardha bahulae su-vîram ∦ 1 ∥ apa matim dur-matím bádhamáná ráyás póshe yajná-patím á-bhájantí súvar dhebi yájamânâya pósham açvínâ 'dhvaryú' sâdayatâm ihá tvá || d agnéh púrísham asi deva-yani tăm tvá viçve abhí grinantu deváh | stóma-prishtha ghritá-vatî 'há sída praja-vad asmé drávina "yajasva 'evína 'dhvaryú' sadayatam ihá två || °divó murdha 'si prithivya nabhir vi-shtambhanî diçam ádbi-patnî bhuvanânâm | 2 | urmir drapeo apam zasi, viçvá-karma ta ríshir, açvína zdhvaryu zadayatam ihá tvá | sa-júr ritú-bhih sa-júr vi-dhábhih sa-júr vásu-bhih sa-jű rudraih sa-jűr âdityaih sa-jűr viçvair devaih sa-jűr devaih sa-jur devair vayo-nâdhair, agnaye tva vaiçvânaraya1, 'cvina 'dhvaryii' sadayatam iba tva | s pra-'nam me pâhy apâ-'nám me pâhi vy-ânám me pâhi cákshur ma urvyã ví bhâhi crótram me clokayâ. h'pás pinvaú 8, 'shadhîr 1 jinva, dvi-pát páhi, cátush-pád ava, divó vríshtim 9 é "raya suviram, bhúvananam, urvya, saptádata ca 114 1 3

(5, 3, 1, 1). — K. 17, 1 (20, 10). — Vs. 14, 1-8. Ç. 8, 2, 1, 4
- 3, 6. Kâ. 17, 8, 15-21. — adhvaryû iti — svâsastheti su-âsasthâ — pitâ | iva | edhi | sûnavê | eti — vayodhâ îti vayaḥs-dhâḥ — devayânîti deva-yânî — iha | sîda — asme iti | dravipâ | eti — prithivyâḥ | nâbhiḥ | vishṭambhanîti vistambhanî — te | rishiḥ — vyânam iti vi-anam — apaḥ | pinva | oshâdhîḥ — vrishṭim | eti | îraya.

^{4. 2} s. P. 4, 5. 3 so (0s p⁰) AFW, s. P. 8, 29. 4 so (0e a⁰) AFW, s. P. 11, 3. 5 s. P. 4, 9. 6 so ACDW; yonir F im Text, aber im Comm.: nabhir und erklärt durch: bhûmer nabhisthâniyâ. 7 so (0 a⁰) AFW, s. P. 11, 3. 8 so (0s p⁰) AFW, s. P. 8, 25. 9 paroxytonon; vishtim C.

pratici¹ dík, sva-rād asy údicî¹ díg, ádhi-patny asi brihatí díg. dãyur me pâhi, prâ-'ṇám me pâhy, apâ-'nám me pâhi, vy-ânám me pâhi, cákshur me pâhi, crótram me pâhi; máno me jinva, văcam me pinvâ, "tmănam me pâhi, jyótir me yacha || 2 || chardíshâ, pinva, shát ca || 6 ||

5, 8, 2, 1. — K. 17, 3. 20, 11. — Vs. 14, 11-13.17. Ç. 8, 3, 1, 8 - 2, 14. Kâ. 17, 9, 1.2.8. — eti | uru — vyânâyeti vi-anâyâ — udânâyety ud-anâyâ — râjnî — vyânam iti vi-anam.

7. * mã chándaḥ, pra-mã chándaḥ, prati-mã chándo, 'srîvíç chándaḥ, pañktíç chánda, ushṇihâ chándo, bṛihati chándo, 'nu-shṭup chándo, vi-rãṭ chándo, gâyatri chándas, trishṭup¹ chándo, jágatî ch., pṛithivī ch., 'ntárikshaṃ¹ ch., dyauç ch., sámâç ch., nákshatrâṇi ch., mánaç ch., vãk ch., kṛishiç ch., hiraṇyaṃ ch., gauç ch., 'jã chándó, 'çvaç cháns daḥ | ag nír devátâ¹ || 1 || vấto devátâ, sũryo devátâ, candrámâ¹ d., vásavo d., rudră devátâ, "dityã d., víçve devã devátâ, maruto d., bṛihaspátir¹ deváté, 'ndro d., vás ruṇo devátà | b mūrdhã 'si rắḍ, dhruvã 'si dharuṇâ, yantrỳ asi yámitrî, 'shé tvo "rjé tvà kṛishyaí tvâ kshémâya tvâ; yántrī rắḍ dhruvã 'si dháraṇî, dhartrỳ asi dháritry, ấyushe tvâ várcase tvau 'jase tvâ bálâya tvâ || 2 || devátá, "yushe tvâ, sháṭ ca || 7 ||

5, 3, 2, 4-5. — K. 17, 3. 20, 11. — Vs. 14, 18-22. Ç. 8, 3, 4-4, 8. Kâ. 17, 9, 8-14. — ajâ — yantrî | asi — ishe — ûrje — yantrî | râț — dhartrî — ojase.

8. âçús tri-vríd, bhântáh pañca-daçó, vỳ-oma saptas-daçáh, prá-tûrtir ashtâ-daçás, tápo nava-daçò, 'bhĭ-vartáh sa-vioçó, dharúna eka-vioçó, várco dvâvioçáh , sam-bhás

^{7.} brihatyakhya ishtakah. ohne avagraha.

^{8-11.} caturthyam citau; 8. akshņayastomiyakhyasv ishtakasu kaçcit.

ohne avagraha.

vrishtih | vâtāh — adltyai — ojah — trinava iti tri-navah — garbhāh — samîcîh | diçah — catushtoma iti catuh-stomah — prajā iti pra-jāh — ribhūnām.

ékayâ 'stuvata, pra-ja adhiyanta, praja-patir ádhi: -patir âsît; tisrí-bhir astuvata, bráhma 'srijyata, bráhmanas pátir¹ ádhi-patir âsît; pañcá-bhir astuvata, bhûtany asrijs yanta, bhûtanam pátir ádhi-patir asît; saptá-bhir astuvata, sapta-'rshayo 'srijyanta, dhâta 'dhi-patir âsîn; nava-bhir astuvata, pitáro 'srijyanta', 'ditir ádhi-patny asîd; ekadaçá= -bhir astuvata, 'rtávo 'srijyantâ, 'rtavó 'dhi-patir âsît; tra= yodacá-bhir astuvata, mása asrijyanta, sam-vatsaró 'dhi= -patih | 1 | asît; pañcadaçá-bhir astuvata, kshatrám asrij= yaté, 'ndró 'dhi-patir âsît; saptadaçá-bhir astuvata, pa= cávo 'srijyanta, bríhaspátir' ádhi-patir âsin; navadaçá-bhir astuvata, çûdrå-'ryav asrijyetam, aho-râtré' ádhi-patnî 4 âstâm; éka-viocatya 'stuvatai, 'ka-caphah pacavo 'srijyanta, várunó 'dhi-patir âsît; tráyo-vioçatya 'stuvata, kshudráh paçávo 'srijyanta, půshá 'dhi-patir âsît; páñca-viocatyà 'stu= vatâ, "ranyah paçavo 'srijyanta, vâyur adhi-patir âsît; saptá-viocatya 'stuvata, dyava-prithiví ví || 2 || aitam, vá= savo rudrá aditya anu vy ayan, tésham adhi-patyam asîn; náva-viocatya 'stuvata, vánaspátayo' 'srijyanta, sómó 'dhi= -patir âsîd; éka-trioçatâ 'stuvata, pra-jă asrijyanta, yăvâ= nâm cấ 'yâvânâm cấ ''dhi-patyam âsìt; tráyas-triocatâ 'stu= vata, bhûtany açamyan, praja-patih parameshthy adhi= -patir âsît | 8 | samvatsaró 'dhipatir, ví, páñcatrioçac ca | 10 ||

(5, 8, 4, 7). — K. 17, 5. — Vs. 14, 28-81. Ç. 8, 4, 3, 1-19. Kå. 17, 10, 17. — brahma — brahmanah — saptarshaya iti saptas

^{10.} srishtinâmakâ ishtakâh. ¹ so (°s p°) AFW, s.P.8, 27. ² ohno avagraha. ³ s. P. 4, 11. ⁴ s. P. 4, 52.

359

-rishayah — ritavah — grtavah — çùdrâryav iti çûdras -aryau — adbipatnî ity adbi-patnî — anu | vîti | âyau — parameshthî.

11. * iyám evá sã yǎ prathamã vy-aúchad antár asyānı carati prá-vishtá | vadhűr jajána nava-gáj jánitrî tráya enâm mahimanah sacante || b chandasvati 1 = 2 ushasa pépiçanc 2 sas mânám 1 yónim ánu sam-cárantî 2 | sữrya-patnî 2 ví caratah pra-jànati' ketum krinvâné ajáre bhűri-retasa | critásya pánthâm ánu tisrá ã 'gus tráyo gharmáso ánu* jyótisha " 'guh | pra-jam éka rákshaty űrjam éka | 1 | vratám ėka rakshati deva-yūnam | d catu-shtomod abhavad ya turíya yajnásya paksháv rishayo bhávantí | gayatrím tris shtubham jágatím anu-shtubham brihád arkám yuñjànáh súvar a 'bharann idám || • pañcá-bhir dhâta ví dadhâv idán yát tăsâu svásrîr ajanayat páñca-pañca | tăsâm u yanti pras -yavėna páñca nănâ rûpăni krátavo vásânâh | triocát svá= sara úpa yanti nish-kritáo samanám ketúm prati-muñcás mânâh | 2 | rituos tanvate kavayah pra-jânatir madhye= -chandasah pári yanti bhãsvatîh¹ || s jyótishmatî¹ práti muñc= ate nábho rátrí deví súryasya vratáni | ví pacyanti pacávo jayamana nana-rûpa matur asya upa-sthe || heka-'shtaka tápasá tápyamáná jajána gárbham mahimanam indram i téna dásyûn vỳ asahanta devă hantă 'surânam abhavac chácî-bhih " || i ánânu-jàm anu-jăm mấm akarta satyám vád= anty ánv icha etát | bhûyasam || s || asya su-mataú yáthà yûyám anyá vo anyám³ áti mã prá yukta || k ábhûn máma su-mataú viçvá-vedá áshta prati-shthám ávidad dhí gâdhám | bhûyasam asya su-mataú yáthâ yûyam anya vo anyam ati

mă prá yukta || ¹ páñca vỳ-ushțîr ánu páñca dóhâ gẩm páñca-nâmnîm ritávó 'nu páñca | páñca díçah pañca-dazcéna kliptăh samâná-mûrdhnîr abhí lokám ékam || 4 || mriztásya gárbhah prathamă vy-ûshûshy apăm ékâ mahimănam bibharti | săryasyaí 'kâ cárati nish-kritéshu gharmásyaí 'kâ savitaí 'kâm ní yachati || myă prathamă vy-aûchat să dhenúr abhavad yamé | să nah páyasvatî dhukshvó 'ttazrâm-uttarâw sámâm || ° çukrá-'rshabhâ nábhasâ jyótishă "'gâd viçvá-rûpâ çabalir agní-ketuh | samànám i árthaw svz-apasyámânâ bíbhratî jarãm ajara usha ã 'gàh || pritûnăm pátnî prathamé 'yám ã 'gâd áhnâm netrī janitrī pra-jānâm | ékâ satī bahu-dhó 'sho vỳ uchasy ájīrnâ tvám jarayasi sárvam anyát || 5 || űrjam éka, pratimuñcámânâ, bhûyásam, ékam, pátay, ékân ná viwçatíç ca || 11 ||

(5, 3, 4, 7). — K. 39, 10. — Ath. 3, 10, 4. Çânkh.g. 3, 12; 1-p Pâr. 3, 3; h Ath. 3, 10, 12. Gobh. 4, 4, 26; h Ath. 3, 10, 1. — navagad iti nava-gat — chandasvatî iti — pepiçane iti — anv iti | samcarantî iti sam-carantî | sûryapatnî iti sûrya-patnî — prajânatî iti pra-jânatî — krinvâne iti | ajare iti — tisrah | eti | aguḥ — jyotishâ | eti | aguḥ — rakshati | ûrjam — catushtoma iti catuḥ-stomah — rishayah | bhasvantî — eti | abharan — prayaveneti pra-yavena — ritûn | tanvate — jâyamanah | nanārûpâ iti nanā-rûpâh — devah | hantâ | asuranam — çacîbhir iti çaci-bhih — vadantî — iche — abhût — âshta — avidat | hi — vyushtîr iti visushtîh — dohāh — vyūshushîti vi-ūshushī — ekā | carati — çukrarshabheti çukra-rishabhâ — jyotishâ | eti | agât — ajare | ushah | eti | agâh — prathamâ | iyam | eti | agât — bahudheti bahu-dhâ — ushah | vîti | uchasi.

12. *ágne játán prá nudá 1 * 2 nah sapátnán 2 práty

^{12.} pańcamyam citau asapatnâdyâ ishtakah.

1 zu n s. P. 7, 4

2 so (°â) AFW, s. P. 3, 8.

3 ohne avagraha.

yáyâ | sám-iddhaḥ çukrá ă-hutaḥ || b 1 tváo somâ 'si sát-patis tváo rájo 'tá vritra-ha | tvám bhadró asi a krátuh # o bhadra te agne sv-anîka sam-drig ghorásya sató vishunasya căruh | ná yát te çocis támasa váranta ná dhvasmánas tamivi répa a dhuh # d bhadram te agne sahasinn anîkam upáká² a rocate súryasya | 1 | rúcad drice dadrice naktaya cid árûkshitam driçá á rûpé ámam 4 || * saí 'nā* 'nîkena su-vidátro asmé 6 p. 7 yáshtá deväe a -yajishthah svastí 3 ádabdho go-pã utá nah paras-pã ágne dyu-mád utá revád? didîhi | 'svasti' no divo agne prithivy viçvă-''yur dhehi yajátháya deva | yát sîmáhi divi-játa prá-castam tád asmásu drávinam dhehi citrám | syáthá hotar mánushah | 2 | devá--tâtà yajnébbih sûno sahaso yájâsi evã o no adyá samană samânăn 2 u.11 uçánn agna uçató yakshi devăn || b agnim îde puró-hitam yajnásya devám ritvíjam² | hótârac ratna--dhatamam || i vrisha soma dyu-mae asi vrisha deva vrisha--vratah | vríshâ dhármàni dadhishe || kam-tapanâ idáo havír márutas táj jujushtana | yushmáko "ti riça-'dasah | 1 yó no márto vasavo dur-hrináyús tiráh satyáni marutah # s # jíghâosát drubáh paçam práti sá mucishta tápishthena tápasâ hantanâ 12 tám || m sam-vatsarînâ marutah sv-arkă uru-ksháyâh sá-ganâ manusheshu | tè 'smát 13 paçan prá muncantv áchasah sam-tapana madira madayishnavah " piprîhi devão " uçató yavishtha vidvão " rituor 14 ritu-pate yaje 'há | yé daívyâ ritvíjas' tébhir ague tváw hótrînâm asy a-yajishthah | ° agne yad adya viço adhvarasya 6 u. 15

^{13. *} so (°o asi) AFW, s.P.12, 8. * so (°e a°) AFW, s.P.11, 3. * s. P. 5, 17. * so (°o a°) AFW, s. P. 11, 8. * 7 s. P. 4, 9. * so (°ào) AFW, s. P. 9, 20. * s. P. 16, 18. * 10 s. Whitney zu P. 3, 15 p. 98. * 11 so (°àn) AFW, s. P. 9, 28. * 12 so (°à) AFW, s. P. 3, 10. * 13 so (°te ') AFW, s. P. 12, 7. * 14 so (°ûor) AFW, s. P. 9, 20. * 15 unbetont! so such im Rik, weil zu hotah gehörig; wenn agne beseitigt wird, ist das Metrum richtig).

víshå våvridhånó, hh víçva-karman havíshå várdhanena | 8 | sűryasya, mánusho, marutah, pávaka, máhobhí, ratheçúbham, kéna, shátca-tvårioçac ca | 13 ||

(1, 8, 4, 1). — *R. 6, 16, 84; b 1, 91, 5; c. d 4, 6, 6. 11, 1; c 2, 9, 6; f 10, 7, 1 (var.); g 6, 4, 1; h 1, 1, 1; i24 9, 64, 1; k.17, 59, 9. 8 (var.); ^mAth. 7, 77, 8; ⁿR. 10, 2, 1; ^o 6, 15, 14; ^{p 25, q} 1, 1, 8. 91, 12; ^r 7, 59, 10; ¹ 1, 86, 6; ^{t. u. v} 7, 56, 14. 1, 6. 18; ^w 1, 37, 1; ^x 7, 56, 16; y. z. aa 1, 87, z. 2. 12, 2; bb 5, 14, 3; cc. dd 26 3, 12, 9. 6, 60, 1; cc. ff 27 1, 7, 10. 7, 27, 1; 8g. hh 28 10, 81, 6. Vs. 8, 46. 17, 24. — dravinasyuh — râjā | uta — vishunasya — repaḥ | eti | dhuḥ — upāke | eti — drice | eti | rûpe | annam | sah | ena | anîkena asme iti — devân | âyajishtha ity â-yajishthah — didîhi prithivyah | vicvayur iti vicva-ayuh — sûno iti — eva uçan | agne — yushmâka | ûtî | riçâdasa iti riça-adasah bantana — samvatsarînâ iti sam-vatsarînâh — saganâ iti sa--ganah — te | asmat — samtapana iti sam-tapanah | madirâh — vidvân | ritûn — yaja | iha — âyajishtha ity â= -yajishthah — adhvarasya | hotah | pavaka | coce | veh | tvam — budhniya | îrate — preti | nâmani — upeti | svâ | enam — vasyyur iti vasu-yuh | imo iti — nah | îm | sura= bhîni | viyantu — abhi | preti | gâyata — svancah — çubh: râh — preti | eshâm — vithurâ | iva — acidhvam — rathèshu | eti — ukshata — vicvatah.

apăm tve 'mann, ayam purah, prăcî, dhruvakshitis, tryavir 29, indragnî, mã chánda, âçús trivrid, agnér bhâgò 'sy, ékaye, 'yam evá să, 'gne 30 jâtăn, agnír vritrăni janghanat, trayódaça || 13 || apăm tve (1,1), 'ndrâgnî (6,1), iyam evá să (11,1), devátâtů (13,3), sháţtri@çat || 36 ||

iti taittiriyasamhitayam caturthakande tritiyah prapathakah ||

^{13. 24} da dieser Vers sich in IV, 2, 11, 8 (yàjyà-Abschnitt) bereits vorsindet, so befremdet es, dass er hier nochmals voll ausgesührt wird; vgl. die Anmm. zu I, 4, 46, 2. IV, 2, 10, 8. 25 desgl., s. III, 1, 11, 1 (yâjyà-Abschnitt). 26 nur die pratika, weil bereits in IV, 2, 11, 1 (yâjyà-Abschnitt) vorliegend. 27 desgl., s. I, 6, 12, 1 (yâjyâ-Abschnitt). 28 beide Verse, die hier nur im pratika erscheinen, sinden sich voll erst in IV, 6, 2, 6 ausgesührt; vgl. hierzu meine Anmerkung zu I, 5, 5, 2. 11, 4. II, 2, 12, 1. 29 triyavir D. 30 să yă 'gne DW.

rathan-taráo sama práti-shthityai. b vi-rad asi dakshina díg, radras te deva adhi-pataya indro hetînăm prati-dhartă, pañca-daçás två stómah prithivyžo crayatu, prá-ugam' ukthám ávyatbayat stabhnátu, bribát sáma práti-shthityai. ° sam-råd asi pratīcī¹ dik || 1 || Adityās te devā adhi-patayah sómo hetinam prati-dharta, sapta-daçás tva stómah prithivyšu crayatu marutvatíyam¹ ukthám ávyathayat stabhnâtu, vairûpáe sama práti-shthityai. d eva-rad asy udícî díg, víçve te devá ádbi-patayo váruno hetinám prati--dhartaí, ka-viecás tvá stómah prithivyše crayatu valyam ukthám ávyathayat stabhnátu, vairájáu sama prátis -shthitya. °ádhi-patny asi bribatí dín, marútas te deva ádhi= -patayah || 2 || brihaspatir ' hetînam prati-dharta, trinava= -trayastrioçaŭ tva stómau prithivyão crayatâm vaiçva: deva-"gnimaruté" ukthé avyathayantî " stabhnîtau, çâk: vara-raivatė * ... samani 2 ... práti-shthitya. fantárikshayá 1 'rshayas tva prathama-ja devéshu divó matraya varina prathantu, vi-dhartă câ 'yám ádhi-patic ca té tvâ sárve sam= -vidână năkasya prishthé suvar-gé loké yájamânam ca sâd= ayantu | 8 || pratici din, marutas te deva adhipatayaç, catvarios các ca || 2 ||

5, 8, 7, 1. — K. 17, 8. 21, 2. — Vs. 15, 10-14. Ç. 8, 6, 1, 5-9. Kâ. 17, 12, 1. — râjnî — pradgam — vaiçvadevâgnimârute iti vaiçvadeva-âgnimârute | ukthe iti | avyathayantî iti — çâkvararaivate | sâmanî iti — antarizkshâya | rishayan — prathamajâ iti prathama-jâh — samzvidânâh iti sam-vidânâh.

3. ayám puró hári-keçah sűrya-raçmis, tásya ratha-gritsáç ca ráthan-'jâç ca senânĭ-grâmanỳau, puñjika-sthalã

^{2. 3} s. P. 4, 52. 4 so (*nti) ACDFW. 4 s. P. 4, 12. 13.

^{3.} pańcacodâdaya ishtakâh.

368 4, 4, 8. 4.

ratha-ojāḥ — yātudhānā iti yātu-dhānāḥ | hetiḥ — vicvavyazcā iti vicva-vyacāḥ — sarpāḥ — vyāghrāḥ — susheṇa iti su-senaḥ — vyānāyeti vi-anāya | udānāyety ut-anāya.

* agnír můrdhá diváh kakút patíh prithivyá ayám | apao rétâosi jinvati || b²tvam agne púshkarad ádhy átharva nír amanthata | můrdhnó víçvasya vâghátah | c³ayám agníh sahasrino väjasya çatinas pátih | můrdhá kaví rayinám | d bhúvo yajnásya rájasaç ca neta yátrá niyúd-bhih sácase civăbhih diví mûrdhanam dadhishe suvar-sham ijihvam agne cakrishe havya-vaham || ° ábodhy agníh sam-ídha jána= práti dhenúm ivà "-yatím ushăsam | yahvã iva nâm || 1 || prá vayám uj-jíhânâh prá bhanávah sisrate nákam achá || 'ávocáma kaváye médhyáya váco vandáru vrishabháya vríshne | gávishthiro a námasa stómam agnaú diví 'va ruk= mám urvyáňcam a açret | s jánasya go-pa ajanishta jägrivir agníh su-dákshah suvitaya návyase | ghritá-pratíko brihata divi-spríca dyu-mád ví bhati bharatébhyah cucih | h tvam agne ángirasah | 2 | gúhâ hitám ánv avindañ chiçriyâ= nám 10 váne-vane | sá jâyase mathyámánah sáho mahát tvám âhuh sáhasas putrám¹¹ angirah | yajnásya ketúm pratha= mám puró-hitam agním náras tri-shadhasthé 12 sám indbate | índrena devaíh sa-ráthao sá barhíshi sídan ní hótá yajá= thâya su-krátuh | k tvấm citra-cravastama hávante vikshú s jantávah | cocísh-keçam puru-priyá 'gne havyáya vódhave || 118 sákhâyah sám vah samyáñcam sám | 3 | cå 'gnaye | varshishthaya kshitinam ûrjo naptre sahasvate 8 ||

tàram manye dăsvantam vásoli sûnú sáhaso jâtá-vedasam | vípram ná jâtá-vedasam || bb yá ûrdhváyà sv-adhvaró devó devācyâ kṛipā | ghṛitásya ví-bhrāshṭim ánu çukrá--çocisha â-júhvânasya sarpíshaḥ || cc 26 ágne tvám no ánta-maḥ 15 | utá trâtā çivó bhava varûthỳaḥ || dd 26 tám tvâ ço-cishṭha dîdivaḥ | sumnāya nûnám îmahe sákhi-bhyaḥ || ee 26 vásur agnír vásu-çravāḥ | áchâ 22 nakshi dyumát-tamo rayím dâḥ || 8 || jánānām, ángirasa, íshaw, suçámi, tigmajambba, pupûryâ, arváñ, vásuçravāḥ, páñca ca || 4 ||

(5, 3, 8, 1-3. *7, 4, 1). — (K. 21, 4). — Vs. 15, 20-48. (Ç. 8, 6, 2, 1-17). Kâ. 17, 12, 5-17. — çatinah | patih — kavih — suvarshâm iti suvah-sâm — abodhi — nâkâm | achā — divi iva — sahāsah | putram — trīshadhastha iti trī-sadhasthe — sīdāt | nîti — çocishkeçam iti çocih-keçam | purupriyeti puru-priya | agne — aryah | â²⁷ | iḍah — enâ²⁸ | vah — ūrjah — svāhuta iti su-āhutah — sahasah | yaho iti | asme iti — vasuh — purvanîketi puru-anîka — daha | prati²⁷ | eti | te | agne — dyavi | ishām — eti | te | agne — jyotishah 29 — succandreti su-candra — hūyate — ubhe iti — darvî iti | çrînîshe — uto iti — çavasah | pate — ridhyâmā | te — adhā | hi — âbhih | te — agne | dâçema — bhavā — susvah | na — achā | nakshi.

5. *indrågní-bhyâm två sa-yújā yujă yunajmy â-ghâ-răbhyâm téjasâ várcaso 'kthébhi stómebhic chándo-bhî rayyaí póshâya sa-jâtănâm madhyama-sthéyâya; máyâ tvâ sa-yújâ yujă yunajmy. bambă dulâ ni-tatnír abhráyantî meghá-yantî varsháyantî cupunîkâ nămâ 'si, prajă-patinâ tvâ vícvâbhir dhîbhír úpa dadhâmi. prithivỳ uda-purám ánnena vishtă, manushỳàs te goptăro, 'gnír ví-yatto 'syâm,

^{4. 26} so schon I, 5, 6, 2.8. 27 ohne iti, weil am Ende des ardharca. 28 enă D sec. m. 29 unbetont, weil zu pate gehörig.

^{5.} sayugâdaya ishtakâh. ¹ ohue avagraha.

dravino-dăm tvâ drávine sâdayâmi, téná rshinâ, téna bráh: manâ, táyâ devátayâ 'ngirasvád dhruvã sîda | 2 | vidyut. sánir. dyuté vaí, 'kān ná trioçác ca | 6 |

- 5, 3, 9, 2 10, 4. K. 22, 5. 6. Ç. 8, 7, 1, 18. 14 (Carakādhvar-yavah). agneh | yânî | asi agneyânîty agne-yanî vâyoh | yânî | asi vâyoyânîti vâyo-yânî yânî antarikshayânîty antariksha-yânî sarnîkâya satîkâyeti sartîkâya tvâ | rice tena | rishinâ.
- 7. *bhûyas-kṛíd asi, varivas-kṛíd asi, prācy¹ asy, ûrdhvā 'sy, antariksha-sād asy, antārikshe¹ sīdā. b 'psu=-shād asi, çyena-sād asi, gridhra-sād asi, suparṇa-sād asi, nāka-sād asi. ° pṛithivyās tvā drāviņe sādayāmy, antāri-kahasya tvā drāviņe sād., divās tvā dr. s., diçām tvā dr. s., draviņo-dām tvā dr. sādayāmi. d prā-'ṇām me pāhy, apā--'nām me p., vy-ānām me || 1 || pāhy, āyur me pāhy, apā--'nām me p., sarvā-''yur me pāhy. sagne yāt te pāraw hṛín nāma tāv é 'hi sāw rabhāvahai, pānca-janyeshv āpy edhy agne. 'yāvā āyāvā évā ữmāḥ, sābdaḥ² sāgaraḥ su-mékaḥ || 2 || vyānām me, dvātriwçac ca || 7 ||
- 5, \$, 11, 1-8. K. 22, \$. 'Ç. 1, 7, 2, 26. bhūyas kṛid iti bhūyaḥ-kṛit prâcī ūrdhvâ apsushad ity apsu-sat vyānam iti vi-anam viçvâyur iti viçva-āyuḥ sarvâyur iti sarva-âyuḥ hṛit eti | ihi edhi sabdaḥ | sagaraḥ | sumeka iti su-mekaḥ.
- 8. agníná viçvàshát, sửryena sva-rát, krátvá çácîpátir, rishabhéna tváshtá, yajnéna maghá-ván, dákshinayá
  suvar-gó, manyúná vritra-há, saúhárdyena tanû-dhá, ánnena gáyah, prithivyá 'sanod, rig-bhír anná-'dó, vashat-

^{6. * *} yasi D (yani fehlt nämlich prima manu).

^{7.} bhûyaskridâdaya ishtakâh. 1 ohne avagraha. 2 sadbah C.

N. indratanvākhyā ishtakāh. 1 ohne avagraha.

10. * krittikâ nákshatram agnir devátà ', 'gné rúca stha, prajă-pater dhâtúh sómasya, 'rcé tvâ rucé tvà dyuté två bhåsé två jyótishe två. b rohini nákshatram prajä-patir devátá, mriga-cîrshám nákshatrae sómo devátá, "rdra nás kshatrav rudró deváta, púnar-vasů nákshatram áditir des váta, tishyo nákshatram bríhaspátir¹ deváta, "-çresha ná= kshatraw sarpa deváta, magha nákshatram pitáro deváta, phálguni anákshatram | 1 | aryama deváta, phálguni nákshatram bhágo devátá, hásto nákshatrav savitá devátá, citra nákshatram índro deváta, svátí nákshatram vayúr devátå, ví-çakhe nákshatram indra-'gní deváta, anû-radha 4 nákshatram mitró deváta, rohini nákshatram indro deváta, vi-crítau nákshatram pitáro devátá, 'shâdhá nákshatram apo deváta, 'shadha nákshatram víçve deva deváta, çrona ná= kshatram víshnur deváta, crávishtha nákshatram vásavah deváta, çatá-bhishan nákshatram indro deváta, pro-2 shtha-padă nákshatram ajá éka-pâd devátâ, proshtha-padă nákshatram ábir budhníyo devátâ, revátî¹ nákshatram pûshã devátá, 'çva-yújau nákshatram açvínau devátá, 'pa-bháranîr nákshatram yamó devátá. c půrně paçcád, yát te devá ádadhuh | 3 | phálguni nákshatram, vásavas, tráyastrioçac ca | 10 ||

5, 4, 1, 3. — K. 39, 13. — krittikâh — agneh | rucah — rice — ârdrâ — punarvasû iti punah-vasû — âçresha ity â-çreshah — sarpâh — maghâh — phalgunî iti — citrâ — svâtî — viçakhe iti vi-çâkhe — indrâgnî itindra-agnî — anûrâdha ity anu-râdhah — ashâdhah — çrona — çravishthâh — proshthapada iti proshtha-padâh — revatî.

11. * mádhuç ca mádhavaç ca vásantikáv ritű. bçuk:

^{10.} nakshatreshṭakâḥ. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 4, 5. ³ s. P. 4, 12. 11. ⁴ s. P. 3, 7. ⁵ nur die pratika! s. III, 5, 1, 1.

^{11.} ritavyâkhyà ishṭakâḥ. 1 s. P. 4, 5.

17, 12, 28; PVs. 17, 2. 3. Ç. 9, 1, 2, 16-19. Kâ. 18, 2, 9. — ritù iti — antaçlesha ity antah-çleshah — abhîti | kalpamanah — abhîti | sam iti | viçantu — te | te — prameti pra-mâ — pratimeti prati-mâ — vimeti vi-mâ — unmety ut-mâ — imâh | me — ishṭakah — arbudam — nyarbudam iti ni-arbudam — parardha iti para-ardhah — imâh — ishṭakah — ritastha ity rita-sthah — ritastha ity rita-sthah — ritastha ity rita-vridhah — tâh — ishṭakah.

12. * sam-id diçăm âçáyâ nah suvar-vín mádhor áto mádhavah pátv asmán agnír devó dushtárítur ádábhya idám kehatráo rakehatu pätv asmän || b ratham-taráo säma= -bhih pâtv asman gâyatri chaudasâm viçvá-rûpâ | tri-vrin no vi-shtháyâ stómo áhnâw² samudró văta idám ójah pi= partu || c ugră diçăm abhi-bhûtir vayo-dhâh çúcih çukré áhany ojasíná i índra 'dhi-patih pipritad áto no máhi | 1 || kshatrám vicváto¹ dhâraye 'dám || d brihát sama kshatra= -bhrid vriddhá-vrishniyam trishtúbbaú 1 'jah çubhitám ugrá--vîram | indra stómena pañca-daçéna mádhyam idám vă= tena ságarena raksha | prácî dição sahá-yaçâ yáçasvatî | vícve deváh právrishá hnáo súvar-vatí idám kshatrám dushtaram¹ astv ójó 'nå-dhrishtao' sahasriyao sahasvat' || vairûpė sămann ihá tác chakema jágatyai 'nam vikshv' ă veçayâmah | víçve devâh sapta-daçéna || 2 || várca idám kshatráw salilá-våtam ugrám | g dhartrí diçăm kshatrám idám dådharo 'pa-stha' "çanam mitrá-vad astv ójah | mitra--varuna çaráda 'hnam cikitnû asmaí rashtraya máhi çárma yachatam || h vairājė 1 samann adhi me manisha 'nu-shtubha

^{11. 7} ohne visarga ADW. 8 nicht komponirt!

àçã | oshadhînam — sama — u | chandah | ajataçatrur ity ajata-çatruh — vishnupatnîti vishnu-patnî | aghora | asya | îçana — mâtariçva | uta — samdhuvana iti sam-dhuvanah — vishtambha iti vi-stambhah — asya | îçana.

raçmi 11, rájny asy, ayám purò 12, 'gnír mûrdhé, 'ndrå-'gníbhyâm, bríhaspátir, bhûyaskríd 13, agnínâ viçvâshát, prajápatir mánasá 'ndhah, kríttikâ 14, mádhuç ca, samíd diçám, dvádaça # 12 #

ráçmir asi (1,1), práti dhenúm (4,2), asi stanayitnusánir asy (6,2), adityánâc (11,8), saptátrioçat || 37 ||

iti taittirfyasamhitäyäm caturthakände caturthah prapäthakah.

1. *námas te rudra manyáva utó ta íshave námah | námas te astu¹ dhánvane bâhú-bhyâm utá te námaḥ || b yấ ta íshuḥ çivá-tamâ çivám babhűva te dhánuḥ | çivấ çaravỳâ yấ táva táyâ no rudra mṛiḍaya || c yấ te rudra çivấ tanữr ághorấ 'pâpa-kâçinî | táyâ nas tanúvâ çáṃ-tamayâ gíriṣ-çantâ 'bhí câkaçîhi || d yấm íshuṃ giri-çanta háste || 1 || bíbharshy ástave | çivấṃ giri-tra tấṃ kuru mã hiలsîḥ puṣrushaṃ jágat || c çivéna vácasà tvâ gíriçã² 'châ³ vadâmasi | yáthâ naḥ sárvam íj jágad ayakshmáw su-mánâ ásat || fádhy avocad adhi-vaktấ prathamó daívyo bhishák | ahíwç ca sárṣvâñ jambháyant⁴ sárvâç ca yâtu-dhânỳaḥ || sasaŭ yás'tâmró aruṇá b utá babhrūḥ su-mangálaḥ | yé ce 'mãw rudrã abhíto' dikāhū² || 2 || çritấḥ sahasra-çó 'vai 'shâw héḍa îmahe || asaŭ yó 'va-sárpati nîla-grîvo ví-lohitaḥ | utaí 'naṃ goṣ-pă adṛiçann adṛiçann uda-hârỳaḥ | utaí 'naṃ víçvâ bhûtăni

^{12. 11} raçmir asi DW. 12 puro harikeço DW. 13 krid asy DW. 14 onasâ krio DW.

^{5, 1-11.} rudrádhyáye cityágnau homah; 1. bhagavato rudrasya ya pradhánabhútá hetir dhanuh tanuh ishur dhanurhastau tam (!) bahudhá prasádya.

1 so (ºe aº) AW, s. P. 11, 3. 2 ohne avagraha. 3 so (°a) AW, s. P. 3, 8. 4 ºnjº A, ºmjº W. 5 so (°o a°) AW, s. P. 11, 3. 6 so (°o ') AW, s. P. 12, 4. 7.

taye námo. 'námo bhavásya hetyaí jágatám pátaye námo.

s námo rudráyà "-tatàvíne kshétránám pátaye námo. h námah sútáya 'hantyâya vánánám pátaye námo. h námah || 1 ||

róhitâya sthapátaye vrikshánám pátaye námo. h námo mantríne vánijáya kákshánám pátaye namo. h námo bhuve antáye várivas-kritáyaú 'shadhínám' pátaye námo. hnáma uccaír-ghosháyà "-krandáyate pattínám pátaye námo. h náma mah kritana-vítáya dhávate sátvanám pátaye námah || 2 ||

vánánám pátaye námo náma, ékān ná triogác ca || 2 ||

K. 17, 12. — Vs. 16, 17-20. Ç. 9, 1, 1, 18. — tvishīmata iti tvishi-mate — âtatāvina ity a-tatāvinė — abantyaya — va=rivaskritayeti varivah-kritaya.

3. *námah sáhamánáya ni-vyádhína â-vyádhínínám pátaye námo. b námah kakubháya ni-shañgíne stenánám pátaye námo. onámo ni-shañgína ishudhi-máte táskaránám pátaye námo. d námo váñcate pari-váñcate stâyûnám pátaye námo. onámo ni-ceráve pari-caráyá 'ranyânám pátaye námo. f námah srikâví-bhyo jíghâwsad-bhyo mushnatám pátaye námo. snámo 'simád-bhyo náktam cárad-bhyah pra-krintánám pátaye námo. h náma ushnîshíne giri-caráya kuluñcánám pátaye námo. h náma ushnîshíne giri-caráya kuluñcánám pátaye námo. h náma a-tanvânébhyah prati-dádhânebhyaç ca vo námo. h náma âyáchad-bhyo visrijád-bhyaç ca vo námo. náma asînebhyah çâyânebhyaç ca vo námo. náma asînebhyah çâyânebhyaç ca vo námo. náma ssînebhyah çâyânebhyaç ca vo námo. náma ssînebhya ca vo námo. p námas tíshthad-bhyo dhávad-bhyaç ca vo námo. q námah sabház

^{2. 3} åtatena vistàritena dhanushâ avati rakshati, schol. 4 dhâ, tave A. D pr. m.

^{3. &#}x27;ohne avagraha. ² als zwei Wörter. ³ so (⁶0 a⁶) AW, s. P. 11, 14. 17.

hasrâ-'kshāya ca çatá-dhanvane ca. 'námo giriçāya' ca cipi-vishṭāya ca. gnámo mîḍhúsh-ṭamāya cé 'shu-mate ca. h námo hrasvāya ca vāmanāya ca. h námo bṛihaté ca várshîyase ca. k námo vṛiddhāya ca saṃ-vṛidhvane ca | 1 ||

¹ námo ágriyâya² ca prathamãya ca. ^m náma âçáve câ
'jirãya ca. ⁿ námaḥ cĩghriyâya ca cîbhyâya ca. ^o náma
ûrmỳâya câ 'va-svanỳâya ca. ^p námaḥ srotasỳâya ca dvîp:
yâya ca || 5 || saṃvṛídhvane ca, páācavioçatic ca || 5 ||

K. 17, 13. 14. — Vs. 16, 28-31. — giriçâyà — mîdhushtamâyeti mîdhuh-tamâyà — ishumata itîshu-mate — ajirâyà.

6. * námo jyeshtháya ca kanishtháya ca. b námah pûrzva-jáya câ 'para-jáya ca. cnámo madhyamáya câ 'pa-galbhzáya ca. d námo jaghanyàya ca búdhniyàya ca. názmah sobhyàya ca prati-saryàya ca. f námo yámyàya ca kshémyàya ca. s náma urvaryàya ca khályàya ca. b názmah çlókyàya câ 'va-sânyàya ca. i námo ványàya ca kákshyàya ca. knámah çraváya ca prati-çraváya ca [1] náma àçú-shenàya câ ''çú-rathàya ca. mnámah çúràya

câ 'va-bhindaté ca. namo varmine ca varûthine ca. namo bilmine ca kavacine ca. p namah crutaya ca cruta:
-senaya ca | 2 | praticravaya ca, pancaviocatic ca | 6 ||

K. 17, 14. — Vs. 16, 82-85. — âçushenâyety âçu-senâya — âçurathâyety âçu-rathâya.

7. a námo dundubhỳ âya ca "-hananỳ âya ca. b námo dhrishnáve ca pra-mriçãya ca. c námo dutãya ca prá-hitâya ca. d námo ni-shangine ce 'shudhi-máte ca. c námas tîksh:

^{5. 1} ohne avagraha. 2 so (0 a 0) AW, s. P. 11, 14.

^{6.} ¹ tibhabhyam punyapapabhyam saha vartata iti sobhah manushyallokah . . . tatra bhavah sobhyah, schol.! aber ohne avagraha in CD. ² kshyé° W.

ca. d námo gó-shihyâya ca gríhyâya ca. námas tálpyâya ca géhyâya ca. fnámah kâtyâya ca gahvare-shihãya ca. s námo hradayyâya ca ni-veshyyâya ca. h námah pâwsavzyâya ca rajasyâya ca. i námah cúshkyâya ca harityâya ca. k námo lópyâya co 'lapyâya ca || 1 || l náma ûrvyâya ca sûrmyâya ca. m námah parṇyâya ca parṇa-çadyâya ca. námo 'pa-gurámâṇâya câ 'bhi-ghnaté ca. náma â-kkhidzaté' ca pra-kkhidaté' ca. p námo vah kirikébhyo deváznâw hṛídayebhyo. I námo vi-kshiṇakébhyo. r námo vi-ciznvatkébhyo. s náma ânir-hatébhyo. 'náma â-mîvatkébhyah || 2 || ulapyâya ca, tráyastriwac ca || 9 ||

K. 17, 15.16. — Vs. 16, 48-46. — goshthyâyeti go-sthyâya — gahvareshthâyeti gahvare-sthâya — hradayyāya — nisveshyyāya² — ulapyāya — sūrmyāya — âkhkhidata ity ā-khkhidate — prakhkhidata iti pra-khkhidate — ânirhatebhya ity āniḥ-hatebhyaḥ.

10. *drăpe ándhasas pate dáridran nila-lohita eshăm purushânâm eshăm paçunăm mã bhér mã ro mó eshâm kim cană "mamat by te rudra çivă tanuh çivă viçvăha-bheshaji çivă rudrăsya bheshaji táyà no mrida jîv áse cimă rudrăya tavăse kapardine kshayád-vîrâya prá bharâmahe matim yáthâ nah çám ásad dvi-páde cátush pade viçvam pushțám grâmé asmín 1 1 anâ-turam an mridă no rudro tá no máyas kridhi kshayád-vîrâya

^{9.} ¹ ohne avagraha. ² so (*shyy*) ACDW; niveshyam nîhâra; jalam, tatra bhavo niveshyyah, schol. ³ so A; âkhkh*, prakhkh* CD; âkh*, prakh* F; âskh*, praskh* W; s. Whitney zu P. 14, 8 u. vgl. meine Abh. über die Bhagavatî der Jaina 1, 886. 387 und über das Saptaçatakam des Hâla p. 26.

^{10.} rigrûpâḥ kecin mantrâḥ. ¹ so (°e a°) AW, s. P. 11, 8. ² so (°s p°) AW, s. P. 8.27 ³ °draṃ AW. ⁴ betont. ⁵ s. P. 4, 7. ⁵ ohne avagraha. ² so (°ŝ) AW, s. P. 3, 8.9. ⁵ so (°s k°) AW, s. P. 8, 25. (26).

— nah — aghayor ity agha-yoh — mîdhushtameti mîdhuh:
-tama — sumanâ iti su-manâh — vrikshe | âyudham — vi:
kirideti vi-kirida — anyam | asmat.

11. * sahásráni sahasra-çó yé rudrá ádhi bhűmyám téshâo sahasra-yojané 'va dhánvâni tanmasi || b asmín ma= hatỳ arnavè 'ntárikshe¹ bhavã ádhi | cnîla-grîvâḥ çiti= -kántháh carvá adháh kshamácaráh | d nílagríváh citi-kánthá dívao rudrá úpa-critáh | oyé vrikshéshu saspíñjará níla= -grîvâ ví-lohitâh | 'yé bhûtanam ádhi-patayo vi-çikhasah ka= pardínah | 8 yé ánneshu² vi-vídhyantí pätreshu píbato já= nán | h yé pathãm pathi-rákshaya ailabrida' yavyúdhah | 'yé tîrtháni || 1 || pra-cáranti sriká-vanto ni-shanginah | * yá etavantaç ' ca bhúyâosaç ca díco rudra vi-tasthiré ! tėshau sahasra-yojanė 'va dhanvani tanmasi | 1.m. n namo rud= rébhyo yé prithivyam yè 'ntárikshe' yé diví, yéshâm án= nam váto varshám íshavas, tébhyo dáça prácír' dáça da= kshina dáça pratícír dáçó 'dîcîr dáço "rdhvás, tébhyo ná mas, té no mridayantu, té yám dvishmó yác ca no dvéshti tám vo jámbhe dadhami | 2 | tîrtháni, yác ca, shát ca | 11 ||

K. 17, 16. — Vs. 16, 54-66. — aveti — mahati | arņave — bhavah | adhi 4 — adhah | kshamācarah — çitikanthā iti çiti-kanthāh | divam — saspimjarah | nîlagrîvâ iti nîla-grîvâh — ailabridah — srikavanta iti srika-vantah | nisham = gina iti ni-samginah | ye — rudrah — ye | antarikshe — daskshina — udîcîh — ûrdhvah.

námas te, námo híranyabahave, námah sáhamanaya, náma avyadhínibhyo, námo bhaváya ca, námo jyeshtháya ca, námo dundubhyaya ca, námah sómaya ca, náma irinyaya ca, drápe, sahásrany, ékadaça || 11 || námas te (1,1), námo bhaváya ca (5,1), drápe (10,1), saptáviocatih || 27 || iti taittiriyasamhitayam caturthakande pañcamah prapathakan ||

^{11.} çishtâ ricah çishtâni yajûnshi ca. ¹ ohne avagraha. ³ so (°e a°) AW, s. P. 11, 17. ³ ohne visarga CD. ⁴ ohne iti, weil: ante.

'rté pávate dhama kím caná ná té divó ná prithivya ádhi snúshu | q prana-dáh | 4 | apana-dá vyana-dác cakshur-dá varco-dá varivo-dáh | anyám te asmát tapantu hetá-yah pavakó asmá-bhyaw civó bhava | ragnís tigména co-císha yawsad vícvam ny atrínam | agnír no vawsate rayím | alisaí 'ná 'níkena su-vidátro asmé "17 yáshta deváw 3 á-yajishthah svastí adabdho go-pa utá nah paras-pa ágne dyu-mád utá revád didíhi | 5 | úpa, deván, vát, pranadác, cá-tagoatváriwcac ca | 1 ||

5, 4, 4, 1 - 5, 3. — K. 17, 17. 18, 1. 21, 7. — Vs. 17, 1-16. C. 9, 1, 2, 5 - 2, 2, 5. Kâ. 18, 2, 1 - 3, 12. — oshadhîbhya ity oshazdhi-bhyaḥ — adhîti — açman | te — avakayâ — avattazam ity avat-tazam | nadîshu | â 18 — sâ | imam — pâvake eti — ruruce — nu | raṇe | eti — devan | iha | eti — nrizshada iti nri-sade — apsushada ity apsu-sade — barhishada iti barhi-sade — devaḥ — yajniyāḥ — ahutāda ity ahutaz-adaḥ — devaḥ — adhîti — na | rite — prithivyaḥ | adhîti | — apânadâ ity apana-dâḥ — cakshurda iti cakshuḥ-dâḥ | varcodâ iti varcaḥ-dâḥ — saḥ | enâ | anîkena — asme iti — devan | âyajishtha ity â-yajishthaḥ.

2. *yá imă víçvâ bhúvanâni júhvad ríshir hótâ nis-shasădâ 1 ** 2 pită naḥ | sá â-çíshâ dráviṇam ichámânaḥ parama-chádo vára ă viveça || b viçvá-karmâ mánasâ yád vís-hâyâ dhâtă vi-dhâtă paramó 'tá saṃ-drík | téshâm ishtăni sám ishā madanti yátra sapta-'rshīn pará ékam âhúḥ || c yó naḥ pită janită yó vi-dhâtă yó naḥ sató abhy să sáj jajāna || 1 || yó devănâṃ nâma-dhā éka evá táw sam-praçnám bhús vanâ yanty anyă || d tá ă 'yajanta dráviṇaw sám asmâ ríshayaḥ

^{1. 15} so schon IV, 8, 18, 2. 16 so (sai 'no) AW, s. P. 5, 17. 17 s. P. 4, 9. 18 ohne iti, weil am Ende des ardharca.

^{2.} vaiçvakarmaņahomah (sûktâbhyâm).

1 so (*sh) AW, s. P. 6, 4.

2 so (*â) AW, s. P. 3, 12.8.

3 so (*o a*) AW, s. P. 11, 3.

ávase sádhú-karmá || p 14 víçva-karman havíshá vávridhánáh svayám yajasva tanúvam jushánáh | múhyantv anyé abhíztah 13 n. 4 sapátná 4 ihá 'smákam maghá-vá sûrír astu || q 14 víçvaz-karman havíshá várdhanena trátáram índram akrinor avadhzyám | tásmai víçah sám anamanta pûrvír ayám ugró viz-havýo yáthá 'sat || z samudráya 4 vayúnáya síndhûnám páztaye námah | nadínáw sárvásám pitré juhutá 2 viçvá-karzmane víçvá 'há 'martyaw havíh || 6 || jajánai, 'naú, 'shadhínám, bhűmim janáyann, ûtéye, námo, náva ca || 2 ||

5, 4, 5, 4. — K. 18, 1.2. (21, 8). — Vs. 17, 17-82. Ç. 9, 2, 2, 6. K. 18, 3, 12.13. — nishasadeti ni-sasada — vare | eti — vihāyā iti vi-hāyā — paramā | uta — saptarshîn iti saptas-rishîn — sataḥ | abhi | eti | sat — te | eti | ayajanta — asmai — asūrtā | sūrtā — nîhāreṇa | prāvritāḥ — asutripa ity asu-tripaḥ — dadhre — nābhau | adhîti — adhîti | çristam — janitā | oshadhînam — ene iti | ajanat | namnamane iti | yadā | it — pūrve — viçvataspād iti viçvataḥ-pāt — yadi — aurņot — nishṭatakshur iti niḥ-tatakshuḥ — prischata | it — yā | avamā — uta | imā | çiksha — vācaḥ | patim — adya — abhitaḥ | sapatnāḥ — juhuta — viçvā | ahā | amartyam.

3. *úd enam ut-tarăm nayă 'gne ghritenâ¹ "-huta | râyás póshena sáw srija pra-jáyâ ca dhánena ca || b índre 'mám pra-tarăm kridhi sa-jâtănâm asad vaçî | sám enam várcasâ srija devébhyo bhâga-dhã asat || c yásya kurmó ha= vír grihé tám agne vardhayâ³ tvám | tásmai devã ádhi brav= ann ayám ca bráhmanas pátih² || d⁴úd u tvâ víçve devăh || 1 || ágne bhárantu cítti-bhih | sá no bhava çivá-tamah

^{2. 14} beide Verse finden sich, aber nur mit den pratîka, bereits in IV, 8, 18, 8; s. die Note 27 daselbst.

^{3.} agnipranayanam. ¹ unbetont, weil zum Vocativ gehörig. ² so (*s p*)AW, s. P. 8, 29. 27. ⁸ so (***) AW, s. P. 3, 8. 10. ⁴ so schon IV, 2, 8, 1.

— vardhaya — brahmanah — devâh — çrîmanâ iti çrîs — manâh — ud iti | ayân — madhye | âste — rodasî iti — rathîtamam iti rathi-tamam — devân — atha | sapatnan — adharân — atha.

4. * âçúh çíçâno vrishabhó ná yudhmó ghanâghanáh 1 kshóbhanaç carshanînam | sam-krándano 'ni-mishá eka-vîráh çatáv sénâ ajayat sâkám índrah || b sam-krándanena 'ni= -mishėna jishnuna yut-karėna duç-cyavanėna dhrishnuna | tád indrena jayata tát sahadhvam yúdho nara ishu-hastena vríshna || c sá íshu-hastaih sá nishangí-bhir vaçî sáw-srashta sá yúdha índro ganéna | saosrishta-jít soma-pá bábu-çardhỳ ûrdhvá-dhanvâ práti-hitâbhir ástâ | d bríhaspate pári dîya? ráthena raksho-há 'mítraus apa-bádhamanah | pra= -bhanjant sénah pra-mrinó yudha jayann asmakam edhy avită ráthânâm || º gotra-bhídam go-vídam vájra-bâhum jáy= antam ájma pra-mrinántam ójasá | imáo sa-játá ánu vîrayadhvam indrau sakhâyó 'nu sau rabhadhvam | fbala= -vijnâyá sthávirah prá-vîrah sáhasvân vâjí sáhamâna ugráh | abbi-vîro abhi-satvâ bu.6 saho-jă jaitram indra rátham â ti= shtha go-vít | g abhí gotrăni sáhasâ găhamâno 'dâyáh' | 2 | vîráh çatá-manyur indrah | duç-cyavanáh pritanâshăd! ayudhyò 'smãkao' sénâ avatu prá yut-sú || h indrá âsâm netă brihaspátir dákshina yajnáh purá etu sómah | deva= -senanam abhi-bhanjatînam jayantînam maruto yantv agre || i indrasya vrishno várunasya rájna adityánam marútav çár: dha ugrám | mahá-manasâm bhuvana-cyavánâm ghósho de=

^{4.} apratirathasûktam (agnipraņayanāngam). ¹ ohne avagraha. ² so (°ă) AW; dîyâ P. 3, 12 (da P. die Abtheilung in kaṇḍikâ nicht anerkennt), s. Note ¹³. ³ so (°â©) AW, s. P. 9, 21. ⁴ so (°o 'n°) AW, s. P. 12, 4. ⁵ so (°o a°) AW, s. P. 11, 8. ⁶ zu so s. P. 6, 12. ⁵ so (°o 'd°) AW, s. P. 12, 8. ⁵ so (°o 's°) AW, s. P. 12, 7.

agne puró-agnir bhave há | víçvà ặçâ dìdyano ví bhahy ŭrjam no dhehi dvi-pade catush-pade || b kramadhvam agnina nákam úkhyau hástesbu bíbhratah | diváh prishtháu súvar gatvã miçrã devébhir âddhvam " prithivyã ahám úd an= táriksham ' ã 'ruham antárikshâd dívam ã 'ruham | divó nãkasya prishthät súvar jyótir agâm || 1 || ahám || d súvar yánto nã 'pe "kshanta á dyão rohanti ródasî | yajnám yé viçváto-dhârau sú-vidvâuso vi-teniré | * ágne pré 'hi prathamó devä-yatám cákshur devänám utá mártyánám | íyakshamana bhrígu-bhih sa-jóshah súvar yantu yájamanah svastí 1 || f 7 náktoshása 1 sá-manasa ví-rûpe 6 dhapáyete 6 çícum ékao samîcî^{1 m 6} | dyava kshama^{8 m 9} rukmó antár ¹⁰ ví bhâti devấ agnim dhârayan dravino-dấh | ságne sahasrâ--'ksha || 2 || cata-mûrdhañ chatám 11 te prâ-'nah sahásram apa-'năḥ | tváo sahasrásya râyá îçishe tásmai te vidhema vajaya svaha 1 || h su-parnò 'si 12 garutman 1 prithivyau sida, prishthé prithivyah sîda, bhasa 'ntáriksham a prina, jyó= tishâ divam út tabhâna 13, téjasâ diça úd dṛioha || 1 â-júhvâ= nah su-prátíkah purástád¹ ágne svám yónim a sída sádhya | asmint sadhá-sthe ádhy 14 út-tarasmin víçve devah | 8 | yájamánaç ca sídata | k pré-'ddho agne a dídihi puró nó 'jasrayâ' sûrmya yavishtha | tvão çáçvanta úpa yanti vã= jâh || 1 vidhéma te paramé jánmann agne vidhéma stómair ávare sadhá-sthe | yásmád yóuer ud-áritha yáje tám prá tvė 16 havioshi juhure sam-iddhe | m tao savitur varenyasya citrám a 'hám vrine su-matím viçvá-janyâm | yám asya

^{5. *} so (*o a*) ACDW, s. P. 11, 8. * so (*h p*) AW, s. P. 8, 28.

* ådhvam ACDW. * s. P. 4, 17. 11. 40. 81. * so schon IV, 1, 10, 4.

* nicht componirt. * so (*å) AW, s. P. 3, 10. 8. * 10 so (*o an*)

AW, s. P. 11, 3. 12, 7 schol. (8, 16. 18 schol.) * 11 * nch* A, * mcch* W.

12 so (*o 'si) AW, s. P. 12, 2. * 13 s. P. 5, 14. * 14 so (*o a*) AW,

8. P. 11, 3. * 15 so (no 'j*) AW, s. P. 12, 5. * 16 s. P. 4, 10.

kshâsa iti prati-sadrikshâsah eti itana — marutah anus vartmâna ity anu-vartmânah.

24. acvamed hah (6, 6-9)*).

6. * jîműtasye 'va bhavati prátîkam yád varmî yáti sa-mádâm upá-sthe | ánà-viddhayâ tanúvà jaya tváo sá två vármano mahimã pipartu || b dhánvanâ gã dhánvanâ "jím jayema dhánvanâ tivrăh sa-mádo jayema | dhánuh çátror apa-kâmám krinoti dhánvanâ sárvâh pra-díco jay= ema || c vakshyántî 'vé 'd a ganîganti kárnam priyáw sákhâyam pari-shasvajână | yóshe 'va çinkte ví-tată 'dhi dhán= van || 1 || jyã iyáo 1 sámane pâráyantî || d té 2 â-cárantî 2 sá= mane 'va yóshâ mâté 'va putrám bibhritâm upá-sthe | ápa çátrûn vidbyatâu sam-vidâné² ărtnî² imé² vi-shphurántî³ ".4 amítrån || * bahvînăm pită bahur asya putrác ciccă krinoti sámanâ 'va-gátya | ishu-dhíh sánkâh prítanâc ca sárvah prishthé ní-naddho jayati prá-sûtah || ráthe tíshthan nayati vajínah puró yátra-yatra kamáyate su-sharathíh | abhíçu= nâm mahimanam | 2 | panâyata mánah paçcad ánu yach= anti raçmáyah | s tîvrãn ghóshân krinvate vrísha-pânayó 'cvå ráthebhih sahá vájáyantah | ava-krámantah prá-padair amítrân kshinánti cátrůor sánapa-vyayantah | h ratha-váha-

^{*} s. Ind. Stud. 3, 875. 882-8. agniprakaraņe sambandhābhāvād ita utkrishya açvamedhaprakaraņe sambandho drashţavyah | adhyayanārtham eva kevalam atra mantrapāṭhaḥ, schol.

^{6-9.} mahāprishtham Ind. Stud. l. c., prishthya P. 11, 3. 9, 20; 6. açvamedhakartuh rathasajjîkaraņabhāvini (?) kavacasvîkārādiny angāni.

1 so (°ā i°) AW, s. P. 10, 18.
2 s. P. 4, 20.
3 s. P. 4, 21.
4 s. P. 6, 18. (8).
5 oder ob saṃkāḥ, wie ACDW? also eigentlich Compositum? samyak prāptāḥ, schol. s. Nir. 9, 14.
6 so ADFW, susā° C, s. P. 6, 2.
7 ohne avagraha.
8 so (°o ') AW, s. P. 12, 7.
9 so (°û©r, °ā©) AW, s. P. 9, 20.

-ită bădhamànaḥ | ápa protha dundubhe duchúnâo 7 u.9 itá indrasya mushțir asi vîdáyasva | uă 'mũr aja praty-ăvarz taye 22 'măḥ ketu-mád dundubhir vâvadîti | sám áçva-parz nâç cáranti 23 no náro 'smăkam indra rathino jayantu | 7 | dhánvan, mahimánam, bráhmanâsó, 'ditiḥ, prithivyāḥ pári, dûrád, ékacatvarioçac ca | 6 |

K. Açv. 6, 1. — Vs. 29, 38-57. — gâḥ — vakshyantî | iva | it | eti — parishasvajâneti pari-sasvajânâ | yoshā | iva | çiñkte 34 — jyâ | iyam — te iti — âcarantî ity ā-carantî | samanâ | iva — mâtâ | iva — upastha ity upa-sthe — saṃ vidâne iti sam-vidâne | ârtnî iti | ime iti | vishphurantî iti vi-sphurantî — samanâ | avagatyety ava-gatya — saṃ kāḥ — sushârathir iti su-sârathih | abhîçünâm — açvāḥ — çatrūn — âyudham — tatra — viçvâheti viçvâ-ahā 11 — svâ dushawada iti svâdu-sawadaḥ — çaktīvanta iti çakti-vantaḥ — çive iti — ritâvridha ity rita-vridhaḥ | raksha | mâkiḥ — asyâḥ | dantaḥ — yatra — aditiḥ — sanu — açvājanîty açva-ajani — jyâyāḥ — âsthâtety ā-sthâtâ — parîti | âbhriztam ity â-bhritam — saḥ | imâm — vishṭhitam iti vi-sthiztam — eti | dhâḥ | niḥ | stanihi — duchunān — eti | amūḥ — pratyâvartayeti prati-âvartaya — caranti.

7. *1 yád ákrandah prathamám jáyamána ud-yánt sam udrád utá và púrishát | çyenásya pakshá harinásya báhű upa-stútyam máhi játám te arvan | b yaména dattám tritá enam âyunag indra enam prathamó ádhy atishthat | gandharvó asya raçanám agribhnát sűrád áçvam vasavo nír atashta | c ási yamó ásy adityó arvann ási tritó gúhyena vraténa | ási sómena samáyâ ví-priktah | 1 | âhús te

^{6. 22} als Compositum. 23 betont! 24 onto ADW.

^{7-9.} homah, açvastomîyâ mantrah pancatrinçat, avaçishtâs tu pancamakande samamnasyante (s. V, 1, 11. 2, 11.12. 4, 12).

1 so schon IV,
2, 8, 1.
2 ohne avagrahs.
3 s. P. 4, 5.
4 so (e a und o a)
AW, s. P. 11, 8.
5 so (ây) ACDW.
6 zu n s. P. 7, 8.
7 so (e asy) AW, s. P. 12, 8.
8 so (es te) AW.

ârât | ajânâm — atrà | te — ishah | eti — ajîgah — dezvâh — ayah | asya | pâdâh — avarah — îrmântāsa itîrmazantâsah — sam iti | çûranâsah — patayishnu — dhrajîmân — vishthiteti vi-sthitâ — aranyeshu — upa | preti | agât — vâjî — arvan | acha — adya — atha | eti.

* mã no mitró váruņo aryamã 1 "yúr índra ribhu= -ksha marútah pári khyan | yád vajíno devá-játasya sápteh pra-vakshyamo vidáthe vîrỳani | b yán nir-níja réknasa pravritasya² râtím gribhîtăm mukható² náyanti | sú-prân ajó mémyad viçvá-rûpa indrå-pûshņóh priyam apy eti pathah || ceshá chấgah puró áçvena vajína půshnó bhagó niyate viçvá-devyah | abhi-príyam yát purodáçam a árvata tváshtě enao sauçravasaya jinvati || d yad dhavishyam ritu-çó deva-yanam trír manushah páry áçvam náyanti | átrå půshnáh prathamó bhágá eti yajnám devébhyah prati--vedáyann ajáh | • hótâ 'dhvaryúr ã-vayâ agnim-indhó grâva= -grabhá utá çáwsta sú-viprah | téna yajnéna sv-aramkritena sv-ishtena vaksháná á prinadhvam || 'yûpa-vraská utá yé yûpa-vahaç cashalam yé açva-yûpaya tákshati | yé ca 'rvate pácanao sam-bháranty utó || 2 || téshâm abhí-gûrtir na invatu || s úpa prá 'gât su-mán me 'dhâyi' mánma de= vănâm açâ upa vîtá-prishthah | anv enam vipra rishayo madanti devănâm pushțé cakrimâ su-bándhum || h yád vâ= jíno dáma sam-dánam árvato yá çîrshanya raçaná rájjur asya | yád vâ ghâ 'sya prá-bhritam âsỳe trínao sárvá tã te ápi devéshv astu | 'yád áçvasya kravíshah | 8 || kshiká "ça yád và svárau svá-dhitau riptám ásti | yád dhás=

^{8.} ta evà 'nye kecit; anuvakabhedas tu sampradâyikah, ayajnasamyuks teshu prayogeshu mantrabhedârtho vâ.

1 so (°o a°) AW, s. P. 11, 8.
2 ohne avagraha.
3 so (°à) AW, s. P. 3, 8. 10.
4 so (°e a°) AW, s. P. 11, 8 (12, 7 schol.)
5 so (°e ') AW, s. P. 12, 7.

402 4, 6, 9.

yâmi | scátus-triocad vâjíno devá-bandhor váňkrîr ácvasya svá-dhitih sám eti | áchidrâ gắtrâ vayúnâ kṛiṇota párush-parur anu-ghúshyâ ví casta | hékas tváshṭur ácvasyâ vi-castă dvá yantārā bhavatas tátha rtúh | yã te gắtrāṇām ritu-thấ kṛiṇomi tấ-tâ píṇḍânām prá juhomy agnaú | mấ tvâ tapat | 3 | priyá âtmã pi-yántam mã svá-dhitis tanuva ấ tishṭhipat te | mã te gṛidhnúr avi-castã ti-háya chidrā gấtrâṇy asínâ míthû kaḥ | k ná vấ uv o etán mri-yase ná rishyasi devãu i deshi pathí-bhih su-gébhih | hárî te yúñjâ pṛíshatî abhûtâm úpâ sthâd vâjí dhurí rãsabhasya | su-gávyam no vâjí sv-ácviyam puosáh putrãu i utá vicvâ-púshau rayím | anâgâs-tvám no áditih kṛiṇotu kṣhatrám no ácvo vanatâu havíshmân | 4 | ghāsím, káçayâ, tapad, rayím, náva ca | 9 ||

K. Açv. 6, 5. — Vs. 25, 35-45. — ye | îm — surabhih | nir iti | hara | iti — upâsata ity upa-āsate | uto iti — yat | nîkshanam | mâwspacanyâh — agnih | dhvanayit — mâ | ukhâ | bhrâjantî — vîtam — adhîvâsam ity adhi-vâsam — sâde — srucâ | iva — parushparur iti paruh-paruh | anus ghushyety anu-ghushya — açvasya | viçasteti vi-çasta — tathā | rituh — mithu | kah — vai | u | etat — devân — harî iti — prishatî iti — svaçviyam iti su-açviyam — pustrân — viçvâpusham iti viçva-pusham — anâgâstvam ity anâgâh-tvam.

áçman, yá imó, 'd enam, âçúh çíçânah, prácîm, jîműtasya, yád ákrando, má no mitró, yé vâjínam, náva ||9||

áçman (1,1), manoyújam (2,6), prácím ánu (5,1), cárma yachatu (6,5), téshâm abhígûrtih (8,8), shátcatvári(6,5)

iti taittirîyasamhitâyâm caturthakânde shashthah prapâthakah ||

^{9. 7} s. P. 8, 82 schol. 8 so (0â) AW, s. P. 3, 12. 8. 9 so (0â) AW, s. P. 3, 14 (5, 4 schol.). 10 so (uv) AFW, s. P. 9, 16. (0â0) AW, s. P. 9, 20. 12 s. P. 4, 15. 13 yuktau, schol. P. 3, 5. 15 W fügt hinzu: açman havishmân.

17. (Fortsetzung und Schluss) agnih (7, 1-14).

1. *ágnâ-vishņû * sa-jóshase 'mã vardhantu vâm gíraḥ | dyumnaír vājebhir ā gatam || b² vājaç ca me pra-saváç ca me prá-yatiç ca me prá-sitiç ca me dhîtíç .. krátuç .. sváraç .. çlókaç .. çrâváç .. çrútiç .. jyótiç .. súvaç .. prâ-'náç ca me 'pâ-'náḥ || 1 || ca me vy-ânáç ca mé 'suç ca me cittám * ca ma ã-dhîtam .. văk .. mánaç .. cákshuç .. çrótram .. dákshaç .. bálam ca ma ójaç ca me sáhaç ca ma ăyuç ca me jarã ca ma âtmă .. tanúç ca me çárma .. várma ca mé 'ngâni ca me 'sthāni .. párûwshi .. çárî râni ca me || 2 || apânás, tanúç ca me, 'shṭādaça ca || 1 ||

5, 4, 8, 1. — K. 18, 7. 21, 11. — Vs. 18, 1-3. Ç. 9, 8, 2, 1-6. Kâ. 18, 5, 1. — agnāvishņū ity agnā-vishņū — imâḥ — vyāna iti vi-anaḥ — asuḥ — angāni — asthâni.

2. jyaíshthyam ca ma adhi-patyam ca me manyúç... bhamaç ca mé 'maç ca mé 'mbhaç... jema ... mahima ... varima ... prathima ... varshma ... draghuya ... vriddham ... vriddhiç ... satyam ... çrad-dha ... jagac ca || 1 || me dha nam ... vaçaç ... tvíshiç ... krida ... módaç ... jatam ... ja nishyamanam ... sû-'ktam ... su-kritam ... vittam ... védyam ... bhûtam ... bhavishyac ... su-gam ... su-patham ca ma riddham ca ma riddhiç ... kļiptam ... kļíptiç ... matíç ... su-matíc ca me || 2 || jágac cá, 'rddhiç, cáturdaça ca || 2 ||

K. 18, 7.8. — Vs. 18, 4.5.11. — drāghuyā — craddheti crat-dhā — sûktam iti su-uktam.

^{7, 1-14.} vasordhârâdayaḥ çishţâḥ saṃskârâḥ; 1-11. vasordhârâ. ¹ s. P. 4, 5. ² ekâdaçânuvâkâtmako mantra ucyate; anuvâkabhedas tv ayajnasaṃyukte karmaṇi prithak (⁰k mit virâma) mantratvenâ '(nu)shṭheyatvâd upapadyate, schol. ³ vyânaç ca me balam W. (foll. 64. 65, mit anuv. 1-6, sind daselbst neu, ohne Accente).

^{2. 1} ohne avagraha. 9 0shyam W.

3. çám ca me máyaç .. priyám .. 'nu-kâmáç .. kã=
maç .. saumanasáç .. bhadrám .. çréyaç .. vásyaç ..
yáçaç .. bhágaç .. dráviṇam .. yantã .. dhartã .. kshé=
maç .. dhrítiç .. víçvam ca || 1 || me máhaç .. sam-víc
.. jnătram .. súç .. pra-súç .. sĩram .. layáç ca ma ri=
tám .. 'mrítam .. 'yakshmám ca mé 'nâmayac .. jîvãtuç
.. dìrghâyu-tvám .. 'namitrám ca mé 'bhayam .. su-gám
.. çáyanam .. sû-'shã .. su-dínam ca me || 2 || víçvam ca, çáyanam, ashṭaú ca || 3 ||

K. 18, 8.9. — Vs. 18, 8.7.6. — anamayat — dîrghâyu= tvam iti dîrghâyu-tvam² — sûsheti su-ushâ.

- 4. űrk ca me sûnrítâ¹.. páyaç.. rásaç.. ghritán.. mádhu.. ságdhiç¹.. sá-pîtiç.. krishíç.. vríshtiç².. jaítram ca ma aúd-bhidyam.. rayíç.. răyaç.. pushtán.. púshtiç.. vi-bhú ca || 1 || me pra-bhú.. bahú.. bhűşyaç.. pûrnám.. pûrná-taram ca mė 'kshitiç.. kŭyavâç¹ ca mė 'nnam ca mė 'kshuc.. vrîháyaç.. yávâç.. māshâç.. tílâç.. mudgăç.. khalvâç.. godhűmâç¹.. masűrâç.. priyángavaç¹ ca mė 'navaç.. çyâmākâç.. nîvărâç¹ ca me || 2 || vibhú ca, masúrâç, cáturdaça ca || 4 ||
- 5, 4, 8, 2. K. 18, 9. 21, 11. Vs. 18, 9. 10. 12. sû= nritā — sagdhiḥ — audbhidyam ity aut-bhidyam — akshitiḥ — kûyavaḥ — akshut — aṇavaḥ.
- 5. áçmâ ca me mríttikâ .. giráyaç .. párvatàç .. sískatàç .. vánaspátayaç ' .. híranyam ca mé 'yaç .. sísam .. trápuç ' .. çyâmám .. lohám .. 'gníç ca ma ápaç .. vîrúdhaç ' ca ma óshadhayaç ' .. krishţa-pacyám ca || 1 ||

^{3.} ohne avagraha. dirghayu-tvam D.

^{4. 1} ohne avagraha. 2 als paroxytonon (s. 9, 1)!

^{5. 1} ohne avagraha. 2 so (opuç) AW, s. P. 5, 4.

me 'krishţa-pacyám .. grămyâç ca me paçáva âranyāç ca yajnéna kalpantâm, vittám ca me víttiç .. bhûtám .. bhûtiç .. vásu .. vasatíç .. kárma .. çáktiç ca mé 'rthaç ca ma émaç ca ma ítiç .. gátiç ca me || 2 || krishţapacyám câ, 'shţā. catvârioçac ca || 5 ||

5, 4, 8, 3. — K. 18, 10. 21, 11. — Vs. 18, 13-15. — ayah — trapu 2 — krishtapacyam iti krishta-pacyam — akrishtas pacyam ity akrishta-pacyam — arthah.

6. agníç ca ma índraç ca me, sómaç .. índraç ..., savită .. índraç ..., sárasvatî · . índraç ..., pûshă .. ín² draç ..., bṛihaspátiç · .. índraç ..., mitráç ... índraç ..., vá² ruṇaç .. índraç ..., tváshṭà ca || 1 || ma índraç ..., dhàtă .. índraç ..., víshṇuç .. índraç ..., 'çvínau .. índraç ..., marútaç ... índraç ..., víçve ca me devă índraç ..., pṛithivǐ .. índraç ..., 'ntáriksham .. índraç ..., dyaúç .. índraç ..., díçaç .. índraç ..., mûrdhă .. índraç ..., prajă-patiç .. ín² draç ca me || 2 || tváshṭà ca, dyaúç ca ma, ékavi@çatiç ca || 6 ||

5, 4, 8, 3. — K. 18, 10. 21, 11. — Vs. 18, 16-18. Ç. 9, 3, 2, 9.

7. a cátustri ca me raçmíç ca mé 'dàbhyaç ca mé 'dhis-patiç ca ma upâ-'có ca me 'ntar-yâmáç ca ma aíndras-vâyavaç .. maitrâ-varuṇáç .. âçvináç .. prati-prasthanaç
.. çukráç .. manthi .. âgrayaṇáç .. vaiçva-deváç .. dhrusváç .. vaiçvânaráç ca ma ritu-grahaç ca || 1 || me 'tisgrâhỳâç ca ma aindrâ-'gnáç .. vaiçva-deváç .. marutvatisyâç l.. màhe-'ndráç ca ma âdityáç .. sâvitráç .. sârasvastáç l.. paushṇáç .. pâtnî-vatáç .. hâri-yojanáç ca me || 2 ||
ritugraháç ca, cátustricac ca || 7 ||

^{6.} ardhendrâni. 'ohne avagraha.

^{7.} ¹ ohne avagraha. ² hâryoj* D prima manu (vor iti), râriyo* W (!).

- 5, 4, 8, 8. K. 18, 11. 21, 11. Vs. 18, 19. 20. Ç. 9, 8, 2, 10. adābhyaḥ aindrāgna ity aindra-agnaḥ màshendra iti māhā-indraḥ.
- 8. idhmáç ca me barhíç .. védiç .. dhíshniyâç .. srúcaç .. camasaç .. gravanaç .. sváravaç ca ma upaz-ravaç .. 'dhi-shávane' .. drona-kalaçáç .. vâyavỳâni .. pûta-bhríc ca ma â-dhavaniyaç ca ma agnî-'dhram .. havirz-dhauam .. grihaç .. sádaç .. purodaçâç .. pacataç .. 'va-bhritháç .. svagà-kâráç ca me || 1 || grihaç ca, shódaça ca || 8 ||
- 5, 4, 8, 4. K. 18, 11. 21, 11. Vs. 18, 21. adhishavane ity adhi-savane — agnīdhram ity agni-idhram.
- 9. agníc ca me gharmác.. 'rkác.. sűryac.. prå-'nác.. 'çva-medhác.. prithiví ca mé 'ditic.. dític.. dyaúc.. cákvarîr angúlayo dícac ca me yajnéna kalpantâm, rík ca me sama.. stómac.. yájuc.. dîkshá.. tápac ca ma ritúc.. vratám.. 'ho-râtráyor vrishtyá' brihad-rathantaré' ca me yajnéna kalpetâm | 1 | dìkshá, 'shtádaca ca | 9 | |
- 5, 4, 8, 4. K. 18, 11. 21, 11. Vs. 18, 22. 23. Ç. 9, 3, s, 1. 12-14. aditih ditih çakvarîh | angulayah | disçah | ca | me | yajnena | kalpantâm | rik me | ahorâtrasyor ity ahah-râtrayoh | vrishtya | brihadrathamtare iti brishad-rathamtare.
- 10. gárbhâç ca me vatsăç ..., try-áviç .. try-avî ..., ditya-văț ... dityauhî ..., páñcâ-'viç ... pañcâ-'vî ..., tri=-vatsáç ... tri-vatsă ..., turya-văț ... turyauhî ..., pashṭha=-văc ... pashṭhauhì ..., ukshă ... vaçă ca ma, rishabháç ca

^{8.} yajnâyudhâni. ¹ s. P. 4, 11. ² ohne avagrahs.

^{9. 1} als oxytonon (s. 4, 1)! 2 s. P. 4, 11.

^{10. 1} ohne avagraha. 2 so (°c, resp. °t) AC. D sec. manu (beide Male, vor iti resp. °d). F; °t W. D prima manu (beide Male, vor iti resp. °d).

- | 1 | me vehác ' ca me 'nadväñ ' ca ' me dhenúç ca ma; ayur yajnéna kalpatàm, prå-'nó y. k., apà-'nó y. k., vy-ânó y. k., cákshur y. k., crótram y. k., máno y. k., väg y. k., âtmă y. k., yajnó y. k. | 3 | rishabháç, catvârioçác ca | 10 ||
- 5, 4, 8, 5. K. 18, 12. 21, 11. Vs. 18, 26. 27. Ç. 9, 3, 3, 7. tryavir iti tri-avih tryavîti tri-avî dityavâd iti ditya-vât dityauhî pañcāvir iti pañca-avih pancâviti pañca-avî turyavâd iti turya-vât turyauhî pashṭhavâd² iti pashṭha-vât² pashṭhauhî vehat anaḍź vân vyâna iti vi-anaḥ.
- 11. * ékâ ca me tisráç .. páñca .. saptá .. náva ca ma ékàdaça .. tráyo-daça .. páñca-daça .. saptá-daça .. náva-daça ca ma éka-vioçatiç .. tráyo-vioçatiç .. páñca-vioçatiç .. saptá-vioçatiç .. náva-vioçatiç ca ma éka-trioçac .. tráyas-trioçac ca || 1 || me. b cátasraç ca me 'shṭaú .. dvádaça .. shóḍaça .. vioçatiç .. cátur-vioçatiç .. 'shṭá-vioçatiç .. dvátrioçac .. sháṭ-trioçac .. catvârioçác .. cátuç-catvâ-rioçac .. 'shtá-catvârioçac ca me. cvájaç ca pra-saváç câ 'pi-jáç ca krátuç ca súvaç ca mûrdhá ca vy-áçniyaç câ 'ntyàyanáç cá 'ntyaç ca bhauvanáç ca bhúvanaç cá 'dhi-patiç ca || 2 || tráyastrioçac ca, vyáçniya, ékâdaça ca || 1 ||
- 5, 4, 8, 5. 6. K. 18, 12. 21, 11. Vs. 18, 24. 25. 28. Ç. 9, 3, 3, 2 6, 8.9. ashtavioçatir ity ashta-vioçatih vyaçzniya iti vi-açniyah antyah antyah.
- 12. văjo nah saptá pra-diçaç cátasro vâ parâ-vátah | văjo no viçvair devair dhána-sâtâv ihă 'vatu || b viçve adyá marúto viçva ûtř viçve bhavantv agnáyah sám-iddhâh | viçve

^{10. 3} onco A, om co W; s. P. 5, 21.

^{11.} ohne avagraha.

^{12-11.} vihavya (s. P. 11, 8); 12. våjaprasaviyahomah (in W fehlt das diesen anuvåka und den ersten Vers von anuv. 18 enthaltende Blatt, fol. 67).

1 so (°e a°) A, s. P. 11, 8 (12, 7 schol.).

no devá ávasá " gamantu vícvam astu drávinam vájo asmé^{2 u. 3} || c văjasya pra-savám devâ ráthair yàtâ hiranyáyaih | agnír indro bribaspátir marútah sóma-pîtaye | d vajes -vâje 'vata' vâjino no dháneshu || 1 || viprâ amritâ rita= -jnâh | asyá mádhvah pibata mâdáyadhvam tripta yâta pathís -bhir deva-yănaih || ° văjah purástâd b utá madhyató b no văjo devăo ritú-bhih kalpayâti | väjasya hí pra-savó námnamîti vícva aca vaja-patir bhaveyam | 'páyah prithivyam páya óshadhîshu páyo divỳ antárikshe páyo dhâm | páyasvatîh b pra-dícah santu máhyam | s sám må srijami páyasa ghriténa sám mâ srijâmy apáḥ || 2 || óshadhî-bhiḥ 9 | sò 'hám văjaw saneyam agne || h 10 náktoshásá b sá-manasá ví-rûpe 11 dhápáy = ete 12 cícum ékao samîcî 5 ". 18 | dyava kshama 14 rukmó an= tár 2 ví bháti devă agnim dhârayan dravino-dấh | 1 samudrò 5 'si 16 nábhasván 6 ardrá-dánuh cam-bhúr mayo-bhúr abhí mà vâhi svähâ⁵; mârutò 'si¹⁵ marutâm ganah çam-bhur mayo-bhúr abhí mà vâhi svähà; 'vasyúr' asi dúvasvâñ' cham-bhúr 16 mayo-bhúr abhí mà vâhi sváhà | 3 | dháneshv, apó, dúvasváň chambhűr 17 mayobhűr abhí má, dvé ca || 12 ||

5, 4, 9, 1-4. — K. 18, 13. 14. 21, 12. — Vs. 18, 31-36. 17, 70. 18, 45. Ç. 9, 3, 4, 1-3. 4, 2, 5-7. Kå. 18, 5, 4-6, 1. — viçvė | ūtî — avasa | eti — asme iti — devah — yata — avata | vajinah — triptah — devan — açah — divi — dhâm — oshadhîbhir ity oshadhi-bhih | sah | aham — naktoshasa — virûpe iti vi-rûpe | dhâpayete iti — samîcî iti — kshama — samudrah | asi | nabhasvan — marutah | asi — avasyuh — duvasvan.

^{12. 2} so (°o a°) A, s. P. 11, 3 (12, 7 schol.). 3 s. P. 4, 9. 4 so (°à) A, s. P. 3, 10. 5 ohne avagraha. 6 so schon I, 7, 8, 2 (IV, 1, 11, 4. 2, 11, 3). 7 so (°e 'v°) A, s. P. 12, 4. 8 so (°à©) A, s. P. 9, 22. 9 s. P. 3, 7. 1° so schon IV, 1, 10, 4. 6, 5, 2. 11 s. P. 4, 11. 12 s. P. 4, 40. 13 s. P. 4, 81. 14 so (°à) A, s. P. 3, 10; nicht componirt mit dyàvå! 15 so (°o 'si) A, s. P. 12, 2. 16 °nch° A.

víçve devà yájamànaç ca sîdata || 1 yénà 15 sahásram váhasi yénà 'gne sarva-vedasám | téne 'mám yajnám no vaha devaz-yáno yáḥ || 4 || ut-tamáḥ || múd budhyasvà 'gne práti jâzgrihy enam ishtà-pùrté 16 11.17 sáw srijethâm ayám ca | púnaḥ kṛiṇváwa tvà 18 pitáram yúvânam anv-átàwsît 19 tváyi tántum etám || 120 ayám te yónir ritvíyo yáto jàtó árocathàh 21 | tám jànánn agna á rohá 'thà 15 no vardhayâ 16 rayím || 5 || dhruváḥ, sattrám 13, kṛiṇute, yáḥ, saptátriwçae ca || 18 ||

5,4,10,1. — K. 18, 15. 18. 22,1. — *-• Vs. 18,51-54. *-15,49-56. Ç. !), 4, 4, 3-13. 8, 6, 3, 18-24. Kâ. 18, 6, 16. 17. 17, 12, 19. — vishṭapām | suvāḥ — nākē — rishāyaḥ | prathamajā iti prasthama-jâḥ — ritāvety rita-vā — dhruvaḥ | eti | nishātta itī ni-sattaḥ — arpite iti — udadhim ity uda-dhim — vrishṭyā | avata — prithivyâḥ — viçvayur iti viçva-âyuḥ — saprathā iti sa-prathāḥ | namāḥ — rishāyaḥ — satram | âsāta | indhā-nāḥ — suvāḥ — manāvaḥ — prithivyâḥ — madhye | upā | preti — sam | preti — anv iti | sam | preti — devāḥ — yenā | sahasrāṃ — ishṭāpūrte itīshṭā-pūrte — kriṇvan | tvā — anvātāwsīd ity anu-âtāwsīt — agne | eti — athā — vardhaya.

14. * mámà 'gne várco vi-havéshv astu vayám tvé 'ndhânâs tanúvam pushema | máhyam namantàm pra-díçaç cátasras tváyā 'dhy-akshena prítanà jayema || b máma devã vi-havé santu sárva índrâ-vanto marúto víshnur agnín | mámà 'ntáriksham' urú gopám 3 u. 2 astu máhyam vátah pavatâm käme asmín 4 || c máyi devä drávinam a yajantâm

^{13. 13} so (0â) AW, s. P. 3, 12.10.8. 16 so (0â) ACDW, s. schol. zu P. 3, 6 (Ind. Stud. 9, 320 irrig als "Fehler der Handschrift" vermuthet).

17 s. P. 4, 11. 18 so (00s t0) AW, s. P. 6, 14. 19 als Compositum.

20 so schon I, 5, 5, 2. I'I, 4, 10, 4. IV, 2, 4, 3. 21 so (00 a0) AW, s. P. 11, 3.

^{14.} vihavyákhyá ishtakáh. ¹ s. P. 3, 8. ² ohne avagraha

3 als zwei Wörter! ⁴ so (°e a°) AW, s. P. 11, 8.

15. agnér manve prathamásya prá-cetaso yám päñca--janyam bahávah sam-indháte | víçvasyâm viçí pra-viviç= ivãosam îmahe sá no muñcatv áobasaḥ || b yásye 'dám prâs -'nán ni-mishád yád éjati yásya játám jánamánam ca ké: valam | staúmy agním náthitó johavími sá no muñcatv áchasah || ° indras y a manve prathamásya prá-cetaso vritra--ghná stómà úpa măm upă-"guh 1 | yó dâçúshah su-krito hávam úpa gánta | 1 | sá no muñcatv áchasah | d yáh sam-gramam náyati sám vacť yudhé yáh pushtani saw-srij= áti trayani | staumť 'ndram nathitó johavími sá no muñc= atv áohasah || * manvé vám mitrå-varuna tásya vittao sátyau-'jasá drichaná yám nudéthe | yá rájánac sa-rátham yâthá ugrà tấ no muñcatam ágasah # 'yó vào rátha riju--raçmih satyá-dharmâ míthuç cárantam upa-yáti dùsháyan | staumi || 2 || mitră-váruna nathitó johavími tau no muncatam agasah | svayóh savitúr vidáthani manmahes yav atman-vád bibhritó yaú ca ráksbatah | yaú vícvasya pari-bhu babhu vatus tau no muncatam agasah || bupa créshthà na â-císho deváyor dhárme asthiran | staúmi vâ= yúw savitáram náthitó johavími taú no muñcatam agasah || i ratbi-tamau s ratbinam ahva ûtaye çubham gamishthau ? su-yámebhir ácvaih | yáyoh || 3 || vâm devau devéshv áni= -çitam ójas taú no muncatam agasah | k yad áyatam va= hatúw sûryáyás tri-cakréna saw-sádam ichámanau? | staúmi deváv aç vínau nàthitó johavîmi taú no muñcatam ága= sah || 1 marutam manve adhi 7 no bruvantu pre 'mam va-

^{15.} prishthya P. 9, 20, mahâprishthya P. 11, 3; açvamedhasambandhinyo yâjyânuvâkyâh; ayam câ 'nuvâko 'smât kândâd utkrashtavyah, schol. ¹ als Compositum. ² als zwei Wörter! ³ s. P. 4, 40. ⁴ so (°¢) AW, s. P. 5, 4. ³ s. schol. zu P. 4, 52 p. 130. ⁵ s. P. 4, 5. ⁻ so (°e a°) AW, s. P. 11, 3. ⁶ s. P. 3, 7. ⁵ von hier ab bis zum Schluss des kânda in W ein neues Blatt (fol. 71), ohne Accente.

cam vícvám avantu vícve | âcún huve su-yámán ûtáye10 té no muñcantv énasah | m tigmám ayudham 11 vîditáu sábas= vad 11 divyáu cárdhah | 4 | prítanásu jishnú | staúmi devấn marúto nâthitó johavîmi té no muñcantv énasah || n de= vănâm manve ádhi no bruvantu pré măm văcam víçvâm avantu víçve | âçun huve su-yámân ûtáye10 té no muñc= antv énasah || ° yád idám må 'bhi-cócati paúrusheyena daí= vyena | staumi víçvan devan nathitó johavími té no muñcantv énasah || p 12 ánu no 'dyã 18 'nu-matir, q 12 ánu || 5 || id anu-mate tvám, 12 vaiç vânaró 11 na ûtyã, 12 prishtó diví | 'yé' áprathetâm ámitebhir ójo-bhir yé' prati-shthé' ábhavatám vásûnám | staúmi dyava-prithiví náthitó jo= havîmi té 11 no muncatam á chasah || " úrvî 14 rodasî 14 vari= vah 16 krinotam kshétrasya patnî 14 ádhi no brûyâtam | staumi dyava-prithiví nathitó johavimi té ' no muñcatam áchasah | vyát te vayám purusha-trã yavishthá 16 vidvacsac cakrimă 17 kác caná 11 || 6 || agah | kridhî 18 st 19 asmão 20 áditer ánaga vy énaosi çiçratho víshvag 11 agne | vyátha ha tád vasavo gauryam cit padí shitam 21 ámuncata 17 ya= jatráh | evá tvám asmát prá muñcâ 17 vy á bah 22 prá 'târy agne pra-tarăm na âyuh | 7 | gánta, dûshayant staumi, yayoh, çúrdhó, 'numatir ánu, caná, cátustrioçae ca || 15 || 23

^{15. 10} so (°n û°) AW, s.P. 9, 28. 11 ohne avagraha. 12 nur die pratiku, weil bereits dagewesen, s. III, 3, 11, 8. I, 5, 11, 1. IV, 4, 12, 5 (sämmtlich yâjyânuvâkyâ-Abschnitte). 13 so (°0°) AW, s.P. 12, 7. 14 s.P. 4, 20. 15 so (°h) AW, vgl.P. 8, 24 ff. 16 °shthyâ W. 17 so (°â) AW, s.P. 3, 10. 12. 8. 19 so (°i) AW, s.P. 3, 13. 19 so (sv) A; shv W, nicht gestützt durch P (6, 2) 20 so (°a©) AW, s.P. 9, 20. 21 so (shi°) AW, s.P. 6, 2. 22 so (a©haḥ) AWF; a©hasaḥ CD. 23 hier haben C. W noch folgende Angaben: a agnér manve, b yásye 'dám, cíndrasya, dyáḥ saṃgrāmá©, sá no muñcatv á©hasaḥ | ° manvé vâṃ, tá no muñcatam ágasaḥ | f yó vâṃ, g vâyór, h úpa, i rathítamau, k yád áyâtaṃ (°tam açvinau W), taú no muñcatam ágasaḥ | 1 marútâṃ, m tigmáṃ (tigmam maruto W), n devānâṃ, °yád idáṃ (idaṃ viçvâṃ W), té no muñcantv énasaḥ | pánu na, u urvî (so C, urvì dyāvâprīthivī W), vyát (! C. W), té no muñcatām á©haso

7, 5, 22, 1. — K. 22, 15. — vgl. Ath. 4, 28-29. — prāṇad iti pra-anat — vritraghna iti vritra-ghnaḥ — upeti | mâm | upâgur ity upa-âguḥ — upeti | gantā — satyaujaseti satya-ojasā | driwhaṇā — nudethe iti — mithu — paribhû iti pari-bhû — creshṭhāḥ — rathîtamāv iti rathi-tamau — ahve — cubham | gamishṭhau — ye iti — ojobhir ity ojaḥ-bhiḥ | ye iti | pratishṭhe iti prati-sthe — te iti — urvî iti | rozdasî iti | varivaḥ | kriṇoṭam — patnî iti — te iti — yavishṭha | avidvawsaḥ | cakrima | kat | cana — kridhi | sv iti | asmān — anāgāḥ — sitām | amuncata — evā — munca | vīti | awhāsaḥ | preti | atāri.

ágnavishņû, jyaíshthyau, çám có, "rk cá, 'çma câ, 'gníç câ, 'uçúç ce, 'dhmáç câ, 'gníç ca gharmó 24, gárbhaç caí, 'ka ca, vajo no, 'gním yunajmi, máma 'gne, 'gnér manve, páncadaça || 15 || ágnavishņû (1,1), agníç ca (6,1), vajo no (12,1), ádabdho 25 gopā (14,8), návatriuçat || 39 ||

iti taittirfyasamhitäyäm caturthakände saptamah prapäthakah.

iti caturtham kandam ||4||

yát te (! so C, achasah W) | catúr áchasah | shád ágasah | cátur énasah | (so C, °gasaç catur enaso W) dvír áchasah |. 24 gharma A, fehlt DW. 25 so (°no a°) ACDW.

Inhalt,

nach dem kandanukrama der Atreyî-Schule.

(s. Ind. Stud. 3, 878 ff.)

- kanda 1. purodaçiyam I, 1.
  - 2. adhvarah I, 2. 8.
  - 3. grahâh I, 4, 1-42 1.
  - 4. dåkshinåni I, 4, 48-45.
  - 6. punarâdheyam I, 5, 1-4.
  - 7. agnyupasthanam I, 5, 5-9.
  - 8. aishtikam yajamanam I, 5, 10. 6, 1-6.
  - 9. tadvidhih I, 6, 7-11. 7, 1. 8-6.
  - 10. våjapeyah I, 7, 7-12.
  - 12. rajasûyah I, 8.
  - 13. kâmyâh paçavah II, 1.
  - 14. kamya ishtayah II, 2-4.
  - 15. dårçyam bråhmanam II, 5, 1-6. 11 (Schlufs). 6, 1-6.
  - 38. dârçyam hautram (I,7,2). II, 5, 7-11 (Anfang). 6, 7-10.
  - 16. upanuvakyam III, 1-5.
  - 17. agnih IV, 1-73.
  - 21. yâjyâh, die letzten anuvâka jedes prapâțhaka von I, 1 IV, 8, nebst II, 6, 11.

^{1 32-84} zu agni (kâṇḍa 17), 85.86 zu açvamedha (kâṇḍa 24) gehörig.

² 2 zu kâṇḍa 88 gehörig.

³ 4, 12. 6, 6-9. 7, 15 zu kāṇḍa 24 (acvamedha) gehörig.

Druckfehler und Berichtigungen.

Lies: pag. 2, 6 bharâmy. — ib. 9 harâmy. — ib. 26 vásûnâm pavítram asi. — 3, 18 árátayo. — 9, 16 páñcadaça ca. — 10, 21 vîyámāpaḥ | . — 12, 9 vayúnāni. — ib. 24 (Vs) für (K). — 14, 28 mã mâ hi©sîr. — 31, 16 çuddhâ-yuvaḥ | . — 34, 2 indrâgniyor. — 61, 8 upa-. — 79, 8 v. u. (in Note 3) P. 11, 10. —

Beim ersten Bogen war mir E, bei den drei ersten Bogen Buch 11 u. 12 von P. noch nicht zugänglich; ebenso konnte ich W erst vom neunten Bogen an benutzen.

. , • .

Indische Studien.

Beiträge für die Kunde des indischen Alterthums.

Im Vereine mit mehreren Gelehrten

herausgegeben

TOD

DR. ALBRECHT WEBER.

Professor o. des Sanskrit an der Universität zu Berlin, Mitglied der Königl. Akademie der Wissenschaften daselbst, auswärtigem Mitglied der Königl. Bairischen Akademie der Wissenschaften in München und der Société Asiatique in Paris, Ehrenmitglied der Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, der Asiatic Society of Bengal in Calcutta, der Bombay Branch Royal Asiatic Society, der American Oriental Society, und der Société d'Ethnographie Orientale et Américaine in Paris, corresp. Mitglied der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften in St. Petersburg, und der Académie des Inscriptions in Paris, ordentlichem Mitglied der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft und der historisch-theologischen Gesellschaft in Leipzig.

Mit Unterstützung der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft.

Zwölfter Band.

Leipzig:

F. A. Brockhaus.

1872.

Die

Taittiriya-Samhita.

Herausgegeben

TOR

ALBRECHT WEBER.

Zweiter Theil.

Kanda V - VII.

Leipzig:

F. A. Brockhaus.

1872.

· ...

VI Vorwort.

Endlich gebe ich ein alphabetisches Verzeichnis der rik-pratîka, und zwar nicht blos für die Samhitâ, sondern zugleich auch für das Brähmana und das Åranyaka, damit man eben alles Zusammengehörige bei einander habe. Aus gleichem Grunde habe ich demselben auch die anuväkapratîka für alle drei Texte eingereiht, obschon ich ein Verzeichnis derselben ebenfalls bereits früher (Ind. Stud. 3, 283-324) gegeben habe. Und zwar hielt ich dies für um so nöthiger, als dort das erste und zweite Buch des Brähmana gänzlich fehlen, und auch die pratîka des dritten nur nach einer sehr schlechten Handschrift, somit mehrsach mangelhaft, verzeichnet sind.

Da die Calcuttaer Ausgabe der Taitt. S. wohl noch eine geraume Zeit zu ihrer Vollendung gebrauchen wird, so habe ich es für angemessen gehalten, in diesem zweiten Theile bei besonders interessanten Stücken Auszüge aus dem Commentar dazu mitzutheilen; und zwar ist dies insbesondere bei den zerstreuten Theilen des acvamedhakanda, sowie bei den sattra-Abschnitten geschehen.

Berlin, 24. März 1872.

A. W.

evá yajna-yaçasénâ 'rpayati. yádi kâmáyeta: yájamanam yajna-yaçasénâ 'rpayeyam íti yájur antamám kuryâd, yájs amânam evá yajna-yaçasénā 'rpayaty. rica stóm a o sám ardhayé 'ti | 3 | aha, sám-riddhyai'. catúr-bhir ábhrim a datte, catvari ebandausi, chando-bhir eva; de= vásya tvá savitúh pra-savá ity aha, prá-sútya; agnir devébbyo nílâyata2, sá vénum prã 'viçat, sá etam ûtím ánu sám acarad yád vénoh sushiráw, sushirá 'bhrir bhavati sayoni-tváya; sá yátra-yatrá 'vasat tát krishnám abhavat, kalmashi bhavati rupá-samriddhya?; ubhayatah-kshnurs bhavatí, 'táç 2 câ 'mútaç 2 câ 'rkásyã 'va-ruddhyai'; vyâma--mâtri bhavaty, etavad vai purushe vîryam, vîrya-sammită; ²pari-mitâ bhavaty, ápari-mitasya 'va-ruddhyai'; yó vánas: pátínám phala-gráhih sá cshám víryá-ván, phala-gráhir vénur, vainaví bhavati vîryasya 'va-ruddhyai' | 4 | kamayeta, gâyatrò, 'rdhayé 'ti, ca, saptávioqutic ca || 1 ||

4, 1, 1, 1-4. — K. 18, 19. 19, 1. — Ç. 6, 8, 1, 1-44. — castushpāda iti catuḥ-pādaḥ — dikshu — abhāgāni — ekaikam ity ekam-ekam — ahutībhir ity ahutībhih — ahutyety a-hutyā | eva | enam — atho iti — ridhyāḥ | yaḥ | agneḥ | devatāyāḥ — ashtāksharety ashtā-aksharā — ridhyāḥ | agneḥ — prasyeyam — caturbhir iti catuḥ-bhiḥ — prasava iti pra-save | iti — prasūtyā iti pra-sūtyai — nilāyata — anu | sam iti | acarat — sushirā | abhriḥ — rūpasamridhyā iti rūpa-samridhyai | ubhayataḥkshnūr ity ubhayataḥ-kshnūh — itaḥ — amutah — aparimitety apari-mitā — vîryāvān iti vīryā-vān.

2. vỳ-riddham vã etád yajnásya yád ayajúsh-keṇa kri= yáta; imam agribhnan raçanam ritásyé 'ty açva=

^{1. 7} oridhyai (64) ACDW. 8 s. schol. zu P. 8, 38. 9, 3. 9 s. P. 3, 5.

^{2.} mritkhanam gachann açvenâ "kramayed bhuvam. ' mit avagraha! zu n s. P. 7, 8.

praja-patis, tásya etác chrótram yád valmíko; 'gním pu= rîshỳam angirasvád bharishyama iti valmîka-vapam úpa tishthate, så-'kshad evá praja-pataye prati-prócya 'gníw agnim purîshyam angirasvád bhar= âma ity âha, yéna sam-gáchate vájam evá 'sya vrinkté". 'nv agnír ushásâm ágram || 5 || akhyad íty âbã, 'nu= â-gátya vâjy ádhvana â-krámya vâjin -khyâtyâ. prithivím íty âbe, 'cháty evaí 'nam pűrvayâ út-tarayâ. dvabhyam a kramayati, práti-shthitya; ánu--rûpâbhyâm, tásmâd ánu-rûpâh paçávah prá jâyante. dyaús te¹¹ prishthám prithiví sadhá-stham íty âhai, 'bhyó vã etám lokébhyah praja-patih sám airayad, rūpám evá 'syai 'tán mahimanam vy-acashte*. eshá yád áçvo, dád-bbir anyátodad-bhyo bhữyân lóma--bhir12 ubhayadad-bhyo; yain dvishyat tam adhas-padam13 dhyayed, vajrenai 'vai 'nao strinute | 6 | aha, papiyan, rudrad evá, yéni, 'gram, vajri vai, saptúdaça ca 12 l

4, 1, 2, 1-3. — K. 19, 2. 3. — Ç. 6, 3, 2, 2-3, 12. — vyriddham iti vi-riddham — ayajushkenety ayajuh-kena | kriyate — yajushkrityâ iti yajuh-krityai — eva | asya | etat — vyâcashta iti vi-âcashte — asati — sthâpayati — asattara ity asat-tarah — tavastaram iti tavah-taram — yogeyoga iti yoge-yoge — havâmahe — nilâyata — vajrî — raudrâh — niryâcyeti nih-yâcya — acha¹o | ihi — sâyatanam iti sa-âyatanam — acha¹o | imah — tasyâh | etat — sâkshâd iti sa-akshât — anv iti | agnih — anukhyâtyâ ity anu-khyâtyai — vâjî — ichati — pratishthityâ iti prati-sthityai — ebhyah | vai — eva | asya | etat — vyâcashta iti vi-âcashte — vai — bhûyân — adhaspadam ity adhah-padam.

3. út krâmó 'd akramîd iti dvăbhyâm út krăm=

^{2. 11} so (*s te) AW. 12 *yanlo* W. 13 s. P. 8, 28.83 schol.

^{3.} utkramayya 'çvam bhûsamskaro jaladibhih.

gâyatrī, téjasai 'vaí 'nam pári grihņāti; trishṭūbhā¹ pári likhatî, 'ndriyám vaí trishṭūg', indriyéṇai 'vaí 'nam pári gṛihṇāty; anu-shṭūbhā pári likhaty, anu-shṭūp sárvāṇi cháns dàwai pari-bhūḥ páry-âptyai; madhyatò¹ 'nu-shṭūbhā, vấg vã anu-shṭūp, tásmān madhyató¹ vācā vadāmo; gâyatriyã prathamáyā pári likhaty² áthā 'nu-shṭūbhā 'tha trishṭūbhā¹, téjo vai gâyatrī yajnò 'nu-shṭūg indriyám trishṭūp¹, téjasā cai 'vé 'ndriyéṇa co 'bhayáto¹ yajnám pári gṛihṣṇāti || 5 || andbò 'dhvaryūr, mahān, bhavati yá eváo, hanti, trishṭūbhā téjo vaí gâyatrī, tráyodaça ca || 3 ||

4, 1, 2, 4-5. — K. 19, 3. — Ç. 6, 8, 8, 18-25. — pratishthityā iti prati-sthityai — anu | pratîti | tishthanti — anagnau — andhah | adhvaryuh | syât — upâsyety upa-asyà — agnizvatîty agnî-vatî — na | andhah | adhvaryur | bhavatî — viçvā | iti — eshah | pratyan — veda | eti | tvā — maryà-crîr iti maryà-crîh — tu | vai | tâm — trishtuk | indriyena — anushtub ity anu-stup | sarvāni — vai | anushtub ity anu-stup | tasmāt — anushtug ity anu-stuk | indriyam | trishtup | tejàsā.

4. devásya två savitúh pra-savá íti khanati, prá-sûtyå. átho dhûmám evaí 'téna janayati; jyótish mantam¹ två 'gne su-prátîkam íty âha, jyótir evaí 'téna janayati. sò 'gnír jâtáh pra-jäh cucă "rpayat, tám devä ardha-'rcénâ 'camayañ; chivám 'pra-jäbhyó 'hiws antam íty âha, pra-jäbhya evaí 'naw camayati. dvä=bhyåm khanati, práti-shthityâ. apam prishthám así 'ti pushkara-parnám á || 1 || haraty, apam vá etát pri=shthám yát pushkara-parnáw, rûpénai 'vaí 'nad á harati; pushkara-parnéna sám bharati, yónir vá agnéh pushkara-

^{4.} mridam khatva sambharec carmapa(t)trayoh. 1 ohne avagraha.
2 oncho A, omcho W, s. P. 5, 24.

ity åha, deva-manushyan eva 'smai saw-sannan pra janay= ati | 5 | aí, 'vá paçan, íti, gripati, hotar íti, saptáviwcatic ca || 4 ||

4, 1, 8, 1-4. — K. 19, 4. — Ç. 6, 4, 1, 1 - 2, 9. — prasava iti pra-save — prasūtyā iti pra-sūtyai | atho iti — ārpayat — ardharcenety ardha-ricena | açamayan — ahiosantam — pratishthityā iti prati-sthityai — arpayet — arpayati — ritāh — iyam — nilāyata — atharvā | anv iti — agne — tejasvī — pāthyah | vrishā — eva | uditam — trishtugbhir iti trishtuk-bhih — samīcī iti — ashtābhih — ashtāksharety ashtā-aksharā — sādayati — janishva.

krûrám iva vă asyâ etát karoti yát khánaty; apá úpa srijaty, apo vaí cantah, cantabhir eva 'syai cúcao cam= ayati. sám te vâyúr mâtaríçvâ¹ dadhâtv íty âba, prâ-'nó vai vâyúh, prâ-'nénai 'vă 'syai prâ-'náw sám das dháti; sám te váyúr íty áha, tásmád váyú-pracyutá divó vríshtir îrte. tásmai ca devi váshad astu | 1 || bhyam ity aba, shád vã ritáva, ritúshv evá vrishtim dadháti, tásmát sárván ritűn varshati. yád vashat-kuryád yàtá-yâmâ sya vashat-kâráh syâd; yán ná vashat-kuryãd rákshausi yajnáu hanyur; vád íty aha, paró-'ksham evá váshat karoti, nã 'sya yâtá-yâmâ vashat-kâró bhávati ná yajnáw rákeháwsi ghnanti. sú-játo jyótishá sahé 'ty anu-shtubho 'pa nahyaty, anu-shtup || 2 || sarvani chan= dâwsi, chándâwsi khálu vã agnéh priya tanúh, priyayai 'vaí 'nam tanúvá pári dadháti; véduko văso bhavati yá evám véda varuņo va agnir upa-naddha; ud u tishtha sv= -adhvaro "rdhvá û shú na" ûtáya íti savitríbhyam út tishthati, savitrí-prasûta evã 'syo 'rdhvam varuna mením

^{5.} sambhritam etam yajnabhûmau samaharet.

ohne avagraha.

ohne avagraha.

ohne avagraha.

ríyam¹ íty âhà, 'pao hỳ eshá gárbho yád agnir. ágna ă yâhi vîtáya íti vă imaú lokaú vỳ aitâm; ágna ã yâhi vîtáya iti yád aba, 'náyor lokáyor ví-'tyai. prá-cyuto vã eshá â-yátanâd ágatah prati-shthãw, sá etárhy adhvaryúm ca yájamanam ca dhyayaty; ritáw satyám íty ahe, 'yám vã ritám asaú | 8 || satyám, anâyor evaí 'nam práti shthapayati⁸ na ''rtim' a 'rchaty 9 "10 adhvaryur na yaja= váruno vá eshá yájamánam abhy ai 'ti yád agnír úpa-naddha; óshadhayah¹ práti gribnîtâ 'gním etám ity âba, çantysi. vy-ásyan vícvá ámatír áratír íty âha, rákshasâm ápa-hatyai. ni-shídan no ápa7 dur = -matie hanad ity aha, práti-shthitya. óshadhayah práti modadhvam ||9|| enam íty âhaú, 'shadhayo vã agnér bhâga-dhéyam, tãbhir evai 'nao sám ardhayati. púshpå-vatíh11 su-pippalå ity åha, tásmåd óshadhayah phálam grihnanty. ayám vo gárbha ritvíyah pratnáw sadhá-stham a 'sadad ity aha, yabhya evai 'nam pra-cyâváyati tásv evaí 'nam práti shthâpayati ⁸. dvãbhyâm upa-'vaharati'2, práti-shthityai | 10 | astv. anushtab. asi, sadayaty, arûdhah, patvé 'ti, garbham, asaú, modadhvam, dvícatvariugac ca 11511

4, 1, 4, 1-4. — K. 19, 5. — Ç. 6, 4, 3, 3-4-18. — vai | asyāḥ — yātayāmeti yāta-yāmā — paroksham iti paraḥ=-akshām — anushṭubhety anu-stubhā | upeti — svadhvareti su-adhvara | ûrdhvaḥ | u | sv iti | naḥ — asya | ûrdhvam — ime iti — rodasî iti — gardabhe | eti — apîti | anâleça ity anâ-leçe | atîti — hi | prajà iti pra-jàḥ — hi | eshaḥ — pâdì — purâ | iti — purâ | âyushaḥ — eti | yâhi | vîtayê | iti | vai | imau — vîtyâ iti vi-ityai — sthâpayati — eti | richati — abhi | eti | eti — nishîdann iti ni-sîdan — pra-

^{5. 9} so (shth) AW, s. P. 6, 4. 9 so (arch) AW, s. P. 10, 9. 19 unbetont. 11 s. P. 3, 5. 19 als Compositum.

năm karoti, dyăvâ-prithivyór dóhâya; cátu-stanâm karoti, paçûnăm dóhâyà; shṭă-stanâm karoti, chándasâm dóhâya.

návå-'çrim abhi-cáratah kuryât, tri-vrítam evá vájrac sam-bhrítya bhrátrivyâya prá harati, strítyai. kritvãya sá mahîm ukhām íti ní dadhâti, devátàsv' evaí 'nâm práti shthâpayati. 4 | ténai 'vá, lómabhih sám, eté, abhicárata, ékavicatiç ca | 6 ||

4, 1, 5, 1-4. — (2Âr. 5, 18. —) K. 19, 5. 6. — Ç. 6, 4, 4, 20
-5, 2, 21. — arpayet — arpayati — dbrityai | atho iti —
etâḥ | vai — pade iti — ete iti | pade iti | atho iti —
tryuddhim iti tri-uddhim — vyâvrityâ iti vi-âvrityai — castustanâm iti catuḥ-stanâm — ashtâstanâm ity ashtâ-stanâm
— naväçrim iti nava-açrim — sthâpayati.

saptá-bhir dhûpayati; saptá vaí çîrshanyah pra--'nali, círa etád yajnásya yád ukha, círshánn evá yajnásya prà-'năn dadhâti, tásmât saptá çîrshán prâ-'nã. -çakéna dhûpayati, prâjâ-patyó vă áçvah, sayoni-tvăyă. 'ditis tvé 'ty åhe, 'yám vấ áditir, ádityai 'vấ 'dityâm khanaty asya ákrûram-kârâya, ná hí sváh sváo hinásti. devanam tva patnir ity aha, devanam | 1 | va etam pátnayó 'gre 'kurvan, tábhir evaí 'nâm dadhâti. nas tvé 'ty aha, vidya vaí dhishána, vidyabhir evaí 'nam abhí 'nddhe'. gnás tvé 'ty åha, chándâosi vai gnác, chándo-bhir evaí 'nâo çrapayati. várûtrayas tvé 'ty âha, hótrà vai várûtrayo, hótrâbhir evai 'nâm pacati. já= nayas tvė 'ty âha, devănâm vai pátnîh | 2 | jánayas, tăbhir evai 'nâm pacati. shad-bhih pacati, shad vấ ritava, ritu-bhir evaí 'nâm pacati. dvíh pácantv íty âha, tá= småd dvih sam-vatsarásya sasyám pacyate. varuny ukha

^{6. 7} so (*sta") ACDW, s. P. 6, 12.13 (schol. p. 168). 9, 1.

^{7.} samskaroti tâm. 1 omdhe ACDW.

tisrí-bhih pári gâyati, tráya imé loka, ebhyá evaí 'nal lokébhyo vrinkte²; tásmád gayate ná déyam, gatha hí tád vrinktè. 'gni-bhyah paçun a labhate, kama va agnayah, kămân evă 'va runddhe'. yát paçun na "-lábhetă 'nava= -ruddhâ asya | 2 | paçávah syur, yát páryagni-kritân utyajna-veçasám kuryád, yát saw-sthápáyed yâtá: -yamani çîrshani syur; yat paçun a-labhate paçun áva runddhe, yát páryagni-kritân ut-srijáti çîrsh= nam áyatayama-tvaya; praja-patyéna sáw sthapayati yajnó vai praja-patir yajná evá yajnám práti shthapayati 4. praja--patih pra-ja asrijata, sá riricanò 'manyata, sá eta â-prir apacyat, tábhir vai sá mukhatáh 1 | 3 | atmánam á 'prî= nîta; yád ető a-príyo bhávanti, yajnó vai praja-patir, yaj= nám evaí 'tábhir mukhatá á prináty. áparimita-chandaso bhavanty, ápari-mitah prajá-patih, prajá-pater áptya; ûna= -'tiriktä mithunăh, prá-jâtyai; lomaçám vai nâmai 'tác chân= dah praja-pateh, paçavo komaçah, paçun eva 'va runddhe'; sárvâņi vấ etấ rûpăņi, sárvâņi rûpăņy agnaú citye kriyante, tásmåd etä agnéç cityasya | 4 | bhavanty. éka-viocatio sam-idhenír ánv aha, rúg vã eka-vioçó rúcam evá gachaty, átho prati-shtham evá prati-shtha hỳ eka-viocác; cátur-viocatim ánv aha, cátur-viocatir ardha-masah sam= -vatsaráh, sam-vatsard 'gnír vaiçvânaráh', sâ-'kshãd evá vaiçvanarám ' áva runddhe; páracír anv aha, páran iva hí suvar-gó lokáh. sámás tvá 'gna ritávo vardhay= antv íty âba, sámábhir evű 'gním vardhayati b | 5 | -bhih sam-vatsarám. vícvá a bhahi pra-dícah prithivya ity aha, tasmad agnih sarva dico 'nu vi bhati. práty auhatâm açvínâ mrityúm asmâd ity âha,

^{8. 3} omdhe ACDW. 4 so (shth) AW, s. P. 6, 4. 5 unbetont.

"rtim 3 a 'rchet 4 || 2 || yájamâno hanyétâ 'sya yajnó; mítrai 'tam ukham tapé 'ty aha, bráhma vaí mitró, bráhmann evaí 'nâm práti shthâpayati', nã "rtim' a 'rchati' nã 'sya yajnó hanyate; yádi bhídyeta tair evá kapálaih sáu srijet, saí 'vá tátah práyaccittir'. ΥÓ gatá-crîh syấn mathitvấ tásyấ 'va dadhyâd, bhûtó vấ eshá, sá svăm | 3 | devátâm 3 úpai 'ti. yó bhűti-kâmah yá ukháyai sam-bhávet sá evá tásya syád, áto hy eshá sam-bhávaty, eshá vai svayam-bhűr nama, bhávaty evá. yám kâmáyeta: bhrátrivyam asmai janayeyam íty anyátas tásyá "-hrítyá 'va dadhyát, så-'kshád evá 'smai bhrätrivyam janayaty. ambarishâd a ánna-kâmasya 'va dadhyåd, ambarishe vä ánnam bhriyate, sá-yony evä 'nnam áva runddhe¹. múñjân áva dadhâty, ữrg vaí múñjâ, űrjam evű 'små ápi dadháty. agnír devébhyo níláyata", sá krumukám f prá 'viçat; krumukám áva dadhâti, yád evã 'sya tátra nỳ-aktam tád evã 'va runddha'. ajyena sam yauty; etád vã agnéh priyám dhãma yád ajyam, priyé= nai 'vai 'nam dhamna sam ardhayaty atho tejasa | 5 | vaikamkatim³ a dadhâti, bha eva 'va runddhe¹. çamî= -máyîm a dadhâti, çantyai. sída tvám mâtúr asya upá-stha iti tisrí-bhir jâtám úpa tishthate, tráya imé lokã, eshv evá lokéshv å-vidam gachaty, átho prå-'nan evã "tmán dhatte | 6 | prajápatir, richet, svám, evá 'nnam, téjasa, cátustriocac ca || 9 ||

4, 1, 9, 1-3. — K. 19, 10. — Ç. 6, 6, 1, 15 - 8, 4. 7, 3, 15. 16. — viçve | devasya — vacah | anaptam — nyûnayeti ni--ûnaya — bhidyeta | ârtim | eti | richet — sthâpayati — eti | richati — vai | eshah | sah — sayonîti sa-yoni — atho iti.

^{9. 3} ohne avagraha. 4 so (årch*) AW, s. P. 10, 9. 5 so (shth*) AW, s. P. 6, 4. 6 so ADW, kramu* C; krumukam alpam kâshthaçakalam, schol.

-'naír dàdhară. ''sînaḥ práti muñcate, tásmàd ãsînaḥ pras-jāḥ prá jâyante. kṛishṇā-'jinám út-taraṃ, téjo vaí híraṇs
yam bráhma kṛishṇā-'jináṃ, téjasā cai 'vaí 'nam bráhs
maṇā co 'bhayátaḥ ' pári gṛihṇāti. sháḍ-udyāmae çikỳam
bhavati, sháḍ vã ṛitáva, ṛitú-bhir evaí 'nam úd yachate;
yád dvādaço-'dyāmae saṃ-vatsaréṇai 'vá; manñjám bhavs
aty, ũrg vaí múñjā, ũrjai 'vaí 'nae sám ardhayati. sus
-parṇò 'si ' garútmān' íty áve 'kshate, rūpám eva' 'syai
'tán mahimānaṃ vy-ācashṭe'. dívaṃ gacha súvaḥ
paté 'ty âha, suvar-gám evaí 'naṃ lokáṃ gamayati || 5 ||
rákshāesy, aúdumbarī, âdityá, udyátya, sáṃ, cáturvieṣatic ca || 10 ||

4, 1, 10, 1-5. — K. 19, 10.11. — Ç. 6, 6, 3, 5 - 7, 2, 6. — rā=kshoghnam iti rākshaḥ-ghnam — bāhû iti — uttame ity ut-tame | audumbarî iti — sam iti | çyati — muñcate | amritam — devalokā iti deva-lokāḥ — nirbādha iti nih=-bādhe | akurvata — sāvitriyā — prāṇā iti pra-anaḥ | vai | devah — dādhāra — vyācashṭa iti vi-ācashṭe.

11. *sám-iddho añján¹ krídaram matînăm ghritám agne mádhu-mat pínvamânaḥ | vâjǐ váhan vâjínam jâta-vedo devănàm vakshi priyám a sadhá-stham || b ghriténà 'ñjánt sám pathó deva-yanân pra-jânán vâjy ápy etu devan | ánu tvâ sapte pra-díçaḥ sacantâe sva-dhām asmaí yájamânâya dhehi || ° ſdyaç că 'si vándyaç ca vâjinn âçúç că 'si médh=yaç ca sapte | agnísh ṭvâ² || 1 || devaír vásu-bhiḥ sa=-jóshâḥ prîtám váhnim vahatu jâtá-vedâḥ || d stîrṇám barhíḥ su-shṭárîmâ³ 4 jushâṇó 'rú prithú práthamânam pritḥi=

^{10. 6} so (60 ') AW, s. P. 12, 2. 7 als Compositum. 5 zu n (nicht n) s. P. 13, 15.

^{11.} açvasyâ "priyaḥ (açvamedhâkhyakâṇḍe tâḥ viniyuk tâḥ sphuṭe çrutam | adhye tum anuvâko 'tra prokta utkrishyatâm tataḥ ||); dieser anuvâka gehört zu den drei, welche zusammen daharaprishṭham heißen, s. Ind. Stud. 3, 383.

1 so (ºo aº) AW, s.P. 11, 16.

2 so (ºsh ṭº) AW. s.P. 6, 5.

3 so (sushṭº) ACDW, s.P. 6, 13.

4 so (ºâ) AW, s.P. 3, 10.

xâvitrăņi, vy-rìddham, út-krâma, devásya khanati, krûrám, vâruņáh, saptábhir, ékavi⊙çatyâ, shadbhír, ná ha sma, sámiddho aūjánn, ékâdaça ∥11∥

sâvitrăny (1, 1), útkrâma (3, 1), krûrám (5, 1), vârunáh (6, 1), paçáveh syur (8, 3), ná ha sma (10, 1), náva pañcâçát* || 59 ||

iti taittirîyasamhitâyâm pancamakâude prathamah prapâthakah ||

1. víshnu-mukhá vaí devác chándo-bhir imán lokán 1 anapa-jayyam abhỳ ajayan; yad vishnu-kraman kram: víshnur evá bhûtvã yájamânaç chándo-bhir imấn ate lokan' anapa-jayyam abhi jayati; vishnoh kramo 'sy abhimâti-hé 'ty âha, gâyatrî' vaí prithivî, traíshtubham² antáriksham², jägatî dyaur, anu-shtubbîr díçaç, chándo--bhir evé 'man lokan' yatha-pûrvám abhí jayati. praja--patir agnim asrijata, sò 'smât srishtah | 1 | parân ait; tám etáyã 'nv aid: ákrandad íti, táyâ vaí sò 'gnéh priyám dhama 'va 'runddha'; yad etam anv-aha 'gner evai 'taya priyám dhãmã 'va runddha's. îçvaró vã eshá párâñ pra= -dágho yó visbnu-kramán krámate; catasrí-bhir a vartate, catvári chándáusi, chándáusi khálu vá agnéh priyá tanúh, priyam eva 'sya tanúvam abhi || 2 || pary-avartate'; da= kshinå pary-avartate, svám evá vîryam ánu pary-avartate, tásmâd dákshinó 'rdha âtmáno vîrỳâvat-taró; 'tho âdityásyai 'va "-vritam anu pary-avartate". Çunahçepam Ajî= gartim váruno 'grihnat, sá etam váruním apaçyat, táya vaí sá âtmánam varuna-pâçãd amuñcad, váruno vã etám grihņāti ya ukham prati-muncata; ud ut-tamam va=

^{*} als zwei Wörter ACDW.

^{2, 1-10.} cityupakramah; 1. asandyam vahnyawasthitih, vatsaprena 'py upasthanam. 1 onloo A. 2 ohne avagraha. 3 omloo ACDW.
4 als Compositum.

yachati, yajnásya dhrítyai | 7 | spishtò, 'bhy, ètáya, bhavati, aádvaty, upatíshthate, dvícatvarioçac ca | 1 ||

4, 2, 1, 1 - 2, 4. — K. 19, 11. — Ç. 6, 7, 2, 10 - 4, 15. — vishņūs mukhā iti vishņū-mukhāḥ — saḥ | asmāt — aveti | arumdha — aveti | rumdhe — abhīti | paryāvartata iti pari-āvartate | dakshinā | paryāvartata iti pari-āvartate — anv iti | paryās vartata iti pari-āvartate — vīryāvattara iti vīryāvat-taraḥ | atho iti — anv iti | paryāvartata iti pari-āvartate — agrihs nāt — pratimuñcata iti prati-muñcate — varuṇapāçād iti varuṇa-pāçāt — tvā | ahārsham — eti | hi — tishṭha | avicācalir ity avi-cācaliḥ — sarvāḥ — akaḥ — jyotishā | eti | agāt — atichandā ity ati-chandāḥ | varshma | eva — satvam iti sat-tvam — tishṭhate — aveti | arumdha — rumdhe — asmin | loke | ârdhnuvan — preti | krāmati — yoge | anyāsām — ksheme | anyāsām — adhyavasyatīty adhi-avasyati | mushṭī iti.

2. ánna-paté 'nnasya' no dehí 'ty âhâ, 'gnír vă ánna-patiḥ, sá evă 'smâ ánnam prá yachaty; anamî vásya cush mina ity âhâ, 'yakshmásyé 'ti văvai' 'tád âha. prá pra-dàtăram târisha ŭrjam no dhehi dvi-páde cátush-pada ity âhâ, "-cisham evai 'tăm ă câsta. ŭd u tvâ viç ve de vă ity âha, prâ-'ṇă vai viç ve de văḥ || 1 || prâ-'ṇair evai 'nam ŭd yachaté; 'gne bhárantu cittiz-bhir ity âha, yásmâ evai 'nam cittăyo 'd-yáchate ténai 'vai 'naw sám ardhayati. cataṣri-bhir ă sâdayati, catvări chándâwsi, chándo-bhir evă; 'ti-chandaso 't-tamáyâ, várshma vă eshă chándasâm yád áti-chandâ, várshmai 'vai 'naw saz mânănâm' karoti; sád-vatî bhavati, sat-tvám' evai 'nam gamayati. pré 'd agne jyótishmân' || 2 || yâhî' 'tyâha, jyótir evă 'smin dadhâti tanúvâ vă eshá hinasti yáw

^{2.} ukhyanayanam. ¹ so (°e') AW, s. l'. l2, 8. l, 61. ² ohne avagraha. ³ satvam ACDW.

- sarpishvat gâyatriya udaitîty út-aiti âdityâh | rudrâh etâh | vai bodha etyety ä-itya.
- 3. yấvatî¹ vaí prithivi tásyai yamá adhi-patyam párī 'yâya; yó vaí yamám deva-yájanam asya ánir-yâcyà 'gním cinuté yamáyai 'naw sá cinuté; 'pe 'té 'ty adhy-ávasâ-yayati², yamám evá deva-yájanam asyaí nir-yácyâ "tmáne 'gním cinuta. ishv-agréna vấ asya ánâ-mritam ichánto nã 'vindan, té devã etád yájur apaçyann: ápe 'té ti; yád eténâ 'dhy-avasâyáyati || 1 || ánâ-mrita evã 'gním cinuta. úd dhanti, yád evã 'sya amedhyám tád ápa hanty. apó 'vo 'kshati, çántyai. síkatâ ní vapaty, etád vã agnér vaiç=vânarásya¹ rûpáw, rûpénai 'vá vaiçvânarám áva runddha'3.

ushân ní vapati; púshţir vă eshă pra-jananam yad ushâh, pushṭyâm eva pra-janane 'gnim cinute, 'tho sam-jnana eva, sam-jnana hỳ etat | 2 | paçûnam yad usha; dyava-pristhivi saha "stâm, te' vi-yati' abrûtâm: astv eva nau saha yajniyam iti, yad amushyâ yajniyam asît tad asyam adadhât ta ushâ abhavan, yad asya yajniyam asît tad amushyâm adadhât tad adaç candramasi krishnam, ushân ni-vapann ado dhyâyed dyavâ-prithivyor eva yajniye 'gnim cinute. 'yao so agnir' iti Viçva-mitrasya | 3 | sû-'ktam bhavaty, etena vai Viçva-mitro' 'gneh priyam dhama 'va runddha', 'gner evai 'tena priyam dhama 'va runddhe'. chando-bhir vai devah suvar-gam lokam âyan, catasrah' pracîr' upa dadhâti, catvari chandaesi, chando-bhir eva tad yajamanah suvar-gam lokam eti; teshae sus var-gam lokam yatam diçah sam avlîyanta, te dve' pus

^{3.} gårhapatyam cinoti. 1 ohne avagraha. 2 als Compositum.
3 mdh ACDW. 4 s. P. 4, 52. 5 so (0 o a0) AW, s. P. 12, 8
(Whitney p. 265; s. IV, 2, 4, 2). 6 s. P. 3, 5. 7 onco A, om co W,
s. P. 5, 21. 24. 9 s. P. 4, 49.

ayam — viçvâmitrasyeti viçva-mitrasya | sûktam iti su-uktam — aveti | arumdha — âyan — sam iti | avlîyanta |
dve iti — samîcî iti — adriwhan — vidhrityâ iti vi-dhrityai | atho iti — ashtâksharety ashtâ-aksharâ — anu | pratîti | tishthati — ekavritety eka-vritâ | eva — anuâdya
ity anna-adye.

4. ví vã etau dvishate váç ca pura 'gnír yáç co 'khấyâo; sám itam íti catasrí-bhih sám ní vapati, catvári chándáwsi, chándáwsi khálu vá agnéh priya tanúh, priyáyai 'vai 'nau tanúvâ sáw çâsti; sám itam íty åha, tásmâd bráhmanâ kshatráw sám eti; yát sam-nyúpya vi--hárati, tásmad bráhmana kehatrám vý ety. ritú-bhih | 1 || vă etám dîkshayanti, sá ritú-bhir evá vi-múcyo; mâté 'va putrám prithiví purîshỳ am íty àha, 'rtú-bhir evai 'nam dîkshayitvá 'rtú-bhir ví muñcati. vaiçvânaryă cikyam a datte, svadáyaty evaí 'nan. nair-ritfh krishnas tisrás túsha-pakvá bhavanti, nír-rityai vá etád bhaga-dhé= yam yát túshá nír-rityai rûpám krishnáw, rûpénai 'vá nír-ritim nir-ávadayata3. imám dícam yanty, eshã | 2 | vaí nír-rityai dík, sväyâm evá diçí nír-ritim nir-ávadayate*. svá-krita írina úpa dadháti pra-daré vai, 'tád vaí nír--ritya a-yatanao, svá eva "-yatane nír-ritim nir-avadayate". çikỳam abhy úpa dadhâti, nair-ritó vaí paçah, sâ-'kshad evai 'nam nirriti-pâçan muncati. tisrá úpa dadhâti, tredhâ= -vihitó vai púrusho, yavan evá púrushas tásman nír-ritim

áva yajate. párâcîr² úpa || s || dadhâti, párâcîm evã

-rityâ antár-hityai. mârjayitvó 'pa tishthante, medhya=

smân nir-ritim prá nudaté. 'pratî-"ksham a yanti, nir=

^{4.} ukhyâgnim (ta)tra samvapet. ¹ s. P. 4, 40. ² ohue avagraha. ³ als Compositum. ⁴ unbetont. ⁵ so (ψ ⁰) AW, s. P. 7, 4.

28 5, 2, 5.

bhávaty asya anati-dâhàya. dvi-guṇam t' vă agnim ud= -yántum arhatí 'ty à hur; yát krishtám că 'krishtam ca bháv= aty, agnér úd-yatyâ. etavanto vaí paçávo dvi-padaç ca cátush-pådaç ca, tăn yát prāca¹ ut-srijéd rudrāyă 'pi da= dhyâd, yád dakshina pitrí-bhyo ní dhuved, yát pratíco rákshâosi hanyur, udřca tí srijaty, eshá vaí deva-manushyanae çanta dik || s || tam evai 'nan anti 't srijaty; átho khálv imam dícam út srijaty, asaú va adityáh pra-'nah, prå-'nam evai 'nam anu 't srijati. dakshina pary-avar= tante⁶, svám evá vîrỳam ánu pary-avartante⁶, tásmâd dákshinó 'rdba atmáno vîrỳavat-taró; 'tho adityásyai 'va "-vrítam ánu pary-avartante, tásmát páráncah pacávo ví tishthante pratyáñca¹ á vartante. tísras-tisrah sítâh | 4 || tri-vrítam evá yajna-mukhé ví yâtayaty. óshadhír¹ vapati, bráhmana 'nnam áva runddhe', 'rkè 'rkác cîyate. catur= daçá-bhir vapati, saptá grâmya óshadhayah sapta "ranya, ubháyíshâm áva-ruddhya. ánnasya-'nnasya vapaty, án= nasya-'nnasya 'va-ruddhyai'. krishté vapati, krishté hy óshadhayah 1 prati-tíshthanty. anu-sîtám 9 vapati, prá--jâtyai. dvâdaçá-su sîtâsu vapati, dvãdaça mãsâh sam= -vatsaráh, sam-vatsarénai 'va 'sma ánnam pacati; yád agni= -cít || 5 || ánava-ruddhasyâ 'çnîyad áva-ruddhena vỳ ridh= yeta. yé vánaspátînâm¹ phala-gráhayas tấn idhmé 'pi pró 'kshed, ánava-ruddhasyã 'va-ruddhyai'. dig-bhyó lo= shtant sám asyati, diçam evá vîryam ava-rudhya diçam vîrỳe 'gnim cinute; yám dvishyãd yátra sá syất tásyai diçó losbtám á hared; ísham űrjam ahám itá á dada ítí 'sham evó "rjam tásyai diçó 'va runddhe'; kshódhuko

^{5. 4} so AW, s. P. 5, 18. 5 ohne visarga ACDW. 6 als Compositum. 7 9 mdhe ACDW. 7 0 rudhy 0 ACDW. 9 zu s (nicht sh) s. P. 6, 12.

trivya-vatas, tri-vrítam evá vájrao sam-bhrítya bhrátrivyàya prá harati, strítyà; ápari-mitâbhih pári minuyâd a ápari-mi= tasya 'va-ruddhyai'. yam kamayeta: 'paçuh syad ity ápari-mitya tásya cárkaráh síkatá vý úhed, ápari-grihíta evá 'sya vishûcínao' rétah párá siñcaty, apaçúr evá bhavati yám kâmáyeta: paçu-mant syad íti pari-mitya tásya çárkaráh síkatá vý ühed, pári-grihíta eva 'smai samícinao' rétah sincati, paçu-man evá bhavati. saumya vỳ ûhati, sómo vaí reto-dhá, réta evá tád dadháti; gáyatriyá bráhmanásya gâyatró hí brâhmanás, trishtúbha¹ râjanyasya traishtubho¹ Çam-yúm Barhaspatyám médho nó pa hí ràjanỳah. 'namat, sò 'gním pră 'viçat | 4 || sò 'gnéh kríshno rûpám kritvó 'd âyata, só 'çvam pra 'viçat, só 'çvasya 'vantara= -çaphò 'bhavad; yád áçvam â-kramáyati yá evá médhó 'çvam pră-'viçat tám evă 'va runddhe'. prajă-patinâ 'gniç cetavýa íty âhuḥ, praja-patyó 'çvo; yád áçvam å-kramáys praja-patinai 'va 'gnim cinute. pushkara-par= ati nám úpa dadháti, yónir vấ agnéh pushkara-parnáu, sá--yonim eva 'gnim cinute; 'pam prishtham ast 'ty upa dadháty, apam va etát prishthám yat pushkara-parnáo, rû: pénai 'vai 'nad úpa dadhâti | 5 || índrah, paçúkàmasya, bhavaty, aviçat, sáyonim, vioçatíc ca 461

4, 2, 7, 2 - 8, 1. — K. 20, 4.5. — Ç. 7, 2, 3, 9 - 4, 1, 18. — sie katah — sūktam iti su-uktam — sūkshād iti sa-akshāt — etena | sikatāh — pariminotīti pari-minotī — trisaptābhir iti tri-saptābhih — trinavābhir iti tri-navābhih — strityai — sikatāh | vîtī — aparigrihītā ity apari-grihītē — saum= yā | vîtī — retodhā itī retaḥ-dhāh — gāyatriyā — çaṃyum itī çam-yum — ud itī | āyatā.

^{6. 6} rudhyai ACDW. 7 çamy" ACDW, resp. mit avagraha; s. II, 6, 10, 1.

dadhâti; pûrņé i úpa dadhàti, pûrņé i evaí 'nam | 4 | amúshmin loká úpa tishṭhete i. vi-rajy agníc cetavỳa íty âhuḥ, srúg vaí vi-raḍ, yát srúcâv upa-dádhâti vi-rajy eva 'gním cinute. yajnamukhé-yajnamukhe vaí kriyámāņe yajnáw rákshāwsi jighāwsanti; yajna-mukháw rukmó, yád rukmám vy-âghâráyati yajna-mukhád evá rákshāwsy ápa hanti. pañcá-bhir vy-aghârayati , páňkto yajnó, yavan evá yajnás tásmâd rákshāwsy ápa hanti; akshṇaya vys-aghârayati , tásmâd akshṇaya paçávó 'ngâni prá haranti práti-shṭhityai | 5 | vánaspátayo, dakshinató, dhatta, enam, tásmād akshṇaya, páñca ca | 17 ||

4, 2, 8, 2.3. — K. 20, 5. — Ç. 7, 4, 1, 14-44. — brahmazmukhâ iti brahma-mukhâḥ — arpayet | na — amrite | eva — yat | ishṭakâyâḥ — atho iti — ishṭakâyâḥ — anu | upeti | dadhâti — sthâpayati — ime iti | eva — hi | ime iti — asyâḥ | asau — pûrṇe iti | upeti — pûrṇe iti | eva — tishṭhete iti — vyâghārayatîti vi-âghārayati.

8. svayam-âtrinnám úpa dadhátí, 'yám vaí svazyam-âtrinné, 'mấm evó 'pa dhatté. 'çvam úpa ghrâpayzati, prâ-'nám evá 'syâm dadhâty; átho prâjâ-patyó vấ áçvaḥ, prajã-patinai 'vã 'gním cinute. prathamé 'shṭako 'pa-dhîyámânâ páçûnâm ca yájamânasya ca prâ-'nám ápi dadhâti; svayam-âtrinná bhavati, prâ-'nánâm út-srishṭyâ átho suvar-gásya lokásyã 'nu-khyâtyâ. agnáv agníç ceztavỳa íty âhur, eshá vaí || 1 || agnír vaiçvànaró¹ yád brâhmanás, tásmai prathamám íshṭakâm yájush-kritâm prá yachet; tấm brâhmanáç có² 'pa dadhyâtâm, agnáv evá tád agním cinuta; îçvaró vã eshá ártim¹ á-'rtor yó 'vidvân

^{7. 4} s. P. 4, 26. 5 s. P. 4, 40. 6 als Compositum. 7 onto AC.

^{8.} sthåpayet svayamåtrinnam. 1 ohne avagraha. 2 adhvaryuç ca militvå, schol.

mahî dyaúh prithivî ca na ity âhâ, "bhyam evai 'nam ubhayátah pári grihpáti; prancam úpa dadháti, tásmát #6 || purástât | pratyáñcah | paçávo médham úpa tishthante. yó vã ápa-nâbhim agním cinuté yájamânasya nãbhim ánu prá viçati, sá enam îçvaró híwsitor; ulűkhalam¹ úpa dadhâty, eshã vã agnér nãbhih, sá-nâbhim evã 'gním ci-'hiosâyâ; aúdumbaram' bhavaty, ũrg vã udum: nuté bára¹, űrjam evã 'va runddhe¹; madhyatá¹ úpa dadhâti, madhyatá evá 'små űrjam dadháti, tásmån madhyatá űrjá bhuñjata; íyad bhavati, praja-patina yajna-mukhéna sám--mitam; áva hanty, ánnam evá 'kar; vaishnavyá 'rcó 'pa dadhāti, vishņur vai yajno, vaishņavā vanaspatayo', yajna evá yajnám práti shthåpayati 8 || 7 || eshá vaí, paçúr, yám, asarpad, eshá yát, tásmát, tásmát, saptáviocatic ca 1811

4, 2, 9, 2.8. — K. 20, 6. — Ç. 7, 4, 2, 1 - 5, 1, 25. — atho iti — prathamâ | ishṭakâ — utsṛishṭyā ity ut-sṛishṭyai | atho iti — anukhyātyā ity anu-khyātyai — cinute — ârtim | ârtor ity â-artoh — avidvân — âyavase | ramante — dūr=veshṭakàm iti dūrvā-ishṭakâm — prarohantîti pra-rohantî — evâ | naḥ — adadhata — anu | pareti | bhāvayati — anu | preti | asarpat — ritâyata ity rita-yate — anu | preti | viçati — ahiosâyai — akaḥ | vaishṇava | ricâ — vaishṇavaḥ — yajne — sthâpayati.

9. eshăm vă etal lokănâm jyótih sam-bhritam yad ukhă; yad ukhăm upa-dadhâty ebhya eva lokébhyo jyótir ava runddhe ; madhyata upa dadhâti, madhyata evă 'smai jyótir dadhâti, tasmân madhyato jyótir upâ 'smahe; sikatâbhih purayaty, etad va agnér vaiçvânarasya rupáw, rupénai 'va vaiçvânaram ava runddhe ; yam kā =

^{8, 7} mdhe ACDW. 8 zu sho s. P. 6, 4.

^{9.} ukhâdîn. ¹ mdhe ACDW. ² ohne avagraha.

kánîyâwsaḥ, çucă hỳ rităḥ. sarpa-çîrshám úpa das dhâti, yai 'vá sarpė tvíshis tăm evă 'va runddhe' | 5 | yát samîcĭnam² paçu-çîrshair upa-dadhyād grâmyān paşçun dáwçukâḥ syur, yád vishūcĭnam² âranyān; yájur evá vaded, áva tăm tvíshiw runddhe¹ yã sarpé, ná grâmyān paçun hinásti nã "ranyān, átho khálū 'pa-dhéyam evá, yád upa-dádhâti téna tăm tvíshim áva runddhe yã sarpé, yád yájur vádati téna çântám | 6 | ûnăm tásyó 'pa. pranah, syâd íti, vaí paçávo, runddhe, cátuçcatvāriwçac ca | 9 ||

4, 2, 10, 1-4. — K. 20, 8. — Ç. 7, 5, 1, 26 - 2, 86. — vai | pratîti⁸ — âsmahe — madhavyah | asâni — çritâtankyèneti çrita-âtankyèna — apaçuh — apaçavah — goaçvebhya iti go-açvebhyah — anu | ud iti | srijati — hi | ritâh — atho iti.

10. paçur vă eshá yád agnír, yónih khálu vă eshă paçór ví kriyate yát prâcinam¹ aishṭakād yájuḥ kriyáte; réto 'pasyâ, apasyâ úpa dadhâti, yónâv evá réto dadhâti. páñcó 'pa dadhâti², pấnktâḥ² paçávaḥ, paçun evã 'smai prá janayati; páñca dakshiṇató¹, vájro vã apasyâ, vájreṇai 'vá yajnásya dakshiṇató¹ rákshâwsy ápa hanti; páñca paçcát || 1 || prācîr¹ úpa dadhâti, paçcád vaí prâcinaw¹ réto dhîyate, paçcád evã 'smai prâcinaw réto dadhâti; páñca purástât¹ praticîr¹ úpa dadhâti⁴ páñca paçcát prācîs, tásmât prâcinaw réto dhîyate⁴ praticîḥ pra-jã jâyante; páñco 't-taratáç chandasyâḥ, paçávo vaí chandasyâḥ, pa=

^{9. 8} der schol. hat irrig blos pra, nicht prati (wie auch er im Text richtig liest): teshâm madhye yah purushah sa eka eva paçûnâm sahasram yajamânâya prayachati (!), anye catvârah paçavo militvâ paçûnâm sahasram prayachanti (!).

^{10.} apasyâç ca prânabhritah tathâ 'pânabhritaç citau | prathamâyâm upâdadhyât (upad®?). ¹ ohne avagraha. ² so ACDFW. purastâd ity adhyâhartavyam, pûrvasyâm diçi pance 'shţakâ upadadhyât. ³ ont® A. ¹ unbetont.

víshvañcau prâṇâ-'pànau; yád và agnér ásaṃ-yatam 10 || 6 || ásuvar-gyam asya tát, suvar-gyò 'gnír, yát saṃ-yáta upa-dádhāti sám evaí 'naṃ yachati suvar-gỳam evā 'kas; try-ávir' váyaḥ kritám áyânâm íty âha, váyo-bhir evã 'yân áva runddhé' 'yair váyâwsi; sarváto' vâyu-mátîr bhavanti, tásmâd ayáw sarvátaḥ pavate | 7 || paçcád, etāḥ, purò, 'kshṇayā, kálpaté, 'saṃyatam', páñcatriweac ca || 10 ||

4, s, 1, 1-3, 2. — K. 20, 9. — Ç. 7, 5, 2, 40-8, 1, 4, 2. — dadhâti | pañca | upeti — apasyāḥ | vajreḥa — upeti | dadhâti | pañca — praja iti pra-jaḥ — abhi | parîti | ûhate — uvâca | ha | iyam | adat — jâyate | ayam — dakshina — akshṇaya | upeti — yaḥ | dakshina — viçvamitra iti viçvamitraḥ — saṃyatvam iti saṃyat-tvam | atho iti | praṇa iti pra-ane — asuvargyam ity asuvaḥ-gyam — suvargya iti suvaḥ-gyam — suvargya iti tri-aviḥ — ruṃdhe | ayaiḥ.

11. *gâyatrî trishṭúb ¹ jágaty anu-shṭúk panktỳâ ² sahá | bṛihatỳ ushṇíhâ kakút ³ sûcîbhih çimyantu tvâ || b dvi-pádâ yã cátush-padâ tri-pádâ yã ca sháṭ-padâ | sá-chandâ yă ca ví-chandâḥ sûcîbhih çimyantu tvâ || c mahá-nâmnî revátayo ¹ víçvâ ãçâḥ pra-sűvarîḥ | méghyâ vi-dyúto vấcaḥ s. ç. tvâ || drajatấ háriṇîḥ sĩsâ yújo yujyante kárma-bhih | áçvasya vâjínas tvací s. ç. tvâ || c nărîḥ || 1 || te pátnayo lóma ví cinvantu manîsháyâ | devănâm pátnîr díçaḥ s. ç. tvâ || f kuzvíd ¹ angá yáva-manto yávaṃ cid yáthâ dănty anu-pûrváṃ vi-yűya | ihé-'hai 'shâṃ kṛiṇuta bhójanâni yé barhísho námoz-vṛiktiṃ ná jagmúḥ || 2 || nărîs, triocác ca || 11 ||

^{10. 10} yattam AC, yatam DFW; samyañ niyamitam na bhavati, schol. triyavir D. 12 omdhe ACDW.

^{11. 12.} åçvamedhikau (Schlufs des daharaprishtham, s. Ind. Stud. 3, 388); 11. sücibhir asipathakliptih. 1 ohne avagraha. 2 onto AC. 3 s. Ind. Stud. 8, 34. 4 so schon I, 8, 21, 1. III, 1, 8, 2.

40 5, 3, 1.

půyati vă asya tád; âçvinîr úpa dadhâty, açvínau vaí devănâm bhishájau, tábhyâm evă 'smai bheshajám karoti; páñcó 'pa dadhâti, pãňkto¹ yajnó, yãvân² evá yajnás tásmai bheshajám karoty. ritavý a úpa dadhaty, ritus nấm kliptyai | 1 | páncó 'pa dadhâti, pánca vã ritávo, yavanta evá 'rtávas, tan kalpayati; samaná-prabhritayo bhav: anti samânó-'darkâs, tásmât samânã' ritáva; ékena padéna vy-avartante*, tásmad ritávo vy-avartante*. prana-bhrita úpa dadháty, ritúshv evá pra-'nan dadháti, tásmát samánáh sánta ritávo ná jîryanty, átho prá janayaty evaí 'nân; eshá vaí vâyúr yát prâ-'nó, yád ritavỳâ upa-dhấya prâna-bhrítah upa-dádhâti tásmât sárvân ritun ánu vâyur a varivartti . vrishti-sanîr ûpa dadhâti, vrishtim eva 'va runddhe ; yád eka-dhó 'pa-dadhyád ékam ritúm varshed, anu-paribarao sadayati tásmát sárván ritűn varsbati; yát prâna-bhrita upa-dhâya vrishți-sánîr upa-dádhâti tásmâd vâyú-pracyutâ divó vríshţir îrte. paçávo vaí vayasỳâ, nănâ-manasah khálu vai paçávo nãnâ-vratâs tè 'pá evã 'bhí sá-manasah || 3 || yám kâmáyeta: 'paçúh syad íti vayasỳâs tásyo 'pa-dhấyâ 'pasỳâ úpa dadhyâd ásam-jnå= nam evá 'smai paçú-bhih karoty, apaçúr evá bhavati; yám kâmáyeta: paçu-mãnt syad íty apasyas tásyo 'pa-dhaya vayasỳâ úpa dadhyât sam-jnanam eva 'smai paçú-bhih karoti, paçu-man evá bhavati; cátasrah purástàd 2 úpa da= dhâti, tásmâc catvấri cákshusho rûpấṇi dvé 7 cuklé 7 dvé 7 krishné 7 | 4 | mûrdhan-vátîr bhavanti, tásmát purás= tân² mûrdhä; pánca dákshinayao çrónyam úpa dadhàti⁸ páñcó 't-tarasyâm tásmât paçcãd várshîyân purástât-pra=

^{1. &}lt;sup>1</sup> °nt° AC. ² ohne avagraha. ³ als Compositum. ⁴ °varti D; punah punar avartate. ⁵ s. P. 6, 12. ⁶ rumdh° ACDW. ⁷ s. P. 4, 49. 50. ⁶ unbetont. ⁹ nicht componirt!

tât prâ-'nă; jyótishmatîm' ut-tamăm úpa dadhâti, tásmât prå-'nanam vag jyótir ut-tama; dáçó 'pa dadhati, dáça--'ksharâ vi-răd, vi-răt chándasâm jyótir, jyótir evá purástâd dhatte, tásmåt purástáj¹ jyótir úpå "smahe. chándácsi paçushv ajím ayus, tan bribaty ud ajayat, tasmad barbatâh || s || paçáva ucyante; mã chánda íti dakshinatá' úpa dadháti tásmád dakshiná-"vrito másah, prithiví chánda iti paçcăt práti-shthitya, agnir deváté 'ty ut-taratá ójo vã agnír ója evó 't-tarató dhatte tásmåd uttarato-'bhiprayâyî jayati'; shát-trioçat sám padyante, sháttrioçad-aksharâ brihatî, barhatâh paçavo, brihatyai 'va 'smai paçun áva runddhe*; brihatí chándasaw svá-rajyam párí 'yaya, yasyai 'tah || 2 || upa-dhîyante gachati sva-rajyae. saptá văla-khilyâh purástâd úpa dadhâti4 saptá paccat, saptá vai cîrshanyah pra-'na dvav ávancau' pra--'nanao savîrya-tvaya; mûrdha 'si rad iti purastad' upa dadhâti yántrî răd íti paccăt, prâ-'năn evă 'smai samîco¹ dadhâti || 5 || áçvam úpa, purástâd úpa, bárhatâ, etáç, cátustrioçac ca ||2||

4, 3, 6, 1 - 7, 2. — K. 20, 11. — Ç. 8, 8, 1, 1 - 4, 10. — visdbrityā iti vi-dbrityai — atho iti — utsrishtyā ity ut-srishtyai | atho iti — avlîyanta | te | etâh — adriohan — prâna iti prasanah — âsmahe — brihatî — dakshinavrita iti dakshinasavritah — pratishthityā iti prati-sthityai — uttarato'bhiprasyâyî — svarājyam iti sva-rājyam.

3. devă vai yad yajné 'kurvata tad asura akurvata; te deva etă akshņaya-stomiya apaçyan, ta anyatha'

^{2. &}lt;sup>2</sup> yasmâd udîcyâm agnidevatâçaktirûpam ojas tishthati, tasmâd uttarâhimukhyena prayânam kurvan tîrthayâtrâdijanyapunyopetatvât paralokam jayati. ³ ⁰mdhe ACDW. ⁴ unbetont. ⁵ s. P. 3, 5., besser aber vriddhi-Form!

^{3. 4.} akshuayastomiyaç ca srishtayah | vyushtayaç ce 'shtakah proktaç caturthyam ca citav imah. 'ohne avagraha.

purástàd i úpa dadhàti, vág vai krátur, yajna-mukhám vág, yajna-mukhám evá purástàd vi yâtayati; bradhnásya vishtápam catus-trieçá iti dakshinatò , 'saú vá âdityó bradhnásya vishtápam , brahma-varcasám evá dakshinató dhatte, tásmâd dákshinó 'rdho brahmavarcasí-tarah; pratis-shthá trayas-trieçá iti paçcát, práti-shthityai; nákah shat-trieçá ity ut-taratáh, suvar-gó vai lokó nákah, suvar-gásya lokásya sám-ashtyai | 5 | vai trivrid, iti purástát, savyás, trayovieçá iti, suvargó vai, páñca ca | 3 ||

4, 3, 8, 1. — K. 20, 12. 13. — Ç. 8, 4, 1, 1-28. — devâh — akurvata — anucyety anu-ucya — asurâh — anvavāyann ity anu-avāyan — asurâh — vyòmeti vi-oma — ashṭâdaça ity ashṭâ-daçaḥ — dvāvioçaḥ — dve iti — triṇava iti tris-navaḥ — asau | vai.

4. agnér bhâgò 'sí 'ti purástād' úpa dadhāti, yajna-mukhám vă aguír, yajna-mukhám dîkshă, yajna-mukhám bráhma, yajna-mukhám tri-vríd, yajna-mukhám evá purástād ví yâtayati; nri-cákshasâm bhâgò 'sí 'ti dakshiṇatáḥ', cucruvãwso vaí nri-cákshasô, 'nnam dhātā, jātāyai 'vã 'smā ánnam ápi dadhāti, tásmāj jātô 'nnam atti; janítraw spri-táw sapta-daçá stóma íty âhā, 'nnam vaí janítram || 1 || ánnaw sapta-daçó, 'nnam evá dakshiṇatô dhatte, tásmād dākshiṇenā 'nnam adyate; mitrásya bhâgò 'sí 'ti paccāt, prā-'nó vaí mitrò 'pā-'nó váruṇaḥ, prāṇā-'pānāv evā 'smin dadhāti; divô vrishṭír² vātā spritā eka-viwçá stóma íty āha, prati-shṭhā vã eka-viwçáḥ, práti-shṭhityā; índra-sya bhâgò 'sí 'ty ut-taratá, ójo vā indra, ójo víshṇur, ójaḥ kshatrám, ójaḥ pañca-daçáḥ || 2 || ója evô 't-taratô dhatte, tásmād uttarato-'bhiprayày' jayati; vásûnām

^{4.} ohne avagraha. 2 oxytonon.

arkỳam ánu ví dhîyaté; 'tty ánnam ă 'syà 'nnà-'dó jâyate yásyai 'shã vi-dhã vi-dhîyáte yá u cai 'nâm evám véda. sríshtîr úpa dadhâti, yathâ-srishtám evã 'va runddhe'.

ná vã idám dívà ná náktam àsîd ávy-avrittam, té devä etä vỳ-ush tîr apaçyan, tấ úpâ 'dadhata, táto vã idám vỳ auchad; yásyai 'tã upa-dhíyánte vỳ evã 'amâ uchaty, átho táma evã 'pa hate | 7 | vaí janítram, pañcadaçó, 'dityai bhâgó, vaí dhartráh, samávadvíryau, vidhá, táto vá idám, cáturdaça ca | 4 | 1

4, s, 9, 1 - 11, 5. — K. 20, 12. 21, 1. — Ç. 8, 4, 2, 1 - 3, 20. — saptadaça iti sapta-daçah — vrishtih | vâtāh — ekavioça ity eka-vioçah — trinava iti tri-navah — catushtoma iti catuh-stomah — māsāh — dakshināvrita iti dakshinā-āvritah — adyate — eti | asya | ojasvî — arke | eva — anu | vîti | dhîyate | atti — etâh — asmai — atho iti.

5. ágne jātān prā ņudā 1 ·· 2 naḥ sapātnān iti purāstād i upa dadhāti, jātān evā bhrātrivyān prā ņudate i; sāhasā jātān iti paçcāj, janishyāmāṇān evā prāti nudate; catuç-catvārieçā stoma iti dakshiṇato , brahma-varcasām vai catuç-catvārieçō, brahma-varcasām evā dakshiṇato dhatte, tāsmād dākshiņo rdho brahmavarcasi-taraḥ; shoḍaçā stoma ity ut-taratā, ojo vai shoḍaçā , oja evō t-tarato dhatte, tāsmāt | 1 | uttarato bhiprayāyī jayati; vājro vai catuç-catvārieço vājraḥ shoḍaçō, yād etē ishṭake upa-dādhāti jātāeç cai vā janishyāmāṇāeç ca bhrātrivyān pra-nūdya vājram ānu prā harati, strityai; pūrīsha-vatīm mādhya ūpa dadhāti, pūrīsham vai mādhyam ātmānaḥ, sā-"tmānam evā gnīm cinute, sā-"tmā 'mūshmin

^{4. •} madhe ACDW.

^{5-8.} pañ cam yâm citau; 5. asapatnákhyâ virâdâkhyâç ca. 1 nº AW, s. P. 7, 4. 2 so (0â) AW, s. P. 3, 8. 3 ohne avagraha. 3 s. P. 4, 44. 45.

ishtakah — amimata | evah — asrijata | tah — stomabhaga iti stoma-bhagah yat.

6. raçmír ity evá "dityám asrijata", pré-'tir iti dhármam, án v-itir íti dívae, sam-dhír íty antáriksham?, prati-dhir iti prithivim, vi-shtambhá iti vrishtim, pra: - - vé 'ty áhar, anu-vé 'ti rătrim, uçíg íti vásûn, pra: -ketá íti rudránt, su-dífír íty adityán, ója íti pitríes*, tántur íti pra-jáh, pritanáshád² íti paçun, revád² íty óshadhîr2. abhi-jid asi yuktá-grava 11 11 indraya tvé 'ndram jinvé 'ty evá dakshinató' vájram páry anhad abhí-jityai. táh pra-ja ápa-prana asrijata, tásv: ádhi: -patir asī 'ty evá prå-'nám adadhåd', yanté 'ty apå--'náu, sau-sárpa íti cákshur, vayo-dha íti crótram. táh pra-jah pra-'nati'r apa-'nati'h paçyantih çrinvati'r na mithuni abhavan tasu: tri-vríd así 'ty evá mithunám adadhat, tấh pra-jã mithunî | 2 | bhávantîr ná prã jâyanta tấh: sa o-rohò 'si nî-rohò 'sî 'ty evá prã 'janayat, tấh pra= -jấh prá-játá ná práty atishthan tã: vasukò 'si vėsha= -crir asi vásyashtir² así 'ty evai 'shú lokéshu práty asthâpayad; yád áha: vasukò 'si vésha-çrĭr asi vásya= shțir asî 'ti pra-ja evá prá-jata eshu lokéshu práti shthapayati, sa-"tma 'ntárikshaw' robati, sá-prano 'mú= shmin loké f práti tishthaty, ávy-ardhukah prana-'panabhyam bhavati ya evam veda | 3 || yuktagrava, praja mithuny 7, àntáriksham, dvádaça ca || 6 ||

3, 5, 2, 1-5. 4, 4, 1, 1-3. — K. 21, 2. C. 8, 5, 3, 3-8 (eke). — pretir iti pra-itih — vishtambha iti vi-stambhah — ahah |

^{6.} stomabhâgākhyāḥ. ¹ unbetont. ² ohne avagraha. ³ so (⁶Us t⁶) AW, s. P. 6, 14. ⁴ so (⁶nĭ a⁶) AW, s. P. 10, 18 (4, 58). ⁵ so (shṭh⁶) AW, s. P. 6, 4. ⁶ ohl⁶ W. ⁷ so (⁶ny) ACDW; für diese am Schluſs der anuvāka zugefügten Angaben gelten eben nicht die saṃdbi-Regeln von P., resp. des Textes, sondern die gewöhnlichen.

ghrāpayati prā-ņām evā syām dadhāty, ātho prijkpatyo vā āçvah prajā-patinai vā 'gnim cinute: svayaatriņņā bhavati prā-'ņānām út-srishtyā átho svasgāsya lokāsyā 'nu-khyātyā. eshā vai devānām vi-kristir
yād vi-karņī; yād vi-karņīm upa-dādhāti devānām eri
vi-krāntim ānu vi kramata; ut-taratā upa dadhāti, tāmbi
uttaratā-upacāro 'gnir; vāyu-mātī bhavati, sām-iddhyai' [4]
sambhrītam vin nākasādo vin nākasādas, tāt, paçānām, eshā vai. dai
viesatic ca '7"

4, 4, 2, 1 - 3, 3. — K. 21, 2. 3. — Ç. 8, 6, 1, 3-20. 7, 3, 5-2. — àyan | tat — asmai — etâh | bhûtâh | amushmin — cere | atho iti — etâh — eti richati | uttarâ ity ut-tarâh — patnî | anv iti — uttame ity ut-tame — âyûh — ma | anyâ | uttarety ut-tarâ | ishtakâ | upadheyety upa-dheyâ — atho iti — utsrishtyâ ity ut-srishtyai | atho iti — anukhyâ tyâ ity anu-khyâtyai — anu | vîti kramate — samidhyâ iti sam-idhyai.

8. chándàssy úpa dadhàti, paçávo vaí chándàssi, paçún evá 'va runddhe', chándàssi vaí devănâm vâmâm paçávo, vàmám evá paçún áva runddha'. etás ha vaí Yajná-senaç Caitriyàyaṇáç cítim vidăm cakâra, táyâ vaí sá paçún ávâ 'runddha'; yád etám upa-dádhàti paçún evá 'va runddhe'. gâyatríh purástàd' úpa dadhâti, téjo vaí gâyatrí, téja evá || 1 || mukható' dhatte; mûrdhan-vátîr bhavanti, mûrdhānam evaí 'nas samânanâm' karoti. trishṭúbha' úpa dadhàti, 'ndriyám vaí trishṭúg', ins driyám evá madhyató' dhatte. jágatîr úpa dadhâti, jágatâ vaí paçávaḥ, paçún evã 'va runddhe'. 'nu-shṭúbha úpa dadhâti, prâ-'ṇã vã anu-shṭúp, prâ-'ṇānàm út-srishṭyai. bṛihatír ushṇíhâḥ pañktír akshára-pañktîr íti

^{8.} chando-'bhidhab. 1 omdho ACDW. 2 ohne avagraha.

vátáh suvar-gyas, tá evá 'nv-arábhya suvar-gám lokám eti | 2 | suvargám evá, tá evá, catvári ca | 9 ||

4, 4, 5, 1 - 6, 1. — K. 22, 5. — atho iti — lokah | des vapura iti deva-purah — artim | eti | richati — atho iti — etah — etah.

10. vrishti-sánîr úpa dadhâti, vrishtim' evã 'va runddhe²; yád eka-dhó 'pa-dadhyãd ékam ritúm varshed, anu-pariharao sadayati tasmat sarvan ritun varshati; purovâta-sánir así 'ty âhai, 'tád vai vrishtyai rûpáu, rûpénai 'vá vríshtim áva runddhe'. sam-yanîbhir vaí deva iman lokant sam ayus, tat sam-yanînau samyani= -tvám; yát sam-yanir upa-dádhati yátha 'p-sú nava sam= -yaty evám | 1 | evaí 'tábhir yájamâna iman lokant' sám yâti; plavó vã eshò 'gnér yát sam-yãnîr, yát sam-yãnîr upa-dádhâti plavám evaí 'tám agnáya úpa dadhâty; utá yásyai 'tásű 'pa-hitásv apo 'gnío háranty áhrita eva 'sya âditye-'shṭakā upa dadhâty; âdityā vā etám bhűtyai práti nudante yó 'lam bhűtyai sán bhűtim ná prås -"pnóty, âdityáh | 2 | evai 'nam bhűtim gamayanty; asaú vã etásyâ "dityó rúcam à datte yò 'gnim citvã ná rócate, yád âditye-'shṭaka upa-dádhàty asav eva 'sminn âdityó rúcam dadháti, yáthá 'saú devanác rócata 'shá manushỳânâu rocate. ghrite-'shtaka úpa dadhâty, etád vã agnéh priyám dhẩma yád ghritám, priyénai 'vaí 'nam dhamna sam ardhayati || s || átho téjasa; 'nu-pari= hárao sádayaty, áparivargam evá 'smin téjo dadháti.

^{10.} vrishţisani-samyânikâbhidhâḥ | âdityâkhyâ ghritâkhyâç ca yaçocdâç ca. 1 vrishţim C prima manu. 2 mdhe ACDW. 3 nlo A. 4 úhruta C wie D prima manu; api ca tadupadhânâd ûrdhvam yadi kathamcid bahulavrishţisampâditapravâheņa cîyamâno hrito bhavet, tathâ 'py asya yajamânasyâ 'gnir a hrita eva bhavati.

agna ity âhai, 'shá vă agnih pănca-janyo yáh pánca-citikas, tásmâd evám âha. 'r tavỳâ úpa dadhâty, etád vă ritûnăm priyám dhẩma yád ritavỳâ, ritûnăm evá priyám dhẩmă 'va runddhe'; su-méka ity âha, sam-vatsaró vai su--mékah, sam-vatsarásyai 'vá priyám dhẩmó 'pâ "pnoti || 8 || ábhavann, áyur evá, 'rtavyå úpa, shádvi@çatic ca || 11 ||

4, 4, 7, 1. 2. — K. 22, 5. — oshadhîbhir ity oshadhi-bhih — asurâh — dravinavata iti dravina-vatah | kurute — hrit — upeti | âpnoti — eti | ibi.

12. praja-pater áksby açvayat, tát pára 'patat, tád áçvo 'bhavad, yád áçvayat tád áçvasyâ 'çva-tvám, tád devă açva-medhénai 'vá práty adadhur; eshá vai praja-patio sarvam karoti yò 'çva-medhéna yajate, sarva evá bhavati, sárvasya vã eshã prăyaçcittih sárvasya bhe= shajáo. sárvam vă eténa pâpmanam devă ataranu, ápi vă eténa brahma-hatyam atarant; sárvam pâpmanam 🛙 1 📙 tárati brahma-hatyam yò 'çva-medhéna yájate yá u cai 'nam evám védó. 't-taram vai tát praja-pater ákshy açvayat, tásmâd áçvasyo 't-tarató 'va dyanti' dakshi= natò 1 'nyéshâm paçûnấm. vaitasáh káto bhavaty, apsús -yonir vă áçvo, 'psu-jó vetasáh, svá evaí 'nam yónau práti shthapayati³. catu-shtomá⁴ stómo bhavati, sarád dha⁵ vã ácvasya sákthy a vrihat, tád devác catu-shtoménai vá práty adadhur; yác catu-shtomá stómo bhávaty áçvasya sarva-tvåya | 2 | sárvam papmanam, avrihad, dvádaça ca | 12 ||

Ç. 13, 3, 1, 1-4. — akshi — aveti | dyanti — sve | eva — sthâpayati | catushtoma iti catuḥ-stomaḥ — sarat | ha — sakthi | eti | avrihat.

^{12.} açvamedhasya vidhih. ¹ ohne avagraha. ² unbetont. ³ so (shth°) AW, s. P. 6, 4. ⁴ s. P. 6, 18. ⁵ °dh dh° AW. ⁵ sákshy W prima m.

lokásyá 'nu-khyàtyai; yát sáw-sprishta upa-dadhyad vríshtyai lokám ápi dadhyad ávarshukah parjányah syad, ásaw-sprishta úpa dadhati vríshtya evá lokám karoti várshukah parjányo bhavati; purástad anyah pratřeir upa dadhati paçcad anyah pracîs, tásmat pracínani ca prasticínani ca nákshatrany a vartante | 4 | bhrátrivyo, loká, evaí 'tány, ékacatváriwac ca | 1 | 1

4, 4, 8, 1-10, 8. — ²K. 34, 14-16. — Ç. 12, 6, 1, 8-36. (4, 5, 7, 8 eke). — asurâḥ — atho iti | sendram iti sa-indram — te | etâḥ — devatāḥ — atho iti | sâtmānam iti sa-âtmānam — sâtmeti sa-âtmā — iṃdhe — atho iti | anūkāçam ity anus-kāçam — apīti | dadhyāt — karoti — upeti | dadhāti.

2. ritavý a úpa dadháty, ritûnam klíptyai; dvam= -dvám úpa dadháti, tásmád dvam-dvám ritávó; 'dhrite 'va vă eshã yán madhyamă cítir, antáriksham¹ iva vã eshã, dvam-dvám anyásu cítishű 'pa dadháti' cátasro mádhye dhritya; antah-çléshanam va etaç citînam yad ritavya, yád ritavýa upa-dádhati cítînam ví-dhritya; ávakam ánữ 'pa dadhâty, eshã vã agnér yónih, sá-yonim | 1 | evã 'gním cinuta; uvăca ha Viçvã-mitró : 'dad ít sá bráhma= nă 'nnam yásyai 'tă upa-dhîyantai yá u cai 'nâ evám védad íti. sam-vatsaró vă etám prati-shthayai nudate yò 'gním citvá ná prati-tíshthati; páñca pűrvâç cítayo bhav= átha shashthím cítim cinute, shád vã ritávah sam-vatsará, ritúshv evá sam-vatsaré práti tishthaty. vaí || 2 || ádhi-patnîr nămé 'shṭakâ, yásyai 'tă upa-dhî= yánté 'dhi-patir evá samânãnâm' bhavati; yám dvishyát tám upa-dádhad dhyâyed, etăbhya evaí 'nam devátâbhya

^{2.} ritavyâ vaiçvadevyaç ca, prokshaņam tathâ. ¹ ohne avagraha. ² unbetont. ³ s. P. 3, 5. ⁴ "reichlich"? s. V. 2, 10, 8; brahmaņâ mukhyayâ brâhmaņavrittyâ.

paçun binásti na "ranyan; atho khálv ahur: ana-hutir vai jartilàç' ca gavîdhukàç' ce 'ty, ajă-kshirena juhoty, àgneyi vă eshă yád ajă, "-hutyai 'và juhoti, ná grâmyăn paçun hinásti na "ranyan. angirasah suvar-gam lokam yántah 2 ajäyán gharmám prá sincant, sá cócastí parnám párá jihíta, sò 'rkò 'bhavat, tád arkásyá 'rka-tvám, arka-parņėna juhoti sayoni-tvayó. 'dan' tishthan juboty ', esbă vai rudrásya dík, svăyàm evá diçi rudrám nir--ávadayate. caramáyam íshtakáyam juhoty, antatá evá rudrám nir-ávadayate. tredhá-vibbaktám juhoti, tráya imė loka, iman eva lokant samavad-viryan karoti; yaty ágre juhoti | s | áthé 'yaty áthé 'yati, tráya imé loka, ebhyá evaí 'nam lokébhyah camayati; tisrá út-tará ă-hutîr juhoti, shát sám padyante, shád vă ritáva, ritú-bhir evaí 'náo camayati. yád anu-parikrámam juhuyád -avacárinae rudrám kuryád; átho khálv àhuh: kásyám vă 'ha diçi rudráh kásyàm vé 'ty, anu-parikrămam evá hotavýam, ápari-vargam evai 'nao çamayati | 4 | eta vai devátáh sovar-gyà ya ut-tamás, tá yájamánam vácayati, tábhir evai 'nao suvar-gám lokám gamayati; yám dvishyát tásya sam-caré paçûnăm ny asyed, yáh prathamáh paçúr abhi-tishthati sá ártim i á 'rchati i 5 | peçûnim. yántó, 'gre juhoty, áparivargam eval 'nac camayati, triccác ca i 3.

4, 5, 1, 1-4. — K. 21, 6. — Ç. 9, 1, 1, 1-13. — jātaḥ — prepsatiti pra-ipsati — preti îpsati — eti richati — ar= payet — āraṇyān atho iti — āhutyety à-hutyā — pareti ajihīta! saḥ arkaḥ! abhavat — niravadayata iti niḥ-avada= yate — iyati | agre | juhoti | atha iyati atha iyati — atho iti — vā aha — etaḥ — suvargyā iti suvaḥ-gyāḥ — tāḥ — nīti , asyet — eti richati.

^{3. &#}x27;als Compositum. ' unbetont.

5, **4**, **4**. **5**.

táya íty âha, yám evá dvéshti tám asya çucă 'rpayati; pâvakó asmá-bhyao' çivó bhavé 'ty âhă, 'nnam vaí pàvakó, 'nnam evă 'va runddhe'; dväbhyâm ádhi krâmati práti-shthityà, apasỳa-vatîbhyào çãntyai | 5 | çúg, vestasò 'pâm, ashtābhír ví karshati, nã 'ntár, ékân ná pañcâçác ca || 4 ||

4, 6, 1, 1-8. — K. 21, 7. — Ç. 9, 1, 2, 5 - 2, 1, 2. — parîti | siñcati — atho iti | tarpayati — akshudhyan — loke | upeti — ruṃdhe | açman — arpayati — çaraḥ | avakaḥ — âraṇ = yeshu — arpayati | ashtâbhiḥ — ashtâksharety ashtâ-aksharâ — pâvakaḥ | annena — kârshnì iti | upânahau — dhatte | antaḥ | annadyâd ity anna-adyât — pratishthityâ iti pratishthityai.

5. nṛi-sháde váḍ íti vy-ãghârayati¹, panktyã² "-hu=
tyâ yajna-mukhám ă rabhate; 'kshṇayã vy-ãghârayati¹, tá=
smâd akshṇayã¹ paçávó 'ngâni prá haranti práti-shṭhityai;
yád vashaṭ-kuryãd yâtá-yâmâ 'sya vashaṭ-kâráḥ syâd,
yán ná vashaṭ-kuryãd rákshâwsi yajnáw hanyur, váḍ íty
âha paró-'ksham evá váshaṭ karoti, nã 'sya yâtá-yâmâ
vashaṭ-kâró bhávati ná yajnáw rákshâwsi ghnanti. hutã'do vã anyé devãḥ || 1 || ahutã-'do 'nyé, tăn agui-cíd evó
'bháyân priṇâti; yé devã devãnâm íti dadhná madhumiçréṇã 'vo 'kshati, hutã-'daç cai 'vá devãn ahutã-'daç
ca yájamânaḥ priṇâti, té yájamânam priṇanti; dadhnaí 'vá
hutã-'daḥ priṇāti mádhushâ 'hutã-'do; grâmyáṃ vã etád
ánnam yád dádhy âraṇyám mádhu, yád dadhná madhumiçréṇâ 'vó-'kshaty³ ubháyasyã 'va-ruddhyai⁴; grumu=
shṭínã⁵u-6 'vo 'kshati, prâjâ-patyáḥ || 2 || vaí grumushṭiḥ⁵

^{5.} vyûghâraṇam vaiçvakarmaṇâhutiç ca.

¹ als Compositum.

² onty A.

³ Wurzel betont! (sonst: uksháti).

⁴ orudhyai ACDW.

⁵ ohne avagraha.

⁶ so (gru^o) ACDFW, gnu^o Pet. W; guru(ḥ)sthûlo darbhamushṭiḥ grumushṭiḥ, tasya prajâpativat praudhatvât prâjâpatyatvam (vgl. srabhishṭha für surabh^o Çatap. VI, 8, 2, 3).

_____

6. úd enam ut-tarăm nayé 'ti sam-idha ă dadhâti, yáthà jánam yatè 'vasám karóti tâdríg' evá tát; tisrá ã dadhâti, tri-vríd vă agnír, yavan eva 'gnís tásmai bhaga--dhéyam karoty; aúdumbarîr¹ bhavanty, úrg vã udumbára¹, űrjam evá 'små ápi dadháty. úd u tvá víçve devá ity âha, prâ-'nă vai viçve devăh, prâ-'naih | 1 | evai 'nam úd yachaté; 'gne bharantu cítti-bhir íty âha, yásmâ evaí 'nam cittayo 'd-yáchate ténai 'vaí 'naw sám ardhay= ati; páñca díco daívîr yajnám avantu devír ity âha, díço hỳ eshó 'nu pra-cyávaté; 'pa 'matim dur= -matím bádhamáná íty åba rákshasâm ápa-hatyai; râyás póshe² yajná-patim â-bhájantîr íty âha, pa= cávo vaí râyás póshah² || 2 || paçún evá 'va runddhe². shad-bhír harati, shád vă ritáva, ritú-bhir evaí 'nao har= ati; dvé parigríhya-vatî bhavato rákshasâm ápa-hatyai; súrya-raçmir hári-keçah puráståd¹ íty âha, prá= -sûtyai; tátah pâvakă â-çísho no jushantâm íty àhã, 'nnam vaí p**åvakó, 'nnam evä 'va runddhe**'. dev**à-'sură**ḥ sám-yatta asan, té deva etád áprati-ratham apaçyan, ténai 'vá té 'pratí || 8 || ásurân ajayan, tád áprati-rathasyâ 'pratiratha-tvám; yád áprati-ratham dvitíyo hóta 'nv-aba 'praty evá téna yájamáno bhrátrivyáñ jayaty', átho ánabbi-jitam evű 'bhí jayati; daça-'rcám bhavati', dáçâ= -'ksharà vi-răd, vi-răje 'maú lokaú ví-dhritàv, anáyor loká=

^{6.} samidâdhânam agnipraṇayanam tathâ | hotâ 'nvâhâ 'pratiratham daçarcam savikalpakam.

1 ohne avagraha.

2 so (0s p⁰) AW, s.P. 8, 29.

3 omdho ACDW.

4 s.P. 4, 49.

5 s.P. 4, 52; parigrihyâ 'yajata, parigrihya devâ yajnam âyann, evam parigrahaçabdo yayor ricos te parigrihyavatyau, parigrahah prithak svîkârah, tena yajnam vinâçayitum asamarthâni rakshânsi svayam evâ 'pahanyante.

6 onjo AW.

7 sic! es sind aber 15 Verse in IV, 6, 4 vorliegend; der schol. dazu löst diese Differenz wie folgt: asminn anuvâke samâmnâtânâm uddharshayetv âdînâm paùcânâm vikalpârthatvât sûktagatâ rico daçai 'va sampadyante (!). Vgl. Ind. Streifen 1, 19 note 9.

5, **4**. **7**.

àha, deva-lokám evaí 'táyo 'pã-"vartate'; krámadhvam agnina nakam ity ahe, 'man evai 'taya lokan kramate; prithivya abam úd antariksham¹ a 'ruham íty abe, 'man evai 'táya lokant sam-arohati'; súvar yánto na 'pe "kshanta ity âha, suvar-gám evai 'táyâ lokám ety; ágne pré 'hi | 1 | prathamó deva-yatam ity aho, 'bháyeshv evaí 'táyâ deva-manushyéshu cákshur dadhâti; pañcá-bhir ádhi kràmati, păňkto syajnó, yavan evá yajnás téna sahá suvar-gám lokám eti. náktoshásé¹'ti puro= -'nuvâkỳàm ánv âha, práttyå ' '; ágne sahasrâ-'kshé 'ty âha, sâhasráh praja-patih, praja-pater aptyai; tás mai te vidhema väjäya svähé' 'ty åhä, 'nnam vai väjó, 'nnam eva 'va | 2 | runddhe'. dadhnah pûrnam audum= barîo 1 svayam-âtrinnayam juhoty, urg vai dádhy, urg udumbáro', 'saú svayam-âtrinna, 'múshyam evó ''rjam dadhati; tásmåd amúto 'rvácîm űrjam úpa jîvâmas. tisrí-bhih sådayati, tri-vríd vä agnír, yavan¹ eva 'gnís tam pratis -shthăm gamayati. pré-'ddho agne didihi puró na ity audúmbarîm¹ ă dadhâty, eshă vai sûrmî⁷ kárṇakâ-vaty⁸; etáyâ ha sma || 3 || vaí devã ásurânâo çata-tarbãos trioh= anti, yád etáyâ sam-ídham â-dádhâti vájram evaí 'tác chata-ghnîm yájamâno bhrãtrivyâya prá harati áchambat-kâram. vidhéma te paramé jánmann agna iti vaikankatîm¹ a dadhâti, bha eva 'va runddhe'; tao sa= vitúr várenyasya citrãm íti çamî-máyîo agnír và ha vã agni-citam duhè 'gni-cid và 'gnim duhe, tăm | 4 | savitúr várenyasya citrăm íty âhai, 'shá

^{7. &}lt;sup>2</sup> als Compositum. ³ ⁶nt ⁰ A. ⁴ praty ⁿ ACDFW; purobhas vâh pradânamantrâh pûrvam anukrameņo 'cyanta iti puronuvākyā, pratyai uttareņa mantreņa haviḥpradânāya, ādau tân brûyāt. ⁵ ⁿmdh ⁰ ACDFW. ⁶ s. P. II, 3. I, 61. ⁷ jvalanti lohamayî sthûņā. ⁸ s. P. 3, 5. ⁹ s. P. 6, 14.

juhvat — juhoti | âjyena — samîcî iti — sâkshâd iti sa--akshât — viț | marutah — râshtre | eva — eti | çrâvayati --- mârutah — saptaganâ iti sapta-ganâh.

8. vásor dhãrâm juhoti, vásor me dhãrâ 'sad íti vã eshă hûyate; ghṛitásya vấ enam eshã dhãrâ 'mushmin loké pínvamânó 'pa tishṭhata. ãjyena juhoti, téjo vã ājyam téjo vásor dhãrâ, téjasai 'vã 'smai téjó 'va runddhe¹; 'tho kãmâ vaí vásor dhãrâ, kãmân evã 'va runddhe¹. yám kâmáyeta: prâ-'ṇãn asyã 'nnã-'dyam ví || 1 || chind-yâm íti vi-grāham tásya juhuyât, prâ-'ṇãn evã 'syâ 'nnã-'dyam ví chinatti. yám kâmáyeta: prâ-'ṇān asyâ 'nnã-'dyam ví chinatti. yám kâmáyeta: prâ-'ṇān asyâ 'nnã-'dyam sám tanuyâm íti sám-tatâm tásya juhuyât, prâ-'ṇān evã 'syâ 'nnã-'dyam sám tanoti. dvãdaça dvâda-çāni juhoti, dvãdaça mãsâh sam-vatsaráh, sam-vatsaréṇai 'vã 'smâ ánnam áva runddhé¹. 'nnam ca mé 'kshuc ca ma íty âhai, 'tád vaí || 2 || ánnasya rûpám, rûpéṇai 'vã 'nnam áva runddhe¹. 'gníç ca ma ấpaç ca ma íty âhai, 'shấ vấ ánnasya yónih, sá-yony evã 'nnam áva runddhe¹.

'rdhe-'ndrăni juhoti, devátâ evă 'va runddhe'; yát sárveshâm ardhám índrah práti tásmâd índro devátânâm bhûyishṭhabhāk-tama, índram út-taram âhe, 'ndriyám evã 'sminn upárishṭâd dadhâti. yajnâ-"yudhāni juhoti, yajnáh || s || vaí yajnâ-"yudhāni, yajnám evã 'va runddhé'; 'tho etád vaí yajnásya rûpáw, rûpéṇai 'vá yajnám áva runddhe'. 'va-bhritháç ca me svagâ-kâráç ca ma íty âha, svagã-kṛityâ. agníç ca me gharmáç ca ma íty âhai, 'tád vaí brahma-varcasásya rûpáw, rûpéṇai 'vá brahma-varcasám áva runddha'. rík ca me sãma ca ma íty âha || 4 || etád vaí chándasâw rûpáw, rûpéṇai 'vá

^{8.} vasor dhârâ. 1 0 mdh 0 ACDW. 2 ohne avagraha.

'sya sá. caturdaçá-bhir juhoti, saptá grâmyã óshadhayah¹ saptá | 1 | aranya, ubháyisham áva-ruddhya?. ánnasyå--'nnasya juhoty, ánnasya-'nnasya 'va-ruddhya'. aúdum barena¹ sruvėna juhoty, ũrg vã udumbára¹ ũrg ánnam, ûrjaí 'vă 'smà ŭrjam ánnam áva runddhe'. 'gnír vaí devănăm abhí-shikto 'gni-cín manushyanam, tásmad agni--cíd várshati ná dhâved, áva-ruddhau hỳ asya 'nnam; ánnam iva khálu vaí varshám, yád dhaved annã-'dyâd dhâved; upă-"vartetâ4, 'nnã-'dyam evă 'bhí | 2 | upă-"vartate4. náktoshásé1 'ti krishnáyai cvetá-vatsáyai páyasá juhoty, áhnai 'vă 'smai rătrim prá dâpayati' rătriyă 'har, aho-râtré evă 'smai prátte' kamam annă-'dyam duh. âte7. râsh tra-bhríto juhoti, râshtrám evă va runddhe3; shad-bhír juhoti, shád vấ ritáva, ritúshv evá práti tishthati.

bhúvanasya pata íti ratha-mukhé páñcă "-hutîr juboti, vájro vaí rátho, vájrenai 'vá díçaḥ | s | abhí jayaty. agni-cítau ha vã amúshmin loké váto 'bhí pavate; vàta: -nâmāni juhoty, abhỳ evaí 'nam amúshmin loké vátaḥ pavate; trīni juhoti, tráya imé lokã, ebhyá evá lokébhyo vátam áva runddhe; samudrò 'si nábhas vân' íty âhai, 'tád vaí vátasya rûpáu, rûpénai 'vá vátam áva runddhe; 'ñja: línâ juhoti, ná hỳ etéshàm anyáthã "-hutir ava-kálpate | 4 | óshadhayaḥ saptă, 'bhí, díço, 'nyáthā, dvé ca | 9 ||

4, 7, 12, 1-3. — K. 21, 12. — Ç. 9, 3, 4, 1 - 4, 2, 8. — upeti | naḥ | eti — atho iti | abhisheka ity abhi-sekaḥ — avarudhyā ity ava-rudhyai — upavartetety upa-avarteta — abhîti | upas vartata ity upa-avartate — ahnā | eva | asmai — dâpayati — râtriya | ahaḥ | ahorâtre ity ahaḥ-râtre | eva | asmai | pratte iti — duhâte iti — pate | iti — samudraḥ | asi | nabhasvan.

^{9. 1} ohne avagraha. 2 orudhyo ACDW. 3 omdho ACDW. 4 als Compositum. 5 unbetont. 6 s. P. 4, 11. 7 s. P. 4, 40. 8 onlo AW.

'gnír yát punaç-citír; yá evám vidvăn punaç-citím cinutá ã tritiyat púrushad ánnam atti. yátha vai punar: -âdhéya evám punaç-citír; yò 'gny-âdhéyena ná 🛚 4 📙 sá punar-adhéyam a dhatte, yò 'gnim citva ná ridbnóti 'rdhnóti sá punaç-citim cinute; yát punaç-citim cinutá átho khálv ábur: ná cetavyé 'ti; rudró vã ríddhyå 7. eshá yád agnír, yátha vyaghrác suptám bodháyati tadríg? átho khalv åhuç: cetavyé 'ti; yáthâ vásîyå sam bhàga-dhéyena bodháyati tādrig² evá tán. agním acinuta; téna nã "rdhnot, sá etam punaç-citím apaçyat, tăm acinuta, táyà vai sá ârdhnod; yát punaç-citim ríddhyai 7 | 5 | trivrid, átha, tíshthanty, agnyadhéyena ná, 'cinuta, saptádaça ca || 10 ||

4, 7, 13, 1. — K. 22, 1. 2. — Ç. 9, 4, 4, 1-7. 8, 6, 3, 8-17. — yatrākūtāyeti yatra-ākūtāyā — aprātishṭhitā ity aprāti-sthizāḥ | stomāḥ — anāsi | yukte | âdhîyata ity ā-dhîyatē — tu | vai | asya — anvārohatīty ānu-ārohati — pratishṭhityā iti prati-sthityai — aprāstutam ity aprā-stutam — atho iti — anishṭake — anu | pareti | bhavati — cinute — parābhavastīti parā-bhavāti — ashṭāksharety ashṭā-aksharā — cinute | yat — napātkaḥ — cinute | eti — punarādheya iti punaḥ-ādheyaḥ — cinute | ridhyai | atho iti — cetavyā | iti — atho iti | khalu — cetavyā | iti — na | ârdhnot — cinute | ridhyai.

11. chandaç-cítam cinvîta paçú-kâmah, paçávo vaí chándâosi, paçu-mãn evá bhavati. çyena-cítam cinvîta suvargá-kâmah, çyenó vaí váyasâm pátishthah, çyená evá bhûtvã suvar-gám lokám patati. kanka-cítam cinvîta yáh kâmáyeta: çîrshan-vãn² amúshmin loké syâm íti,

^{10. 7} rídhy ACDW.

^{11.} kâmyāni vihavyāç ca. 1 tim C (vor und nach iti). 2 s. P. 13, 18.

— catuḥsîtam iti catuḥ-sîtam — nudate — nudeya | prastîti — nudate — sayonîti sa-yoni — grâmî — pitriloka iti pitri-loke — dhishniye — sve — âyatana ity â-yatane — ashtâçaphâ ity ashtâ-çaphâḥ.

12. pávasva väja-sàtaya íty anu-shṭúk prati-pád bhavati; tisrò 'nu-shṭúbhaç cátasro gâyatríyo, yát tisrò 'nu-shṭúbhas tásmâd áçvas tri-bhís tíshṭhaws¹ tishṭhati, yác cátasro gâyatríyas tásmât sárvâwç catúraḥ padáḥ pratis-dádhat pálàyate². paramã vã eshã chándasâṃ yád anu-shṭúk, paramáç catu-shṭomá³ stómânâm, paramás tri-râtró yajnãnâm, paramó 'çvaḥ paçûnām, párameṇai 'vaí 'nam paramátâṃ² gamayaty. eka-viwçám áhar bhavati || 1 || yásminn áçva â-labhyáte, dvādaça² māsâḥ páñca 'rtávas tráya imé lokā asāv âdityá ekaviwçá eshá prajā-patiḥ, prâjâ-patyó 'çvas, tám evá sâ-'kshād ridhnoti. çákvarayaḥ pṛishṭhám bhavanty, anyád-anyac chándo, 'nyè-'nye vã eté paçáva ā labhyanta uté 'va grâmyā uté 'vâ ''raṇyā; yác chákvarayaḥ pṛishṭhám bhávanty áçvasya sarva-tvāya.

pārthu-raçmám brahma-sāmám bhavati, raçmínā vã áçvaḥ | 2 | yatá, îçvaró vã áçvó 'yató 'prati-shṭhitaḥ párām parā-vátaṃ gántor; yát pārthu-raçmám brahma-sāmám bhávaty áçvasya yátyai dhrítyai. sáṃ-krity achāvāka-sā-mám bhavaty, utsanna-yajnó vã eshá yád açva-medháḥ, kás tád vedé 'ty āhur yádi sárvo vā kriyáte ná vā sárva íti; yát sáṃ-krity achāvāka-sāmám bhávaty áçvasya sarva-tvāya páry-āptyā ánantar-āyāya. sárva-stomo 'ti-rātrá ut-tamám áhar bhavati sárvasyā "ptyai sárvasya jítyai, sár-

^{12.} açvamedhiyastotratrayam. ¹ so (°©s) AW, s.P. 6, 14: ² ohne avagraha. ³ s. P. 6, 18. ⁴ s. schol. zu P. 5, 6.

ati, svám evá tát téjó 'nv eti; yán ná ni-yútvate syád mâdyed yájamâno, ni-yútvate bhavati yájamânasyá 'nun= -mâdâya; vâyu-mátî 4 çvetá-vatî 4 yâjyâ-'nuvâkỳe 4 bhavatah, satejas-tväya; hiranya-garbháh sám avartatá 'gra ity â-ghârám a ghârayati, prajă-patir vai hiranya-garbháh, praja-pater anurupa-tvaya; sarvani va esha rupani paçu= năm práty a labhyate, yác chmacrunás tát | 2 || nâo rûpám, yát tûparás tád áçvânâm, yád anyáto-dan tád gávâm, yád ávyâ iva caphãs tád ávînâm, yád ajás tád ajás vâyúr vaí paçûnãm priyám dhãma, yád vâyavỳo nâm. bhávaty etám evaí 'nam abhí sam-jánanah pacáva úpa vâyavỳah kâryash prâja-patyas ity ahur, tishthante. yád vâyavýam kuryát prajá-pater iyad, yát prajá-patyám vâyóh | s | iyâd; yád vâyavỳah paçúr bhávati kuryăd téna vàyór naí 'ti, yát praja-patyáh purodaço bhávati téna prajă-pater naí 'ti, yád dvädaça-kapâlas téna vaiçvâ= narán naí 'ty. ag na-vaish na vám ékadaça-kapalam nír vapati díkshishyámáno; 'gníh sárvá devátá' víshnur yajnó, devátâç cai 'vá yajnám ca " rabhate, 'gnír avamó devátánám víshnuh paramó, yád agna-vaishnavám ékadevátáh || 4 || daça-kapâlam nir-vápati evó 'bhayátah 1 pari-gríhya yájamánó 'va runddhe". purodácena vaí devá amushmin loká ardhnuvan caruna somin; yáh kâmáy etā: 'mushmin loká 7 ridhnuyam íti sa purodaçam 1 kur= vítá, 'múshminn evá loká ridbnoti; yád ashtá-kapálas téná "gneyó, yát tri-kapálás téna vaishnaváh, sám-riddhyai2; yáh kâmáyetà: 'smín loká 10 ridhnuyâm íti sá carúm kurvîtâ, 'gnér ghritám víshnos tandulás, tásmát | 5 | carúh kàryo,

^{1. 4} s. P. 4, 52. 5 die pluti verdrängt den svarita. 6 9 mdh e ACDW. 7 onlo A. 8 unbetont. 9 onco AW; s. P. 5, 21. 10 onlo AW.

í:i vá agnic ciyate, vidúr enam deváh. kásmai kám agnic cîyata ity ahur, grihỳ asanî iti vã agnic cîyate, grihỳ evá kásmai kám agnic ciyata ity ahuh, pacu-mán bbavati. asaní 'ti vá agníh | 2 | ciyate, paçu-man evá bhavati. kásmai kám agnic ciyata ity à buh, saptá mà púrusbâ úpa jîvân íti vă agnic cîyate, tráyah prăncas 1-2 tráyah pratyáñca 1 * 3 åtmä saptamá et avanta 1 evaí 'nam amúshmin loká úpa jivanti. prajš-patir zním acikishata, tám prithivy abravîn: ná máyy agním ceshyasé 'ti mâ dhakshyati sấ tvà 'ti-dahyámànà ví dhavishye | s | sá pấpîyàn bhavishyasí 'ti, sò 'bravît: tátha vá ahám karishyami yátha två na 'ti-dhakshyati' 'ti; sa imam abhy amricat: praja--patis två sådayatu táyå devátayå¹ 'ngirasvád' dhruvá sídé 'tî, 'mam evé 'shtakam kritvó 'pa 'dhatta 'nati-dâhâya; yát práty agnim cinvîtá tád abhi mriçet: praja-patis tva sadayatu taya devataya1 'ngiras= vád¹ dhruvá sída | 4 | ítí, 'măm evé 'shṭakâm kritvó 'nati-dâhâya. praja-patir akâmayata: prá 'pa dhatté jâyeyé 'ti, sá etám úkhyam apaçyat, táw sam-vatsarám abibhas, táto vaí sá prã 'jâyata; tásmât sam-vatsarám bhârỳah praí 'vá jâyate; tám vásavo 'bruvan: prá tvám ajanishtha vayam pra jayamaha iti, tam vasu-bhyah pra 'yachat, tám tríny ábany abibharus, téna | 5 | tríni ca ça= tăny asrijanta trayas-triocatam ca, tasmât try-aham bhâr= ỳah praí 'vá jâyate; tấn rudrã abruvan: prá yûyám ajan= idhvam vayám prá jâyâmahâ íti, táo rudrébhyah prã 'yachan, táw shád áhâny abibharus, téna trīni ca çatany ásrij= anta tráyas-triocatam ca, tásmát shad-ahám bháryah

^{2.} ohne avagraha. pitripitāmahaprapitāmahāḥ. putrapautrāḥ. ohne avagraha. unbetont.

'sya syât, prâcīnam 6 ut-tânám || 2 || purus ha-çîrs hám úpa dadhâti mukhatá 6 evaí 'nam á-hutaya richanti nó 't-tânám cinute suvar-gyò 'sya bhavati; sauryá 9 juhoti cákshur evá 'smin práti dadhâti, dvír juhoti dvé 10 hí cákshushí 10, samânyá 6 juhoti samânáw hí cákshuh sám -riddhyai 10. devâ-'suráh sám-yattâ âsan, té vâmám vásu sám nỳ adadhata, tád devá vâma-bhrítâ 'vriñjata, tád vâma-bhríto vâmabhrit-tvám 12; yád vâma-bhrítam upa-dá dhâti vâmám evá táyâ vásu yájamâno bhrátrivyasya vrinkte 6; híranya-mûrdhnî bhavati, jyótir vaí híranyam jyótir vâmám, jyótishai 'vá 'sya jyótir vâmám vrinkte 6; dvi -yajúr bhavati práti-shṭhityai || 8 || yuñjânéshv ágne, prācīnam uttânám, vâmabhrítam, cáturviwcatic ca || 8 ||

'4, 2, 9, 5. — *K. 20, 6. Ç. 7, 4, 2, 85. — kriyate — vai | eshâ | etarhi — prayujyeti pra-yujyā | iti — yukshva — devahûtamân iti 13 deva-hûtamân — yogè — yukshva — nyan — uttânâs ity út-tânâsh — asuvargya ity asuvah-gyah — dve iti — cakshushî iti — sam | nîti | adadhata — devâh — avrinjata.

4. ấpo váruṇasya pátnaya âsan, tấ agnír abhỳ adhyâ=yat, tấḥ sám abhavat, tásya rétaḥ párâ 'patat tád iyám abhavad, yád dvitǐyam parã-'patat tád asãv abhavad, iyám vaí vi-rấḍ asaù sva-rấḍ; yád vi-rấjâv upa-dá=dhâtî 'mé¹ evó 'pa dhatte; yád vấ asaù rétaḥ siñcáti tád asyấm práti tishṭhati, tát prá jâyate, tấ óshadhayaḥ² || 1 || vîrùdho² bhavanti, tấ agnír atti, yá evám véda praí 'vá jâyate 'nnâ-dó bhavati; yó retasví² syất prathamã=

^{3. &}lt;sup>9</sup> saurî "citram devânâm" ity âdikâ, s. I, 4, 43, 1. ¹⁰ s. P. 4, 49. 51. ¹¹ ⁰ ridhy ACDW. ¹² ⁰ bhritvám ACDW. ¹³ s. Whitney zu P. 9, 21 p. 219.

^{4.} retaḥsigādyāḥ (retaḥsigghomasaṃsparçāḥ).

1 s. P. 4, 25.
2 ohne avagraha.

kriyatė | asuvargyam ity asuvah-gyam — prishtha | iva — rasva | aditim.

viçvá-karmá diçam pátih sá nah paçun pâtu sò 'sman' pâtu tásmai námah, praja-patî, rudró, váruno, 'gnír diçãm pátih sá nah paçun sò 'sman' pâtu tásmai náma; eta vaí devátå² etéshâm paçûnam ádhi-patayas, tabhyo va eshá a vriccyate yáh paçu-çîrshăny upa-dádhâti; hiranye= -'shtaka úpa dadhaty, etabhya evá devátabhyo námas karoti³; brahma-vâdínah | 1 | vadanty: agnaú grâm= yan paçun prá dadhati cuca "ranyan arpayati kím táta úc chioshatí 'ti; yád dhiranye-'shtaká upa-dádhaty amrítam vai hiranyam amrítenai 'vá grâmyébhyah paçú= -bhyo bheshajám karoti naí 'nân hinasti. prâ-'nó vaí prathama svayam-atrinna vy-anó dvitíya 'pa-'nas tritiya; 'nu pra 'nyat' prathamao svayam-atrinnam upa--dhaya, pra-'nénai 'vá pra-'náo sám ardhayati; vỳ anyat || 2 || dvitíyâm upa-dhaya, vy-anénai 3 'vá vy-anáo 5 sám ardhayaty; ápâ 'nyât tritîyâm upa-dhãyâ, 'pâ-'nénai 'vã 'pâ-'náo sám ardhayaty; átho prâ-'nair evai 'nao sám bhűr bhúvah súvar íti svayam-âtrinná úpa dadhati, 'mé vaí lokáh svayam-atrinna; etabbih khálu vaí vyáhritî-bhih prajá-patih prá 'jâyata, yád etábhir vyáhritî= -bhih svayam-atrinna upa-dádhatî 'man evá lokan upa--dhayai 'shu || 3 || lokéshv ádhi prá jâyate. -'naya vy-anaya' 'pa-'naya, vacé tva cakshushe tvâ, tâyâ devátayâ 'ngirasvád' dhruvã sîdâ.

^{5.} hiranyeshtakâdyâh (hiranyasvayamatrinnâbhidhâh).

zu P. 11, 8. 9.

ohne avagraha.

s. P. 8, 80.

unbetont.

s. P. 3, 15.

so ('nyo') AW, s. P. 7, 5. 16 schol.

mdh ACDW.

s. P. 3. 7.

'rkó vă agnír, arkó 'nnam, ánnam evă 'va runddhe'; ján=
man devănâm víças trishv ă rocané divá fty âbe,
'măn evă 'smai lokăn jyótishmatah '" karoti; yó vă fshṭa=
kânâm prati-shṭhām véda práty evá tishṭhati, táy â de=
vátay â 'ngiras vád' dhruvă sîdé 'ty âhai, 'shā vă
ishṭakânâm prati-shṭhā, yá evám véda práty evá tishṭhati
|| 3 || rûpăṇi, sűdadohasas, táyà, shóḍaça ca || 6 ||

**b2,5,8,1.5; c1,4,46,3; d4,8,13,1; cakhantaragatah. — 2.34,
2,4,4. — agnè | eti — vîtayè — ahvata — vṛiṇîmahe —
vṛiṇîte — idhyate — iṃdhe — samiddha iti sam-iddhe —
agneh — manamahe — manute — cinute — aindragnity
aindra-agnî — indragnî itindra-agnî — pṛiçni — ruṃdhe
— trishu | eti — lokan | jyotishmatah.

7. suvar-gấya vã eshá lokấya cîyate yád agnír, vájra ekâdaçínî¹, yád agnấv ekâdaçínîm minuyád vájreṇai 'naw suvar-gấl lokád antár dadhyâd, yán ná minuyát svárus-bhiḥ² paçũn vỳ ardhayed; eka-yûpám minoti, naí 'naṃ vájreṇa suvar-gắl lokád antar-dádhâti ná sváru-bhiḥ paṣcũn vỳ ardhayati. ví vá eshá indriyéṇa vîrỳeṇa 'rdhyate yò 'gníṃ cinvánn adhi-krấmaty; aindriyấ || 1 || ricấ² "-krásmaṇam prátí 'shṭakâm úpa dadhyân, né 'ndriyéṇa vîrỳeṇa vỳ ridhyate. rudró vấ eshá yád agnís, tásya tisráḥ carasvỳâḥ pratícî¹ tiráccy¹ anứcî¹, tấbhyo vấ eshá ấ vriccyate yò 'gníṃ cinutè, 'gníṃ citvấ tisri-dhanvám áyâcitam brâhsmaṇấya dadyât; tábhya evá námas karoty⁴, átho tábhya evấ "tmấnaṃ nísh kriṇite. yát te rudra puráḥ || 2 || dhánus tád vấto ánu⁵ vâtu te, tásmai te rudra saṃs

^{6. 4} onjo A, omjo W.

^{7.} ekayûpâdividhayah. ¹ ohne avagraha. ² svaruçabdena yûpatakshapakalînâni çakalâny ucyante. ³ indram viçvâ avîvridhann ity ricâ s. IV, 6, 3, 4. ⁴ so (°s k°) AW, s. P. S, 30. ˚ so (°o a°) AW, s. P. 11, 5.

shthani, téja eva 'smin dadhati. praja-patir agnim asrijata, sò 'smât srishtáh párân' ait; tám vâra-vantíyenâ 'vâratád vára-vantíyasya váravantíya-tváw, cyaiténa cyetí akuruta* tác chyaitásya cyaita-tvám | 1 || vâra-vantîyeno 'pa-tishthate vârayata evai 'nau, çyaitena cyetí kurute; prajápaterhridayenâ1"4 'pi-pakshám práty úpa tishthate, premanam eva 'sya gachati. prácya' två diçã sâdayâmi gâyatréna chándasa 'gnína devátaya' 'gnéh çîrshna 'gnéh çíra úpa dadhâmi; dákshinaya tva diçã sâdayâmi traíshtubhena 'chándasé 'n drena devátaya 'gnéh pakshéna 'gnéh pakshám úpa dadhami; pratfcya¹ två diçã sådayâmi || 2 || jägatena chándaså savitrã devátayâ 'gnéh púchenâ 'gnéh púcham úpa dadhâmy; údícyā1 två diçă sâdayâmy ănu-shtubhena chándasâ mitră-váru = nab byam devátaya1 'gnéh pakshéna 'gnéh pakshám úpa dadhâmy; ûrdhváyå två diçã sâdayâmi pãnktena cháns dasâ brihas pátina devátaya 'gnéh prishthéna 'gnéh pris shthám úpa dadhâmi. yó vã ápâ-"tmanam agnim cinuté 'pâ-''tmâ 'mushmin loké bhavati, yáh sã-''tmânam ci= sã-'tmâ 'mushmin loké' bhavaty; âtme-'shţakã úpa dadháty, eshá vã agnér átmã, sã-"tmânam evã 'gním cinute, sã-"tmâ 'mushmin loké bhavati ya evam véda | s | çyaitatvám, pratícyâ tvâ diçă sâdayâmi, yáh sătmânam cinuté, dvávico çatiç ca ||8||

ritusthâyajnâyajniyêna — saḥ | asmât — çyetî | akusruta — vârayate — çyetî | kurute | prajâpaterhridayena | apipaksham ity api-paksham | prati | upeti | tishthate — cisnute | apâtmety apa-âtmâ — sâtmânam iti sa-âtmânam.

^{8. *} so (°i a°) AW, s. P. 10, 18. * als ein Wort. * °nt° A. * onl° A.

eténa pûtó ná médhyo ná pró-'kshito yád enam átah prácinam' pro-'ksháti, yát sám-citam ájyena pro-'ksháti téna pûtás téna médhyas téna pró-'kshitah | 5 | dudhrás, tanúr, havírbhágáh, pátu, dvátrisesae ca 191

Ar. 10, 73. Par. 1, 3. — agnė udadha ity uda-dhe pai te — te upeti jivantah — enan camayati — eti richati — vak me — akshyoh — babuvoh — uruvoh — abutibhaga ity abuti-bhagah — tu vai — kriyatė — indrajyeshtha itindra-jyeshthah — prokshita iti pra-ukshitah — prokshatiti pra-ukshati.

10. *samícî 1 * 2 nămâ 'si prăcî 1 dik, tásyâs te 'gnir ádhi-patir asitó rakshitá, yác ca 'dhi-patir yác ca goptá tábhyâm námas taú no mridayatâm, té yám dvishmó yác ca no dvéshti tám vâm jámbhe dadhamy; ojasvínî¹ nămâ 'si dakshină dík, tásyâs ta índró 'dhi-patih prída: kuh; prácí nămâ 'si pratící dík, tásyàs te | 1 | 'dhi-patih sva-jò"; 'va-sthava nama 'sy údici' dik, tasyas te várunó 'dhi-patis tiráçca-râjir; ádhi-patní nămà 'si brihatí dík, tásyás te bríhaspátir ádhi-patih cvitró; vaçínî nămâ 'sî 'yám dík, tásyās te yamó 'dhi-patih kalmāsha--grîvo rakshită, yáç cã 'dhi-patir yáç ca goptă tãbhyâm taú no mridayatâm, té yám dvishmó yác ca | 2 | no dvéshti tám vâm jámbhe dadhâmy. beta vaí devátå agním citáw rakshanti, tabhyo yád a-hutîr ná juhu= yád adhvaryúm ca yájamânam ca dhyâyeyur, yád etá bhàga-dhéyenai 'vai 'nâñ chamayati', nã ã-hutîr juhóti "rtim1 ã 'rchaty b w. 6 adhvaryúr ná vájamano. c hetávo năma stha, téshâm vah puró gribă, agnir va ishavah sa-

^{10.} sarpåhutír mahåhomo mokaç ca. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 4, 82. ³ als Compositum! s. V, 5, 14, 1. ⁴ oncho AW. ⁵ so (å 'rcho) AW, s. P. 10, 9. ⁵ unbetont!

tiraccarajir iti tiracca-rājih — etāh | vai — enān | camayati — eti | richati — nilimpā iti ni-limpāh — vah | dakshinā — gahvarah | avasthāvāna ity ava-sthāvānah — uttarād ity ut-tarāt — grihāh | varsham — avasvan | kravyāh
— hutāda iti huta-adah — ahutāda ity ahuta-adah — atho
iti — ishtakāh — dhaya | apām | prapyātam iti pra-pyātam - avimucyamāna ity avi-mucyamānah — anu | pareti | bhayati.

24. acvamedhah (5, 5, 11-24 *).

11. indrâya răjne sûkaro', váruṇâya răjne krishņo, yamăya răjna riçya, rishabhāya răjne gavayáḥ, çârdûlāya răjne gauráḥ³, purusha-râjāya markáṭaḥ⁴, kshipra-çyenāsya vártikâ⁵, nĭlaṃgoḥ¹•··· krimiḥ, sómasya rājnaḥ kuluṃgáḥ¹•··· , sindhoḥ çiuçumăro¹•··· himá-vato hastǐ || 1 || índraya°, 'shṛte viuçatiḥ || 11 ||

K. Aç. 7, 1¹⁰. — Vs. 24, 80.

12. mayúh¹ prájâ-patyá, ûló² hálîkshņo³ ⁴ vṛisha-daoçás³ ⁴ té dhâtúḥ, sárasvatyai³ çãriḥ çyetã purusha-văk, sárasvate³ çúkaḥ çyetáḥ purusha-văg, âraṇyò 'jó ⁵ na-

^{*} s. Ind. Stud. 3, 375. 888.

^{11-24.} aç va medha çeshabhûtâ aikâdaçinâh (ekâdaçinah Cod.) paçavah; 11. prathamâ ekâdaçinî. ¹ ohne avagraha. ³ s. P. 4, 89. ³ gauramrigah; rakta ity eke, çukla ity anye. ⁴ vânarah. ³ caţakâsadriçî. ⁶ nîlam⁰ C, nîlaprabhasya sarpaviçeshasya sarîsripânâm râjne. ² kulumgah citragah kaţukasvarah. ˚ grâhah. ˚ ⁰ya râjne W. ¹ ⁰ der Kâţhaka-Text ist für § 11-24 ganz identisch mit dem hiesigen Texte, bis auf einige Varianten in den einzelnen Wörtern, die überdem zum Theil auf den schlechten Zustand der Kâţh.-Handschrift zu schieben sein werden.

^{12.} daçinî. ¹ mayuh kimpurusha ity eke, aranyamayûra ity apare. ² ûlah kahkah, ulûka ity anye, divyakarna ity apare. ³ ohne avagraha. ⁴ halîkshuah trinahinsa ity eke, haritacataka ity anye. ¹ vrishadanço marjarah, tatsadriça ity eke. ⁴ âranyo 'jah çarabhah.

- 15. purusha-mṛigáç¹ candrámase², godhã²^{w³} kãlakå⁴ dârv-âghâṭás⁶ té vánaspátînâm², eṇy⁶ ábne² kṛishṇo⁶ rấtriyai, pikáḥ ⁶ kshvinkâ¹⁰ nĩ la-çîrshṇî¹¹ tè 'ryamṇé, dhâ-tù h katkaṭáḥ¹² || 1 ||¹³
- K. Aç. 7, 5. dârvâghâța iti dâru-âghâtah eni te | aryamne.
- 16. saurī balāká, 'rçyo mayŭraḥ çyenás té gandhar; văṇâm, vásûnâm kapíñjalo '", rudrăṇâm tittirī, rohit kuṇḍriṇācî '", goláttikâ '" tã apsarásâm, áraṇyâya sri; maráḥ " | 1 | 8
  - K. Ac. 7, 6. balâkā | ricyah tittirih te.
- 17. prisható vaiçva-deváh, pitvó nyánkuh ká-káças té 'nu-matyâ, anya-vâpò 'rdha-mâsanâm, mâsam

Kåth. und die Åtreyi-Anukramani (s. Ind. Stud. 3, 888) — in AC nur als deren se chs (14-19) gezählt, 14-18 eben als 14, 1-5 und 20.21 als 16, 1.2; dabei werden dann die kandika innerhalb der anuvaka 14 u. 16, gegen den sonstigen Usus hierbei, nicht zu 50, sondern nur zu 18 Wörtern gerechnet! Es liegt hier somit eine unmittelbare Differenz in der Eintheilung des Textes vor. In der Aufführung der anuvaka-pratika am Schluss des prapathaka werden übrigens auch in AC deren nicht 19, sondern wie in den andern Texten ebenfalls 24 gezählt, s. Anm. 2 zu V, 5, 24, so daß somit AC in ihrer Differenz nicht einmal consequent sind (s. überdem noch Anm. 1).

^{15.} ¹ purushamrigo naramukho mrigaviçeshah. ² ohne avagraha. ³ godhâ musalikâ, mahâgodhety eke. ⁴ kâlakâ saraţâ. ³ s. P. 7, 18; dârvâghâţaḥ drumakiţţakaḥ. ⁶ e u ì mrigî. ² s. P. 4, 89. ˚ krishnah krishnamrigaḥ. ˚ pikaḥ kokilaḥ. ¹ o kshvimkâ raktamukhî vânarî. ¹ ¹ die Erklärung fehlt im schol. ¹ ² katkaţaḥ vilavâsî karkaţaḥ. ¹ ³ so (|| 1 ||) DW, || 2 || AC.

^{16. 1} ohne avagraha. 4 kapimjalah adho-nipati (!). 3 s.P. 8, 17; tittirih parushasvarah. 4 rohit ricyastri. 6 kumdripaci grihagodhika. 6 golattika amjaritaka, pitacukleti kecit. 7 sri. marah camarah. 8 so (||1||) DW, ||8|| AC.

^{17. &}lt;sup>1</sup> prishatah çvetabinduçabalângo mrigah. ² pitvo vyaghrah.
⁸ ohne avagraha. ⁶ nyamkuh harinah, riksha ity eke. ⁶ kaço 'nyawapah kaçyapah kvayih kuṭaravo mrigaviçeshah.

- K. Aç. 7, 10. te | apâm vârdhrāṇasaḥ divyâḥ çvâvid iti çva-vit.
- 21. su-parnáh pârjanyó, hawsó vríko¹ vrishadaws cás²u.³ tá aindrá, apám udrò¹, 'ryamné lopâçáh²u.⁵, siwhó nakuló vyâghrás² té mahe-'ndráya, kamaya párasvan²u.6 | 1 | suparnò, 'shtádaça | 21 | 1 |
  - K. Ac. 7, 11. Vs. 24, 84. te aryamne.
- 22. âgneyáh krishná-grîvah, sârasvatí meshí, babhrúh saumyáh, paushnáh çyâmáh, çiti-prishthó bârhaspatyáh, çilpó vaiçva-devá, aindrò 'runó, mârutáh kalmäsha, aindrâ-'gnáh sau-hitò', 'dhó-râmah' sâvitró, vârunáh pétvah' 1 | agneyó, dváviuçatih | 22 | 7
  - K. Ac. 8, 1. arunah adhorama ity adho-ramah.
- 23. áçvas túparó¹ go-mrigás² té prâjâ-patyã, âgnezyaú krishná-grîvau, tvâshṭraú lomaça-sakthaú, çiti-prishṭhaú bârhaspatyaú³, dhâtré prisho-'daráḥ⁴, sauryó balákshaḥ⁴ péztvaḥ || 1 || áçvaḥ, shóḍaça || 23 || ³
  - K. Ac. 8,2. Vs. 24,1. prishodara iti prisha-udarah.
- 24. agnáyé 'nîka-vate róbitâ-'ñjir' anadvan', adbó-râmau sâvitraú, paushṇaú rajatá-nâbhî', vaiçva-devaú pi-

^{21. &}lt;sup>1</sup> vriko 'ranyaçvâ. ² ohne avagraha. ³ vrishadanço mârjâlasadriçah, s. Anm. ⁶ bei anuv. 12. ⁴ udro jalavidâlah. ⁹ lospāçah kroshtā. ⁶ parasvân mahishah. ⁷ so DW, || 2 || alajāh suparpò 'shtādaçā-'shtādaça || 16 || AC.

^{22-24. (}uktāh sarva āraņyāh, atha) grāmyās trayah saṃghāh. ¹ ohne avagraha. ² çilpo bahurūpah. ³ kalmāshah krishņabindulānchitah. ⁴ saṃhitah krishņah krishņaçavalah. ³ adhorāmah çvetakrishņo. darah. ⁵ petvo galitaretasko meshah. ² so DW, || 17 || AC.

^{23.} ¹ tûparah çringahînah. ² gomrigah gomrigyam utpannah. ³ ohne avagraha. ⁴ s. Pâp. 6, 8, 109; prishodarah çvetabindumadadada. ³ balakshah çvetah. ⁴ so DW; 18 AC.

^{24. &}lt;sup>1</sup> rohitānjir lohitalingah. ² ohne avagraha. ³ s. P. 4, 12; rajatanābhi cuklanābhi.

-shádo huve vo máyi várco bálam ójo ní dhatta || * yád adáh sam-prayatír áhâv ánadata haté | tásmad a nadyò năma stha tấ vo nămâni sindhavaḥ || 'yát pré-'shitâ váru: nena tấh cíbhaw sam-ávalgata | 2 | tád âpnod indro vo yatís tásmád ápo ánu sthana || sapa-kâmáo syándamáná ávîvarata vo híkam^a | índro vah çákti-bhir devîs tásmåd var nama vo hitam || héko devó ápy atishthat syánda= mânâ yathâ-vaçám | úd ânishur a mahîr íti tásmâd uda = kám ucyate || i apo bhadra ghritam id apa asur agnī-shomau bibhraty apa it tah | tîvró ráso madhu-pricam | 3 | aram-gamá a ma pra-'néna sahá várcasa gan | * ad it paç= yâmy utá vâ çrinomy a mâ ghósho gachati van na asâm mánye bhejánó amrítasya tárhi híranya-varná átripam yad vah || 19 apo hí shtha 10 u. 5 mayo-bhuvas ta na urjé dadha= tana | mahé ránàya cákshase | mº yó vah çivá-tamo rásas tásya bhâjayate 'há naḥ | uçatīr iva mâtáraḥ || nº tásmâ áram gamâma vo yásya ksháyâya jínvatha | ápo janáyatha* ca nah || ° diví çrayasvâ, 'ntárikshe' yatasva, prithivyã sám bhava, brahma-varcasám asi, brahma-varcasáya två | 4 | undánti, sam ávalgata, madhuprícam, matáro, dváviocatic ca || 1 ||

5, 6, 2, 1-6. — pâvakâḥ — gâḥ — tâḥ — syonâḥ — satyânrite iti satya-anrite — tâḥ — syonâḥ — devâḥ — tâḥ — syonâḥ — âpaḥ — tanuvā | upeti — sarvān | agnîn | apsushada ity apsu-sadaḥ — samprayatîr iti sam-prayatîḥ | ahau | anadata — eti | nadyaḥ — preshitâ iti pra-ishitâḥ — anv iti | sthana 11 — vaḥ | hikam — syandamânâḥ — ânishuḥ — bhadrâḥ — agnîshomâv ity agnî-somau | bibhrati — vâk | naḥ — stha — tâḥ — bhâjayata | iha — tasmai — janayatha.

^{1. *} so (°â) AW; s. P. 3, 12. 8. 10. * so (°o a°) AW, s. P. 11, 8. 5. * se (q°) AW, s. P. 7, 2. 8, 8. * s. P. 3, 15 schol. 9 so schon IV, 1, 5, 1. * so (shthâ) AW, s. P. 3, 8. 6, 2. * nach P. 6, 4 erwartet man im Text: ánu shthana.

kļíptir, yá evám védā "yátana-vân bhavati kálpate 'smai. dvam-dvám anyā úpa dadhāti cátasro mádhye dhrítyā. ánnam vã íshṭakā, etát khálu vaí sā-'kshād ánnam yád eshá carúr; yád etám carúm upa-dádhāti sā-'kshāt || 5 || evã 'smā ánnam áva runddhe'; madhyatá' úpa dadhāti, madhyatá evã 'smā ánnam dadhāti, tásmān madhyató 'nnam adyate; bārhaspatyó' bhavati, bráhma vaí devānām bríhaspátir', bráhmaṇai 'vã 'smā ánnam áva runddhe'; brahma-varcasám asi brahma-varcasáya tvé 'ty āha, tejasví' brahma-varcasí bhavati yásyai 'shá upa-dhīyáte yá u cai 'nam evám véda || 6 || amrítam, asmai, jāyate yásyai 'tā upadhīyánte yá u, parjánya, upadádhāti sākahāt, saptácatvārioçac ca || 2 ||

5, 6, 1, 1-4. — vâva — sûyate | atho iti — îjânasya — bhrâtrivyâh — siñcati — ârtim | eti | richati — sayonîti sa-yoni — rumdhe | eti — atho iti | pâtrat — çucâ | arspayati — richati — prajâ iti pra-jâh — asmai | anusîtam ity anu-sîtam — anyâh | upeti | dadhâti — dhrityai.

3. bhûte-'shṭakā úpa dadhāty; átrā-'tra vaí mṛistyúr jāyate, yátra-yatrai 'vá mṛityúr jāyate táta evai 'nam áva yajate, tásmād agni-cít sárvam āyur eti sárve hỳ asya mṛityávó 've-'shṭâs, tásmād agni-cín nā 'bhí-caritavaí pratyág¹ enam abhi-cârá stṛinute. sûyáte vã eshá yò 'gníṃ cinuté, deva-suvām etāni havīwshi bhavanty, etāsvanto¹ vaí devānāw savās, tá evá || 1 || asmai savān prá yachanti, tá enaw suvante, savò 'gnír varuṇa-savó rājas-sūyam brahma-saváç cítyo. devásya tvâ savitúḥ pra-savá íty âha, savitṛi-prasūta evaí 'nam bráhmaṇā desvátābhir¹ abhí shiñcaty². ánnasyâ-"nnasyâ 'bhí shiñcaty²,

^{3.} bhûteshţakâbhishekâdi (mantrâḥ çâkhântaragatâḥ). ¹ ohne avagraha. ³ so (shº) AW, s. P. 6, 4.

paçávo ghritáe; sam-vatsarám paçávó 'nu prá jâyante, sam-vatsarėnai 'va 'smai paçun pra janayati. darbha--stambé juhoti; yát || 1 || vấ asyấ amrítam yád vîrỳam tád darbhás, tásmiñ juhoti*, praí 'vá jâyate' 'nnå-'dó bhavati yásyai 'vám júhvaty. etä vaí deváta 1 agnéh pus ráståd-bhâgås, tá evá prînâty, átho cákshur evá 'gnéh pus rástât práti dadhâty, ánandho bhavati yá evám véda. "po va idám ágre salilám ásít, sá praja-patih pushkara-parné váto bhûtò 'lelâyat, sáh || 2 || -shtham na 'vindata, sá etád apam kuláyam apaçyat, tásminn agním acinuta, tád iyám abhavat, táto vaí sá práty atishthad; yam puráståd¹ upa-'dadhat tác chíro 'bhavat sã prácî díg, yấm dakshinatá upá-'dadhât sá dákshinah pakshò 'bhavat să dakshină dig, yan paçcad upă-'dadhât tát púcham abhavat sã pratici díg, yam ut-taratá upas -'dadhât || 3 || sá út-taraḥ pakshò 'bhavat só 'dící díg, yám upárishtád upá-'dadbát tát prishthám abhavat 86 "rdhvã díg. iyám vă agníh páñce-'shtakas, tásmâd yád asyam khánanty abhí 'shtakam trindánty abhí cárkarâo, sárvâ vă iyám váyo-bhyo náktam dricé dîpyate, tásmåd imam váyåosi náktam na 'dhy asate; yá evám vidvan agnim cinuté práty evá | 4 | tishthaty abhí díco jay= âgneyó vai brâhmanás, tásmâd brâhmanáya sár: våsu dikshv árdhukao, sväm evá tád dícam ánv ety. apam va agnih kulayam , tásmad apo 'gnio harukah, svam evá tád yónim prá viçanti | 5 || yád, aleláyat sá, uttaratá upádadhåd, evá, dvátri@çac ca ||4||

^{1.2} K. 22, 5. 6. Vs. 12, 74. Ç. 7, 2, 3, 8. Kâ. 17, 3, 2. — ²⁻⁵ K. 22, 9. — abdaḥ | ayavabbir ity ayava-bhiḥ — ime iti

^{4. 3} onjo AW. 4 unbetont.

evám vidván agním cinuté | 3 | dâdhāra trishtúbham, imám evaí, 'vám, catvári ca | 5 ||

K. 22, 3. — ³ Pañc. 25, 16, 8. — samvatsara iti sam-vatsare — ashtaksharety ashta-akshara — dâdhara — trishtuk — âtnarah | kakshîvan iti kakshî-van — agachan.

6. * praja-patir agním acinuta, sá kshurá-pavir bhûtvá 'tishthat, tám devã bíbhyato nó 'på "yan, té chándo-bhir âtmãnam châdayitvó 'pa ''yan, tác chándasam chandas= -tvám; bráhma vaí chándâosi, bráhmana etád rûpám yát kṛishṇâ-'jinám, kãrshṇî' upânáhâv' upa muñcate, chándo--bhir evă "tmănam châdayitvă 'gnim úpa caraty **âtmánó** 'hiosâyai. b deva-nidhír vấ eshá ní dhiyate yád agníh | 1 anyé vâ vai ni-dhím águptam vindánti ná vâ práti prá janaty, ukhám á kramaty atmánam evá 'dhi-pam kurute gúptya; átho khálv ahur: na "-krámyé 'ti, nair= -rity ukhá yád â-krámen nír-rityâ âtmănam ápi dadbyât tásmân nã "-krámyâ, purusha-çîrshám úpa dadhâti gúptyâ, átho yáthâ brûyãd: etán me gopâyé² 'ti tâdrig² evá tát || 2 || c praja-patir va átharva, 'gnír evá Dadbyánn' Atharvanás, tásyé 'shtakâ asthany; etáw ha vavá tád ríshir abhy-ánûvâcé*: 'ndro dadhîcó asthá-bhir íti; yád íshtakábhir agním cinóti sa-"tmanam eva 'gním cinute, sã-"tmå 'múshmin loké bhavati yá evám véda. d cárîram vã etád agnér yác cítya atmã vaiçvanaró, yác cité vaiçvânarám juhóti çárîram evá sauskritya 2 u. 6 | 3 || abhy-arohati3, çárîram vã etád yájamanah sáos kurute7 yád agním cinuté, yác cité vaiçvânarám² juhóti çárîram

^{6.} pûrvasthaprakaraņoktān eva vidhîn kânicid (sic) anûdya praçansati (praçansāh tattadvidhyanuvādatah).

1 s. P. 4, 12.

2 ohne avagraha.

3 als Compositum.

4 so (o a A) AW, s. P. 11, 17.

5 onlo AW.

6 s. P. 16, 26., schol. zu P. 5, 6.

sam-vatsaráh, sam-vatsaró vi-rad, vi-rajam apnoti; cátur= -vioçatio rătrîr dikshitáh syâc, cátur-vioçatir ardha-mâsah sam-vatsaráh, sam-vatsaró vi-rad, vi-rajam apnoti; trieçatau rátrîr dîkshitáh syát | 2 | triuçád-aksharâ vi-rád, vi--rājam apnoti; māsam dîkshitah syad, yó māsah sa sam: -vatsaráh, sam-vatsaró vi-rad, vi-rajam apnoti; catúro masó díkshitáh syâc, catúro vã etám mâsó vásavo bibharus té prithivím a 'jayan' gayatrím chándo, 'shtaú rudras tè 'ntáriksham¹ a 'jayan¹ trishtúbham¹ chándo, dvadaça¹ "dis té dívam a 'jayañ' jágatîm' chándas, táto vai té vy-avrítam agachañ chraíshthyam devanam, tásmad dvadaça masó bhritvă 'gnim cinvîta, dvadaça masah sam--vatsaráh, sam-vatsarò 'gníc cítyas, tásyâ 'ho-râtrant' shtaka, âpté-'shṭakam enam cinuté 'tho vy-âvrítam evá gachati' craishthyae samananam¹ || s || syat tráyodaça, trioçátao rátrir dîkshitáh syâd, vaí té, shţāvioçatic ca || 7 ||

K. 21, 5. — devâh — abibharuh — eti | ajayan — âptes shtakam ity âpta-ishtakam — cinute | atho iti.

8. *suvar-gaya va esha lokaya ciyate yad agnis, tam yan na 'nv-arohet suvar-gal lokad yajamano hîyeta; pri thivîm a 'kramisham pra-'no ma ma hasîd anta riksham' a 'kramisham pra-ja ma ma hasîd di vam a 'kramishaw suvar aganme 'ty ahai, 'sha va agner anv-arohas, tenai 'vai 'nam anv-arohati', suvar-gasya lokasya sam-ashtyai. byat paksha-sammitam minuyat || 1 ||

kánîyâusam yajna-kratúm úpe 'yât pấpîyasy asyâ "tniá=naḥ pra-jã syâd; védi-sammitâm minoti, jyãyâusam evá

^{7. &}lt;sup>3</sup> unbetont. ³ onjo AW. ⁴ onchro AW.

^{8.} anvârohapâdividhayah. ¹ ohne avagraha. ² als Compositum. ³ s. P. 6, 12.

'há bhakshîyé 'ty âha, stuta-çastré evaí 'téna duhe.

pită mâtariçvă' 'chidrâ padă dhâ áchidrâ

uçijaḥ padă 'nu takshuḥ sómo viçva-vin netă

neshad brihaspátir' ukthâ-madăni çawsishad

ity âhai, 'tád vă agnér ukthám, ténai 'vaí 'nam ánu çawsati || 6 || minuyát, tritíyam cinvaná, stríyam, paútraç, ca, vaí,

saptá ca || 8 ||

*5,4,4,5. — °K. 22,7. — f5,5,5,1. — yat | na | anv= ârohed ity anu-ârohet — eti | akramisham — anvarohatîty anu-ârohati — pâpîyasî — dvishāhasram iti dvi-sâhasram — trishāhasram iti tri-sâhasram — gâyatriyâ — abhyâroha= tîty abhi-ârohati — atho iti — te iti — dve iti — saṃtatyâ iti sam-tatyai — paçyanti | imâm — paçyanti | na — paç= yanti | amûm | paçyanti — upeti | dadhâti | manasâ — kļiptyai | atho iti — âçîrdâ ity āçîḥ-dâḥ — te — vîtasya | dravinâ | iha — stutaçastre iti stuta-çastre — mâtariçvâ | achidrâ — dhâḥ — ukthâmadânîty uktha-madâni.

9. *sûyáte vă eshò 'gnînấm yá ukhẩyâm bhriyáte, yád adháḥ sâdáyed gárbhâḥ pra-pãdukâḥ syur, átho yáthâ savät praty-avaróhati tâdṛíg¹ evá tád; âsandǐ¹ ** sâday² ati gárbhâṇâm dhṛítyâ ápra-pâdâyã, 'tho savám evaí 'nam karoti. *b gárbho vã eshá yád úkhyo yóniḥ çikỳam, yác chikỳâd ukhẩm nir-űhed yóner gárbham nír haṇyât³; sháḍ-udyâmaw çikỳam bhavati, shoḍhâ-vihitó vaí || 1 || pú² rusha âtmã ca çíraç ca catvãry áṇgâny, âtmánn evaí 'nam bibharti. *c prajã-patir vã eshá yád agnís, tásyo 'khẩ co 'lűkhalam¹ ca stánau, tãv asya pra-jã úpa jîvanti, yád ukhẩm co 'lűkhalam co 'pa-dádhâti tãbhyâm evá yája=

^{8. 8} s. P. 4, 11. 9 s. P. 3, 2.

^{9.} åsandyudyåmamukhyåni. ¹ ohne avagraha. ² so (⁰dî) ACDW, Locativ? tasmåd åsandím ásådayati (!) mahatyåm åsandyåm ukhyam sthåpayet. ⁸ zu n s. P. 7, 3.

sbam, yajnác catarthí dákshiná párísbam, yajamánah pañcamí pra-já párísbam; yát tri-citikam cinvitá yajnám dáksbinám átmásam pra-jám antár iyát, tásmát páñca-citikac cetavya, etád evá sárvan sprinoti; yát tinrác cita-yah | 2 | tri-vrid dhý aguír, yád dvé dvi-pád yájamánah práti-shthityai. páñca citayo bhavanti, páňktah párusha, átmánam evá sprinoti; páñca citayo bhavanti, paňcá-bbih párísbair abbý thati, dáca sám padyante, dácá-kaharo vaí párusho , yáván evá párushas tám sprinoty, átho dácá-kahará vi-rád, ánnam vi-rád, vi-rájy evá 'nná-'dye práti tishthati. sam-vatsaró vaí shashthí citir, ritá-vah párísham; shát citayo bhavanti shát páríshani, dvá-daca sám padyante, dvádaca másáh sam-vatsaráh, sam-vatsará evá práti tishthati | s | áva, ctsyah, párisbam, pášca-daca ca | 10 | l

K. 22, 4. — acinuta | ritubhir ity ritu-bhih — acinuta — açaya — agnim | cinute — cinute | atho iti — rocate — dve iti — samvatsara iti sam-vatsare | eva.

24. acvamedhah (Fortsetzung, 5, 6, 11-23 1).

11. róbito dhûmrá-robitah karkándhu-robitas¹ té prájâ-patyá, babbrúr aruná-babhruh çúka-babhrus² té raudráh, çyétah² çyetâ-'ksháh⁴ çyéta-grîvas té pitri-devatỳâs,

s. Ind. Stud. 3, 883.

^{11-20.} ashtadaçinamanah paçavo 'çvamedhikâh; pûrvaprapathake jatishheda uktah, iha tu varnabheda ucyante.

1 socîravarnah (sauv ?).

2 haritaçukasamanavarnah.

3 çyetah ăraktakavarnah, çuklarakta ityeke.

4 raktadrishtih.

yah, çiti-pac chity-óshthah çiti-bhrús tá aindra-vaishnas vas, tisráh sidhma vaça vaiçva-karmanyas, tisró dhatré prisho-'dara aindra-paushnah çyéta-lalamas tûparah || 1 || 2 çitibahúr, unnatah, páncaviocatih, páncaviocatih || 14 || 3

K. Aç. 9, 4. — Vs. 24, 7. — te — çitikakud iti çiti--kakut — te — çitipâd iti çiti-pât | çityoshṭha iti çiti--oshṭhaḥ — te — sidhmâḥ — vaçâḥ — pṛishodarâ iti pṛisha--udarâḥ.

- 15. karņās¹ tráyo yāmāḥ, saumyās tráyaḥ çvitiṃgā³-agnáye yávishṭhâya tráyo nakulās⁴, tisro rohiņîs try-ávyas
  tā vásûnāṃ, tisro 'ruṇā dityauhỳas² tā rudrāṇâw, somai-''ndrā babhrū-lalàmās tūparāḥ || 1 || karņās, tráyoviwçatiḥ || 15 ||
- K. Aç. 9, 5. tryavya iti tri-avyah tâh arunah tâh somaindrâ iti soma-aindrâh.
- 16. çunthás¹ tráyo vaishnavá, adhîlodha-kárnâs² tráyo víshnava uru-kramáya, lapsudínas³ u. 4 tráyo víshnava uru-gâyáya, páñcâ-'vîs tisrá âdityánàm, tri-vatsás tisró 'ngirasam, aindrâ-vaishnavá gaurá-lalàmâs tûparáh || 1 || çunthá, viocatíh 4 || 16 ||

K. Aç. 9, 6. — vishnave — angirasam — aindrāvaishnava ity aindra-vaishnavah.

17. índráya rájne tráyah çiti-prishthá, índráyâ 'dhi-rájáya tráyah çíti-kakuda, índráya sva-rájne tráyah çíti-bhasadas, tisrás turyauhỳah sâdhyanâm, tisráh pashthauhỳo

^{14. &}lt;sup>1</sup> sidhmāḥ sidhmalāngāḥ pāde çitāḥ (!) çvaityānkitadehāḥ. ² so (||1||) ACD, ||4|| W. ³ so ACW; das zweite páncav^o fehlt in D.

^{15.} karņāh chinnakarņāh. 2 ohne avagraha. 3 çvitimgāh çvetapādāh. 4 nakulāh nakulavarņāh.

^{16. &}lt;sup>1</sup> çunthâh âveshtitakarnâh, alpakâyâ ity eke. ² adhi. lodhakarnâh karnopari prarûdhakarnâh (als ob von | ruh, wachsen!). ³ ohne avagraha. ⁴ lapsudinah lambamânamuchăh (? °kûrcâh?). ⁵ ohne Accent ADW.

^{17.} ohne avagraha.

víçveshâm devănâm, âgnendrấh 1 ... kṛishṇá-lalâmâs tûpas rấh | 1 | | índraya, dvăvi catih | 17 ||

K. Ac. 9, 7. — ågnendråh.

18. ádityai tráyo rohitai-'tã', indrânyaí tráyah kṛishnai-'tấh', kuhvai tráyo 'ruṇai-'tãs', tisró dhenávo râkãyai, tráyo 'naḍvāhaḥ' sinîvâlyã', âgnâ-vaishṇavã róhita-lalâmâs tûparāḥ | 1 | ádityā, ashṭādaça | 18 ||

K. Aç. 9, 8. — arunaitā ity aruna-etāh — agnāvaishnava ity agna-vaishnavah.

19. saumyās tráyaḥ piçáṃgâḥ¹, sómâya rajne tráyaḥ sâráṃgâḥ¹, pârjanyā nábho-rūpâs², tisrò 'jă malhă¹ ". saumyā, tisró meshỳa âdityā, dvâvâ-prithivỳâ mâláṃgâs¹ ". tūparāḥ || 1 || saumyā, ékān ná viocatíḥ 5 || 19 ||

K. Aç. 9, 9. — Vs. 24, 6. — pârjanyâḥ — ajâḥ — âdi= tyâḥ | dyâvâprithivyā itl dyâvâ-prithivyāḥ.

20. vâruṇãs tráyaḥ kṛishṇá-lalâmâ, váruṇâya rấjne tráyo róhito-lalâmâ, váruṇâya riçã-'dase¹ tráyo 'ruṇá-lalâ= mâḥ, çilpãs tráyo vaiçva-devăs, tráyaḥ pṛiçnayaḥ sarva= -devatỳâ, aindrâ-sûrấḥ çyéta-lalâmâs tûparấḥ || 1 || vâruṇá, vioçatíḥ² || 20 ||

K. Aç. 9, 10. — krishnalalama iti krishna-lalamah — rozhitalalama iti rohita-lalamah — riçadasa iti riça-adase — aindrasura ity alndra-surah.

21. sómáya sva-rájne 'no-váháv anadváháv', indrágní=

^{17. &}lt;sup>1</sup> ăgn⁰ C. ² ohne avagraha.

^{18. &}lt;sup>1</sup> zum Accent s. Pap. 6, 2, 8. ² ohne avagraha.

^{19. 1} ohne avagraha. 2 na bhorûp â h amjanavarnâh. 3 malshâh galastanâh. 4 so DFW, mâmgáláh meine Abschrift von AC, mâslamgâh mahâkâyâh. 5 ohne Accent (!) ACDW.

^{20. &}lt;sup>1</sup> riçânâm lokahinsakânâm nâçayitre. ² ohne Accent DW.

^{21.} dvandvinah paçûn âha. 1 ohne avagraha.

-bhyảm ojo-dăbhyảm úshṭàràv², indrâgní-bhyàm bala-dăsbhyảo sira-vàhăv ávi³²⁴, dvé² dhenǔ³ bhaumĩ³, dig-bhyó váḍabe³, dvé² dhenǔ³ bhaumĩ³, vairàjĩ¹²³ purushĩ³, dvé² dhenú² bhaumĩ³⁴, vàyáva àrohaṇa-vàhāv anaḍvāhau¹, vâsruṇĩ² kṛishṇé³⁵⁵ vaçé³⁵⁵, aràḍỳau⁴ divyāv ṛishabhaú parismaraú² ▮ 1 ▮ sómāya, cátustrioçat 121 □

K. Ac. 10, 1. — anovāhāv ity anaḥ-vāhau anaḍvāhau — nshṭārau — avī iti dve iti dhenu iti bhaumī iti — vaḍabe iti — vairājī iti purushī iti — vāyave — vārunī iti krishņe iti vace iti arāḍyau.

22. ékådaça¹ pråtár gavyáh paçáva á labhyante chăsgaláh kalmáshah² kikidîvír¹-³ vidîgáyas¹-⁴ té tvåshṭráḥ, saurĭr náva çvetá vaçã anû-bandhỳà³ bhavanty, àgneyá aindrà-'gná àçvinás té viçâla-yûpá° á labhyante | 1 | ekadaça, páčcavioçatih | 22 ||

K. Aç. 10,2. — çvetáh — anûbandhya ity anu-bandhyah — viçalayûpa iti viçala-yûpe.

23. piçámgás tráyo vásantáh, sárámgás tráyo graishmáh, príshantas tráyo várshikáh, prícnayas tráyah çárasdáh, pricni-sakthás tráyo haímantiká, ava-liptás tráyah

^{22.} uttame 'hny atirâtre 'nushtheyân kânçcit paçûn âha. ohne avagraha. chăgârbhakah, sa ca kalmāshah krishuavarņamiçrah. kikidivis tittirih. vidigayah kukkuţaviçeshah. s. P. 3, 7. madhyame yûpe 'tivistritâgnishthâkhye yûpe.

^{23.} ritupaçûn âha. ¹ ohne avagraha. ² s. P. 6, 12. ³ avaliptâh samkirnavarnâh.

çaiçirah, sam-vatsaraya ní-vakshasah | | 1 | | piçamgt, vies

K. Aç. 10, s. — prionisakthâ iti prioni-sakthâh.

híranyavarnů, apám gráhůn, bhûteshtakůh, sajúh, samvatsarám úkhyam, prajápatih sá kshurápavir, agnér vaí díksháyů, suvargáya tám yán ná, sûyáte , prajápatir ritúbhí, róhitah, prícnih, citibůhúr, únnatah, karnůh, cunthů, índrůyů, 'dityai, saumyů, vůrunáh, sómůyaí, 'kůdaça, picámgůs, tráyovi©catih || 23 ||

híranyavarná (1,1), bhûteshtakáç (3,1), chándo yát (5,2), káníyá $\odot$ sam (8,2), trivríd dhy àgnír ^{7} yád dvé ^{8} (10,8), vàrunáç (20,1), cátuhpañcaçat ^{9} || 54 || ^{10}

iti taittiriyasamhitäyäm pañcamakände shashthah prapäthakah l

- 19. agnividhih (Fortsetzung des uttaram kandam 5, 7, 1-10 *).
- 1. *yó vä áyathâ-devatam agním cinutá ä deváztábhyo¹ vriccyate² păpîyân bhavati, yó yathâ-devatám ná devátâbhya ä vriccyate² vásîyân bhavaty; âgneyyä gâyatriyä prathamām cítim abhí mricet² trishṭúbhâ¹ dviztíyâm jágatyâ tritíyâm anu-shṭúbhâ caturthím pañktyä° pañcamím⁴, yathâ-devatám evä 'gním cinute² ná deváztâbhya ä vriccyate vásîyân bhavatí; 'dâyai vä cshã víz-bhaktiḥ, pacáva ídâ, pacú-bhir enam || 1 || cinute. byó vaí prajā-pataye prati-prócyâ 'gním cinóti nã "rtim¹ ã 'rchaty'; áçvâv abhítas¹ tishṭhetâm kṛishṇá ut-taratáḥ

^{23. *} nivakshasah nimnena vakshasa yuktah. * fehlt AC.

5 yant (sic!) sûyate W.

7 *vridhya* ACDW.

9 yadve A, fehlt DW.

1 * || 54|| hiranyavarnah samvatsaraya nivakshasah W.

[•] s. Ind. Stud. 3, 881. 889.

^{7,} I. citisparçâdikam. ¹ ohne avagraha. ² unbetont. ³ ontyâ A, odbhyâm C (!). ⁴ agne devâo ihâ vahety âgneyi gâyatrî, agan ma mahâ manasâ yavishtham iti trishtup, medhâkâram iti jagatî, manushvat tvâ (shtha tvâ Cod.) nidhîmahîty anushtup, agnir hi vâjinam iti panktih, tâ etâ nâciketacayanaprakarane yat te 'citam ity anuvâke (B. III, 11, 6, 8.) samâmnâsyamânatvât tatraiva vyâkhyâsyante. ⁵ s. P. 10, 9.

5, 7, 1. 2.

cvetó dákshiṇas, tāv â-lábhyé 'shṭakâ úpa dadhyâd, etád vaí prajā-pate rūpám, prājā-patyó 'çvaḥ, sâ-'kshād evá prajā-pataye prati-prócyâ 'gníṃ cinoti nã ''rtim¹ ā 'rchatys; etád vā áhno rūpáṃ yác chvetó 'çvo rātriyai kṛishṇá, etád áhnaḥ || 2 || rūpáṃ yád íshṭakâ rātriyai púrîsham, íshṭakâ upa-dhâsyán chvetám áçvam abhí mṛiçet² púrīsham upa-dhâsyán kṛishṇám, aho-rātrābhyâm evaí 'naṃ cinute. chiraṇya-pàtrám mádhoḥ pūrṇáṃ dadâti, madhav yò 'sânī' 'ti; sauryā citrá-vatyā' 've ''kshate, citrám evá bhavati madhyáṃdiné¹; 'çvam áva ghrāpayaty, asaú vã âdityá índra eshá prajā-patiḥs, prājā-patyó 'çvas, tám evá sâ-'kshād ridhnoti || 3 || enam, etád áhno, 'shṭācatvāri∪çac ca || 1 ||

- *5, 2, 10, 1. *5, 2, 6, 1. K. 22, 8. cinute | eti vriccyate mricet idâyai ârtim | eti | richati vai | prajâpater iti prajâ-pateh yat | ishtakah madabayyah | asâni îkshate.
- 2. *tvãm agne vṛishabhám cékitânam púnar yúsvânam janáyann upã-"gàm" | asthûrí no² gãrha patyâni santu tigména no bráhmanâ sáw çiçâdhi || paçávo vă eté yád íshṭakâç, cítyâm-cityâm rishabhám úpa dadhâti, mithusnám evä 'sya tád yajné karoti pra-jánanâya, tásmâd yûthé-yûtha rishabháh. bsam-vatsarásya prati-măm yām tvâ râtry upă-"sate | pra-jãw su-vĩrâm kritvă víçvam ãyur vỳ açnavat || prâjâ-patyãm || 1 || etấm úpa dadhâtî, 'yám vấvaí² 'shaí 'kâ-'shṭakã, yád evaí 'kâ-'shṭakãyâm ánnam kriyáte tád evaí 'táyã 'va runddha', esbã vaí prajã-pateḥ

l. 6 onchvo AW. 7 citram devânâm ity eshâ saurî citras çabdayuktâ ca. 8 yo 'yam citravatyâ pratipâdya âdit yah sa eva paras maiçvaryopetatvâd indrah prajânâm pâlakatvât prajânatih.

^{2.} rishabheshtakâdikam (rishabhâdînâm upadhânâdikam).

1 als
Compositum.
2 so (ņº) AW, s. P. 7, 2.
3 ohne avagraha.
4 omdho ACDW.

devâ ity àha, hută-'dyâya yajamânasyă 'parâ-bhâvâya | 6 | pṛâjâpatyam, lokaya, devâh, pito, dadhyâd âgrayaņam, páñcavioçatic ca | 2 | |

b Ath. 3, 10, 3. Pâr. 3, 2. — c zu 5, 2, 1. — d. e Pâr. 3, 1. Gobh. 3, 8, 10. — Pâr. 3, 2. Çânkh. g. 4, 18. (Âçv. g. 2, 4, 14). — Pâr. 3, 2. — Pâr. 3, 1. Çânkh. g. 3, 8. Gobh. 3, 8, 15. Kauç. 74. — upâgâm ity upa-âgâm — naḥ — yûtheyûtha itl yûthe-yûthe — râtri | upâsata ity upa-âsate — vâva | eshâ | ekâshṭakety eka-ashṭakâ — ruṃdhe — amushmin — devâḥ — ûrdhvâḥ | udâyann ity ut-âyan — âdityâḥ — devâḥ — iṃdhe — çatâyudhâyetl çata-âyudhâya — çatotaya itl çata-ûṭaye | abhimâtishâha ity abhimati-sâhê — ajîtân — neshat — ajyânim — datta | iha — nivâta itl ni-vâte — kṛiṇuta | bṛihat — bhadrât | naḥ — avasena — pito itl — etâḥ | vai — ardhamâsâ ity ardha-mâsâḥ — upyate — etâḥ — bhadrât — hutâdyâyetl huta-adyâya.

3. "índrasya vájro 'si vártra-ghnas tanû-pã naḥ pratis-spaçáḥ¹ | yó naḥ purástâd² dakshiṇatáḥ² paçcăd ut-taratò 'ghâ-yúr³ abhi-dãsaty etáo só 'çmânam richatu || devâ-'surấḥ sáṃ-yattâ âsan, té 'surâ dig-bhyá ã 'bâdhanta, tăn devã íshvâ ca vájreṇa cã 'pâ 'nudanta; yád vajriṇîr upa-dásdhâtî 'shvâ cai 'vá tád vájreṇa ca yájamâno bhrătrivyân ápa nudate; dikshữ 'pa || 1 || dadhâti, deva-pură evai 'tấs tanû-pãnîḥ páry ûhaté. b'gnâ-vishnû sa-joshase 'mã vardhantu vâṃ gíraḥ | dyumnaír vájebhir ă gatam || brah.mas-vâdíno vadanti: yán ná devátâyai² júhvaty átha kiṃ-desvatŷâ vásor dhāré 'ty, agnír vásus tásyai 'shã dhārâ, víshṇur vásus tásyai 'shã dhārâ, "gnâ-vaishṇavyá 'rcã vásor dhārâṃ juhoti, bhâga-dhéyenai 'vaí 'nau sám ardhayaty, átho etām || 2 || evã "-hutim âyátana-vatîṃ karsoti, yát-kâma enâṃ juhóti tád evã 'va runddhe '. rudró

^{3.} vajriņishţakopadhânam (citriņyaç ca vasordhârâḥ). ¹ 2u sp⁰ s. P. 6, 12. ² ohne avagraha. ³ s. P. 3, 2. ⁴ omdh⁰ ACDW.

vac citó, jâtāyai 'va 'sma ánnam ápi dadhati, sá enam prîtáh prînâti, vásîyân bhavati. d brahma-vâdino vad= anti: yád eshá gárha-patyaç cíyáté 'tha kvå 'syå "-hava= níya ity asav adityá iti bruyad, etásmin hi sárvabhyo devátábhyo júhvati || 2 || yá evám vidván agním cinuté -'kshad evá deváta ridhnoty. • ágne yaçasvin' yáçase 'mám arpayé 'ndrâ-vatim' ápa-citîm' ihã " vaha | ayám mûrdha parameshthî su-várcah samananam uttamá-çloko astu i || bhadrám pácyanta úpa sedur ágre tápo díkshám ríshayah suvar-vídah | tátah kshatrám bálam ójaç ca jâtám tád asmaí devã abhí sám namantu | dhâtã vi-dhâtã parama | 8 | utá sam-drík praja-patih parameshth vi-raja | stómáç chándáwsi ni-vído ma áhur etásmai ráshtrám abhí sám namâma | abhy-ávartadhvam " úpa mé " 'ta sâkám ayáo çâstă 'dhi-patir vo astu' | asyá vi-jnanam anu saw rabha= dhvam imám paccád ánu jívátha sárve | rashtra-bhríta etă upa dadhâty, eshă vă agnéç citi râshțra-bhrit, tayai 'vă 'smin râshtrám dadhâti, râshtrám evá bhavati, nã 'smâd rashtrám bhrauçate | 4 | bhagadhéyam, júhvati, parama, rashtrám dadhāti, saptá ca ||4 ||

- *5, 5, 4, 3. b 4, 4, 4, 7. c 4, 6, 5, 5. adābhyā | vai atho iti devatāḥ | ridhnoti indrāvatîm itîndrās-vatîm iha | eti | vaha abhi | sam iti | namantu me | âhuḥ abhi | sam iti | namâma | abhyâvartadhvam ity abhi-âvartadhvam | upeti | ma | eti | ita çasta anu | sam iti | rabhadhvam citih e.
- 5. * yáthâ vaí putró jâtó mriyáta evám vã eshá mriyate yásyâ 'gnír úkhya ud-vãyati; yán nir-manthỳam

^{4. &}lt;sup>6</sup> s. P. 3, 3. ⁶ ⁶ttîm C hinter iti. ⁷ so (⁶0 a⁶) AW, s. P. 11, 17. ⁸ als Compositum. ⁹ so ADW, ⁶ttih C.

^{5.} punahparindhanadi.

né 'há lokò 'stí' 'ty abravît, sá viçvá-karmâṇam ca yajnám câ 'bravîd: úpa vâm ấ 'yânî' 'ti, né 'há lokò 'stî' 'ty abrûz tâw; sá parameshṭhínam² abravīd: úpa tvấ '' 'yânî' 'ti, kéna mo 'paí-''shyasî' 'ti, lokam-pṛiṇáyé 'ty abravît, tám lokam-pṛiṇáyo 'paí-''t', tásmâd áyâtayâmnī lokam-pṛiṇấ, 'yâta-yâmâ hỳ asaú | 6 || âdityás. tấn ríshayo 'bruzzann: úpa va ấ 'yâmé 'ti, kéna na upaí-''shyathé' 'ti, bhûmné 'ty abruvan, tán dváb hyâm cítî-b hyâm upã-''yant'; sá páñca-citîkaḥ sám apadyata. yá evám vidván agním cinuté bhúyân evá bhavaty abhí' 'mán lokáñ' jayati' vidúr enam devã, átho etásâm evá devátânâw sấynjyam² gachati || 7 || támasâ, "dityò, 'stî' 'ti, díça, âdityáḥ pṛajāpatim abravīd típa tvâ, 'saú, páñcacatvāriwçao ca || 5 ||

b K. 40, 13. Va. 18, 50. Ç. 9, 4, 2, 18-26. — jātaḥ | mriyate — yat | nirmanthyam iti niḥ-manthyam — parîdhya iti parisidhyaḥ — atho iti — suvaḥ | na — ha | tu | vai — krizyate — tvā | eti | ayāni | iti | na | iha | lokaḥ | asti | iti tvā | eti | ayāni — tvā | eti | ayāni — mā | upaishyasîty upa-aishyasi — upaid ity upa-ait — tvā | eti | ayāni — ayātayāmety ayāta-yāmā | hi — abruvan — vaḥ | eti | ayāma — upaishyathety upa-aishyatha — bhūmnā — citīzbhyām iti citi-bhyām | upāyann ity upa-āyan — abhîti | imān | lokān — atho iti.

6. * váyo vã agnír, yád agni-cít pakshíno 'çnîyất tám evã 'gním adyâd ấrtim¹ ấ 'rchet²; saṃ-vatsaráṃ vratáṃ caret, saṃ-vatsaráw hí vratáṃ nã 'ti. b paçúr vã eshá yád agnír, hinásti khálu vaí tám paçúr yá enam purástât¹ pratyáñcam² upa-cárati, tásmât paçcãt prâñ¹ upa-cárya

^{5. 5} tân prajâpativiçvakarmayajnaparameshthyâdityân. 6 s.P. 3, 7. 7 onlo AW. 8 omjo A, onjo W.

^{6.} vratacarapādikam (vrateshţakāpraçansā).

ohne avagraha.

ohne avagraha.

ohne avagraha.

âtmánó 'hiwsayai. ctéjo 'si téjo me yacha prithivim yacha | 1 | prithivyaí mâ pâhi, jyótir asi jyótir me yachâ 'ntáriksham' yachâ 'ntárikshân mâ pâhi, súvar asi súvar me yacha dívam yacha divó mâ pâhí 'ty âhai, 'tăbhir vã imé loka ví-dhrita; yád eta upa-dádhaty esham lokanam ví-dhrityai. svayam-àtrinna upa-dhaya hiranye-'shtaka úpa dadhátî, 'mé vai lokah svayam-âtrinna jyótir híranyam; yát svayam-âtrinna upa-dhaya | 2 | hiranye-'shtaka upa-dádhâtî 'mấn evaí 'tábhir lokáñ jyótishmatah sa. 1 kuruté 'tho etabhir eva 'sma imé lokah prá bhanti. te agne s ir ye r u ca ud-yato divam â-tanvanti raçmie -bhih | tăbhih sárvâbhî rucé jánâya nas kridhi | yã vo devâh sửrye rúco góshv ácveshu yã rúcah | índrå-'gnî tãbhih sárvábhí rúcam no dhatta brihaspate 1 || rúcam no dhehi | 3 | brâhmanéshu rúcao raja-su nas kridhi | ru= cam viçyeshu çûdréshu máyi dhehi rucă rúcam | dvedhă1 vă agnim cikyânásya yáça indriyám gachaty agnim vâ îjânám vâ; yád etă ă-hutîr juhóty âtmánn evá yáça indriyám dhatta. ° îçvaró vă eshá artim' a-'rtor yò 'gnim cinvánn adhi-krámati; tát tvá yàmi bráhmana vándamâna íti vârunyá 'rcă | 4 | juhuyâc, chấntir eyaí 'shá 'gnér gúptir àtmáno. 'havísh-krito vă eshá yò 'gnim cinuté, yáthâ vai havi skándaty evám vã eshá skand= ati yò 'gnim citvă striyam upai-'ti, maitrâ-varunyă ''mi= kshaya 1 yajeta maitra-varuņātām 6 evó 'pai 'ty atmanó g yó và agním ritu-sthăm véda rtúr-ritur 'skandàya. asmai kálpamána eti práty evá tishthati; sam-vatsaró vá agnih | 5 | ritu-sthás 7, tásya vásantah çiro grîshmó dá=

^{6. &}lt;sup>3</sup> ⁰mjy ⁰ A, ⁰njy ⁰ W. ⁴ so (⁰e a⁰) AW, s. P. 11, 10. ⁵ so (⁰s k⁰) AW, s. P. 8, 25. ⁶ mitrâvaruṇasambandhitâm. ⁷ s. P. 6, 7.

kshiṇaḥ pakshó varshāḥ púchaw çarād út-taraḥ pakshó hemantó mādhyam pûrva-pakshāç citayo 'para-paskshāḥ púrîsham aho-rātrāṇī 'shṭakā, eshā vā agnir ritus-sthā, yā evāṃ vēda 'rtúr-ritur asmai kālpamāna eti prāty evā tishṭhati. h prajā-patir vā etāṃ jyaishṭhya-kāmo nỳ adhatta, tāto vai sā jyaishṭhyam agachad; yā evāṃ vidvān agniṃ cinuté jyaishṭhyam evā gachati || 6 || pristhivīṃ yacha, yāt svayamātriṇṇā upadhāya, dhehy, ricā, 'gniç, cinuté, trīṇi ca || 6 ||

b 5, 2, 6, 1. — c 5, 2, 8, 1. — d 5, 4, 9, 1. K. 40, 18. Vs. 18, 46-48. Ç. 9, 4, 12-14. Kà. 18, 6, 6. — 5, 2, 6, 1. Vs. 18, 49. Ç. 9, 4, 2, 15-17. — ârtim | eti | richet — na | atîti — ahiws sâyai — antarikshât | mâ — lokâh | vidhritâ iti vi-dhritâh svayamâtrinnâ iti svayam-âtrinnâh | jyotih — atho iti — sarvâbhih — nah | kridhi — yâh | vah — yâh | rucah — sarvâbhih — nah | kridhi — dvedhâ — dhatte — ârtor ity â-artoh — tat | tvâ — vârunyâ | ricâ — havishkrita iti havih-kritah — vai | havih — eshah — eva | upeti | eti — askandâya — ritusthâm ity ritu-sthâm | veda — ritusthâ ity ritu-sthâh | yah — veda.

7. *yád á-kûtát sam-ásusrod dhridó vå mánaso vå sám-bhritam cákshusho vå | tám ánu pré 'hi su-kritásya lokám yátrá 'rshayah prathama-já yé purānāh || b etáw sadha-stha pári te dadāmi yám å-váhāc cheva-dhím jâtá-vedâh | anv-ågantá yajná-patir vo átra¹ táw sma jânîta paramé vỳ-oman || o jânîtád enam paramé vỳ-oman dévâh sadha-stha vidá rūpám asya | yád å-gáchât || 1 || pathí-bhir deva-yã-nair ishṭâ-pūrté² kṛiṇutâd âvír asmai || d *sám prá cyava-dhvam ánu sám prá yâtã 'gne pathó deva-yãnân kṛiṇu-

^{7.} åkûtyåhutimantråh. ¹ so (°o a°) AW, s. P. 11, 16. ² s. P. 4, 11; und zu dem å P. 3, 6. Whitney p. 89. ³ so schon IV, 7, 18, 4.

antár eti; yas te agne sam-idho yani | | | dhamé 'ty ahai, 'sha vã agnéh svayam-citir, agnir evá tád agním cinoti, na 'dhvaryur âtmano 'ntar eti. b catasra ấch prá carantv agnáya imám no yajnám nayatu pra-jânán | ghritám pínvann ajárao su-víram bráhma sam--id bhavaty ã-hutînâm || suvar-gãya vă eshá lokãyó 'pa dbîyate yát kûrmáç; cátasra ãçâh prá carantv agnáya ity âha || 2 || díça evai 'téna prá jânâtî; 'mám no yajnám nayatu pra-jânánn íty âha, suvar-gásya lokásyå 'bhí-nîtyai; bráhma sam-id bhavaty a-huti= nâm ity âha, bráhmanâ vai devăh suvar-gám lokám âyan, yád bráhman-vatyo 'pa-dádhâti bráhmanai 'vá tád yájamânah suvar-gám lokám eti. c prajă-patir vă eshá yád agnis, tásya pra-jăh paçávaç chándâusi rûpáu, sárvân várnán ishtakánám kuryád, růpénai 'va pra-jam paçun chándàosy a áva runddhé; 'tho pra-jabbya evaí 'nam paçus -bhyaç chándo-bhyo 'va-rúdhya cinute | 3 | eti yás te agne samídho yány, agnáya íty ahé, 'shṭakanao, shódaça ca | 8 ||

- *5, 2, 6, 1. K. 40, 5. b.c 5, 2, 8, 1. yâ | jihvâ me-dayah | ye vâ | aha | etasya | kriyatê agnayah abhinîtyâ ity abhi-nîtyai brahmanvatyeti brahman vatyâ rumdhe | atho iti.
- 9. * máyi grihnâmy ágre agnío i râyás póshâya i su-prajâs-tväya su-vîryâya | máyi pra-jäm máyi várco das dhâmy árishtáh syâma tanúvâ su-vîrâh | yó no agníh i pitaro hrit-sv antár ámartyo mártyâo i â-vivéça | tám âtmán

^{8. 3} onch A. 4 omdh ACDW. 5 s. P. 13, 18.

^{9.} agnigrahaṇâdikam (agnigrahaḥ servamukhaṇ sapritam [?]). ¹ so (⁰e a⁰) AW, s. P. II, 16. ² so (⁰s p⁰) AW, s. P. 8, 29. ³ so (⁰o a⁰) AW, s. P. II, 18. 9. ⁴ so (⁰â©) AW, s. P. 9, 21. 22. 24. Whitney p. 222. 225.

pári gribnîmahe vayám mã só asmão a ava-hãya párâ gât | yád adhvaryúr âtmánn agnim ágrihítvá 'gnim cinu= yad yò 'sya svò 'gnis tám ápi || 1 || yájamânâya cinu= yåd, agním khálu vaí paçávó 'nữ 'pa tishthante 'pa= -krămukâ asmât paçávah syur; máyi grihnamy ágre agním tity aba, "tmánn evá svám agním dadhara 'smât paçávó 'pa krâmanti. b brahma-vâdíno vadanti: yán mríc cã "paç câ 'gnér anâdyám átha kásmân mridă câ 'd-bhiç câ 'gniç cîyata iti; yád ad-bhih sam-yaúti || 2 || apo vaí sárva deváta devátabbir evaí 'nao sáo srijati, yán mṛidã cinótî 'yám vã agnír vaiçvânarò' 'gnínai 'vá tád agním cinoti. 'brahma-vâdíno vadanti: yán mridă câ 'd-bhic câ 'gnic cîyáté 'tha kásmâd agnir ucyata íti; yác chándo-bhic cinóty, agnáyo vai chándâosi, tásmâd agnír ucyaté; 'tho iyám vã agnír vaiçvânaró 6 yát || 3 || mrida cinóti tásmad agnír ucyate. d hiranye-'shtaka úpa dadhâti, jyótir vaí híranyam, jyótir eva 'smin dadhâty; átho téjo vai híranyam, téja evä "tmán dhatte. yó vă agnío sarváto-mukham cinuté sárvásu pra-jásv ánnam atti sárvâ díco 'bhí jayati; gâyatrim purástâd' úpa da= dhâti 7 trishtúbham 6 dakshinató 6 jágatîm paçcãd anu= -shtúbham ut-taratáh panktím mádhya, eshá vä agníh sarváto-mukhas, tám yá evám vidváoc cinuté sárvásu pra-jasv annam atti⁷ sarva díco 'bhí jayaty, atho dicy evá díçam prá vayati, tásmåd diçí dík pró-'tâ | 4 | ápi, samyaúti, vaiçvanaró yád, eshá vaí, páñcavioçatic ca 11911

râyaḥ | poshāya | suprajâstvàyeti suprajâḥ-tvàya — martyān — asman — yaḥ | asya | svaḥ — anu | upeti | tishṭhante — yat | mṛit | ca | âpaḥ — cîyate — sarvāḥ |

^{9. 5} so ('e a') W, 'e 'gním A. 6 ohne avagraha. 7 unbetont. 6 ořt AC.

devatāh — yat | mṛidā — ucyate | iti — atho iti — atti | sarvāh — madhyė — proteti pra-utā.

10. prajă-patir agnim asrijata, sò 'smât srishţah pran' pră 'dravat tásmâ áçvam práty âsyat, sá dakshină "' 'varttásmai vrishním práty asyat, sá pratyánn¹ a 'varts tásmâ rishabhám práty âsyat, sá údaññ¹ ã 'vartata tásmai bastám práty âsyat, sá ûrdhvò 'dravat tásmai púrusham práty âsyad; yát paçu-çîrshany upa-dádhati sarváta¹ evaí 'nam || 1 || ava-rúdhya cinuta. prâna-bhritac cákshushmatîr i íshtakâ yát paçu-çîrshani, yát paçu-çîrshany upa-dádhâti tábhir evá yájamâno 'múshmin loké prá 'nity tábhir evá 'sma imé lokáh prá bhânti. mṛidã 'bhi-lípyó 'pa dadhâti medhya-tvãya. paçúr vã eshá yád agnír ánnam paçáva, eshá khálu vã agnír yát paçu-çîrsháni; yám kâmáyeta: kánîyo 'syá 'nnam || 2 || syâd iti sam-tarăm tásya paçu-çîrshāny úpa dadhyàt kánîya evã 'syã 'nnam bhavati, yám kâmáyeta: samavad asya 'nnaw syad iti madhyatas tasyo 'pa da= samávad evá 'syá 'nnam bhavati, yám kâmáyeta: bhủyo 'sya 'nnao syad ity ánteshu tásya vy-uduhyó 'pa antatá¹ evã 'smâ ánnam áva runddhe⁴ bhữyo dadhyâd 'sya 'nnam bhavati || 3 || enam, asya 'nnam, bhuyo 'sya 'nnam bhavati #10 ||

pratîti | âsyat — dakshinâ | eti | avartata — ûrdhvah | adravat — cinute | etâh — ishtakâh — amushmin — aniti | atho iti — vyudûhyeti vi-udûhya.

^{10.} viçeshah paçuçîrsheshu. 1 ohne avagrahu. 2 enle AW. 3 so (p) AW, s. P. 7, 5. 4 emdhe ACDW.

- 13. kūrmān chaphair¹, achálabhih² kapinjalant¹. sāma kūshṭhikabhir⁴, javāṃ jānghabhir, agadāṃ jānu-bhyaṃ, vîryaṃ kuhābhyam³, bhayām pra-calābhyaṃ⁴, guho pa-pakshābhyam⁴, açvinav áwsabhyam, aditiw¹o çīrshṇā, mīr-ritiṃ nír-jālmakena¹¹ çīrshṇā | 1²² | ktrafa. trāyoviæ-catih¹³ 13 ï
- K. Aç. 13, s. guhā | upapakshàbhyām ity upa-pa-kshàbhyām.
- 14. yóktram grídhrábhir¹, yugám ă-natena², cittám mányábhih², sam-kroçán⁴ prå-'naíh, pra-kàçéna tvácam⁵, parâ-kàçénă 'ntarâm⁴, maçákân kéçair, índras sv-ápasā váshena², hríhaspátis çakuni-sådéna², rátham ushníhâbhih¹⁰ 111 yóktram, ékavisçatih 114 11
  - K. Aç. 13, 4. Vs. 25, 2. 3. manyābhih.
- 15. mitră-váruṇau çróṇî-bhyâm¹, indrâ-'gnī çikhaṇḍă-bhyâm², índrâ-bríhaspátî ûrú-bhyâm³, índrâ-víshṇû ashṭhî-vád-bhyâω⁴, savităram púchena, gandharvăñ chépenâ⁵, 'psa-ráso mushkābhyâm, pávamânam pâyūnâ, pavítram pótrâ-

^{13.} ¹ oncho AFW. ² achalâh çaphala(!)mānsāni. ³ obne avagraha. ⁴ sāma giti (!), kushthikāh prakoshthārogyā (?) jānuni (?) jamghābhyām adhahpradeçah. ⁵ javo vegah. ⁶ agadam ārogyam. ² kuhā hastayor madhyasamdhi. ⁵ pracālau pādayor upari pradeçau. ⁰ guhā guhani (?), upapakshau pārçve. ¹ o aditir bhūmih. ¹ nirjālmakena keçararahitena. ¹ ² ∥ 3 ∥ W. ¹ ³ so ("rmāntro") W, ormā tro AC, ormām tro D; man erwartet hier ormāws tro.

^{14.} gridhrâh kaksbâh. 2 anatam grîvâpradeçah. 3 manya grîvârekhâh. 4 samkroçâh ghoshâh. 5 prakâço bâhyam rûpam, tvak vâg(! tvago)indriyâbhimâninî. 6 parâkâço 'bhyantaram rûpam, antarâ abhyantarapradeçâbhimâninî. 7 svapasâ vahena çobhanavyâparena amgavalena (!). 6 ohne avagraha. 9 s. P. 6, 7. çakunisâdah prishtham, yatra çakunayah çaktâ vîrâh (!) sîdanti. 10 ush ni hâ rathavahanadeçah. 11||4|| W.

^{15. 1} s. P. 3, 7. çronî jaghanagate mânse. 2 s. P. 4, 36; çiskhande tato 'py adhastane. 3 s. P. 4, 35; ûrû tato 'py adhastane. 4 s. P. 4, 5; ashthîvatî jamghayoh prishthabhâgagate mânse (!). 5 onch AW; ophena C.

bhyam 6, a-kramanau sthurabhyam 6, prati-kramanam kus shthabhyam 6 | 1 | mitravarunau, dvaviuçatih | 15 || 7

K. Aç. 13, 5. — Vs. 25, 7. — çronîbhyâm iti çronis-bhyâm — indrâgnî itîndra-agnî — indrâbrihaspatî itîndras-brihaspatî — indrâvishnû itîndra-vishnü — gandharvân | çepena.

16. índrasya krodó¹, 'dityai pájasỳam², diçám jastrávo³, jîműtân hridayau-"paçábhyâm⁴, antáriksham⁵ purĭstátâ⁵™⁵, nábha udarỳeṇe⁵™⁻, 'ndrânĩm plîhnã⁵, valmĩkân klomnã⁵, girĩn plâçí-bhih⁵, samudrám⁵ udáreṇa⁵, vaiçvâsnarám⁵ bhásmanã⁰ || 1¹0 || índrasya, dvávioçatih || 16 || ¹¹¹

K. Aç. 13, 6. — Vs. 25, 8. — adityai — hridayaupaçâsbhyâm iti hridaya-aupaçâbhyâm — puritatä.

17. půshnó vanishthúr , andhâ-'hé sthûra-gudă², sar păn gudâbhir³, ritữn prishtí-bhir⁴, dívam prishthéna⁵, vásunâm prathamă kikasâ⁵, rudrănâm dvitiyâ, 'dityănâm tritiyã, 'ngirasàm caturthí, sâdhyănâm pancamí, víçveshâm devănâw shashthí | 1 7 | pûshnáç, cáturviwçatih | 17 ||

K. Aç. 13, 7. — Vs. 25, 6.7. — andhâber ity andha-aheh — prishtîbhir iti prishti-bhih.

^{15. 6} potrāsthûrakushthaçabdaih pâyusamîpavartina eva mānsasviçeshâ ucyante. 7 so D, 6 bhyâm || 1 || 15 || AC, 6 bhyâm || 5 || W.

^{16.} krodo galabhâgaḥ. pâjasyam pādatalam. jatravo insasamīpavartīny asthīni. hridayamadhyam (!) ashṭadalam mānsas padmam, aupaçam tadveshṭanam mānsam. ohne avagraha. pustitatā (!) ântrāṇi. udaryam udaragatam mānsam. plihas klomaçabdābhyām udarapārçvavartīnī mānsakhaṇḍe ucyete, tatsamīpavartīnī mānsani plāçīni. bhasma jīrņatriņādi. ohle w. iso D, mitrāvaruņāv, indrasya, dvāvi@çatir, dvāvi@çatih || 16 || ACW.

^{17. 1 0} shtuh W pr. m., vanishthah praudham antram. 2 (and thah eh unerklärt) sthûragudâ gudakânde sthûlo bhâgah. 3 gudâ gudakândasya sûkshmabhâgah. 4 s. P. 3, 7. prishtyo gudasamîpe vartinyah çirâh. 5 prishtham uparibhâgah. 6 tatsamîpavartino 'sthiviz çeshâh kîkasâh, tâç ca shatsamkhyâkâh. 7 || 7 || W.

18. ójo grîväbhir, nír-ritim asthá-bhir, índraw sva-ápasá váhena, rudrásya vi-calá skandhò, 'ho-râtráyor dvistíyo, 'rdha-mâsanâm tritiyo, mâsam caturthá, ritûnam pancas máh, sam-vatsarásya shashtháh | 14 | 6jo, viwcatíh | 18 ||

K. Ac. 13, s. — vicala iti vi-calah.

- 19. â-nandám nandáthunâ¹, kămam praty-âsābhyâm², bhayáw çitîmá-bhyâm³, pra-çisham pra-çâsābhyâw³, sûryâs-candramásau vríkyâbhyâw³, çyâma-çabalaú mátasnâbhyâm⁴, vỳ-ushṭiw rûpéṇa, ní-mruktim árûpeṇa || 1⁵ || ânandáw, shós-daça || 19 ||
- K. Aç. 13, 9. Vs. 25, 8. sûryâcandramasâv iti sûryâ-candramasau.
- 20. áhar mãoséna, rấtrim pĩvasâ, 'pó yûshéṇa, ghṛis táo rásena, çyãṇ¹ vásayâ, dûshĩkâbhir hrâdúnim, áçru-bhiḥ pṛishvâṇ¹, dívao rûpéṇa², nákshatrâṇi práti-rûpeṇa², pṛis thivĩṇ cármaṇâ⁴, chavĩṇ chavỳo⁵, 'pã-kṛitâya svãhã ⁶, ''-labs dhâya svãhâ, hutāya svãhâ || 1 ² || áhar, ashṭāvioçatiḥ || 20 ||

K. Aç. 13, 10. — Vs. 25, 9. — apaḥ — chavyā | upâskritâyety upa-akritâya.

21. agnéh pakshatíh , sárasvatyai ní-pakshatih , só masya tritíya, 'pam caturthy, óshadhînâm pancamî, sam

^{18.} ¹ grîvâs tadavayavâ asthîni. ² yo 'yam vaho vahanayogyapradeçah svapâh çobhanakarmâ. ³ skandho 'vayavabhedena shoqhâ bhinnah, tatrâ 'tyanta cañcalo 'vayavo rudrasya. ⁴ || 8 || W.

^{19. &}lt;sup>1</sup> nandathur guhyendriyam. ² pratyasaçitimapraçasaçabdair guhyasamipavartiny avayavayugalany abhidhiyante. ³ vrikyau parçvadvayavartinyau mansagranthi. ⁴ tatsamipavartini matasne. ³ || 9 || W.

^{20. &}lt;sup>1</sup> nicht erklärt im schol. ² rûpam netragolakam. ³ pratierûpam tatratyam pratibimbam. ⁴ carma pakshmapatalam. ⁵ chavî netragatâ kântiḥ. ⁶ ohne avagraha. ⁷ || 10 || W.

^{21.} dakshiqaparçvasya mûle vartamânâ ye 'yam vankrih, sa paskshatih. ohne avagraha. tadanantarabhavinî vankrih nispakshatih.

-vatsarásya shashthí, marútáw saptamí, bríhaspáter ashtamí, mitrásya navamí, várunasya daçamí, 'ndrasyai 'kâdaçí', víçveshâm devanâm dvâdaçí', dyava-prithivyóh parçvám, yamásya pâtûráh | | 5 | agnér, ékân ná triocát | 21 ||

K. Ac. 13, 11. — Vs. 25, 4.

22. vâyóḥ pakshatíḥ¹, sárasvato² ní-pakshatiç, cansdrámasas² tritĩyâ, nákshatrâṇâṃ caturthĩ, savitúḥ pañcamĩ, rudrásya shashṭhĩ, sárpâṇâw saptamỳ, aryamṇò 'shṭamĩ, tváshṭur navamĩ, dhâtúr daçamĩ, 'ndrâṇyã ekâdaçy², ádityai dvâdaçĩ², dyãvâ-pṛithivyóḥ pârçváṃ, yamỳai pâṭûráḥ || 1² || vâyór, ashṭīviwçatiḥ || 22 ||

K. Aç. 13, 12. — Vs. 25, 5. — saptamî | aryamnah — indrânyâh | ekâdaçî.

23. pánthâm anûvríg-bhyâu, sám-tatiu snâvanyās bhyâu, çúkân pitténa, harimāṇaṃ yaknã, hálîkshṇân pâpa-vâténa, kûçmãñ cháka-bhiḥ, çavartấn ûvadhyena, çúno vi-çásanena, sarpãn lohita-gandhéna, váyâusi pakvas gandhéna, pipîlikâḥ pra-çâdéna | 111 pánthâm, dvávius çatih | 23 ||

K. Aç. 13, 13. — halfkshnan — kûçman — sarpan.

24. krámair áty akramid vájí vícvair devaír yajnís

^{21. 4} etâ vankrayo yasmin prishthabhagagate 'sthiparçvaviçeshe sambadhyante so 'yam pâtûrah. 4 || 11 || W.

^{22.} ¹ pûrvoktadakshipapârçvavad uttarapârçvaparatvene 'dam sarvam vyâkhyeyam. ² ohne avagraha. ³ || 12 || W.

anûvrikçabdena pûrvoktayor vrikyayoh samîpavartinî mânsa. ² snavanyaçabdena sûkshmanam snayuviçeshanam khande ucyete. mûle te (? ºlagate?) pârçvadvayavartinyau dve çire ucyete. 3 yakan(n mit virâma)-çabdena pittagato varnaviçeshah. unerklärt. 6 onche AW; çakani çakritpindah (otyandan pavâto 'pânavâyuḥ. ⁷ ûvadhyam apakvam çakrit. e viçasanam chinnastha. Cod.). praçado viçasanakalapatito mansaleçaviçeshah. onlo AW. nam. 11 || 13 || W.

yaih sam-vidânáh | sá no naya su-kritásya lokám tásya te vayáw sva-dháyâ madema || 1 || krámair, ashtádaça || 24 ||

K. Ac. 5, 16. — te.

- 25. *dyaús te¹ prishthám, prithiví sadhá-stham, âtmã 'ntárikshaω², samudró² yónih; b sűryas te cákshur, vãtaḥ prâ-'ṇáç, candrámâḥ² crótram, măsâç câ 'rdha-mâsāç ca párvâṇy, ritávó 'ngâni, saṃ-vatsaró mahimã || 1² || dyaúb, páncavi@catih || 25 ||
  - B. 3, 9, 4, 8. K. Aç. 5, 5. Vs. 11, 20. angāni.
- 26. ag níh paçur åsît, ténå 'yajanta, sá etám lokám ajayad yásminn agníh, sá te lokás, tám jeshyasy, áthá 'va jighra; vâyúh paçur åsît, fénå 'yajanta, sá etám lokám ajayad yásmin vâyúh, sá te lokás, tásmåt två 'ntár eshyâmi yádi nã 'va-jíghrasy; ådityáh paçur åsît, ténå 'yajanta, sá etám lokám ajayad yásminn âdityáh, sá te lokás, tám jeshyasi yády ava-jíghrasi | 1 | yásminn, ashtaú ca | 26 | 1

B. 3, 9, 4, 8. — K. Aç. 5, 4. — Vs. 23, 17. Ç. 13, 2, 7, 13-15. Kâ. 20, 6, 8. — athà | aveti.

yó vấ áyathâdevatam, tvấm agna, índrasya, cíttim, yáthả vaí, váyo vaí, yád ákûtâd, yás te², máyi grihpâmi, prajápatih sò 'smất, stegắn³, vájam, kûrmán, yóktram, mitrăvárunàv, índrasya, pûshná, ója, ânandám, áhar, agnér, vâyóh, pánthâm, krámair, dyaús te, 'gníh paçúh, shádvi@çatih || 26 ||

yó vã (1,1), evà "hutim (3,8), abhavan (5,5), pathíbhir (7,2), avarúdhya (10,2), "nandám (19,1), ashṭaú pañcâçát 4 ||58 ||

iti taittirîyasamhitâyâm pancamakâņde saptamah prapâthakah ||

iti pancaman kandam ||5||

^{24. 1 | 14 |} W.

^{25. 1} so (0s te) AW. 2 ohne avagraha. 3 || 15 || W.

^{26. 1 || 16 ||} W. 2 yas te agne W. 3 prajápati stegán W. 4 so (als zwei Wörter) ACDW.

20. adhvarādînām trayanam vidhih (6, 1, 1 - 6, 11*).

1. prácína-vaocam karoti; deva-manushya díco vý abhajanta, prácím devá dakshiná pitárah praticim ' údîcîo rudră; yát prâcîna-vaoçam karóti manushỳâ deva-lokám evá tád yájamâna upá-"vartate". pári orayaty, antár-hito hí deva-lokó manushya-lokán; nã 'smál lokát sv-etavyam ivé 'ty âhuḥ, kó hí tád véda yády amús shmin loké 'sti vå ná vé 'ti, dikshv' atîkâçan karoti | 1 | ubháyor lokáyor abhí-jityai. keça-çmaçrú vapate nakhăni ni krintate, mrită vă eshă tvág amedhyă yát keça--çmaçru, mritam evá tvácam amedhyam apa-hátya yajníyo bhûtvã médham úpai 'ty. ángirasah suvar-gám lokám yánto 'p-sú dîkshâ-tapásî prã 'veçayann; ap-sú snâti, så--'kshad evá díksha-tapásí áva runddhe'; tírthé snati, tírthé hí té tấm prã 'veçayan'; tîrthé snâti || 2 || tírthám evá samânănâm¹ bhavaty. apò 'çnâty, antaratá¹ evá médhyo väsaså dikshayati, saumyám vai kshaumam vátaya', sómam eshá devátam úpai 'ti yó díkshate; só: masya tanúr asi tanúvam me pâhî 'ty âha, svám evá

^{*)} s. Ind. Stud. 3, 875. 882; daselbst werden auch die drei ersten anuväka des sie benten Buches noch hinzugerechnet. Der Comm. zu diesem Buche ist bereits in dem des ersten Buches (von I, 2, 1-4, 45) mit enthalten, und zwar ist in der Calcuttaer Ausgabe dabei auch der Text (B) vollständig aufgeführt.

^{6,1,1-6,11.} som asya mantrāņām brāhmaņam; 1,1-4,5 adhvarah; 1. prāgvançam kshurakarmādisamskritah pravicet.

1 ohne avagraha.
2 so (0 nā) ABCDW.
3 als Compositum.
4 onlo AW, on (mit virāma) 10 B.
5 unbetont.
6 s. P. 4, 17.
7 omdho ACDW, ondho B.
9 obschon betont, nieht mit pra komponirt (CD)!

devátâm úpai 'ty, átho â-çísham evai 'tấm ã çâste. 'gnés tûshâ-"dhấnam, vâyór vâta-pănam, pitrinăm nîvír', óshadhî= nâm¹ pra-ghâtáḥ || s || âdityãnâm prâcîna-tânó, víçveshâm devănâm ótur, nákshatrânâm atîkâçãs¹; tád vã etát sarva= -devatýam yád váso, yád vásasá díksháyati sárvábhir evaí 'nam devátábhir dîkshayati. bahíh-práno vaí manushỳas, tásyá 'çanam prâ-'nò, 'çnấti sá-prâna evá dîkshata; ấçito bhavati, yavan eva 'sya pra-'nas tena saha medham upai ghritám devanam, mástu pitrinam, nísh-pakvam mas 'ti. nushyanam, tád vai | 4 | etát sarva-devatyam yán náva--nîtam, yán náva-nîtenâ 'bhy-ankté sárvá evá devátáh prînâti; prá-cyuto vã eshò 'smal lokad á-gato deva-lokam yó dîkshitò, 'ntaré 'va náva-nîtam, tásmân náva-nîtenâ 'bhỳ ankte; 'nu-lomám, yájusha, vy-avrittya'. índro vritrám ahan, tásya kanînikâ párâ 'patat, tád ã-'ñjanam abhavad; yád å-'nkté cákshur evá bhrătrivyasya vrinkte10; dákshinam půrvam á 'nkte | 5 | savyáw hí půrvam manushýa â-'njáte; ná ní dhâvate, ní 'va hí manushỳ a dhavante; páñca kritva á 'nkte, páñcá-'ksharâ panktíh, pánkto yajnó, yajnám evá 'va runddhe'; pári-mitam á 'nkté, 'pari-mitau bí manushýà â-'ñjáte; sá-tûlayã '' 'ňkté, 'pa-tûlayâ hí ma= nushỳ â â-'njáte, vy-ăvrittyai9; yád ápa-tůlay â "-'njîtá vájra iva syât, sá-tûlayã "'' 'nkte mitra-tvãya | 6 || vritrám ahant, sò 'pò 'bhỳ amriyata11, tăsâm yán médhyam yajníyau sá-devam ásît tád ápó 'd akrâmat, té darbhã abhavan; yád darbha-puñjîlaíh păváyati 2 yá evá médhya yajníyâh sá-devâ apas tabhir evaí 'nam păvayati; dvabhyam păvayaty, aho-râtrăbhyâm evai 'nam păvayati; tri-bhih păv=

^{1. 9} vrityâ (°ai) ABCDW. 10 0nt AC. 11 ammri AB. 12 so (pă°) ABCDW durchweg.

yavanto¹ vaí deva yajnaya 'punata tá eva 'bhavan, yá evám vidván yajnáya puníté bhávaty evá; bahíh pave ayitvá 'ntáh prá pådayati, manushya-loká evaí 'nam pavayitvă pûtám deva-lokám prá nayaty2. ádikshita ékayã "-hutyé 'ty âh u ḥ, sruvéṇa cátasro juhoti dikshita-tváya srucă pancamim, pancâ-'ksharâ panktih', pankto yajno, yajnám evá 'va runddha'. á-kûtyai pra-yúje 'gnáye svăhé¹ 'ty âhã, ''-kûtyâ hí púrusho yajnám abhí pra-yuňkté: yájeyé 'ti. medhayai mánase 'gnáye aváhé 'ty aba, medbáya hí mánasa púrusho yajnám abhi--gáchati. sárasvatyai¹ půshnè 'gnáye sváhé 'ty aha, väg vai sárasvati prithiví půsha, vácaí 'vá pris thivyă yajnám prá yunkta. apo devír brihatír viçva= -çambhuva ity âha, yã vai várshyâs tăh | 2 | devír brihatír viçvá-çambhuvo; yád etád yájur ná brûyád divya apó 'çanta imam lokam a gacheyur; apo devir brihatîr viçva-çambhuva íty âhâ, 'smã evaí 'nà lo= kaya çamayati, tásmác chânta imám lokám a gachanti. dyava-prithiví ity aha, dyava-prithivyor hí yajná; urv antáriksham¹ íty âhâ, 'ntárikshe hí yajnó; bríhaspátir¹ no havísha vridhatu || s || íty aha, bráhma vaí devanâm brihaspátir, bráhmanai 'vã 'smai yajnám áva runddhe '; yád brûyad: vidher ítib yajna-sthanum riched, vri= dhât v íty âha yajna-sthanum evá pári vrinakti. praja--patir yajnám asrijata, sò 'smât srishtáh párân' ait, sá prá yájur ávlinat prá sama, tám ríg úd ayachad, yád ríg ud-áyachat tád aud-grahanásyau "dgrahana-tvám; rica

^{2.} díksháhutayah. ¹ ohne avagraha. ² so (ụ°) ACW, s. P. 7, 4.

8 °ñt° AC. ⁴ °mdh° ABCDW. ⁵ havishâ vidher (= vidadhātu!)
iti çâkhântare mantrapâṭhaḥ, B (p. 298); Vs. 4, 7 und Kâṭh. 2, 2 haben
zum wenigsten eine ähnliche Lesart: bṛihaspataye havishâ vidhema.

6 åvṛiṇot (!).

- abhîti | prayunkta iti pra-yunkte | yajeya preti | yunkte yâh | vai asmai | eva | enâh vidheh sah | asmât paran | ait avlînât udyatyâ ity ut--yatyai | anushtub ity anu-stup vai | eshâ | rik | anushtug ity anu-stuk etaya | rica sâvitrî pitridevatyeti pitri-devatya vaiçvade-vîti vaiçva-devî pushyasê paushnî vai | eshâ | rik etaya | rica saptâksharam iti sapta-aksharam ashtâ-ksharânîty ashtâ-aksharâni upeti | yanti vai | eshâ | rik etaya | rica rumdhe vâcah | anaptam nyû-nayeti ni-ûnayâ.
- 3. rik-sâmé 1 vaí devébhyo yajnaya 'tishthamâne 2 kríshno rûpám kritvá 'pa-krámyå 'tishthatâm; tè 'manyanta: yám vấ imé upâ-"vartsyátah sá idám bhavishyatí 'ti, té 4 úpå 'mantrayanta, té aho-râtráyor mahimanam apa-ni= dhấya devấn upã-"vartetâm". eshá vấ ricó várno yác chuklám krishna-'jinásyai 'shá samno yát krishnám. rik--sâmáyoḥ çílpe stha íty âha, 'rk-sâmé' evã 'va runddha⁷. esháh || 1 || vã ábno várno yác chuklám krishnå-'jinásyai 'shá rấtriyâ yát krishnám, yád evaí 'nayos tátra nỳ-aktam tád evã 'va runddhe'. krishnå= -'jinéna dîkshayati, bráhmano vã etád rûpám yát krishna--'jinám, bráhmanai 'vaí 'nam dîkshayatî. 'mãm dhíya e çíkshamânasya devé 'ty âha, yathâ-yajúr evaí 'tád. gárbho vã eshá yád dîkshitá úlbam vãsah, pró "rnute, tásmât | 2 | gárbhâh prävritâ sjâyante. ná purä sómasya krayad ápo "rnvîta; yát pura sómasya krayad apo-"rnvîtá gárbhah pra-jănâm parâ-pătukâh syuh; krîté sómé 'po 'rņute, jãyata evá tád, átho yáthâ vásîyâ⊍sam praty:

2. ⁶ obschon betont, nicht komponirt mit abhi!

^{3.} krishpåjinena vastrena dikshå mekhalayå, tathå krishpavishånayå.

1 s. P. 4, 11.

2 s. P. 4, 38.

3 s. P. 4, 24.

4 s. P. 4, 42.

5 als

Compositum.

6 s. P. 4, 46.

7 omdho ABCDW.

6 ohne avagraha.

lăbh y as t v a û 's h a dhî - bh y a 12 ity âha, tásmâd óshadhayaḥ phálaṃ grihṇanti. yád dhástena | 7 | kaṇḍũ yéta pâmanam-bhấvukâḥ pra-jấḥ syur, yát smáyeta nagnam-bhấvukâḥ; krishṇa-vishâṇáyâ kaṇḍũyate 10 'pi-grihya smayate pra-jănâṃ gopîthấya 8. ná purấ dá-kshiṇâbhyo nétoḥ krishṇa-vishâṇấm áva crited, yát purấ dákshiṇâbhyo nétoḥ krishṇa-vishâṇấm ava-crited yóniḥ pra-jãnâm parâ-pătukâ syân; nîtăsu dákshiṇâsu cătvâle krishṇa-vishâṇăm prấ 'syati, yónir vai yajnásya cătvâlaṃ yóniḥ krishṇa-vishâṇă, yónâv evá yóniṃ dadhâti, yajnásya sayoni-tvāya | 8 | runddha vehá, tásmāc, charamáyî, yữpas tritīyam, mithunatvāya, jánma, hástenā, 'shṭācatvārioçac ca | 3 ||

1, 2, 2, 1-8. — K. 23, 4. — Ç. 3, 2, 1, 1-81. — riksâme ity rik-sâme — atishthamâne iti | krishnah — te | amanyanta — ime iti — te iti — upâvartetâm ity upa-âvartetâm — çilpe iti — riksâme ity rik-sâme — rumdbe — râtriyâh — ûrnute — prâvritâh — ûrnvîta — apornvîtety apaz - ûrnvîta — ûrnute | jâyate — atho iti — vai | çarâh — ûrjâ | bhunjate — vyâvartayatîti vi-âvartayati — vyâvrityâ iti vi-âvrityai — dîkshayati — acâyat | sah | amanyata — aparah — tasyâh — karoti — susasyâyâ iti su-sasyâyai — oshadhîbhya ity oshadhi-bhyah.

4. väg vai devébhyó 'på 'krāmad yájnāyā 'tishṭha=
mānā, sā vánaspátīn¹ prā 'viçat, sai 'shā väg vánaspátishu
vadati yā dundubhaú yā tǔṇave yā viṇāyāṃ; yád dîkshita=
-daṇḍám pra-yáchati vācam evā 'va runddha². aúdum=
baro¹ bhavaty, ǔrg vā ndumbára¹, ǔrjam evā 'va runddhe²;
mùkhena sám-mito bhavati, mukhatá¹ evā 'smā ǔrjaṃ da=

^{3. 12} s. P. 3, 7.

^{4.} dandam âdâya mushtîkaranavâgyamau | kritvâ 'sau dîkshito bhûtvâ niyamân anutishthati. ¹ ohne avagraha. ¹ • mdh • ABCDW.

dhâti, tásmân mukhatá¹ ûrjă bhuñjate || 1 || krîté sóme maitrâ-varuṇăya daṇḍám prá yachati, maitrâ-varuṇó hí purástâd¹ ritvíg-bhyo văcaṃ vi-bhájati, tấm ritvíjo¹ yájamane práti shṭhâpayanti³. svãhâ¹ yajnám mánasé 'ty âha, mánasâ hí púrusho yajnám abhi-gáchati; svãhâ dyãvâ-prithivibhyâm íty âha, dyãvâ-prithivyór hí yajnáh; svãhô 'rór antárikshâd¹ íty âhâ, 'ntárikshe hí yajnáh, svãhâ yajnám vấtâd ã rabha íty âhâ, 'yám || 2 || vãvá¹ yáḥ pávate sá yajnás, tám evá sâ-'kshãd ã rabhate. mushṭī' karoti, vấcaṃ yachati, yajnásya dhrítyâ.

ádíkshishta 'yám brahmaná íti trír upa-'eçt aha devébhya evaí 'nam pra "ha, trir uccaír ubháyebhya evaí 'nam deva-manushyébhyah pra "ha. ná pura náskshatrebhyo vacam ví srijed'; yát pura nákshatrebhyo vacam ví-srijéd yajnám ví chindyat || s || úd-iteshu náskshatreshu vratám krinuté 'ti vacam ví srijati, yajnás-vrato vaí díkshitó, yajnám eva 'bhí vacam ví srijati. yádi vi-srijéd vaishnavím rícam ánu brûyad, yajnó vaí víshnur, yajnénai 'vá yajnáse sám tanoti. daívím dhíyam man-âmaha íty aha, yajnám evá tán mradayati; su-para no asad váça íty aha, vý-ushtim eva 'va runddhe' || 4 ||

brahma-vâdíno vadanti: hotavýam díkshitásya grishásí ná hotavyásm íti, havír vaí díkshitó, yáj juhuyád yájamánasyá 'va-dáya juhuyád, yán ná juhuyád yajnas-parúr antár iyád, yé devá máno-játá mano-yúja ítyáha, prâ-'ná vaí devá máno-játá mano-yújas, téshv evá paró-'ksham juhoti, tán né 'va hutám né 'vá 'hutaw. svapsántam vaí díkshitáw rákshawsi jighawsanty, agníh || 5 ||

^{4. 3} so (shth) ABW, s. P. 6, 4. 4 s. P. 4, 12. 5 s. P. 6, 8. 6 so (o a o) ABW, s. P. 11, 18. 8.

khálu vaí raksho-hã, 'gne tváu sú jâgrihi vayáu sú mandishîmahî 'ty âhâ, 'gním evã 'dhi-pam kritva svap= iti, rákshasâm ápa-hatyâ. avratyám iva vã eshá karoti yó dîkshitáh svápiti, tvám agne vrata-pã así 'ty âhâ, 'gnír vaí devănâm vratá-patih, sá evaí 'nam vratám a lambhayati. devá⁷ a mártyeshv é 'ty âha, deváh | 6 || 6 hỳ eshá sán mártyeshu. tvám yajnésh v ídya íty âhai, 'táo hí yájneshv ídaté. 'pa vaí díkshitát sushupúsha in= driyám devátáh krámanti, vícve devá abbí mám a 'va v ritrann íty âhe, 'ndriyénai 'vaí 'nam devátâbhih sám nayati. yád etád yájur ná brûyád yávata¹ evá paçűn abhí díkshetaº tavanto¹ 'sya paçavah syû, rasvé 'yat | 7 | somá " bhúyo bharé 'ty âha, 'pari-mitân evá paçun áva runddhe2. candrám asi máma bhógàya bhavé 'ty âba, yathà-devatám evaí 'nâh práti gribnâti. vâyáve tvâ várupâya tvé 'ti yád evám etã nã 'nu= -diçéd áyathâ-devatam dákshinâ gamayed ã devátâbhyo vriccyeta, yád evám ető anu-dicáti yathâ-devatám evá dákshinà gamayati ná devátábhya a vriccyate. dévîr âpo apâm⁶ napâd ity âha, yád vo médhyam yajniyaw sá-devam tád vo mã 'va kramisham íti văvaí 'tád âhã. 'chinnam tántum prithivyã ánu gesham íty âha,

sétum evá kritvã 'ty eti | 9 | bhuñjate, 'yám, chindyâd, runddhe', gnír, aha devá, íyad, devátabhya a, tráyastriocac ca ||4||

1, 2, 2, 3 - 3, 8. — K. 23, 4. 5. — Q. 3, 2, 1, 32 - 2, 27. rumdhe | audumbarah — sthâpayanti — eti | rabhe — mushtî iti — dhrityai — manamahe — vaçe — grihasi — hotavyâsm — devâh | manojâtâ iti manah-jâtâh — tat | na | iva | ahutam — sv iti | jagrihi — apahatya ity apa-hatyai

^{4. 7} Nominativ, CD. 8 auch der Text selbst scheint somit in deva & einen Nominativ zu suchen?

9 obschon betont, nicht komponirt mit abhi!

- devah | eti | martyeshu | eti 10 | iti eti | avavritran abbîti | dîksheta 9 syah | râsva | iyat | soma | eti etâh | na dakshinâh | gamayet dakshinâh | gamayati pristhivyâh | anv iti atîti | eti.
- 5. devá vaí deva-yájanam adby-avasáya díco ná prá 'jànan, tè 'nyò 'nyám úpå 'dhâvan: tváyâ prá jânâma tváyé 'ti, té 'dityâu sám adhriyanta: tváyâ prá jânâmé 'ti, sã 'bravîd: váram vrinai mát-prâyanâ evá vo yajna mád= -udayanâ asann íti, tásmåd ådityáh prå-'yanîyo yajnanam âdityá ud-ayanfyah. páñca devátâ¹ yajati² díco, dicam prá-jnatyai | 1 || átho pánca-'kshara panktíh, pankto yajnó, yajnám evä 'va runddhe'. páthyâu svastím¹ ayajan, prácîm¹ evá táyâ díçam prá 'jânann' agnínâ das kshina sómena pratřeje savitró dîcîm ádityo rdhvám. páthyâo svastím¹ yajati, prácîm evá táyâ díçam prá jânâti; páthyâo svastím i ishtvã 'gnî-shómau yajati, cákshushî vã eté yajnásya yád agní-shómau, tábhyam evá 'nu paçyati agnī-shómāv ishtvā savitāram yajati, savitri-prasûtá eva 'nu paçyati; savitaram ishtva 'ditim yajatî, 'yam va áditir, asyam evá prati-shthaya 'nu paçyaty; áditim ishtva mârutîm ricam anv aha, maruto vai devanâm viço, devas -viçám khálu vaí kálpamanam manushya-viçám ánu kalpate, yán mârutîm rícam anv-áha, viçăm kļíptyai. brahmas -vâdino vadanti: prayâjá-vad ananû-yâjám prâ-'yanîyam anûyâjá-vat | 3 | apra-yâjám ud-ayanîyam ítî, 'mé vai pra-yaja amî' anû-yajah ', sai 'va sa yajnasya sám-tatis. tát táthá ná kârỳam, âtmã vai pra-yâjáh

^{4. 10} hier also mit iti (weil nicht erhellt, dass å am Ende des Hemistichs steht); anders I, 1, 14, 4. 2, 3, 1.

^{5.} prâyaṇiyâ. ¹ ohne avagraha. ² unbetont. ³ omdho ABCDW. ⁴ so (° ṇâ) ABCDW. ⁵ s. P. 4, 12. ⁵ s. P. 4, 44. ² s. P. 3, 7. ⁵ s. P. 4, 12.

pra-jä 'nû-yâjā', yát pra-yâjān antar-iyād âtmānam antár iyâd, yád anû-yâjān' antar-iyāt pra-jām antár iyâd, yád taḥ khálu vaí yajnásya ví-tatasya ná kriyáte tád ánu yajnáḥ párā bhavati, yajnám parā-bhávantaṃ yájamānó 'nu párā bhavati. prayājá-vad evā 'nûyâjá-vat prā-'yaniyaṃ kārỳam prayâjá-vad anûyājá-vad ud-ayaniyaṃ, nā 'tmānam antar-éti ná pra-jāṃ, ná yajnáḥ parā-bhávati ná yájamānaḥ. prā-'yaṇiyasya nishkāsá' ud-ayaniyam abhí nír vapati, saí 'vá sā yajnásya sáṃ-tatir. yāḥ prā--'yaṇiyasya yâjỳā yát tā ud-ayaniyasya yâjỳāḥ kuryāt párān' amúṃ lokám ā rohet, pra-māyukaḥ syâd; yāḥ prā--'yaṇiyasya puro-'nuvākỳās tā ud-ayaniyasya yâjỳāḥ karsoty, asmínn evá loké práti tishṭhati || 5 || prájnātyai, paçyaty, anâyājvad, yájamānó 'nu, puro-'nuvākyās tā, ashṭaú ca || 5 ||

K. 23, 8. — Ç. 3, 2, 8, 1-28. — devâḥ | vai — te | an=yaḥ | anyam — te | adityâm — yajnâḥ — prâyaṇîya iti pra-ayanîyaḥ — devatāḥ — atho iti — dakshiṇâ — agnî=shomâv ity agnî-somau — cakshushî iti | vai | ete iti — ishtvâ | aditim — ananûyâjam ity ananu-yâjam — ami iti | anûyâjâ ity anu-yâjâḥ — prajeti pra-jâ | anûyâjâ ity anu-yâjâḥ — anu | pareti | bhavati — nishkâse — abhi | nir iti | vapati | sâ | eva — yâjyâḥ.

6. Kadrúç ca vaí Su-parņī câ "tma-rūpáyor aspardh= etāw, sā Kadrúḥ Su-parņīm ajayat, sā 'bravît: tritīya= syām itó diví sómas tám ā hara ténâ ''tmănam nísh krînîshvé' 'tî. 'yám vaí Kadrúr asaú Su-parņī, chán= dâwsi Sauparņeyāḥ'. sā 'bravîd: asmaí vaí pitárau pu= trăn bibhritas tritīyasyâm itó diví sómas tám ā hara ténâ "tmänam nísh krînîshva || 1 || íti må Kadrúr avoc=

^{6.} aruņayā krayaḥ. ¹ so (ºsh kº) ABW, s. P. 8, 24. ³ ohne avagraha.

în 10 nă 'sman upă-"vartate 11 vi hvayâmahâ iti. bráhma gandharvă ávadann ágâyan devăh, să devan găsyata upă-"vartata 11, tásmâd găyanta e striyah kâmayante.

kamuka enas striyo bhavanti ya evam véda 'tho ya evam vidvan api janyeshu bhavati tébhya eva dadaty uta yad bahu-tayah | 6 | bhavanty 12. éka-hayanya krinati, vacai 'vai 'nas sarvaya krinati, tasmad éka-hayana manushya vacam vadanty. ákutaya 'karnaya 'kanaya 'çloznaya 'sapta-çaphaya krinati. sarvayai 'vai 'nam krinati.

yác chvetáyâ krînîyãd duç-cármâ yájamânah syâd; yát krishnáyâ 'nu-stáranî' syât, pra-mãyuko yájamânah syâd; yád dvi-rûpáyâ vãrtra-ghnî syât, sá vâ 'nyám jinîyát tám vâ 'nyó jinîyâd; arunáyâ pingâ-'kshyã krinâty, etád vaí sómasya rûpás, sváyai 'vaí 'nam devátayâ krînâti | 7 | nísh krintshva, dákshinābhiç ca, vadanti, mányante, gandharvébhyo, bahútayâh, pingâkshyá, dáça ca | 6 ||

K. 23, 10. 24, 1. — Ç. 3, 2, 4, 1-6. 8, 1, 18-16. — nir iti | krînîshva — sâ | aprâpyety aprå-âpya | nîti — dve iti | akshare iti — ca | eti | agachat — dîkshâ | upeti — dazkshinâh | nîyante — satî | ajayā — asyai | ajâ | abhîti | arumdha — ca | eti | aharat — somam | eti | aharat — dve iti | savane iti — çukravatî iti çukra-vatî — tritîyazavana iti tritîya-savane — sunvanti — atho iti — viçvâzvasur iti viçva-vasuh — avasat — strîkāmā iti strî-kāmāh — nir iti | krînāma — akramît — upāvartata ity upa-âvarztate — hvayāmahai — upāvartatety upa-âvartata — atho iti — ekahayanā ity eka-hāyanāh — akūṭayā | akānayā | akānayā | asaptacaphayety asapta-çaphayā — anustaranîty anu-staranî — anyam | jinîyât.

7. tád dhíranyam abhavat, tásmád ad-bhyó híranyam

^{6. 10} betont. 11 als Compositum. 12 unbetont (!) in W. 13 s. P. 6, 8.

^{7.} tatprakarah.

"dityáh prá-'yaniyo yajnánám ádityá ud-ayaniyas tásmád evám aha. yád ábaddha syad áyata syad; yát padis -baddha 'nu-stáranî' syât, pra-mayuko yajamanah syât || 5 || yát karna-gribítá vártra-ghní syát, sá và 'nyám jinfyat tám và 'nyó jinfyan; mitrás tva padí badh= natv ity aha, mitró vai çivó devanam, ténai 'vai 'nam padí badhnâti. půshá 'dhvanah pâtv íty âhe, 'yám vaí půshé, 'mäm evä 'syâ adhi-päm akah, sám-ashtyâ; indraya 'dhy-akshayé 'ty ahé, 'ndram eva 'sya adhy= -aksham karoti | 6 | ánu tvá mátă manyatâm ánu pité 'ty âhă, 'nu-matayai 'vaí 'nayâ krînâti; să devi de= vám áche 'hí 'ty âba, deví hỳ eshá deváh sóma; ín= draya sómam ity âhé, 'ndraya bi sóma â-hriyate, yád etád yájur ná brůyát párácy evá soma-kráyanî 'yád; rudrás tva "vartayatv ity âha, rudró vai krůráh | 7 | devanam, tam eva 'syai parastad' dadhaty a-vrittyai', krůrám iva vă etát karoti yád rudrásya kîrtáyati; mi= trásya pathé 'ty âha, çãntyai; vâcă vã eshá ví krînîte yáh soma-kráyanya, svastí sóma-sakha púnar é 'hi sahá rayyé 'ty åha, vâcaí 'vá vi-kríya púnar âtmán vã= cam dhatté, 'nupa-dàsukâ 'sya vấg bhavati yá evám véda sátanum, víshnava íty aha, samárohati, dhyáyati tád vácá, vájamanah syat, karoti, krūró, veda 11711

1, 2, 4, 1.2. — K. 24, 3. — Ç. 3, 2, 4, 9-21. — pravîyanta iti pra-vîyante — jâyante — vîyante — jâyante — atho iti — nishṭarkyam — javate — vadati — vishṇave — prasava iti pra-save — panthāh — samarohatîti sam-arohatî — çishṭāḥ | prajā iti pra-jāḥ — padibaddheti padi-baddhā | anustaraṇîty anu-staraṇî — anyam | jinîyât — samashṭyā iti

^{7. 7} s. P. 6, 8. 5 ? "vrityai" ABCDW.

sam-ashtyai — asyah — acha | ihi | iti — paracî — iyat — tva | eti — avritya ity a-vrityai — eti | ihi.

shát padány ánu ní krâmati, shad-ahám văn nã 'ti vadaty, utá sam-vatsarásyá 'yane yávaty evá vák áva runddhe1. saptamé padé juhoti, saptá-padâ çákvarî, paçávah çákvarî, paçún evã 'va runddhe', saptá grâmyãh paçávah saptá "ranyáh saptá chándàosy, ubháyasyá 'va= -ruddhyai². vásvy asi rudra 'sí' 'ty aha, rûpám eva 'syâ etán mahimanam || 1 || vy-acashte 3. bríhaspátis 4 tvà sumné ranvatv ity âba, bráhma vai devănâm bri= haspátir, bráhmanai 'vã 'smai paçun áva runddhe¹; rudró vásu-bhir a ciketv íty âha, "-vrittyai". prithivyas tvà mûrdhánn ă jigharmi deva-yajana ity âha, pri= thivyã hỳ eshá mûrdhã yád deva-yájanam; ídayah padá ity ahé, 'dayai hỳ etát padám yát soma-kráyanyai; ghritá: -vati sváha4 || 2 || íty åha, yád evá 'syai padád ghritám ápídyata tásmád evám áha. yád adhvaryúr anagnáv a-hutim juhuyad andhò 'dhvaryuh syad' rákshâosi yajnáo hanyur; híranyam upa-'sya juhoty, agni-váty evá juhoti, na 'ndhò 'dhvaryur bhavati na yajnao rakshaosi ghnanti. kände-kande vai kriyamane yajuau rakshausi jighausanti; pári-likhitau rákshah pári-likhita ára= taya ity aha, rákshasam ápa-hatyai | 8 || idám aháe rákshaso grîvã ápi krintâmi yò 'sman dvéshţi yám ca vayám dvishmá íty âha, dvaú vãvá púrushau yám cai 'vá dvéshti yáç cai 'nam dvéshti táyor evá 'nantar-âyam grîvăh krintati. paçávo vaí soma-kráyanyai

^{8.} padasamgrahaḥ. ¹ °mdh° ABCDW. ² °rudhyai ABCDW. ³ als Compositum. ⁴ ohne avagraha. ⁵ ? °vrityai ABCDW. ⁵ unbetont.

padám, yâvat-tmûtáw? sám vapati, paçún evã 'va runddhe¹; 'smé³ rãya íti sám vapaty, âtmänam evã 'dhvaryúḥ | 4 || paçú-bhyo nã 'ntár eti; tvé³ rãya íti yájamânâya prá yachati, yájamâna evá rayím dadhâti; tóte¹o rãya íti pátniyâ, ardhó vã eshá âtmáno yát pátnî, yáthâ grìhéshu ni-dhatté tâdríg⁴ evá tát. tváshṭîmatî⁴ te sapeyé 'ty âha, tváshṭâ vaí paçûnām mithunānâw rûpa-kríd, rûpám evá paçúshu dadhâty. asmaí vaí lokāya gārha-patya ā dhîyate⁴ 'múshmâ â-havanīyo, yád gārha-patya upa=-váped asmín loké¹¹ paçu-mānt syâd, yád â-havanīye 'múshmin loké¹¹ paçu-mānt syâd; ubháyor ùpa vapaty, ubháyor evaí 'nam lokáyoh paçu-mántam karoti || 5 || mahimānaw, svähā, 'pahatyâ, adhvaryúr, dhîyate, cáturviwçatiç ca || 8 ||

1, 2, 5, 1.2. — K. 24, 4. — Ç. 3, 3, 1, 1-11. — anu | nîti | krâmati — vâk | na | atîti — yâvatî | eva — vasvî — asyâh | etat — vyâcashṭa iti vi-àcashṭe — eti | ciketu — âvrityâ ity ä-vrityai — devayajana iti deva-yajane — pri=tbivyàh — idäyâh | pade — apîdyata¹s — upâsyety upa=-asya — agnivatîty agni-vati — yâvatmûtam iti yâvat-tmû=tam² — ruṃdhe | asme iti — tve iti — yajamane — tote — patniyai — tvashṭīmatî — dbîyate | amushmai — yat | gârhapatya iti gârha-patye.

9. brahma-vâdíno vadanti: vi-cítyaḥ sómās ná vi-cítyãs íti; sómo vã óshadhînâo rãjâ, tásmin yád ã=-pannaṃ grasitám evă 'sya tád, yád vi-cinuyád yáthâ ''sỳâd grasitáṃ nish-khidáti² tâdṛíg evá tád, yán ná vi=

^{8. 7?} so W, yâvatmû A. D vor iti, yâvatyŭ C vor iti (und auch nach iti prima manu: -tyŭ); tmûtam ghritena "plutam, B (p. 343), s. Pet.W. unter tmûta. 8 s. P. 4, 9. 9 s. P. 4, 10. 10 to te kalatre, B (p. 343). 11 tvashţur anugraheņo 'petâ, B (p. 344). 12 onlo A. B (das erste Mal mit virâma). W. 13 ápiḍayata CD.

^{9.} somonmânam. ¹ ohne avagraha. ² nishvidati B (p. 347 u. p. 348 wo durch; makshikâdyupadraveņa vamati erklärt!).

páñcâ-'ksharâ pañktíḥ, páňkto yajnó, yajnám evá 'va runddhe³, páñca krítvas tûshním | 5 || dáça sám padyante, dáçâ-'ksharâ vi-ráḍ, ánnaṃ vi-ráḍ, vi-rájai 'vá 'nná-'dyam áva runddhe⁴; yád yájushâ mímíte bhûtám evá 'va runddhe⁴, yát tûshním bhavishyát. yád vaí távân¹ evá sómaḥ syád yávantam¹ mímíte yájamânasyai 'vá syân ná 'pi sadasỳânâm; pra-jábhyas tvé 'ty úpa sám ûhati, sadasỳân evá 'nv-ábhajati⁵; vásasó 'pa nahyati, sarva-de=vatỳaṃ vaí || 6 || vásaḥ, sárvâbhir evaí 'naṃ devátâbhiḥ sám ardhayati; paçávo vaí sómaḥ, prâ-'ṇáya tvé 'ty úpa nahyati, prâ-'ṇám evá paçúshu dadhâti; vy-ânáya tvé 'ty ánu çrinthati, vy-ânám evá paçúshu dadhâti, tásmât svapántam prâ-'ṇá ná jahati || 7 || ítaram, paçumánt syád, yaty śnaso, 'tsárgaṃ, tûshuío, sarvadevatyàṃ vaí, tráyastrioçac ca || 9 ||

1, 2, 6, 1. — K. 24, 5. — Ç. 3, 3, 2, 5-19. — somàsh — vicityâs iti vi-cityâsh — âsyât — nishkhidatîti niḥ-khidati — yat | na — akshan — syât — çodhaya — yadi | itaram — arpayati — aruṇah | ha | sma | âha | aupaveçir ity aupazveçih | somakrayaṇa iti soma-krayaṇe — ruṃdhe — apazcuḥ — riksham — amâtyaḥ — amâ | eva — acha | yâti — asya | acha — anasa | acha | atichandasety ati-chanzdasâ | ricâ — atichandâ ity ati-chandâḥ — varshma | eva — ekayaikayety ekayâ-ckayâ — upa | nîti | grihṇâti — anu | sam iti | carati — mimîta — vibhaktâ iti vi-bhaktâḥ — upa | sam iti | ûhati — anvâbhajatîty anu-âbhajati — vyânâzyeti vi-anâya — vyânam iti vi-anam — prâṇa iti pra-anâḥ.

10. yát: kaláy a te çaphéna te krînanî 'ti pán= etă 'go-arghau' sómam kuryad ágo-argham' yája= mânam ágo-argham adhvaryúm, gós tú mahimanam na

^{9. 5} als Compositum.

^{10.} anyaiç ca tatkrayah. ¹ s. P. 11, 16.

bhyah soma-kráyanan nã 'nu-diçéd ákrîto 'sya sómah syan nã 'syai 'tè 'mushmin loké 10 sómao raksheyur; yád etébhyah soma-kráyanan anu-diçáti krîtò 'sya sómo bhav=aty etè 'sya 'mushmin loké 10 sómao rakshanti || 5 || sáçuk-ram evá, runddha 6, íti yéna híranyena, svána, cátuçcatvárioçac ca || 10 ||

1, 2, 7, 1. — K. 24, 6. — Ç. 3, 3, 3, 1-11. — sâçiram iti sa-âçiram — sendram iti sa-indram — annâdyam ity annas-adyam — hnute — anavraskâyety ana-vraskâya — devâh — abhîshahety abhi-saha — eti | adadata — vikreshyata iti vi-kreshyate — asme iti — sarpâh — syât | na.

11. vâruņó vai krîtáh sóma úpa-naddho; mitró na é 'hi súmitra-dhâ ity âha, çãntyâ. indrasyo "rúm ấ viça dákshinam íty âha; devã vaí yáu sómam ákrînan tám índrasyo "rau dákshina a 'sadayann, eshá khálu va etárhí 'ndro yó yájate, tásmâd evám âhó. 'd áyushâ sv-âyúshé 'ty âha, devátâ¹ evã 'nv-ârábhyó 't || 1 || tishthaty. urv antáriksham¹ ánv ihĩ 'ty âhâ, 'nta= riksha-devatyò hỳ etárhi sómó. 'dityâh sádo 'sy ádi= tyâh sáda ấ sîdé 'ty âha, yathâ-yajúr evaí 'tád. ví vã enam etád ardhayati yád vâruņáo sántam maitrám kar= óti; vârunyá 'rcã " sâdayati sváyai 'vaí 'nam devátayâ sám ardhayati. väsasâ pary-anahyati2, sarva-devatyam vaí vasah, sárvábhir evá | 2 | enam devátábhih sám ardh= ayaty, átho rákshasâm ápa-hatyai. váneshu vý an = táriksham tatâné 'ty âha, váneshu hí vỳ antáriksham tatana; vajam arvat-sv ity aha, vajao hy arvat-su; páyo aghniyásva íty aba, páyo hy aghniyásu; hrit-sú krátum íty âha, hrit-sú hí krátum; váruno vikshv

^{10. 11} wo das hier verworfene papanam gelehrt wird.

^{11.} kritam somam çakatena nayet. ! ohne avagraha. 2 als Compositum; zu nº s. P. 7, 16. 3 so (ºo aº) AW, s. P. 11, 17; oyo 'ghº B (p. 363).

sheti su-âyushâ — vàruṇyâ | ricâ | eti — paryânahyatîti pari-ânahyati — atho iti — sauryâ | ricâ — pratyânahyaz tîti prati-ânahyati — apahatyâ ity apa-hatyai — eti | itaṃ | dhûrshâhâv iti dhûḥ-sâhau — bhuvaḥ | pate — viçvâvasur iti viçva-vasuḥ — svastyayanîti svasti-ayanî — anavachityâ ity anava-chityai — abhi | eti | eti — cakshase — çântyai — abhi | sam iti | bhavataḥ — agnîshomîyam ity agnîz-somîyam — âlabhata ity ā-labhate — âçyam — atho iti — u | âçyam | vâruṇyâ | ricâ.

prācīnava cam, yāvanta, riksāmé vaí, vāg vaí devébhyo o devā vaí devayajanam, kadriiç ca, tád dhíranya o, shát padáni, brahmavādino vicityo, yát kaláyā te, vāruņó vai krītáh sóma, ékādaça || 11 || prācīnava cao (1,1), svāhé 'ty āha (2,2), yè 'ntahçarā (3,5), hy èshá sán o (4,7), tápasā ca (6,3), yát kárņagrihité (7,6), 'ti lo mató (9,3), vāruņāh (11,1), shátsaptatih || 76 ||

iti taittiriyasamhitayam shashthakande prathamah prapathakah ||

1. yád ubhaú vi-múcyâ "tithyám grihnîyád yaj=
nám ví chindyâd; yád ubháv ávi-mucya yáthá 'nâ-gatâyà
"tithyám kriyáte tâdríg' evá tád; ví-mukto 'nyò 'nadván'
bhávaty ávi-mukto 'nyó 'thâ "tithyám grihnâti, yaj=
násya sám-tatyai. pátny anv-árabhate², pátnî hí párî=
-nahyasyé³ "çe, pátniyai 'vá 'nu-matam nír vapati, yád vaí
pátnî yajnásya karóti mithunám tád, átho pátniyâ evá
|| 1 || eshá yajnásyâ 'nv-àrambhó, 'nava-chittyai'. yávad=
-bhir vaí rájâ 'nu-caraír â-gáchati sárvebhyo vaí tébhya
âtithyám kriyate, chándâwsi khálu vaí sómasya rájno 'nu=
-carány; agnér âtithyám asi víshnave tvé 'ty âha,

^{11. 10} fehlt A. W. 11 so W., sam ACW.

^{2, 1.} âtithyeshţiķ. ¹ ohne avagraha. ² als Compositum. ³ s. P. 3, 7, 7, 4. ⁴? Ochityai ABCDW.

rákshasâm ánanv-avacârâya. ná purástât pári dadhâty, âdityó hỳ evó 'd-yán purástâd¹ rákshâwsy apa-hánty. ûr dhvé¹¹ sam-ídhâv á dadhâty, upárishṭâd¹ evá rákshâwsy ápa hanti; yájushâ 'nyām tûshṇim anyām, mithuna-tvāya. dvé¹² á dadhâti, dvi-pád yájamânaḥ, práti-shṭhityai. brahma-vâdíno vadanti || 6 || : agníç ca vá etaŭ sómaç ca kathá sómâyâ "tithyám kriyáte ná 'gnáya íti; yád agnáv agním mathitvá pra-hárati ténai 'vá 'gnáya âti=thyám kriyaté; 'tho khálv âhur: agníḥ sárvâ devátâ¹ íti, yád dhavír â-sádyâ 'gním mánthati havyáyai 'vá "-san=nâya sárvâ devátâ janayati || 7 || pátniyâ evá, jágatyâ, á, trivríd vaí, paridhín, vadanty, ékacatvâriwçac ca || 1 ||

- 1, 2, 10, 1. K. 24, 8. Ç. 3, 4, 1, 1-18. anāgatāyety anā-gatāya patnī | anvārabhata ity anu-ārabhate pārī = nahyasyeti pāri-nahyasya | îçe patniyā | eva atho iti | patniyāh | eva gāyatriyai | eva trishṭubhe | eva anushṭubha ity anu-stubhe gāyatriyai | eva gāyatri = yai | ubhayatah kriyate eti | aharat gāyatriyai | ubhayatah kriyate vishyūtam iti vi-syūtam aikshavī iti | tiraçcî iti nishkāvam enena ūrdhve iti dve iti na | agnaye atho iti sarvāh | devatāh āsannā = yety ā-sannāya | sarvāh | devatāh.
- 2. devâ-'surấh sáṃ-yattâ âsan, tẻ devấ mithó ví-priyâ âsan, tẻ 'nyò 'nyásmai jyaíshṭhyâyấ 'tishṭhamânâḥ pañca=dhấ vỳ akrâmann agnír vásu-bhih sómo rudraír índro marud-bhir váruṇa âdityaír bṛíhaspátir víçvair devaís; tẻ 'manyantã: 'surebhyo vấ idám bhrấtṛivyebhyo radhyâmo yán mithó ví-priyàḥ smó yấ na imấḥ priyãs tanuvas tấḥ sam-ávadyâmahai² tăbhyaḥ sá nír ṛichâd yáḥ

^{1. 11} s. P. 4, 11. 12 s. P. 4, 49.

^{2.} tânûnaptram. 1 ohne avagraha. 2 als Compositum.

hí sóma a-pyayita; éshta rayah pré 'shé bhágayé 'ty aha, dyava-prithivi'bhyam eva namas-kritya 'smin loké' devâ-'surăh sam-yatta asan, té devă práti tishthanti. bíbhyato 'gním prã 'viçan, tásmåd à hur: agníh sárva de= vátâ¹ íti; té || 6 || agním evá várûtham kritvá 'surân abhỳ abhavann, agním iva khálu vấ eshá prá viçati yò 'vân = tara-dîksham upai-'ti, bhratrivya-'bhibhûtyai, bhavaty âtmánâ párâ 'sya bhrătrivyo bhavaty; âtmanam evá dîksháyâ pâti9 pra-jam avantara-dîksháya; sam-taram mé= khalào sam-ayachate², pra-ja hỳ âtmánó 'ntara-tarâ. taptá-vrato bhavati, mádantíbhir mârjayate, nír hỳ agníh çîténa văyati, sám-iddhyai10; yã te agne11 rúdriyâ tas nűr íty âha, sváyai 'vaí 'nad devátayâ vratayati, sayoni= -tvaya, çantyai | 7 | yo, va, oja, aha yad, açiye, 'ti tè, 'gna, ekadaça ca ||2||

- 1, 2, 10, 2 11, 2. K. 24, 9. Ç. 3, 4, 2, 1 3, 22. devâḥ | mithaḥ te | anyaḥ | anyasmai atishṭhamânâḥ amanyanta yâḥ | naḥ samavàdyâmahâ iti sam-avàsdyâmahai anyaḥ | anyasmai eti | richati atho iti ruṃdhe paripataya iti pari-pataye tanûnaptra iti tanû-naptre ojishṭham | hi abhiçastipâ ity abhiçastis-pâḥ | hi devâḥ soma | eti apuvâyate etena | eti eti | pyâyaya eva | eti ete | asmât eshṭaḥ asmin devâḥ sarvâḥ pâti samâyachata iti sam-âyachate samidhyâ iti sam-idhyai.
- 3. téshâm ásurâṇâṃ tisráḥ púra âsann, ayasmáyy¹ avamã 'tha rajată 'tha háriṇî; tã devă jétuṃ nã 'çak=nuvan, tả upa-sádai 'vã 'jigîshan; tásmâd â hur yáç cai

^{2. &}lt;sup>7</sup> so (°shţâ r") ABW, s. P. 8, 18-22. 8. ⁶ °nl° AW. (n mit virâma) B. ⁹ unbetont. ^{1 n} °idhy° ABCDW. ^{1 1} so (°e a°) ABW, s. P. 11, 10.

^{3,} upasad. 1 ohne avagraha.

'tha dvav átha trīn átha catúra, esha va ara-'gra 'vantara-dîksha, 'smínn eva 'smai loké 'rdhukam bhavati. paró-varîyasîm 10 avantara-dîksham úpe 'yad yah kamayeta: 'múshmin mé loké 'rdhukaw syad íti, catúró 'gré 'tha trīn átha dvav áthaí 'kam, esha vaí paró-varîyasy avantara-dîksha, 'múshminn eva 'smai loké 'rdhukam bhavati | 5 | asishyatî 'ti, juhuyat, sayampratar, upasadaç, caturviwçatih sam, catúró 'gre, shódaça ca | 3 ||

K. 24, 10. 25, 1. — Ç. 3, 4, 4, 3-20. 26. 27. — Ait. Br. 1, 23. 25. — ayasmayî | avamâ — tâḥ | devâḥ — te | ishum | sam iti | akurvata — te | abruvan — vriṇai — bhitvâ | ebhyaḥ — anudata — bhrâtrivyaparâṇutyâ iti bhrâtrivyaparâṇutyai — nudate — abhyârohatîty abhi-ârohati | devâḥ — anudanta — sâyampratar iti sâyam-prâṭaḥ — nudate — ahîne | some — ârâgrâm ity ârā-agrâm — ardhukam — vai | ârâgrety ârā-agrâ — ardhukam — parovarîyasîm iti paraḥ-varîyasîm 10 — parovarîyasîti paraḥ-varîyasî.

4. suvar-gám vấ eté lokám yanti yá upa-sáda upa-yánti; téshâm yá un-náyate¹ hĩyata² evá sá, nó 'd
aneshĩ 'ti sũ-'nnîyam iva. yó vaí svârthé-'tâm yatãw
crântó hĩyata² utá sá nishṭyāya³u-4 sahá vasati; tásmât
sa-kṛíd un-nĩya nã 'param ún nayeta. dadhnó 'n nayetai,
'tád vaí paçûnãw rûpáw, rûpéṇai 'vá paçũn áva runddhe¹
|| 1 || yajnó devébhyo nílâyata³ víshṇû rûpám kṛitvã, sá
pṛithivĩm prã 'viçat, tám devấ hástânt saw-rábhyai 'chan,
tám índra upáry-upary áty akrâmat, sò 'bravît: kó mâ
'yám upáry-upary áty akramîd íty, ahám dur-gé hánté 'ty
átha kás tvám íty, ahám dur-gãd ã-harté 'ti, sò 'bravìd:

^{3. 10} parovasio A; avariyasim (1) C nach iti.

^{4.} vediḥ. ¹ niyate C nach iti. ² Wurzel betont. ³ ohne avagraha. ⁴ nishţyâya paredyur nirgatya tîrthe gatvâ B (p. 395), also für niḥ-styâya? ⁵ ruṃdhe ABCDW.

- K. 25, 2.6. C. 3, 5, 1, 7-10. yanti | ye unnayataity út-nayate | hîyate — aneshi — sûnnîyam iti su-unnîyam — svarthetam iti svartha-itam — hîyate — nishtyaya nilayata | vishnuh — devah — aichan — mâ | ayam durga iti duh-ge | hanta — durgad iti duh-gat | ahartety a--harta — avocathah | varahah | ayam — udvrihyety ut= -vrihya — agre — asyam — salavrikî — tu | vai — tiraçcî - asyâh - barhih - uttarabarhir ity uttara-barhih | prajâ iti pra-jāḥ — ayajamanat.
- 5. yád vă ánîçâno bhârám â-datté ví vaí sá liçate; yád dvãdaça sa-'hnásyo 'pa-sádah syús tisrò 'hínasya yajnásya ví-loma kriyeta; tisrá evá så-'hnásyo 'pa-sádo dvádaçà 'hínasya yajnásya savîrya-tváyá, 'tho sá-loma kriyate. vatsásyaí 'ka stáno bhâgî hí só, 'thaí 'kao stánam vratám úpai 'ty' átha dvãv átha trĩn átha catúra, etád vaí | 1 | kshurá-pavi năma vratám yéna prá jâtán bhrátrivyan nudáte práti janishyámanan, átho káníyasai 'vá bhúya úpai 'ti. catúró 'gre stánân vratám úpai 'ty ' trín átha dväv áthaí 'kam, etád vaí su-jaghanám năma vratám tapasyao suvar-gyam, átho praí 'vá jâyate pra-jáya yavagu 1 rajanyasya vratam, krūrė 'va vai paçú-bhir. krûrá iva || 2 || râjanỳo, vájrasya rûpáo, sám= yavâgűh -riddhyå³; âmíkshâ¹ vaíçyasya, pâka-yajnásya rûpám, púsh= tyai; páyo brâhmanásya, téjo vai brâhmanás, téjah páyas, téjasai 'vá téjah páya âtmán dhatté; 'tho páyasâ vaí gárbhâ vardhante, gárbha iva khálu vã eshá yád dîkshitó, yád asya páyo vratám bhávaty atmanam evá tád vardhayati. trí-vrato vaí Mánur åsîd² dví-vrata ásura éka-vratah

devah; pratar madhyamdine sayam tan Manor

^{5.} vratanirnavah. 1 ohne avagraha. 2 unbetont. 3 oridhyo ABCDW.

'nase yatavai | 1 | na ráthayai 'tád va aptám deva--yájanam, apnóty evá bhrátrivyam naí 'nam bhrátrivya éko-'nnate deva-yájane yájayet paçú-kâmam; éko-'nnatâd vai deva-yajanâd angirasah paçun asrijantâ; 'ntara sado-havirdhané' un-natáo syad, etád va éko-'nnatam deva-yájanam, paçu-mãn evá bhavati. trỳ-unnate deva--yájane yájayet suvargá-kâmam; trỳ-unnatâd vaí deva-yáj= anad ángirasah suvar-gám lokám ayann, antara "-hava= nfyam ca havir-dhanam ca | 2 | un-natau syad¹ havir-dhanam ca sadaç ca 'ntara sadaç ca garha-patyam cai, 'tád vaí trỳ-unnatam deva-yájanau, suvar-gám evá lo= kám eti. práti-shthite deva-yájane yájayet pratishthá--kamam; etad vai prati-shthitam deva-yajanam yat sar= vátah samám, práty evá tishthati. yátra 'nyã-anyâ óshadhayo vy-átishaktáh syús tád yájayet paçú-kà= mam; etád vai paçûnão rûpáo, rûpénai 'va 'smai paçun áva runddhe, paçu-mãn evá bhavati. -grihîte deva-yájane yájayed yám kâmáyeta: nír-rityâ 'sya yajnám grábayeyam íty; etád vaí nírriti-grihîtam deva--yájanam yát sadrícyai satya rikshám, nír-rityai 'vã 'sya yajnám gráhayati. vy-ávritte deva-yájane yájayed vyá= vrit-kâmam yám pấtre và tálpe vâ mimâoseran; pràcis nam a-havaníyat pra-vanáo syat praticinam gárha-patyad etád vaí vy-avrittam deva-yájanam, ví papmána bhrátrivyenă "vartate, nai nam pătre na talpe mîmâwsante. karye deva-yajane yajayed bhűti-kamam, karyo vaí pús rusho, bhávaty evá | 4 | yátavaí, havirdhánam ca, paçún, papmána, 'shțădaça ca || 6 ||

K. 25, s. - Shadv. 2, 10. - abhîti | vipaçyatîti vi=

^{6. 2} s. P. 4, 11. 3 ohne avagraha. 4 nicht zum Verbum gezogen.

ity ásurā vájram ud-yátya deván abhỳ âyanta, tán indraghoshó vásu-bhih purástâd⁸ ápa | 4 || anudata⁹ máno²
-javâh pitrí-bhir dakshinatáh⁸ prá-cetâ rudraíh paçcád
viçvá-karmâ "dityaír ut-tarató. yád evám uttara-vedím
pro-'ksháti dig-bhyá evá tád yájamâno bhrátrivyân prá
nudata¹⁰. índro yátînt sâlâvrikébhyah⁸ prá 'yachat, tán
dakshinatá uttara-vedyá âdan; yát pró-'kshanînâm uc-chísh²
yeta¹¹ tád dakshinatá uttara-vedyaí ní nayed, yád evá
tátra krûrám tát téna çamayati; yám dvishyát tám dhyâyec,
chucaí 'vaí 'nam arpayati || 5 || mimîte, năma, dhravá, 'pa, çucá,
trípi ca || 7 ||

1, 2, 12, 1. 2. — K. 25, 6. — Ç. 3, 5, 1, 21 - 2, 7. — siohîh | rûpam | kritvâ | ubhayan | antara | apakramyety apa-kramya — te | idam — açnavatha — açnavatai — vyâgharayantîti vi-agharayanti — mâtra | eva | asyai | sa | atho iti — vittà= yanîti vitta-ayanî — vittâ | hi | enân | âvat | tiktâyanîti tikta-ayanî — tiktân — avatât — nâthitân — avatât — vyathitân — videh — agne | angirah — ye | eva — ukshati 7 — çudhyai — devân | ca | it — upâvavartîty upa-âvavarti 7 | iha — jayâmahai — asurâh — abhîti | âyanta — anudata — pracetâ iti pra-cetâh — nudate — uttaravedyâ ity uttara = -vedyâh — prokshanînâm iti pra-ukshanînâm — çucâ.

8. só 'ttara-vedír abravît: sárvân máyà kãmân vỳ açnavathé 'ti, té devã akâmayantă: 'surân bhrătrivyân abhí bhavemé 'ti, tè 'juhavuḥ: si bh'r asi sapatna-sâhî svăhé¹ 'ti, té 'surân bhrătrivyân abhỳ abhavan; té 'surân bhrătrivyân abhi-bhuyâ 'kâmayanta: pra-jăm vindemahî 'ti, tè 'juhavuḥ: si bh'r asi su prajâ-vániḥ svăhé 'ti, tè pra-jăm avindanta; té pra-jām vittvã² || 1 || akâmayanta:

^{7. 9} ohne avagraha. 9 unbetont. 10 so (nº) ABW, s. P. 7, 4.
11 Wurzel betont.

^{8.} vyagharapam. 1 ohne avagraha. 2 vitva ABCDW.

yád etänt sam-bhárant sam-bháraty agním evá tát sám bharaty; agnéh púrísham así 'ty âhà, 'gnér hỳ etát púrísham yát sam-bhára. átho khálv âhur: eté văvaí 'nam té bhrátarah pári çere yát paútudraváh pari-dháya íti | 6 | vittvá', devayatá, eshám, abruvan, yáni, cátuçcatvárioçac ca | 8 ||

1, 2, 12, 2-8. 2, 6, 6, 1-2. — K. 25, 6. 7. — Ç. 3, 5, 2, 11-18. (1, 2, 3, 1). — sâ — açnavatha — te | ajuhavuḥ — te | asus rân — te | imâm | pratishṭhâm iti prati-sthâm — te | imâm — devayata iti deva-yate — vyâghārayatîti vi-âghārayati — ye | eva | devâḥ — vidhṛltyâ iti vi-dhṛityai — syaḥ | ârtim | eti | arishyati — saḥ | nilāyata — çṛinge iti — praisham iti pra-eshâm — bahiḥparidhîti bahiḥ-paridhi — amanyata — çâtayai — pūtūdru — gulgūlu — atho iti — çere.

9. baddhám áva syati varuņa-pāçād evaí 'ne¹ muñc=ati, prá ņenekti² médhye' evaí 'ne¹ karoti. sāvitriyā 'rcā hutvā havir-dhāne² prá vartayati, savitrí-prasûta evaí 'ne¹ prá vartayati. váruņo vā eshá dur-vāg ubhayáto baddhó yád ákshaḥ, sá yád ut-sárjed yájamānasya grihān abhy-útsarjet⁴; su-vāg deva dúryâ⊎ ā vadé 'ty âha, grihā vaí dúryâḥ, çāntyai. pátnî || 1 || úpâ 'nakti, pátnî hí sárvasya mitrám, mitra-tvāya. yád vaí pátnî yajnásya karóti mithunám tád, átho pátniyā evaí 'shá yajnásyā 'nv-ārambhó 'nava-chittyai '6. vártmanā vā anv-ítya yajnáw rákshāwsi jighāwsanti; vaishṇavîbhyām rig-bhyām vártmanor juhoti, yajnó vaí víshṇur, yajnād evá rákshāwsy ápa hanti.

yád adhvaryúr anagnáv a-hutim juhuyád andhò 'dhvaryúh syâd rákshâosi yajnáo hanyuh | 2 | híranyam upa-

^{8. 8} so ACDW, cerute B.

^{9.} havirdhânam. ¹ s. P. 1, 11. ² pe ABW, s. P. 7, 4. ³ s. P. 4, 52. ⁴ als Compositum! ⁵ so (°â) ABW, s. P. 9, 21. ⁶ "chity" ABCDW.

- içîrpadayety içîh-padaya | rica avarudhya ity ava--rudhya — vishnoh | raratam — vishyutam iti vi-syutam.
- 10. devásya två savitúh pra-savá íty ábhrim á datte, prá-sūtyå; açvínor bàhú-bhyàm íty âhà, 'çvínau bí devănâm adhvaryú' ăstâm; pūshņó hástâbhyàm íty âha, yátyai. vájra iva vá eshá yád ábhrir, ábhrir asi nărir' asī 'ty âha, çăntyai. kăṇḍe-kâṇḍe vaí kriyámāṇe yajnáw rákshâwsi jighâwsanti; pári-likhitaw rákshaḥ pári-likhitâ árâtaya íty âha, rákshasâm ápa-hatyai || 1 ||

idám aháw rákshaso gríva ápi krintami yò 'sman dvéshti yám ca vayám dvishmá íty aha, dvaú vavá púrushau yám cai 'vá dvéshti yáç cai 'nam dvéshti táyor eva 'nantar-ayam grívah krintati. divé tva 'ntár rikshaya tva prithivyaí tvé 'ty ahai, 'bhyá evaí 'nam lokébhyah pró 'kshati. parástad' arvacîm' pró 'kshati tásmat || 2 || parástad arvacîm manushỳa űrjam úpa jívanti.

krūrám iva vã etát karoti yát khánaty, apó 'va nayati, căntyai. yáva-matîr áva nayaty, ŭrg vaí yáva, ŭrg udum=bára, ûrjaí 'vó "rjao sám ardhayati. yájamânena sám=-mitaú "dumbarî" bhavati, yấvân evá yájamânas távatîm evá 'sminn ŭrjam dadhâti. pitrinão sádanam así 'ti barhír áva strinâti, pitri-devatỳam || s || hỳ etád yán ní=-khâtam; yád barhír ánava-stírya minuyát pitri-devatỳâ ní-khâtâ syâd, barhír ava-stírya minoty, asyam evaí 'nâm minoty, átho svâ-rūham evaí 'nâm karoty. úd dívao stabhână " 'ntáriksham' priné 'ty âhai, 'shām lokā-nâm ví-dhrityai. dyutânás tvâ mârutó minotv íty âha, Dyutânó ha sma vaí Mârutó devanâm aŭdumba=

^{10.} sadah. ¹ s. P. 4, 5. ² nârih açatruh B (p. 447), aber ohne avagraha in CD. ³ ohne avagraha. ⁴ s. P. 3, 5.

vi-srásyah 11 | 7 | ápahatyai, tásmát, pitridevatyám, ténai 'vá, náva-chadi, tásmát, sádah, páñcadaça ca | 10 ||

1, 3, 1, 1. 2. — K. 25, 10. — Ç. 3, 6, 1, 4-25. — prasava iti pra-save — prasūtyā iti pra-sūtyai — adhvaryū iti — atho iti | svāruham iti sva-ruham — stabhāna | eti — āntam ity â-antam | anvavasrāvayatīty anu-avasrāvayatī — adhi | nīti | dadhāti — minuyāt — tejasvī — trishtuk — trishtuk — indriyāvī — āptyai — pratishthityā iti prati-sthityai — bhrāstrīvyaloka iti bhrātrīvya-loke — ayajamānāt — antarvartān ity antah-vartān — vyāvrītyā iti vi-āvrītyai — girvaṇaḥ.

11. círo vá etád yajnásya yád dhavir-dhánam -'na upa-rava; havir-dhane khâyante, tásmûc chîrshan prå-'nă. adháståt¹ khâyante, tásmâd adhástâc chîrshnáh prå-'nå. raksho-háno valaga-háno vaishnaván khanâmî 'ty âha, vaishnava hi devátayo' 'pa-rava. ásura vaí nir-yánto devănâm prâ-'néshu vala-găn' nỳ akhanan, tấn bâhu-mậtré 'nv avindan, tásmad bahu-mậtráh khas yanta. idám ahám tám vala-gám úd vapâmi | 1 | 1 yám nah samánó¹ yám ásamáno ni-cakháné 'ty Aha, dvaú văvá¹ púrushau yáç cai 'vá samânó¹ yáç că 'samâno, yám evấ 'smai taú vala-gám ni-kháuatas tám evó 'd vapati. sám trinatti, tásmát sám-trinna antaratáh 1 pra--'na; na sam bhinatti, tasmad asam-bhinnah pra-'na. 'va nayati, tásmád árdrá antaratáh prá-'ná. yáva-matír áva nayati || 2 || ŭrg vai yávah, prà-'nă upa-ravăh, prå--'néshv evó ''rjam dadhâti. barhír áva strinâti, tásmål loma-çă antaratáh prâ-'nă. äjyena vy-ăghàrayati³, téjo vă ajyam, prâ-'nă upa-ravăh, prà-'nėshv eva tėjo dadhāti.

^{11.} uparavāḥ. ¹ ohne avagraba. ² jīrņakaṭapaṭādikhaṇḍabaddhā asthinakharomapādapāṅsuprabhṛitayo virodhinām māraṇārtham ye bhûmau nikhanyante (!) te valagāḥ (B p. 456), s. Wuttke der deutsche Volksaberglaube § 492 ff. ³ als Compositum.

hánû vã eté byajnásya yád adhi-shávane, ná sám trinatty, ásam-trinne hí hánů ; átho khálu dîrgha-somé sam-tridye, dhrítyai. çíro vă etád yajnásya yád dhavir-dhanam || 3 || prå-'na upa-rava hanu adbi-shavane jihva carma gravano danta mukham a-havaniyo nasiko 'ttara= udárael sádo; yadá khálu vaí jihváya dat-sv ádhi khadaty i átha múkham gachati, yada múkham gáchaty átho 'dáram 1 gachati, tásmád dbavir-dbane cármann ádhi grava-bhir abhi-shutya "-havaniye hutva pratyancah parés -'tya sádasi bhakshayanti. yó vaí vi-rajo yajna-mukhé doham véda duhá evaí 'nâm, iyám vaí vi-răt, tásyai tvák "dho 'dhi-shavane stana upa-rava gravano ritvíjo duhanti sómah páyo, yá evám véda vatsă duhá evaí 'nâm | 4 | vapāmi, yavamatir ava nayati, havirdhanam, evá, tráyovi@catic ca || 11 ||

1, 3, 2, 1. 2. — K. 25, 9. — Ç. 3, 5, 4, 1-24. — uparava ity upa-ravah — prāna iti pra-anah | rakshaha iti rakshaha-hanah — vaishnavah — asurah — khâyante — prāna iti pra-anah | na — vyaghārayatīti vi-aghārayati — hanu iti | vai | ete iti — adhishavane ity adhi-savane — asamtrinne ity asam-trinne — atho iti — samtridye iti sam-tridye — dantah — adhīti | khâdati — havirdhana iti havih-dhane | carman — paretyeti para-itya — duhe — udhah — duhe.

yád ubhaú, devásurá mithás, téshåo, suvargám, yád vá ániçánah, puróhavishi, tébhya uttaravedíh s, só 'ttaravedír, baddhám, devásyá 'bhrio, çíro vá, ékådaça | 11 | |

yád ubháv (1,1), íty áha devánám (2,4), yajnó devébhyo (4,2), ná. rátháya (6,2), yájamánáya (8,8), parástád arvácím (10,8), náva paño cácát i i 59 ||

iti taittirfyasamhitäyäm shashthakände dvitfyah prapäthakah !!

^{11. 4} s. P. 4, 5.

* s. P. 4, 44.

* s. P. 4, 11.

* nicht componirt mit adhi!

* fehlt W.

* als zwei Wörter accentuirt ACDW.

1. cătvâlâd dhishniyân úpa vapati, yónir vai yaj= násya cătvâlam yajnásya sayoni-tvăya. devá vaí yaj= nám párà 'jayanta, tám agnî-'dhrât púnar ápâ 'jayann, etád vai yajnásyá 'parà-jitam yád agnî-'dhram; yád agnî= -'dhràd dhíshniyan vi-hárati yád evá yajnásya' 'para= -jitam táta evaí 'nam púnas tanute. parà-jítye 'va¹ khálu vá eté yanti yé bahish-pavamânán sárpanti, bahish-pavamané stuté | 1 | aha: 'gni-'d agnin vi hara barhi strinahi purodăção2" alám kurv (ti, yajnám evă 'pa-jítya púnas tanváná yanty. ángárair dvé * sávane * ví harati 6 calăkâbhis tritîyau, saçukra-tväya, 'tho sam bhar= aty evaí 'nad. dhíshniyà vã amúshmin loké ' sómam arakshan, tébhyó 'dhi sómam a 'haran, tám anv-avayan s tám páry aviçan; yá evám véda vindáte | 2 | pari= -veshtaram. té soma-pîthéna vỳ ardhyanta, té devéshu soma-pîthám aichanta, tấn devã abruvan: dvé-dve4 nã= manî b kurudhvam átha prá vâ "psyátha ná vé 'ty, agnáyo vã átha dhíshniyas, tásmad dvi-namaº brahmanó 'rdhukas; téshâm yé nédishtham pary-áviçan té soma-pìthám prá "pnuvann â-havaníya âgnî-'dhrîyo hotríyo màrjálíyas, tásmát téshu juhvaty. ati-haya váshat karoti, ví hí | s || eté soma-pîthénã "rdhyanta. devã vai yāh prăcîr 2 ã= -hutîr ájuhavur yé puráståd² ásurå ásan taos tabhih 10 -pră 'nudanta 11, yấh pratícîr 2 yé paçcăd ásurâ asan tă ws tăbhir 10 ápà 'nudanta. prácìr anyã ã-hutayo hûyánte

^{3, 1.} dhishniyah.

1 °tyaiva B (p. 468), aber im Comm. yatha loke parajitya palayanti tadvat.

2 ohne avagraha.

3 so (°au) ABW, s. P. 9, 22.

4 s. P. 4, 49.

5 s. P. 4, 50.

6 unbetont.

7 °nl°

AW, n mit virama B.

8 Verbum betont (ayan).

9 °smad vi° B (p. 469).

10 so (taus ta°) ABW, s. P. 6, 14.

11 so ('n°) ABW, s. P. 7, 5.

atiti | iyật — kasmai | ahà | devâh — ayamam | vậ | anviti — upyantė — prînậti.

2. suvar-gaya va etani lokaya hûyante yad vaisarj= anani1. dvabhyam garha-patye juhoti, dvi-pad yajamânah, práti-shthityâ; agnî-'dhre juhoty, antáriksha¹ evã " kramata; â-havanîye juhoti, suvar-gám evaí 'nam lokám gamayati. deván vaí suvar-gám lokám yató rákshausy ' ajighawsan, té sómena rajna rákshawsy apa-hátya 'ptúm' åtmänam kritvä suvar-gám lokám åyan, rákshasâm ánupas -labhaya; "ttah 1 ". 4 sómo bhavaty átha || 1 || vaisarja= năni i juhoti rákshasâm ápa-hatyai. tváu som a tanû = kríd-bhya íty åha, tanû-kríd dhỳ eshá. dvésho--bhyo 'nyá-kritebhya íty âhâ, 'nyá-kritâni hí rá= kshâosy. urú yantá 'si várûtham íty âho, 'rú nas' kridhi's 'ti vavaí 'tad' aha. jushanó aptúr'o ajyasya vetv íty åhå, 'ptúm evá yájamånam kritvă suvar-gúm lo= kám gamayati, rákshasâm ánupa-làbhâya. " sómam da= date'' || 2 || a gravņa a vayavyany 12 a droņa-kalaçam, út pátním a nayanty, ánv ánaosi prá vartayanti, yavad¹ evá 'syá 'sti téna sahá suvar-gám lokám eti. -vatya 'rca ''gnî-'dhre juhoti, suvar-gasya lokasya 'bhi= -nîtyai. gravņo vâyavỳâni drona-kalaçám agnî-'dhra úpa våsayati 18; ví hỳ enam taír grihnáte, yát sahó 'pa-våsáyed apuvâyéta14. saumyá 'rca prá padayati, sváya | s |

^{2.} agnîshomapraņayanam. 1 ohne avagraha. 2 yanto B. 3 aptum C u. D prima manu, B. im Comm. (p. 476 aptum rakshobhir upalabdhum açakyam alpadeham). 4 apt B im Comm. (apto bhavati, svîkrito 'bhavat). 5 so BW, kridhy A. 6 kritâ B. 7 so (p°) AW; s. P. 7, 2 (B hat n°). 8 so (°sk°) ABW, s. P. 8, 25. 8 vâ vai tad B. 10 so (°o a°) ABW, s. P. 11, 16. 11 unbetont. 12 vâyavyâny ulûkhalasadriçâni grahapâtrâņi. 13 sthâpayet. 14 somasyo 'daram pûti bhavet.

preti | yachati | etat — agâḥ — upaitîty upa-eti — aprājā ity aprā-jāḥ | apaçuḥ — râyaḥ — upâvārtata ity upa-âvār: tate — vratapata iti vrata-pate | âtmanāḥ — dadāti.

3. vaishnavyá 'rca hutva yúpam áchai 'ti, vaishnavó vaí devátayā 'ytipah, sváyai 'vaí 'nam devátaya 'chai 'ty. áty anyan agâm na 'nyan upâ 'gâm íty aha, 'ti hỳ anyan éti na 'nyan upai-'ty'; arvak' tva parair avid= am paró 'varair íty åbå, 'rväg ghỳ enam párair vindáti paró 'varais; tám två jushe | 1 | vaishnavám deva-yajyaya ity aha, deva-yajyayai by enam jushate. devás två savita mádhvå 'naktv íty åha, téjasai 'vaí 'nam anakty; óshadhe' trāyasvai 'nao svá-dhite maí 'nau hiusîr íty Aha, vájro vaí svá-dhitih, çantyai. svá-dhiter vríkshasya bíbbyatah prathaména cákalena sahá téjah pára patati; yáh prathamáh çákalah para-pátet tám ápy á haret, sá-tejasam || 2 || evai 'nam á haratí. 'né vaí loka yűpát pra-yatób bibhyati; dívam ágrena má lekhîr antáriksham' mádhyena mã hiwsîr ity ahai, 'bhyá evaí 'nam lokébhyah çamayati. vánaspate catá= -valço ví rohé 'ty â-vráccane juhoti, tásniâd â-vráccanâd vrikshanam bhuyawsa út tishthanti. sahásra-valça ví vayáu ruhemé 'ty âhâ, "-çisham evai 'tām a çâsté. 'naksha-sangam | s || vricced; yad aksha-sangam vricced adha-îsham yajamanasya pra-mayukao syad . yam kamáyeta: 'prati-shthitah syad íty a-roham tasmai vricced, eshá vaí vánaspátínam¹ áprati-shthitó, 'prati-shthita evá bhav= ati; yám kâmáyeta: 'paçúh syâd íty aparnám tásmai

S. yûpakhandanam. 'ohne avagraha. 'so ('an) ABW.

betent (wegen hi). 'so W, 'rvaghy' AB. '? so ('i + pra,
Gen., 'aber oxytonom') ABCDW; prayatah patatah B (p. 485); sollte nicht
besser prapáto zu lesun sein? 'govatsádikam ish âyâ adhe marayacilam bhavet.

-dhite — api eti haret — lokah — prayata iti pra-yatah — sahasravalça iti sahasra-valçah — çaste anakshasamgam ity anaksha-samgam — yonèh — abhiti upanata ity upa-natah — saptaratnim iti sapta-aratnim — tejasvi — trishtuk indriyavi — aptyal — ekavioça ity eka-vioçah — pratishihitya iti prati-sthityai | ashtaçrir ity ashta-açrih — ashtaksharety ashta-akshara.

4. prithivyaí tvá 'ntáriksháya' tvá divé tvé 'ty ahai, 'bhya evaí 'nam lokébhyah pró 'kshati. råncam' pró 'kshati, párán' iva hí suvar-gó lokáh. krûrám iva vá etát karoti yát khánaty, apó 'va nayati, çãntyai; yáva-matír áva nayaty, űrg vai yávo; yájamànena yűpah sám-mito, yáván evá yájamánas távatím evá 'sminn űrjam dadhâti | 1 | pitrinau sádanam asī 'ti barhír áva stri= nati, pitri-devatyau? hy etad yan ní-khatam, yad barhír áoava-stírya minuyát pitri-devatýo ní-khâtah syad, barhír ava-stírya minoty asyám evaí 'nam minoti. yûpa-çakalám ávå 'syati, sá-tejasam evaí 'nam minoti. devás två savitã mádhvà 'naktv íty âha, téjasai 'vaí 'nam anakti. su-pippalabhyas tvaú 'shadhî-bhya' íti cashalam práti | 2 | muncati, tásmác chírshatá oshadhayah phálam grihnanty. anákti, téjo vã ajyam; yájamanena 'gni= -shtha 'çrih sám-mitâ, yád agni-shtham áçrim anákti yájamánam evá téjasá 'nakty; a-'ntám anakty, a-'ntám evá zájamánam téjasá 'nakti. sarvátah 'pári mricaty, ápari= -vargam evá 'smin téjo dadháty. úd dívao stabháná " 'ntáriksham' priné 'ty åhai, 'sham lokanam ví-dhrityai. vaishnavyá 'rca | s | kalpayati, vaishnavó vaí devátaya

4. sthåpayed yûpam. I ohne avagraha. ? ? *tyå1© AW., *tyå3å© B (p. 498); bei Whitney p. 828 nicht aufgeführt, und in der That ist die pluti hier ohne rechten Grund. * s. P. 3, 7.

rástán¹ minoti, purástâd dhí yajnásya pra-jnâyáté, 'pra-jnâtao hí tád yád áti-panna âhúr: idám kâryam âsîd íti
sâdhyã vaí devä yajnám áty amanyanta, tăn yajnó nã
'spricat, tăn yád yajnásya 'ti-riktam ãsît tád aspricad,
áti-riktam vã etád yajnásya yád agnāv agním mathitvã
pra-háraty, áti-riktam etát || 8 || yűpasya yád ûrdhvám
cashālât, téshâm tád bhâga-dhéyam, tăn evá téna prînâti.
dévä vaí sáo-sthite sóme prá srúcó 'haran prá yűpam,
tè 'manyanta: yajna-vecasám vã idám kurma íti, té pra-staráw srucão nish-kráyanam apacyant svárum yűpasya,
sáw-sthite sóme prá pra-staráo harati juhóti svarúm,
áyájna-vecasâya || 9 || dadháti, práty, ricā, sám ardhayeyam íty, ûrjaí
'nam, vícveshâm, yûpatvám, átiriktam etád, dvícatváriocac ca || 4 ||

1, 8, 6, 1.2. — K. 26, 5. 6. — Ç. 3, 7, 1, 5-32. — pitridesvatyam iti pitri-devatyam | hi — oshadhîbhya ity oshadhîsbhyah — agnishthety agni-sthâ | açrih — ântam ity ä-antam — stabhâna | eti — vaishṇavyâ | ricâ — nâbhidaghna iti nâbhi-daghne | eva | asmai — nâbhidaghna iti nâbhi-daghne | ârjâ — aväcîm | vâ | aveti | ûhet — aväcîm | aveti | ûhet — eti | raçanâyâh — raçanâyâh | eti — âyan | te | amansyanta | manushyâh | nah | anvâbhavishyantîty anu-âbhavishyanti — âyan | anu | preti | ajânan — aprajnâtam ity apra-jnâtam | hi — atipanna ity ati-panne — sâdhyâh | vai | devâh — devâh | vai — srucah | aharan — te | amansyanta — apaçyan.

5. sâdhyă vai devă asmin loká âsan, nă 'nyát kim caná mishát, tè 'gnim evă 'gnáye médhâyâ " 'labhanta, ná hỳ anyád â-lambhỳam ávindan, táto vă imáh pra-jáh pra 'jâyanta, yád agnāv agnim mathitvă pra-hárati pra-

^{4. 6} unbetont.

^{5.} vahnim mathnâti. ¹ enle AW; n mit virâma B. ² ohne avagraha. ³ so ABCDW, îshat (!) prâņijātam Comm. in B (p. 504).

— akte iti — ete iti | dadhäte iti | ye iti — anu | preti | jâyasva — kândekânda iti kânde-kânde — gâyatrachandâ iti gâyatra-chandâh — bhavati — abhi | sam iti | bhavatah — atho iti.

6. ishé tvé 'ti barhír a datta, icháta iva bỳ cehá yó yájata. upa-vír así 'ty áhó, 'pa hỳ enân â-karóty. ůpo deván daívîr vícah prá 'gur íty âha, daívir hỳ eta vícah satír devan upa-yanti. váhnír ucíja ity åha, 'rtvíjo¹ vaí váhnaya uçíjas, tásmåd evám åha. brí: haspate¹ dharaya² vasanî 'ti || 1 || aha, brahma vai devanam bríhaspátir, bráhmanai 'va 'smai paçun áva runddhe3. havyá te svadantám ity áha, svadáyaty evai 'nân'. déva tvashţar vásu raņve 'ty âha, tváshţà vaí paçûnam mithunanaw rûpa-krid, rûpam evá paçúshu révatî¹ rámadhvam íty âha, pacávo vai re= dadhâti. vátíh, pacún evá 'smai ramayati. devásya tvá savitúh pra-savá íti || 2 || raçanăm a datte, prá-sûtya; açvinor bâhu-bhyâm ity âhâ, 'çvinau hi devanâm adhvaryu'* ăstâm; pûshņó hástâbhyâm íty âha, yátyâ. ritásya två deva-havih paçena" rabha ity aha, satyam va ritáe, satyénai 'vai 'nam riténă '' rabhate. 'kshnaya pári harati, vádbyao hí pratyáñcam¹ prati-muñcánti, vy-avrittyai 6.

dhárshå' mãnushân íti ní yunakti, dhrítyà. ad = -bhyáḥ || s || tvaù 'shadhî-bhyaḥ' pró 'kshâmî' 'ty âhâ, 'd-bhyó hỳ eshá óshadhî-bhyaḥ' sam-bhávati yát paçur.

apam perur así 'ty ahai, 'shá hỳ apam pata yó més dhaya "-rabhyáte. svattám cit sá-devau havyám apo devîh svádatai 'nam íty aha, svadáyaty evaí 'nam.

^{6.} niyunakti paçum. ¹ ohne avagraha. ² so (°â) ABW, s. P. 3, 8. ³ ruṃdhe ABCDW. ⁴ °nâṃ B. D prima manu. ⁵ s. P. 4, 5. ⁶ vṛityai ABCDW. ⁷ s. P. 3, ⁷.

yád â-ghârò, 'gníh sárvâ devátâ¹; yad â-ghârás yati çîrehatá¹ evá yajnásya yájamânah sárvâ devátâ áva círo vã etád yajnásya yád â-ghârá runddhe^s. paçúr, â-ghârám â-ghãrya paçúw sám anakty, âtmánn evá yajnásya | s | círah práti dadháti. sám te prá-'nó vàyunâ gachatâm ity âha, vâyu-devatỳo vai prâ-'nó, vâyav eva 'sya prâ-'nam juhoti; sam yajatrair angani sám yajná-patir å-çíshé 'ty åha, yajná-patim eva 'syâ "-çísham gamayati. Viçvá-rûpo vaí Tvåshtrá upárishtat ' pacúm abhy avamît, tásmåd upárishtát pacór nã 'va dyanti; yád upárishtát paçúo sam-anákti médhyam evá | 4 || ritvíjo vrinîte, chándâosy evá vrinîte; enam karoty. saptá vrinîte, saptá grâmyáh paçávah saptá "ranyáh, saptá chándáwsy ubháyasyã 'va-ruddhyâ'. pra-yaján yajati, dáça vaí paçóh pra-'na atmaí 'kadaçó', yavan¹ evá paçús tám prá yajati. vapam 6 ékah pári çaya, âtmaí 'vấ "tmanam pári çaye. vájro vaí svá-dhitir, vájro yůpa-çakaló, ghritám khálu vaí devá vájram kritvá sómam aghnan, ghriténa 'ktaú paçúm trayetham íty åha, vájrenai 'vaí 'nam váce kritvá ' labhate | 5 | agharam, padyante dvädaçâ, "tmánn evá yajnásya, médhyam evá, khálu vä, ashtádaça ca || 7 ||

1, 3, 8, 1. — K. 26, 8.9. — Ç. 3, 7, 4, 7 - 8, 1, 5. — sâmis dhenîr iti sâm-idhenîh — anu | preti | jâyante — devâh — anus anucyety anu-ucya — eti | aghârayat — devâh — anus khyâtyâ ity anu-khyâtyai — tryavrid iti tri-âvrit — atho iti — asmai | upeti — sarvah | devatah | yat — sarvah — avas rudhyâ ity ava-rudhyai — çaye | âtma — devâh — vaçê | kritvâ | eti.

^{7.} rumdhe ABCDW. 4 rudhy ABCDW. 4 vapahoma-

pari-agni — tryavrid iti tri-avrit — atho iti — paçush | na | anvarabhyas ity anu-arabhyash — atho iti — anvarabhata ity anu-arabhate | tat | na | iva — upa | preti | ishya — revatîh — priyadheti priya-dha | eti | barhishadam iti barhi-sadam — hnute — paçcalloketi paçcat-loka — pracî | udanîyata ity ut-anîyate — te — namah | karoti — preti | ibi — bhratrivyapanutya iti bhratrivya-apanutya — rayah | poshèna — çaste — çuddhayuva iti çuddha-yuvah.

9. paçór vä ä-labdhasya prå-'näñ chúg i richati. zäk ta a pyayatam pra-'nas ta a pyayatam ity aha, prâ-'nébhya evấ 'sya çúcao çamayati; sã prâ-'nébhyó 'dhi prithivio cuk prá vicati; cám áho-bhyâm iti ní nayaty, aho-râtrăbhyâm evá prithivyaí cúcao camayaty. óshadhe² trấyasvai 'nao svá-dhite maí 'nao hiosîr ity âha, vájro vaí svá-dhitih | 1 | căntyai. pârçvatá a chyati a mudhyató hí manushỳ â â-chyánti 3, tiraccinam 2 ã chyaty 3 anûcînao hí manushỳ à â-chyánti, vy-ăvrittyai. kshasam bhagò 'sí' 'ti sthavimató' barhír aktvã' 'pâ 'syaty, asnaí 'vá rákshâosi nir-ávadayata'. idám aháo ráksho 'dhamám támo nayâmi yò 'sman dvéshţi yám ca vayám dvishmá íty âha, dvaú văvá² púrushau yám cai 'vá || 2 || dvéshti yác cai 'nam dvéshti tãv ubhav adhamam tamo nayatî. 'shé tvé 'ti vapam út khidatî, 'cháta iva hỳ eshá yó yájate. yád upa-trindyad rudrò 'sya paçun ghấtukah syâd, yán nó 'pa-trindyãd áyatá syád; anyáyo 'pa-trinátty anyáyá ná, dhrítyai. ghriténa dyava-prithivî pró "rņvatham íty aha, dyava-prithivi' evá rásena 'nakty. áchinnah | 3 | rã=

^{9.} vapáhomah. ¹ *nch* ABW. ² ohne avagraha. ³ Aroby* B. ⁴ vrity* ABCDW. ³ anktvå B (p. 527). ⁶ als Compositum. ⁷ s. P. 4, 12.

pācrapanî iti vapā-crapanî — ene iti — vishūcî iti — vishvancau.

10. paçúm â-lábhya purodăçam i nír vapati, sá-medham evaí 'nam a labhate. vapáya pra-cárya purodăçena prá caraty, ŭrg vaí purodăça, űrjam evá paçûnăm madhyató 'dadhâty, átho paçór evá chidrám ápi dadhâti. prishad-âjyásyo 'pa-hátya tríh prichati: çritáw havîzh çamitar íti, trí-shatya hí deva; yó 'çritaw çritám aha sá énasâ.

prânâ-'pânaú vấ etaú paçûnấm || 1 || yát pṛishad-âjyám, paçóḥ khálu vấ ã-labdhasya hṛidayam âtmã 'bhi sám eti, yát pṛishad-âjyéna hṛidayam abhi-ghâráyaty âtmánn evá paçûnấm prâṇâ-'pânaú dadhâti. paçúnâ vai devấḥ suvar-gáṃ lokám âyan, tè 'manyanta: manushỳâ no 'nv-ābhav-ishyanti' 'ti, tásya çiraç chittvấ médham prã 'kshârayant, sá prakshò' 'bhavat, tát prakshásya praksha-tvám; yát plaksha-çâkhó 'ttara-barhir bhávati sá-medhasyai 'vá || 2 || paçor áva dyati. paçúṃ vai hriyámâṇaw rákshâwsy ánu sacante, 'ntará yűpaṃ câ "-havanīyaṃ ca harati, ráksha-

manótâyai¹ havísho 'va-dîyámânasyã 'nu brùh' 'ty âha, mána evă 'syã 'va runddha'. ékâdaçâ¹ 'va-dấnâny áva dyati, dáça vaí paçóh prâ-'nã âtmaí 'kâdaçó', yãvân¹ evá paçús tásyã 'va || s || dyati. hṛídayasyã 'gré 'va dyaty ' átha jihvãyâ átha vákshaso, yád vaí hṛídayenâ 'bhi-gáchati táj jihváyâ vadati, yáj jihváyâ vádati tád ùrasó 'dhí nír vadaty. etád vaí paçór yathâ-pûrvám; yásyai 'vám ava-dãya yathâ-kâmám út-tareshâm ava-dyáti yathâ-pûrvám evã 'sya paçór ávattam' bhavati. madh=

sâm ápa-hatyai. paçór vấ ấ-labdhasya mánó 'pa krâmati.

"rnoti, ráso vá eshá paçûnãm yád yű, rásam evá paçúshu dadháti. parçvéna vasa-homám prá yauti, mádhyam vá etát paçûnam yát parçváu rása eshá paçûnam yád vása, yát pârçvéna vasá-homám pra-yaúti madhyatá evá pa= cũnão rásam dadhâti. ghnánti 1 | vã etát paçúm yát sam-jnapáyanty, aindráh khálu vai devátayâ prâ-'ná aindrò 'pà-'ná, aindráh prà-'nó ánge-ange' ní dedhyad íty åha, prânà-'pànăv evá paçúshu dadhâti. déva t vash = țar bhữri te sáw-sam etv íty âha, tvâshtrã hí devátaya paçávo. víshu-rûpa yát sá-lakshmano bháv: athé 'ty âha, vishu-rûpâ bỳ eté sántah sá-lakshmana etárhi bhávanti. deva-trã yántam || 2 || ávase sá= khâyó 'nu tvâ mâtấ pitáro' madantv íty âhã, 'nu= -matam evai 'nam mâtrã' pitrã suvar-gám lokám gamayaty. ardha-'rcé vasâ-homám juhoty, asaú vä ardha-'rcá iyám ardha-'rcá, imé evá rásenâ 'nakti; díço juhoti, díça evá rásenâ 'nakty, átho dig-bhyá evó "rjao rásam áva runddhe. prana-'panau va etau paçunam yat prishad= -ajyám, vánaspatyáh khálu || 3 || vaí devátayá paçávo, yát prishad-ájyásyo 'pa-hátyã 'ha: vánaspátayé' 'nu brûhi vánaspátaye pré 'shyé 'ti prânâ-'pânav evá pacúshu dadháty. anyásyá-'nyasya sam-avattáo sam-áva= dyati, tásmán naná-růpáh pacávo. yůshnó pa siňcati, ráso vã eshá paçûnam yád yữ, rásam evá paçúshu dadhàtí. 'dâm úpa hvayate, paçávo vã idâ, paçún evó 'pa hvayate; catúr úpa hvayate | 4 | cátush-pâdo hí paçávo. yám kâmáyeta: 'paçúh syâd íty amedás-kam tásma a dadhyan, médo-rûpâ vai paçávo, rûpénai 'vai 'nam paçú-bhyo nír

^{11.} ¹ ohne avagraha. ² so (°ó ánge-a°) ABW, s. P. 11, 17.
³ als zwei Wörtev. ⁴ mâtă C. ⁵ s. P. 4, 24. ⁶ ruṃdhe ABCDW.
² als Compositum.

bhajaty, apaçúr evá bhavati. yám kâmáyeta: paçu-mánt syàd íti médasvat¹ tásmâ a dadhyân, médo-rûpâ vaí paçávo, rûpénai 'vá 'smai paçűn áva runddhe', paçu-mán evá bhavati. prajā-patir yajnám asrijata, sá ājyam || 5 || purástàd¹ asrijata paçúm madhyatáh¹ prishad-âjyám paçcat, tásmâd ajyena pra-yâjā ijyante paçúnà madhyatáh prishad-âjyénâ 'nû-yâjás', tásmâd etán miçrám iva paçcât-srishtáto hy. ékâdaçâ¹ 'nû-yâján' yajati, dáça vaí paçóh prâ-'nā, âtmaí 'kàdaçó¹, yavân evá paçús tám ánu yajati. ghnánti vá etát paçúm yát sam-jnapáyanti, prâṇâs-'pânaú khálu vá etaú paçûnám yát prishad-âjyám, yát prishad-âjyénâ 'nû-yâján' yájati prâṇâ-'pânáv evá paşçûshu dadhâti || 6 || ghnánti, yántam, khálu, catúr úpa hvayata, ájyam, yát prishadâjyéna, shát ca || 11 ||

1, 3, 10, 1. 2. — Ç. 3, 8, 3, 20-37. — ūrnoti | medorūpā iti medaḥ-rūpāḥ — yūḥ — aṃgē-aṃgā ity aṃgē-aṃgē — dedhyat — tvāshṭrāḥ — vishūrūpā iti vishū-rūpāḥ | yat — vishūrūpā iti vishū-rūpāḥ | hi — mātā | pitarāḥ — mātrā | pitrā — ardharca ity ardha-rice — vai | ardharca ity ardha-ricaḥ | iyam — ime iti — atho iti — preti | ishya — samavattam iti sam-avattam | samavadyatīti sam-avadyati — yūḥ — catuḥ — amedaskam ity amedaḥ-kam — medorūpā iti mes daḥ-rūpāḥ — medasvat — medorūpā iti medaḥ-rūpāḥ — asrijata — ijyantē — anūyājā ity anu-yājāḥ — anūyājān ity anu-yājān.

cătvălât, suvargăya vaisarjanăni, vaishņavyá 'rcă, prithivyaí, sâdhyă, ishé tvé 'ty, agnină 'e, páryagni, paçóh, paçúm âlábhya, médasâ srúcâv, ékâdaça || 11 ||

cátválád (1,1), deván upaí-'ti (2,5), muñcati (4,8), prahriyámáņaya (5,4), páryagni (8,1), paçúm álábhya (10,1), cátushpádo (11,4), dvíshashtih || 62 ||

iti taittiriyasamhitayam shashthakande tritiyah prapathakah ||

^{11. •} unbetont. • s. P. 3, 7. 10 ishè 'gnink W.

1. yajnéna val praja-patih praja asrijata, ta upayád--bhir¹ eva 'srijata, yad upa-yaja upa-yajati pra-ja eva tád yájamanah srijate. jaghana-'rdhad áva dyati', jaghana--'rdhad dhí pra-jah pra-jayante's. sthavimato' 'va dyati, sthavimató bi pra-jah pra-jayanté. 'sam-bhindann áva dyati prå-'nanam ásam-bhedaya. ná pary-avartayati"; yát pary-åvartáyed udåvartáh pra-ja gráhukah syát. udrám gacha sváhé 'ty aha, retáh | 1 | evá tád dadhâty. antáriksham gacha svähé 'ty âhâ, 'ntáris kshenai 'va 'smai pra-jah pra janayaty, antarikshao hy anu pra-jah pra-jayante. de váu sa vitaram gacha svahé 'ty aha, savitrí-prasûta evá 'smai pra-jah prá janayaty. aho-râtré gacha svähé 'ty ahâ, 'ho-ratrabhyam eva 'smai pra-jăh prá janayaty, aho-râtré hy ánu pra-jãh pra--jäyante. miträ-várunau gacha svähâ | 2 | íty åha, pra-jásv evá prá-játásu prápa-'pánaú dadháti. gacha sváhé 'ty âha, saumyá hí devátayâ pra-já. yajnám gacha sváhé 'ty aha, pra-já evá yajníyah karchánda si gacha sváhé 'ty aha, paçávo vaí chándausi, paçun evá 'va runddhe'. dyáva-prithiví gacha svähé 'ty àha, pra-jă evá prá-jâtâ dyavâ-prithivíbhyam ubhayátah pári grihnati. nábhah | 8 | divyám gacha sváhé 'ty âha, pra-jábhya evá prá-játábhyo vríshțim ní yachaty. agním vaiçvânarám gacha svähé 'ty âha, pra-jã evá prá-jâtâ asyam práti shthâpayati. prå-'nanam va esho 'va dyati yò 'va-dyati gudasya, mano me hardi yaché 'ty aha, pra-'nan eva yatha-sthanam

^{4, 1.} gudayâgaḥ. ¹ dbhi 0; auch nach iti prima manu t-bhiḥ (t-bhiḥ sec. m.). ³ dyanti B (p. 549). ³ Wurzel betont. ⁴ ohne avagraha. ³ als Compositum. ⁵ rumdhe ABCDW. ¬ so (shth) ABW, s. P. 6, 4.

áty amucyata, tã váhantîr abhavan; váhantînâm grihnâti, yă evá médhyà yajniyâh sá-devâ ăpas tăsâm evá grih: nă 'ntamă váhantir átî 'yàd, yád antamã váhantir ati-'yad yajnám áti manyeta. ná sthavaránám grihní: yâd, várnna-grihîtâ vai sthâvara; yát sthâvaranam grihniyát | 3 | várunená 'sya yajnám gráhayed. yád vai dívá apó rătrih prá vicati, tásmât tâmră ăpo dívâ dadricre; yan náktam bhávaty apó 'hah prá vicati, tásmac candra apo naktam dadricre; chayayai ca "-tapataç" ca sam-dhaú grihnaty, aho-ratrayor eva 'smai várnam grihhavíshmatîr1 imã apa ity aha, havish-kritanam evá grihpáti. havíshmáo¹*4 astu ||4|| sűrya íty åha, sá-çukrânam evá grihnaty. anu-shtúbha grihnati, väg vấ anu-shtúg, vàcaí 'vaí 'nâḥ sárvayâ gribpàti. cátush= -padaya 'rca grihnati, tríh sadayati, saptá sám padyante, saptá-padâ çákvari, paçávah çákvarî, paçűn evă 'va runddhe .

'smaí vaí lokāya gārha-patya ā dhîyate 'mushmā ā-ha-vanīyo, yad gārha-patya upa-sādayed asmín loké paçu-mānt syād, yad ā-havanīye 'mushmin | 5 || loké paçu-mānt syād, ubháyor upa sādayaty, ubháyor evaí 'nam lokáyoh paçu-mantam karoti. sarvatah pári harati, rá-kshasām ápa-hatyā. in drā-'gniyor bhāga-dhéyî sthé 'ty āha, yathā-yajur evaí 'tad. agnī-'dhra upa vāsayaty, etad vai yajnasyā 'parā-jitam yad agnī-'dhram, yad eva yajnasyā 'parā-jitam tad evaí 'nā upa vāsayati. yatah khálu vaí yajnasya vi-tatasya na kriyate tad anu yajnas rakshāway ava caranti, yad vahantīnām gribnāti kriya-mānam eva tad yajnasya çaye, rakshasām ananv-avacārāya.

^{2. * *}tapaç A. * so (*\$\omega\$\omega\$) ABW, s. P. 9, 21. * rumpdhe ABCDW. * unbetont. * "nl* A.

ná hỳ etă îláyanty⁸, **a tritîya-sava**nât pári çere, yajnásya sám-tatyai || 6 || syâd, índro, grihņīyād, astv, amúshmin, kriyate, shád. vioçatiç ca || 2 ||

- 1, 8, 12, 1. Ç. 3, 9, 2, 2-17. devâḥ âgnīdhra ity âgni-idhre vasatîvaritvam iti vasatîvari-tvam tàḥ | vasatîvariḥ agrihîtâḥ | abhîti | nimroced iti ni-mrocet jyotishyā anvîpam pratîpam ahan | saḥ | apaḥ | abhîti | amriyata tâḥ medhyāḥ na | antamâḥ yat | antamâḥ varuṇagrihîtâ iti varuṇa-grihîtâḥ sthâ-varâḥ divā apaḥ | ahaḥ âtapata ity ā-tapataḥ havishmān catushpadayeti catuḥ-padayâ | ricâ ruṃdhe dhîyate gârhapatya iti gârha-patye apahatyâ ity apa-hatyai bhâgadheyîr iti bhâga-dheyîḥ âgnīdhra ity âgni-idhre îlayanti | eti.
- 3. brahma-vâdíno vadanti: sá t' vấ¹ adhvaryúḥ syâd yáḥ sómam upâ-'vahárant sárvâbhyo devátâbhya² upâ-'vaháred íti; hṛidé tvê 'ty âha manushỳebhya evaí 'téna karoti, mánase tvé 'ty âha pitṛí-bhya evaí 'téna karoti, divé tvâ sûryãya tvé 'ty âha devébhya evaí 'téna karoty; etāvatîr² vaí devátâs, tãbhya evaí 'naw sár-vâbhya upã-'vaharati³. purã vâcáḥ || 1 || prá-vaditoḥ prâtar-anuvâkám upã-''karoti³, yāvaty³ evá vãk tām áva runddhe⁴. 'pó 'gre 'bhi-vyāharati³, yajnó vã āpo, yaj-nám evã 'bhí vācam ví sṛijati. sárvāṇi chándāwsy ánv âha, paçávo vaí chándāwsi, paçún evã 'va runddhe⁴. gâyatriyã téjas-kâmasya pári dadhyât⁵ trishṭúbhe² 'ndriyá-kâmasya jágatyâ paçú-kâmasyâ 'nu-shṭúbhâ pratishṭhã-kâmasya pañktyã⁵ yajná-kâmasya vi-rājã 'nna-kâmasya.

^{2. *} avagamayanti B (! p. 558). * nicht componirt mit nimrócet.

^{3.} somopâvaharaņam. ¹ so (två) ABW, s. P. 5, 18. ² ohne avagraha. ³ als Compositum. ⁴ rumdhe ABCDW. ⁵ unbetont. ⁶ •nty • AC.

çrinótv agnih sam-idhâ hávam || 2 || ma ity âha, savitrí-prasûta evá devátàbhyo ni-védyâ 'pó 'chai 'ty. apá ishya hotar íty âhe, 'shitáw hí kárma kriyáte. maitrà-varunasya camasa-'dhvaryav a dravé 'ty aha, mitra-várunau vấ apăm netarau, tabbyam evaí 'na áchai ti. dévîr âpo apâm' napâd íty âhă, "-hutyai 'vai 'nâ nish-krîya grihnâty átho havish-kritânâm evă 'bhi= -ghritânâm gribnâti | s | kărshir asî 'ty âha, çámalam evá "sâm ápa plávayati. samudrásya" vó 'kshityâ un naya ity âba, tásmâd adyámânâh pîyámânâ ăpo ná kshfyante. yónir vai yajnásya catválam yajnó vasatívárir 2, hotri-camasám ca maitrâvaruna-camasám ca sau-spárçya va= satîvárîr vy-ănayati yajnásya sayoni-tváyă, 'tho svăd evai 'nå yóneh prá janayaty. ádhvaryó 'ver apas ity åbo, 'té "m anamnamur uté 'mấh paçyé 'ti vấvaí 'tád âha. yády agni-shtomó juhóti, yády ukthyah pari-dhau ní marshti, yády ati-ratró yájur vádan prá padyste, yajna-kratûnam vy-avrittyai 10 | 4 | vacó, hávam, abhíghritanam grihuaty, utá, páńcaviocatic ca ||3||

1,3,13,1.2. — Ç. 3,9,8,2-33. — saḥ | tu | vai — upāzvaharatīty upa-avaharati | purā — upākarotīty upa-akaroti — rumdhe | apaḥ | agrè | abhivyāharatīty abhi-vyāharati — dadhyāt — me | iti — apaḥ | acha | eti | apaḥ | iahya — ishitam — camasādhvaryav iti camasa-adhvaryo | eti | drava | iti — acha | eti — âhutyety à-hutyā | eva | enāḥ — atho iti — akshityai — naye — vyānayatīti vi-anayati — atho iti — enāḥ | adhvaryo iti | aveḥ | apāsḥ — uta | îm | anamnamuḥ | uta | imāḥ.

4. devásya tvá savitúh pra-savá íti gravanam

^{3. 7} so (°o a°) ABW, s. P. 11, 8. 8 s. Whitney zu P. 4, 6 p. 108.

ritû° B (p. 565). 1° vrity° ABCDW.

^{4.} somonmanam.

-gnaḥ — gbhîti | mimîte | vyânam iti vi-gnam — mimîte — çvâtrâḥ — eshaḥ | vai — ârtim | eti | richati — diçaḥ | gbhîti | gdhyâyat | saḥ | diçaḥ | anu | preti | aviçat — atho iti — amba | nîti | svara — adābhyam — jâgrivi — eti | richati — gbhishuṇvantîty abhi-sunvanti — trâyate — prâṇa iti pra-anaḥ — goçûn.

5. prâ-'no vã eshá yád upâ-'eçúr, yád upâeçv. -agrà gráhâ grihyánte prâ-'nám evă 'nu prá yanty. Arunó ha smà "hau 'pa-veçih: prâtah-savaná evă 'hám yajnáw sáw sthâpayâmi téna tátah sáw-sthitena carâmî' 'ty; ashtaŭ kritvo 'gre 'bhi shunoty', ashta-'kshara gayatrî, gâyatrám prâtaḥ-savanám, prâtaḥ-savanám evá ténâ "pnoty; ékâdaça krítvo dvitíyam, ékâdaçâ-'ksharâ trishtup', traí= shtubham² madhyamdinam² || 1 || savanam, madhyamdi= nam evá sávanam ténâ "pnoti; dvădaça kritvas tritiyam, dvádaçå-'ksharà jágatî, jágatam tritîya-savanám, tritîya-savanám evá téná "pnoty; etão ha vãvá sá yajnásya sáo: -sthitim uvâcă, 'skandâyã, 'skannae hi tád yád yajnásya sáe--sthitasya skándaty. átho khálv âhur: gâyatrí vãvá prâtah-savané ná 'ti-váda íty, ánati-váduka enam bhrátrivyo bhavati yá evám véda; tásmád ashtav-ashtau || 2 || krítvo 'bhi-shútyam. brahma-vâdíno vadanti. pavítra-vanto 'nyé gráhâ grihyánte kím-pavitra upâ-'oçúr íti, vák-pas vitra íti brûyâd, vâcás pátayes pavasva vâjinn íty âha, vâcaí 'vai 'nam păvayati. vrishņo a oçu-bhyâm 4 ity âha, vrishno hỳ etav aoçu vau somasya; gábhasti= půta íty âha, gábhastinà hỳ enam păváyati; de vó de: vãnâm pavítram asi 'ty âha, devó hỳ esháḥ∥s∥

^{5-5, | |} grahâḥ; 5. upâncuḥ. | s. P. 6, 4. | 3, 6. | 9 ohne avagraha. | 3 so (*s p*) ABW, s. P. 8, 27. | 4 so (*o a*) ABW, s. P. 11, 16. | s. P. 4, 5.

devanam pavítram; yésham bhagó 'si tébhyas tvé 'ty âha, yéshâw hỳ eshá bhagás tébhya enam grihnati. svămkrito" 'sī 'ty âha, prâ-'nam eva svam akrita; má= dhu-matîr na ishas kridhî' 'ty âha, sárvam evã 'smâ idáo svadayati; vícvebhy as tve 'ndriyébhy o divyé= bhyah părthivebhya ity âho, 'bháyeshv evá deva-manushyéshu prâ-'năn' dadhâti. mánas tvâ | 4 || íty aha, mána eva 'couta; urv antáriksham' ánv ihí 'ty âhâ, 'ntariksha-devatỳo hí prâ-'ṇáḥ; svãhâ' tvâ su= .-bhavah sŭryâyé 'ty âha, prâ-'nă vai svá-bhavaso de= vãs, téshv evá paró-'ksham juhoti; devébhyas tvâ mas rîci-pébhya ity âba, "dityasya vai raçmayo deva marici= -pas, tesham tád bhaga-dheyam, tan evá tena prinati. yádi kâmáyeta: várshukah parjányah | 5 | syâd iti hástena ní mrijyad, vríshtim evá ní yachati; yádi kâmá= yetä: 'varshukah syad ity ut-tanéna ni mrijyad, vrishtim evó 'd yachati. yády abhi-cáred amum jahy átha två hoshy am' 'ti brûyâd, a-hutim evai 'nam pre-''psan hanti; yádi dûré syád á támitos tishthet, prå-'nám evá 'syâ 'nu-gátya hanti. yády abhi-cáred a músh ya || 6 || två prå-'né sådayamî' 'ti sådayed, ásanno vai prå-'nah, prå-'nam eva 'sya sådayati. shad-bhir aoçu-bhih pavayati, shád vấ ritáva, ritú-bhir evaí 'nam păvayati; tríh păv= ayati, tráya imé loka, ebhír evaí 'nam lokaíh păvayati. brahma-vådíno vadanti: kásmát sátyát tráyah paçûnáo básta-"dânâ íti; yát trír upâ-'oçúo hástena vi-grihņāti, tá= småt tráyah paçûnão hástâ-"dânah púrusho hastí mar: mádhyandinam, ashtáv-ashtáv, eshá, mánas tvá, parjányo, 'múshya, púrusho, dvé ca ||5||

^{5. &}lt;sup>6</sup> esha fehlt C. ⁷ so (*sk*) AW, h* * B (p. 596); s. P. 8, 25. ⁸ prâpam B.

- 1, 4, 2, 1. K. 27, 1. Ç. 4, 1, 1, 1-26. 2, 21-24. upāccvāgrā ity upācu-agrāḥ | grahā anu | preti | yantī —
  sma | âha | aupāveçir ity aupā-veçiḥ | prātaḥsavana iti prātaḥ-savane kritvaḥ | agre | abhîti | sunotī vāva | saḥ
   askāndāya | askānnam atho iti atīvāda ity atī-vāde
   abhīshutyam ity abhī-sutyam grīhyante vācaḥ |
  patāye accū iti ishāḥ prāṇān iti pra-anān | dadhātī
   acnute prāṇā iti pra-anāḥ racmayaḥ | devāḥ —
  nīcā prepsann iti pra-îpsan hastādānā iti hastā-ādānāḥ.
- 6. devä vaí yád yajné 'kurvata tád ásurā akurvata, té devä upā-'oçaŭ yajnáo sac-sthāpyam apaçyan, tám upā-'oçaŭ sám asthāpayan; té 'surā vájram ud-yátya devān abhỳ âyanta, té devā bíbhyata índram úpā 'dhāvan, tān índro 'ntar-yāméṇā 'ntár adhatta, tád antar-yāmásyā 'ntaryāma-tváṃ; yád antar-yāmó grihyáte bhrātrivyān evá tád yájamāno 'ntár dhatte. 'ntás te || 1 || dadhā-mi dyāvā-prithiví antár urv antáriksham' íty āhai, 'bhír evá lokaír yájamāno bhrātrivyān antár dhatte. té dèvä amanyanté: 'ndro vã idám abhûd yád vayás

tė dėvā amanyantė: 'ndro vā idam abhūd yad vayas sma iti, tè 'bruvan: magha-vann anu na ā bhaje 'ti; sa:

-jóshā devair avaraih paraiç cė 'ty abravîd, ye cai 'va devāh pare ye cā 'vare tān ubhayan || 2 || anv:

-abhajat'; sa-jóshā devair avaraih paraiç cė 'ty aha, ye cai 'va devāh pare ye cā 'vare tān ubhayan anv:

-abhajaty'. antar-yamé maghavan madayasvé 'ty aha, yajnād eva yajamānam na 'ntar ety. upayama:

-grihîto 'sī 'ty ahâ, 'pâ-'nasya dhrityai. yad ubhāv apavi:

trau grihyeyatām prâ-'nam apâ-'no 'nu ny richet, pras
-māyukah syât; pavitra-van antar-yamo grihyate || 3 ||

^{6.} antaryâmaḥ. ¹ ohne avagraha. ² als Compositum.

téna, yani hí daru-máyani patrany asyaí tani yóneh sám-bhûtâni, yani mṛin-máyani sâ-'kshat tany asyaí, tásmad
evám âha. vag vaí páracy ávy-akṛitâ 'vadat, té deva
índram abruvann: imam no vacam vy-akurv íti, sò 'bravid: váram vṛiṇai máhyam cai 'vaí 'shá vâyáve ca sahá
gṛihyatâ íti, tásmad aindra-vâyaváh sahá gṛihyate; tam
índro madhyatò 'va-krámya vy-akarot, tásmad iyám vy-akṛitâ vag udyate. tásmat sakṛíd índraya madhyatò
gṛihyate dvír vâyáve, dvaú hí sá várav ávṛiṇîta | s |
svadaya, sómāh, sahá, 'shṭávi@çatiç ca | 17 ||

- (1, 4, 4, 1). K. 27, 3. Ç. 4, 1, 3, 1-10. aindravâya=
  vâgrā ity aindravâyava-agrāḥ | grahāḥ anu | preti | yanti
   grahāḥ | grihyāntai aindravâyavasgrā ity aindravâyava=
  -agrāḥ | grahāḥ devāḥ ucyāntai sajanti sā |
  aditiḥ vriṇai dârumayānîti dâru-mayāni mrinma=
  yānīti mrit-mayāni parācî | avyākritety avi-ākritā | ava=
  dat vyākurv iti vi-ākuru grihyātai vyākarod iti
  vi-ākarot vyākriteti vi-ākritā grihyate.
- 8. mitrám devă abruvant: sómaw răjânaw hanâmé 'ti, sò 'bravîn: nă 'háw sárvasya vă ahám mitrám asmî 'ti; tám abruvan: hánâmai 'vé 'ti, sò 'bravîd: váram vṛiṇai páyasai 'vá me sómaw çrîṇann¹ íti, tásmân maitrâ-varuṇám páyasâ çrîṇanti. tásmât paçávó 'pâ 'krâman: mitráh sán krûrám akar íti; krûrám iva khálu vã esháh || 1 || karoti yáh sómena yájate, tásmât paçávó 'pa krâmanti; yán maitrâ-varuṇám páyasâ çrîṇăti paçú-bhir evá tán mitráw sam-ardháyati paçú-bhir yájamânam. purã khálu vãvaí² 'vám mitrò 'ved: ápa mát krûrám cakrúshah paçávah kram-

^{7.} ohne avagraha. als Compositum. für indraväyubhyäm! vgl. VI, 4, 8, 4 und väyosävitrah VII, 5, 22, 1. grihyätai C. unbetont; gribyäte C prima manu,

^{8.} maitrâvaruṇaḥ. ¹ so ABCDW; man erwartet: çriṇân. ² ohne avagraha.

acvino grihyate. tásmad evám vidúsha bahish-pavamaná upa-sádyah, pavítram vaí bahish-pavamáná, átmánam evá păvayate. táyos tredhă¹ bhaishajyam¹ vi nỳ adadhur, ap-sú trítiyam brâhmané trítiyam; táagnaú tritiyam småd uda-påtrám || 2 || upa-nidhäya bråhmanám dakshinató 1 ni-shadya bheshajam kuryad; yavad eva bheshajam tona karoti*, sam-árdhukam asya kritám bhavati. brahma--vådino vadanti: kásmåt satyäd éka-påtrå dvi-devatyå grihyánte dvi-pätra hûyanta íti; yád ékapatra grihyánte tásmåd éko 'ntaratáh i prå-'nó, dvi-pätrå hûyante tásmåd dvaú-dvau bahíshtat 1 pra-'nah. pra-'na va eté yad dvi-devatýžh, pacáva ídž; yád ídžm ptirvžm dvi-devatýchhya upa-hváyeta | s | paçú-bhih prâ-'nan antár dadhita, pra--mayukah syad; dvi-devatyan bhakshayitvé 'dam upa hva= yate, prå-'nan eva ''tman dhitva paçun upa hvayate. väg vä aindra-väyaváç cákshur maitrā-varuņāḥ crótram açvináh; purástad' aindra-vayavám bhakshayati tásmat puráståd vácá vadati, purástán maitrá-varunám tásmát purástac cákshusha pacyati, sarvátah pari-háram acvinám tásmåt sarvátah crótrena crinoti. prå-'na va eté yad dvi-devatyah | 4 | áriktani patrani sadayati, tásmad árikta antaratáh prå-'na, yátah khálu vai yajnásya ví-tatasya ná kriyáte tád ánu yajnáw rákshawsy áva caranti; yád áriktâni pấtrâni sadáyati kriyámanam evá tád yajnásya rákshasam ánanv-avacáraya. dákshinasya havir= çaye -dhanasyó 't-tarasyam vartanyaw sadayati, vacy evá vácam dadhaty. a tritîya-savanat pári çere, yajnásya sám--tatyai || 5 || manushyacaráv, udapátrám, upahváyeta, dvidevatyáh, shátcatvåri@çac ca || 9 ||

^{9.} unbetont; ytvad evá bildet somit wohl den Vordersatz (vgl. VII, 5, 5, 2), bh. tena k. den Machsatz?

kâm cákshushî s, tásmân nasikaya cákshushî ví-dbrite 10; sarvátah pári krámato rákshasâm ápa-hatyai. devá vaí yấh prácîr' á-butîr ájuhavur yé purástâd asura ásan tãos tábhih 11 prá | 3 | anudanta, yáh pratícîr 1 yé paçcad ásura ásan taus tabhir 11 ápa 'nudanta; pracir anya a-hutayo hûyante pratyancau çukra-manthinau, paçcac cai 'vá purástâc ca yájamâno bhrátrivyân prá nudate 12, tásmåt párācîh¹ pra-jăh prá vîyante¹³ pratīcîr jâyante. cukra-manthinau va anu pra-jah pra jayante 'ttric' ca "dỳâç ca; su-vĩrâḥ pra-jãḥ pra-janáyan párî hi cukráh cukrá-cocishá | 4 | su-prajáh pra-jáh pra-janáyan párî 'hi manthí manthí-cocishé 'ty åhai15, 'ta vai su-vîrå ya áttrîr14, etah su-praja ya adya, yá evám védå 'ttrỳ 14 asya pra-ja jayate 13 na 'dya. praja-pater ákshy açvayat, tát pára 'patat, tád ví-kankatam prä 'viçat, tád ví-kankate na 'ramata, tád yávam prä 'viçat, tád yáve 'ramata, tád yávasya | 5 | yava-tvám; yád vaí: kankatam¹ manthi-patrám bhávati sáktu-bhih çrînati praja-pater evá tác cákshuh sám bharati. brahma-vå. dino vadanti: kásmát satyán manthi-pâtráw sádo ná 'çnuta íty; arta-patráo 16 hí 'ti brûyad, yád açnuvîtă 'dhvaryuh syad artim' a 'rchet', tasman na 'çnute | 6 | atmána pára, nísh, prá, çukráçocisha, yávasya, saptátrioçac ca || 10 ||

(1, 4, 8, 1. 9, 1). — K. 27, 8. — Ç. 4, 2, 1, 1-6. 11. 16-18. 27.

— âsīt | çaṇḍâmarkāv iti çaṇḍâ-markaŭ — brahmaṇvanta
iti brahmaṇ-vantaḥ² — âsan — asuraḥ | te | anyaḥ | anyam
— çukrâmanthināv iti çukrâ-manthinau — abhavan — asu-

^{10. 10} s. P. 4, 11. 11 so (°Acs t°) ABW, s. P. 6, 14. 13 so (9°) ABW, s. P. 7, 4. 13 unbetont. 14 °tr° ABCDW. 13 sûtra-kâreņo 'dâhritau parikramaņamantrau pradeçântarsiḥ (°re! s. Vs. Çatap. Br.) samāmnātāv iha vyācashţe. 16 ârtapātra m rogayuktam cakshu(ḥ)sva-rūpam idam pātram. 17 so (ārch°) ABW, s. P. 10, 9.

sám jâtám gaúr abhí jighraty. âtmã vã eshá yajnásya yád âgrayaṇáḥ, sávane-savane ' 'bhí grihṇâty âtmánn evá yajnáw sám tanoty. upárishṭâd ' ã nayati réta evá tád dadhâty; adhástâd ' úpa grihṇâti prá janayaty evá tád. brahma-vâdíno vadanti: kásmât satyãd gâyatri kánishṭhâ chándasàw sati sárvâṇi sávanâni vahati 'ty; eshá vaí gâyatriyaí vatsó yád âgrayaṇás, tám evá tád abhi-nivártaw sárvâṇi sávanâni vahati; tásmâd vatsám apã-"kṛitaṃ gaúr abhí ní vartate || 4 || âhâ, "grayaṇatvám, ṛrajāpatir evé, 'ti, viwatíç ca || 11 ||

(1,4,10,1.11,1). — K. 27,9. — Ç. 4,2,2,1-4.9.11. — devâh — akurvata — âgrayanâgrân ity âgrayana-agrân — âyan — âgrayanâgrâ ity âgrayana-agrâh | grahāh — rugna-vatya | ricâ — ruktvâ — devâh | divi — atishthamânâ — devâh | vâci — sâ | âgrayanam | prati | eti | agachat — grahāh — tsârî | iyati | me | âkhah | iyati | na | apeti — apâkritam ity apa-âkritam — abhi | nîti | vartate.

yajnéna tá upa-yádbhir, devá vaí yajnám ágnídhre, brahmavádínah sá tvaí, devásya grávánam, pránó vá upâ©çvàgrá, devá vá upâ©çaú, vág vaí, mitrám, yajnásya çíro 7, bríhaspátir 8, devá vá ågrasyanágrán, ékádaça || 11 ||

yajnéna (1,1), loké paçumánt syát (2,6), sávanam mádhyamdinam (5,2), vág vá (7,1), áriktáni (9,5), tát prajá abhy (11,4), ckar pancáçat (8,5) | 51 ||

iti taittirîyasamhitâyâm shashthakûnde caturthah prapâthakah ll

1. indro vriträya vájram úd ayachat, sá vritró vájrad úd-yatad abibhet, sò 'bravîn: mã me prá hâr ásti vã

^{11. 4} s. P. 6, 10. 5 "yadbhi" AC. W prima manu. 6 prâná D. 7 fehlt D. 8 tir devänâm W. 9 so (abhy) W, fehlt D, agr" AC. 10 cát ACDW.

^{5, 1.} ukthyagrahah.

- 1, 4, 12, 1. 2, 4, 12, 3-5. K. 27, 10. Ç. 4, 2, 8, 10. 5, 5, 1, 1-5. hâḥ | asti jahi | iti | saḥ mâyâ | âsīt grih; yatè vrinkte vayasvate preti | ayachat jahi anvâbhajatîty anu-âbhajati preti | ayachat asmât anvâyantîty anu-âyanti jâyâḥ arpayeyam.
- 2. ấyur vã etád yajnásya yád dhruvá, ut-tamó gráhanâm grihyate tásmâd ấyuh prâ-'nănâm ut-tamám. mữr =
  dhãnam divó aratím¹ pṛithivyã íty âha, mữrdhãnam
  evaí 'naw samânānâm² karoti. vaiçvânarám² ṛitãya
  jâtám agním íty âha, vaiçvânaráw hí devátayã "yur.
  ubhayáto-vaiçvânaro gṛihyate, tásmâd ubhayátah² prâ-'nã,
  adhástâc¹ co 'párishṭâc² câ. 'rdhíno 'nyé gráhâ gṛih=
  yánte 'rdhí dhruvás, tásmât || 1 || ardhy ávâñ² prâ-'nò
  'nyéshâm prâ-'nānâm. úpo-'pte 'nyé gráhâh sâdyánté
  'nupo-'pte dhruvás, tásmâd asthnã 'nyāh pra-jāh prati=
  -tíshṭhanti mâwsénâ 'nyã. ásurâ vă ut-taratáh pṛithivĩm
  pary-ācikîrshan³, tăṃ devă dhruvénâ 'dṛiwhan, tád dhru=
  vásya dhruva-tvám, yád dhruvá ut-taratáh sâdyáte dhṛítyâ.

áyur vã etád yajnásya yád dhruvá âtmã hótâ, yád dhotri-camasé dhruvám ava-náyaty âtmánn evá yajnásya | 2 | áyur dadhâti. purástâd ukthásyâ 'va-nîya ity âhu h, purástâd dhy áyusho bhunkté; madhyatò 'va-niya ity âhu r, madhyaména hy áyusho bhunktá; uttarâ-'rdhè 'va-nîya ity âhu r, ut-taména hy áyusho bhunkté. vaiçva-devyám ricí çasyá-mânâyâm áva nayati, vaiçva-devyò vai pra-jáh, pra-jásv evá "yur dadhâti | 2 | ardhī dhruvás tásmād, evá yajnásyaí, 'kân ná catvârioçác ca | 2 ||

1, 4, 13, 1. — K. 28, 1. — Ç. 4, 2, 4, 1 (Carakebhyo và) -8. 15. 23. 24. — ardhinaḥ | anye | grahāḥ — ardhî | avān — upopta

^{2.} dhruvah. ¹ so (°o a°) ABW, s. P. II, 17. ² ohne avagraha. ³ als Compositum.

-daçó măsa ity âhus, tâm evá tát prînâti | 4 | kó, jîvanti dvîh, syuç, cătustri@çac ca || 3 ||

1, 4, 14, 1. — K. 28, 2. — Ç. 4, 3, 1, 4-20. — manushyāḥ | naḥ | anvābhavishyantîty anu-abhavishyanti — âyan — anu | preti | ajānan — ritugrahā ity ritu-grahāh — grihyete iti — ritu iti — preti | ishya — âha | ritu-bhir ity ritu-bhih — âkramaṇam ity ā-kramaṇam — na | anyaḥ | anyam | anu | preti | padyeta — preti | padyate — eti.

4. suvar-gaya va eté lokaya grihyante yad ritu-graha, jyótir indra-'gni, yad aindra-'gnam ritu-patréna grih=nati jyótir eva 'sma uparishtad' dadhati, suvar-gasya lokasya 'nu-khyatya. ojo-bhritau va etau devanam yad indra-'gni, yad aindra-'gno grihyata oja eva 'va runddhe'.

vaiçva-devá v cukra-pâtréna grihnâti, vaiçva-devý vai pra-jã, asav âdityáh çukró, yád vaiçva-devá cukra-pâtréna grihnāti tásmâd asav âdityáh | 1 | sárvâh pra-jāh pra-tyánā ud eti, tásmât sárva evá manyate: măm práty úd agâd íti vaiçva-devá cukra-pâtréna grihnâti, vaiçva-devý vaí pra-jãs, téjah çukró, yad vaiçva-devá cukra-pâtréna grihnāti pra-jásv evá téjo dadhâti | 2 | tásmād asav âdityás, trioçác ca | 4 ||

(1, 4, 15, 1. 16, 1). — K. 28, 2. — Ç. 4, 8, 1, 21-27. — ritus grahâ ity ritu-grahâḥ — aindrâgnam ity aindra-agnam — anukhyâtyâ ity anu-khyâtyai — grihyatê.

5. indro marúd-bhih sam-vidyena madhyamdine sáz vane vritrám ahan; yán madhyamdine sávane mar u tvatíy a grihyánte vártra-ghna evá té yájamanasya grihyante. tásya vritrám jaghnúsha ritávo 'muhyant, sá ritu-patréna

^{4.} aindragnah (und vaiçvadevah). 1 ohne avagraha. 2 rumdhe ABCDW.

^{5.} marutvatiyâ mâhendraç ca. I ohne avagraha.

marutvatíyan agrihņāt, táto vai sá ritun pra 'janad, yád ritu-patreņa marutvatīya grihyanta ritunām pra-jnatyai.

vájram vá etám yájamâno bhrátrivyâya prá harati yán marutvatíyâ, úd evá prathaména | 1 | yachati prá harzrati dvitíyena strinuté tritíyenä. "yudham¹ vá etád yájamânah sáwa kurute² yán marutvatíyâ, dhánur evá prazthamó jyá dvitíya íshus tritíyah; práty evá prathaména dhatte ví srijati dvitíyena vídhyati tritíyené. 'ndro vritráw hatvá párâm parâ-vátam agachad: ápâ 'râzdham íti mányamânah, sá hárito³ 'bhavat, sá etán marutvatíyân âtma-spáranân⁴ apaçyat, tán agrihnîta | 2 | prâ-'nám evá prathaménâ 'sprinutâ⁵ 'pâ-'nám dvitíyená

"tmänam tritiyena; "tma-spárana vă eté yájamanasya grihyante yán marutvatíyah, pra-'nám evá prathaména spri-nute' 'pa-'nám dvitíyena "tmänam tritiyené. 'ndro vritrám ahan, tám devä abruvan: mahán vä ayám abhûd yó vritrám ávadhîd íti, tán mahe-'ndrásya mahendra-tváw, sá etám mahe-'ndrám ud-dharám úd aharata vritráw hatva 'nyasu devátasv' ádhi; yán mahe-'ndró grihyata ud-dha-rám evá tám yájamana úd dharate 'nyasu pra-jasv ádhi.

çukra-pâtréna grihnâti, yajamâna-devatỳo vaí mâhe-'ndrás téjah çukró, yán mâhe-'ndrás çukra-pâtréna grih-năti yájamâna evá téjo dadhâti | 3 | prathaménā, 'grihnîta, devátāsv, ashtávioçatic ca | 5 ||

(1, 4, 17, 1 - 21, 1). — K. 28, 3. — Ç. 4, 3, 3, 6-17. — sâm vidyeneti sâm-vidyena — yat | màdhyamdine — marutvatî; yâh — amuhyan — marutvatîyâh | grihyante — yachati — sam iti | kurute | yat | marutvatîyâh — dhatte | vîti — asprinuta — âtmasparanâ ity âtma-sparanâh — sprinute —

^{5. &}lt;sup>2</sup> so ("Os k") ABW, s. P. 5, 6. ³ vivarņaḥ. ⁴ svasya bhitinivāraņena priņayitrin. ⁵ unbetont.

mahendrasyeti mahâ-indrasya — mâhendram iti mâhâ-indram — uddhâram ity út-bâram — adhîti — grihyate — yajas mâne | eva.

6. áditih putrá-kâmâ sâdhyébhyo devébhyo brahmaus -'danám apacat, tásyâ uc-chéshanam adadus, tát prã 'çnât, să réto 'dhatta, tásyai catvara âditya ajayanta; să dvitis yam apacat, sã 'manyato: 'c-chéshanan ma imè 'jnata yád ágre prâ-'çishyamî 'tó me vásîyâ vso janishyanta íti, sã 'gre pra 'çnât, sã réto 'dhatta, tásyai vỳ-riddham ândám ajâyata; să "dityébhya evá | 1 | tritîyam apacad: bhó= gâya ma idáo çrântám astv íti, tè 'bruvan: váram vrinamahai yó 'to jáyâtà asmákao sá éko 'sad yò 'sya pra= -jayam rídhyata asmakam bhógaya bhavad íti; táto ví= vasvan adityò 'jayata, tásya va iyam pra-ja yan manushyas, tasv éka evá 'rddhó' yó yájate, sá devanam bhógaya bhav= ati. devă vai yajnăd | 2 | rudrám antár âyant, sá âdit= yan anv-akramata³, té dvi-devatỳan pra 'padyanta, tan na práti prã 'yachan; tásmâd ápi vádhyam prá-pannam na práti prá yachanti. tásmâd dvi-devatýebhya âdityó nír grihyate. yád uc-chéshanad ájayanta tásmad uc-chésha= nåd grihyate. tisrí-bhir rig-bhír grihnati; måta pita putrás tád evá tán mithunám, úlbam gárbho jaráyu evá tát || s || mithunám. paçávo vã eté yád âdityá ũrg dádhi, dadhnã madhyatáh crînâty űrjam evá paçû= nam madhyató dadhati; çrita-"tankỳena", medhya-tvaya, tásmâd âmã pakvám duhe. paçávo vă eté yád âdityáh, pari-critya grihnâti, prati-rudhyai 'va 'smai paçun grihnâti. paçávo vã eté yád âdityá, eshá rudró yád agníh, pari=

^{6.} âdityagrahah. 1 riddhy B. 2 ordho A. 3 als Compositum. 4 ohne avagraha. 3 so BDW, otaky C.

'nam yoner nir gribnati. viçve | 1 | devas tritiyau sava= nam nó 'd ayachan, té savitaram pratahsavaná-bhagae sántam tritiya-savanám abhí páry anayan2, táto vaí té tritíyao sávanam úd ayachan; yát tritiya-savané sávitró grihyáte tritíyasya sávanasyó 'd-yatyai. savitri-pâtréna vaiç va-de vám kaláçad grihnati, vaiç va-de výo vaí pra-ja, vaiçva-deváh kaláçah; savită pra-savănàm îçe, yát savitri= -pâtréna vaiçva-devám kaláçad grihnati savitrí-prasûta evă 'smai pra-jăh prá || 2 || janayati. sóme sómam abhí gribnati, réta evá tád dadbati. su-çárma 'si su-pra= tishthaná íty aha, sóme hí sómam abhi-grihnati, práti--shthityâ. etásmin vấ ápi gráhe manushỳebhyo devébhyah pitrí-bhyah kriyate; su-cárma 'si su-pratishthaná íty aha, manushyebhya evaí 'téna karoti; brihád ity aha, de= vébhya evaí 'téna karoti; náma íty âha, pitrí-bhya evaí 'téna karoty; etávatîr vai devátàs , tăbhya evaí 'nau sár= våbbyo gribnaty. eshá te yónir víçvebbyas tva devébhya ity aha, vaiçva-devó hỳ esháh || 3 || pitríbhya evaí 'téna karoty, ékan ná viocatíc ca || 7 ||

1,4 (28, 1.), 26, 1. — K. 28, 7. — Ç. 4, 4, 1, 1-14. — anv iti | vashat | karoti — anuvashatkuryad ity anu-vashatkurzyat — anvavasrijed ity anu-avasrijet — abbi | parîti | anayan — praja iti pra-jah — suçarmeti su-çarma — pratishthitya iti prati-sthityai — apîti.

8. prà-'nó vă eshá yád upâ-'oçúr, yád upâoçu-pàtréna prathamáç co 't-tamáç ca gráhau grihyéte' prà-'nám evă 'nu pra-yánti prâ-'nám ánǔ 'd yanti. prajă-patir vă eshá yád âgrayanáh prâ-'ná upà-'oçúh pátnîh pra-

^{7. 2} so (ano) ABW, s. P. 7, 5. 3 ohne avagraha.

N. patnivato grahah. s. P. 4, 40.

220 6, 5, 8.

vádhyam prá-pannam ná práti prá yachanti; tásmát pátní--vaté tváshtré 'pi grihyate. ná sadayaty, ásannad dhí nã 'nu váshat karoti; yád anu= pra-jah pra-jayante. -vashatkuryad rudrám pra-ja anv-ávasrijed*, yán na 'nu= -vashatkuryád áçántam agni-'t sómam bhakshayed, upå--'vçv ánu váshat karoti ná rudrám pra-ja anv-avasrijáti çântám agnī-'t sómam bhakshayaty. ágnī-'n néshtur upá-stham a sida | 5 | néshtah pátním ud-anayés 'ty âhâ, 'gnî-'d evá néshţari réto dádhâti néshţâ pátni= ud-gâtră sám khyâpayati, prajā-patir vā eshá yád ud-gâtă, pra-jânâm pra-jánanâyâ. 'pá úpa prá vartayati, réta evá tát siñcaty. ûrúņó 'pa prá vartayaty', ûrúņā hí rétah sicyáte. nagnam-krítyo "rúm úpa prá vartayati, yadá hí nagná ûrúr bhávaty átha mithuní 10 bhav= ató, 'tha rétah sicyaté, 'tha pra-jah prá jayante | 6 | pátníh suvargám, úpastitaram, indriyava 11 íty, ápi, sída, mithuny 10, ashtaú ca | 18 |

1, 4, 27, 1. — K. 28, 8. — Ç. 4, 4, 2, 9-18. — gṛihyete iti — anv iti 12 | pṛayantîti — anu | ud iti | yanti — anu | pṛeti | jâyante | devâḥ | vai | ita-ita itîtaḥ-itaḥ — te | etam — strîbhyaḥ — adāyâdîr ity adāya-adîḥ 13 — anu | pṛeti | jâzyante — te | iti — indo iti — induḥ — indriyâva itīndriyazvaḥ 6 — pṛajā iti pṛa-jâḥ | vai — agnâsi — patnīva iti patnī-vaḥ — devâḥ — pṛati | pṛeti | ayachan — pṛati | pṛeti | yachanti — apîti — anv iti | vashaṭ | karoti — anuzvashaṭkuryâd ity anu-vashaṭkuryât — anvavasrijed ity anuzvasrijet — agnîd ity agni-it — upâwcv ity upa-awcu — anvavasrijatîty anu-avasrijati — udânayety ut-ânaya — dazdhāti — apaḥ | upa | pṛeti — upa | pṛeti — mizthunî | bhavataḥ.

^{8. 8} als Compositum. 9 ûrupradeçe srâvitam jalam guhyaparyantam pravartate. 10 s. P. 4, 58. 11 so (°yâva und unbetont!) ACDW.
12 nicht componirt mit prayanti. 13 als ob von |'ad!

tátra soma-pîthás tám evă 'va rundhata. uttara-vedyăm ní vapati, paçávo vă uttara-vedíh, paçávo hâri-yojanih, paçúshv evá paçún práti shihāpayanti 12 | 4 | açripâd, amár-âdhānābhyām, álpā, sthāpayanti 119 | 1

(1, 4, 28, 1). — K. 28, 9. — Ç. 4, 4, 8, 2-12. — juhavānîs mā | haushāsm — kāmadughā iti kāma-dughāh — atho iti — etāh — kāmadughā iti kāma-dughāh — riksāme ity riksame — harî iti — yātayāmeti yāta-yāmā — adhinidhāzyety adhi-nidhāya — bhuñjantah — abhuñjantah — bādhate — tishthante — rundhate — sthāpayanti.

10. gráhân vă ánu pra-jăh paçávah prá jâyanta, upacocv-antaryamav aja-'váyah, cukra-manthinau purusha, ritu-grahan éka-çapha, aditya-graham gava. aditya-graho bhűyishthábhir rig-bhír grihyate, tásmád gávah paçûnám bhűyishthå; yát trír upå-'oçúo hástena vi-grihņăti, tásmàd dvaú trín ajá janáyaty áthá 'vayo bhúyasíh. pitá vá eshá yád agrayanáh putráh kaláço; yád agrayaná upa= -dásyet kaláçad grihníyad, yátha pita | 1 | putrám kshitá upa-dhavati tadríg evá tád. yát kaláça upa--dásyed agrayanad grihníyad, yátha putráh pitáram kshitá upa-dhavati tadríg evá tád. atma va eshá yajnásya yád ágrayanó; yád gráho vâ kaláço vo 'pa-dásyed ágrayanád gribníyad, atmána eva 'dhi yajnám nísh karoty'. ávi-jnâto vã eshá grihyate yád âgrayaná, sthâlyã grih= năti vâyavyena juhoti tásmât || 2 || gárbhenă 'vi= -joâtena brahma-hă". 'va-bhrithám áva yanti, párâ sthâlîr

^{9. 12} so (shth) ABW, s. P. 6, 4.

^{10.} kshaye tv âgrayaṇâdînâm punargrahaḥ.

1 kshiṇavṛittiḥ.

2 ohne avagraha.

3 so (0shk0) ABW, s. P. 8, 24.

4 0lyâm C.

4 dârupâtreṇa.

6 proshite bhartari jârajanyo garbho bhartâram praty
avijnâtas (! s. Çat. IV, 5, 2, 10), tena garbheņo 'tpannam brahma jahâti (!)
parityajatîti brahmahâ (!).

gráhaṇam ni-dănam, yád upâ-'oçú çáosati tát || 2 || upâoçv-antaryâmáyor, yád uccaís tád ítareshâm gráha-nâm, etád vaí gráhaṇam ni-dănam, yá evám véda nidăna-vân bhavati. yó vaí gráhaṇam mithunám véda prá pra-jáyâ paçú-bhir mithunaír jâyate; sthâlíbhir anyé gráha grihyánte vâyavyair anyá, etád vaí gráhaṇam mithunám, yá evám véda prá pra-jáyâ paçú-bhir mithunaír jâyata.

índras tváshtuh sómam abhî-sháhā 'pibat, sá víshvañ 'pibat, sá víshvañ 'pibat, sá atmánn a-rámaṇaṃ nã 'vindat, sá etăn anu-savanám' puroḍāçān apaçyat, tăn nír avapat, taír vaí sá atmánn a-rámaṇam akuruta; tásmâd anu-sava nám puroḍāça nír upyante, tásmâd anu-savanám puroḍā cânâm prā 'cnîyâd atmánn evã ''-rámaṇaṃ kurute naí 'naw sómó 'ti pavate. brahma-vâdíno vadanti: ná 'rcã ná yájusha panktír apyaté 'tha kíṃ yajnásya pankta-tvám iti, dhanāḥ karambháḥ pari-vapáḥ puroḍāçaḥ payasya, téna panktír apyate, tád yajnásya pankta-tvám || 4 || bhavanti yáni púnaḥ, çáwsati tád, víshvan, kíṃ, cáturdaça ca || 11 ||

*2, 8, 2, 6. — *Ç. 4, 2, 4, 18. Ait. Br. 2, 23. — yujyantė | na — prayujyanta iti pra-yujyantė — upâvayantîty upa-ava-yanti — grihyantė — jâyate — abhîshahety abhi-sabā — anusavanam ity anu-savanam — purodâçāḥ | nir iti — na | ricâ.

índro vritráyá, "yur vaí, yajnéna, suvargáyé, 'ndro marúdbhir, áditir, antaryámapátréna, práná upá@çupátréné, 'ndro vritrám ahan tásya, gráhán vaí, prá 'nyáni pátrány, ékādaça || 1 1 || índro vritráya (1,1), púnar ritúná "ha (3,8), mithunám paçávo (6,4), néshtah pátnim (8,6), upá@çvantaryámáyor (11,3), dvícatvá.

rioçat || 42 ||
iti taittirîyasamhitâyâm shashthakâṇde
pañcamah prapâthakah ||

^{11. *} s. P. 3, 7. 6, 2. * s. P. 6, 10.

âha. híranyam dadáti, jyótir vaí híranyam, jyótir evá purástád dhatte, suvar-gásya lokásyá 'nu-khyâtyâ. agnīz-'dhe dadáty, agní-mukhân evá 'rtún prînâti; brahmáne dadáti, prá-sûtyai; hótre dadáty, âtmã vã eshá yajnásya yád dhótâ, "tmãnam evá yajnásya dákshinâbhih sám ardhazyati | 5 | híranyaw, rádho, râdhyāsam, mádhumatīr á viçaté 'ty, ashtáthwac ca | 1 | 1

2. samishţa-yajŭoshi juhoti, yajnásya sám-ishţyai; yád vai yajnásya krûrám yád ví-lishţam yád aty-éti yán nã 'ty-éti yád ati-karóti' yán nã 'pi karóti' tád evá taíḥ prînâti. náva juhoti, náva vai púrushe prâ-'nāḥ, púrushena yajnáḥ sám-mito, yãvân' evá yajnás tám prî-nâti. sháḍ rígmiyàni juhoti, sháḍ vã ritáva, ritűn evá prînâti; trǐni yájûoshi || 1 || tráya imé lokā, imān evá lokān prînâti. yájna yajnám gacha yajná-patim gaché 'ty àha, yajná-patim evai 'nam gamayati; svān yónim gaché 'ty àha, svām evai 'nam yónim gamayaty; eshá te yajnó yajna-pate sahá-sûktavâkaḥ su-víra íty âha, yájamâna evá vîrỳam dadhâti. Vâsishṭhó

^{1. 8} betont C prima manu.

^{2.} samishtayajuh. ¹ so ("ti") ABCDW. ² nach CD nicht componirt (mit api), trotz Betonung. ⁸ ohne avagraha.

-barhishaḥ pra-yājān || 2 || yajati, pra-jā vai barhiḥ, pra-jā evā varuṇa-pāçān muncaty. ājya-bhāgau yajati, yajnāsyai 'vā cākshushī' nā 'ntār eti. vāruṇaṃ yajati, varuṇa-pāçād evai 'nam muncaty. agnī-vāruṇau yajati, sā-'kshād evai 'naṃ varuṇa-pāçān muncaty. ápa-barhishāv
anū-yājau' yajati, pra-jā vai barhiḥ, pra-jā evā varuṇa-pāçān muncati. caturaḥ pra-yājān yajati dvāv anū-yājau', shāt sām padyante, shāḍ vā ritāvaḥ || 3 || ritūshv
evā prāti tishṭhaty. áva-bhritha ni-cankuṇé'
te hridayam ap-sv antār ity āha, samudré hỳ antār
vāruṇaḥ. sāṃ tvā viçantv oshadhīr' utā "pa ity
āhā, 'd-bhir evai 'nam oshadhī-bhiḥ' samyāncaṃ' dadhāti.

dévîr âpa eshá vo gárbha íty âha, yathâ-yajúr evaí 'tát. paçávo vaí | 4 | sómo, yád bhindûnam bhaksházyet paçu-mant syâd váruṇas từ enam grihṇîyâd, yán ná bhaksháyed apaçúḥ syân naí 'nam váruṇo grihṇîzyâd, upa-spríçyam evá paçu-man bhavati naí 'nam váruṇo grihṇâti. práti-yuto váruṇasya paça íty âha, varuṇa-pâçad evá nír mucyaté. 'pratî-''ksham a yanti váruṇasyâ 'ntár-hityâ. é dho 'sy edhishî mahî 'ty âha, sam-ídhai 'và 'gníṃ namasyánta upă-''yanti². téjo 'si téjo máyi dhehî 'ty âha, téja evă ''tmán dhatte | 5 || rákshâsi o prayâján, ritávo, vaí, namasyánto, dvádaça ca | 3 ||

1, 4, 45, 1-8. — 'Âr. 5, 9, 4. — Ç. 4, 4, 5, 1-22. — aveti | eti — anvavaitîty anu-avaiti — upeti | eti — apahatyâ ity apas-hatyai — pratishthityâ iti prati-sthityai | atho iti | agni-vatîty agni-vatî — prajâ iti pra-jâh | vai — varuṇapâçâd

^{3. 3} s. P. 4, 12. 6 s. P. 3, 7. 7 unbetont. 8 ocuņiko C prima manu vor iti. 9 so (bhindo) ACDW, vindo Pet. W. (unter bindu). B (p. 718), doch im schol. somasya paçuprāptisādhanatvāt paçutvam bhido yata iti vindavo jalakaņāh; s. Pet. W. unter bhindu.

raçanam dváyor yűpayoh pari-vyáyati tásmán naí 'ka dvaú pátî⁸ vindate. yám kâmáyeta: stry asya jâyeté 'ty upâ-'nté tásya vy-átishajet', stry eva 'sya jâyate; yám kåmáyeta: púmân asya jâyeté 'ty å-'ntám tásya prá veshtayet, půmán evá 'sya || 3 || jâyaté. 'surâ vaí deván dakshinatá upa 'nayan, tăn devă upa-çayénai 'vă 'pa 'nudanta, tád upa-çayásyo 'paçaya-tvám; yád dakshinatá upa--çayá upa-çáye bhrătrivyâ-'panuttyai 10. sárve vă anyé yữpàh paçu-mántó 'tho 'pa-çayá evấ 'paçús, tásya yájamânah paçur, yán ná nir-diçéd artim a rched 11 yája= mâno; 'saú te paçúr íti nír diçed yám dvishyãd, yám evá || 5 || dvéshti tám asmai paçúm nír diçati. ná dvishyád akhús te paçúr íti brûyân, ná grâmyán paçun hinásti na "ranyan. praja-patih pra-ja asrijata, sò 'nnã-'dyena vỳ ârdhyata, sá etam ekâdaçinîm' apaç= yat, táyâ vaí sò 'nnã-'dyam ávâ 'runddha12; yád dáça yűpå bhávanti dáçå-'ksharâ vi-rãd ánnam vi-rãd vi--răjai 'vă 'nnă-'dyam áva runddhe 18 | 5 | yá ekâdaçá* stána eva 'syai sá duhá evaí 'nâm téna. vájro va esha sám mîyate yád ekâdaçínî, sé "çvară purástât" praty= áñcam yajnáw sám-marditor; yát pâtnî-vatám minóti násya práty út-tabdhyai 14 saya-tväya 16 | 6 | vaí, sámashtyai, púmān evā 'sya, yam eva, runddhe 13, trioçac ca | 4 |

K. 29, s. — Ç. 3, 7, 1, 22. 2, 1-s. — hanti — mimîte — abhijityâ ity abhi-jityai — raçanăsammitâm iti raçana-sam= mitâm — vyatishajed iti vi-atishajet — vyatishajatîti vi-atishajati — dve iti | jâye iti —

^{4. *} s. P. 4, 35. * ohne avagraha. 1 nuty ABCDW.

11 so (å 'rch*) ABW, s. P. 10, 9. 12 orumdha ACDW, rundhata B

(p. 724). 13 rumdhe ABCDW. 14 als zwei Wörter! 15 sayonis

tvåya C prima manu vor wie nach iti; sayo bandhah, shin bandhane, sasya tvåya dridhatvåya.

pra-jă muhyeyur iti paçun vy-átishajet, pra-jă evá mohayati. yád abhi-vâhatò 'pặm vâruṇám â-lábheta pra-jã váruṇo grihṇiyâd, dakshiṇatá¹ udáñcam¹ ã labhate 'pa-vâhatò 'păm, pra-jănâm ávaruṇa-grâhâya [4 | 1 réto, yájamâne dadhâti, loká aindráo, saptátrioçac ca || 5 ||

K. 29,9. — Ç. 3,9,1,5-25. — adyate — labheta — loke | aindram — prajâ iti pra-jâḥ — vyatishajed iti vi-atishajet — prajâ iti pra-jâḥ.

6. índrah pátniyâ Mánum ayâjayat, tăm páryagnis-kritâm úd asrijat, táyâ Mánur ârdhnod; yát páryagnis-kritam pâtnî-vatám ut-srijáti yam evá Mánur ríddhim árdhnot tam evá yájamâna ridhnoti. yajnásya va ápratis-shthitâd¹ yajnáh párâ bhavati, yajnám parâ-bhávantam yájamânó 'nu párâ bhavati; yád ájyena pâtnî-vatáw saws-sthâpáyati yajnásya práti-shthityai, yajnám prati-tíshthanstam yájamânó 'nu práti tishthatî. 'shtám vapáyâ || 1 || bhávaty ánishtam vaçáya 'tha pâtnî-vaténa prá carati, tîrthá² evá prá caraty, átho etárhy eva 'sya yamas². tvâshtró bhavati, tváshta vaí rétasah siktásya rûpāṇi ví karoti, tám evá vríshâṇam pátnîshv ápi srijati, sò 'smai rûpăṇi ví karoti || 2 || vapáyā, sháttriwçae ca || 6 ||

K. 30, 1. — (Ç. 1, 1, 4, 16.) — anu | pareti | bhavati — anu | pratîti | tishthati — bhavati | anishtam — tîrthe | eva — atho iti.

7. ghnánti vã etát sómam yád abhi-shunvánti; yát

^{5. 6} als Compositum.

^{6.} pâtnivatapaçuḥ. ¹ asaṃsthāpanāt. ² tīrtha m ucitaṃ sthānam. ² etasmin kāle anūbandhyākhyasya (!) paçoḥ yāmaḥ uparamaḥ samāptir bhavati, tasya cā 'ntimapaçutvāt tatsamāpteḥ prāg eva pātnīvatas pracāro yuktaḥ.

^{7.} saumyscarughritayaganübandhyah.

nàya matỳam 11 anv-ávàsyati 3, çãntyai. yâtá-yàmàni vă etásya chándàosi yá îjànáç chándasàm eshá ráso yád vaçă, yán maitrà-varuṇĩm vaçăm à-lábhate chándàosy evá púnar ă prîṇâty áyâtayâma-tvâyă 'tho chándaḥ-sv evá rásam dadhàti | 4 | áva, dâdhâra, mitrépai 'vá, pripâti, ahát ca | 17 | 1

K. 29, 4. — abhishunvantity abhi-sunvanti — anustaranîm ity anu-staranîm — samadam iti sa-madam — niravadayata iti nih-avadayate — eva | sah — pavayante — itâsur itîta-asuh — îksheta — atho iti — îksheta | yat —
dâdhâra — gatamanâ iti gata-manâh — îjânât — abhîti |
âgoâvaishnavyety agna-vaishnavya | rica — sarvah | devatah — svishtam iti su-ishtam | yuvate — çamayati —
eti | richati — urvaram — riksâme ity rik-sâme — anvavasyantîty anu-avasyanti — atho iti.

8. devă vă indriyám vîrỳam vỳ abhajanta, táto yád aty-áçishyata tád ati-gràh yâ abhavan, tád ati-grâh yâ nâm atigrâh ya-tvám; yád ati-grâh yâ grih yánta indriyám evá tád vîrỳam yájamâna âtmán dhatte, téja âgneyéne 'ndriyám aindréna brahma-varcasáw sauryéno. 'pa-stámbhanam vă etád yajnásya yád ati-grâh yâç cakré¹ prishthani, yát príshthye ná² grih nîyát práncam² yajnám prishthani sáw çrinîyur; yád ukth ye⁴ ¶1 ∥ grih nîyát pratyáncam² yajnám ati-grâh yâh sáw çrinîyur; viçva-jíti² sárva-prishthe grahîtav yâ yajnásya savîrya-tvãya. prajă=

^{7. 11} matyam çaktyâdhânasâdhanam gomayâdi dravyam (!), madabhimatam phalam arhatîti (!) matyam; matyaprakshepavat phalajananacaktir bhavati.

g, atigrāhyāḥ. ¹ s. P. 4, 28. ² so ADW; príshthyena C, prishthena B (p. 738), aber schol.; prishthyashadahe atigrāhyarûpottambhanābhāve táni prishthāni tam yajnaratham purah pātayitvā sam çrinî, yuh vināçayeyuh. ³ ohne avagraha. ⁴ uttambhanam antareṇai 'va purata-unnatasadricah ukthyah; prishthyashadahe 'py ukthyasadbhāvād etam pratishedham vārayitum pūrvavākyenai 'te vihitāḥ. ' tadvad viçvajidyā, gasyā 'pi ukthyasamsthasya çākhāntare sadbhāvāt tatrā 'pi nishedham vā, rayitum vidhatte.

té devă ádàbbye chándàosi sávanàni sám asthâpayan. táto devă ábhavan páră 'surà; yásyai 'vám vidúshó 'dábhyo grihyáte bhávaty átmáná párá 'sya bhrátrivyo bhavati. yád vaí devä ásurán ádábhyenä 'dabhnuvan tád ádábhyasyá 'dábhya-tvám; yá evám véda dabhnóty evá bhrătrivyam nai 'nam bhrătrivyo dabhnoti 🛭 1 📕 eshă vaí praja-pater ati-mokshinî nama tanur yad adabhya, upa--naddhasya1 grihnaty áti-muktya; áti papmanam bhratris vyam mucyate yá evám véda. ghnánti vă etát sómam yád abhi-shunvánti, sóme hanyámáne yajnó hanyate? yajné yájamano; brahma-vádíno vadanti: kím tád yajné yájamánah kurute yéna jívant suvar-gám lokám étf 'ti, jíva-grahó vă eshá yád ádábhyó, 'nabhi-shutasya grihnati, jívantam evaí 'nao suvar-gám lokám gamayati. ví vã etád yajnám chindanti yád ádábhye saw-sthápáyanty, awcűn ápi srijati yajnásya sám-tatyai | 2 | dabhnoty, ánabhishutasya grihnâty, ékân ná viocatic ca ||9||

(3,3,3,1-4,1). — K.30,7. — (Ç.11,5,9,1-12). — asurāḥ | yasya — atimuktya ity ati-muktya — hanyate.

10. devá vaí pra-báhug grábán agrihnata, sá etám prajá-patir aucúm apacyat, tám agrihnîta, téna vaí sá årdhnod; yásyai 'vám vidúsho 'ucúr grihyáta ridhnóty evá. sakríd-abhishutasya grihnáti, sakríd dhí sá téná "rdhnon. mánasá grihnáti, mána iva hí prajá-patih, prajá-pater aptyâ. aúdumbarena grihnáty, űrg vá udumbára,

^{9.} ¹ upanaddhasya vastreņa baddhasya somasya, bandhanād atismuktyartham; çakaţād avaropito vastrabaddha(ḥ) soma(ḥ) adhishavaṇaphaslakayor upary avatishţhate, tasya ca somasya bandham upānçugrahakāle visrasya indrāya tvā vṛitraghna ity-ādibhir mantraiḥ somam mimîte, tasmād visransanāt prāg eva adābhyo grahîtavyaḥ. ² unbetont.

^{10.} ançugrahah. 1 prabahuk tulyasvabhavan. 2 ohne avagraha.

yájamána átmán dhatte. devébhyo vaí suvar-gó lokáh | 1 || ná prã 'bhavat, tá etáu shodaçinam apaçyan, tám agrihnata, táto vai tébhyah suvar-gó lokáh prã 'bhavad; yát shodaçî grihyáte suvar-gásya lokásyâ 'bhí-jityâ. vai devanâm ânu-jâvará asît, sá praja-patim úpa 'dhavat, tásmâ etáw shodaçinam prã 'yachat, tám agrihnîta, táto vai só 'gram devátánám páry aid; yásyai 'vám vidúshah sho= daci grihyáte | 2 | ágram evá samananam páry eti. pråtah-savané grihnati, vájro vaí shodaçí, vájrah pratah: -savanáo, svád evaí 'nam yóner nír grihnáti. -savane 'bhí grihnáti, sávanát-savanád evaí 'nam prá jan= ayati. tritîya-savané paçú-kâmasya grihnîyâd, vájro vaí shodaçı paçávas tritîya-savanám, vájrenai 'vã 'smai tri= tîya-savanat paçun áva runddhe. nó 'kthỳe grihnîyat, pra-ja vai paçava ukthani, yad ukthye | s | grihnîyat pra-jam paçun asya nir dahed a. ati-ratré paçu-kamasya grihnîyâd, vájro vaí shodaçî, vájrenai 'vã 'smai paçun ava= -rúdhya rátriyo 'párishtac' chamayaty. ápy agni-shtomé râjanyasya grihnîyâd, vyâvrít-kâmo hí râjanyo yájate. så-'hná evấ 'smai vájram grihnati', sá enam vájro bhútya inddhe 7 u. 10 nír vâ dahaty, eka-vioçáo stotrám bhavati práti-shthityai; hári-vac 11 chasyata, indrasya priyám dháina kánîyawsi vai devéshu chándawsy úpâ "pnoti. | 4 || asañ jyayawsy 12 asureshu, té devah kanîyasa chandasa jyayaç chándo 'bhí vỳ açausan, táto vaí té 'suranam lokám

^{11.} anujebhyo nikrishtebhyo 'varo (!) 'tyantanikrishtah. s. P. 6, 10. mdhe ABCDW. ukthyakratugatanam çastranam prajapaçurûpatvad vajrarûpena shodaçina dahah syat; çakhantare vidhanad iha nishedhac ca vikalpah sûtre darçitah. saha vartata iti sahnah, ekadivasanishpadyah somayagah sahnah, tasmin yajamanartham adhvaryuh ahodaçirûpam vajram grihnati. sahnah, tasmin yajamanartham adhvaryuh ahodaçirûpam vajram grihnati. sahnah, tasmin yajamanartham adhvaryuh ahodaçirûpam vajram grihnati. sahnah, tasmin yajamanartham prakaçayati. indram id dharî vahata ity-adyrikshu hariçabdo bahulam upalabhyate.

1. pra-jánanam i jyótir agnír devátánám i jyótir -rất chándasảm jyótir, vi-rấd vâcò 'gnaú sám tishthate, vi-rajam abbi sam padyate, tasmat taj jyótir ucyate. dvaú stómau prátah-savanám vahato yáthá prá-'nác cá 'på-'naç ca, dvau mädhyamdinau' savanam yatha cakshuç ca crótram ca, dvaú tritíya-savanám yátha văk ca prati= -shtha ca. púrusha-sammito và eshá yajnó 'sthûriḥ b | 1 || yám kamam kamáyate tám eténa 'bhy açnute, sárvau hy. ásthúrina bhy-açnutè. 'gni-shtoména vai praja: -patih pra-ja asrijata, ta agni-shtoménai 'vá páry agribnât, tăsâm pári-grihîtânâm açvataró 2 'ty apravata 7; tásyâ 'nu-haya' réta a 'datta, tád gardabhé ny amart, tásmad gardabhó dvi-réta; átho ahur: vádabayam ny amard íti, tásmåd vádabå dvi-rétå; átho åhur: óshadbîshu² || 2 || amârd iti, tásmâd óshadhayó? 'nabhy-aktâ rebhanty?; átho âhuḥ: pra-jasu nỳ amârd íti, tásmâd yamaú jâyete 10; tásmâd açvataró ná prá jâyata átta-retâ hi, tásmád barhíshy

^{1, 1-5, 25.} ekāhāhînasa(t)trāņi somabhedā ime trayah | varņyante sap ztamakāņde, mantrāh ke 'py aç vamedhagāh; (1, 1-3 ekāhāh); 1. somazyāgānām ādyo jyotish tomas, tadīyasaptasamsthānām ādyasamsthārūpo 'gnizsh tomah. ¹ nāmlich: manushyāņām madhye. ² ohne avagraha. ³ vācah sambandhinī virād-upalakshitā daçasamkhyā. ⁴ ayam somayāgah. ⁵ kenā 'py angena (onā Cod.) nyūnah sthūrir ity ucyate, na tv ayam nyūnah, prāṇāpānādikritsnapurushāvayavasāmyasya pratipāditatvāt. ⁶ sarvāvayavasampūrņena sādhanena. ⁷ prajāpatiparigraham ullanghyā 'tyantadūram gatah. ⁹ tasyā 'çva(tara)sya prishthato gatvā. ⁹ sārādhikyena vardhante, snigdhavad dricyante. ¹⁰ s. P. 4, 40.

shthati | 6 | asthurir, oshadhishu, jyeshthayajna iti, brihad, anushtup chandah, pratishthita, nava ca | 1 ||

Pañc. 6, 1, 1-12. — vậcaḥ | agnau — abhi | sam iti | padyate — vahataḥ — yajnaḥ | asthūriḥ — abhîti — açnute — abhyaçnuta ity abhi-açnute | agnishtomenety agni-stomena — açvataraḥ | atîti — eti | adatta — nîti | amart — dvireta iti dvi-retaḥ | atho iti — anabhyakta ity anabhi-aktaḥ — jâyete iti — jâyate | âttareta ity atta-retaḥ — atîti | hi | apravata — prajata iti pra-jâtaḥ — anv iti | asrijyata — mukhyaḥ | mukhataḥ | hi | asrijyanta | urasaḥ — vîryavanta iti vîrya-vantaḥ | vîryat | hi | asrijyanta — devaḥ | devataḥ — te | âdyaḥ — bhûyishthaḥ | hi — anv iti | asrijyanta | pattaḥ — anv iti | asrijyata — praṇa iti pra-anaḥ — pratishthita iti prati-sthitaḥ — çrayate.

atho iti — abhi | preti | nayati.

3. brahma-vâdíno vadanti: sá t'vaí yajeta yò 'gni-shṭoména yájamânó 'tha sárva-stomena yájeté 'ti. yásya tri-vrítam antar-yánti prâ-'nãos tásyâ 'ntár

^{2.} stomapraçaisâ. ¹ zu n s. P. 7, 4. ² ohne avagraha. ³ rumdhe ACDFW.

^{3.} sarvastomo 'tirâtraḥ, sa cai 'kâha iti sarve 'py ekâhâ eteno 'palazkshitâḥ. ¹ so (tvai) AFW, s. P. 5, 18. ² so (ºus tº) AW, s. P. 6, 1.4

akâmayetâo: suvar-gám lokám iyâvé 'ti; tấv etám dvi= -râtrám apaçyatâm, tám ấ 'haratâm, ténâ 'yajetâm, táto vai taú suvar-gám lokám aitâm; yá evám vidván dvi-râtréna suvar-gám evá lokám eti. tãv aítâm pűrvenă 'hnã' 'gachatâm út-tarena | 1 | abhi-plaváh ' pŭrvam áhar bhavati 6 gátir 6 út-taram. jyóti-shtomo 7 'gni-shto= máh pűrvam áhar bhavati téjas ténä 'va runddhe', sárva--stomo 'ti-râtrá út-taras sárvasyã "ptyai sárvasya 'va--ruddhyai⁹. gâyatrám pữrvé 'hant săma bhavati, téjo vaí gâyatri, gâyatri brahma-varcasám, téja evá brahma--varcasám âtmán dhatte; traishtubham² út-tara, ójo vaí vîryam trishtug², oja evá vîryam âtmán dhatte. ratham= -tarám půrve | 2 | ábant sama bhavatî, 'yám vaí ratham= -tarám, asyam evá práti tishthati; bribád út-tare, 'saú vaí bribád, amúshyam evá práti tishthati. tád ahuh: kva jágatí câ 'nu-shtúp cé 'ti; vaikhânasám' pűrvé 'hant sama bhavati téna jágatyai naí 'ti, shodaçy' út-tare ténà 'nu= -shtubhó. 'tha 'hur: yát samanè 'rdha-masé syatam anyatarásya 'hno vîrỳam ánu padyeté 'ty; amâ-vâsỳayam purvam áhar bhavaty tit-tarasminn út-taram, nanai 'va 'rdha-mâsáyor bhavato, nãnâ-vîrye 10 bhavato. havíshman--nidhanam pűrvam áhar bhavati havishkrín-nidhanam út-taram, práti-shthityai | 3 | úttarepa, rathamtaram pűrvé, 'nv. ékavi@catic ca || 4 ||

Panc. 20, 11, 1-11. — satram — âyan — ahîyetâm — iyâva — aitâm — tau | aitâm — ahnã | agachatâm —

^{4.} atra sarvatrā 'haḥçabdena ekadinasādhyastomaprayoga upalakshyate. bhiplavākhyaḥ kaçcit shaḍahayāgaviçeshaḥ, tasya ca prathamaz dine jyotishtomaḥ prathamasaṃsthārūpo 'gnishtomo vihito 'sti, sa evā 'trā 'bhiplavaçabdeno 'palakshyate (!). bunbetont. gamyate svargo yenā 'tirātreņa so 'yam atirātraviçesho gatiḥ. s. P. 6, 13. ruṃdhe ACDW. rudhyai ACDFW. s. P. 4, 52.

lam-bhavaya. tásmát tri-rátrásya 'gni-shtomá evá pratha-

mám áhah syâd átho 'kthyó 'thâ 'ti-râtrá, eshãm lokã= nâm ví-dhrityai. trîni-trîni çatăny anûcînâ-'ham avy-avachinnâni dadâti | 4 | eshăm lokanâm anu sam-tatyai. daçatam ná ví chindyad: vi-rajam né 'd vi-chinadanî 'ty. . átha yá sahasra-tamy ásít tásyâm indraç ca vishpuç ca vy-ayachetào, sá indro manyata: náya va idám víshnuh sahásram varkshyata íti; tásyám akalpetám, dví-bhaga ín= trítîye víshnus; tád vã eshã 'bhy-ánûcyata": u bhã jigyathur íti7. tăm vã etam achavakáh² || 5 || evá átha ya sahasra-tami sa hótre deyé 'ti, hótaçausaty. ram vá abhy-átiricyate³, yád ati-rícyate⁸ hótá 'naptasyà "payită. 'thâ "hur: un-netré déyé 'ty, áti-riktâ vă eshã sahásrasyá, 'ti-rikta un-netá 'rtvíjâm'. áthá "huh: sár= vebhyah sadasýebhyo déyé 'ty. áthá "hur: ud-akrityå váçam cared ity. átha "hur: brahmáne ca 'gnî-'dhe sá ca déyé 'ti | 6 | dví-bhagam brahmane trítîyam agní-'dha, aindró vaí brahmã vaishnavò 'gní-'d, yáthai 'vá tav ákalpetâm íty. áthá "hur: yã kalyâni bahu-rûpă sã déyé 'ty. átha "hur: ya dvi-rupó bhayáta-ení sa déyé 'ti sahásrasya pári-grihîtyai. tád vã etát sahásrasyã 'yanao, sahásrao stotríyâḥ, sahásram dákshinâḥ, sahásra--sammitah suvar-gó lokáh, suvar-gásya lokásya 'bhí-jityai abravîc, ca, tád antáriksham, dadâty, achāvākáç, ca déyé 'ti, saptácatvârioçac ca #5#

Pañc. 20, 14-16. — bhûtvâ | eti | aharat — vîti | amârt | sâ | aprathata | sâ | prithivî — jâyâmahai — yushmân | tapàsâ | asrikshi — saṃvatsara iti sam-vatsare — sâ | eva | sahasratamîti sahasra-tamî — adaduh — vyavairyateti vi=

^{5. &}lt;sup>5</sup> unbetont. ⁶ als zwei Wörter! ⁷ s. III, 2, 11, 2. VII, 1, 6, 7. ⁸ Wurzel betont.

| 8 || bhavati. tam ap-su pra 'veçayan: yamayo 'd-éhi' 'ti, sa járati műrkba taj-jaghanya rűpám kritva tráyas= -trioçatâ ca tri-bhíc ca cataíh sahó 'd-aít', tásmàj járatîm műrkháin taj-jaghanyám anu-stáraním kurvíta; yá evám vidváň járatím můrkhám taj-jaghanyám anu-stáraním kuruté tráyas-trioçac cai 'vã 'sya trīni ca çatāni sā 'mushmin loké' vãg evá sahasra-tami, tásmât | 4 | bhavati. váro déyah; sã hí várah, sahásram asya sã dattã bhavati, tásmâd váro ná prati-gríbyah; sa hí várah, sahásram asya práti-gribî= tam bhavatî; 'yám vára íti brûyâd, áthâ 'nyãm brûyâd: iyám mámé 'ti, táthâ 'sya tát sahásram áprati-grihîtam bhavaty. ubhayata-eni's syat; tád ahur: anyata-eni's syat sahásram parástâd étam íti. yaí 'vá várah || 5 || yânt rûpá-samriddhâ să syât, sã hí várah, sám-riddhyai 10. tấm út-tarenă "gnî-'dhram pary-ânî'yâ "-havanî'yasya 'nte

rayír íti; pra-jáyai 'vaí 'nam paçú-bhî rayyã sám | 6 | ardhayati; prajã-vàn paçu-mãn rayi-mãn bhavati yá evám véda. táyâ sahá 'guî-'dhram paré-'tya purástât pratícyâm tíshṭhantyâm juhuyâd: ubhá jigyathur nã párâ jay= ethe'¹ ná párâ jigye kataráç canaí 'noḥ | ín= draç ca vishṇo yád ápaspṛidhethâm tredhã sa= hásram ví tád airayethâm íti. tredhâ-vibhaktám vaí tri-râtré sahásraw, sâhasrim evaí 'nâm karoti, sahásrasyai

drona-kalaçám áva ghrapayed; a jighra kaláçam mahy

uru-dhara payasvaty' a tva viçantv indavah

samudrám iva síudhavah, sã mâ sahásra a bhaja

pra-jáyâ paçú-bhih sahá púnar mã "viçatâd

^{6. 5} mûrkhâ roshanaçîlâ, sai 'va jaghanyâ tajjaghanyâ iyam evâ 'tyantakurûpâ. 6 s. P. 6, 8. 7 onjo AW, s. P. 5, 24. 8 onlo AW. 9 ubhayoh pârçvayoh çuklarekhâ yasyâh. 10 oridhyai ACDFW.

yás tăm ávidvàn || 2 || prati-grihņāti; tām práti grihņīyad: ékâ 'si ná sahásram, ékâm tvâ bhûtam práti grih= nâmi ná sahásram, ékâ mâ bhûtã "viça sahásram íty; ékâm evaí 'nâm bhûtam práti grihnati' pá sahásram yá evám véda; syoná 'si su-shádá su= syona ma "viça su-shada ma "viça su-cévâ mã "viça | s | íty âha, syonaí 'vaí 'nao su--shádâ su-çévâ bhûtã "viçati naí nao hinasti. brah= ma-vådino vadanti: sahásrae sahasra-tamy ánv etfs hasra-tamío sahásrásm íti; yát prácim ut-srijét sahásrao sahasra-tamy ánv iyát, tát sahásram apra-jnátráe, suvar--gám lokám ná prá jânîyât; pratícim¹ út srijati, tão sa= hásram ánu pary-avartate, sa pra-janatí, suvar-gám lokám eti. yájamánam abhy út srijati, kshipré sahásram prá jâyata; ut-tamã niyáte prathamã devãn gachati | 4 | lokán gamayati să, 'vidvân, sucévâ mã "viça, yajamanam, dvádaça ca || 7 ||

mâ | eti | viçatât — sthâpayati — bhûtâ | eti | viça — sushadeti su-sadã — mâ | eti | viça — bhûtâ | eti | viçati — sahasratamîti sahasra-tamî | anv iti | etîs — sahasrasm — anv iti | paryâvartata iti pari-âvartate — abhi | ud iti | srijati — jâyate — nîyate.

8. Atrir adadād Aurvāya pra-jām putrá-kāmāya, sá riricānò 'manyata nír-vîryaḥ çithiló yâtá-yāmâ, sá etám catū-rātrám apaçyat, tám ấ 'harat, ténâ 'yajata, táto vaí tásya catvāro vîrā ấ 'jâyanta su-hotâ sū-'dgâtâ' sv-adhvar=yuḥ su-sabheyo'; yá evám vidvãoç catū-râtréna yájata ấ 'sya catvāro vîrā jâyante su-hotâ sū-'dgâtâ' sv-adhvar=yuḥ su-sabheyo'. yé catur-vioçāḥ pávamânâ brahma=

^{7. 4} unbetont. 5 als Compositum (aber ánu nicht dazugezogen).

ati yá evám vidváoç catû-râtréna yájate | 1 | jamádagnir, ashtácatvárioçat | 9 ||

Pañc. 21, 10, 5-10. — catûrâtreneti catuḥ-râtrena — posshan | apushyat — jânâte iti — rumdhe — annâda ity anna-adaḥ.

10. sam-vatsaró vá idám éka ásít, sò 'kâmayata: 'rtűnt srijeyé 'ti, sá etám pañca-râtrám apaçyat, tám ã 'harat ténâ 'yajata, táto vai sá ritűn asrijata; yá evám vidván pañca-râtréna yájate praí 'va jâyate. tá ritávah srishtã ná vy-avartanta¹, tá etám pañca-ratrám apaçyan, tám ã 'haran, ténâ 'yajanta, táto vaí té vy-ãvartanta ' 🛮 1 👢 yá evám vidván paňca-ratréna yájate ví papmána bhratrivyena " vartate. Sarva-senih Çauceyò²'kâmayata: paçu-mant syâm iti, sá etám pañca-râtrám a 'harat, ténà 'yajata, táto vaí sá sahásram paçún prã "pnod; yá evám vidvan pañca--râtréna yájate prá sahásram paçun âpnoti. Pravahanir akamayata: vacah pra-vadita syam iti, sa etám pañca-râtrám a | 2 || aharat, ténâ 'yajata, táto vaí sá vâcáh pra-vadită 'bhavad; yá evám vidván pañca-râtréna yájate pra-vaditaí 'vá vâcó bhavaty átho enam vâcás pátir ity â hur. ánàptaç catû-râtró 'ti-riktah shad= 'tha vã eshá sam-pratí yajnó yát pañca-râtró, yá evám vidván pañca-râtréna yájate sam-pratý evá yajnéna yajate. pañca-râtró bhavati, páñca vã ritávah sam= -vatsaráh | s || ritúshv evá sam-vatsaré práti tishthaty; átho páñcâ-'ksharâ paňktíh, päňkto yajnó, yajnám evá 'va runddhe¹. tri-vríd agni-shtomó bhavati⁶, téja evá 'va

^{10.} pañcaratrah. ¹ als Compositum. ² Çucy-akhyâyâ striyâ apatyam. ³ ohne avagraha. ⁴ so (°s p°) AFW, s. P. 8, 27. ⁵ °mdh° ACDFW. ⁶ prakritau hi trivritpañcadaçasaptadaçaikavinçaiç caturbhih stomair agnishtomagatàni dvådaça stotrâni nishpâdyante, atra tv ekena trivritstomena sarvastotranishpattih, tâdriço 'gnishtomah prathamam ahah.

ŧ

mâya två, rayyaí två póshâya två; 'pṛithivyaí två 'ntári= kshâya två divé två; saté tvã 'sate två, 'd-bhyás tvaú 'shadhî-bhyas två, víçvebhyas två bhûtébhyaḥ || 1 || dharánaḥ, páñcavi@çatic ca || 11 ||

B. 3, 8, 8, 2-6. 87, 8. — K. Aç. 1, 2. — a-c Vs. 22, 1-3. Ç. 13, 1, 2, 1-3. Kâ. 20, 1, 27. 28. — dade — pûrvè — sâman | saram | ârapantîty ä-rapantî — yantâ | asi | dhartâ | asi — yantâ | asi — dhartâ | asi — asate | tvā — oshadhîbhya ity oshadhi-bhyah.

12. avi-bhűr mâtră pra-bhűh pitră, 'çvo 'si háyo 'sy átyo 'si náro 'sy árvâ 'si sáptir asi vâjỳ asi vríshâ 'si nriz-mánā' asi, yáyur nămâ 'sy, âdityanâm pátvã' 'nv ihy. agnáye svahâ', svahe 'ndrâgní-bhyâw, svahâ praja-pataye, svahâ víçvebhyo devébhyah, svahâ sárvâbhyo devátàbhya'. o ihá dhrítih svahe, 'há ví-dhritih svahe, 'há rámatih svahâ. d bhűr asi bhuvé tva bhávyâya tva bhavishyaté tva, víçvebhyas tva bhûtébhyo. dévâ âçâ-pâlâ etám devébhyó 'çvam médhâya prò-'kshitam gopâyata | 1 | rántih svahâ, dvaviwçatiç ca | 12 | 1

B. 3, 8, 9, 1-3. 17, 1. 9, 19, 1. — K. Aç. 1, 3. — Vs. 22, 19. Ç. 13, 1, 6, 1. 2. (4, 2, 15). Kâ. 20, 2, 18 - 8, 4. — vâjî — nrimanâ iti nri-manâh — nâmà — patvà | anv iti — agnayê | svâhã | svâhā — prokshitam iti pra-ukshitam | gopâyata.

13. a-'yanaya svaha', pra-'yanaya svaho, 'd-dravaya'

^{11. &}lt;sup>3</sup> s. P. 3, 7. ⁴ K. Aç. stímmt auch hier durchweg auf das Genauste zu Ts., während Vs. sehr differirt (wobei einige specielle Beziehungen zu T. Br. eintreten).

^{12.} açvanâmâni. ¹ s. P. 7, 9. ² pátyã W. ³ ohne avagraha.

^{13.} uddrāvāḥ. ¹ ohne avagraha. ² °hodrā°, °hodru° C vor iti; kecana dhūrtā açvā gantum anichantas tāditāḥ santaḥ pūrvapādāv unnamayanti, anye cā 'parau pādāv unnamayanti, tad ubhayam ud(d)rāvod(d)rutas çabdābhyām abhidhīyate.

- B. 3, 8, 17, 1. K. Aç. 1, 6. Vs. 22, 29. 24. 28. udīzcyai ūrdhvâyai ritubhya ity ritu-bhyaḥ.
- 16. agnáye svähå, sómáya svähå, savitré s., sáraszvatyai s., půshné s., bríhaspátaye svähå, 'päm módâya s., våyáve s., miträya s., várunâya s., sárvasmai svähà | 1 | agnáye savitré půshně 'păm módâya vâyáve s, tráyovi@catih | 16 ||
  - B. 3, 8, 6, 3. 17, 1. K. Aç. 1, 7. Vs. 22, 6. 27.
- 17. prithivyaí sváhå¹, 'ntárikshâya¹ sváhå, divé sváhå; 'gnáye sváhå, sómâya s., súryâya s., candrámase¹ sváhå; 'hne s., rátriyai sváha; 'rjáve s., sådháve s., su-kshityaí s., kshudhé sváhå, "çitimné¹ *² s.; rógâya s., himáya s., çîtāya sváhå, "-tapáya sváhå, 'raṇyâya s., suvar-gáya s., lokáya s., sárvasmai sváhå || 1 || prithivyá agnáyé 'hne³, cátuçcatvâri@çat || 17 ||
- B. 3, 8, 17, 2. K. Aç. 1, 8. rijavė <u>âçitimne</u> <u>âtapâyety ä-tapâya</u> aranyâya.
- 18. * bhúvo devănâm kármanâ 'pása 'rtásya pathỳâ 'si; vásu-bhir devébhir devátayâ gâyatréna tvâ chándasâ yunajmi, vasauténa tva 'rtúnâ havíshâ dîkshayâmi. * rud = rébhir devébhir devátayâ traíshṭubhena tvâ chándasâ yunajmi, grîshména tva 'rtúnâ havíshâ dîkshayâmy. ° à dit = yébhir devébhir devátayâ jagatena tvâ chándasâ yunajmi, varshabhis tva 'rtúnâ havíshâ dîkshayâmi. * d víç vebhir devébhir devátayã jagatena tvâ chándasâ yunajmi

^{16.} pûrvadîkshâ. ¹ ohne avagraha. ² otré sárasvatyai W. ³ so (agnáye bis vâyáve) ACW, zum Unterschied von anuv. 14; (in D ist irrig der zu anuv. 14 gehörige Colophon repetirt!).

^{17.} ekavinçinî dîkshâ. 1 ohne avagraha. 2 ăçitim açabdena kshunnivârakam (ksha Cod.) âçitriçabdatvam abhidhiyate; CD lesen âçiztimné, Sattsein). 3 so (priohne) in ACDW, zum Unterschied von anuv. 15; C fügt noch rătriyai hinzu.

^{18.} ritudikshah. ohne avagraha.

täya s., pra-bhotsyaté s. pra-búdhyamânâya s. prá-buddhàya s., jàgarishyaté s. jägrate s. jågaritäya s., çúçrûshamânâya s. crinvaté s. crutaya s., vî-"kshishyaté '6 svaha || 2 || -"kshamanaya s. ví-"kshitaya s., saw-hasyaté 17 s. sam-jihanâya svấho 'j-jihânâya s., vi-vartsyaté 18 s. vi-vártamânâya s. ví-vrittàya sváho, 't-thâsyaté 19 sváho 't-tíshthate sváhó 't-thitâya 19 s., vi-dhavishyaté 20 s. vi-dhûnvânaya s. ví-dhû: tâya svãho, 't-krawsyaté' svãho 't-kramate svãhó 't-krantâya s., camkramishyaté 22 s. camkramyámanaya s. camkram= itaya s., kandûyishyaté 23 s. kandûyamanaya s. kandûyi= tãya s., ni-kashishyaté 24 s. ni-káshamanaya s. ní-kashitâya s.; yád átti tásmai s., yát píbati tásmai s., yán méhati t. s., yác chákrit karóti t. s., rétase s. pra-jábhyah s. pra--jánanâya s., sárvasmai svăhâ || 8 || níshappáya sváhá, vikshishyaté sváhá, nikáshamanaya sváhá, saptáviocatic ca || 19 ||

K. Aç. 1, 10. — Vs. 22, 7. 8. Kà. 20, 8, 3 (prakramān). — îmkritāyetîm-kritāya — vyānāyeti vi-anāya — uparawsyata ity upa-rawsyate — nishatsyata iti ni-satsyate — nishannāsyeti ni-sannāya — āsishyate — vîkshamānāyeti vi-îkshamās nāya — vîkshitāyeti vi-îkshitāya — ujjihānāyety ut-jihānāya — utthāsyata ity ut-sthāsyate — utthītāyety ut-sthitāya — utkrawsyata ity ut-krawsyate — çakrit.

20. *agnáye sváha, vâyáve sváha, sűryâya sváha. b'rtám asy ritásya 'rtám asi, satyám asi satzyásya satyám asy. critásya pántha asi devanâm chaya 'mrítasya nama, tát satyám yát tvám praja-patir ásy².

^{19. 16} tripakhâdyânveshaņam vikshaņam. 17 çâlâyâ bahir nirgamanam samhânam. 18 nirgatya bhûmau viluņthanam vivartanam. 19 s. P. 5, 14. 20 utthitasya dhûlim apanetum çarîracâlanam vidhûnanam. 21 pâdasyonnamanam upa(!)kramaņam. 22 mandagamanam camkramapam. 23 dantapanktibhyâm prishthabhâge dançanam. 24 kudyastam bhâdau çarîragharshaņam nikashaņam.

^{20.} savitraņi. ¹ ohne avagraha. ² unbetont in C (!).

prishthair evá 'rtún anv-arohanty 3 ". 4 ritú-bhil sam = brihad= -vatsarám, té sam-vatsará evá práti tishthanti. -rathamtarábhyám yantî, 'yám vavá' ratham-tarám asaú brihád, âbhyẩm evá yanty, átho anáyor evá práti tishthanty, eté vai yajnásyá 'ñjasá-'yanî srutî, tabhyam evá suvar: -gám lokám yanti. tri-vríd agni-shtomó bhavati, téja evá 'va rundhate; pañca-daçó bhavatî, 'ndriyám evá 'va rundhate; sapta-daçáh | 2 | bhavaty, annã-'dyasyã 'va--ruddhyâ⁷, átho praí 'vá téna jâyanta; eka-vioçó bhavati práti-shthityâ, átho rúcam evã "tmán dadhate; tri-navó bhavati ví-jityai; trayas-trieçó bhavati, práti-shthityai. sado-havirdhânina eténa shad-râtréna yajeraun; açva: tthî 3" havir-dhanam ca ''gnî-'dhram ca bhavatas, tád dhí suvar-gyam; cakrívatí^{2 u. b} bhavatah, suvar-gásya lokásya sám-ashtya; ulűkhala-budbno yűpo bhavati, práti-shthityai. prănco 2 yânti, prăn 2 iva hi suvar-gáh | s | lokáh; Sá= rasvatya2".9 yanty, eshá vaí deva-yanah pánthas, tám evá 'nv-arohanty'; a-króçanto yanty, ávartim 2 ". 10 evá 'nyá= smin prati-shájya prati-shtham gachanti. yada dáça'' catám kurvánty áthaí 'kam ut-thanao 12, cata-"yuh pú= rushah çaté-'ndriya, ayushy evé 'ndriyé práti tishthanti; yadá çatáo sahásram kurvánty áthaí 'kam ut-thánao, sa= hásra-sammito vấ asaú lokò, 'múm evá lokám abhí jayanti;

⁵ s. P. 4, 52, Whitney p. 130. 1. 4 unbetont (das Verbum). f prakritirûpe prishthyashadahe trivrid agnish tomo rathamtarasama pra thamam ahah, pancadaça ukthyo brihatsama dvitiya(m ahah), saptadaça ukthyo vairûpasama tritîyah, ekavinçah shodaçî vairajasama caturthah, trinava ukthyah çâkvarasâmâ pancamah, trayastrinça ukthyo raivatasama shashthah; tad idam dvadaçahantargatasya prishthyashadahasya svarûpam, tadvikrititvåd atrapi tathavidhany eva 'hani drashtavyani. dby ACDW. " atha sarasvatasattradharman vidhitsuh. 9 tayê 10 dhanasamkocam antareņa jīvanam vartiķ, tadvaiparisaha, tattîre. 11 ekena vrishabhena sahitâ tyena dâridryam avartiķ (!) avrittiķ. ¹² s. P. 5, 14. daça gâvab.

-jít sárva-prishtho 'ti-râtró bhavati, sárvasyâ 'bhí-jityai.
yát praty-áksham pűrveshv áhaḥ-su prishthány upe-'yúḥ praty-áksham || 2 || viçva-jíti yáthà dugdhám
upa-sídaty evám ut-tamám áhaḥ syân, naí 'ka-râtráç caná¹
syâd; brihad-rathantaré pűrveshv áhaḥ-sű 'pa yantî, 'yáṃ
vãvá¹ rathaṃ-tarám asaú brihád, âbhyám evá ná yanty
átho anáyor evá práti tishthauti; yát praty-ákshaṃ viçva-jíti prishthány upa-yánti yáthà práttâṃ¹ duhé tâdríg²
evá tát || 3 || téja, upeyúḥ pratyákshaṃ, dvícatvāriæçac ca || 2 ||

Pañc. 22, 15, 10 (daçarâtra!). Kâ. 23, 5, 18. — avarudhya ity ava-rudhya | atho iti — jayate — pratishțhitya iti pratistitya | atho iti — abasv ity ahah-su — upeyur ity upa-iyuh — yanti | atho iti.

3. bríhaspátir akâmayata: brahma-varcasí syâm íti, sá etám ashta-râtrám apaçyat, tám a 'harat, ténà 'yaj= ata, táto vaí sá brahma-varcasy abhavad; yá evám vidvan ashta-râtréna yájate brahma-varcasy evá bhavaty; ashta--ratró bhavaty, ashta-'kshara gayatri, gayatri brahma-varcasám, gâyatriyaí 'vá brahma-varcasám áva runddhe'; 'shta--ratró bhavati, cátasro vai diçaç, cátasro 'vantara-diça, dig-bhyá evá brahma-varcasám áva runddhe². || 1 || -vríd agni-shtomó bhavati, téja evá 'va runddhe'; pañca= -daçó bhavatî, 'ndriyám evã 'va runddhe'; sapta-daçó annä-'dyasyä 'va-ruddhyå', átho praí 'vá téna jâyata; eka-viocó bhavati, práti-shthityâ, átho rúcam evã "tmán dhatte; tri-navó bhavati, ví-jityai; trayas-trioçó bhavati, práti-shthityai; pañca-vioçò 'gni-shtomó bhavati annă-'dyasya 'va= praja-pater aptyai, mahavrata-van

^{3.} ashtarātraḥ. ¹ ohne avagraha. ² rundhº ACDW. ³ rudhy• ACDW.

uiti i ayau — lokam i kalpayati — dhrityai — juatah stomah — prana iti pra-anah — amayati — dadhara — itasur itita-asuh.

5. praja-patir akamayata: prá jàyeyé 'ti, sá etám dáça-hotáram apaçyat, tám ajuhot, téna daça-ratrám asrijata, téna daça-ratréna pra 'jayata; daça-ratraya dîkshi= shyámáno dáca-hotáram¹ juhuyád, dáca-hotrai 'vá daca--râtráo srijate, téna daça-râtréna prá jàyate. vă eshá yajnó yád daça-râtró, yá evám vidvăn daça-râtréna yájate vi-rájam evá gachati. prájà-patyó vá eshá yajnó yád daça-râtráh | 1 | yá evám vidván daça-râtréna yájate praí 'vá jâyata. índro vaí sa-drín devátâbhir 2 åsît, sá ná vy-åvrítam agachat, sá praja-patim úpå 'dhavat, tásmå etám daça-râtrám prã 'yachat, tám ã 'harat, ténå 'yajata, táto vaí sò 'nyãbhir devátâbhir vy-àvrítam agachad; yá evám vidván daça-rátréna yájate vy-ávrítam evá pápmáná bhrátrivyena gachati. tri-kakúd vaí | 2 | eshá yajnó yád daça-râtráh, kakút pañca-daçáh kakúd eka--viocáh kakút trayas-triocó"; yá evám vidván daca--râtréna yájate tri-kakúd evá samânanam bhavati, yájamânah pañca-daçó yájamâna eka-vieçó yájamânas trayas-trieçah pura itara?. abhi-caryamano daças -râtréna yajeta, deva-purã evá páry ûhate, tásya ná kútaç²

^{5.} daçarâtraḥ. ¹ citti(ḥ) sruk cittam âjyam ity-âdikam mantram âraŋyakâŋdoktam (s. År. 8, 1.); tasmin mantre citti(ḥ) srug ity ârabhya sâsmâ 'dhvaryur ity-antair vâkyair homanishpâdakânâm srugâdînâm daçânâm abhidhânâd ayam mantro daçahotâ. ³ ohne avagraha. ³ tripi kaskutsadriçâni unnatastomayuktâny ahâni yasya. ⁴ pañcadaça ukthyo dvitîsyam ahaḥ tad ekam kakutsthânîyam, prathamatritiyayos trivridagnishtomayor ahnor nîcastomayuktatvât; yathâ vrishasambandhikakudaḥ purovartî galabhâgaḥ paçcâdvartî prishthabhâgaç cety ubhau nimnau tadvat. ⁵ ekasvinça ukthyaḥ pañcamam ahaḥ. ⁶ trayastrinça ukthyo 'shṭamam ahaḥ. ² yathâ purâm sarvasâm râjā svâmî evam anyāsâm prajānâm yasjamānaḥ svâmî.

aindríshu, ví-jityai; trayas-trioçá nkthýo vaiçva-devíshu, práti-shthityai. viçva-jít sárva-prishtho 'ti-râtró bhavati, sárvasyà 'bhí-jityai | 6 | prájápatyó vá eshá yajnó yád daçarátrás, trikakád vá, etá, vaí, jáyata, ékatrioçac ca | 5 |

Pañc. 22, 14, 1-7. — Kà. 23, 5, 16. Çànkh. 16, 29, 14-20. Âçval. 1(), 3, 21. 22 (navaratra). — vairājaḥ | vai | eshaḥ — jā-yate — sadrinn iti sa-drin — puraḥ | itaraḥ — kutaḥ | cana | upāvyādha ity upa-āvyādhaḥ — asuraḥ | yaḥ — stomaḥ | stomasya | upastiḥ — avarudhyā ity ava-rudhyai | atho iti — pratishṭhityā iti prati-sthityai | atho iti.

6. ritávo vaí praja-kâmâh pra-jam na 'vindanta, tè 'kâmayanta: pra-jão srijemahi¹ pra-jãm áva rundhîmahi pra-jam vindemahi praja-vantah syamé 'ti; tá etám ekādaça-rātrám apaçyan, tám a 'haran, ténâ 'yajanta, táto vaí té pra-jam asrijanta pra-jam áva 'rundhata pra-jam avindanta praja-vanto 'bhavan; tá ritávo 'bhavan, tád artavanam artava-tvám, ritunam va eté putras, tásmåt | 1 | artava ucyante; ya evam vidvaosa ekadaça= -ratrám asate pra-jam evá srijante¹ pra-jam áva rundh= ate pra-jam vindante praja-vanto bhavanti. jyótir ati-râtró bhavati*, jyótir evá purástâd4 dadhate, suvar= -gásya lokásya 'nu-khyatyai. príshthyah shad-ahó bhav= ati, shád vá ritávah shát prishtháni, prishthaír evá 'rtún anv-arobanty 5 m. 6 . ritú-bhih sam-vatsarám, té sam-vatsará evá práti tishthanti. catur-vioçó bhavati, cáturvioçaty= -aksbara gayatri | 2 | gayatram brahma-varcasam, gayatriyam eva brahma-varcasé práti tishthanti. catuç-catva=

^{6.} ritûnâm ekâdeçarâtraḥ. ¹ unbetont. ² e t e sarve prâṇinaḥ (!), s. Anm.¹ °. ³ prathamam ahaḥ; jyotiḥçabdâbhidheyo ya ekâha uktaḥ tam atrā 'tirâtrasaṃsthārûpaṃ kuryât. ⁴ ohne avagraha. ³ als Compositum. ⁶ unbetont (das Verbum). っ caturviṅçastomayukto rathaṃstarasāmā ya ukthyaḥ so 'yam atrā 'shṭamam ahaḥ.

paccé 'vă 'gram páry aitâm, acvinav etásya deváta2 yá ànu-jâvarás, tăv evaí 'nam ágram pári nayatah . çukrá-'gran gribnîta gatá-çrîh pratishthá-kamo, 'saú vá âdityáh cukrá eshó 'ntó, 'ntam manushỳah | 2 | criyaí gatvă ni vartaté, 'ntâd evă 'ntam a rabhate, ná tátah papîyân bhavati. manthỳ-agrân gribnîtâ 'bhi-cárann, ârtas -pâtrám 6 vă etád yán manthi-pâtrám, mrityúnai 'vaí 'nam grahayati, tajág artim² a 'rchaty'. agrayana-'gran grihnîta yásya pitá pitâmaháh 2 púnyah syád átha tán ná prå-"pnuyad, vàcă vã eshá indriyéna vỳ ridhyate yásya pita pitamahah punyah | 3 | bhavaty atha tan na pra--"pnóty, úra ivai 'tád yajnásya vág iva yád agrayanó, vàcaí 'vaí 'nam indriyéna sám ardhayati, ná tátah pápî= uk thỳ â-'gran grihnîta 'bhi-caryamanah, yân bhavaty. sárveshâm vă etát pâtrânâm indriyam yád ukthya-pâtráw, sárvenai 'vaí 'nam indriyéna 'ti prá yunkte; sárasvaty' abhí no neshi vásya íti puro-rúcam kuryad, vág vaí sárasvatî, vâcaí 'vai 'nam áti prá yunkte; mã tvát kshétrány áranáni ganmé 'ty áha, mrityór vai kshétrâny áranani, ténai 'vá mrityóh kshétrâni ná gachati. pûrņān gráhân grihņîyad amayavinah², pra-'ņān va etasya cúg richati yásyâ "máyati, prâ-'nă gráhàh, prâ-'năn evã 'sya çucó muñcaty, utá yádî 'tã-'sur bhávati jivaty evá. půr năn gráhân grihnîyâd yárhi parjányo ná várshet, prâ--'nan và etarbi pra-janao çug richati yarbi parjanyo na varshati, prâ-'nă gráhâh, prâ-'năn evá pra-jănâu cucó muñcati, tâják prá varshati | 5 | pramíyeta, manushya, ridhyate yásya pitá pitâmaháh púnyo, vấg vấ, evá pûrnăn gráhân, páncavi@çatic ca || 7 ||

^{7. 5} so (µ°) AFW, s. P. 7, 4. 6 parasyâ "rtatvaprâpapâd idam ârtapâtram. 7 so (â 'rch°) AW, s. P. 10, 9. 8 s. B. 11, 4, 3, 1.

traishtubhah | 8 | cukró, yát saptamé 'hañ chukró' gribyáte svá evaí nam â-yátane gribnaty, átho svám evá chándó 'nu pary-avartante'; vág vá agrayanó, vág ashtamám áhas, tásmâd ashtamé 'hann âgrayanó grihyate, svá evaí 'nam â-yátane gribnati; prâ-'nó vã aindra-va= yaváh, pra-'nó navamám áhas, tásman navamé 'hann aindra-vâyavó grihyate, svá evaí 'nam â-yátane grihpâty; etát | 4 | vaí tritíyam yajuám âpad yác chándácsy apnoti, yád aindra-vayaváh çvó grihyáte yátrai 'vá yajnám ádrican táta evaí 'nam púnah prá yunkté, 'tho svám evá chándó 'nu pary-avartante'. pathó vã eté 'dhy ápa= thena yanti yè 'nyénai "ndra-vâyavat prati-pádyanté, 'ntah khálu vá esbá yajnásya yád daçamám áhar, daçamé 'hann aindra-vâyavó grihyate, yajnásya | 5 | eva 'ntam gutvã 'pathât pánthâm ápi yanty, átho yáthâ váhîyasâ prati-săram váhanti tadríg evá tác. chánda sy anyò-'nyasya lokám abhỳ adhyâyan, tăny eténai 'vá devă vỳ avâhayann 5; a in dra = -vâyavásya vã etád â-yátanam yác caturthám áhas, tá: sminn agrayanó grihyate, tásmad agrayanásya "-yátane na = vamé 'hann aindra-vâyavó grihyate; çukrásya và etád å-yátanam yát pañcamám | 6 | áhas, tásminn aindra= -vâyavó grihyate, tásmâd aindra-vâyavásyâ "-yátane sap= tamé 'hañ chukró' gribyata; agrayanásya vá etád a-yátanam yát shashthám áhas, tásmiñ chukró² grihyate, tás smâc chukrásyâ "-yátane 's h tam é 'hann âgrayanó grihyate; chándà osy evá tád ví váhayati, prá vásyaso vi-váhám apnoti yá evám védá, 'tho devátábliya' evá yajné sam-vídam da=

^{8. 4} yatha loke vahiyasa praudhabharavahina balivardasamuhena yukta vanijah pratisuram vahanti parçvadvayagatan kshudramargan parityajya (!) prasiddha eva rajamarge balivardapanktyakaro yatha bhavati tatha nayanti. 5 vivaham karayanti, sthanaviparyasena vicarayanti.

|| 2 || eti. prajă-patir vă eshá dvâdaça-dhã ví-hito yád dvâdaça-râtró, yāv ati-râtraú taú pakshaú, yé 'ntare 'shṭāv ukthỳâḥ sá âtmă, prajă-patir văvaí 'shá sánt sád dha vai sattreṇa" spriṇoti, prâ-'ṇā vai sát, prâ-'ṇān evá spṛiṇoti. sárvâsâṃ vã eté pra-jānâm prâ-'ṇair âsate yé sattrám asate, tásmât pṛichanti: kím eté sattriṇa iti.
priyáḥ pra-jānâm út-thito bhavati yá eváṃ véda || 3 || agnishtomaú yát, suvargáṃ lokám, priyáḥ prajānām, páñca ca || 9 ||

K. 34, s. — agnishtomaprāyanā ity agnishtoma-prāyanāḥ — yujyate — cakshushî iti | ete iti — kanînike iti —
jyotihpakshâm iti jyotih-pakshâm — ye | antare | ashtau
— eshah | san | sat | ha | vai — prānā iti pra-anah — utthita
ity ut-sthitah.

10. ná vã eshò 'nyáto-vaiçvânaraḥ¹ suvar-gãya lokãya prã 'bhavad, ûrdhvó ha vã eshá ã-tata âsît, té devă etám vaiçvânarám² páry auhant³ suvar-gásya lokásya prás-bhûtyâ. ritávo vã eténa prajã-patim ayâjayan, téshv ârdhnod ádhi tád, ridhnóti ha vã ritvíkshu² yá evám vidvãn dvâdaçâ-'héna yájate. tè 'sminn aichanta, sá rásam áha vasantāya prã 'yachat¹ || 1 || yávam grîshmãyaú 'shadhîr² varshãbhyo vrîhiñ charáde⁵ mâsha-tilaú hemantas-çiçirãbhyâm. téné 'ndram prajã-patir ayâjayat, táto vã índra índro 'bhavat, tásmâd âhur: ânu-jâvarásya yajná íti, sá hỳ eténã 'gré 'yajatai. 'shá ha vaí kuṇápam² atti yáḥ

^{9.} sattro ACDW. s. P. 5, 14 jagaty utkrishtah.

^{10.} dvådaçam ahah. 1 vaiçvänarākhyenā 'gninā drishtatvād atirātro vaiçvānarah (!), anyata ekasminn eva bhāge vaiçvānaraçabdavācyo 'tirātro yasya so 'yam, ādāv evā 'tirātrayukto na tv avasāna ity arthah. 2 ohne avagraha. 3 etam vaiçvānaraçabdavācyam atirātram paryauhan parito 'vasānasthāne niyāmakatvena sthāpitavantah, ... tasmād uparishtād atirātrah kartavya iti vidhyunnayah. 4 nicht komponirt, obschon betont, nach CD und s. Anm. 16. 5 onch AW.

24. açvamedhah (Fortsetzung, 7, 2, 11-20 *).

11. ékasmai sváha¹, dvábhyâo s., tri-bhyáḥ s., catúr=bhyaḥ s., pañcá-bhyaḥ s., shaḍ-bhyáḥ s., saptá-bhyaḥ s., 'shṭâbhyáḥ s., navá-bhyaḥ s., daçá-bhyaḥ sváhai, 'kâdaçá=bhyaḥ s., dvâdaçá-bhyaḥ s., trayodaçá-bhyaḥ s., caturdaçá=bhyaḥ s., pañcadaçá-bhyaḥ s., shoḍaçá-bhyaḥ s., sapta=daçá-bhyaḥ s., 'shṭâdaçá-bhyaḥ sváhaí, 'kân ná viocatyaí s., náva-viocatyai sváhaí, 'kân ná catvâriocáte s., náva-catvâriocate sváhaí, 'kân ná shashṭyaí s., náva-shashṭyai sváhaí, 'kân nấ 'cîtyaí s., návâ-'cîtyai sváhaí, 'kân ná ça=táya sváhâ, çatáya s., dvábhyào çatábhyâo s., sárvasmai sváhâ | 1 | návacatvâriocate sváhaí 'kân naí, 'kaviocatic ca | 11 | l

K. Aç. 2,1. — Vs. 22,34. Ç. 13, 2, 1, 5.6. Kâ. 20, 4, 32. — ekât | na.

12. ékasmai svăhâ, tri-bhyáḥ s., pañcá-bhyaḥ s., saptá-bhyaḥ s., navá-bhyaḥ svähai, 'kâdaçá-bhyaḥ s., trayodaçá-bhyaḥ s., pañcadaçá-bhyaḥ s., saptadaçá-bhyaḥ svăhai, 'kân ná viocatyai s., náva-viocatyai svähai, 'kân ná catvà-riocáte s., náva-catvâriocate svähai, 'kân ná shashṭyai svăhâ, náva-shashṭyai svähai, 'kân ná 'çîtyai s., návâ-'çîtyai svähai, 'kân ná catāya svähâ, catāya svähà, sárvasmai svähâ || 1 || ékasmai, pañcâçát || 12 ||

K. Aç. 2, 2. — ekāt | na.

13. dvábhyáw sváhá, catúr-bhyah s., shad-bhyáh s., 'shtábhyáh s., daçá-bhyah s., dvádaçá-bhyah s., caturdaçá-bhyah s., shodaçá-bhyah s., 'shtádaçá-bhyah s., viwcatyaí

^{*} s. Ind. Stud. 3, 388. 890.

^{11-20.} açvamedhagatamantrâh. ohne avagraha.

s., 'shtä-navatyai s., çatāya s., sarvasmai svāhâ | 1 | dvā. bhyām ashtānavatyai 1, shádviocatih || 13 ||

K. Ac. 2, 8.

14. tri-bhyáh sváhâ, pañcá-bhyah s., saptá-bhyah s., navá-bhyah s. [ganz wie anuv. 12 bis] sárvasmai sváhâ || 1 || tri-bhyò, 'shṭācatvāriocat || 14 ||

K. Aç. 2, 4. — ekāt | na.

15. catúr-bhyah svähâ, 'shṭâbhyáh s., dvâdaçá-bhyah s., shoḍaçá-bhyah s., vioçatyaí s., shán-navatyai s., çatāya s., sárvasmai svähâ | 1 | catúrbhyah shánnavatyai ', shóḍaça | 15 ||

K. Aç. 2, 5. — shannavatyā iti shat-navatyai.

16. pañcá-bhyah sváhá, daçá-bhyah s., pañcadaçá=bhyah s., vioçatyaí s., páñca-navatyai s., çatáya s., sár=vasmai sváhá | 1 || pañcábhyah páncanavatyai l., cáturdaça || 16 ||

K. Ac. 2, 6.

17. daçá-bhyah sváhâ, viocatyaí s., triocáte s., catvâz riocáte s., pañcâcáte s., shashtyaí s., saptatyaí s., 'cîtyaí s., navatyaí s., catáya s., sárvasmai sváhâ || 1 || dacábhyo, dváviocatih || 17 ||

K. Aç. 2, 7.

18. vioçatyai svähâ, catvârioçate s., shashtyai s., 'çîtyai s., çataya s., sarvasmai svähâ || 1 || vioçatyai, dvă, daça || 18 ||

K. Aç. 2, 8.

^{13.} ¹ so ACD, ashţā' fehlt W. In K ist der hier wie in Vs. abge-kürzte Text (luptaḥ svādhyāyaḥ s. schol. zu Kâ. 20, 4, 32) voll aufgeführt; ebenso in den anuvāka 15 ff.

^{15. 1} so AC, shánn fehlt DW.

^{16. 1} so ACD, páñcanavatyai fehlt W.

19. pañcâçáte svähâ, çatăya s., dväbhyâw çatâbhyâw s., tri-bhyáh çatébhyah s., catúr-bhyah ç. s., pañcá-bhyah ç. s., shaḍ-bhyáh ç. s., saptá-bhyah ç. s., 'shṭâbhyáh ç. s., navá-bhyah ç. s., sahásrâya s., sárvasmai svähâ || 1 || pañcâçáte, dvätriwçat || 19 ||

K. Ac. 2, 9.

20. çatāya svāhā¹, sahásrāya s., 'yūtāya s., ni-yūtāya s., pra-yūtāya svāhā, 'rbudāya s., nỳ-arbudāya s., sam=udrāya¹ s., mádhyâya svāhā, 'ntāya s., parâ-'rdhāya svāho.

'sháse s., vỳ-nshṭyai svãho, 'd-eshyaté svãho, 'd-yaté svãhó, 'd-itâya s., suvar-gãya s., lokãya s., sárvasmai svãhâ || 1 || çatāyā, 'shṭātri@çat || 20 ||

K. Aç. 2, 10. — Vs. 22, 34. Ç. 13, 2, 1, 6. Kâ. 20, 4, 33. 34. — ayutâya — arbūdâya — antāya.

sådhyåh shadråtram, kusurubindah saptaratram, bribaspatir ashtaratram, prajapatih kshudham navaråtram, prajapatir daçahotåram, ritava, aindravayavägran, gayatro vai, prajapatih sa dvädaçaratram, na va, ekasma, ekasmai, dväbhyam, tribhyaç, caturbhyah, pancabhyo, daçabhyo, vioçatyai, pancaçate, çataya, vioçatih || 20 ||

sâdhyā (1,1), asmā imé lokā (4,2), gâyatrám 2 (6,3), vaí tritīyam (8,5), ékasmai (11,1), pañcâçát || 50 ||

iti taittirîyasamhitâyâm saptamakânde dvitîyah prapâthakah ||

23. sattråyanam (Fortsetzung, 3, 1-10).

1. pra-jávam vã eténa yanti yád daçamám áhah, pâpâ-'vahíyam vã eténa bhavanti yád daçamám áhar; yó vaí pra-jávam yatám ápathena prati-pádyate yá sthânúo hánti yó bhrésham ny-éti sá hîyate, sá yó vaí daçamé 'hann avi-vâkyá upa-hanyáte sá hîyate; tásmai yá úpa=

^{20. 1} ohne avagraha. 2 otrám brahmavarcasám W.

^{3, 1 - 5, 10.} sattrajátan; 1. dvádacáhagatam avivákyam ahah.

atodhi' | arcitârah — sadyah — arhati — parimitâ iti paris -mitâh — antah | na — pratigrinata iti prati-grinate.

2. brahma-vâdíno vadanti: kím dvâdaçâ-'hásya prathaména 'hna 'rtvíjâm' yájamâno vṛinkta íti, téja in-driyám íti; kím dvitíyené 'ti, prâ-'năn annă-'dyam íti; kím tṛitîyené 'ti, trīn iman lokan' íti; kím caturthéné 'ti, cá-tush-padah paçun íti; kím pancaméné 'ti, páncâ-'ksharâm panktím íti; kíw shashthéné 'ti, shád ṛitun íti; kíw sapta-méné 'ti, saptá-padâw çákvarîm íti || 1 || kím ashṭaméné 'ty, ashṭā-'ksharâm gâyatrīm íti; kím navaméné 'ti, tri-vṛítaw stómam íti; kím daçaméné 'ti, dáçâ-'ksharâm vi-rājam íti; kím ekâdaçéné' 'ty, ékâdaçâ-'ksharâm trishṭu-bham' íti; kím dvâdaçéné' 'ti, dvādaçâ-'ksharâm jágatîm íty; etāvad' vā asti yāvad' etád, yāvad evā 'sti tád eshâm vṛinkte || 2 || çákvarīm íty, ékacatvāriwçac ca || 2 ||

ahnā | ritvijām — vrinkte — ashtāksharām ity ashtā=
-aksharām — eva | asti.

3. eshá vä âptó dvådaçâ-'hó yát trayodaça-râtráḥ, samânáo¹ hỳ etád áhar yát prâ-'yaṇĩyaç co 'd-ayanīyaç ca. trỳ-atirâtro bhavati, tráya imé lokă, eshăm lokănâm ăptyai. prâ-'nó vaí prathamò 'ti-râtró vy-ânó dvitĭyo 'pâ-'nás tritĭyaḥ, prâṇâpâno-'dânéshv evă 'nnă-'dye práti tishṭhanti² sárvam ấyur yanti yá evám vidvãosas trayo=daça-râtrám ấsate. tád âhur: vặg vặ eshặ ví-tatâ || 1 || yád dvådaçâ-'hás, tặm ví chindyur yán mádhye 'ti-râtrám kuryúr upa-dăsukâ grihá-pater vãk syâd, upárishṭâo¹ chando-mãnâm mahâ-vratám kurvanti sám-tatâm evá

^{2.} dvådaçåhayájinah praçanså. ohne avagraha. ohne vagraha.

^{3.} trayodaçarâtrah. ohne avagraha. unbetont.

yan paçun upa-'jîvishma tá imè 'nv-agmann' iti, tébhya etám caturdaça-râtrám práty auhan, tá âdityáh pris shthaih suvar-gám lokám á 'rohan' try-ahábhyâm asmin loké paçun práty auhan, prishthaír aditya amushmin loká ardhnuvan try-ahabhyam asmin || 1 || loké paçávo. evám vidvãosaç caturdaça-râtrám asata ubháyor evá lokáyor ridhnuvanty asmíoç câ 'múshmioç ca, prishthaír evã 'múshmin loká' ridhnuvánti try-ahabhyam asmin loké. jyótir gaúr ayur íti try-ahó bhavatî, 'yám vavá jyótir antáriksham gaur asav ayur, iman evá lokan abhy-arohanti'; yad anyatah prishthani syur -vivadhao syân, mádhye prishthani bhavanti savivadha--tväya || 2 || ójo vaí vîrỳam prishthäny, ója evá vîrỳam madhyató dadhate. brihad-rathamtar bhyam yanti, 'yam vavá ratham-tarám asau brihád, âbhyam evá yanty, átho anáyor evá práti tishthanty, eté vaí yajnásya 'njasa--'yanî' srutî', tábhyâm evá suvar-gám lokám yanti. ranco va eté suvar-gám lokám abhy-arohanti vé paras cínani prishthany upa-yanti, pratyan try-ahó bhavati praty-ávarûdhyâ átho práti-shthityâ, ubháyor lokáyor riddhvó 't tishthanti. cátur-daçai 'tās; tāsâm yā dáça dáça-'kshara vi-rad annam vi-rad vi-rajai 'va 'nnadikshv -'dyam áva rundhate, yãç cátasraç cátasro díço evá práti tishthanty. ati-râtrãv abhíto bhavatah -grihîtyai || 3 || ardhnuvan try-ahabhyam asmínt, savivadhatvaya, prátishthitya, ékatrioçac ca || 5 ||

te | ime | anvâgmann ity anu-âgman — auhan | te — eti | arohan — loke | ardhnuvan — ye | evam — âsate — ridhnuvanti — loke | ridhnuvanti — abhyarohantîty abhi=

^{5. &}lt;sup>1</sup> als Compositum. ² unbetont. ³ "nl⁰ W. ⁴ ohne avagraha. ⁵ s. P. 4, 52. ⁶ ridhv⁰ ACDW.

âtmánn adhatta. yá evám vidvăosah pañcadaça-ràtrám ásate bhrătrivyàn evá parâ-bhăvya vi-jítya críyam gachanty, agni-shtútâ pâpmänam níh || 1 || dahante pañcadaça-râtrénaú jo bálam indriyám vîrýam âtmán dadhata.

etă evá paçavỳâḥ, páñca-daça vă ardha-măsasya rătrayo, 'rdhamâsa-çáḥ saṃ-vatsará âpyate, saṃ-vatsarám paçávó 'nu prá jàyante, tásmât paçavỳâ. etă evá suvar-gỳâḥ, páñca-daça vă ardha-māsásya rătrayo, 'rdhamâsa-çáḥ saṃ-vatsará âpyate, saṃ-vatsaráḥ suvar-gó lokás, tásmât suvar-gỳâ. jyótir gaŭr āyur íti try-ahó bhavatî, 'yáṃ vãvá jyótir antáriksham² || 2 || gaŭr asãv ãyur, imān evá lokān abhy-ārohanti³. yád anyátaḥ² pṛishṭhāni syūr bis 'sruti's, tábhyâm evá suvar-gáṃ lokám || 3 || yanti. pá-rânco² vã bis⁴ ṛiddhvó⁵ 't tishṭhanti. páncadaçai 'tãs; tāsâṃ yā dáça bis⁴ áva rundhate, yāḥ pánca pánca díçaḥ dikshè evá práti tishṭhanty. ati-râtrāv abhíto² bhavata, indriyásya vîrỳasya pra-jāyai paçūnām pári-gṛihîtyai || 1 || gachanty agnishṭútā pāpmānaṃ nír, antárikshaṃ, lokám, prajāyai, dvé ca || 7 ||

adahata — ye | evam — dahante — dadhate — anu | preti | jâyante — suvargyā iti suvaḥ-gyāḥ | jyotiḥ — abhyā-rohantîty abhi-arohanti — atho iti — ete iti — anjasāyanī ity anjasā-ayanî | srutî iti — abhyârohantîty abhi-arohanti — pratyavarûḍhyā iti prati-avarûḍhyai | atho iti | prati-shṭhityā iti prati-sthityai — ridhvā — yāḥ | daçā.

8. prajă-patir akâmayatâ: 'nnâ-'dáḥ syàm íti, sá etáw saptadaça-râtrám apaçyat, tám ã 'harat, ténà 'yajata, táto vaí sò 'nnâ-'dò 'bhavad; yá evám vidvãwsaḥ saptadaça-râtrám ăsate 'nnâ-'dă evá bhavanti. pañcâ-'hó bhav=

^{7. &}lt;sup>2</sup> ohne avagraha. ³ als Compositum. ⁴ s. VII, 3, 5, 2. 3. ⁵ s. P, 4, 52. ⁶ ridhv ACDW. ⁷ adahat D prima manu. ⁸ dashanti D prima manu.

^{8.} saptadaçarâtrah.

hîtyai | 3 | vṛiñjate bráhma cả 'nnam ca, suvargám, eté suvargám, tráyovioçatic ca | 9 ||

te | etâḥ — ye | evam — âsate — annâdâ ity anna-adâḥ — dve iti | vai | eti — pădyâḥ — tryahâ iti tri-ahâḥ
— abhyârobantîty abhi-ârobanti — tryahâ iti tri-ahâḥ —
abhyârobantîty abhi-ârobanti — atho iti — ete iti — añjasâyanî ity añjasâ-ayanî | srutî iti — abhyârobantîty abhi-ârobanti — pratyavarûdhyâ iti prati-avarûdhyai | atho iti |
pratishthityâ iti prati-sthityai — ridhvâ | ud iti — annâdyasyety anna-adyasya.

10. asav adityò 'smín loká asît, tám devah pri= shthaih pari-grihya suvar-gám lokám agamayan, párair avástát² páry agrihnan³ divâ-kîrtỳena suvar-gé loké práty asthâpayan, páraih parástât? páry agrihnan? pris shthair upă-'vârohant'; sá vã asãv âdityò 'mushmin loké' párair ubhayátah² pári-grihîto. yát prishthani bhávanti suvar-gám evá taír lokám yájamana yanti, párair avástât² pári grihnanti⁸ divà-kîrtỳena || 1 || suvar-gé loké práti tishthanti, páraih parástât² pári grihnantis shthair upä-'varohanti'. yát páre parástàn ná syúh párâncah² suvar-gal lokan nísh padyeran, yád avástan ná syúh pra-já nír daheyur; abhíto² divâ-kîrtỳam párah= -sâmâno bhavanti, suvar-gá evaí nân loká ubhayátah 2 pári grihnanti. yájamáná vai divá-kîrtyau, sam-vatsaráh párah-sâmâno, 'bhíto' divâ-kîrtỳam párah-sâmâno bhavanti, sam-vatsará evó 'bhayátah | 2 | práti tishthanti. pri= shthám vaí divâ-kîrtỳam pârçvé párah-sâmâno, 'bhíto divâ-kîrtyam párah-samano bhavanti, tásmad abhítah pri= shthám pârçvé⁶; bhủyishthâ gráhâ grihyante, bhủyishthao

^{10.} ekaviúçatirātraķ. ¹ onlo AW. ² ohne avagraha. ³ unbetont. ⁴ als Compositum. ⁵ so AW, s. P. 6, 4. ⁶ s. P. 4, 11.

arocata | ye — rocante — atho iti | pratishtham iti pratis-stham.

24. acvamedhah (Fortsetzung, 7, 3, 11-20*).

11. arvan yajnáh sám krámatv amúshmád ádhi mấm abhí | ríshînâm yáh puró-hitah || b nír-devam nír-vîram kritvá ví-shkandham? tásmin híyatam yò 'sman dvéshti çárîram yajna-çamalám kúsîdam¹ tásmint sîdatu yò 'sman dvéshti || c yájna yajnásya yát téjas téna sám krâma mãm abhí | brâhmanan ritvíjo 3 11 devan yajnásya tápasa té sava 4 'hám ấ huve || d ishténa pakvám úpa || 1 || te huve savâ 'hám | sám te vriñje su-kritáo sám pra-jam paçun || ° prai= -'shant sam-idhenir a-gharav ajya-bhagav a-çrutam praty= -açrutam a çrinami te | prayaja-'nûyajant svishta-kritam idam a-çisha a vrinje suvah | fagninė 'ndrena somena saras= vatyå 1 víshnuna devátábhili | yajya-'nuvakyabhyam úpa te huve savâ 'hám yajnám a dade te váshat-kritam | 🛮 stutáv çastrám prati-garám gráham ídám â-çíshah 🛙 2 📗 á vrinje súvah | patni-samyaján úpa te huve sava 'háo samishta-yajúr a dade táva || h paçunt sutám purodaçant 1 sávanâny ó 'tá yajnám | devänt sé-'ndrân úpa te huve savâ 'hám agni-mukhânt sóma-vato yé ca víçve | 3 | úpa, gráham ídám ácísho, dvátriocac ca 1111 U

B. 3, 8, 18, 8. — K. Aç. 3, 16. — adhîti | mâm | abhi⁷ — vishkandham iti vi-skandham — kusîdam — mâm | abhi⁷

^{*} s. Ind. Stud. 3, 875. 388. 890.

^{11-20.} açvamedhagatā mantrāḥ. 11. apty-ākhyānām ashţāhutinām mantrāḥ. 'ohne avagraha. 'virūpā(ḥ) skandhādyavayavā yasya tad vishkandham (zu çarīram gezogen!). '3 so (ân ri*) AW. 'sū, yate abhishicyate atrety abhishckayukto yajnaḥ savaḥ (das Kāṭh. hat hier durchweg: upa te huve 'sā [d. i. asau] aham). 's sarvataḥ çāstramukhāc chrutvā sampādayāmi. 'b bis auf einige Varianten stimmt auch hier (in 11-20) das Kāthaka vollstāndig zu Ts. 'ohne iti, weil am pāda-Schlus.

- sava | aham | eti praishân iti pra-cshân eti | uta sendrân iti sa-indrân.
- 12. bhûtám bhávyam bhavishyád váshaṭ svãhâ¹ náma, rík sã ma yájur váshaṭ svãhâ námo, gâyatrĩ trishṭúb¹ jágatî v. s. námaḥ, pṛithivỳ antárikshaṃ¹ dyaúr v. s. námo, 'gnír vâyúḥ sữryo v. s. námaḥ, prâ-'ṇó vy-ânò 'pâ-'nó v. s. namó, 'nnaṃ kṛishír vṛíshṭir v. s. námaḥ, pitấ putráḥ paútro v. s. námo, bhữr bhúvaḥ súvar váshaṭ svãhâ námaḥ bhúvaç catvári ca 11211.
- B. 3, 8, 17, 3. K. Aç. 3, 2. trishtup prithivî vyâna iti vi-anah | apâna ity apa-anah annam vrishtih.
- 13. *á me grihá bhavantv á pra-já ma á må yajnó viçatu vîrỳâ-vân¹ | ápo devír yajníyâ má "viçantu sa=hásrasya mâ bhûmá mấ prá hâsît || b á me gráho bhavatv á puro-rúk stuta-çastré² mã "viçatâv samícî² " | âdityã rudră vásavo me sadasỳâḥ sahásrasya mâ bhûmă mă prá hâsît || ° á mâ 'gni-shṭomó viçatû 'kthỳaç câ 'ti-râtró mã "viçatv âpi-çarvaráḥ | tiró-ahniyâ mâ sú-hutâ á viç=antu sahásrasya mâ bhûmã mã prá hâsît || 1 || agni, shṭomó viçatv, ashṭādaça ca || 13 ||
- B. 3, 8, 17, 3. K. Aç. 3, 3. eti gṛihâḥ eti | prajeti pra-jâ | me | eti vîryāvân iti vîryà-vân yaj=niyāḥ | mâ | eti stutaçastre iti stuta-çastre | mâ | eti samîcî iti âdityâḥ | rudrâḥ mâ | eti tiroahniyâ iti tiraḥ-ahniyâḥ.
- 14. agnínâ tápó 'nv abhavad, vàcă bráhma, maninâ rûpāni, 'ndrena devān, vătena prâ-'nănt, săryena dyām,

^{12.} paryaptinamaka mantrah. 1 ohne avagraha.

^{13.} abhúnámaká homamantráh. ¹ s. P. 3, 5. ² s. P. 4, 11. ³ ohne avagraha. ⁴ s. P. 4, 31.

^{14.} anubhûnâmakâ mantrâli.

candrámasa¹ nákshatráni, yaména pitrín, rájna manushỳan, phaléna nadeyan, ajagaréna¹ sarpan, vyaghréna¹ "ranyan paçun, chyenéna² patatrino, vrishna 'çvan, rishabhéna ga, basténa 'ja, vrishnina 'vîr, vribina 'nnani, yavenau 'shadhîr', nyagródhena¹ vánaspátîn¹, udumbáreno¹ "rjam, gayatriya chánda si, tri-vrita stóman, brahmanéna vácam || 1 || brahmanénaí, kam ca || 14 ||

- B. 3, 8, 17, 3. K. Aç. 3, 4. ajagarena gân ajân nyagrodhèna.
- 15. svähå¹ "-dhím ä-dhîtâya svähâ svähā "-dhî=tam, mánase svähâ svähâ mánaḥ, prajā-pataye svähâ, kāya svähâ, kásmai svähâ, katamásmai svähā. 'dityai svähā, 'dityai su-mṛiḍîkāyai svāhâ. sárasvatyai bṛihatỳai svähâ, sárasvatyai pāvakāyai svähâ, sárasvatyai bṛihatỳai svähâ, sárasvatyai pāvakāyai svähâ. pūshṇé svähâ, pūshṇé pra-pathỳâya² svähâ, pūshṇé naráṃdhishâya¹ "s svähâ. tváshṭre svähâ, tváshṭre turīpâya¹ "svähâ, tváshṭre puru-rūpâya svähâ, víshṇave nikhurya-pāya svähâ, víshṇave nikhurya-pāya svähâ, víshṇave nibhūya-pāya svähâ. sárvasmai svähâ || 1 || pururūpâya svähâ, dáça ca || 15 ||
- B. 3, 8, 11, 1. 17, 8. K. Aç. 3, 5. Vs. 22, 20. Ç. 13, 1, 7, 2-8. Kâ. 20, 4, 8-5. âdhim ity ā-dhim adityai naramdhishâya turîpāya.
- 16. dad-bhyáḥ svähâ¹, hánû-bhyâo² sväh², óshṭhāsbhyâo³ svähâ, múkhâya svähâ, näsikâbhyâo svähâ, 'kshīs

^{14.} ohne avagraha. onchyo AW.

^{15.} vaiçvadevāhutimantrāh. ohne avagraha. prakrishtāva crautasmārtamārgāya hitah prapathyah. narāņām dhārayitā naram dhishah. tūrņam prāptas tūrīpah. nitarām khuram pādato gā (?) vivādham arhantīti nikhuryāh, teshām pātā. vidvaiçvar yādirāhityena nyagbhāvayogyā ("vam yo" Cod.) nibhūyāh, teshām pātā.

16. paçvangahomamantrāh (50). ohne avagraha. 2 s. P. 3, 7.

³ so (⁶ho⁶) AW, s. P. 10, 14.

candrámasa i nákshatráni, yaména pitrín, rájna manushyàn, phaléna nadeyán, ajagaréna i sarpán, vyaghréna i 'ranyán paçuñ, chyenéna i patatríno, vríshna 'çvan, rishabhéna ga, basténa 'ja, vrishnína 'vîr, vríbína 'nnani, yávenau 'shadhir', nyagródhena i vánaspátîn', udumbáreno' 'rjam, gayatriya chánda si, tri-vríta stómán, brahmanéna vácam || 1 || brih manénaí, kam ca || 14 ||

B. 3, 8, 17, 3. — K. Aç. 3, 4. — ajagarena — gaḥ — ajaḥ — nyagrodhena.

15. svähå¹ "-dhím ä-dhîtâya svähâ svähā "-dhîtam, mánase svähâ svähâ mánaḥ, prajā-pataye svähā, kāya svähâ, kásmai svähâ, katamásmai svähā. 'dityai svähā, 'dityai su-mṛidīkāyai svāhā. sárasvatyai svähā, sárasvatyai bṛihatỳai svāhâ, sárasvatyai pāvakāyai svähâ, sárasvatyai bṛihatỳai svāhâ, sárasvatyai pāvakāyai svāhâ. pūshņé svähà, pūshņé pra-pathỳāya² svähâ, pūshņé naráṃdhishâya¹us svähâ. tváshṭre svähā, tváshṭre turīpāya¹us svähâ, tváshṭre puru-rūpāya svähā. víshṇave nikhurya-pāyas svāhâ, víshṇave nibhūya-pāyas svāhâ. sárvasmai svähâ || 1 || pururūpāya svāhā, dáça ca || 15 ||

B. 3, 8, 11, 1. 17, 3. — K. Aç. 3, 5. — Vs. 22, 20. Ç. 13, 1, 7, 2-8. Kâ. 20, 4, 3-5. — âdhim ity ä-dhim — adityai — naramdhishâya — turîpāya.

16. dad-bhyáh sváhá, hánû-bhyào sváhi, óshthàs bhyâo sváhá, múkhâya sváhá, násikábhyâo sváhá, 'kshīs

^{14.} ohne avagraha. onchyo AW.

^{15.} vaiçvadevāhutimantrāh. ohne avagraha. prakrishtāva crautasmārtamārgāya hitah prapathyah. narāņām dharayitā naramdhishah. tūrņam prāptas tūrīpah. nitarām khuram pādatogā (?) vivādham arhantīti nikhuryāh, teshām pātā. vidyaiçvaryādirāhityena nyagbhāvayogyā ("vam yo" Cod.) nibhūyāh, teshām pātā.

^{16.} paçvangahomamantrah (50). ohne avagraha. s. P. 3. 7. 3 so (*ho*) AW, s. P. 10, 14.

bhyau svaha, kárnabhyau svaha, pará ikshávo 'varyebhyah pákshma-bhyah sväha4, 'vará ikshávah parýebhyah páksh= ma-bhyah svähâ, çîrshné svähâ, bhrûbhyaw svähâ, la: lataya svaba, mûrdhné svaha, mastishkaya svaha, kéçe= bhyah svähå, váhåya svähà, grîväbhyah svähà, skandhé= bhyah v sváha, kíkasábhyah o sváha, prishtí-bhyah ""11 svaha, pajasyaya 12 svaha, parçvabhya vaha | 1 | 40sa= bhyâu svăhâ, doshá-bhyâu 18 svăhâ, bâhú-bhyâu 18 svăhâ, jánghâbhyâu' sváhâ, crónî-bhyâu "" sváho, "rú-bhyâu sväha, 'shthîvad-bhyao sväha, janghabhyao sväha, bhas= áde16 sváhá, çikhandébhyah17 sváhá, vála-dhánáya sváhá, "ndábhyao sváha, cépaya sváha, rétase sváha, pra-jábhyah svăhâ, pra-jánanâya svăhâ, pad-bhyáh svãhâ, çaphébhyah sváha, lóma-bhyah sváha, tvacé sváha, lóhitaya sváha, mâosaya svaha, snava-bhyah svaha, 'sthá-bhyah svaha, majjá-bhyah svähä, 'ngebhyah 18 svähà, ''tmáne svähà 19, sárvasmai 20 sváhá | 2 || parçvábhyao sváha, majjábhyah sváha, shát ca || 16 ||

B. 3, 8, 17, 4. — K. Aç. 3, 6. — Vs. 25, 1-9. Ç. 13, 3, 4, 1. Kâ. 20, 8, 4. — hanûbhyâm iti hanù-bhyâm | svâhā | oshṭhā=bhyâm — akshîbhyām²¹ — pâre | ikshavaḥ | avâryebhyaḥ

^{16. 4} ikshavo 'kshiromâņi, te ca pāre uparibhāge vartante. kasmāt para iti tad ucyate: avaryebhyah pakshmabhyah adhobhagavarti. bhyo romabhyah upari vartante. ⁵ avare 'dhobhage ye kecid ikahavo 6 çirah-çabdena lalâţâd adhobhago vivakshitah, mûrdha. çabdena co 'paribhagah, tatratyam mansam mastishkah. çabdena rathayugasya vâhakah pradeça ucyate. 9 griva galagata. 10 prishthästhigata gulikah. galasyoparibhâgâvayavâh. 12 pājā(?) balam tatsthanam hrida. 11 ubhayapårçvagatā asthiviçeshāh. 13 doh-çabdena bahu-çabdena ca pûrvapadayor (pao yam pâjasyam. 14 janghaçabdena madhyabhagah. Cod.) uttarådharabhågåv ucyete. 15 çro pyådiçabdaiç caturbhih prishthagatayoh pådayoç catvara ûrdhvadhos 16 bhasacchabdena 'panapradeçah. bhaga ucyante. 17 cikhanda ûrdhvakeçâh. 19 âtmâ tatratyo 16 angâny anuktâ avayavâh. 21 akshîbhyam ity akshi-20 sarvam kritsnaçarıram. jîvah. -bhyam D prima manu.

- avare | ikshavah prishtibhya iti prishti-bhyah cronībhyam iti croni-bhyam urubhyam ity uru-bhyam —
  andabhyam.
- 17. añjy-etáya¹ sváhå², 'ñji-saktháya³ sváhå, çiti-páde⁴ sváhå, çiti-kakude⁴ sváhå, çiti-rándhrâya⁴ sváhå, çiti-prishtháya sváhå, çity-á⊍sâya sváhå, pushpa-kárnâya⁴ sváhå, çity-óshthâya sváhå, çiti-bhráve sváhå, çíti-bhasade⁴ sváhå, çvetá-'nûkåçâya¹ sváhå, 'ñjáye⁴ sváhå, lalamàya⁴ sváhå, 'sita-jnave sváhå, kṛishṇai-'táya¹⁰ sváhå, rohitai₅-'táya¹¹ sváhå, 'ruṇai-'táya¹² sváhe, ''dṛiçâya² sváhâ, kìdṛi₅ çâya² sváhâ, tâdṛiçâya² sváhà, sadṛiçâya² sváhà, vi-sadṛi₅ çâya¹³ sváhâ, tâdṛiçâya² sváhà, sadṛiçâya² sváhà, rûpāya sváhà, sár₅ vasmai sváhà || 1 || rûpāya sváhâ, dvé ca || 17 ||
- B. 3, 8, 17, 4. K. Aç. 3, 7. añjyetâyety añji-etâya çitipada iti çiti-padê çitikakuda iti çiti-kakude çityawsâyeti çiti-awsâya çitibhasada iti çiti-bhasade çvetânûkâçâyeti çveta-anûkâçâya añjayê asitajnava ity asita-jnave krishnaitâyeti krishna-etâya.
- 18. krishnäya sväha¹, çvetäya sväha, piçamgaya¹-² sväha, saramgaya¹-² sväha, 'runaya⁴ sväha, gauraya⁴ sväha, babhrave sväha, nakulaya⁴ sväha, rohitaya sväha,

gauro 'tyantaçvetah. nakulavarnah.

^{17. 18.} rûpahomamantrah; 17. açvavayavarûpamantrah (°pa° Cod.). 1 afijih çuklah, etah samdhyo varnah, afijyetah miçravarnah. , opse 3 cvetarunah; zu so s. P. 6, 12; zum Acc. s. Pan. VI. 2. avagraha. 4 çitih çvetah; zum Accent s. Pâp. VI, 2, 188. 198. 199. ⁶ push pakaralak-hanam karnayor yasya. râņi karņādichidrāņi. 7 anûkaçah cakahuhpradeçah. 8 añjih çvetakritsnaçarirah. · lalâkrishpamiçrasamdhyavarşayuktah krish. taçvaityayukto lalâmah. paitah; zum Accent s. Pau. VI, 2, 3. 11 japākusumavad atyantarāga-19 lshadarunyayuktah samdhyayuktah samdhyavarno lohitaitah (sic!). 13 zu s. s. P. 6, 8. 14 upamarahito visadriçah. varno 'runaitab. 1 ohne avagraba. 18. avayavirúpamantrah. picamgo roca 4 ishadrakto 'rupah. ³ såramgaç cåtakavaruah.

cónâya svăhâ, çyâvâya svähâ, çyâmâya svăhâ, pâkalãya svăhâ, su-rûpâya svähâ, 'nu-rûpâya svähâ, ví-rûpâya svăhâ, sá-rûpâya svăhâ, práti-rûpâya svähâ, çabálâya svähâ, kamalâya svăhâ, príçnaye svăhâ, priçni-sakthăya svăhâ, sárvasmai svăhâ | 1 | krishnāya, shátcatvâri@çat | 18 ||

B. 3, 8, 17, 4. — K. Ac. 3, 8. — arunaya.

- 19. óshadhî-bhyah¹ svähâ², műlebhyah svähâ, tűlesbhyah³ svähâ, kăṇḍebhyah⁴ svähâ, válçebhyah⁵ svähâ, púshpebhyah svähâ, phálebhyah svähâ, gṛihîtébhyah⁶ svähã, 'gṛihîtebhyah svăhā, 'va-pannebhyah² svähâ, çáyânebhyah⁰ svähâ, sárvasmai svähâ || 1 || óshadhībhyaç, cáturvioçatih || 19 ||
- B. 3, 8, 17, 4. K. Aç. 3, 9. Vs. 22, 28. oshadhîbhya ity oshadhi-bhyah — agrihîtebhyah.
- 20. vánaspáti-bhyah svähâ¹, műlebhyah svähâ, tűlebhyah svähâ, skándho-bhyah² svähâ, çãkhâbhyah svähâ, parnébhyah svähâ, púshpebhyah svähâ, phálebhyah svähâ, grihîtébhyah svähã, 'grihîtebhyah svähã, 'va-pannebhyah svähâ, çáyânebhyah svähâ, çishṭāya³ svähâ, 'ti-çishṭâya³ svähâ, pári-çishṭâya³ svähâ, sáω-çishṭâya³ svähó, 'c-chish=

^{18. 7} çonah pîtalohitah. 8 çyâvah pîtakrishnah. 9 çyâmah nîlah. 10 atyantakrishnah pâkalah. 11 kamalavarnah. 12 zu so s. P. 6, 12.

^{19.} oshadhihomamantrâḥ. 1 s. P. 3, 7. 2 ohne avagraha. 3 tûlân y agraṇi. 4 kâṇ ḍàn i daṇ ḍasadriçâ bhâgaḥ. 5 valçân i dvaidhibhavasamdhayaḥ. 6 grihîtân i praṇibhir upayuktâni. 7 avas pannān i stambebhyo viyujya bhûmau patitân i. 6 stambaiḥ saha bhûmau patitân i.

^{20.} vrikshamantrah. 1 ohne avagraha. 3 skandhansi dvaidhibhavasamdhayah. 8 ekasmin karmani 'danim upayuktad anyah kalantara upayokshyamanah çishtah, kalantare 'pi tatkarmopayuktad anyo 'tiçishtah, karmantareshv apy upayuktad anyah pariçishtah, lokavyavahare 'py upayuktad anyah samçishtah, upayujya tyakta uchishtah.

tåya svähå, riktäya svähä, 'riktåya svähå, prá-riktåya svähå, prá-riktåya svähå, sáw-riktåya svähå, 'd-riktåya svähå, sárvasmai svähå | 1 | vánaspátibhyah, shátcatváriwcat | 20 ||

B. 3, 8, 17, 4. — K. Aç. 3, 10. — ariktâya.

prajávam, brahmavádínah kím, eshá vá aptá, ádityá ubháyoh, prajápatir ánv áyann, índro vaí sadrínn, índro vaí çithiláh, prajápatir akámayatá 'nnádáh, sá virád, asáv ádityó, 'rván, bhûtám, á me, 'gnína, tápah, sváhá ''dhím, dadbhyò, 'ñjyetáya, krishnáyaú, 'shadhibhye, vánaspátibhyo, vi@çatíh || 20 ||

prajávam (1,1), prajápatir (5,1), yád achandomám (8,2), te huve savá 'hám, óshadhíbhyo, dvícatvári@çat || 42 ||

iti taittirfyasamhitäyäm saptamakände tritfyah prapäthakah ||

23. sattrayanam (Fortsetzung, 7, 4, 1-11 *).

1. bṛíhaspátir¹ akâmayata: çrán me devă dádhîran gácheyam puro-dhẩm íti, sá etám caturvi v cati-râtrám apaçyat, tám ấ 'harat, ténâ 'yajata, táto vaí tásmai çrád devã ádadhatā 'gachat puro-dhẩm; yá evám vidvã vsaç caturvi v cati-râtrám ásate çrád ebhyo manushỳ â dadhate² gáchanti puro-dhẩm. jyótir ga úr ấyur íti try-ahá bhavantî, 'yám vãvá¹ jyótir antáriksham ga úr asãv ấyuh || 1 || imán evá lokán abhy-ārohanty³. abhi-pûr vám try-ahá bhavanty, abhi-pûrvám evá suvar-gám lokám abhy-ārohanty³. ásattram⁴ vã⁵ etád yád achando-mám, yác chando-mã bhávanti téna sattrám⁴, devátâ¹ evá pṛis

^{20. 4} idanim pūrvaih palair (pattrair?) varjito riktah, tadyuktas tv ariktah, sarvadā tadvarjitah paririktah, parņair api vivarjitah sam, riktah. 6 anv ayann fehlt W.

[•] s. Ind. Stud. 3, 875. 882.

^{4, 1. 2.} caturvi@catirâtrau. ¹ ohne avagraha. ² unbetont. ³ als Compositum. ⁴ °tra° ACDW. ⁵ so schon VII, 8, 6, 2.

sám-tatya, átho praja-patir vai trayas-trieçáh praja--patim evă "rabhante práti-shthityai. tri-navó (9) ví-jityâ. eka-viocó (10) bhavati práti-shthityà, átho rúcam evá "tmán dadhate. tri-vríd agni-shtúd (11) bhavati, pâpmanam evá téna nír dahanté 'tho téjo vai tri-vrit téja evă "tmán dadhate. pañca-daçá (12) indra-stomó bhavatî, 'ndriyám evã 'va || 3 || rundhate. sapta-daçó (18) bhavaty, annã-'dyasya 'va-ruddhya', átho praí 'vá téna jâyanta. eka-vieçó (14) bhavati, prátis -shthitya; átho rúcam eva "tmán dadhate. catur-vieçó (15) bhavati, cátur-viocatir ardha-mâsah sam-vatsaráh, sam--vatsaráh suvar-gó lokáh, sam-vatsará evá suvar-gé loké práti tishthanty; átho eshá vaí vishû-văn¹, vishû-vánto¹ bhav: anti yá evám vidvãosa etă asate. catur-vioçat prishthany (16-21) úpa yanti, sam-vatsará evá prati-shthaya | 4 | | vátâ abhy-arohanti . trayas-trioçat trayas-trioçam (22) úpa yanti, tráyas-trioçad vai devátâ, devátâsv evá práti tishthanti. tri-navó (23) bhavatî, 'mé vai lokas tri-navá, eshv evá lokéshu práti tishthanti. dvav eka-viocaú (24. 25) bhavatah, práti-shthitya, átho rúcam eva "tmán bahávah shodaçino 8 a 8 (26-29) bhavanti, tásmåd bahávah pra-jásu vríshano. yád eté stóma vy-átishaktá bhávanti tásmad iyám óshadhí-bhir vánaspáti-bhir vy -átishaktâ | 5 | vy-átishajyante pra-jáyâ paçú-bhir yá evám vidváosa etá ásaté. 'klipta vá eté suvar-gám lokám yanty, uccavacán hí stóman upa-yanti; yad etá ûrdhvah kliptä stómå bhávanti kliptä evá suvar-gám lokám yanty ubháyor ebhyo lokáyoh kalpate. triocád etas, triocád:

^{3. 6} orudhy ACDW. 7 nach dem schol. Tag 23. 24 (also 28 nochmals!). 8 s. VI, 6, 11, 1 not. 4. 9 nach dem schol. Tag 25-29.

anti. jyótir gaur ayur iti try-aha bhavanti, 'yam vává jyótir antáriksham gaur asáv áyur iman evá lokan abhy-arohanty 1; abhi-purvam try-aha bhavanty, abhi--pûrvám evá suvar-gám lokám abhy-arohanti4. brihad: -rathamtarabhyam vanti | 2 | iyam vava ratham-taram asaú brihád, âbhyam evá yanty, átho anáyor evá práti tishthanty; eté vai yajnásya 'njasa-'yani sruti', tabhyam evá suvar-gám lokám yanti. párânco² vã eté suvar-gám lokám abhy-arohanti 'yé páracas try-ahan upa-yánti, pras tyáň try-ahó bhavati práty-avarůdhyâ átho prátis -shthityâ, ubháyor lokáyor riddhvó? 't tishthanti. trioçad etas, tasam yas trioçat trioçad-akshara vi-rad ánnam vi-rấd vi-rấjai 'vấ 'nnã-'dyam áva rundhate, yé dvé * aho-râtré * evá té ubhábhyâu rûpábhyau suvar-gám lokám yanty. ati-râtrav abhíto bhavatah páris -grihîtyai | 3 || gachanti, yanti, trioçádakshara, dváviocatic ca | 4 ||

devâḥ — anu | preti | ayunjata' — te | etâḥ — anushtug ity anu-stuk | ânushtubha ity ânu-stubhaḥ — ye | evam — etâḥ — anushtug ity anu-stuk — etâḥ — anushtug ity anu-stuk — etâḥ — anushtug ity anu-stup — tryahà iti trisahâḥ — abhyârohantîty abhi-arohanti — atho iti — ete iti — anjasâyanî ity anjasâ-ayanî | srutî iti — pratyavarûshyâ iti prati-avarûdhyai | atho iti | pratishthityâ iti pratishthityâ iti pratishthitya iti pra

5. dvé¹ vãvá² deva-sattré**.4 dvâdaçâ-'háç ca tra: yastriuçad-aháç ca, yá evám vidvãusas trayastriuçad-

^{4. &}lt;sup>3</sup> so schon VII, 8, 9, 2. ⁴ als Compositum. ⁵ so schon VII, 8, 5, 3. ⁶ s. P. 4, 52. ⁷ ridhv⁰ ACDW. ⁸ s. P. 4, 49. ⁹ s. P. 4, 11.

^{5.} trayastrinçadrâtrah. ¹ s. P. 4, 49. ⁹ ohne avagraha. ³ *satr ACDW. ⁴ s. P. 4, 51.

dvy-anîkă 18 vă etă rătrayo yajamânâ viçva-jít, sahă 'ti-râtrena purvân shodaça sahă 'ti-râtreno 't-tarân shodaça, ya evam vidvawsas trayastriwçad-aham asata ai 'shâm dvy-anîka pra-jă 14 jâyate. 'ti-râtrav abhito bhavatan, pari-grihîtyai | 4 | aharann, eshv, avantaraw, shodaça saha, saptadaça ca | 5 | 15 | 15 |

dve iti | vâva | devasatre iti deva-satre | dvådaçaha iti dvådaça-ahaḥ — ye — såkshâd iti sa-akshât — abhyârozhantîty abhi-ârohanti — yadi | avavidhyatîty ava-vidhyatî — sadriñā iti sa-driñ | ye — eti | vartante — etâḥ | dezvâḥ | agre | eti | aharan | ahaḥ | ekaḥ | abhajata | ahaḥ — ardhnuvan | ye — sarve | eva — grâmanîyam iti grâmaz-nîyam — pañcâhâ iti pañca-ahâḥ — atho iti — âçvinâni — atho iti — upeyur ity upa-iyuḥ — upeti | iyuḥ — vazdâmaḥ | avântaram ity ava-antaram — srijante | etâm — udamkaḥ — satrasya | riddhim — satrasya | ridhyai | atho iti — dvyanîkâ iti dvi-anîkâḥ | vai | etâḥ — yajamanâḥ — ye | evam — âsate | eti | eshâm.

6. âdityã akâmayanta: suvar-gám lokám iyâmé 'ti, té suvar-gám lokám ná prã 'jânan' ná suvar-gám lokám âyan; tá etáw shaṭtriwçad-râtrám apaçyan, tám ã 'haran, ténà 'yajanta, táto vaí té suvar-gám lokám prã 'jàsnant' suvar-gám lokám âyan; yá evám vidvãwsaḥ shaṭtriwçad-râtrám ấsate suvar-gám evá lokám prá jânanti' suvar-gám lokám yanti. jyótir ati-râtráḥ || 1 || bhavati, jyótir evá purástâd' dadhate, suvar-gásya lokásyã 'nus

^{5. 13} senādvayasamānāh, tatra prāyaņīyā tirā treņa saha trayah paāscāhāh shodaça pūrva bhāvinyo rātrayah ekā senā, udayanīyenā 'tirāstreņa sahai 'kah paūcāho daçarātram ("traç?) ce 'ty uttarabhāvinyah etāh shodaça rātrayo dvitīyā senā, viçvajid yajamān asthānīyatvād ubhayas pārçvavartinyoh senayor madhye 'vasthito rāje 'va saptadaçasamkhyāpūrake madhyamdine prayoktavyah.

14 bahuputrarūpā bahukanyakārūpā ca dvividhā prajā.

^{6,} shattrinçadratrah. ¹ ohne Accent.

yam dadhati. dvádaça sapta-daçã (16-27) bhavanty, annä-'dyasyä 'va-ruddhyå', átho praí 'vá taír jäyante. prishthyah shadahó (28-88) bhavati, shád vã ritávah, shát prishthäni, prishthair evá 'rtún anv-arohanty 5 2 6 -bhih sam-vatsarám, té sam-vatsará evá práti tishthanti. dvadaçai? (84-45) 'ka-vioça bhavanti, práti-shthitya, áthe rúcam evá "tmán || 2 || dadhate. bahávah (46-48) shoda: cíno bhavanti, ví-jityai. shád açvinani bhavanti, shád vã ritáva, ritúshv evá práti tishthanty. una-'tirikta va eti ratraya, ûnas tád yád ékasyai ná pancaçád áti-riktik tád yád bhúyasîr ashtá-catváriocata, ûnác ca khálu ví áti-riktâc ca praja-patih pra 'jayata. yé praja-kamah paçú-kâmâh syús tá etă âsîran, praí 'vá jâyante pra-jáyi pacú-bhir. vairājó vã eshá yajnó yád ekasmān-napai: câçó, yá evám vidvãosa ekasmân-napañcâçám asate -rājam evá gachanty annâ-'dā bhavanty. (1 u. 49) abhíto² bhavato, 'nnã-'dyasya pári-grihîtyai | 3 | vájra, åtmán, prajáyā, dvávi@çatiç ca 11711

'Çânkh. B. 4, 8. — saudâsân — ekasmânnapancâçam ity ekasmât-napancâçam — eti | aharat — saḥ | avindata — | evam — agnishtomâ ity agni-stomâḥ — pancadaçâ iti panca-daçâḥ — ahaḥ — vajre — saptadaçâ iti sapta-daçâḥ — annâdyasyety anna-adyasya | avarudhyâ ity ava-rudhyai | atho iti — anvârohantîty anu-ârohanti — ekavioçâ ity eka-vioçâḥ — pratishthityâ iti prati-sthityai | atho iti — ûnâtiriktâ ity ûna-atiriktâḥ | vai | etâḥ — ashtâcatvî-rioçata ity ashtâ-catvârioçataḥ — te | etâḥ — vairâjaḥ — ye | evam — annâdâ ity anna-adâḥ — annâdyasyety anna-adyasya.

^{7. 4} orudhyâ ACDW. 5 als Compositum. 6 unbetout (das Verbum).

-måsyaí dîksheran 14, téshâm ekâ-'shṭakāyāṃ 16 krayáḥ sán padyate, ténaí 'kâ-'shṭakāṃ ná chambáṭ kurvanti 16; téshân | 2 | pūrva-pakshé sutyā sám padyate 17, pūrva-pakshám māsā abhí sám padyante 18, té pūrva-pakshá út tishṭhanti 16, tán ut-tíshṭhata óshadhayo vánaspátayó 3 'nữ 't tishṭhanti, tán kalyāṇĩ kîrtír ánữ 't tishṭhaty: árātsur imé yájamānā íti, tád ánu sárve rādhnuvanti | 3 | etác, chambáṭ kurvanti téshâm, cátustri@çac ca | 8 ||

Pañc. 5, 9, 1-14. Kâ. 13, 1, 2-10. — Çânkh. Br. 19, 2. 2. cr. 13, 19, 1-5. — ekậshṭakâyâm ity eka-ashṭakâyâm — dîkshante artam | vai — ritû iti — ye — ekâ | eva — vishûvân iti vishu-vân — abhi | sam iti | padyante — pûrvapaksha iti pûrva-pakshe | ud iti — anu | ud iti | tishṭhanti.

9. suvar-gám vấ eté lokám yanti yé sattrám upa-yánty, abhí 'ndhata evá díkshábhir âtmánau çrapay:
anta upasád-bhir. dvábhyâm lómá 'va dyanti dvábhyâm tvácam, dvábhyàm ásrid , dvábhyâm mausám, dvábhyâm ásthi, dvábhyâm majjánam; âtmá-dakshinam vaí sattrám, âtmánam evá dákshinâm nîtvá suvar-gám lokám yanti. çíkhâm ánu prá vapanta, ríddhyà, átho ráght:

^{8. 14} atha guņaviçesham avalokya pakshāntaram vidhatte; māgha (1): paurņamās yāh purastāc caturahe çuklaikādaçyām. 15 māghakrishņasaptamyām dvādaçadīkshāņām samāptatvāt tadanantaravartinyām ekāshtakāyām. 16 nishprayojanām na kurvanti. 17 teshām ekāshtakāyām krayam anutishthatām yajamānānām taddinam ārabhyā 'nushthīyakmānā upasadaç caitraçuddhacaturthyām sampadyante, tata uttaradine kriyamāņā sutyā çuklapaksha evo 'pakrāntā bhavati. 18 tata ārabhya, sarve 'pi māsāh çuklapaksham evā 'bhilakshya samāpyante. 19 onte A; teshu samāpteshu sattriņo 'pi pūrvapaksha eva sattrād uttishthanti.

^{9.} dîkshâ upasadaç ca. ¹ satr⁰ ACDW. ² ât mân a m sva: deham abhita eva sarvato jvalayanty eva. ³ unbetont. ⁴ svadeham pacanti. ⁵ tâsâm ubhayavidhânâm dvâdaçatvam prakaţayati, dvâ: bhyâm dinadvayânushţheyâbhyâm dîkshâbhyâm upasadbhyâm ca svakîyam loma havirartham avadyanti. ⁶ s. Ind. Stud. 8, 54. ⁷ ridhy⁶ ACDW; mritatvagrûpâṇâm keçânâm apagamât.

brahma-sâmám bṛihát¹¹, tán madhyató² dadhati¹² vi-dhṛityai, ténã 'jâmi¹⁸ || 2 || tá, ékân ná pañcâçác ca || 10 ||

K. 33, 2. — agnishtomam ity agni-stomam — upetyety upa-itya — jyotishtomam iti jyotih-stomam — saestutā iti saw-stutāh — abhi | sam iti | padyante | dve iti — ricyete iti — ekaya | âyuh — bhavati — tut — ajāmi.

11. jyóti-shṭomam¹ prathamám úpa yanty, asmína evá téna loké práti tishṭhanti; gó-shṭomam² dvitiyam úpa yanty, antáriksha² evá téna práti tishṭhanty; ãyu-shṭomam¹ tritiyam úpa yanty, amúshminn evá téna loké práti tishṭhantî; 'yám vãvá⁴ jyótir antáriksham⁴ gaúr, asav ãyur, yád etánt stómân upa-yánty eshè evá tál lokéshu sattríṇaḥ⁵ prati-tíshṭhanto yanti. té sác-stutâ⁶ vi-rājam || 1 || abhí sám padyante, dvé² ca 'rcãv áti ricyete⁴, ékayâ gaúr áti-rikta ékayã "yur ûnáḥ, suvar-gó vai lokó jyótir űrg vi-rāḍ űrjam evấ 'va rundhate; té ná kshudhã "rtim⁴ ã 'rchanty⁰, ákshodhukâ bhavanti, kshút-sambâdhâ iva hí sattríṇo⁵u-10. 'gni-shṭomãv abhítaḥ⁴

^{10. 11} brahmasâmatvena geyam tac ca brihat praudham.
12 tad etad brihad rathamtarayor ubhayor madhye sthâpayanti.
13 âlasyaparihâraḥ.

^{11.} masagatany ahani. s. P. 6, 18. s. P. 6, 2. 3 jvoti shtomagoshtomayushtoma ekahaviçeshah, etair eva 'nulomapratilomagatair abhiplavah shadahah sampadyate; pûrvasminn anuvâke prathamadise 'nushtheyah prayaniyakhyo 'tiratrarûpo jyotishtomo vihitah, iha tu tritiyadine 'nushtheyo 'gnishtomatmako jyotishtoma iti viçeshah. Der zweite Tag ist das caturvinçam ahah, s. meine Abh. über die Nakshatra 4 ohne avagraha. 2, 282 n. satro ACDW. 6 tasyai 'tasya 'gnish to marûpasya jyotish to masya prathamyam pûrvokta tira tra vat pra-8 s. P. 4, 40. ⁷ s. P. 4, 49. so (archo) AW, s. P. 10. 9. 10 sa(t)trinam anushthanaprayasabahulyat prayena te kahutsam: påditabådhayuktå iva bhavanti, tasmåt teshåm kshutparihåråyo "rgrûpavirâțsampattiyukto jyotish toma eva prathamam anushtheyah.

-stomam — goshiomam iti go-stomam — antarikshe — âyû-shiomam ity âyûḥ-stomam — sawstûtâ iti sam-stutâḥ — abhi | sam iti — dve iti | ca | ricau | atîti | ricyete iti — kshudhâ | ârtim | eti | richanti | akshodhukâḥ — pradhî iti pra-dhî — ukthyâḥ — pariyad iti pari-yat — samârohan-tîti sam-ârohanti — dve iti — bâhû iti — anv iti | pary-âvartanta iti pari-âvartante — shadahâ iti shat-ahâḥ — apratishihita ity aprati-sthitaḥ — pratishihayâ iti pratis-sthâyâḥ — yâvat | mâsaḥ.

24. açvamedhah (Fortsetzung, 7, 4, 12-22 *).

12. * meshás två pacataír avatu', lóhita-grîvaç chágaiḥ, çalmalír² vríddhyà³, parṇó⁴ bráhmaṇâ, plakshó⁵ mésdhena⁶, nyagródhaç¹u.² camasaír, udumbára² ûrjã, gâyatrí chándo-bhis, tri-vrít stómair. bávantî sthã⁰ 'vantîs tvà 'vantu, priyáṃ tvâ priyãṇâṃ várshishṭham ấpyânâṃ¹⁰, ni-dhînāṃ tvâ nidhi-pátiw havâmahe vaso mama¹¹ || 1 || mesháḥ, sháṭtriwçat || 12 ||

B. 3, 8, 17, 5. 9, 6, 1. — K. Aç. 12 4, 1. — Vs. 23, 18. Ç. 13, 2, 7, 3. Kâ. 20, 6, 7. — vridhyā — nyagrodhaḥ — avantîh | stha — apyānām — vaso iti | mama 18.

13. kupyabhyah svaha¹, kulyabhyah² svaha, vi-kar:

[•] s. Ind. Stud. 3, 875. 888. 890.

^{12-22.} açvamedhangamantrah; 12. apavyahomamantrah. ' avijâtau mukhyah pumân yo mesho 'sti so 'yam pacatair havishtvena pacaniyaih kshudrair aviçeshaih saha he açva tvâm avatu. ² atyunnato ³ vridhy ACDW. ⁴ palaçavrikshah. vrikshaviçeshah. yajni yeshu mukhyo vrikshah. ⁶ yajnena. ⁷ ohne avagraha. 6 came, 9 he râjapatniyo yûyam açvasya pâlayitryah stha. sahetur vrikshah. 10 âpyânâm kâmaprâptihetûnâm. 11 mama vaso väsayitah. 12 auch hier (in 4, 12-22) stimmt K. Ac. genau zu Ts. weil zum Vocativ gehörig.

^{13. 14.} apāņ homāḥ. ¹ ohne avagraha. ² nadîp**ūraņens kūle** tire bhavāḥ.

-hant sám babhûva saní-bhya as | arâtîvă -10 cid adri-vó 11 'nu nau cûra mawsatai 12 bhadrá índrasya râtáyah |
c abhí krátve 'ndra bhûr 13 ádha jmán 14 ná te vivyañ mahimánaw rájâwsi 16 | svénâ 16 hí vritráw cávasâ jaghántha ná
cátrur ántam vividad yudhá te | 1 | vividad, dvé ca | 15 |

K. Aç. 4, 4. — Vs. 22, 5. Ç, 13, 1, 2, 9. Kâ. 20, 1, 38 - 2, 2 — â 17 | arâtîvâ — adriva ity adri-vah | anv iti — massatsi — kratvâ — bhûh | adha | jman — vivyak — svena.

- 16. námo rájne¹, námo várunâya, námó 'çvâya, námah praja-pataye, námó 'dhi-patayé², 'dhi-patir asy ádhi-patim mâ kurv ádhi-patir ahám pra-janâm bhûyasam, mấm dhehi, máyi dhehy, upa-"kritâya svaha², ''-labdhà-ya svaha, hutâya svaha | 1 | náma, ékān ná triocát | 16 ||
- B. 3, 8, 18, 8. 9, 16, 1. 2. K. Aç. 4, 5. upākritāyety upa-akritaya alabdhāyety a-labdhāya.
- 17. *mayo-bhữr vấto abhí¹ vậtů 'srấ² ữrjasvatîr³ *oshadhîr³ ấ riçantâm | pĩvasvatîr³ jîvá-dhanyâḥ pibantvavasãya pad-váte rudra mṛiḍa || byấḥ sá-rūpâ ví-rūpâ éka-rūpâ yásâm agnír íshṭyâ nămâni véda | yã ángirasas tápase

⁸ bahubhyo labhebhyah a sambas ' 15. 7 indrasamana yajamana. bhûva sarvatah samyuktau bhavâva. ohne avagraha. virdânam tadyuktau râtimantau, tadrahitâv arâtimantau, tâv evâ 'râtîvâ. 11 parvatasadrico vajro 'sya 'stity adriman indrah sa eva 'drivan, tadrupa he yajamana. 12 anumanyantâm, angikurvantu; yady apy avâm havirdånarahitau tatha 'pi 'ndradattani phalany avam praty agachantu. indra paramaiçvaryayukta yajamana, anena kratunâ çatrum abhibha. 15 tvadíyam mahimanam rajansi tavân asi. ¹⁴ asy**â**m bhûmau. jagadranjakani caritani ca na vivyak kaçcid api vivektum na samarthah. ¹⁶ s. P. 3, 10. ohne iti, weil am Schluss des påda.

^{16.} yavyāni (yavyākhyo homaḥ). ¹ rājā somaḥ. ² adhipati: çabdena dharmadevato 'cyate. ³ ohne avagraha.

^{17.} gavyâni (gavyâkhyair mantrair homaḥ).

1 so (°o a°) AW,

s. P. 11, 6.

2 gâvaḥ.

5 ohne avagraha.

4 rasayuktâḥ.

5 â siçantâm (!) âsvâdayantu.

6 yâgena.

vỳ-oma || 'védim âhuh páram ántam prithivyã yajnám âhur bhúvanasya nãbhim | sómam âhur vríshņo áçvasya réto brahmaí 'vá vâcáh paramám vỳ-oma || 2 || súrya ekakî carati, shátcatvári@çac ca || 18 ||

B. 3, 9, 5, 1-5. — K. Aç. 4, 7. — Vs. 23, 9-12. 58. 54. 61. 62. Ç. 13, 2, 6, 10-17. 5, 2, 12-22. Kâ. 20, 5, 20-22. 7, 10-15. — Çânkh. 16, 5, 1-6. Âçval. 10, 9, 1-8. Lâty. 9, 10, 8-14. — aviḥ — u | svit — candramāḥ — prithivyāḥ.

^{19.} açvasya maranottarakâlina upacârah (râjapatnînâm vilâparûpo mri-¹ so ("e a") AW, s. P. 11, 17. Pan. VI, 1, 118. tâçvopacârah). ² uttamâ madhyamâ adhamâ ce 'ty evam trividhâ râjapatnyah tâs tisras tribhir matrivacakaih padaih pratiprasthatra sambodhyante. sambodhyà "hûtànâm tisripam madhye pradhanabhûtâ mahishy uttaram vakti, kaçcid api pumân mâm bhogârtham rahasi nai 'va nayati, esho 'çvakah sasasti nidram karoti, bhogabhavaduhkhena enena (?) garhartho 'yam kas pratyayah, kutsito 'çva ity arthah. 4 ohne avagraha. 5 he çobha-6 enî (!) C., kâmpîlaçabdena çlâghyo vastravinabhage mahishi. çesha (!) ucyate (vgl. kambala). 6 tâdriçî tvam açvaç co 'bhau svargasadriçe 'smin sthâne idam kshaumavastram samyag achadayatam. yamana ca tena 'çvena sahai 'vam brûhi, he açva garbhadharinam tvam aham mahishî âbhimukhyena prapnavani, tvam api garbhadhatrîm mam Abhimukhyena prâpnuhi. 9 he açva yas tvam yâ câ 'ham mahishî tâv āvām ubhau madiyam pādadvayam tvadiyam paccādbhāgavartipādadvayam ity evam caturah pådån, samgatah parasparam çlishta yatha bhavanti tatha ¹⁸ yuvayor madhye vrishâ secako 'çvah siñcatv ity adhyâhâraḥ (!), retodhâḥ vîryadhâriņî tvadiyam reto dhârayatu. 11 he açva grida(m) tvadîyam gudasamîpavartinam pâçcâtyam bhagam mahishîsambandhin(y)or ûrvor ûrdhvam sthâpaya; ajyate strîtvam abhivyaje yate 'nenety anjir yonih, tatha puństvam abhivyajyate 'neneti medhro 'py anjih, sarvonnataç câ 'sav anjiç cety udanjih, he açva mahishisambandham anjim anulakshya tvadiyam udanjim aja preraya.

B. 3, 9, 6, 8 - 7, 5. — K. Aç. 4, 8. — Vs. 23, 18-32. Ç. 13, 2, 8, 2 - 9, 9. Kå. 20, 6, 12-21. — Çânkh. 16, 3, 34 - 4, 6. Âçv. 10, 8, 9-13. Lâṭy. 9, 10, 1-4. — ambė | ambāli | ambike | na | mɨ — sassasti — kâmpīlavāsinīti kāmpīla-vāsinī — sam | preti | ūrṇvậthậm | eti | aham — sam | preti — retodhā iti retaḥ-dhāḥ — sakthyoḥ | gridam | dhehi — aja | yaḥ — priyaḥ — apicyaḥ — sardigridim | parāvādhīd iti parā-avādhīt — ud iti | çrayatāt — athā | asyāḥ — yat | harinī — paçu | manyate — dhanāyati — âhalam ity ā-halām — jalgulīti — sulāmi | iti — surabhi | naḥ — preti | naḥ — hi | stha — tāḥ | naḥ — bhājayata | iha — tasmai — janayātha.

20. bhűr bhúvah súvar. b vásavas tvà 'ñjantu giyatréna chándasa, rudrás tva 'ñjantu traishtubhena' chándasa, "dityás tva 'ñjantu jágatena chándasa. byád váto

pajanyam retaç ca; yathâ loke garbhadhârinî strî yonâv âhitam reto nigiratî garbharûpenê 'ntar dhritvâ samtushyati, evam tvam api devatârûpêçvasvî kârena samtoshtum arhasi.

22 vrikshasya kasya cic ehâkhânirmitam talpam.

23 prasulâmi praveçayâmî 'ty evam uktvâ yonau mushtisa driçam medhram prâveçayat; evam ayam apy açvaç cakâra ato he mahishi tvam uttishthe 'ty abhiprâyah.

24 so schon I, 5, 11, 4.

25 dadhi krâmati prâpnotiti dadhipriyah kaçcid devatâviçeshah, agnir ity anya.

36 so (°o a°) AW, s. P. II, 8 (I, 61).

27 so (na) AW, s. P. 7, 4.

38 so schon IV, 1, 5, 1.

29 so (shthâ) AW, s. P. 3, 8. 6, 2.

30 sa (°à) AW, s. P. 3, 10. 8.

^{20.} jivato 'çvasyo 'pacarah. lohne avagraha.

22. sitāya svāhā¹ 'sitāya² svāhâ, 'bhí-hitāya svāhā' 'nabhi-hitāya³ svāhâ, yuktāya⁴ svāhā 'yuktāya svāhâ, sú-yuktāya svāhâ, sú-yuktāya svāhā prú-yuktāya svāhò 'd-yuktāya svāhâ, ví-muktāya svāhà prú-muktāya⁵ svāhà, váncate⁴ svāhâ pari-váncate svāhā saṃ-váncate svāhà 'nu-váncate svāhò 'd-váncate svāhà, yaté¹ svāhà dhāvate svāhà tíshṭhate svāhà, sárvasmai svāhā || 1 || sitāya, 'shṭátrioçat || 22 ||

B. 3, 8, 18, 4. — K. Aç. 5, 1. — asitâya — ayuktâya.

bríhaspátih crád, yátha vá, rikshá vaí, prajápatir yéna-yena, dví vává, "dityá, vásishthah, samvatsaráya, suvargám, brahmavádíno, jyá tishtomam, mesháh, kűpyábhyo, 'dbhyó, yó árvantam, námo rájne, mayobhűh, kíw svid, ámbe, bhűh, pranáya, sitáya, dváviwcatih 1221 bríhaspátih (1,1), práti tishthanti (3,3), vaí daçarátréna (5,4), suvargám (9,1), yó árvantam (15,1), bhűs (20,1), trípañcáçat 8 1531

iti taittiriyasamhitâyam saptamakâude caturthah prapathakah ||

23. sattrayanam (Fortsetzung, 7, 5, 1-10 *).

1. gavo va etat sattram asata 'çringah satth: çringan gâni no jâyanta iti kamena; tasâm daça masa ni-shanna asann atha çringany ajayanta, ta ud atishthann: aratsme 'ty; atha yasâm na 'jayanta tah sam-vatsaram aptvo 'd

^{22.} annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

23. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

24. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

25. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

26. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

27. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

28. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

29. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâḥ.

40. annahemeshv eva pramukty-âkhyâ homâh.

40. annahemeshv eva pramu

^{*} s. Ind. Stud. 3, 882. 888. 390.

^{5,} I-10. gavāmayananāmakam samvatsarasattram kaiç cid viçeshaih saha; dvirātram ārabhyai 'kādaçarātraparyantā ahīnāḥ, ekādaçarātradvādaçarātrau tu dvividhau: ahīnarūpau sattrarūpau ca, trayodaçarātram ārabhyo 'paritanāni sattrāņy eva; tāny api dvividhāni: rātrisattrāņy
ayanātmakasattrāņi ca, tatra çatarātraparyantāni rātrisattrāņi, samvatsarasattram ārabhyo 'paritanāny ayanarūpāņi, teshām ca sarveshām prakritibhūtam idam gavāmayanam.

1 satro ACDW.

318 7, 5, i.

-tarair áho-bhiç14 caranti. shad sha bhavanti, shad vã ritávah sam-vatsará, ritúshv evá sam-vatsaré práti ti= shthanti. gauç 16 cã "yuç ca madhyatá 6 stómau bhave atah, sam-vatsarásyai 'vá tán mithunám madhyatáh | 4 | dadhati 16, pra-jánanâya. jyótir 17 abhíto 8 bhavati, vi-mó= canam evá tác, chándů esy evá tád vi-mókam yanty, átho ubhayáto-jyotishai 'vá shad-ahéna suvar-gám lokám yanti. brahma-vådino vadanty: asate kėna yanti 'ti, deva--yanena pathé 'ti brûyac, chandaosi vai deva-yanah pantha gâyatrî trishtúb 5 m. 18 jágatî, jyótir vaí gâyatrî trishtúg ayur jágatî, yád ete stóma bhávanti -yanenai 'vá | 5 | tát patha yanti. samanáo sama bhave ati19, deva-lokó vaí sama20, deva-lokad evá ná yanty. anya-anya ríco bhavanti²¹, manushya-lokó vá ríco, mas nushya-lokád evá 'nyám-anyam deva-lokám abhy-aróhanto yanty. abhi-vartó brahma-sâmám bhavati 23, suvar-gásya lokásya 'bhí-vrittya 23. abhi-jíd bhavati 24, suvar-gásya lokásyå 'bhí-jityai. viçva-jíd bhavati 26 víçvasya jítyai. masí-masi prishthany úpa yanti 26, masí-masy ati-grabya grihyante, masí-masy evá víryam dadhati, masam práti--shthitya. upárishtan masam prishthany úpa yanti, tá-

^{1. 16} jyotir gaur âyur ity-âdibhih. 15 ukte shadahe madhyavarty 16 samvatsarasattrasya madhye mithunam ahardvayam praçansati. sampādayanti. 17 shaqahasyādyantāv aharviçeshau praçansati. (*shtub) AW; auch C hat *shtup, D dagegen *shtuk. su prishthastotre samaikyam, brihad eva vå rathamtaram eva vå. kehapātarāhityena sarvasamatvāt.

* tasya sāmna ādhārabhûtānām ricām 22 prákritam sáma bádhitam sámán, eteshy ahahsu bhedam vidhatte. *3 °vrity ACDW, taram vidhatte; brahmanah sambandhi yat sama. abbitah praptysi. ²⁴ vishuvadakhyam yat prathamam (Cod., yan madhyamam!) ahas tasmāt pūrve svarasāmākhyās trayo 'harviçeshāḥ, tebhyo 'pi 25 vishuvadákhyád pûrvam abhijidakhyam ekam ahah kartavyam. ahna ûrdhvabhavino ye trayah svarasamano harviçeshas tebhya ûrdhvam 26 pratimāsam abhiplavashadahebhya ùrdhyam viçvajidākhyam abah. prishthyam shadaham atigrahyaniyamam ca vidhatte.

småd upárishtåd óshadhayah phálam grihnanti | 6 | go. sattrám vä, eti samvatsard, 'rdhamåsä, mithunám madhyató, devayanenai 'vá, víryam, tráyodaça ca || 1 ||

K. 33, 1. 2. — Pañc. 4, 1, 1 - 3, 7. — Ait. Br. 4, 17. — jā=
yantai — māsāḥ | nishaṇṇā 26 iti ni-sannāḥ — ye | evam
— tūparā — partvā — satrābhijitam iti satra-abhijitam —
anārtāḥ — jyotishṭoma iti jyotiḥ-stomaḥ — prāyaṇīya iti
pra-ayanīyaḥ — ubhe iti — rūpe iti — sausthityā iti sam=
-sthityai | arishṭyai — shaḍahā iti shaṭ-ahāḥ — atho iti —
panthāḥ — trishṭup 18 — trishṭuk — stomāḥ — abhivṛityā
ity abhi-vṛityai — atigrāhyā ity ati-grāhyāḥ — pratishṭhityā
iti prati-sthityai.

2. gấvo vã etát sattrám¹ âsatâ 'çṛingấḥ satíh çṛin=gâṇi síshâsantîs³, tăsâṃ dáça mãsâ ní-shaṇṇâ³ âsann, átha cṛingâṇy ajâyanta, tã abruvann: árâtsmó 't tishṭhâmă 'va táṃ kāmam arutsmahi yéna kāmena ny-áshadâmé⁴ 'ti. tāsâm u t' vã⁵ abruvann ardhã vã yāvatîr vã: "samahâ evé 'maŭ dvâdaçaŭ mãsau saṃ-vatsaráw sam-pādyó 't tishṭhâmé 'ti, tāsâm || 1 || dvâdaçé mâsí çṛiṇgâṇi prã 'vartanta çrad-dháyâ vã 'çrad-dhayâ vâ, tã imã yãs tū=parã; ubháyyo vāvá tã ârdhnuvan yãç ca çṛingâṇy ásanvan 'yāç có 'rjam avã-'rundhata. 'rdhnóti daçá-su mâsũ 't-tíshṭhann ṛidhnóti dvâdaçá-su yá eváṃ véda. padéna khálu vã eté yanti vindáti khálu vaí padéna yán. tád vã etád ṛiddhám áyanaṃ, tásmād etád go=-sáni || 2 || tishṭhâmé 'ti tásâṃ, tásmād, dvé ca || 2 ||

^{1. &}lt;sup>27</sup> prishthyasya shadahasya maseshû "rdhvabhagam sthanatvena vidhatte. ²⁸ nirgatah (!).

^{2.} tasya daça mâsa-dvâdaça mâsa-vikalpaḥ. 'satro ACDW.

sanitum labdhum ichantyaḥ. 's anushṭhitâḥ. 's. P. 6, 8; ekatra sthâne nishaṇṇâḥ. 'so (betont) ACDW, und im Pada (CD) aus tú vaí (s. P. 5, 18) erklärt; ist aber richtiger wohl als: tvâḥ (tonlos und Nom. Plur. Fem.) zu fassen. 'ohne avagraha. 'alabhanta. 's so ACDW (nicht: mâḥsu). 's zu s (nicht sh) s. P. 6, 12.

١

mâsāḥ | nishaṇṇâ iti ni-sannâḥ — nyashadâmeti i ni-asadama — u | tu | vai — ardhâḥ — âsāmahai — açraddha; yety açrat-dhayâ — imâḥ — mâsu — gosanîti go-sani.

3. prathamé mâsí¹ pṛishṭhāny úpa yanti madhyamá úpa yanty ut-tamá úpa yanti. tád âhur²: yāṇa vaí trír ékasyā 'hna upa-sīdanti dahráṃ vaí sã 'parâbhyâṃ dóhābhyâṃ duhé 'tha kútaḥ sā dhokshyate yāṃ dvādaça² kṛítva upa-sīdantī 'ti, saṃ-vatsaráw sam-pādyo 't-tamé mâsi sakṛít² pṛishṭhāny úpe 'yus, tád yájamânâ yajnám paçũn áva rundhate. samudráṃ² vaí || 1 || etè 'navârám apārám prá plavante⁴ yé saṃ-vatsarám upa-yánti, yád bṛihada-rathaṃtaré³ anv-árjeyur yáthâ mádhye samudráṣya² plavám anv-árjeyus tâdṛík² tád, ánut-sargam bṛihada-rathaṃtarābhyâm itvā prati-shṭhāṃ gachanti, sárvebhyo vaí kāmebhyaḥ saṃ-dhír duhe², tád yájamânâḥ sárvân kāamān áva rundhate² || 2 || samudráṃ vaí, cátustriwçac ca || 3 ||

K. 33, 5. — madhyame — uttama ity ut-tame — tat | âhuḥ — sâ | aparâbhyâm — upeti | iyuḥ — yajamânâḥ — ete | anavâram — anvarjeyur ity anu-arjeyuh.

4. samânỳa¹ ríco bhavanti, manushya-lokó vã ríco, manushya-lokád evá ná yanty. anyád-anyat sama bhav=

^{3.} prishthyashadahavishayo vikalpah. sarveshu maseshu prishthya: shaqaho na 'nushtheyah, kimtu prathamamadhyamottameshu trishv eva ma-² pakshantaram vidhatte; gosamanasya prishthyashadahasya 'pi masatrayanushthanam anucitam, kim u dvadaçamasanushthanam, tasmat sam: vatsaram anushthaya 'nt(im)e masi sakrid eva prishthyah shadaho 'nus shtheyah, itareshu tu maseshu pancamena 'bhiplavashadahenai 'va masapura: ⁴ bâhubhyâm taritum ichanti. * s. P. 4, 11. nam. ⁸ anyadîyen**â** 'pi vatsena dog. ⁷ kadâcid apy aparityajya. dhanam. dhum çakya gauh samdhir ity ucyate, sa ca samdhih sarvebhyah ka. mebhyo duhe yatha-yatha kshîram apekshitam tatha-tatha yam kamcid 9 anyadîyâbhyâm prakritigatâbhyâm vatsam ádáya dogdhum çakyate. brihadrathamtarâbhyâm tattaddine prayujyamânâbhyâm.

^{4.} dvitiyashanmasatmaka uttare pakshasi prakaraviçeshah (rigaikyam samananatvam ca). I ohne avagraha.

antárikshâya sám anamad, yátha vâyúr antárikshena; sí y ây a sám anamad divé sám anamad, yátha sűryo din candrámase sám anaman nákshatrebhyah sám ana ad, yáthá candrámá nákshatrair; várunaya sám anami ad-bhyáh sám anamad, yáthå | 1 | váruno 'd-bhi samne sam anamad rice sam anamad, yatha sama rei bráhmane sám anamat kshatráya sám anamad, yáti bráhma kshatréna; rájne sám anamad viçé sám anam ad, yáthá raja viça; rátháya sám anamad acvebby sám anamad, yáthá ráthó 'çvaiḥ; prajã-pataye sin bhûtébhyah sám anamad, yáthâ praja-patir bh anamad taíh sam-ánamad evám máhyam bhadráh sám-nataya sám namantu | 2 || adbhyáh sám anamad yátha, máhyan, c tvări ca || 23 ||

- B. 3, 8, 18, 5. K. 5, 20. candramàse | sam iti | anamat candramáh sâmà | ricâ.
- 24. *yé te pánthânaḥ savitaḥ pûrvyãso 'reṇávo vi-tatâ antárikshe' | tébhir no adyá' pathí-bhiḥ su-gébhi rákshâ' ca no ádhi' ca deva brûhi || b námo 'g náye pṛi-thivĭ-kshíte loka-spṛíte, lokám asmaí yájamânâya dehi; námo vâyáve 'ntariksha-kshíte loka-spṛíte, lokám asmaí yájamânâya dehi; námaḥ sữryâya divi-kshíte loka-spṛíte, lokám asmaí yájamânâya dehi || 1 || yé te, cátuçcatvâri@çat || 24 ||
- B. 3, 9, 4, 3. K. Aç. 1, 1. arcnavah sugebhir iti su-gebhih | raksha.
  - 25. yó vã áçvasya médhyasya círo véda cîrshan:

^{23. 4} ohne avagraha.

^{24.} adhvaryur yajamanam vacayati. ¹ ohne avagraha. ² so (° o a°) AW, s. P. 11, 13. ³ so (° â) AW, s. P. 3, 8. ⁴ so (° o a°) AW, aus P. mir nicht belegbar.

^{25.} sarvajagadātmakatvenā 'çvaļi stūyate,: athavā virādrūpeņā 'çvopā:

7, 5, 25. 339

-vấn médhyo bhavaty; ushã vã áçvasya médhyasya çírah, súryaç cákshur, vătah prâ-'nác, candrámàh' crótram, dí= çah pada, avantara-diçah parçavo, 'ho-ratré' ni-meshò, 'rdha-masah parvani, masah sam-dhanany, ritavo 'ngani, sam-vatsará âtmã, raçmáyah kéçâ, nákshatrâni rûpám, tă= rakâ asthăni, nábho mâwsany, úshadhayo lómani, vánas= pátayo² välà, agnír múkham, vaiçvânaró² vy-attam | 1 || samudrá² udáram², antáriksham² pâyúr, dyãvâ-pṛithivĩ³ ândau, grava cépah, sómo réto, yáj janjabhyáte tád ví dyotate, yád vi-dhûnuté tát stanayati, yán méhati varshati, väg evä 'sya väg; áhar vä áçvasya jäyamânasya mahimă purástaj i jâyate rătrir enam mahimă paçcăd ánu jâyata, etaú vaí mahimãnâv áçvam abhitaḥ sám ba= bhûvatur; háyo devăn avahad 5 árvă 'surân vâjî gan= ácvo manushýant; samudró 2 vá ácvasya yónih samudró bándhuh | 2 | vyáttam, avahad, dvádaça 7 ca | 25 ||

(B. 3, 9, 23.) — Ç. 10, 6, 4, 1. — çîrshaṇvân iti çîrshaṇ=
-vân — ushâḥ | vai — ahorâtre ity ahaḥ-râtre — keçāḥ —
vyâttam iti vi-âttam — avahat — samudraḥ | vai | açvasya |
yoniḥ | samudraḥ || 2 ||

gávo, gávah síshásantíh, prathamé másí, samúnyò 6, yádi sómau, shadahaír, utsríjyá8m 9, devánám, arkyèua, cármá 'va, prithivyaí, datváte, kás tvá, 'gnáye, yó vaí, yáh pránató, yá átmadá, á bráh: mann, á 'krán vájí, jájni 10 bíjam, ágneyò 'shtákapálo, 'gnáye 'Oho:

sanapratipādako 'yam anuvākah prakaraņād utkrishyo 'panishadādau drash: tavyah; ata eva Väjasaneyina etadarthapratipadakam brahmanam upanishadadav amananti (die Kauva numlich, am Beginn des Brihad-aranyaka). ohne avagraha. s. P. 4, 11.12. hier beginnt Wb. ¹ 8. P. **13**, 13. 6 ? so (samudro bandhuh) F in der Text-Aufführung und im unbetont. Comm., ebenso der Comm. zu P. 18, 1; aber alle Text-Mss. (ACDW. Wb.) haben nur: yónih samudráh, was theils keinen Sinn giebt, theils auch gegen die Angabe der Wortzahl des anuvâka (s. Anm. 7) verstöfst; s. Whitney p. 354. 355. Das Catap. liest: samudrá evá 'sya bándhuh samudró yónih (in beiden Recensionen). ⁷ so (dvådaça) ACDW. Wb.; also nach avahat zwölf Wörter, während es ohne bandhuh nur elf sind! 3 samânyà ríco W. Wb. ⁹ ojyam ACD. 10 á 'krâm jájni DW. und prima manu in Wb.

-múce, 'gnáye 1 1 sám anamad, yé te pánthâno 1 2, yó vã áçvasya médhyasya çírah, páñcavioçatih || 25 ||

gávah (1,1), samányáh (4,1), sávanam ashtábhír (7,4), vá eté devákritam cá (9,4), 'bhijítyá' ity áhur (15,3), várupo 'dbhíh sámne (23,2), cátnhpañcácat || 54 ||

iti taittiriyasamhitäyäm saptamakände pancamah prapäthakah !!

iti saptamam kandam 11711

samāptā ce 'yam taittirīyasamhitā II

^{25. 11 °}múce 'shtákapâlo 'gnáye D. W. Wb. 12 panthano fehlt W. Wb. 13 vá etè 'bhijítyâ W. Wb.

- 4. dâkshinani 4, 48-45 (VI, 6, 1-3).
- 48. dakshina, 44. samishtayajurhomah, 45. avabhrithah; —
- 46. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 2, 4, 4-8).
  - 61), punarādheyam 5, 1-4.
- 5, 1. punarâdheyasya pradhânavidhih, 2. yâjyâdyangajâtam; 3. àdhânamantrâh, 4. tadvyâkhyânam.
  - 7. agnyupasthânam 5, 5-10.
- 5. 6. agnyupasthânamantrâh, 7. 8. tadvyàkhyânam; 9. upasthânasyâ 'gnihotrângatâ, 10. pravatsyato yajamanasyâ 'gnyupasthânamantrâh, dârçikayâjamânamantrâç ca.
  - 11. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 2, 5, 1 6, 5).
    - 8. aishtikam yajamanam 6, 1-6 (I, 6, 10-7, 6).
- 6, 1. åjyagrahanam, 2. havirhomah, 3. bhakshya idådibhagah, 4. anuyajadiçeshahutih, 5. åpyayanadimantrah, 6. süryopasthanadimantrah.
  - 9. aishtikayajamanavidhih 6, 7 7, 6 (I, 5, 10, 3 6, 6, 4).
- 7. devatāparigrahaņ, 8. yajnāyudhasambhritiņ, 9. dvādaçadvam: dvasampattiņ, 10. haviņsādanam, 11. āçrāvaņādimantrāņ.
  - 12. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 2, 7, 1-5.
- 7, 1. idánumantrapam, 2. idáyáh pracaisá, 8. anváháryah, 4. cesháhutyanumantrapam, 5. ápyáyanádimantráh, 6. upasthánádimantráh.
  - 10. vâjapeyah 7,7-12 (B. I, 8, 5-9).
- 7-12. âdhvaryavamantrâh, 7. rathamantrâh, 8. rathadhâvanamantrâh, 9. yûpârohaṇam, 10. annahomâh, 11. ujjitimantrâh, 12. atigrâhyamantrâh.
  - 18. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 2, 8, 1-6).
    - 12²). râjasûyah 8, 1-21 (B. I, 6, 1 8, 10).
- 8, 1. ånumatådayo 'shţau yâgâh; 2-7. câturmāsyâni, 2. vaiçvade vâkhyam prathamam parva, 3. varuṇapraghāsākhyam dvitîyam parva, 4-6. sākamedhākhyam tritîyam parva, 4. pradhānahavînshi, 5. mahāpitriyajnah, 6. tryambakapurodâçâh, 7. çunāsîryādikarmacatushţayam, 8. devikādikarmashaţkam, 9. ratninām havīnshi, 10. devasuvām havīnshi, 11. abhishekajalamantrāh, 12. abhishekajalasamskāramantrāh, 13. digivyāsthāpanamantrāh, 14. abhishekaḥ, 15. rathena vijayah, 16. sarvaiḥ sevyatvam, 17. samsripām havīnshi, 18. daçapeyaḥ, 19. diçām aveshṭayaḥ, paçudvayam, sātyadûtānām havīnshi ca, 20. prayujām havīnshi, 21. sautrāmaṇyā mantrāḥ paçavo havīnshi ca.
  - 22. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 2, 9, 1 10, 5).

kâṇḍa II.

- 13. kamyah paçavah 1, 1-10.
- 1, 1. bhûtikâmâdînâm çvetâdyâh paçavah, 2. varuṇagrihîtàdînâm, 3. jayakâmâdînâm, 4. brahmavarcasakâmâdînâm, 5. paçukâmâdînâm,

¹⁾ zu kânda 5 s. das zu I, 5, 1 Bemerkte.

²⁾ zu kânda 11 s. das zu I, 8, 1 Bemerkte.

kànda III.

16. aupanuvakyam 1, 1-5, 10.

- I, 1-10. soma çeshah, 1. dikahitena vaktavyā mantrās tadvidhayaç ez, 2. somopasthānamantrāh, 8. somakrayaņipadānjanādividhayaḥ, 4. paçūpakaraņamantrāḥ, 5. teshām mantrāṇām brāhmaṇam, 6. abhimarçanavidhayo mantraviçeshāç ca, 7. spardhāyuktasya viçeshavidhayaḥ, 8. upānçugrahasamyuktā mantrāḥ, 9. savanāhutyādimantrāḥ, 10. pravņitahomādimantrāḥ.
  - 11. kàmyeshtiyajyah (zu II, 4, 6, 1 10, 8).
- 2, 1-10. soma çeshah. 1. pavamanagrahâh, 2. savanani, 8. somavekshanam, 4. sphyâdyupasthânamantrâh, 5. bhakahamantrâh, 6. prishadâjyam (mantraç ca dadhigharmagah), 7. stutaçastre, 8. tritiyasavanagatâ mâdhyamdinasavanagatâ homaviçeshamantrâh (prasthitayâjyâkhyahomādyâh), 9. pratigarah sangah samantrah, 10. pratinirgrâh yamantrâh.
  - 11. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 4, 11, 1-6).
- 3, 1-10. som a çeshah. 1. atigrāhyagatā mantrāh, 2. stotropākara papratigarāngamantrāh, 3. adābhyānçugrahārthā mantrāh, 4. teshām brāhmaņam, 5. dvādaçāhasya çeshāh priçnigrahākhyā unmānaviçeshāh, 6. gavāmayanagatāh parasamjnakā atigrāhyaviçeshāh, 7. somāngatvenā "çrāvayety-ādayo mantrā vidhiyante, 8. avabhrithāngahomādayah (vedidāhah), 9. jīrņavrishabhālambhah, 20. pāçukam garbhaprāyaçcittam.
  - 11. kâmyeshţiyâjyâh (zu II, 4, 18, 1. III, 4, 9, 1-7).
- 4, 1-11. kâmyâ naimittikâh. 1. vaçâgarbhasya darçananimittâh pûrvoktă (3, 10) mantra vyâkhyayante, 2. bhûtyádikâmasya vaçâlambhârthâ mantrah, 3. tadvidhih, 4. jayâkhyamantra-taddhomâh, 5. abhyâtânâh, 6. taddhomavidhih, 7. râshţrabhţinmantrah, 8. teshâm kâmyâh prayogâh, 9. devikâhavînshi, 10. prayânam karishyato 'gnihotrino 'gnisamâropanam (vâstoshpatiyuto homah).
  - 11. kâmyeshţiyâjyâh (zu I, 8, 10, 1.2).
- 5, 1-10. somesh tyoh çeshah. 1. darçapûrņamāseshtyangabhûtā 'nvārambhaņiye 'shtih, 2. saumikabrahmatvavidhih (stomabhāgāh), 8. vishņvatikramah, 4. atīmokshajape mantrāh, 5. ādityagrahamantrāh, 6. patnīvishayā mantrāh (yoktrabandhādio), 7. darçapūrņamāsāngabhūtānām srucām vrikshaviçeshāh, 8. dadhigrahamantrāh, 9. tadvidhih, 10. gavāmayane 'tigrāhyāh prāṇagrahāç ca.
  - 11. pâçukahautropayogimantrâh (zu B. III, 6, 1, 1-3).

kânda IV.

17. agnih 1, 1 - 6, 5 (V, 1, 1 - 4, 7).

- l, 1-10. uk hyo 'gnih. 1. abhryâdânam, 2. mridâkrântih, 8. khananam, 4. mridâharanam, 5. ukhânirmânam, 6. tatsamskârah, 7. pancapaçvangabhûtâ âgnikyah sâmidhenyah, 8. prayajayajyâ âprînâmazkâh, 9. agnyutpâdanam, 10. agnidhâranam.
- 11. câturmâs yagate vaiçvadevâkhye prathame parvaņi vihitânâm has vishâm yājyânuvākyâh (zu I, 8, 2).
- 2, 1-10. citikshetram. 1. âsandyâm ukhyâgnisthâpanam, 2. tasyâ 'gner upasthânam (vátsaprena), 8. cayanârthasya devayajanasya parigrahah

- 7. samskaroti tâm, 8. paçavah, 9. vahner ukhyasya janih, 10. ukhyam dadhita.
  - 11. (daharap rish tham) açvasya "priyah.
- 2, 1-10. cityupakramah. 1. åsandyåm vahnyavasthitih, vätsaprepä 'py upasthänam, 2. ukhyanayanam, 3. gårhapatyam cinoti. 4. ukhyagnim tatra samvapet, 5. krishati kshetram, 6. atra sikatådikam vapet, 7. rukmådy upådadhyåt, 8. sthåpayet svayamåtrinuåm, 9. ukhådin, 10. apasyåç ca prånabhritas tathå 'pånabhritaç citau pratthamåyåm upådadhyåt.
- 11.12. (daharaprishtham) açvamedhikau, 11. sûcibhir asipatha: kļiptih, 12. viçasanam.
- 3, 1-11. citicatushtayam. 1. dvitîyasyam citav açvinyah, ritavyah, pranabhritah, apasyah, vayasyah, 2. tritîyasyam citau svayamatrinnah, diçyah, pranabhritah, brihatyah, balakhilyah, 8. 4. caturthyam citau akshnayastomiyah, srishtayah, vyushtayah, 5-8. pancamyam citau, 5. asapatnakhya viradakhyaç ca, 6. stomabhagakhyah, 7. nakasatsaminakah, codakhyah, svayamatrinna, vikarni, 8. chando'bhidhah, 9-11. avaçishtah yathaciti, 9. sayujah, mandalakhyah, viçvajyotishah, 10. vrishtisani-samyani-kabhidhah, adityakhyah, ghritakhyah, vaçodah, 11. bhûvaskrid-agnirûpabhidhah, dravinodah, ayushyah, agnihridayabhidha, ritavyah.
  - 12. acvamedhasya vidhih.
- 4, 1-11. citisamskārah. 1. ishṭakā indratanvākhyāh, yajnatanvabhidhāh, nakshatrākhyāh, 2. ritavyāh, vaiçvadevyah, prokshaņam, 3. çatarudrīvahomah, 4. parishecanam, vikarshaņam, 5. vyāghāraņam, vaiçvakarmaņāhutih, 6. samidādhānam, agnipraņayanam, apratiratham, 7. citimāruhya vahnim tatra vinikshepet, 8. vasordhārā, 9. vājaprasaviyah, 10. vahniyogah, punaçcitih, 11. kāmyāni, vihavyāh.
  - 12. açvamedhiyastotratrayam.
    - 19. agnividhih, uttaram kandam 5, 1-7, 10.
- 5, 1-7, 10. çishtam angam; 5, 1-10. vâyavyapaçvâdyâh. 1. dikshaniye 'shtis tribavih, 2. cayanasya vidhis, tasya phalam, ukhyasya dhârayam, 3. ukhâhutih, puṃçiraḥ, vâmabhrit, 4. retaḥsigâdyâḥ, 5. hiraṇyeshṭakâdyâḥ, 6. ahnâṃ rūpâṇi, lokamprināḥ, 7. ekayūpādividhayaḥ, 8. upasthânâdikam (âtmeshṭakānām), 9. âhutyādikam, 10. sarpānutir mahâhomo mokaç ca.
  - 24. açvamedhah (Fortsetzung, 5, 11-24).
- 11-24. açvamedhaçeshabhûtâ aikâdaçinâh paçavah (jât i bhedâh). 11. prathamâ ekâdaçinî, 12. daçinî, 18-24. ekâdaçinî daçinî ceti dvau sameghau yathâyogam.
  - 19. agnividhih (Fortsetzung, 6, 1-10).
- 6, 1. kumbheshtakāmantraņārthā mantrāḥ (hiraņyavarņīyam), 2. tadishta-kopadhānam (caruç ca), 3. bhûteshtakābhishekādi, 4. kshetram matum homaḥ, 5. kāni cid dhavīnshi (abhijito 'ngam), 6. praçansāḥ, tat: tadvidhyanuvādataḥ, 7. dikshākālavikalpāḥ, 8. anvārobaṇādividhayaḥ, āsandyudyāmamukhyāni, 10. cayanasya praçansā.
  - 24. acvamedhah (Fortsetzung, 6, 11-28).
- 11-20. ashtādaçi-nāmānah paçavah (varņabhedāh), 21. dvandvinah paçavah, 22. uttame 'hny atirātre 'nushtheyāh kecit paçavah, 23. ritupaçavah.

- 7. sahasratamídánam, 8. catúrátra Atreyah, 9. Jámadagnyaç catúrátrah, 10. pañcarátrah.
  - 21. acvamedhah (Fortsetzung) 1, 11-20.
- 11-20. açvamedhamantrâh. 12. açvanâmâni, 18. uddrâvah, 14. 15. pûrvahomâh, 16. pûrvadîkshâ, 17. ekavinçinî dîkshâ, 18. ritudîkshâh, 19. açvacaritâni, 20. sâvitrâņi.
  - 23. sattrayanam (Fortsetzung) 2, 1-10.
- 2, 1. shadrātrah (s. 4 sārasvatasattradharmāḥ), 2. saptarātraḥ, 3. ashţarātraḥ, 4. navarātraḥ, 5. daçarātraḥ, 6. ritūnām ekā: daçarātraḥ, 7-11. dvādaçarātraḥ, 7. kāmyagrahānushṭhānaprakāraḥ, 8. dvādaçāhasya vyūdhaprakāraḥ, 9. 10. aharviçeshāḥ, 9. ekādaçā 'hāni, 10. dvādaçam ahaḥ.
  - 24. acvamedhah (Fortsetzung) 2, 11-20.
  - 11-20. açvamedhagatamantrâh.
    - 23. satträyanam (Fortsetzung) 3, 1-10.
- 3, 1-5, 10. sattrajātam; 3, 1. dvādaçāhagatam avivākyam ahah. 2. dvādaçāhayājinah praçaisā, 3. trayodaçarātrah, 4. caturdaçarātrah, 5. dvitīyaç caturdaçarātrah, 6. paūcadaçarātrah, 7. dvitīyah paūcadaçarātrah, 8. saptadaçarātrah, 9. viņçatirātrah, 10. ekaviņçatirātrah.
  - 24. acvamedhah (Fortsetzung) 3, 11-20.
- 11. apty-akhyanam ashtahutinam mantrah, 12. paryaptinamaka mantrah, 13. abhanamaka homamantrah, 14. anubhanamaka mantrah. 15. vaiçvadevahutimantrah, 16. paçvangahomamantrah, 17. 18. rapahomamantrah, 17. açvavayavarapamantrah, 18. avayavirapamantrah, 19. oshadhihomamantrah, 20. vrikshamantrah.
  - 23. sattrayanam (Fortsetzung) 4, 1-11.
- 1. caturvinçatirâtrah, 2. dvitiyaç caturvinçatirâtrah, 3. tringça drâtrah, 4. dvâtrinça drâtrah, 5. trayastrinça drâtrah, 6. shaţtrinça drâtrah, 7. ekona pancâça drâtrah, 8-11. sam vatsarasattram, 8. dikshâkâlah, 9. dikshâ upasadaç ca. 10. prâyaniyakhyam uttamam ahah, 11. masagatâny ahani.
  - 24. acvamedhah (Fortsetzung) 4, 12-22.
- 12. apávyahomamantráh, 18. 14. apám homáh, 15. cunah prahárah, 16. yavyáni (yavyákhyo homáh), 17. gavyáni (gavyákhyair mantrair homáh), 18. brahmodyam, 19. acvasya maranottarakálina upacárah (rájapatnínám viláparûpo mritácvopacárah), 20. jivato 'cvasyo 'pacárah, 21. annahomaceshah (annahomeshu samtaty-ákhyo homáh). 22. annahomeshv eva pramukty-ákhyá homáh.
  - 23. sattráya u am (Schlus) 5, 1-10.
- 1-10. gavámayananámakam sattram kaiccid viceshaih saha. 2. tasya dacamásadvádacamásavikalpah. 3. prishthyashadahavishayo vikalpah. 4. dvitíyashanmásátmake uttare pakshasi prakáraviceshah. 5.

mâtsaryena pravrittayor dvayor gavâmayanayor viçeshah, — 7. utsargir nam-ayanamîmânsâ, — 8-10. mahâvratam, 8. sâmaviçeshâh kecit, 9. çatatantuvînâdikam (utkrodâdikam), 10. dâsînrityam.

- 24. açvamedhah (Schlus) 5, 11-25.
- 11. 12. annahomamantrâh, 12. çarîrahomamantrâh, 18. paridhimanstrâh, 14. 15. daçahavih sarvaprishthâ, 15. eteshâm havishâm utpattim abhidhâya prayogam vidhatte, 16. pûrvasya mahimâkhyagrahasya mantrah, 17. dvitîyagrahamantrah, 18. annahomamantrâh, 19. açvânumantranam, 20. anye annahomamantrâh, 21. prâyaçcitteshtayah, 22. daçahavir mrigâreshtih, 28. samnatihomâh (annahomeshu), 24. adhvaryur yajamânam vâcayati, 25. sarvajagadâtmakatvenâ 'çvah stûyate.

2. der kandanukrama der Åtreyi-Schule¹).

§ 1.

atha kandanukramah |

- 1. purodâçîyam 1, 1, 1-182) —
- 2. adhvaro 1, 2, 1 3, 13 —
- 3. grahâ 1, 4, 1-423) —
- 4. dâkshinâny 1, 4, 43-45 —
- 5. âdhâna- B. 1, 1, 7. 2, 1. 1, 2-6. 8-10 —
- 6. punarådheye 1, 5, 3. 1. 2. 4. B. 1, 3, 1 —
- 7. agnyupasthânam 1, 5, 5-10 1.2 —
- 8. aishtikam yajamanam 1, 5, 10²⁻⁴. 6, 1-6 —
- 9. tadvidhir 1, 6, 7. 7, 1. 3-6 —
- 10. våjapeyas 1, 7, 7-12 —
- 11. tadvidhî B. 1, 3, 2-9 —
- 12. rajasûyah 1, 8, 1-21. B. 1, 5, 5 —
- 13. kâmyâh paçava 2, 1, 1-10 —
- 14. ishtayo 2, 2, 1 4, 13 —
- 15. dârçyam brâhmanam 2, 5, 1-6. 11 8-9. 6, 1-6. B. 1, 8, 10 -
- 16. upánuvákyam 3, 1, 1 5, 10 —
- 17. agnis 4, 1, 1 7, 14. 1, 4, 32-84. B. 1, 5, 7. 8 —

¹⁾ s. Ind. Stud. 3, 375-401.

²⁾ die beigefügten Stellen entsprechen den Angaben des Commentars.

³⁾ anuv. 82-84 gehören resp. zu kápda 17, und anuv. 85. 86 zu kápda 24.

- 30. upahomâh B. 2, 4 (1-8). 5 (1-8) —
- 81. kaukili B. 2, 6 (1-20). 1, 4, 2 —
- 32. saváh B. 2, 7 (1-18) —
- 33. sûktâni B. 2, 8, 1-96). A. 3, 14. 15 —
- 34. nakshatreshtayah B. 3, 1 (1-6). 1, 5, 1-8 —
- 35. purodâçavidhir B. 3, 2 (1-10). 8 (1-11) —
- 86. nrimedha- B. 3, 4 (1-19) —
- 87. pitrimedhau A. 6 (1-12) —
- 38. dârçyao hautram B. 3, 5 (1-18). S. 2, 5, 7-11³. 1, 7, 2. 2, 6, 7-10 —
- 39. pâçukam câ B. 3, 6 (1-15) —
- 40. 'chidrakândam B. 3, 7 (1-14) —
- 41. acvamedhavidhir B. 3, 8 (1-28). 9 (1-28) -

ity etävanti çâkhâkâṇḍâny. upanishado vedântâs, tās trayyaḥ:

- 1 (42) sauhityo A. 7, 1-12 -
- 2 (48) yājnikyo A. 10 (1-80? oder 1-64?) —
- 3 (44) vârunyaç A. 8. 97) cai —

'tâvat Tittirih provaca. 'tha 'shṭau Kathakani:

- 1 (45) sâvitra- B. 3, 10 (1-11) —
- 2 (46) nâciketa- B. 3, 11 (1-10) —
- 8 (47) câturhotra- B. 3, 12, 5 —
- 4 (48) vaiçvasrijā- B. 3, 12, 6-9 —
- 5 (49) "runâh A. 1 (1-32) pañca citayo —
- 6 (50) divah-cyenayo B. 3, 12, 1. 2 —
- 7 (51) 'pâdyac ce 'shṭayah B. 3, 12, 8. 4 —

⁶⁾ unser Text von B hat in 2,8 überhaupt nur neun anuväka, A. 3. 14. 15 sind somit wohl einzurechnen, wenn der schol. dem achten praçza elf anuväka zutheilt, s. not. 5.

⁷⁾ der schol. spricht hier von drei anuväka statt von zwei praçna, s. Ind. Stud. 3, 386. 2, 209.

- râjasûyaḥ 12 sabrâhmaṇaḥ 22 paçubandhaḥ 13 sahe 'shṭi:
  bhiḥ 14 | upânuvâkyaṃ 16 yâjyâç 21 ca açvamedhaḥ 21
  sabrâhmaṇaḥ 41 || 5 ||
- sattrâyaṇaṃ 23 ca homâç 30 ca sûktâni 88 ca sabe 'shṭibhiḥ 34 | sautrâmaṇî 81 sabâ 'chidrair 40 hautram 89 medhaç 36 ca shoḍaça || 6 ||
- kândanâmo 'panishatsu 42-44, Kâṭhakâgnishu 45-49 havya: vâṭ | tadishṭikâṇḍayor 50. 51 viçve, brahmâ ''mnâyavi: dhâv 52 rishiḥ || 7 ||
- aikâgniko vidhih 53 kâṇḍaṃ') vaiçvadevam iti sthitiḥ âraṇyako²) vidhih 54 kâṇḍam³) aruṇâs tatra daivatam || 8| kâṇḍaçeshân yathâkâṇḍaṃ vidadhyât tu vicakshaṇaḥ | yathi Sârasvate pâṭhe jnânamâtram iho 'çyate || 9 ||
- atha kàṇḍa-rishîn etân 1) udakâñjalibhiḥ çuciḥ | avyagras tarp=ayen nityam annaiḥ parvâshṭamîshu ca | 10 ||
- kâṇḍopâkaraṇeshv etân purastât sadasaspateḥ b) | juhuyât b) kâṇḍasamâptau ca çrutir eshâ sanâtanî | 11 | |

§ 3.

hotrîn 28 pravargyakâṇḍaṃ 25 ca yâç co 'panishado 42-44 viduḥ | aruṇâ-"mnâyavidhî 6) 49. 52 cai 'va Kâṭhake pariskîrtitau | 12 | |

¹⁾ die Angaben des schol. über dieses (ebenso wie das folgende) in § 1 ganz übergangene kändam, s. Ind. Stud. 3, 387. 391 (adite 'n uman yasvety-âdayah parishecanamantrâh, agnaye svâhety-âdayo vaiçvadevamantrâ ekonacatvârinçat, pra su gmanteti praçnadvayam), zeigen, dass es in unserm Taitt.-Text sich nicht findet.

²⁾ ob arunyako?

³⁾ nach dem schol., s. am a. O., wäre hierunter A. 1 zu verstehen, doch ist dies Stück ja bereits in § 1 als das fünfte Kâțhakam (kânda 49) aufgeführt, kann somit hier doch nicht noch ein zweites Mal verwendet werden!

⁴⁾ prajapatiprabhritîn arunaparyantan dvadaça kandarishîn.

⁵⁾ wer ist hiermit gemeint? s. schol. zu v. 34.

⁶⁾ juhuyāt ∪∪-, für ∪-; ebenso aruņāº in v. 12. 18, çatarud® in v. 18. niyamān in v. 23.

lavratam tu yat proktam agnikânde 17 tad ishyate | 21 | sâvitrîbhyah prabhrity (8.4, 1, 1) ûrdhvam au 'shadhyanu: vâkâd (8.4, 2, 6) iti. — | samitkalâpam tryaham âharanti mrigâreshtyâm (8.4, 7, 15). — | 22 ||

yeshv anyeshu tu yân anyân niyamân) âcakshate dvijâh | tân yathoktân yathoktaiç câ 'dhîyîteti ca çâsanam || 22 ||

svådhyåyabråhmanam kåndam 52 Kåthake pathito vidhih svayambhûç cå 'tra daivatam sarvabhûtådhipapatih 2) | 24 |

§ 4.

Vaicampâyano Yâskâya etâm prâha) Paingaye |
Yâskas Tittiraye prâha Ukhâya prâha Tittirih || 25 ||
Ukhah çâkhâm imâm prâha Âtreyâya yaçasvine |
tena çâkhâ pranîte 'yam Âtreyî 'ti ca so 'cyate || 26 ||
yasyâm padakrid Âtreyo vrittikâras tu Kundinah |
tâm vidvânso mahâçâkhâm bhadram açnuvate mahat || 27 ||

triçîrshâṇam navâtmânam ashṭapucham dviransakam | trinçatpaksham samanvichec chakunim brahmasammitam || 28 ||

upanishado 42-44 'sya çiro, 'rkâv 25. 26 ansau, bhuvanapater nava yâny 1. 8. 28. 88. 15. 85. 9. 29. 87. âtmâ saḥ | Kaṭhavihistâni viduḥ puche 'shṭau 46-52, yad api ca çesham atas tau pakshau. — || 29 ||

mantrâtmâ gharmaçringo 25 'sâv ashtâsyo 45-52 'panishatkakut') 42-44 | vidhyanga 9.11.18-20.22.26.27.29.85.41 rishabha(h) svarvic caturhotrilalâmavân 47.— | 30 |

¹⁾ s. die Note zu v. 11.

³) die Lesart des Schlusses ist zweifelhaft, s. Ind. Stud. 3, 895; der ganze Vers erscheint als überstüssig, da er nur das in v. 7 Gesagte wiederhelt.

³⁾ ein akshara fehlt zum Metrum.
4) für 'shtåsya upa*.

çâkhâdyâdim 1 vipâpmânam vidhimantramayam çakam¹) | sà=
mântam etam panthânam diva âhur manîshinah. — || 81 ||
rahasyamûla 42-44 rikparno yajushpushpapravâlavân |
yajnakarmaphalah çrîmân viprabhramarasevitah || 31 ||
chanda(h)skandhah çâkhâçâkho brâhmo vrikshah sâkshâd
eshah | yas tam vidyât saha rishibhir viprah sa svar
gached âptvâ kîrtim²) || 83 ||

etân rishîn 3) yajurvede yah pathan veda vedavit | rishînâm eti sâlokyam svayambhûç câ 'tra daivatam, svayambhûç câ 'tra daivatam || 34 ||

iti kandanukramah samaptah ||

¹⁾ so Comm., sakam Cod.

²⁾ unmetrischer Schluss!

³⁾ sind etwa hiernach v. 28-33 als Einschub zu erachten, so dass nämlich v. 84 unmittelbar an v. 27 anknüpste? Der schol. freilich hat die Erklärung: etan prajäpatyädi rishin sadasaspatiparyantän (s. v. 11), und bezieht somit die Worte etan rishin wohl mit Recht nicht auf die in v. 25-27 aufgesührten Namen, sondern auf die Angaben in v. 1-11. Soll man aber deshalb alles Zwischenstehende, also v. 12-33, als Einschub betrachten?! Einfacher jedenfalls, man sast v. 84 als sekundären Zusatz.

3. alphabetisches Verzeichniss

der anuvâkapratîka¹) und der rikpratîka²) in Taitt. Samhitâ, Taitt. Brâhmana (B) und Taitt. Âranyaka (A).

```
seçur aeçus te deva 1, 2, 11. 6, 2,
                                      agna ayûwshi pavasa iti B 1, 4, 6, 6.
                                      — indraç ca medinâ B 2, 4, 5, 7.
                             2, 4 y.
                                      — udadhe yi ta ishur 5, 5, 9.
auçuç ca me 4, 7, 7 y.
auseshv a marutah khadayo B. 2, 8,
                                      aguaye 'chomuce 7, 5, 22.
                                      — kamaya 2, 2, 3.
a Usau grivaç ca B. 2, 5, 6, 5.
                                      — gayatraya 7, 5, 14.
achomucam vrishabham I, 6, 12, 4.
                                      — grihapataye 1, 8, 10.
                                      — devebhyah pitribhyah B 1, 6, 9.
achomucă vrishabha B 2, 8, 4, 6
achomuce pra bharemâ 1, 6, 12, 8.
                                      __ 'nikavate puro' 1, 8, 4.
                         2, 5, 12, 5.
                                      — — rohitābjir 5, 5, 24.
akaryakary avakirni A 10, 1, 15 y.
                                      — 'nnavate 2, 2, 4.
                                      — pathikrite 2, 2, 2.
akran karma 1, 8, 3.
akrandad agni stanayan 1, 8, 14, 2.
                                      - sam anamat 7, 5, 28.
       4, 2, 1, 2. 2, 2, 5, 2, 1, 2. 2, 3.
                                      - aváhá vávave 7, 1, 20.
akruddhasya yotsyamanasya A I, 4, 2.
                                      — viçvebbyo A 10, 67.
                                      — — somáya sváhá váyave 7, 1,14.
akshann amimadanta 1, 8, 5, 2.
akshan pitarah B 2, 6, 3, 2.
                                      — — — savitre 7, 1, 16.
                                      agnayo vâyavaç caiva A I, 8, 4.
aksharajaya kitavam B 3, 4, 16.
akshiduhkhotthitasyaiva A 1, 4.
                                      agnav agnic 1, 3, 7, 2.
                                      agnāvishuû mahi tad I, 8, 22. 2, 5,
akshodayac chravasa B 2, 4, 5, 2.
aganma maha manasa B 3, 11, 6, 8.
                                                                     12, 1.
                                      — — dhâma I, 8, 22, 1. 2, 5, 12, 1.
— suvar suvar aganma 1, 6, 6.
— — aganme 'ty âha 1, 7, 6.
                                      — sajoshase 'mâ 4, 7, 1. 5, 7, 3, 3.
Agastyo marudbhya B 2, 7, 11.
                                                            — B 3, 11, 8.
agna & yâhi vîtaya ity âha 5, 5, 6.
                                      agnih kshatrabhrid anibhrishtam B 2,
      — vîtaye 2, 5, 7, 3, 8, 1, 5,
                                                                  4, 6, 12.
             1, 5, 8. - B 3, 5, 2, 1.
                                      — paçur 5, 7, 26.
_ ayûcshi pavasa a 1,3,14,7. 4,
                                      — prajâm bahulâm B 2, 6, 3, 5.
  29, 1. 5, 5, 2. 6, 6, 2. — B 2, 6,
                                      — pratnena janmana B 2, 5, 6, 1.
            8,4. — A 2,5,4. | — prathamah prå 'çnåtu 2, 4, 8, 7.
```

¹⁾ nur mit drei Zahlen bezeichnet, in År. resp. nur mit zwei. — Für das zehnte Buch des Taitt. År. gebe ich die 80 pratika des Ändhra-Textes, die 64 der Dravida-çakha (s. Ind. Stud. 1, 76) resp. in Parenthese. — Ein * bezeichnet etwaige Differenzen.

²⁾ ein y bedeutet, dass die Stelle wohl eher als yajus zu fassen ist.

```
agne pavasva svapa 1, 8, 14, 8. 5,
  5, 2. 6, 6, 2. - B 2, 6, 8, 4. - A
                              2, 5, 5.
— pavaka rocisha 1, 8, 14, 8. 5, 5, 8.
                           4, 6, 1, 2.
— purishya 'dhipa 4, 2, 5, 1.
- pre 'hi 4, 6, 5, 2. 5, 4, 7, 1.
_ badhasva vi B 2, 5, 8, 11.
- brihann 4, 2, 1, 4.
— bhûrîni tava 3, 1, 11, 6.
— 'bhyavartin 4, 2, 1, 2.
— mahaw asi brahmana B 3, 5, 8.
-- as i 'ty 2, 5, 9.
— yam yajnam 4, 1, 11.
— yat te divi 4, 2, 4, 2.
— — para 4, 4, 7, 2.
— — çukram 4, 2, 7, 1.
— yad adya 4, 3, 13, 4. — B 3, 5,
                      7, 6. 6, 12, 2.
— yaçasvin 5, 7, 4, 8.
— yan devan ayat B 3, 5, 9, 1.
— yāhi dūtyam B 2, 8, 6, 4.
— yukshvâ hi 4, 2, 9, 5. 5, 5, 8, 2.
— yo no 'bhito janah B 2, 4, 1, 1.
                        - A 2, 5, 9.
          'bhidasati B 2, 4, 1, 2. 3,
            7, 6, 17. - A 2, 5, 10.
— rakshā po B 2, 4, 1, 6.
agner anikam apa 1, 4, 45, 1.
— atithyam 1, 2, 10.
agne retaç candra B 1, 2, 1, 4.
agner bhâgo 'si 4, 8, 9.
__ _ 's1 'ti 5, 8, 4.
— manve prathamasya 4, 7, 15.
— varma pari A 6, 1, 4.
— vai dikshaya 5, 6, 7.
agne vajasya 4, 4, 4, 5.
— viçvebhih 3, 5, 11, 2.
— çakema te B 2, 4, 2, 5.
— cardha mahate B 2, 4, 1, 1. 5, 2, 4.
-- sahantam & 1, 3, 14, 6.
— sahasrāksha 4, 6, 5, 2. 5, 4, 7, 2 y.
agne(ḥ) stomam 5, 5, 6, 1.
agnes trayo 2, 6, 6.
agne svähä kripuhi 4, 1, 8, 3.
— hawsi ny atrinam B 2, 4, 1, 7.
agre brihann 4, 2, 1, 4. 5, 2, 1, 5.
aghorebhyo 'tha ghorebhyo A 10,
                            19 (45).
ankau nyankav 1, 7, 7, 2. — B 1,
            3, 5, 4. 2, 7, 8, 1. 16, 1.
angâny âtman bhishaja 2, 6, 4, 6.
angiraso nah pitaro 2, 6, 12, 6.
```

```
angiraso vai sattram asata 7, 1, 4. -
                            B 2, 1, 1
angirobhir & gahi 2, 6, 12, 6.
angushthamatrah purusho 10,71(34).
acitti yac cakrimā 4, 1, 11, 1.
acikradad vrisha A 4, 11, 6. 5, 9, 8
acyutam bahulao çriyam | mahya
                          A 3, 11, 7.
      — | sa harir A 3, 11, 7.
acha giro matayo B 2, 8, 2, 4.
— 'yam eti 4, 1, 8, 1.
— vada tavasam B 2, 4, 5, 5.
aja ekapād ud B 3, 1, 2, 8.
ajasram tvā sabhāpālāh B 3, 7, 4, 5
ajasram indum 4, 2, 10, 2.
ajan ha vai priçní©s A. 2, 9.
ajam ekam lohita. A 10, 12, 5.
ajaçvah paçupa B 2, 8, 5, 4.
ajā 'si rayishthā 3, 4, 2, 2.
— hy agner 4, 2, 10, 4.
ajijanann amritam B I, 2, 1, 19.
ajaid agnih | asanad B 3, 6, 5.
ajo 'bhigas (!) tapasi A 6, 1, 4.
ajyâyo yavamâtrâh B 3, 7, 5, 6.
anjanti tvam adhvare B 3, 6, 1.
— yam prathayanto A 4, 5, 2.
anjyetaya 7, 8, 17.
anubhic ca mahadbhic ca i nightib
  vair A 1, 12, 2.
               | samārūdhaḥ A l,
                                2,3.
apor apiyan A 10, 12 (10).
atah param na 'nyad A 10, 1, 1.
— samudrá girayaç A 10, 12, 8.
ati kramami duritam B 3, 7, 12, 5.
— tâmrâni vâsāwsi A 1, 5.
— drava sârameyau A 6, 8, 1.
_ niho ati 4, 1, 7, 2.
— viçvâh parishtha 4, 2, 6, 8. — B
                           2, 8, 4, &
atrishyaus trishyat A 1, 11, 6.
aty anyâu ayâm 1, 8, 5.
atyaso na ye 4, 8, 13, 7.
atyûrdhvâksho 'tiraçcât A 1, 6.
atrâ te rûpam 4, 6, 7, 8.
- ha gor B 1, 5, 8, 1
Atripâ två krime A 4, 86.
Atrir adadād Aurvāya 7, 1, 8.
atharva (!)pitum me B 1, 2, 1, 25.
Atharvá tvá prathamo 4, 1, 3, 2. 5,
                            1, 4, 8 y.
atha vâyor ekâdaçapurushasya A i,
```

17.

```
apo bhadra ghritam 5, 6, 1, 8. - B
                        · 3, 12, 1, 1.
— varuņasya 5, 5, 4.
— vâ idao sarvam A 10, 29 (22).
- idam agre 7, 1; 5.
— — åsant salilam A 1, 28.
- ha yat 2, 2, 12, 1. (4, 1, 8, 5).
— — yad brihatîr A 1, 23, 8.
 — — yan mahatir 4, 1, 8, 5.
— hi shiha 4, 1, 5, 1. 5, 6, 1, 4. 7, 4,
      19,4. - A 4,42,4. 10,1,11.
a pyayatam ghritayonih B 3, 7, 5, 2.
— — dhruvâ 1, 6, 5.
— pyayadhvam aghniya 1, 1, 1, 1. —
                      B 3, 2, 1, 4 y.
 🗕 pylyasva madintama 1, 4, 32. 2
  8, 14, 8. 5, 12, 1. 3, 1, 11, 1. \longrightarrow A
                              3, 17.
— — sametu 3, 2, 5, 3. 4, 2, 7, 4.
  - B 3, 5, 12, 7, 18, 4, - A
                             6, 6, 8.
— plavasva pra plavasva A 1,27,1.
— brahman brâhmaņo B 7,5,18.
- bharataw çikshatam B 3, 6, 11.
ābhir gîrbhir yad B 3,7,11,5. — A
                       4, 5, 6. 42, 5.
abhish te adya 4, 4, 4, 7.
a mandrair indra haribhir yami A
                            1, 12, 2.
  — — yāhi A 1,12, 2.
— mâ 'gnishţomo 7, 8, 11, 1.
- mām medhā surabhir A 10, 43 (42).
— mā vājasya prasavo 1,7,8,8. —
                       B 1, 8, 6, 6.
âmāsu pakvam 1, 6, 12, 2.
£ 'mûr aja 4, 6, 6, 7.
— me grihâ 7, 8, 18.
 - - graho 7, 3, 13, 1.
— yau haste 3, 5, 11, 4.
— 'yam gauh 1, 5, 8, 1.
— yad ishe nripatim 1, 8, 14, 6.
ayanaya svaha 7, 1, 18.
âyane vidravane B 3, 7, 9, 7.
â yam narah 2, 4, 8, 1.
- 'yam bhâtu çavasî B 2, 7, 15, 8.
— yas tatantha B 3, 6, 10, 5.
— yasmint sapta peravah A 3, 11, 6.
      — vásavás 1, 6, 12, 2. — A
                            1, 8, 8.
- yâtu devah savito 'pa B 3, 1, 1, 9.
__ _ sumanâbhir A 6, 5.
- - varadâ devî A 10, 34 (26).
âyur in nah pra tiryatâm B 2,5,1,8.
```

Ayurda agne havisho B 1, 2, 1, 11. — A 2, 5, 2. åyur vå etad 6,5,2. — viçvâyuh pari A 6, 1, 2. âyushah prânace sam tanu B 1,5,7. âyush ta âyurdâ 2, 5, 12. — te viçvato 1, 8, 14, 4. 2, 5, 12, 1. - A 2, 5. 7,3. ayushmad astu me mukham B 2, 7, 7, 5. âyushmantam varcasvantam B 2, 4,7,1. å rabhethåm anu saw A 2, 6, 7. ârâc chatrum apa B 2, 8, 2, 7. åråt te goghna 4, 5, 10, 8. årogasya sthåne svatejasä A I, 16. årogo bhråjah patarah A 1,7. å rohatam daçatav B 1, 2, 1, 14. — roha patho juhu B 3, 7, 6, 8. – — proshtham vi B 2, 7, 17, l. — rohatā "yur jarasam A 6, 10. ârtavă upagâtârah B 3, 12, 9, 4. årdrah prathasnur B 3, 7, 15, 3. årdrayå rudrah prathamana B 3,1,1,3. â vartana vartaya 3, 8, 10, 1 y. avahanti vitanvana A 7, 8, 1. âvâo ratho rodasî B 2, 8, 7, 6. å våco madhyam 4, 7, 18, 8. — váta váhi bheshajam B 2, 4, 1, 7. --- A 4, 42, 1. — vām mitrāvaraņā havya B 2, 8,6,5. - vayo bhûsha 1,4,4. 3,4,2. — B 2, 8, 1, 1. — viçvadeva⊙ satpatim 3, 4, 11, 2. avishtyo vardhata B 2, 8, 7, 4. 1 vritrahana B 2, 8, 5, 1. — vritrahabhih B 3,6,8. - vedhasam nîlaprishtham B 2, 5, 5, 4. 8, 2, 7. - vo devása 1, 2, 1, 2. — — yantû 'davâhâso B 2, 5, 5, 3. — — rajanam 1, 3, 14, 1. — B 2, 8, 6, 9. âçanam tva "çapalebhyah B 2, 5, 8,3. 3, 7, 5, 8. 8, 8. 12, 1, 1. âçasanah suviryam 3,5,5,8. âçâsânâ saumanasam 1, 1, 10, 1. -B 3, 8, 8, 2. âçîrdâyá dampatî 3, 2, 8, 4. âçîr ma ûrjam 3, 2, 8, 5. âçuh çiçâno 4, 6, 4. âçus trivrid bhântah 4, 8, 8. âçrâvitam atyaçrâvitam B 3, 7, 11, 1. âçvinam dhûmra 2, 1, 10.

```
indrah sa damane kritah B 1,5,8,3.
_ sutrâmâ svavāU 1, 7, 18, 4.
 - — hridayena B 2, 6, 4, 8.
— suniti saha B 1, 4, 8, 6.
— suvarshā janayann B 2, 4, 3, 6.
— sûro atarad B 2, 4, 6, 12.
indragnibhyam tva 4,4,5.
indragni avyathamanam iti 5, 8, 2.
— ishtakam driwhatam 4,8,6.
— å gata⊎ 1,4,15.
-- navatim 1, 1, 14, 1.
— mitrávarupau A 2, 8, 4.
— me varcah 3, 8, 8, 8.
— rocana 4,2,11,1. 8,18,8. — B
                            3, 5, 7, 8.
indrant devi subhaga B 2, 4, 2, 7.
indranîm asu 1,7,18,1.
indraui 'va 'vidhava B 3, 7, 5, 10.
indraya gava açiram B 2, 7, 18, 4.
— gira aniçitasargah B 2, 4, 5, 2.
— rajne trayah 5, 6, 17.
— — sûkaro 5,5,11.
— çunâsirâya B 2, 5, 8, 2.
— somáh pradivo B 2,4,8,12.
indraya 'nvrijave 2, 2, 8.
indraye 'nduo sarasvati B 2, 6, 12, 1.
indravarupayor aham B 2,5,12,2.
indravaruna yuvam B 2, 5, 12, 2.
indravishnû drichitah B 3, 2, 11, 8.
indra 'çvina madhunah A 4, 8, 4.
                             5, 7, 5.
indrasûra janayan B 2, 4, 6, 12.
indriyani çatakrato I, 6, 12, 1. 2,
                            5, 12, 5.
indriyavanto vanamahe 3, 2, 7, 2.
indreņa sayujo 3, 5, 8, 2.
indre 'mam pratarâm 4,6,8,1.
indro jayâti na parâ 2,4,14,2.
- jighya prithivim B 2, 4, 7, 5.
 – — sahasâ B 2, 4, 7, 5.
- jyeshtham anu nakshatram B 3,
                             1, 2, 1.
   dadhico asthabhir 5, 6, 6, 8. — B
                             1, 5, 8.
— dírgháya cakshase B 1, 5, 8, 2.
  devån chambarahatya B 2,8,8,8.
— devānām adhipāh B 2, 8, 4, 2.
— nâma ghritam B 3, 7, 9, 6.
— marudbhih 6, 5, 5.
  yajnam vardhayan B 2, 8, 8, 7.
— yajvane priņate ca B 2, 8, 8, 11.
— yāto 'vasitasya rājā B 2, 8, 4, 8.
— rājā jagataç camh<sup>o</sup> B 2, 8, 5, 8.
```

```
indro râjâ jagato ya A 3,11.6.
— valasya bilam 2, 1, 5.
— vritrau hatva | asuran B 1, 3, 10.
— vritram atarad B 2, 8, 3, 6.
- aban tasya 6, 5, 9.
— — | so 'pah B 3, 2, 5.
— vritrāya vajram 6, 5, 1.
_ vai cithila 7, 8, 7.
— — sadriž 7, 8, 6.
indhânâs tvâ çatac 1, 5, 5, 4.
indhâno agnim vanavad B 2, 8, 5.2.
imam yajnam vardhayan B 2, 8, 3. 8.
— yajnam açvina B 2, 5, 4, 6.
— yama prastaram 2, 6, 12, 6.
— vi shyâmi 1, 1, 10, 2. 3, 5, 6, 1. _
                     B 3, 8, 10, 1.
imae samudrae çata• 4, 2, 10.1. —
                         A 6, 6, 1.
... stanam 5, 5, 10, 6.
imam kamam mandaya B 2, 5. 4, 1.
— fivebhyah paridhim B 3, 7, 11.8.
                    — A 6, 10, 2.
imam no deva savitar 4, 1, 1, 2.
__ yajnam B 3, 6, 7, 1.
imam agna âyushe 2, 8, 10, 8. — B
           2, 7, 7, 5. — A 2, 5, 3.
- agne camasam må A 6, 1, 4.
— indra vardhaya kahatriyanam B
                         2, 4, 7, 7,
... û shu tyam A 4, 11, 8 🕶.
- paçum paçurate 3, 1, 4, 1.
— må hi⊍sir ekaçapham 4, 2, 10, 2.
 – — — dvipådam 4, 2, 10. 1.
— me Gañge A 10, 1, 18.
  · 🗕 varuņā 2, 1, 11, 6. 5, 12, 1. 4,
  2, 11, 8, — B 3, 7, 11, 8. 12, 6. —
                A 2, 4, 4. 4, 20, 8.
imā u mām upa B 1,2,1,21.
— eva ta ushaso B 2, 5, 6, 4.
imāc rudrāya tavase 4, 5, 10, 1.
- su návam ž j, 5, 11, 5.
imā juhvānā yushmad B 2, 4, 6, 1.
                           8, 2, 8.
— te väjinn 4, 6, 7, 2.
— dhâna ghritasnuvah B 2, 4, 8, 10.
- narir avidhavah A 6, 10, 2.
_ nu kam A 1, 27.
imâm te dhiyam pra bhare B 2.
                          7, 18, 4.
— dhiyaw çikshamaqasya 1, 2, 2, 2.
                         6, 1, 3, 2.
imā brahma brahmavāba B 2,4,6,2.
```

```
ut tuda çimijâvari A 4,89.
— te tabhnomi A 6, 7.
_ sakthyor gridam (!) 7, 4, 19, 1.
utsam duhanti B 3, 7, 4, 16.
utsannayajno va 5, 8, 1.
utsådebhyah kubjam B 3, 4, 6.
utsrijyâ3m no 'tsrijyâ8m iti 7, 5, 7.
ud akramîd draviņodā 4, 1, 2, 4. 5,
                             1, 8, 1.
— agâd ayam B 3, 7, 6, 23.
_ agne tishtha 1, 2, 14, 2.
— cucayas 1, 3, 14, 8. 4, 46, 8.
                 5, 5, 8. 2, 4, 14, 4.
udapruto na vayo 3, 4, 11, 8.
— marutas 3, 1, 11, 7.
ud asav etu sûryah B 2, 7, 16, 4.
— astámpsít savitá B 3, 7, 10.
— asthåd deva aditir B 1, 4, 8.
_ asya cocir 4, 4, 4, 5.
— cushmad A 4,17.
— ayusha svayusho 'd 1, 2, 8.
— ij jihâno B 2, 5, 4, 5.
— îratâm avara 2, 6, 12, 8.
— frayatha marutah 2, 4, 8, 1.
_ îrshva nâry abhi A 6, 1, 8.
— u tishtha svadhvara 4, 1, 4, 1. 5,
                             1, 5, 8.
— uttamam varuņa 1, 5, 11, 8. 2, 5,
  12, 1. 4, 2, 1, 3. 11, 2. 5, 2, 1, 8.
  B 2, 7, 16, 4. 8, 1, 6. - A 2, 4, 4.
— uttamam mumugdhi nah B 2, 4,
                              2, 6.
— u tyam jatavedasam 1, 1, 8, 2. 4,
  43, 1. 2, 2, 12, 1. 3, 8, 2. 4, 14, 4.
  5,12,1. 3,1,11,8. 6,1,11,4. \blacksquare B
  3, 1, 3, 3. 7, 11, 2. — A 4, 11, 8.
                      20, 8. 5, 9, 12.
- u två viçve 4, 2, 3, 1. 6, 3, 1. 5,
                      2, 2, 1. 4, 6, 1.
— usra tishtha B 3, 7, 8, 2.
— enam uttarām naya 4, 6, 3.
_ eshâm bâhû 4, 1, 10, 3. 5, 1, 10, 2.
                      - A 2, 5, 16.
— ehi våjin yo B 2, 5, 2.
udgrâbham ca 1, 1, 13, 1. 6, 4, 2. 4,
                             6, 8, 4.
ud dîpyasva jâtavedo A 10, 1, 4.
— dhanti yad evā 'syā B 1, 1, 8.
— dhanyamanam asya B 1, 2, 1.
— dharshaya 4, 6, 4, 4.
udno datto 'dadhim (2, 4, 8, 1) 4,
                            7, 13, 2.
```

```
ud budhyasvä 'gne 4, 7, 13, 5.
udyann adya mitramahah | ârohann B
                         3, 6, 7, 22.
     - <u>     | sapatnān B 3, 6, 7, 21.</u>
  — vanâd udakânî 'va A 6, 11, 2.
— vayam tamasas 4, 1, 7, 4. 5, 1,
  8, 6. - B 2, 4, 4, 9. 6, 6, 4. 3, 7,
  11, 2. - A 4, 11, 8. 20, 3. 6, 8, 3.
                          4, 2. 9, 2.
undatir balam 3, 1, 1, 8 y.
unnata rishabho 5, 6, 14.
un nambhaya 2, 4, 8, 2. 3, 5, 5, 2.
upa ksharanti juhvo B 3, 7, 18, 3.
— — sindhavo 1, 8, 22, 4.
— châyâm iva ghrineh B 2, 4, 4, 6.
- jmann upa 4, 6, 1, 1.
— te gâ ivâ 'karam B 2, 4, 6, 10.
- två 'gne dive 1, 5, 6, 2.
 – — havishmatîh B 1, 2, 1, 10.
— — jāmayo gira B 1, 8, 8.
— nas sûnavo girah B 2, 4, 6, 3.
— no mitravaruņav B 3, 7, 13, 4. —
                        A 4, 20, 3.
upaprayanto 1, 5, 5.
upa prå 'gâc chasanam 4, 6, 7, 4.
_ - 'gât paramam 4, 6, 7, 5.
— — — suman 4, 6, 8, 3.
- pre 'ta jayata 4, 6, 4, 4.
— — marutah 2, 3, 1, 2.
— mâ dyàvâprithivî 3, 2, 4, 1.
— yam eti yuvatih 4, 8, 18, 6.
upayâmagrihîto 'si nrishadam 1, 7, 12.
— — prajāpataye 3, 5, 8.
— — vākshasad 3, 2, 10.
— 'sî 'ndráya I, 4, 12.
— 'sy antar 1, 4, 8.
upavesho 'si yajnâya B 3, 7, 4, 13.
upa creshtha na 4, 7, 15, 3.
— çvâsaya 4, 6, 6, 6.
— sarpa måtaram A 6, 7, 1.
upahûtao rathamtarao saha . | ....
                   patim B 3, 5, 8.
  - - . . . . . patnim B 3, 5, 18,
upahûtâh pitarah 2, 6, 12, 3. — B
                        2, 6, 16, 1.
— pitaro ye B 3, 1, 1, 6.
upahvareshu yad 4, 8, 18, 7.
upâ 'va roha jâtavedah B 2, 5, 8, 8.
— srija tmanyâ B 3, 6, 3, 4.
upe 'dam upaparcanam B 2, 8, 8, 12.
upo ha yad vidatham B 3, 6, 12.
```

ubhaye vå ete prajapater B 1, 4, 1.

etad vā apām nāma 3, 8, 4. etam te stomam tuvijata B 2, 4, 7, 4, etam u tyam madhuna B 2, 4, 8, 7. età acarantir B 3, 7, 4, 14. — u vah subhagā 5, 1, 11, 2. — vácah pra yujyante A 1, 4, 1. etāvān asya mahimā A 3, 12, 1. etas te svadha A 6, 9. e 'dam aganma 1, 2, 8, 8. 3, 1, 1, 4. — barhih sushtarima B 2, 4, 8, 5. ena vo agnim 4, 4, 4, 4. — vyághram B 2, 7, 16, 4. e 'ndra sânasio 3, 4, 11, 8. — B 3, 5, 7, 8. ebhir no arkair 4, 4, 4, 7. e 'må agmann åçisho 1, 6, 4, 2. evam nanasamutthanah A 1, 2, 2. eva no dûrve pra tanu A 10, 1, 8. — — devy aditir B 3, 1, 1, 4. — pāhi pratnathā B 2, 5, 8, 11. — pitre viçva* 1, 8, 22, 2. — B 2, 8, 2, 8. — babhro vrishabha B 2, 8, 6, 9. — vandasva B 2, 5, 8, 4. - vo agnim 4, 4, 4, 4. — hy eva A 1, 20, 1. 25, 8. esha gosavah shattriuça B 2, 7, 6. - chagah 4, 6, 8, 1, — te gayatro 3, 1, 2. _ nityo mahima B 3, 12, 9, 7. — brahmā B 2, 4, 8, 10. 3, 7, 9, 5 (ya ritviyah). - và apto 7, 3, 8. — vai devaratho 2, 5, 6. — wibhûr B 3, 9, 19. — sya vaji 1, 7, 8, 8. — hi devah pradiço A 10, 1, 8. eshâm vâ etal lokanam 5, 2, 9.

aindram carum 2, 2, 7.
aindram ekâdaçakapâlam 2, 2, 11.
aindravâyavagrân 7, 2, 7.
aindragnam dvâdaça 1, 8, 7.
aindragnam ekâdaça 1, 8, 3.

eshā te yamasādane A 6, 7, 2. 8, 1.

ow svåheti (A 10, 61).

ojasvad astu me mukham B 2, 7, 7, 8.

ojishtham te madhyato B 3, 6, 7, 2.

ojo grivabhir 5, 7, 18.

— 'si saho 'si A 10, 35.

om tad brahma A 10, 68 (29).

omåsaç carshapidhrito 1, 4, 16, 1.

om iti brahma A 7, 8. — ity ekiksharam brahma A 10,38. — bhûh, om (A 10, 27). — bhûr bhuvah (A 10, 28). oshadhayah prati grihnita 4, 1, 4, 4 5, 1, 5, 9. _ - modadhvam 4,1,4,4. 5,1,5,9. _ sam vadante 4, 2, 6, 5. oshadhibhyah svaha 7, 3, 19. oshadhîr iti mâtaras 4, 2, 6, 1. — B 2, 8, 4, 8. aurvabhriguvat 3, 1, 11, 8. kakuhao rûpam 3, 8, 8, 2. katidha 'vakirpi A 2, 18. katha putrasya 2, 6, 1, 7. kada cana pra yuchasy 1, 4, 22, 1. — — starir 1, 4, 22, 1. 5, 6, 4. kad rudraya A 10, 25 (17). Kadrûç ca vai 6, 1, 6. kanakabhani vasaosi A. 1, 4, 1. kam u shvid asya 2, 6, 11, 2. kaya naç citra 4, 2, 11, 2. 4, 12, 5. - A 4, 42, 8. karņās trayo yāmāh 5, 6, 15. karmane vam devebhyah 1, 1, 4. — B 3, 2, 4. kalpetam dyavaprithivi B 1, 2, 1, 18. kavashyo na vyacasvatih B 2, 6, 12, 2. kavir yajnasya vi 3,5,5,8. kaçcid dha va asmat B 3, 10, 11. kaçyapad uditah süryah A 1,8,6. kashotkashaya (A 10, 59). kas två "chyati 5, 2, 12. — — yunakti 7, 5, 18. — — satyo A 4, 42, 3. kasya vrishâ sute B 2, 4, 5, 1. 7, 13,1. kah svid ekakî 7, 4, 18, 1. — B 3, 9, 5, 4. kandat-kandat pra rohanti 4, 2, 9, 2. 5, 2, 8, 3. - A' 10, 1, 7.kâtyâyanâya vidmahe A 10, 1, 7. kâmam kâmadughe 4, 2, 5, 6. kam adhukshah pra no B 3, 7, 4, 16. kamam no agne abhi B 2, 5, 4, 5. kāmaprayavaņam me A 1, 28, 1. kâmas tad agre sam B 2, 4, 1, 10. 8, 9, 4. 3, 12, 1, 1. - A 1, 28, 1.kā mihaikāh ka ime B 2, 5, 8, 4. kâmena me kâma A 3, 15, 2. kamo 'karshin A 10, 61. — bhûtasya bhavyasya B 2, 4, 1, 9. 3, 12, 1, 1.

Artiona ded L. I. i. i. Artiona diane i I. i. i. i. Anna tahann L.L.L. Annanti A. eas L. i. i.

whehms inviting your B. 2.3.5.3.

whehmshi it is 2.4.2.

whehmshi it is 2.4.2.

whehmshi it is 2.4.2.

whehmshi is 3.2.4.2.

when with 1.7.4.2.—B.2.4.8.14.

where with 1.7.4.2.—B.2.4.8.14.

where with with anti-hiration 7.2.15.

where is a subdivine an anti-hiration 7.2.15.

in a fig. 4.7.14.

entrara entrijah sam ukahanti BALL |

- ekam abiti karana BALL 2.

entrara vak parimita BLALL .

- pingal trayo A lek 12 lek

entitrama manasa AALL &

- 7a akamayata BALL &

caranam paritram BALL &

A 10. L. IL

carma 'va 'hindanti 7. 5. 10.
eatvalad dhishqiyan 6. 3. 1.
eita stha parieita 4. 2. 7. 4.
eittae samtanena 1. 4. 36. — A 3. 21.
eittam ea eittig 3. 4. 4.
eittim juhomi manasa ghritena yatha
5. 5. 4. 3.

- - - zhritene ty 5. 7, 4
eittim acittim 5, 5, 4, 4.
eittih sruk eittam A 3, 1.
eitrah ketuh prabhan B 3, 10, 1, 1.
9, 7. 10, 3 y.
eitram devânam ud agâd 1,4,43, 1.
2, 2, 12.1. 3, 8, 2. 4, 14, 4. 5, 12, 1.
3, 1, 11, 8. - B 2, 8, 7, 3. 3, 1, 3, 3.
7, 11, 2. - A 1, 7, 6. 4, 1, 8. 20, 3.

5. 9, 12.

— nakshatram B 3, 1, 2, 1.

citriyad açvatthat B 1, 2, 1, 7.

citriya yajeta 2, 4, 6.

cid asi samudrayonir 4, 7, 13, 1.

codayitri sûnrîtanam 4, 1, 11, 2.

corasya 'nnam navaçraddham A 10,65.

chandasvati nehesé 4.3, 11, 1. chandáczey upa dadháti 5, 3, 8.

jagribhma te dakshinam B 2, 8, 2, 5. jajni bijam 7, 5, 20. janasya gopê 4, 4, 4, 2. janishthå ugrah sahase B Z, 8, 3.4. jaziskvá hi 4, 1, 3, 4. 5, 1, 4, 5. Janalagnih pushtikamaç 7, 1, 9. Jamadagnir i pyżyste A 1, 9, 6. jakāmy anyam na B 2, 8, 8, 1. játavedah pavitravat B I, 4, 8, 1. 2. 6, 3, 4 jäteredase senerāma A 10. 2. jääsvedo bhuvanasya B I, 2, I, 25. — vapaya 3, 1, 4, 4. jito jäyste sudinatve B 3, 6, 1, 3. — yad agae 1, 5, 11, 2. initid enam 5, 7, 7, 1. janulaghnim uttaravedim A 1, 25. jāmi vā etat kurvanti B 1, 8, 2. jaya bhumih patir A 1, 10, 1. fighermy agnim 4, 1, 2, 4. 5, 1, 3, 2. jimitasye 'va 4, 6, 6. — B 3, 9, 4, 2 jushatèm me väg B 2, 5, 1, 2. insherra seprethestemen B 3, 6, 7. jushano barhir harivan B 2, 6, 8, 2. — havyam amriteshu B 2, 5, 4, 5.* jushti naro brahmapā B 2, 4, 3. jushto damima aditir B 2, 4, 1. — váco bhúyásam 3, 1, 10. jyaishthyam ca ma 4, 7, 2. jyotishtomam prathamam 7, 4, 11. jyotishmatim två sådayami 1, 4, 34. — АЗ, 19. jyotishmati prati 4, 3, 11, 3. jvotishmantam två 4, 1, 3, 1, 5, 1, 4, 1. jvälämäläkulam A 10, 13, 7.

ta â 'yajanta 4, 6, 2, 2.

tam yajnam barhishi A 3, 12, 3.

tam sadhricir ûtayo B 2, 4, 5, 2. 6, 9, 1.

— sabâdho B 3, 6, 1, 3.

— supratikam 2, 5, 12, 5.

— hi çaçvanta 4, 3, 13, 8.

— hai 'tam eke B 3, 11, 9.

tac cakshur devahitam A 4, 42, 5.

— chamyor â 2, 6, 10, 2. — B 3, 5, 11. — A 1, 9, 7. 3, 1.

tatam tantum anv A 2, 6, 6.

— ma âpas tad B 3, 7, 11, 2.

tato no maha â A 4, 42, 2.

tasyai 'vam vidusho yajnasya A 10, 80 (64). tå asya sûdadohasah 4, 2, 4, 4. 5, 5, 6, 2. - B 3, 11, 6, 2. - A 6, 9, 2.tā∪ savitur vareņyasya 4, 6, 5, 4. 5, 4, 7, 4. ta nasatya supeçasa B 2, 6, 18, 8. — bhishajâ sukarmapâ B 2, 6, 18, 8. tâm agnivarpâm tapasa A 10, 2, 1. tâmracvâs tâmrarathah A 1, 12, 4. tarpyam yajamanam pari B 1, 8, 7. tarpyena 'çvao sam A 3, 9, 20. tà sûryacandramasa B 2, 8, 9. tas te vajrin dhenavo B 2,7,18,4. tigmam ayudham 4, 7, 15, 4. tiraccino vitato B 2, 8, 9, 5. tilah krishnas tilah A 10,64. tilâñ juhomi sarasāu (!) A 10, 68. tishtha rathe adhi B 2, 7, 16, 2. — hari ratha & B 2, 7, 18. tishyah purastad uta B 3, 1, 1, 5. tisra ida sarasvatî B 2, 6, 18, 8. tisrah kahapas trir A 1, 10, 8. tisras tredha sarasvati B 2, 6, 12, 4. tisro devir barhir 4, 1, 8, 1. – – havisha B 2, 6, 8, 8. — bhûmîr dhârayan 2, 1, 11, 5. — B 2, 8, 1, 6. — yad agne çaradas B 2, 4, 5, 6. tîvrân ghoshân 4, 6, 6, 8. tubhyao ccotanty B 3, 6, 7, 2. — stokå B 3, 6, 7, 2. tubhyam ta angirastama 1, 8, 14, 8. — A 3, 12, 1. tubhyam bharanti kshitayo B 2, 4, 7,9. 3,12,1,1. tûrvan na yamann 4, 6, 1, 2. tritîyasyam ito divi B 3, 2, 1. tritiyasyai divah B 3, 7, 4, 1. te asya yoshane 4, 1, 9, 2. — **Acaranti 4, 6, 6, 2.** tejah paçûnâo havir B 2, 6, 4, 6. tejasa va esha B 3, 9, 5. tejasvad astu me B 2, 7, 7, 8. te te dhâmâny uçmasi B 1, 8, 6, 1. — no arvanto 1, 7, 8, 2. – 'vardhanta 4, 1, 11, 8. tebhya uttaravedih sichi 6, 2, 7. tebhyo nidhanam bahudha B 2, 7, 17, 8. te rajann iha vi vicyante A 6, 5, 8. ·— 'çarîrâh prâ 'padyanta A 1, 8, 6.

· cukrásah cucayo B 2, 8, 2.

teshâm asurâpâm tisrah 6, 2, 3. te sûnavo aditeh B 2, 8, 2, 1. tyao sutriptam viditvai 'va A 1,10.8. tyan nu kshatriyan B 2, 1, 11, 5. tyugro (!) ha bhujyum A I, 10, 2. trayastrioçat tantavo 1, 5, 10, 4. trayastrioco 'si tantûnam B 3, 7, 4, 12. trayo devâ ekâdaça B 2, 6, 5, 7. — vai Praiyyamedhā (!) āsan B 2, 1, 9. trâtâram indram], 6, 12, 5. trioçat trayaç ca 1, 4, 11. - svasāra 4, 8, 11, 2. trioçad dhâma 1, 5, 8, 1. trikadrukebhih patati A 6, 5, 3. trikadrukeshu mahisho B 2, 5, 8, 9. trite devâ amrijatai 'tad B 3, 7, 12, 5. tridha hitam panibhir A 10, 12, 8. tripåd ûrdhva ud A 3, 12, 2. tribhyah svähä 7, 2, 14. trir devah prithivim esha B 2, 4, 8, 5. 5, 5, 4. 8, 3, 3. trivrit palâçe darbhah B 3, 7, 4, 11. — stomo bhavati B 2, 7, 1. trivrid barhir bhavati B 1, 6, 3. triçug gharmo vi B 3, 7, 9, 4. — A 4, 21, 1. trish phalikriyamananam B 3, 7, 6, 20. trîws tricân anu 2, 5, 10. tripi ta ahur 4, 6, 7, 2. — pada vi cakrame B 2, 4, 6, 1. - vava 3, 2, 2, 2. — çatâ trî shahasrâny B 2, 7, 12, 2. trîny âyûoshi B 3, 2, 11, 2. trîn paridhîus tisrah B 3, 7, 4, 9. tredhâ vishņur urugāyo B 3, 1, 2, 6. tryambakam yajamaha ity aha B I, **6,** 10, 5. — yajâmahe 1, 8, 6, 2. — A. 10, 56. tryavir vayas 4, 8, 5. tvam yajnas tvam uv evā 'si A 3, 14, 3. - varuņa uta mitro agne B 3, 5, 2, 3. 6, 1, 3. tvac sutasya pitaye 3, 4, 11, 4. - soma kratubhih B 2, 4, 8, 8. 8, 8, 1. tanûkridbhyo 1, 8, 4. 6, 3, 2, 2. - pitribhih 2, 6, 12, 2. — B 2, 6, 16, 1. - pracikito 2, 6, 12, 1. — B 2, 6, 16, 1. — — mahe bhagam B 2, 6, 16, 1. — somā 'si satpatis 4, 8, 18, 1. —

B 3, 5, 6, 1,

```
divas pari prathamam 1, 8, 14, 5. 4,
                             2, 2, 1.
divâ cit tamah 2, 4, 8, 1.
divi jata apsu B 3, 7, 12, 6.
divo no vrishtim 3, 1, 11, 7.
— mûrdhâ 'si 4, 8, 4, 2 y.
- rukma urucakshâ B 2, 8, 7, 3.
- vâ vishpav 1, 2, 13, 2. 6, 2, 9, 8.
divyao suparnam 3, 1, 11, 8.
divy anyah sadanam B 2, 8, 1, 5.
- asyai 'kadhanurârtnih A 1, 5, 1.
diço vyasthapayati B 1, 7, 7.
dirghamukhi durhauu A 4,82.
duro devir diço B 2, 6, 18, 2.
durbhiksham devalokeshu A 1, 4, 8.
duhça Sanuça Sabbyam A 2, 4, 7.
duhe ha và esha A 2, 17.
dûram asmac chatravo yantu B 3,
                            1, 1, 11.
dûrvânâu stambam A 6, 9, 1.
drichasva devi 4, 1, 9, 2.
driçano rukma 1, 8, 14, 5. 4, 1, 10, 4.
                             2, 2, 4.
drishtvå parisruto B 2, 6, 4, 8.
_ rûpe B 2, 6, 2, 8.
deva indro naraçausah | trivarûthas
        tribandhurah B 2, 6, 10, 5 y.
          _ sarasvati B 2, 6,
                             14, 4 y.
       vanaspatih | hiranyaparno aç-
           ' vibhyam B 2, 6, 14, 5 y.
     –  — | — madhu• B 2,6,10,6 y.
— tvashtar bhūri 1, 8, 10, 1. 6, 8,
                             11, 2 y.
devam barhih | vasuvane vasudhe-
       yasya vetu | devir B 3, 6, 14.
  - __ | . . . | devo B 3, 5, 9,
— barhir indram vayodhasam B 2,
                               6, 20.
  · — indraw sudevam B 2, 6, 10.
  - — vâritînâm | adhvare B 2, 6,
                             14, 5 y.
       -- | devam indram avardha-
                 yat B 2, 6, 10, 6 y.
       väritinäşı devam indram va-
           yodhasam B 2, 6, 20, 5 y.
- - nidhe B 3, 6, 18, 1 y.
— barhih sarasvatí B 2, 6, 14.
- - sudevam B 3, 6, 18.
deva savitah pra 1, 7, 7, 1. 4, 1,
                              1, 2 y.
— savitar ctat 3, 2, 7.
devasuvům etani B 1, 7, 4.
```

devas två savito 'd vapatu A 4, 3, 2. 5, 3, 6 y. devasya två savituh prasava iti kbanati 5, 1, 4. - iti grāvāņam 6, 4, 4. - — — raçanâm A 5, 7. - — sphyam 2, 6, 4.— B 3, 2, 9. - — ity abhrim 6, 2, 10. açvaparçum B 3. 2, 2. âha prasûtyai B 3, Z, B. - — prasave 'çvinor bâhubhy**i**m pûshyo hastâbhyâm 🕱 dada imâm 7, 1, 11. .. & dado 'ditysi A 4, 8. .. å dade prithivyah 4. 1. 3. å dade 'bhrir asi I, 3, 1. ... bastābhyām prati gribpâmi A 3, 10. - savituh save | deva B 2, 6, 5, 7 v. devasya 'hau savituh prasave bribaspatina 1, 7, 8. — B 1, 8, 6. devå gravaņa indur indra B 3, 7. 9, **2** y. — jîvanakâmyâ B 3, 7, 12, 1. — A 2, 8, T. - devanam bhishaja B 2, 6, 14, 8 v. - devebhyo adhvaryanto 4, 6, 3, 3. — deveshu para kramadhvam B 3. 7, B. - daivyâ hotârâ devam indram vayodhasam 2, 6, 20, 3 v. - indram avardhatâm 2. 6, 10, 4 v. - — — neshtara B 3, 6, 18, 1 v. devanam va antam 7, 5, 8. devânâm esha upanâha 3, 8, 9, 1. — patnir uçatir B 3, 5, 12, 1. - brahmavådam B 1, 2, 1, 6. - manve adhi 4, 7, 15, 5. devå manushyåh pitaras 2, 4, 1. devåyudham indram B 2, 5, 6, 4. devá vasavyá agne 2, 4, 8. — — devah 2, 4, 10. — vå açvamedhe B 3, 8, 22. — — indrivam 6, 6, 8. — vai caturhot**ri**bhir B 2, 2, 8. — - derayajanam 6, 1, 5.

```
dyubhir aktubhih pari A 4, 42, 8.
dyauh pitah prithivi B 2, 8, 6, 5.
dyaur âsit pûrva* 7, 4, 18, 1.
dyanç ca två prithivi .... anu två
                 'vatu B 2, 7, 16, 2.
               .... å 'yam prinaktu
                        B 2, 7, 8, 3.
— ce 'mam yajnam prithivi B 3,
                            7, 4, 15.
dyaus te prishtham ... samudras 4,
                    1, 2, 8. 5, 1, 2, 6.
           ... samudro 5, 7, 25.
drapsaç caskanda 3, 1, 8, 8, 4, 2, 8, 2.
       9, 5. 5, 2, 8, 2. - A 6, 6, 1.
drape andhasaspate 4, 5, 10.
drupadåd ive 'n B 2, 4, 4, 9. 6, 6, 8.
drvannah sarpirasutih 4, 1, 9, 2.
dvådaçasu vikrameshv B 1, 1, 4.
dvabbyao svaha 7, 2, 18.
dvaro devir anv 4, 1, 8, 2.
dvåv imau våtau A 2,4,17. 4,42,1.
dvita yo vritrahantamah B 2, 7, 13, 2.
dvipada ya 5, 2, 11, 1.
dvisho no viçvatomukha A 6, 11, 2.
dve dradhasi 3, 2, 2, 2.
- vâva devasattre 7, 4, 5.
— virûpe caratah B 2, 7, 12, 2.
- srutí acripavam B 1, 4, 8, 8. 2,
— svasārau vayatas tantram B 2,
                              5, 5, 8.
dvau samudrau 3, 2, 2, 1.
dhanur haståd ådadånå A 6, 1, 3.
dhanvana ga 4, 6, 6, 1.
dhartri diçam 4, 4, 12, 8.
dhàtà dadatu daçushe 3, 8, 11, 8.
— — no rayim içano 2, 4, 5, 1. 3,
                            8, 11, 2.
  – – – prácím 3, 8, 11, 8.
_ dhātrinām 4, 7, 14, 8.
__ punâtu A 6, 8, 8. 4, 2.9, 2 y.
— purastad yam A 3, 12, 7.
— prajàyâ uta 3, 3, 11, 2.
— râtih savite 'dam 1, 4, 44.
— vidhātā 5, 7, 4, 8.
dhåtre purodåçam 1,8,8. — B 1,7,2
dhâmno dhâmno rajann 1, 8, 11, 1.
dhārayanta âdityāso 2, 1, 11, 4. —
                        B 2, 8, 1, 6.
dharavara maruto B 2, 5, 5, 4.
dhiyam pûshâ jinvatu B 2, 8, 1, 6.
 dhishniya va ete B 3, 8, 8.
```

```
dhûnutha dyam parvatan B 2,4,4,3.
dhuniç ca dhvântaç ca A 4, 24.
dhrishtir asi brahma yacha 'pa 1,1,7.
- - yache 'ty B 3, 2, 7.
dhravakshitir dhravayonir 4, 3, 4.
dhruvam dhruvena 3, 2, 8, 6.
dhruvâm vai ricyamanam 1,7,5.
dhruvā diçām vishpu 4, 4, 12, 5.
- dyaur dhruva 2, 4, 2, 8.
— 'si dharupâ 4, 2, 9.
— — prithivi 4, 2, 9, 4.
dhruvo 'ei dhruvo 'haw sajateshu bhi-
             yasam vasuvid 2, 8, 9.
  - — ... bhûyasam dhîraç ], 6, 1.
  · ... bhûyâsam ity 1, 6, 10.
na kam cana vasatau A 9, 10.
na karmanî na prajayê A 10, 12.14.
naktamjätä 'sy oshadhe B 2, 4, 4.
naktoshāsā samanasā 4, 1, 10, 4. 6, 5,
  2. 7, 12, 2. 5, 1, 10, 4. 4, 7, 2. 9, 8.
nakshatranam adhipatni viçakhe B
                          3, 1, 1, 11.
na tam vidātha 4, 6, 2, 2.
- tå arvå repu B 2, 4, 6, 9. 8,8,11.
— — naçanti na dabhati B 2,4,
                      6, 9. 8, 8, 11.
— dakshipā vi 2, 1, 11, 5. — B 2,
                              8, 1, 6.
nadibhyah pauñjishtham B 3, 4, 5.
nadí 'va prabhavát A 1, 2, 1.
nama âvyâdhinibhyo 4, 5, 4.
— irinyaya 4, 5, 9.
namah pitribhyo abhi 3, 2, 8, 3.
- pracyai diçe A 2, 20.
namas te agna 2, 6, 11, 2.
— — astu må 4, 7, 18, 2.
- - astv âyudhâya 4, 5, 1, 4.
__ rudra manyave 4, 5, 1.
- harase 4, 6, 1, 8. 5, 4, 4, 5.
namah sahamanaya 4, 5, 3.
 - su te nirrite 4, 2, 5, 2.
- somáya ca 4, 5, 8.
na mrityur amritam tarbi B 2, 8, 9, 4.
namo astu nilagrivâya 4, 5, 1, 3.
  - sarpebhyo 4, 2, 8, 3.
— 'gnaye 'pratio 1, 5, 10, 1.
- jyeshthâya 4, 5, 6.
```

— dundubhyâya 4, 5, 7.

— bhavaya ca 4, 5, 5.

- mahimna uta 3, 8, 9, 1.

- brahmane dhâranam A 10, 9 (7).

payasa çukram amritam B 2, 6, 4, 2. payasvatīr oshadhayah I, 5, 10, 2. — B 3, 7, 4, 7. payasvad astu me mukham B 2, 7, 7, 4. payo griheshu payo aghniyasu B 3, 7, 4, 2. paramasyah paravato 4, 1, 9, 2. param mrityo anu pare 'hi B 3, 7, 14, 5. - A 3, 15, 2. 6, 7, 8. 10, 46.parasya adhi 2, 6, 11, 8. 4, 1, 9, 2. parâke annam nihitam B 2, 8, 8, 2. paran ety a-jya-"mayî A 1, 27, 4. para va esha yajnam 1, 5, 2. pari no rudrasya 4, 5, 10, 4. — B 2, 8, 6, 9. _ te dhanvano 4, 5, 1, 4. — trivishty adhvaram B 3, 6, 4, 1. - två girvapo 1, 8, 1, 2. 6, 2, 10, 7. - gne puram 1, 5, 6, 4. 4, 1, 2, 5. - dyavaprithivi yanti A 10, 1, 4. paribhûr agnim 3, 2, 8. pari mā senyā ghoshā B 2, 7, 16, 8. - vâjapatih 4, 1, 2, 5. - B 3, 6, 4, 1. parivesho va esha B 3, 8, 11. paricrite karoti A 5, 8. pari striuita pari dhatta 'gnim B 3, 7, 6. — bhuvanasya madhye B 3, 7, 7. pari 'to shincata B 2, 6, 1, 1. paritya lokan paritya A 10, 1, 4. parena santam pari A 3, 11, 6. pare 'ta pitarah 1, 8, 5, 2. pareyuva@sam (!) pravato A 6, 1. paro'kaham va anye 1, 7, 8. paro divâ para 4, 6, 2, 2. — mátrayá tanuvá B 2, 8, 8, 2. parjanyaya pra gâyata B 2, 4, 5, 5. - A 1, 29. paryagni karoti 6, 3, 8. parvataç cin mahi 3, 1, 11, 5. pavamanah suvarjanah B 1, 4, 8. 2, 6, 8, 4. pavasva vājasātaya ity 5, 4, 12. pavitram te vitatam A 1, 11, 1. pavitram arko rajaso B 3, 7, 9, 9. — pávayishyan B 3, 10, 1, 8. 9, 8. 10, 8 y. pavitravantah pari vajam A 1, 11. pavitrega punihi ma B 1, 4, 8, 1. paçavo va ida 2, 6, 8. paçum alabhya 6, 3, 10.

paçur va esha yad 5, 2, 10. paçor vå ålabdhasya 6, 3, 9. påkayajnam vå anv 1, 7, 1. pâtam no acvina B 2, 6, 12, 3. pâyur me 'pacitir B 2, 6, 5, 5. pávaka á citayantvá 4, 6, 1, 2. pávakavarcáh çukravarcá 4, 2, 7, 3. pävakä nah sarasvati B 2, 4, 3, 1. pávamáníh svastyayaníh sudughá hi ghritaccyutah B 1, 4, 8, 5. - — hi payasvatih B 1,4,8,4. påvamanir adhyeti ... tasmai B l. 4, 8, 4. — diçantu nah B 1, 4, 8, 5. - yo adhyeti ... sarvam B 1, 4, 8, 4. paviravi kanya 4, 1, 11, 2. — B 2, **5, 2, 8.** pahi no agna ekaya A 10,7. - — — enase A 10, 6 (5). pita matariçva 5, 6, 8, 6. - vatsānām 3, 8, 9, 2. - virájám rishabho B 2, 8, 8, 9. 3, 12, 1, 1, pitribhyah svadhavibhyah B 2, 6, 3, 2. pinvanty apo 3, 1, 11, 7. piprihi devio 4, 8, 13, 4. — B 3, 5, 7, 5. 6, 11, 4. pibå somam indra 2, 4, 14, 8. picamgarupah 3, 1, 11, 2. — B % 8, 7, 4. picamgas trayo 5, 6, 28. pipivâosao sarasvatah 3, 1, 11, 2. pívo'nnão rayivridhah B 2, 8, 1. putram iva pitaràv B 1, 4, 2, 1. punantu mâ devajanâh B 1, 4, 8, 1. 2, 6, 3, 4. – — pitarah somyasah 2, 6, 8, 8. — — pitámaháh 2, 6, 3, 3. - vasavah A 10, 1, 14 y. punar agnic cakshur 3, 2, 5, 4. _ fisadya sadanam 4, 2, 3, 8. ... ûrjâ ni vartasva 1, 5, 8, 3. 4, 2, 1, 8. 8, 8. 5, 2, 2, 5. — A 4. 20, 2, — na indro maghava B 2, 5, 8. — nah pitaro 1, 8, 5, 8. - no devy aditi apriņotu B 3, 1, 1, 4. — ma atma punar ayur B 3, 10, 8, 9. _ manah punar A 2, 5, 17. - måm aitv indriyam A 1, 30. punas två "dityå 4, 2, 3, 4. 5, 2, 2. 5. punatu te parierutam 1, 8, 21, 1. —

B 2, 6, 1, 2.

```
prajapatim prathamam B 2, 8, 1, 4.
prajapatir akamayata: darçapûrnama-
                     sau B 2, 2, 2.
— — : pra jâyeye 'ti, sa etam daça-
     hotåram 7, 2, 5. — B 2, 2, 4.
 – ––: –– 'ti, sa etam dvâdaça"
                            7, 2, 9.
— —: — - 'ti, sa tapo 'tapyata,
            sa trivritam B 2, 2, 3.
__ _: _ _ 'ti, sa tapo 'tapyata,
             so 'ntarvân B 2, 8, 8.
— : prajāh srijeye 'ti, sa etam
                   daçaº B 2, 2, 1.
— —: .. 'ti, sa tapo 'tapyata 3, 1, 1.
— —: bahor bhûyânt syâm iti | sa
     etam daçahotaram B 2, 2, 11.
 — —: — — — | sa etam pañ-
            caçaradiyam B 2, 7, 10.
 – —: mahân annâdah syâm iti
                        B 3, 9, 10.
— akâmayatâ: 'nnâdah 7, 8, 8.
— : 'cvamedhena B 3, 8, 10.
— : "tmanvan me B 2, 1, 6.
— akâmayato 'bhau lokâv B 3,9,2.
— agnim acinuta 'rtubhih 5, 6, 10.
— — sa kshurapavir 5, 6, 6.
— asrijata, tam praja B 2, 1, 2.
— — —, so 'smât 5, 7, 10.
— açvamedham asrijata | tau srish-
         tau rakshāusy B 3, 8, 15.
                 srishtam na kim
     - — | tau
                        B 3, 8, 11.
 – — 🗕 | so 'småt srishto 'på 'krå-
  mat | tam yajnakratubhir B 3,
                             9, 18.
         - | . . . . | tam ashtādaçi-
                     bhir B 3, 9, 1.
— indram asrijatā "nujāvaram B 2,
                             2, 10.
— jayân 3, 4, 4, 1.
— devân asrijata B 3, 10, 9.
— devâsurân asrijata 3, 8, 7.
— devebhyo yajnan vy adiçat, sa ri-
                    ricano 6, 6, 11.
     - — vy âdiçat, sa atmann açva-
               medham B 3, 8, 14.
        – vy âdiçat, sa âtmann âjyam
                            2, 6, 8.
— manasa 'ndho 4, 4, 9.
_ mahyam 7, 4, 17, 2.
— yajnan asrijata 1, 6, 9.
— varupâyâ 'çvam 2, 8, 12.
- vâcah satyam apaçyat B 1, 1, 5.
```

prajapatic carati A 3, 18, 1. prajapatisrishtanam prajanam B I, 2, 1, 8. prajapati striyam yaçah B 2, 4, 6, 5. prajapate tvam nidhipah B 2, 8, 1, 3. — na tvad 1,8,14,2. 2,2,12,1. 6,11, 4. 3, 2, 5, 6. — B 1,7,8,7. 2,8,1,2. 3, 5, 7, 1. 7, 11, 8. — A 10, 54. prajapater akshy acvayat 5, 3, 12. _ jayamanah 3, 1, 4. prajapate rohini vetu B 3, 1, 1, 1. prajapater vartanim B 3, 7, 10, 2. prajapates tapasa 5, 1, 11, 4. — trayastrioçad 2, 8, 5. prajam anu pra jayase B 1, 5, 5, 6. prajavatih sûyavasa B 2, 8, 8, 12. praja vai sattram asata B 1, 4, 9. pra po devi sarasvati 1,8,22,1.2, 5, 12, 1. 3, 1, l1, **2**. — — yachatv 1, 7, 10, 2. - tat te adya 2, 2, 12. 5. — tad vishnu stavate B 2, 4, 8, 4. 8, 3, 2. 3, 1, 8, 3. — — voce amritam A 10, 1, 8. prati kshatre prati B 2, 6, 5, 6. 3, 7, 10, 3. pratipûrusham ekakapâlân nir vapet jätän B 1, 6, 10 — — nir vapaty ekam 1, 8, 6. prati spaço vi 1, 2, 14, 1. pratûrtam vâjinn 4, 1, 2, 1. 5, 1, 2, 1. pratûrvann ehy 4, 1, 2, 1. 5, 1, 2, 3. pra te mahe vidathe B 2, 4, 8, 10. 5, 4, 6. 3, 7, 9, 6. — — yakshi 2, 5, 12, 4. pra tnoshi (!) kam A 10, 2, 1. praty asmai pipishate B 3, 7, 10, 6. — uv adricy Ayati B 3, 1, 3, 1. pratyushtau rakshah pratyushta arataya ity âha B 3, 3, 1. _ — — arâtayo 1, 1, 10. prathamajam devao havisha B 3, 12, 3, 1. prathamâ vâo 5, 1, 11, 8. prathamena vå esha B 3, 9, 9. prathame masi prishthany 7, 5, 8. pradatarau havamahe 1, 7, 18, 4. pradata vajri 1, 7, 13, 4. pra devam devavîtaye 3, 5, 11, 4. - __ devy£ 3, 5, 11. — nakshatráya devâya B 3, 1, 3, 3. prapathe patham B 2, 8, 5, 3. pra pûrvaje 4, 1, 11, 4. — B 2, 8, 4, 7.

```
belavijnaya sthavirah 4, 6, 4, 2.
balâyâ jagara akhuh 5, 5, 14.
bahu dugdhi 'ndraya B 3, 7, 4, 16.
bahvinām pitā 4, 6, 6, 2.
barhaspatyau çitiprishtham 2, 1, 6.
barhaspatyam carum 1, 8, 9.
bāhû me balam B 2, 6, 5, 5.
bibhatsāyai paulkasam B 3, 4, 14.
budhnåd agram 2, 8, 14, 5.
- agrepa 2, 8, 14, 5.
— yo agram 2, 8, 14, 6.
bribat sama kshatra* 4, 4, 12, 2.
brihad indraya gayata B 2, 5, 8, 8.
brihadbhih savitas tribhih (!) B 1,
                             4, 8, 8.
brihaspatih puraetä te 1, 2, 3, 3. 3,
                             1, 1, 4.
— prathamam jâyamânah B 2,8,2,7.
                           3, 1, 1, 5.
brihaspatir akamayata brahmayarcasi
                             7, 2, 3.
- cran me 7, 4, 1.
— devānām purohita 6, 4, 10.
- nah pari 3, 8, 11, 1.
brihaspatic ca savitâ A 1, 12, 5.
bribaspatisutasya ta 1, 4, 27.
brihaspatis två sådayatu 4, 4, 6.
brihaspatih sam ajayad vasûni B 2,
                             8, 2, 8.
brihaspate ati yad 1, 8, 22, 2.
— jushasva no 1, 8, 22, 2.
— pari díyž 4, 6, 4, 1. — B 2, 8, 2, 8.
— yuvam indraç ca B 2, 5, 6, 8.
— savitar 4, 1, 7, 3.
bodhâ no asya 4, 2, 8, 4. 5, 2, 2, 6.
brahma kshatram pavate B 2, 6, 1, 8.
- jajnånam 4, 2, 8, 2. 5, 2, 7, 1. -
  B 2, 8, 8, 8. 3, 12, 1, 1. A I,
                     13, 3. 10, 1, 10.
brahmajyeshtha vîrya B 2, 4, 7, 10.
brahmanaspate tvam asya B 2, 8, 5, 1.
— suyamasya viçvahâ B 2, 8, 5, 2.
brahmanaspater abhavad B 2, 8, 5, 2.
brahmaņā tvā capāmi A 4, 38.
brahmage brâhmagam B 3, 4, 1.
brahma deván ajanayat B 2, 8, 8, 9.
brahman devâs trayastrioçat B 2,
                            8, 8, 10.
— pra carishyamah, hotar A 4, 5.
— — carishyâmo hotar A 5, 4.
- pravargyena pra carishyamah A
                               4, 4.
brahma pratishtha manaso B 3,7,11.
```

```
brahmam (!) etu mām A 10, 35 (45).
brahma medhaya A 10, 89 (49).
_ medhavå (!) A 10, 40 (50).
brahmayajnena yakshyamanah A 2,11.
brahmavanam brahma B 2, 8, 9, 6.
brahmavādino vadanti | agnibetrapri-
                    vapá B 2, 1, 5.
— <u>kati pātrāņi</u> B 1, 5, 4.
 — — kim caturhotrinâm B 2, 8, 1.
— — kim dvâdaçâhasya 7, 8, 2.
— nå 'gnishtomo B 1, 8, 4.
— — yad daçahotârah B 2, 8, 5.
-- - yo va imam B 2, 8, 9.
— — vicity48h som48 na 6, 1, 9.
— — sa två adhvaryuh 6, 4, 8.
- - tvai darça 2, 5, 4.
- - - yajeta 7, 1, 3.
- vadanty atiratrah 7, 4, 10.
_ — adbhir 2, 6, 5.
brahmavid apnoti A 8, 1.
brahma vai caturbotārah B 3, 12, 5.
- sam dhattam tan B 1, 1, 1.
brahmasruco ghritavatih B 2, 4, 7, 10.
brahmâ "tmenvad asrijata B 2,3,11
— devánám 3, 4, 11, 1. — A I, 11, L
                    10, 12, 4. 40, L
brahme indram agnim A 3, 11, 2.
brahmai 'tad brahmana uj A 3, 11, 6.
bráhmanásah pitarah 4, 6, 6, 8.
brahmano 'sya mukham A 3, 12, 5.
bhakshe " 'hi må 3, 2, 5.
bhaga eva bhagavão astu B 2, 5, 5, 1.
bhagam dhiyam väjayantah B 2,8,6.3.
bhaga pranetar bhaga B 2, 5, 5, 2.
                            8, 9, 8.
bhago ha data bhaga it B 3, 1, 1, 8.
bhadram karpebhih 1, 1. 21, 3. 32,2.
bhadram te agne 4, 8, 18, 1.
bhadram paçyanta 5, 7, 4, 3. — A
                           3, 11, 9.
bhadra açva haritah B 2, 8, 7, 1.
— te agne 4, 3, 13, 1.
bhadran nah çreyah 5, 7, 2, 4. — B
                         2, 4, 8, 7.
bhareshv indraw 2, 1, 11, 1. — B
                        2, 7, 13, 3.
bharta san bhriyamano A 3, 14.
bhavatam nah samanasau 1, 3, 7, 1.
              4, 2, 5, 1. 6, 3, 5, 4.
bhavâ mitro na çevyo B 2, 4, 3, 8.
```

bhayai darvaharam B 3, 4, 8.

```
mahinam payo 'si viçvesham 3, 2, 6.
__ _ vibitam A 4, 12.
mahî nu dyavaprithivî B 2, 8, 4, 6.
mahim û shu 1, 5, 11, 5. 7, 1, 18, 2.
      - B 3, 1, 8, 8. - A 1, 18, 2.
mahi viçpatni B 1, 2, 1, 13.
maho rujami bandhuta 1, 2, 14, 4.
mahyam yajantu 4, 7, 14, 2.
ma chandah prama 4, 8, 7.
- chido mrityor A 3, 15, 1. 10, 51.
-- chedma raçmior iti B 3, 6, 9, 1.
mātalī kavyair 2, 6, 12, 5. — B 2,
                            6, 16, 2.
mata ca te 7, 4, 19, 8. — B 3, 9, 7, 4.
— rudrāņām A 6, 12, 1.
— te asyam I, 6, 12, 5.
— keçan B 2, 7, 17, 2.
mate 'va putram 4, 2, 5, 2. 5, 2, 4, 2.
må två 'gnir dhvanayit 4, 6, 9, 2.
— tapat 4, 6, 9, 8.
 –  — vrikshau sam bâdhishtâm A 6,
                               7, 2.
       — — badhetham A 6, 7, 2.
— nah kratubhir A 4, 20, 2.
— nas toke 3, 4, 11, 2. 4, 5, 10,8. —
          B 2, 8, 6, 9. - A 10, 58.
— nah samasya 2, 6, 11, 2.
— no asmin 2, 6, 11, 8.
-- gharma A 4, 20, 2.
— — devånåm 2, 6, 11, 2.
-- mardhir 1, 7, 18, 8. 2, 2, 12, 6.
— — mahantam 4, 5, 10, 2. — A
                             10, 53.
  - -- mitro 4, 6, 8.
— — hiesij jatavedo 4, 2, 7. — A
                            10, 1, 5.
— má rájan vi 3, 2, 5, 2.
— yajamanam tamo B 3, 7, 8, 8.
marutam asi marutam oja iti 2,4,9.
- - ojo 2, 4, 7.
mā va stena içata 1, 1, 1, 1. — B
                         3, 2, 1, 5 y.
- vo rishat 4, 2, 6, 5.
— su bhittha 4, 1, 9, 1.
mitasaç ca 4, 6, 5, 6.
mitram devà abruvant 6, 4, 8.
— na io çimya B 2, 8, 7, 5.
mitrasya carshanidhritah 3, 4, 11, 5.
             4, 1, 6, 8 — A 4, 8, 2.
mitrah sawerijya 4, 1, 5, 1.
mitravarupau cropibhyam 5, 7, 15.
mitro janan yatayati 3, 4, 11, 5. —
              B 2, 8, 7, 4. 3, 7, 9, 5.
```

```
mitro va akamayata B 3, 1, 5.
— 'si varupo 'si | sam ], 8, 16. —
                         B 2, 6, 5.
-- - 'ai 'ty Aha B 1, 7, 10.
mídhushtama civatama 4, 5, 10, 4. —
                       B 2, 8, 6, 9.
mukhao sad asya B 2, 6, 4, 4.
mûrdhânam divo I, 4, 18. 6, 5, 2, 1.
můlam prajám víravatím B 3, 1, 2, 2.
mrigo na bhimah 1, 6, 12, 4.
mrida no rudro 'ta 4, 5, 10, 2.
mrittike dehi me A 10, 1, 8.
— hana me A 10, 1, 8.
mrityave svähä mrityave A 10, 58.
mrityoh padam yopayanto A 6, 10, 2.
mritva punar mrityum A 1, 8, 6.
medasā devā vapayā B 2, 8, 4, 4.
_ srucam pro "raoti 6, 8, 11.
medasvatā yajamānāh B 2, 4, 4, 9.
medhakaram vidathasya B 3, 11, 6, 8.
medhâ devî jushamâpâ A 10,41 (89).
medhām ma indro A 10, 42 (40).
meshas två pacatair 7, 4, 12.
mai 'nam agne vi A 6, 1, 4.
mai 'vam mā⊍stā (!) A 6, 1, 2.
mogham annam vindate B 2, 8, 8, 3.
modah pramoda B 2, 4, 6, 5.
mo shû pa indra 1,8,8,1.
ya apdakoçe bhuvanam A 3, 11, 4.
_ âtmadâ balada 4, 1, 8, 4. 7, 5,
                              17, 1.
 — arapyah paçavo .... teshau 🛦 3,
                             11, 18.
              . vâyus tâu 3, 1, 4, 2.
                        A 3, 11, 12.
— indra indriyam dadhuh B 2, 6,
                              18, 2.
— — cushmo maghavan B 2, 8, 5, 7.
- imā viçvā 4, 6, 2.
— ime dyavaprithivi janitri B 3,
                             6, 8, 4.
   -- - mahitva B 2, 8, 4, 3.
 — ugra iva 2, 6, 11, 4.
— udagân mahato A 4, 42, 5.
 — ûrdhvayâ 4, 4, 4, 8.
 — etasya patho goptarah A 6, 7.
```

— etavantaç ca 4, 5, 11, 2.

- evam veda kshema A 9, 11.

- půrvydya vedhase B 2, 4, 8, 9.

yam vâm devâ akalpayan B 3,

yah pitur anujâyâh putrah B 3, 8, 4.

7, 5, 11.

yad ûvadhyam 4, 6, 8, 4.

```
yad akrandah 4, 2, 8, 1. 6, 7, 1.
   aksharam bhûtakritam A 1, 9, 6.
— agnim uddharati B 2, 1, 10.
_ agneh pûrvam B 1, 4, 5, 10.
— agne kavyaváhana 2, 6, 12, 4. —
                      B 2, 6, 16, 2.
— yani 4, 1, 10. 5, 1, 10, 1.
— atty upajihvika 4, 1, 10, 1.
- atra riptav rasinah B 2, 6, 8, 2.
— — çishtav rasinah B 1, 4, 8, 8.
— adah samprayatir 5, 6, 1, 2.
— adivyann ripam A 2, 4, 1. 7, 8.
- ado vâta te B 2, 4, 1, 8. - A
                           4, 42, 3.
- adya dugdham B 1, 4, 8, 8.
_ - två 1, 4, 44, 1.
— antariksham prithivim 1, 8, 5, 8.
       - B 3, 7, 12, 4. - A 2, 6, 8.
— annam admi bahudhā A 2, 6, 12.
— — admy anritena A 2, 6, 11.
— apām krūram A 10, 1, 18 y.
— apsu te sarasvati B 2, 5, 8, 6.
-- avatam vahatu 4, 7, 15, 4.
 — avadànāni te B 3, 7, 5, 5.
— açvasya kravishah 4, 6, 8, 5.
- açvaya vasa 4, 6, 9, 2.
— asya pare 4, 2, 5, 2. — B 3, 7, 8.
— aham väjayann 4, 2, 6, 2.
-- ahnāt (!) kurute pāpam A 10, 84, 2.
— ahnā pāpam akārsham A 10, 81,2.
— äkütät samasusrod 5, 7, 7.
- agneyo bhavati | agnimukhad B 2,
                               7, 2.
— — — | Agneyo vai B 2, 7, 8.
— ânjanam traikakudam A 6, 10, 2.
— Apipesha mataram B 3, 7, 12, 4.
— apo aghniya B 2, 6, 6, 2.
— — naktam B 3, 7, 12, 6.
— Açasa niçasa B 3, 7, 12, 4.
yadi jägrad yadi B 2, 6, 6, 1.
yad idam divo yad adah B 1,2,
                           1, 2. 28.
yadi divâ yadi naktam B 2, 4, 4, 9.
                             6, 6, 1.
yad idam mā 'bhi 4, 7, 15, 5.
— indrâ 'han prathamajam B 2,
                            5, 4, 8.
- ishtam yat 5, 7, 7, 2.
yadi somau saosutau 7, 5, 5.
yadî 'shito yadi vå A 4,81.
yad uchishtam abhojyam A 10,80,2.
_ uttame maruto B 2, 7, 12, 4.
— ubbau vimucya 6, 2, 1.
```

```
— rica samna B 3, 7, 14, 1.
— rite cid abhierishah A 4, 20, 1.
- ekena sawsthàpayati 5, 5, 1.
— etad bhûtêny anvêviçya A 4,34.
— — vrikaso bhûtvå A 4,80.
— oshadhayah sam 4, 2, 6, 2,
_ grame yad arapye 1, 8, 8, 1. -
                       B 2, 6, 6, 2,
— gharmah paryavartayat B 1,5,5,2
— didîkshe manasa B 3, 7, 14.
-- devå devahedanam .. agnir må
                          B 2, 6, 6.
        — . . Adityds 2, 4, 4, 8. 3,
   7,12. — A 2,8,1 (*hela*). 7,8.
— dyava indra to 2, 4, 14, 3. — A
                             1, 7, &
- dharini yavam 7, 4, 19, 2. - B
                         3, 9, 7, 2
- dhavishyam 4, 5, 8, 2.
— dhastabhyam cakara B 3, 7, 12, 8.
                        - A 2 L
- bachishtham na 'tivide B 2, 8,6,7.
yady acvam upatapad B 3, 9, 17.
yad vá anicáno bháram 6, 2, 5.
— våg vadanty B 2, 4, 6, 11. 8, 8, 4.
— vâcâ yan manasa B 3, 7, 12, 2.
                        - A 2, L
— vājino dāma 4, 5, 8, 8.
___ vato apo 7, 4, 20, 1.
- vähishtham tad 1, 1, 14, 4.
— vishyappena B 3, 7, 2.
— vai devasya savituh 🔺 6, 8, 8,
                       4, 2. 9, 2 y.
— both 3, 2, 9.
 - vo devá ati B 3, 7, 11, 2.
— — devaç cakrima A 10, 60.
yanı te agna avriçcami B 3, 7, 6, 16.
— — agnim amanthama A 6, 4.
- tvam agne samadahas A 6, 4, 1.
— två samabharan B 1, 2, 1, 9.
yan navam ait 3, 2, 10.
— nirpija 4, 6, 8, 1.
- nikshapam 4, 6, 9, 1.
— ma fitmano mindf 3, 2, 5, 4.
— mayâ bhuktam A 10, 1, 12 y.
  _ manasa A 2, 6, 13.
— mayi mâtâ garbhe B 3, 7, 12, 3.
                     _ A 2, 8, 9.
- me agne asya 1, 6, 2, 1.
— — manah б, 6, 7, 2.
 _ — manasa vācā A 10, 1, 12 y.
    - retah prithivim A 1, 30, 1.
```

```
ya prathama vyauchat 4, 8, 11, 5.
yabhir adriwhaj jagatah B 1, 2, 1, 4.
yabhyaw suvar ajanayann B 2, 4, 5,7.
yâm ishum giriçanta 4, 5, 1, 1.
— prathamām ishtakām B 3,11,10.
— rishayo mantrakrito B 2, 8, 8, 5.
ya rajanye dundubhav B 2, 7, 7, 1.
- rashtrat pannad A 6, 8, 8. 4, 2.
                               9, 7.
yávatí dyáváprithiví 3, 2, 6, 1.
— vai prithivi 5, 2, 8.
yavatir oshadbih B 3, 12, 6, 8.
— vîrudhah B 3, 12, 6, 8.
yavatis tarakah B 3, 12, 8, 1.
yavatih çarkara dhrityai B 3, 12, 6, 2.
_ sikatāh B 3, 12, 6, 2.
yavat krishpayasa B 3, 12, 6, 5.
yavad anjanam ucyate B 3, 12, 6, 4.
yavanta ûshah paçûnam B 3, 12, 6, 2.
yavantah pawsavo bhûmeh B 3, 12,
                                6, 1.
yavanto gramyah B 3, 12, 6, 4.
— vanaspatayah B 3, 12, 6, 4.
- vai deva 6, 1, 2.
— 'cmano 'syam B 3, 12, 6, 8.
yaval lohayasam B 3, 12, 6, 5.
ya vah çarma 1,5,11,5. 2,1,11,1.
             8, 14, 4. - B 2, 8, 5, 6.
— vām kaçā 1, 4, 6.
— vām indravaruņā 2, 3, 18.
— vo devah sûrye 4, 2, 9, 4. 5, 7, 6,8.
— vyághram vishúciká B 2, 6, 1, 5.
— catena pratanoshi 4, 2, 9, 2. —
                          A 10, 1, 8.
yaç ca kûpya yaç B 3, 1, 1, 8. 12, 7, 4.
_ ce 'dam upa 4, 2, 6, 5.
ya sarasvati vaiçambhalya B 2, 5, 8, 6.
yasao raja varupo 5, 6, 1, 1.
yâsâm devâ divi 5, 6, 1, 1.
ya supanih svangurih 3, 1, 11, 4. 8,
                               11, 5.
yas ta atasthur 4, 2, 6, 8.
— te agna årdrå A 4, 18.
- - agne ghoras A 4, 22.
 — — — samidho 5, 7, 8.
  - - sûrye 4, 2, 9, 4. 5, 7, 6, 8.
  – půshan návo B 2, 5, 5, 5.
                              8, 5, 8.
  - - rake 3, 8, 11, 5.
 – 🚤 rūtrih 3, 5, 4, 1.
 - viças tapasâ B 2, 5, 2, 2.
 — — vicvah 3, 5, 5, 3.
yâh sena abhitvarir 4, 1, 10, 2.
```

```
ya hastini dvipini B 2, 7, 7, 1.
yuktena manasa 4, 1, 1, 1.
yuktvåya manaså 4, 1, 1, 1.
yukshvå hi devahû° 2, 6, 11, 1. 4,
                 2, 9, 5. 5, 5, 3, 2.
yuje ratham gaveshanam B 2, 4, 1, 3.
                             8, 2, 5.
— vâm brahma 4, 1, 1, 2.
yunjate mana uta 1, 2, 18. 4, 1, 1, 1.
                         - A 4, 2.
yunjanti bradhnam arusham 7.4, 20,1.
_ _ ity Aha B 3, 9, 4.
yubjanty asya kâmyâ 7, 4, 20, 1. —
                       B 3, 9, 4, 2.
yunjathau rasabham 4, 1, 2, 1. 5,
                             1, 2, 1.
yunjanah prathamam 4, 1, 1.
yunakta sirå 4, 2, 5, 5.
yunajmi ta uttarāvantam B 2, 4, 7, 8.
— te prithivîm 3, 1, 6, 1.
— två brahmapå 1, 6, 2, 1. 10, 1.
yuvam vastrāņi pībasā B 2, 8, 6, 6.
yuvao suramam acvina B 1, 4, 2.
yuvam etani divi 2, 8, 14, 1. — B
                           3, 5, 7, 2.
— bhujyum avaviddhaw B 2, 8, 7, 8.
yuvā suvāsāh parivita B 3, 6, 1, 3. —
                         A 1, 27, 2.
yuvoh çriyam pari B 2, 8, 7, 8.
yûpavraskâ uta 4, 6, 8, 2.
yûyam gâvo medayathâ B 2, 8, 8, 12.
yûyam ugra marutah B 2, 5, 2, 8.
ye agnidagdha ye B 3, 1, 1, 7.
— agnishvättä ye B 2, 6, 16, 1.
— anneshu vividhyanti 4, 5, 11, 1.
— aprathetâm 4, 7, 15, 6.
— arvān uta vā A 2, 15, 8.
— keçinah prathamah B 2, 7, 17.
— 'gnayah purishyah 5, 5, 7, 4.
- - samanaso 4, 4, 11, 2.
— grahāh paūcajaninā 1, 7, 12, 1.
- gramyah paçavo . | .... | agnis
                   the A 3, 11, 11.
             Leshae A 3.
                             11, 12.
  🗕 catvárah pathayo 5, 7, 2, 8.
— ca loká ye ca B 3, 12, 8, 1.
— co 'ttishthanti jimutah B 3, 12,
— janeshu malimlavah 4, 1, 10, 2.
— jívá ye ca mritá A 6, 12, 1.
 - tâtripur devatra B 2, 6, 16, 2.
 — tirthani pra 4, 5, 11, 1.
```

```
yo vai tâm brâhmaņo A 1, 27, 8.

— devân deva<sup>0</sup> 3, 1, 9.

— pavamānānām 3, 2, 1.

— brahmaņe B 3, 8, 8.

— craddhām 1, 6, 8.

— saptadaçam 1, 6, 11.

— somena sūyate B 2, 7, 5.

— 'sau tapann udeti A 1, 14.

— 'sya kaushthya A 6, 5, 2.

— ha sya vâ© rathir āvasta B 2, 8, 7, 8.

yau te cvānau A 6, 8, 1.

— devānām bhishajau B 3, 1, 2, 11.
```

rakshawsi ha va puro A 2, 2. rakshohanam väjinam I, 2, 14, 6. rakshohano valagahano 1, 3, 2. Rajano vai Kauņeyah 2, 2, 8. rajatā haripîh 5, 2, 11, 1. ratninam etani B 1, 7, 3. ratham yunjate marutah B 2, 4, 5, 8. rathamtara samabhi 4, 4, 12, 1. rathavahanao havir 4, 6, 6, 8. rathitamau rathinam 4, 7, 15, 8. rathe aksheshu B 2, 7, 7, 2. _ tishthan 4, 6, 6, 2. ramayata marutah 2, 4, 7, 1. rayishthâm agnim A 6, 12, 1. rayinam patim yajatam B 2, 8, 1, 3. raçmir asi kshayaya 4, 4, 1. — ity evå "dityam 5, 3, 6. rākām ahaw suhavām 3, 3, 11, 5. rajantam adhvaranam 1, 5, 6, 2. rajadhirajaya prasahya A I, 81, 6. rajjudalam agnishtham B 3, 8, 20. rājnī virājnī | samrājnī B 3, 10, 6. rajny asi praci 4, 4, 2. ratrio-ratrim aprayavam 4, 1, 10, 1. râtrî vy akhyad âyatî B 2, 4, 6, 10. rayas poshe adhi 4, 6, 3, 2. râye nu yam jajnatû B 2, 8, 1, 1. rāshtrakāmāya hotavyā 3, 4, 8. rāsabho vām 4, 1, 4, 3. ricyata iva va esha A 2, 16. rucam no dhehi 5, 7, 6, 3. rucam brāhmam janayantah A 3, 18,2. sambhritya 4, 1, 5, 2. 5, rudrûh 1, 6, 3. rudro vâ esha yad agnih patnî B 2,1,3. – — — agnih sa etarhi 5, 4, 3. rurû raudrah 5, 5, 19. retahpîta ândapîtâh A 1, 27, 6. reto mûtram vi jahâti B 2, 6, 2, 2.

```
revaj jatah sahasa B 2, 7, 6, 3.
revatir nah sadhamada 1,7,13,5. 2.
                     2, 12, 8. 4, 14. 4.
revâo id revatah 2, 2, 12, 8.
rohau-rohau rohita a ruroha B 2,
                               5, 2, 1.
rohini devy ud agat B 3, 1, 1, 2.
rohipîh pingalâ ekarûpâh A 3, 11, 10.
rohito dyavaprithivi adrivbat B 2,
                               5, 2, 3.
— — jajana B 2, 5, 2, 8.
— dhùmrarohitah 5, 6, 11.
raudram gavi | vâyavyam B 2, 1, 7.
langalam pavirava 4, 2, 5, 6.
lokam priņa chidram B 3, 11, 6, 1. —
                            A 6, 9, 2.
lokasya dvaram arcimat B 3, 12, 3, 4.
loko 'si svargo 'si B 3, 11, 1.
vakshyanti 've 'd 4, 6, 6, 1.
vajranakhāya vidmahe A 10, 1, 6.
vajram devîr ajîtâ@ç ca A I, I, 3.
                               21, 2.
vajro vai sphyah | yad B 3, 2, 10.
vadmä hi sûno 1, 3, 14, 7.
vadhim vritram maruta B 2, 8, 8, 6.
vanaspatibhyah svaha ., 8, 20.
vanaspatir avasrishto na B 2, 6, 8, 4.
vanaspate raçanaya B 3, 6, 12, 1.
— 'va srija 4, 1, 8, 3.
- vidvango 4, 6, 6, 5.
- catavalco 1, 3, 5, 1. 6, 8, 8, 3.
```

vaneshu vy antariksham 1, 2, 8, 1. 6, 1, 11, 3. vaya $\circ$ soma vrate B 2, 4, 2, 7. 3, 7, 14, 3. vayam devî brahmana B 3, 1, 8, 1. — nāmā pra bravāmā A 10, 12, 9. vayam u tva pathas 1, 1, 14, 2. - — — grihapate B 3, 5, 12, 1. vayah suparna 2, 5, 8, 6. — A 4, 20, 8, 42, 3, 10, 73. vayo và agnir yad 5, 7, 6. varaņo vārayād idam A 6, 9, 2. varahavah svatapasah A 1, 9, 4. varuņao sushuvāņam 2, 1, 9. varuņah kshatram indriyam B 2, 6, 13, 3. varuņo dhitibhih saha B 1,5,5,2.4.* varûtrim tvasbţur 4, 2, 10, 3. varshabhir rituna B 2, 6, 19, 1.

vidad guvyao sarama B 2, 5, 8, 10, - yati sarama B 2, 5, 9, 10. vidmå te agne 4, 2, 2, 1. - hi te 2, 6, 11, 4. vidhāya lokān vidhāya A 1, 28, 9. vidhum dadranam A 4, 20, 1. vidhema to parame 4, 6, 5, 4. 5, 4, 7, 4. vi na indra mridho 1, 6, 12, 4. 2, 5, 12, 5. — B 2, 4, 6, 5. vipaçeite pavamânâya B 3, 10, 8. vi pājasā 2, 5, 12, 5. 4, 1, 5, 1. 5, 1, 6, 1. wibhûr asi praváhano 1, 8, 8. - måtrå prabhûh pitrå 7, 1, 12. · ... ... pitre 'ty açvan**âmân**i B 3, 8, 17, pitre 'ty fibs B 3, 8, 9. samidhåna B 3, 1, 2, 8. harinim A 1, 27, 3. vi mamarça robito B 2, 5, 2, 2. vimāna esha divo 4, 6, 8, 8, 5, 4, 6, 5. vi mucyadhvam aghniya A 6, 6, 2. virâd jyotir adharayat 4, 2, 9, 4. vi va etsaya yajna 3, 4, 1. - - etau dvishâte 5, 2, 4. - -- esha 票 7, 8. 0, 56). vivishtyei sv vivesha yan mû 1, 6, 12, 8. 2, 5, 12, 5. — B 2, 6, 9, 1. vi çatrûn vi 1, 6, 12, 5. viçam kavim viçpatim B 3, 6, 10, 8. vicirsbnim gridhracirsbnim va A 1,28. viço yantre nudamâne B 3, 7, 6, 7. vicvakarman havishā vardbanena 4, 3, 13, 8. 6, 2, 6. – -- våvridhåno 4,8,18,8. 6,2,6. patih 5, 5, 5. 6, 2, 3. nityam A 10, 18, 2. uta 4, 6, 2, 4. - A 10, 1, 8. vicvam anya 'bhi vavridhe B 3, 7, 10, 8, - bibharti prithivim B 2, 4, 6, 8. vicvarûpâni vâsânsi A I, S, 4. viçvarûpo vai tvâshtrah 2, 6, 1. 5, 8, 2 y. , 8, 9, 2.

300

, 12, 9, 7.

A 4, 9, 2.

– — dakshipasad ity aba A 5, 8.

4, 2, 2, 2.

vieva aca madhuna B 2, 5, 8, 8, 8, 7, 8, 8, 12, 1, 1, viçvêni deva savitah B 2, 4, 1, 3. -A 10, 39, 3. -- no durgabă B 2, 4, 1, 5. -- A 10, 2, 1. viçvên devêce tarpayata B 2, 4, 8, 4. viçvêny enyo bhuvanê jajêna B 2, viçva rûpani prati 4, 1, 10, 4. viçvavasır abhi tan no A 4, 11, 7. viçvâsîm bhavêm pate A 4, 7, 8. 5, vieve adya marnto 4, 7, 12, 1. -- devasya netur J, 2, 2, 1. 4, 1, 9, L 5, 1, 9, 1, 6, 1, 2, 6, - devå abhi 1,2,8,2.6,1,4,4. ... ritavridha 2, 4, 14, 5. 4, 1, 11,4. _ maruta 3, 1, 9, 2. - devâh çriqute 'ma@ 2,4,14,5. 4, 1, 11, 4. — B 2, 8, 6, 5. viçveshêm aditir yajniyênêm B 2, 7, vievo vihaya aratih B 2, 5, 4, 4. visheván vishoo B 2, 4, 7, 1. vishtambbo divo 4, 4, 12, 5. vishoum devem varunem B 2, 8, 4, 4. vishņumukbā vai devāç ... ajayan mahā@ A 10, 1, 10 y. - — ... ajayan yad 5, 2, 1. vishpûvarupê yuvam adhvarêya B 2, 8, 4, 5. abhicastipă vâm B 2, 8, 4, 6. vishqoh karmaqi paçyata 1, 8, 6, 1. — kramo 'sy abhimatiha 4, 3, 1. vishpo tvam no 3, 1, 10, 3. vishpor nu kam J, 2, 13, 2. - B 2, 8, 8, 2, vi suparno antarikshany B 2, 8, 6, 2. - hotra dadhe 1, 2, 18, 1. – by akhyan manasa B 3, 6, 8, 1. vita@ stuke A 3, 11, 12. vitibotram tva 1, 1, 11, 2. - B 3, 8, 6, 10. veiāje bavir namasā B 2, 4, 8, 2. vrite vayam tam bahubhir B 3, 6, 10, 1, vritrasya två qvasathåd B 2, 8, 3, 5. vrishanan två vayam B 3, 5, 2, 2. vrishabhasya ya kakut B 2, 4, 7, 1.* vrishabhega yajamanah B 2, 4, 7, 2.

çîtike çîtikûvati A 6, 4, 1. çukeshu me harimanam B 3, 7, 6, 22. çukram vâm anyad A 1, 10, 1. — te anyad 4, 1, 11, 2. — B 2, 8, 5, 8. - A 1, 2, 4. 4, 5, 6.- -- çukrena 3, 3, 3, 2. çukrarshabhâ nabhasâ 4, 3, 11, 5. çuklakçishne samvatsarasya A 1, 2, 4. çuklavâsa rudraganah A 1, 8, 8. çucih pâvaka vandyo 1, 8, 14, 5. çucim nu stomam 1, 1, 14, 1. — B 2, 4, 8, 8. çucim arkair brihaspatim B 2, 4, 6, 3. çucir apah sûyavasâ 2, 1, 11, 4. 🕳 B 2, 8, 1, 6. çucî vo havya B 2, 8, 5, 5. çunam vâhâh çunam A 6, 6, 2. çuna buvema maghavânam B 2, 4, 4, 3. çunam nah phâlâ 4, 2, 5, 6. çunasirûv imûm A 6, 6, 2. çubhrâh kanyâ yuvatayah B 3, 1, 2, 4. çringânî 've 'c chringinâu B 2,4,7,11. çripotv agnih 1, 3, 18, 1. çrinvanti çronam amritasya B 3, 1, 2, 5. critam yada karasi A 6, 1, 4. çaiçireya 'rtuna devâh B 2, 6, 19, 2. cnathad vritram 4, 2, 11, 1. 3, 13, 8. - B 2, 8, 5, 1. 3, 5, 7, 2. craddhayà 'gnih sam idhyate B 2, 8, 8, 6. — devo devatvam B 3, 12, 8, 1. çraddhâ devân adhi vaste B 2, 8,8,8. — devî prathamajâ B 3, 12, 3, 2. graddhûm devâ yajamânáh B 2, 8, 8, 7. çraddhâm prâtar havâmahe B 2, 8, 8, 7. çraddhayam prane niviçya A 10,70 (36).— mivishto A 10, 69 (82-85). çramâya kaulálam B 3, 4, 3. criyase kam bhanubhih 2, 1, 11, 2. 4, 2, 11, 2. çrînam udaro 4, 2, 2, 3. crudhi crutkarna vahnibhih B 2, 7, 12, 5. creshtham yavishtha 1, 8, 14, 3. creshtho devânâm bhagavo B 3, 1, crotrena bhadram uta B 2, 5, 1, 8. çvetav raçmim bobhujyamanam A 3, 11, 9. Sveto raçmih pari sarvâ A 3,11,10.

shat padâny anu ni 6, 1, 8. shadahair masant 7, 5, 6. shaddhota sûryam te 6, 7, 8. shadbhir dikshayati 5, 1, 9. sa ij janena sa 2, 3, 14, 3. — B 2, 8, 5, 3. — it ksheti sudhita B 2, 4, 6, 4. — svapá bhuvaneshv B 2, 8, 4, 7. - idhano vasush 4, 4, 4, 5. — ishuhastaih 4, 6, 4, 1. — io satyebhih sakhibhih B 2, 8, 5, 1. — îm pâhi ya rijîshî B 2, 5, 8. — eva vîrah sa u vîryâvân B 2, 8, 3, 7. sam yad isho 2, 1, 11, 3. — yā vah priyās 4, 2, 4, 1. — B 1, 2, 1, 17. samvatsaram ukhyam bhritva 5,6,5. — etad vratam caret A 1, 32. samvatsarasya pratimam 5, 7, 2, 1. samvatsarâya dikshishyamâna 7, 4,8. samvatsarina marutah 4, 8, 18, 4. samvatsaro và idam eka 7, 1, 10. — 'si parivatsaro 'si B 3, 10, 4. sam vapami sam apo 1, 1, 8. - varatrâ dadhâtana 4, 2, 5, 5. — varcasā payasā 1, 4, 44, 1. — A 2, 4, 8. — vasāthā suvarvidā 4, 1, 3, 2. — vah srijami hridayani B 1, 2, 1, 17. — vâm karmaņā 3, 2, 11, 1. saoçitam me brahma 4, 1, 10, 3. 5, 1, 10, 2. - A 2, 5, 15.Saucravâ ha Sauvarcanasas 1, 7, 2. sa : - sam id yuvase 2, 6, 11, 4. 4, 4, 4, 4. — sīdasva mahā@ 4, 1, 3, 3. 5, 1, 4,5. -4, 5, 2, 5, 4, 6.sa osrishtam vasubhi 4, 1, 5, 2. sausravabhaga sthe 'sha 1, 1, 13, 2. — B 3, 3, 9, 7. sakūtim indra sacyutim B 2, 4, 6, 4. sakridachinnam barhir B 3, 7, 4, 10. sakshe 'dam paçya B 3, 7, 7. 2, 6, 11, 4. 4, sakhayah sam vap 4, 4, 3. saghâ no devah savità B 2, 8, 6, 1. samkusuko vikusuko A 2, 4, 5.

samkrandanena 'nimishena 4, 6, 4, 1. sam gachadhvaw sam vadadhvam B 2,

4, 4, 4,

```
samidham & tishtha 1, 8, 13.
samidhâ 'gnim duvasyata 4, 2, 3, 1. 5,
               2, 2, 4. - B 1, 2, 1, 9.
samidho agna ajyasya B 3, 5, 5.
_ yajati 2, 6, 1.
samidhyamanah prathamo B 1,2,1,10.
samidhyamano adhvare B 3, 5, 2, 3.
sam indra po manasa I, 4, 44, 1. —
                         B 2, 8, 2, 6.
samishtayajûOshi juhoti 6, 6, 2.
samicî nâmâ 'si 5, 5, 10.
samudra iva 'si gahmana B 2, 7, 7, 6.
samudram gacha svåha 1, 8, 11.
samudrasya två 'våkayå 4, 6, 1, 1.
 — vayunasya 5, 5, 4, 8.
samudrâd arņavād adhi A 10, 1, 14.
— ûrmir madhumâO A 10, 12, 8.
samudráya tvá vátáya A 4, 9.
— vayunâya 4, 6, 2, 6.
samudre te hridayam 1, 4, 45, 2. 6,
                              6, 8, 4.
— två nrimanä 4, 2, 2, 1.
sam patnî patyâ B 3, 7, 5, 11.
— paçyâmi prajâ aham 1, 5, 6.
— — ity âha 1, 5, 8.
- pricyadhvam 1, 1, 3, 1.
— pra cyavadhvam 4, 7, 18, 4. 5, 7,
                                7, 2.
   pranapanabhyaw sam u B 3, 7,
                               18, 8.
— bhaktena gamemahi B 3, 1, 3, 2.
— mâ sincantu A 2, 18, 4.
— mā srijāmi 4, 7, 12, 2.
samrád dição saha 4, 4, 12, 3.
sa ya esho 'ntar hridaya A 7, 6.
— yakshad asya 4, 1, 8, 1.
— yojate arusho 4, 4, 4, 4.
- yo vrishâ vrishpiyebhih B 2, 8, 3, 6.
sarasvati manasā peçalam B 2, 6, 4, 2.
— yonyam B 2, 6, 4, 6.
sarasvaty abhi no 7, 2, 7, 4. - B 2,
                    4, 8, 1. 8, 2, 8.
sarûpâ nama te mâtâ B 2, 4, 4, 2.
sarobhyo dhaivaram B 3, 4, 12.
sarpirgrivî pîvary 3, 2, 8, 4.
sarvao sisao sarvam B 3, 12, 6, 5.
— suvarņao haritam B 3, 12, 6, 6.
— hiranya v rajatam B 3, 12, 6, 6.
sarvam eva ta âyur yanti A 8, 8, 2.
- bhûtao sarvam bhavyam B 3,
                            12, 8, 2.
sarvasya pratiçîvarî 1, 4, 40.
sarvâni chandâusy etasyâm 2, 4, 11.
```

```
sarva diço dikshu B 3, 12, 7.
sarvân uddrânt salilân antarikshe
                        B 3, 12, 7, 2.
  . — — | sthávaráh B 3, 12, 7, 2.
- ritûnt sarvan B 3, 12, 8, 1.
sarvām divao sarvān devān B 3, 12, 8.
— dhunio sarván dhvaosán B 3,
                             12, 7, 2.
sarván maricin B 3, 12, 7, 8.
— vå esho. 'gnan kaman B 3, 7, 1.
sarvâbhyo vai devatâbhyo 5, 3, 9.
sarva vidyutah B 3, 12, 7, 3.
sarva(h) striyah sarvan puesah B 3,
                             12, 6, 1.
sarvah sravantih B 3, 12, 7, 8.
sarve nimesha jajnire A 10, 1, 2.
— vrātā varuņasya 1,8,10,2. — B
                           1, 7, 4, 8.
sarveshu vå eshu lokeshu B 3, 9, 15.
sarvo vai rudras tasmai A 10, 24 (16).
                   3, 10, 1, 2. 9, 7.
        prasavità
                             10, 3 v.
— bhûtvâ prathame 'han A 5, 12.
_ yah sahasriyah 2, 4, 5, 1.
savitāram vitanvantam A 1, 10, 8.
savitâ varuņo dadhat B 2, 6, 18, 2.
savitai 'tâni çarîrâpi A 6, 6, 1.2.
sa veda putrah pitaram 2, 2, 12, 1. 6,
              11, 4. — B 3, 5, 7, 2.
— çevridham adhi dha B 2, 6, 9, 1.
-- çvitânas I, 3, 14, 4.
— samgrāmas tamodyo (!) A 1,10,4.
— samudra uttaratah B 1, 5, 10.
— sushtubhā 2, 3, 14, 4.
— sûra â janayan B 2, 7, 13, 2.
sasnim avindac carape A 4, 11, 8.
saha nav avatu A 8, 1*. 9, 1*. 10, 1*.
- nau yaçah saha nau A 7, 8.
- rayyâ ni 1,5,8,8. 4,2,1,8. 3,4.
            5, 2, 2, 5. - A 4, 20, 2.
— vai devânâm câ 'surânâm ca
                             A 2, 1.
sa havyavad amartya 4, 1, 11, 4.
sahasā jātān 4, 8, 12, 1. 5, 8, 5, 1. —
sahasratamya vai 7, 1, 7.
sahasraparamâ devî A 10, 1, 7.
sahasravrid iyam bhûmih A 1, 10.
sahasraçîrsham devam A 10,13 (11).
sahasraçîrshâ purushah A 3, 12.
sahasrāņi sahasradhā 4, 5, 10, 5.
— sahasraço 4, 5, 11.
```

soma ekebhyah pavate B 6, 3, 2. soma@ rajanam varuņam 1, 7, 10, 2. soma girbhish två vayam B 3, 5, 6, 1. somam te krinamy 1, 2, 7. somam adbhyo vy apibat B 2, 6, 2, 1. soma yas te 4, 1, 11, 1. somasya tvishir asi ... bhûyâd amritam 1, 8, 14. . — ... bhùyâd iti B 1, 7, 8. somah somasya purogah A 3, 3, 1... somânao svarapam 1, 5, 6, 4. — A 10, 1, 11. somapushaya janana 1, 8, 22, 5. 2, 6, 11,4. — B 2,8,1,5. — rajaso B 2, 8, 1, 5. somâya pitrimate 1, 8, 5. - svarajne 'novahav 5, 6, 21. somarudra vuvam 1, 8, 22, 5. — vi vrihatam 1, 8, 22, 5. somena somau vy apibat B 2, 6, 2, 3. somo jigâtu gâtuvit 1, 8, 4, 1. — dhenuo somo arvantam B 2, 8, 8. — rājā mrigaçīrsham B 3, 1, 1, 2. — — 'mritao sutah B 2, 6, 2. — — varupo 1, 8, 14, 1. — vai sahasram avindat 7, 1, 6. so 'ham apâpo virajo A 10, 1, 13. saumyas trayah picamgah 5, 6, 19. sauri balaka 'rcyo 5, 5, 16. skabhayata nirritim B 2, 8, 2, 2. stîrnam barhih sîdatâ B 2, 8, 2, 8. - = su⁰ 5, 1, 11, 2. stuto mayà varadâ A 10, 36, 2. stuhi çûram vajriyam B 2, 8, 4, 2. — crutam 4, 5, 10, 3. — B 2, 8, 6, 9. stegån da Oshtråbhyam 5, 7, 11. stokânâm indum prati çûra B 2,6,8,4. stomatrayastri@çe 4, 4, 12, 4. stomāsas tvā vicāriņi 2, 2, 12, 3. striyah satîh | tâ u me puosa ahuh A], 11, 4. sthiro bhava vídvanga açur 4, 1, 4, 2. 5, 1, 5, 4. sthûrasya râyo brihato B 2, 8, 5, 8. snik ca snihitiç ca A 4, 23. sphyah svastir vighanah 3, 2, 4. sphyena vedim ud dhanti 6, 6, 4 smritih pratyaksham aitihyam A 1,2. syonam te sadanam karomi B 3, 7, 15, 2. syonâ prithivî bhava A 10, 1, 10. syono me sida sushadah B 3, 7, 6, 10. svagâ vo devâh 1, 4, 44, 2.

svayam kriuvanah sugam B 2, 4, 2, 5. svayamātriņņām upa 5, 2, 8. svaçva yaçasa yatam B 2, 8, 7, 7. svastidā viçaspatiļ B 3, 7, 11, 5. — A 10, 55. 1,9. svasti na indro vriddhaçravah A l, 1, 1. 21, 8. 10, 1, 9. — no maghava A 10, 1, 11. svådusha Osadah 4, 6, 6, 8. svadvím tvá svaduna 1, 8, 21. — B 2, 6, l. svāruhā yasya crivo drice B 2,4,8,1. svåhå "dhim ådhîtâya 7, 3, 15. — yajnam varunah B 2, 6, 18, 4. — sam agnis tapasâ A 4, 7, 2. 5, 6, 6 y. svishta indrah sutrāmā B 2, 6, 14,6. svishtam agne abhi tat B 2, 4, 1, 4. 3, 12, 1, 1. 3, 4. svishta deva ajyapah B 2, 6, 14, 6. sve dakshe dakshapite 'ha 4, 8, 4, 1. **B** 3, 7, 7, 9. hausah cucishad 1, 8, 15, 2. 4, 2, 1, 5. - B 1, 7, 9, 6. - A 1, 18, 3. 10, 40. 12,6. haosair iva sakhibbih 3, 4, 11, 8. hanmi te 'ham kritau B 2, 4, 2, 2. harih patamgah patari A 3, 11, 8. hario harantam anu yanti A 3, 15. 10, 49. harir asi hariyojano 1, 4, 28. havishmatir imå 1, 3, 12. 6, 4, 2, 4. havyavâd agnir 3, 4, 11, 1. havyavâha svishtam B 3, 1, 8, 8. havyaváham ajaram B 2, 6, 16, 2. - abhimatichaham B 2, 4, 1, 4. 3, 12, 1, 1. 8, 4. hasaya puoccalûm B 3, 4, 15. hasitau ruditam gitam A 1, 11, 5. hasta âdhâyu savità 4, 1, 1, 4. hastah pra vachatv amritam B 3, 1, 1, 9. hinva me gatra 3, 2, 5, 3. himasya tvâ jârâyuṇâ 4, 6, 1, 1. hiranyakakshyant A 6, 5, 2. hirauyakeço rajaso 3, 1, 11, 4.

hiranyagarbha apo ha 2, 2, 12, 1.

hiranyagarbho hawsah A, I, 13, 3. hiranyapanim ûtaye I, 4, 25, 1. 2, 2,

hiranyagarbhah sam avartata 4, 1, 8, 3.

2, 8, 2. 5, 5, 1, 2.

12, 2.

— ity ashtau A 10, 1, 3.

```
hiranyavarnav ushasam 1,8,12,3.—
                        B 1, 7, 6, 8.
hiranyavarnah çucayah 5, 6, 1. — B
                          2, 8, 9, 8.
hiranyavarno abhayam krinotu B 2,
                             8, 4, 1.
hiranyaçringam varunam A 10, 1, 12.
hiranyacringo 'va 4, 6, 7, 4.
hutasya ca hutasya ca B 3, 7, 8, 8.
huve våtasvanam 3, 1, 11, 8.
hride två manase 1, 3, 13. — A 4,
                        7, 2. 5, 6, 6.
hetî rudrasya pari no B 3, 1, 1, 3.
hemantena 'rtunâ devâh B 2, 6, 19, 2.
hotâ 'dhvaryur âvayâ 4, 6, 8, 2.
— yakshac chatakratum B 2, 6,
                            17, 7 y.
 - — chucivratam B 2, 6, 17, 1 y.
— yakshat tanûnapatam aditer B 3,
                           6, 2, 1 y.
   — — ûtibhir B 2, 6, 7, 1 y.
  - — tanûnapât sarasvatî B 2, 6,
                            11, 1 y.
  - — tisro devih | trayas<sup>o</sup> B 2, 6,
                             7, 4, y.
  - devir apasam B 3, 6, 2, 2 y.
     - — — na bheshajam B 2, 6,
                            11, 6 y.
  - — tvashtaram acishtham B 3,6,
                              2, 2 y.
    - ... indradevam B 2, 6, 7, 5 y.
  . — — indram açvinā B 2, 6,
                            11, 7 y.
  — peçasvatîh B 2, 6, 17, 5 y.
 - — pracetasâ B 2, 6, 17, 5 y.
 – – samidhâ 'gnim B 2, 6, 11.
 – — samidhe 'ndram B 2, 6, 7.
– – supeçase B 2, 6, 17, 4 y.
   - supeçaso 'she naktam B 2, 6,
                            11, 5 y.
 – – suretasam B 2, 6, 17, 6 y.
 - — sváhákritíh B 2, 6, 17, 7 y.
— yakshad agnio samidha susham-
                   idhâ B 2, 6, 17.
                 ''jyasya stokânâm
        – sváhâ
                   B 2, 6, 11, 9 y.
```

```
hota yakshad agnio svaha "jyasya
                svåhå B 3, 6, 2, 2 y.
     – agnim ida idito devo B 3,
                           6, 2, 1 y.
                            B 2, 6,
      açvinâ
                sarusvatim
                             11, 10.
   — idas pade samidhanam B 2,
                              6, 17.
(--) - | sarva vetu B 2, 6, 18.
 — — idabhir B 2, 6, 7, 2 y.
 – – indra⊙ svâhā "jyasya B 2,6,
                              7, 6 y.
  · — îdenyam B 2, 6, 17, 2 y.
 – – ushâsânaktâ brihatî B 3, 6,
                             2, 2 y.
 — — ushe indrasya B 2, 6, 7, 8 y.
 — — ojo na vîryam B 2, 6, 7, 8 y.
 – – dura rishvâh kavashvo B 3.
                           6, 2, 2 y.
  · — duro diçah kavashyo B 2, 6,
  · — daivyâ hotârâ bhishajâ 'çvinâ
                     B 2, 6, 11, 6 y.
      — — bhishaja sakhaya B 2,
                             6, 7, 4.
          — mandra potara B 3,
                           6, 2, 2 y.
     - barhishî 'ndram B 2, 6, 7, 2 y.
  . — barhih sushtarimo "rpamradā
               asmin B 3, 6, 2, 1 y.
               "rnamradah | bhishan
                    B 2, 6, 11, 3 y.
   — vanaspatim upā 'va B 3, 6,
                             2, 2 y.
       — | çamitârav çatakratum |
               dhiyo B 2, 6, 7, 5 y.
      - | ... | bhimam B 2, 6, 11,
  — vyacasvatih B 2, 6, 17, 3 y.
— yakshan naraça 🖰 sam na nagnahum
                    B 2, 6, 11, 2 y.
  — — nriçastram B 3, 6, 2, 1 y.
hotaram citraratham B 2, 4, 3, 6.
hric ca te A 3, 13, 2 y.
hlâdayate jvalataç A 1, 3, 4.
hvayâmasi tve 'ndra B 2, 4, 3, 11.
```

Druckfehler und Berichtigungen.

Zum ersten Theil.

Lies pag. 28, 17 etát tvác soma. — 81, 20 Ç. 3, 7, 4, 1, 9. 8, 1, 12 - 2, 3. Zu pag. 107, 2. b findet sich bereits in I, 6, 12, 1 (einem yâjyâ-Abschnitt), es ist daher auffällig, daß hier nicht blos das pratikam steht. — ibid. Z. 4 v.u. lies: vâjapeyavidhi. — Zu pag. 142 not. b Die Accentuation von sthá und die dem entsprechende Auffassung desselben als stháh (= sthâvaram) ist wohl richtig. — Zu pag. 222 not. Auch a wird erst in 4, 1, 5, 1 aufgeführt. — ibid not. und not. i sind umzustellen.

Zum zweiten Thèil.

pag. 160, 20 lies: su-'nniyam, und vgl. dazu P, 10. 17.

Inhalt, nach dem kandanukrama der Atreyi-Schule.

(s. oben p. 345-351).

k g n d s	18. agnividhih, pûrvam kandam V, 1-41.
-	19. —, uttaram kāndam V, 5-7°.
-	20. adhvarādīnām trayāņām vidhih VI, 1 - VII, 1, 8.
-	23. sattrayanam VII, 1, 4-10. 2, 1-10. 3, 1-10. 4, 1-11.
	5, 1-10.
-	24. açvamedhah VII, 1, 11-20. 2, 11-20. 3, 11-20. 4,
	12-22. 5, 11-25.
Apper	ndix.
	8elte
1.	sûcîpattram
2.	der kandanukrama der Åtreyi-Schule 350-357.
3.	alphabetisches Verzeichnifs der anuvakapratika
	und der rikpratika in Taitt. Samhita, Taitt.
	Brâhmana und Taitt. Aranyaka 359-403.

^{1, 11. 2, 11.12. 3, 12. 4, 12} zum açvamedha gehörig.

² 5, 11-24. 6, 11-23. 7, 11-26 zum açvamedha gehörig.

